گەلشەن ئاوارە

غەزەللەر

ئەلشىر ناۋائى

غەزەللەر

ئەلىشىر ناۋايى

غەزەللەر

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

نەشرگە تەييارلىغۇچى: تىيىپجان ئىلىيوپ
مەسئۇل مۇھەررىرى: رەھمتۇللا جارى

طوطی سدرهٔ نشین گلشن محفلی مولانا عبدالرحمن جامی قدس سره العالی

خلال بست و ده می مفارق الطالبین دیوان لاری ارادت نوای

و دیعهٔ بیدل نیک نفس سعید بن و فرکت الفاظ نیک باطن سعید بن

خواجه سنگاکی و مولانا لطفی رحمها الله تعالی کیم قریب نیک نسبتین

استشهادی مرکب تا بدانی غایب و بری نیک غزلیان انتشاری

عوانی و نواسانه بی شباهت نبود هم دیوانداری موجود و لعلهای تو

ان بوکیم غریب معانی اکتسابان او بون غرابت اظهیم لاریدا آهنگ

غرابت نه سالکان فارسی گفتار و فرکی شعار بیکلاری سرخیلی یا فرمایه

رام نوفیقه کیم فارسی شعار بیدا نیض صحابین یا فقاهتی

یا منصوری نیک هر نقطه سی سنجیده نموذج طبع ابکاری یا رنگ لاری

سید بود کره و نگار و فرکی ابیات میدانیدا غریب یا دیابان پوشیده

سالک بود باقی اوشکان و فابق پرداز لاری سلسلهٔ رفیعدن کاه

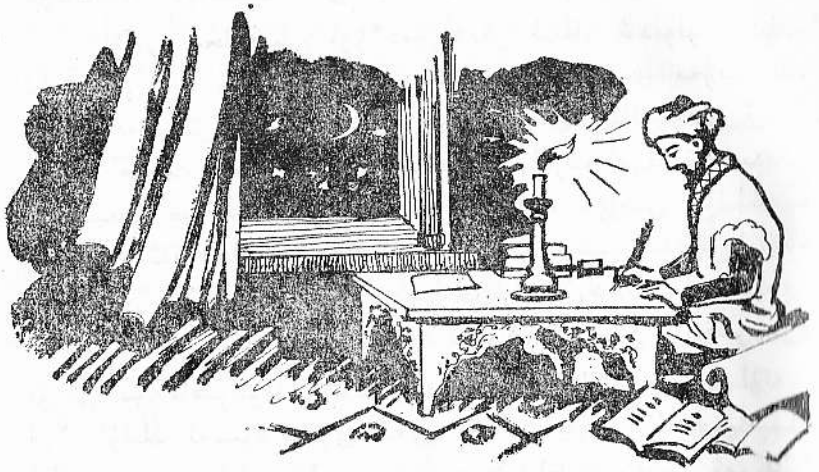
لوق شهسواری میدان هوکی بیلوز نزده کوتاردور حالیا انکه

ابکی سی الفاظی نظمی نوفابل بلکه دیوان کمیلی نوابل نوعای

دیباچه دانی لطافت شعار نقطه سنج الفاظ طبایعی نظرافت و نثار رافهم

لطایفی هربان سخنی نوشناکیم کوبرکی مطبوع و مقبول دورور معنی

موجه نواسنج ابهاجه نوی نیکلیدن دیوانه کم آشنا فی لبن دانی بیکانه

كىرىش سوز

ئۇلۇغ شائىر ۋە مۇتەپەككۇر ئەلىشىر ناۋايى ئۇيغۇر خەلقىنىڭ مەدەنىيەت تارىخىدا، جۈملىدىن ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ تەرەققىيات تارىخىدا ئىنتايىن يۇكسەك ۋە پەخرىلىك ئورۇن تۇتقان شانلىق نامايەندە، ناۋايىدىن كېيىن ئوتكەن ئۇيغۇر شائىرلىرىنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك بۇ ئۇلۇغ سەنئەتكارنى ئۆزلىرىنىڭ پىر-ئۇستازى دەپ بىلىپ، ئوز ئىجادىي ئەمىلىيىتىدە ئۇنىڭدىن ئۇلگە ئالدى؛ نەچچە يۇز يىلدىن بېرى ئۇنىڭ ئەسەرلىرى ئۇيغۇر مەدرىسە ـ مەكتەپلىرىنىڭ مۇھىم بىر دەرسلىگى بولۇپ ئوقۇلدى؛ ئۇيغۇر خەلقىنىڭ كىلاسسىك مۇزىكا ـ نەغمە قامۇسى بولغان ئون ئىككى مۇقام ناخشىلىرىنىڭ تولىسى ناۋايى تېكىستلىرى (غەزەللىرى) بىلەن ياڭرايدۇ. ناۋايى ئەسەرلىرىنىڭ نۇرغۇنلىغان ئىسىل قوليازمىلىرى ئۇيغۇر جامائەچىلىگى ئىچىدە بارلىققا كەلگەن ۋە كەڭ تارقالغان. شۇڭا كېيىنكى بەش يۇز يىللىق ئۇيغۇر ئەدەبىياتى ھەققىدە سوز

ئېچىلغاندا، ناۋايىنىڭ نامى ئالاھىدە تىلغا ئېلىنمىدۇ.

ناۋايى ئىجادىيىتى ئۇز دەۋرىدىكى ئىلغار ئىدىيولوگىيىنىڭ، ئىلىم - مەرىپەت ۋە ئېستېتىك دىتىنىڭ ئەڭ يۇقۇرى سەۋىيىلىك، يېرىك مەھسۇلى. ناۋايى تۇغۇلغان ۋە ئاساسلىق پائالىيىتىنى ئېلىپ بارغان ھېرات شەھرى 14-، 15- ئەسىرلەردە ئۇرتا ئازىيىدىكى مەدەنىيەت مەركەزلىرىنىڭ بىرسى بولغان. ناۋايىي ئائىلىسىمۇ مەرىپەت، ئەدەبىيات - سەنئەت ئەھلى بىلەن يېقىن ئىدى. ناۋايىنىڭ ئوزى شۇ چاغدىكى ئەڭ بىلىملىك ئولىمالاردىن بىلىم ئالدى. ناۋايىي ئوزى ئېيتقان "ئۇيغۇر تىلىنىڭ چىچەن ناتىقلىرىدىن، تۇركى سوز ماھىرلىرىدىن بولمىش مەۋلانا سەككاكى، مەۋلانا لۇتفى" ئۇنىڭ ئەسىرداشلىرى ئىدى. ناۋايى پارىس ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك نامايەندىلىرىدىن بىرى بولغان شائىر ۋە ئالىم ئابدۇراخمان جامى بىلەن زامانداش ۋە ئۇنىڭدىن بۇاستە تەلىم ئالغان ئىدى. ئۇتۇركى تىلدا يېرىك، گۇزەل ئەسەرلەرنى ياراتقان يۇسۇپ خاس ھاجىپ، ئەخمەت يۇگنەكى، لۇتفى، سەككاكى، ئاتايى قاتارلىق ئەدىپ - شائىرلارنى ئوز ئۇستازلىرى سۇپىتىدە ھورمەتلەپ، ئۇلارنىڭ ئەدەبى ئەنئەنىسىگە قىزغىن ۋارىسلىق قىلدى. شۇنىڭدەك ئەرەپ، پارىس ئەدەبىياتىنىمۇ ئىشتىياق بىلەن ئۇگەندى. بولۇپمۇ پارىس تىلىدا يېرىك ئەسەرلەر ياراتقان ئەزەربەيجان شائىرى نىزامى ۋە پارىس شائىرلىرىدىن فىردەۋسى، ئومەر ھەييام، سەئدى، ھافىز شىرازى، خىسرەۋ دېھلەۋى، جامى قاتارلىقلارنىڭ ئەسەرلىرىدىن پىششىق ئۇگىنىپ، ئۇگەنگەنلىرىنى ئوز ئەدەبى پائالىيىتىگە ئىجادى تەدبىق قىلدى ۋە پارىس تىلىدىمۇ شېئىر يازدى. شۇڭا ناۋايىنىڭ نامى يالغۇز تۇركى خەلقلەر ئارىسىدىلا ئەمەس، بەلكى ئەرەپ ۋە پارىس خەلقلىرى ئارىسىدىمۇ ھورمەت بىلەن تىلغا ئېلىنىپ كەلدى.

ناۋايىنىڭ ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك ۋەكىلى ئىكەنلىگى توغرىسىدا شۇنىمۇ قەيت قىلىپ ئوتۇشكە توغرا كېلىدۇكى، ئوز ۋاقتىدا چاغاتاي خاندانلىغى ھوكۇمرانلىق قىلغان رايوندىكى تۇركى خەلقلەرنىڭ "چاغاتاي تىلى" دەپمۇ ئاتىلىدىغان ئورتاق ئەدەبى تىلى شەكىللەنگەن بولۇپ، بۇ، بىر جەھەتتىن خاندانلىقنىڭ بىرلىگىنى تەمىنلەش ئېھتىياجىدىن، يەنە بىر جەھەتتىن شۇ چاغدىكى تۇركى خەلقلەرنىڭ تىلىنى پارىسچىلاشتۇرۇش شامىلىغا قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت مىللى روھنىڭ تەقەززاسىدىن ۋۇجۇتقا كەلگەن ئىدى. بۇ تىل ئۇچۇن قەدىمقى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ مۇھىم ئاساس بولغانلىغى كىشىلەرنىڭ سۇبېكتىپ خاھىشىغا باغلىق بولمىغان ئوبېكتىپ پاكىت. بەزى تارىخچىلارنىڭ شۇ چاغلاردىكى تۇركى خەلقلەرنىڭ تىلىنى پارىس تىلى بېسىمى ئالدىدا ھالاك بولۇش خەۋپىدىن ئۇيغۇر ئەدەبى تىلى ئەنئەنىسى قوتقۇزۇپ قالدى دەپ كورسەتكەن دەلىللىرىمۇ بۇنى ئىسپاتلايدۇ. قەدىمقى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلى ئاساسىدا شەكىللەنگەن چاغاتاي تىلىدا شېئىرلار يازغان قوۇل خوجە ئەخمەت يەسەۋى، لۇتفى، سەككاكى، ئاتايى قاتارلىق شائىرلار بۇ تىلنىڭ ئاجايىپ ئەۋزەللىكلىرىنى كورسىتىپ تۇرغۇن ئەسەرلەرنى ياراتقان ئىدى. لېكىن شۇنداق بولسىمۇ، ناۋايى دەۋردە ئەدىپلەر ئارىسىدا يەنىلا پارسچە يېزىش خاھىشى كۇچلۇك ئىدى. ناۋايى بۇ خاھىشلارنى ئىسيانكارلىق بىلەن رەت قىلىپ، ئوز بەدىئى ئىجادىيىتىگە چاغاتاي ئەدەبىي تىلى بويىچە يول ئېچىپ، بۇ تىلنى تېخىمۇ تەرەققى قىلدۇرۇپ، شېئىرىيەتنىڭ يۇكسەك بىر چوققىسىنى ئىگەللىدى. دېمەك، ناۋايى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنى مۇھىم ئاساس قىلىپ شەكىللەنگەن چاغاتاي ئەدەبىي تىلىدا يازغان ئىكەن، ئۇيغۇرلارنىڭ "ناۋايى بىزنىكىمۇ شائىرىمىز" دېيىشىگە ھەرگىز ھەيران قالغۇلۇق ئەمەس.

ئەلىشىر ناۋايىنىڭ ھاياتى مۇھىم ئىجتىمائى توقۇنۇشلار ئىچىدە ئوتتى. ساۋاقدىشى ۋە دوستى بولغان پادىشا ھوسەين بايقارا-

نىڭ ئوردا ئىشلىرىغا ئارىلىشىش، شاھزادىلارنىڭ جاڭجاللىرىنى تىنجىتىش ۋە پادىشالىقنىڭ بىرلىگىنى قوغداش ئۈچۈن تىرىشىش، ھەربىيەت قۇرۇلۇشى جەھەتتە تەشەببۇسكارلىق ۋە تەشكىلاتچىلىق پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىش، ئوردىدىكى ئاچكوز ھەسەتخور جاھىللار گۇرۇھى ۋە دىنى مۇتەئەسسىپلەر بىلەن، ھەتتا پادىشانىڭ ۋاپاسىز - لىغى بىلەنمۇ كۆرەش قىلىش ۋە بۇ يولدىكى ئوڭۇشلۇق - ئوڭۇشسىز تەجرىبە - ساۋاقلار ناۋايىنى مول ئىجتىمائى بىلىمگە ئىگە قىلدى. مۇرەككەپ زىددىيەتلەر ئىچىدە ياشاش ئۇنى نۇرغۇن دىراماتىك ئېپىزوتلار بىلەن تەمىنلىدى، ئۇنىڭ لىرىك ھېسسىياتىنى بېيىتتى. بۇ ئەھۋاللار ناۋايىنى ئىجادىيىتىنىڭ مۇھىم تارىخى ئارقا كۆرۈنۈشى.

ئەلىشىر ناۋايى 60 يىل ئۆمۈر كوردى (1441 - يىلى تۇغۇلۇپ، 1501 - يىلى ۋاپات بولدى). ئۇ، بۇ جەريانداڭ ئادەم ھەيران قالغۇدەك نۇرغۇن ئەسەر يازدى. «خەزائىنولمە ئانى» (مەنىلەر غەزىنىسى) ناملىق تۆت چوڭ دىۋانى، «خەمسە» ناملىق بەش داستانى ناۋايى ئىجادىيىتىنىڭ ئەڭ يېرىك، ئەڭ مەشھۇر نەمۇنىلىرىدۇر. ئۇلاردىن باشقا يەنە نۇرغۇنلىغان داستان، ئىلمى مۇھاكىمە، پەندنامە ۋە ئەسلىمىلىرى بار. بۇ ئەسەرلەردە ناۋايىنىڭ دۇنياقارىشى، بىلىمى، ئىستېتىك دىتى، بەدىئى ماھارىتى تەلتوكۇس ئىپادىلەنگەن بولۇپ، ئىنتايىن زور بەدىئى، ئىلمى، تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە. ناۋايى ھەقمەقە تەنمۇ جاھان ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك نامايەندىلىرىدىن بىرى دەپ ئاتىلىشقا مۇناسىپ.

شۇبھىسىزكى، ناۋايى ئىجادىيىتى ئۇستىدە ئەتراپلىق، چوڭقۇر ئىلمى تەتقىقات ئېلىپ بېرىش، ناۋايى ئەسەرلىرىنى كەڭ كولەمدە نەشر قىلىش ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنى گۈللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم بىر ئېھتىياجى. بۇ، بولۇپمۇ كىلاسسىك ئەدەبىيات ئەنئەنىسى بىلەن بولغان ئالاقىسى خېلىلا ئۇزۇلۇپ قالغان

ياش ئەدىبى ھەۋەسكارلار ئۇچۇن تېخىمۇ ئېھتىياجلىق، قولۇڭلار- دىكى بۇ كىتاپ ئەنە شۇنداق ئېھتىياجنىڭ تۇرتكىسى بىلەن تەييارلاندى.

بۇ كىتاپ ناۋايىنىڭ «خەزائىنولمەئانى» ناملىق توت دىۋانى («چاھار دىۋان») دىكى غەزەللەرنىڭ بىر قىسمى. «خەزائىنولمە ئانى» نىڭ تولۇق نۇسخىسى غەزەل، مۇستەزاد، مۇخەممەس، مۇسەددەس، مۇسەممەن، تەرجىئىبەند، تەركىبىبەند مەسنەۋى، قەسىدە، ساقىنامە، قىتئە، رۇبائى، مۇئەمما، چىستان، تۇيۇق، فەرد قاتارلىق 16 خىل لىرىك ژانىردا يېزىلغان بولۇپ، 3132 شېئىردىن تەركىپ تاپقان. گەرچە بىرىنچى دىۋانغا «غەرايىبۇسسىغەر» (بالىلىق غارايىپلىرى)، ئىككىنچى دىۋانغا «نەۋادىرۇششە باب» (يىگىتلىك نادىرلىقلىرى)، ئۈچىنچى دىۋانغا «بەدايىئولۇھسەت» (ئوتتۇرا ياشلىق گۈزەللىكلىرى)، توتىنچى دىۋانغا «فەۋائىدولكىبەر» (قېرىلىق پايدىلىرى) دەپ نام بېرىلگەن بولسىمۇ، بىراق ئۇ خرۇنولوگىك تەرتىپكە ئىگە ئەمەس، يەنى مۇندەرىجە ھەربىر غەزەلنىڭ يېزىلىش ۋاقتىنىڭ ئىلگىرى - كېيىنلىگى بويىچە تۈزۈلگەن ئەمەس، بەلكى كىلاسسىك دىۋانلار ئەنئەنىسى بويىچە، قافىيە ياكى رادىف ئاخىرىدىكى ھەرپلەر تەرتىۋى بويىچە رەتلەنگەن.

ناۋايى غەزەللىرى جەمى 2600 پارچە بولۇپ، ھەجمى جەھەتتىن تۆت دىۋاننىڭ ئاساسى قىسمىنى تەشكىل قىلىدۇ. تېماتىك مەزمۇن جەھەتتىن ئۇنىڭ كوپ قىسمى مۇھەببەت لىرىكىسى بولۇپ، ئۇنىڭدا شائىرنىڭ ئىچكى روھى غەزىنىسى ئوزىنىڭ ئاجايىپ يارقىن، جىلۋىدار ئوبرازىنى تاپقان. ئۇ مۇشۇ تېمىنى دەۋر قىلغان ھالدا ئوزىنىڭ خەلقچىل روھىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. مۇھەببەت ھەققىدىكى ئالىجاناپ ئىدىيىنى تەرغىب قىلىدۇ. مەھرۇ - ۋاپانى باغرىغا بېسىپ سۆيۈپ، ۋاپاسىزلىققا نەپرەت تېخىنى سانچىيدۇ. ساداقەت مەجنۇنلىغى ئالدىدا ئېگىلىپ، رىياكارلىق سېپاگەرچىلىگى ئالدىدا

غادىيمدۇ. پەقەت، دەرتمەنلەرنىڭ مۇڭىنى كۆيلەيدۇ. ئىككى يۈزلىمە، ئالدامچى شەيىخ زاهىت - سوپىلارنىڭ نەقاۋىنى يىرتىپ تاشلاپ سازايى قىلىدۇ. مەنمەن زالىم پادىشالارنى سوكىدۇ، ئادالەت ۋە مەرىپەتكە دەۋەت قىلىدۇ. سەنئەتكە باركاللا ئوقۇيدۇ .... ھەربىر غەزەلنىڭ ئوزى خۇددى بىر ئىسىل قوتا، ئۇ مىسرالار رىشتىسىگە تىزىلغان، گۈزەل تىل بىلەن نۇرلانغان خىلمۇ - خىل ۋەزىن ھەم باي قافىيىلەر بىلەن تېخىمۇ رەڭدار تۇس ئېلىپ چاقناپ تۇرىدىغان نازۇك پىكىر جەۋھەرلىرى بىلەن تولغان. شۇنداقلا بۇ غەزەللەر كىشىنىڭ يۈرەك تارىنى چېكىدىغان سېھرى كۈچكە ئىگە مۇزىكىلىق خۇسۇسىيەتكە باي. شۇڭا ناۋايى غەزەللىرىنىڭ ھەممىسىنى ناخشا قىلىپ ئېيتىشقا بولىدۇ.

بىراق، "ئاينىڭ يۈزىدىمۇ داغ بار" دىگەندەك، ناۋايى ئىجادىيىتىدە پاسسىپ ئامىللارمۇ بار، بۇ ئالدى بىلەن ناۋايى ياشىغان زامانىنىڭ نۇقسانى. شۇبھىسىزكى، ناۋايى ئوز دەۋرىنىڭ ئەڭ ئىلغار، ئەڭ بىلىملىك، ئەڭ پەزىلەتلىك مۇتەپەككۇرى ۋە شائىرى ئىدى. ئۇ ئومۇر بويى ئوزىنىڭ ئالىجاناپ غايىلىرىنى، تەشەببۇسلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلدى. بۇ مەقسەتكە ھەمكارلىشىدىغانلارنىمۇ كوپ ئىزلىدى. ئەڭ چوڭ ئۇمىتنى پادىشاغا باغلىدى. لېكىن "ئىشەنگەن تاغدا كىيىك ياتماپتۇ" دىگەندەك، پادىشامۇ ئۇنىڭغا ھەمدەم بولالمىدى، خىلى نۇرغۇن دوستلىرى ھەرخىل سەۋەبلەر بىلەن ئۇنىڭدىن يۈز ئوردى، ھەتتا ئۇنىڭ زىتىغا ئىش قىلدى. ئۇنىڭ غايىلىرى تولۇنماي بولسىمۇ، لېكىن جاھالەت بۇلۇتلىرى ئۇنى توساپ كەلدى. بۇ خىل ياخشىلىقتىن يامانلىق كورۇش ناۋايى روھىنى قاتتىق ئازاپلىدى. بۇ ئېچىنىشلىق، چىگىش زىددىيەتلەر ناۋايى ئىدىيىسىگە پاسسىپ تەسىرلەرنى كورسەتتى. ئوزىنىڭ ئالىجاناپ غايىلىرىنى رىاللىققا ئايلاندۇرۇشنىڭ يولىنى تاپالماي، رىال دۇنيادىن سوۋۇش خاھىشىنىمۇ ئەكس

ئەتتۇردى. ئۇنىڭ ئىجادىيىتىدىكى «ئالەم ئېلىدە زادى ۋاپا يوق»، «يوقلىش دەشتىنى كېزىش كېرەك»، «زامان دەردىنىڭ داۋاسى مەي» دىگەنگە ئوخشاش سادالارمۇ ياڭرىدى. ئۇ بىر جەھەتتىن ئۇمىتسىزلىك تەرغىباتىغا ئوخشىسىمۇ، لېكىن بىر جەھەتتىن زامانىنىڭ ئادالەتسىزلىگىگە، جاھالەتكە بولغان رەنجىشتىن تۇغۇلغان دوق. بۇ خىل روھ ناۋايىنىڭ مۇھەببەتكە بېغىشلانغان غەزەللىرىدىلا ئەمەس، داستانلىرىدىمۇ ئەكس ئېتىدۇ. بىز بۇ نەرسىلەرگە تارىخى نۇقتىدىن قارىغىنىمىزدىلا توغرا چۈشىنەلەيمىز. ئۇنىڭ ھەممىگە تېخىمۇ ئورتاق بولغان قىممەتلىك ئەھمىيىتى - ئۇ ئوزى توغرا دەپ تاپقان ئىدىيە - پىكىرلەرنى ئاجايىپ يۈكسەك بەدىئى ماھارەت بىلەن ئىپادىلىگەنلىگى.

بۇ كىتاپقا ناۋايى غەزەللىرىنىڭ ئوندىن بىر قىسمى — 260 غەزەل كىرگۈزۈلدى). ياش ئەدىبى ھەۋەسكارلارنىڭ چۈشىنىش ئىقتىدارى ۋە ئېھتىياجى كوزدە تۇتۇلۇپ، غەزەللەردىكى ھەربىر بەيتكە ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلى بىلەن ئۇنىڭ نەسرى شەرھى بېرىلدى. بۇ خىل شەرھىلەش بىلەن ناۋايى ئوزى ئىشلەتكەن تىل ئارقىلىق ئىپادىلىگەن چوڭقۇر، نازۇك پىكىرلەرنى، بەدىئى خۇسۇسىيەت ۋە ماھارەتنى تولۇق ئىپادىلەپ بېرىش مۇمكىن ئەمەس. ئۇنىڭ ئۇستىگە، مېنىڭ ناۋايى ئەسەرلىرى ۋە ئۇنىڭ بەدىئى خۇسۇسىيىتى بىلەن تونۇشلىغىمۇ بەك ئوزاق بولسىمۇ ئەمىلى ئېھتىياج ئالدىدا مۇشۇنچىلىك قىلىشقىلا چامام يەتتى. بۇ ئىشىمىز خىلىلا نۇقسانلىق بولسىمۇ ياش ئەدەبىي ھەۋەسكارلارنىڭ ناۋايى ئەسەرلىرىنى ئوگىنىشى ئۈچۈن بىر ئاز نەپ بېرەلىسە، بۇ، مەن ئۈچۈن ناھايىتى چوڭ مۇكاپات.

تىيىپجان ئېلىيوپ

1981 - يىل، مارت.

مۇندەرىجە

بەت

كىرىش سوز..... 1
1- دىۋان — «غەرايىبۇسسغەر»(باللىق غارايىپلىرى) دىن تاللانما 9
2- دىۋان — «نەۋادىرۇششە باب» (يىگىتلىك نادىرلىقلىرى) دىن تاللانما 181
3 - دىۋان — «بەدايىئولۇەسەت» (ئوتتۇرا ياشلىق گۈزەل - لىكلىرى) دىن تاللانما..... 305
4 - دىۋان — «فەۋائىدۇلكىبەر» (قېرىلىق پايدىلىرى) دىن تاللانما 423

ئەشرەقەت من ئەكسى شەمسلكەئسى ئەنۋارۇلھۇدا،
يار ئەكسىن مەيدە كور، دەب، جامدىن چىقتى سەدا.
(قۇياشتەك يورۇپ تۇرغان قەدەھنىڭ شولىسىدىن ھدايەت نۇرى چاقنىدى، جامدىن: يارنىڭ ئەكسىنى شاراپتا كورگەن، دىگەن سادا چىقتى.)

غەيرىنەقشىدىن كوڭۇل جامدا بولسا زەڭگى غەم،
يوقتۇر ئەي ساقى، مەيى ۋەھدەت مەسەللىك غەمزەدا.
(كوڭۇل جامدا غەيرى تەسەۋۋۇردىن غەم غەشلىگى پەيدا بولسا، ئەي ساقى، بۇنى ۋەھدەت ① شارابىدەك تازىلىغۇچى يوق.)

ئەي، خۇش ئول مەيكىم، ئاڭا زەرف ئولسا بىر سىنغان سەفال،
جام ئولۇر گىيتىنەما، جەمشىد ئانى ئىچكەن گەدا.

(1) ۋەھدەت — بىرلىك، تەنھالىق.

(هەي، مەي شۇنداق ياخشى نەرسىكى، تۇيۇلغان قەدەھ سۇنۇق ساپال بولسمۇ، ئۇ، جەمشت تىلەپ ئىچكەن جاھانىمۇغا تەڭ جام.)

جامۇمەي گەر بۇيلەدۇر، ئول جام ئۇچۇن قىلماق بولۇر
يۇز جەھان ھەردەم نسار، ئول مەي ئۇچۇن مىڭ جان فىدا.
(جام ۋە شاراپ شۇنداق نەرسىكى، ئۇ جام ئۇچۇن يۇز جاھاننى چاچقۇ قىلىپ، مىڭ جاننى پىدا قىلسا ئەرزىيدۇ.)

دەير ئارا ھوش ئەھلى رەسۋا بولغانى، ئەي مۇغبەچە،
جامى مەي تۇتساڭ مېنى دىۋانەدىن قىل ئىبتىدا.
(ھۇشى بار ئادەملەر شاراپخانىغا رەسۋا بولۇشقا كېلىدۇ، ئەي مۇغبەچە، شاراپ جامىنى تۇتساڭ، مەن دىۋانىدىن باشلا.)

تاكى ئول مەيدىن كوڭۇل جامىدا بولغاچ جىلۋەگەر،
چىھرەئى مەقسۇد، مەھۇ ئولغاي ھەم ئولدەم مائەدا.
(ئەشۇ كوڭۇل جامىدىگى مەيدىن مەخسەت چىھرىسى جىلۋىلەنگەندىن بۇرى نازۇ ـ نىمەت بىرياقتا قالدۇ.)

ۋەھدەتى بولغاي مۇيەسسەر مەي بىلە جام ئىچرە، كىم
جامۇ مەي لەفزىن دىگەن بىر ئىسىم ئىلە قىلغاي ئەدا.
(ۋەھدەتكە مەي ھەم جام بىلەن ئىرىشىش مۇمكىن، كىم مەي بىلەن جام سوزىنى تىلغا ئالسا، ئۇنى ئىپادە قىلالايدۇ.)

سەن گۇمان قىلغاندىن ئوزگە جامۇ مەي مەۋجۇد ئىرۇر،
بىلمەيسن نەفئ ئەتمە بۇ مەيخانە ئەھلىن زاھىدا.

(1) مۇغبەچە — مەي توشۇغۇچى يىگىت.

(سەن ئويلىغاندىن باشقا، جام ۋە شاراپ مەۋجۇت، ئەي زاھىد، بىلمەسلىكتىن ئىچەرمەنلەرنى قوغلاپ يۇرمە.)

تەشنەلەب ئولمە نەۋائى، چۇن ئەزەل ساقىسىدىن،
«ئىشرەبۇ يا ئەييۇھەل ئەتشان» كېلۇر ھەردەم ندا.
(ئەي نەۋائى، چاڭقاپ يۇرمە، تەغدىر ساقىسىدىن:
"ھەي تەشنالار، ئىچىڭلار!" دىگەن ئاۋاز كېلىۋاتىدۇ.)

سىنسا كۆڭلۈمده ئوقۇڭ، سۈرتۈب ئىسسىغ قاندىن ئاڭا،
پەي مەسەللىك چىرماغايمەن رىشتەئى جاندىن ئاڭا.
(ئوقۇڭ كۆڭلۈمگە سانچىلىپ سۈنسا، ئىسسىق قان بىلەن سۈرتىمەن،
ئۈنى خۇددى پەي بىلىپ، جان رىشتىسى بىلەن باغلايمەن.)

بادەئى لەئىلىڭ مىزاجى روھپەرۋەردۈر بەسى،
گويىيا مەمزۇج ئىتبىسەن ئابمەيۋاندىن ئاڭا.
(لېۋىڭ شارابىنىڭ تەپتى تازا جان بېغىشلايدۇ، گويا
ئۈنىڭغا سەن ئابھايات سۈيىنى ئارىلاشتۇرغاندەك.)

ئوقى كۆڭلۈم شوئلەسىن گاھ ساكىن ئەتتى، گاھ تېز،
گاھ ئوتۇن بولدى، گاھى سۇ ئۈردى پەيكاندىن ئاڭا.
(ئوقى كۆڭلۈم يالقۇنسىز گايى پەسلىتىپ، گايى ئۈلغايتتى، چۈنكى
كۆڭلۈم گايى ئوتۇن بولدى، گايى ئۈنىڭغا كىرپىگىدىن سۇ چاچتى.)

دەردو غەم بوستانىنىڭ تاۋۇسىدۇر كۆڭلۈم قۇشى،
گۈل بولۇپ جىسمىمدا كەسكەن نەئىل ھەر ياندىن ئاڭا.
(كۆڭلۈم قۇشى دەردۇ-غەم بوستانىنىڭ تاۋۇسى، ئۇ ۋۇجۇدۇمغا
ھەر خىل رەڭدار گۈل بولۇپ بېسىلغان.)

نى كەبۇتەر يىتەئالۇر ئول قۇياشقا، يا نەسىم،
ئەي كۆڭۈل ھالىڭنى ئېيلام ئەيلە ئەفغاندىن ئاڭا.
(ئۇ قۇياشقا يا كەپتەر يېتەلمەيدۇ، يا تاڭ شامىلى؛ ئەي كۆڭۈل،
ئۈنىڭغا ھالىڭنى پەريات چېكىپ مەلۇم قىل.)

كۆزگە تاكىردى خەياللىڭ، ساۋۇغ ئاھىم ۋەھىمدىن
باغلامىشمەن قۇريا ھەر ساري مۇژگاندىن ئاڭا.
(تەسەۋۇرۇڭ كۆزۈمگە ئورناشتى، سوغاق ئاھىمدىن ئەنسىرەپ،
بۇ ۋەيرانە ئويىنى كىرپىكلىرىم بىلەن تاقاپ قويدۇم.)

ئەي نەۋايى، يىغلىماق ئاھىمغە تەسكىن بەرمەدى،
ۋەھ، بۇنى ئۇتدۇركى، يوق تەسرى توپاندىن ئاڭا.
(ئەي نەۋائى، يىغلاش مېنىڭ ئاھ - زارىمنى باسالمىدى،
ئاھ، بۇ قانداق ئوتتۇر، توپانمۇ تەسىر قىلمايدىغان؟)

ۋەھكى ئىشقىڭ زاھىر ئەتسەم ۋەھم ئىبرۇر ئولمەك ماڭا،
گەرنىھان تۇتسام داغى جان خەۋفىدۇر بىشەك ماڭا.
(ئاھ، ئىشقىڭنى ئاشكارىلسام، ماڭا ئولۇم ۋەھمى كېلىدۇ،
پىنھان تۇتاي دىسەم، شەكسىزكى، يەنە جېنىمغا خەۋپ يېتىدۇ.)

كەلگەن ئىبرىمش ئول مەسىھ ئولگەنلەرنى تىرگۈزگەلى،
مەن تىرىك، ۋاھ، ياخشىراق بۇ ئومىردىن ئولمەك ماڭا.
(ئەيسا مەسىھ ئولگەنلەرنى تىرىلدۈرگىلى كەلگەن ئىمىش، ئەپسۇسكى،
مەن تىرىك، بۇنداق ئومۇردىن ماڭا ئولۇم ياخشىراق ئىدى.)

جۇزۇ - جۇزۇمنى، قىغانكىم، مەنفەك ئەتتى تىغى ھەجر،
بىر - بىرىدىن لەك ئۇزىدۇر جۇزۇى لا يەنفەك ماڭا.
(ئاھ، ھىجران تىغى ئۇگە - ئۇگىلىرىمنى ئاجرىتىۋەتتى، لېكىن
ئۇلار ماڭا بىر - بىرىدىن ئاجرالماس ئەزالار ئىدى.)

كۆڭلۈم ئوتىدىن ياغاچ كۆلدۇر، باشاق بىر قەتىرە سۇ،
ناگەھ ئول شوخى جەپاكىش ئاتسا بىر ناۋەك ماڭا.
(ئۇ جانغا جاپا شوخ ماڭا كىرپىك ئوقىنى بىر ئاتىدىغان بولسا،
كۆڭلۈم ئوتىدىن ياغاچ كۆلگە، ئوقنىڭ ئۇچى بىر تامچە سۇغا
ئايلىنىدۇ.)

ئالتۇن ئىزىلىپ - ئىرىپ كويگەن سايىن خالىس بولۇر،
نى ئەجەپ سارغارسا يۈز يەتكەن سايۇ ئەمگەك ماڭا.
(ئالتۇن ئىزىلىپ - ئىرىپ كويگەنسېرى ساپلىشىدۇ، دېمەك، مەن
كۆلپەت تارتقانسېرى سارغايسام نەمە بوپتۇ.)

چاك ئەيلەرمەن ياقا ئول قاشى يانى كورگەچ - ئوق
كىم، خەدەنگىن ئاتسا ھايىل بولماغاي كۆڭلەك ماڭا.
(ئۇ قېشى يانى كورۇش بىلەنلا، ياقامنى يىرتىمەن،
چۈنكى، يا ئوقى ئېتىلسا، كوينەك دالدا بولالمايدۇ - دە.)

بادە ھەجرىدىن ئاقارمىش كوزلەرىم، ئەي پىرى دەير،
ئەيلەگىل مەي شىشەسىدىن سىندۇرۇب ئەينەك ماڭا.
(شاراپ خومارىدىن كوزلىرىم خىرەلەشتى، ئەي مەيخانىچى،
شاراپ شىشىسىنى سۇندۇرۇپ ماڭا ئەينەك قىلىپ بەرگىنە.)

سەر - سەرى ھىجران ۋۇجۇدۇم خىرمەنىن ئانداق ساۋۇر
كىم، فەنا بولدا سەرسەر بولماسۇن ھەمتەك ماڭا.
(جۇدالىقنىڭ بورىنى ۋۇجۇدۇم خامىنىنى توزۇتۇدۇ،
يوقۇلۇش بولدا ماڭا بوران ھەمرا بولمىسۇن.)

ئەي نەۋائى، گەر ماڭا كوبرەك ئەمەس ئۇممىدى ۋەسل،
بەس، نەغۇ ئوششاقىدىن جەۋرى ئىبرۇر كوبرەك ماڭا.
(ئەي نەۋائى، نىمىشقىدۇ مەن ئۇچۇن ۋىسال ئۇممىدى كوپ ئەمەس،
بىراق ئاشقىلاردىن كېلىدىغان جەۋرى كوپ.)

كورگەلى هوسنۇڭنى زارۇ مۇبتەلا بولدۇم ساڭا،
نى بەلالىغ كۇن ئىدىكىم، ئاشنا بولدۇم ساڭا.
(هوسنۇڭنى كورۇش بىلەن ساڭا باغلىنىپ قالدىم،
ئۇ نىمە بالالىق كۇن بولغىيدىكى، ساڭا ئاشنا بولمىغان.)

ھەر نېچە دېدىمكى: كۇن - كۇندىن ئوزەي سەندىن كوڭۇل،
ۋەھكى، كۇن - كۇندىن بەتەرەك مۇبتەلا بولدۇم ساڭا.
(سەندىن بارغانسېرى كوڭۇل ئۇزەي دەپ ھەر قانچە قىلسامۇ،
ۋاي دات، بارغانسېرى ساڭا چىڭ باغلىنىپ قالدىم.)

مەن قاچان دېدىم: "ۋەفا قىلغىل ماڭا"، زۇلم ئەيلەدىڭ،
سەن قاچان دېدىڭ:"فىدا بولغىل ماڭا"، بولدۇم ساڭا.
(مەن قاچانكى "ۋاپا قىل" دىسەم، زۇلۇم سالدىڭ، بىراق سەن
قاچانكى "ماڭا پىدا بول" دىسەڭ، پىدا بولدۇم.)

قاي پەرى پەيكەرغە دەرسەن تەلبە بولدۇڭ بۇ سۇفەت،
ئەي پەرى پەيكەر، نى قىلساڭ قىل، ساڭا بولدۇم ساڭا.
(قايسى پەرى پەيكەر ئۇچۇن مۇنچىۋالا تەلۋە بولۇپ كەتتىڭ
دەيسەنغۇ،
ئەي پەرى پەيكەر، نىمە قىلساڭ قىل، مەن سەن ئۇچۇنلا شۇنداق
بولدۇم.)

ئەي كوڭۇل، تەركى نەسىھەت ئەيلەدىڭ، ئاۋارە بول،
يۇزبەلا يەتمەسكى، مەن ھەم بىر بەلا بولدۇم ساڭا.
(ئەي كوڭۇل، نەسىھەتنى ئاڭلىماي، ئاۋارىچىلىقتا قالدىڭ،
يۇزبالا يەتمىگەندەك، مەنمۇ ساڭا بىر بالا بولدۇم.)

جامى جەم بىرلە خىزىر سۇيى نەسىبەمدۇر مۇدام،
ساقيا، تاتەركى جاھ ئەيلەپ گەدا بولدۇم ساڭا.
(جەمشىتنىڭ جامى بىلەن خىزىرنىڭ سۇيى (ئابھايات) دائىمى
نەسىبەم، ئەي ساقى، شۇڭا مەنسۇنمۇ تاشلاپ، ئالدىڭغا تىلەمچىلىك قىلىپ كەلدىم.)

غۇسسە چەكمەكتىن نەۋائى تاپمادىم ئوششاق ئارا،
تا نەۋائىدەك ئەسرۇ بىنەۋا بولدۇم ساڭا.
(ئاشىقلار ئارىسىدا غەم چاكىدىن (سازىدىن) پەيزى ئالالماي،
نەۋائىغا ئوخشاش ساڭا بىچارە ئەسىر بولۇپ قالدىم.)

بولسا ئىكىمىزنىڭ يۇزى ئەكسى سۈدا پەيدا،
ئول‌سۇ نى تەرەپ بارسا ئاچىلغاي گۈلى رەئنا.
(ئىككىمىزنىڭ شولىسى سۇغا چۈشمىدىكەن،
ئۇ سۇ قاياقتا ئاقسا، شۇ ياقتا رەنا گۈللەر ئېچىلمىدۇ.)

زۇلغۇڭ غەمى كوڭلۈمنى بېلىڭ فىكرىگە سالدى،
كوركىم، نى خەيال ئىچرە سالىبتۇر ئانى سەۋدا.
(ئورۇم چېچىڭنى ئويلاپ، خىيالىم بېلىڭ تەرەپكە كەتتى،
قارا، سەۋدالىق كىشىنى ھەرخىل ئويغا سالىدىكەن ـ ھە.)

غەۋغا قىلۇر ئەل مەھۇەشلەر كويىدا، لىكىن
مەھۇەشلەر ئىشى قىلماق ئانىڭ كويىدا غەۋغا.
(كىشىلەر ئاي جامالىلارنىڭ كوچىسىدا غەۋغا قىلسا،
ئاي جامالىلار ئۇنىڭ كوچىسىدا غەۋغا قىلمىدۇ.)

ئەھۋالىمە فەرھاد ئىلە مەجنونغە تەئەججوب،
ئىشق ئەتتى خىرەد ئەھلى قاشىدا مېنى رەسۋا.
(مېنىڭ ئەھۋالىمغا پەرھات، مەجنۇنلارمۇ ھەيران قالىدۇ؛
مۇھەببەت مېنى ئەقلى ـ ھوشى بارلار ئالدىدا رەسۋا قىلىۋەتتى.)

ھەر ساری تاماشاغا كىم ئول شوخ قىلۇر ئەزم،
يوق ئاڭا تاماشاكى، ئېرۇر ئەلگە تاماشا.
(ئۇ گۈزەل تاماشا ئۈچۈن ھەر تەرەپكە بارىدۇ،
بىراق تاماشا ئۇنىڭغا ئەمەس، باشقىلارغا بولىدۇ.)

دەۋران ساڭا زۇلم ئەتسە، قەدەھلەر تولا مەي ئىچ،
قان يۇتسەڭ ئاياغلار تولا دەۋرانغە نى پەرۋا.
(زامان ساڭا زۇلۇم سالسا، قەدەھ تولىدۇرۇپ مەي ئىچىۋە،
سېنىڭ قانچە قاچا قان يۇتقىنىڭ بىلەن زاماننىڭ نېمە كارى؟)

ئول شوخكى مەيدان ئارا كورگەنگە سالۇر تىغ،
كورمەسكە سالۇر يەتسە نەۋائى ساری ئەمدا.
(ئۇ شوخ يار مەيداندا كورگەنلا ئادەمگە تىغ ئۇرۇدۇ،
بىراق نەۋائىغا كەلگەندە، كورمەسكە سالىدۇ.)

نی نەۋا ساز ئەيلەگەي بۇلبۇل گۈلستاندىن جۇدا،
ئەيلەمەس تۇتى تەكەللۇم شەككەرستاندىن جۇدا،
(گۈلۈستاندىن ئايرىلغان بۇلبۇل قانداقمۇ ناۋا قىلسۇن،
تۇتىمۇ شەكەرستاندىن ئايرىلسا سوزلىمەيدىغۇ.)

ئول قۇياش ھەجرىندە قورقارمەن فەلەكنى ئورتەگەي
ھەر شەراپكىم بولۇر ئول ئوتلۇغ ئەفغاندىن جۇدا،
(ئۇ قۇياشنىڭ پىراقىدا ئاھ - زارىمدىن
چىققان يالقۇن پەلەكنى ئورتەۋەتمىگىدى دەپ قورقمەن.)

دىمە ھىجرانىمدا چەكمەيسەن فىغانو نالە كوب،
جسم ئەيلەرمۇ فىغان بولغان نەفەس، جاندىن جۇدا.
(مېنىڭ ھىجرانىمدا كوپ نالە - پىغان چەكمەيسەنغۇ، دىمە.
نەپەس ۋە جاندىن ئايرىلغان تەن پىغان چىكەلەمدۇ؟)

ھەجر ئولۇمدىن تەلخ ئىمىش، مۇندىن سوڭ، ئەي
گەردۇن، مېنى
ئەيلەگىل جاندىن جۇدا، قىلغۇنچە جانادىن جۇدا.
(جۇدالىق ئولۇمدىن يامان ئىكەن، ئەي پەلەك، بۇندىن كېيىن
مېنى جانادىن جۇدا قىلغىچە، جاندىن جۇدا قىل.)

بولسا يۇزمىڭ جانىم ئال، ئەي ھەجر، لىكىن قىلماغىل
يارنى مەندىن جۇدا، ياخۇد مېنى ئاندىن جۇدا.
(ئەي ھىجران، يۇزمىڭ جېنىم بولسىمۇ ئال، لېكىن يارنى
مەندىن، مېنى ئۇنىڭدىن جۇدا قىلما.)

ۋەسل ئارا پەرۋانە ئورتەندى، ھامانا بىلدىكىم،
قىلغۇدەكدۇر سۇبھ ئانى شەمئى شەبىستاندىن جۇدا.
(پەرۋانە ۋىسال پەيتىدە كويۇۋالدى، چۈنكى تاڭ ئۇنى
كېچىنىڭ چىرىغىدىن ئايرىۋېتىدىغانلىغىنى بىلەتتى.)

بىر ئىيەسىز ئىت بولۇب ئېردى نەۋائى يارسىز،
بولماسۇن، يارەبكى، ھەرگىز بەندە سۇلتاندىن جۇدا.
(يارسىز نەۋائى ئىگىسىز ئىتقا ئوخشاپ قالدى، ئەي
خۇدا، بەندەڭ ھەرگىزمۇ سۇلتاندىن جۇدا بولمىسۇن.)

يۇز سوزۇمدىن بىرىگە بەرمەس جاۋاب ئول نۇش‌لەب.
ئاغزىنى يوقتۇر دىسەم، ۋاقىتكى، ھېچ ئېيرمەس ئەجەب.
(ئۇ لېۋى شېرىن يۇز سوزۇمنىڭ بىرسىگىمۇ جاۋاپ بەرمىدى،
شۇڭا ئۇنى ئاغزى يوق دىسەم، ھەيران قالغۇلۇق ئەمەس.)

نوقتەئى خالىڭ نىدىن شېرىن لەبىڭ ئۇستىدەدۇر،
نۇقتە چۈن ئاستىن بولۇر ھەر قايدا كىم يازىلسا لەب.
(چىكىت خالىڭ نىمىشكە شېرىن لېۋىڭنىڭ ئۇستىدە؟ قاچان بولمىسۇن، "لەب" دىگەن خەت يېزىلسا چىكىت ئاستىدا بولاتتىغۇ!)

ۋەسل نى يەڭلىغ مۇيەسسەر بولغۇسىدۇر، چۈن ئېرۇر
دىلبەرىم نازۇك مىزاجۇ مەن بەغايەت بىنەدەب.
(مەن قانداقمۇ ۋەسلىگە مۇيەسسەر بولاي، چۈنكى دىلبىرىم
نازۇك مىجەز، مەن بولسام ناھايىتى ئەدەپسىز.)

گەر قوياش دەرلەر يۇزۇڭنى، گەرم بولۇپ چەكمە تىغ،
ئەلگە جۇرمى يوق، ئىنار ئاسماندىن ھەر لەقەب.
(يۇزۇڭنى قۇياش دىسە، ئاچچىغلىنىپ تىغ تەڭلىمە، ئادەملەردە
نىمە گۇناھ، لەقەم دىگەن ئاسماندىن چۈشىدىغان
نەرسە.)

لەئلىڭ ئالسا چاكلىڭ بىمار كوڭلۇمنى نىتاڭ،
ئەي، مەلاھەت نەخلى، چۈنكىم خەستە سىز بولماس رۇتەب.
(لەئلى لېۋىڭ چاڭ كەتكەن كوڭلۇمنى ئالسا، نىمە بولىدۇ،
ئەي، گۈزەل قامەت، خورمىنىڭمۇ چاڭ - چېكى بارغۇ.)

زىندەدىل مەجنۇننىڭ ئولمىش كوڭلى چۈن لەيلىغە ھەي،
بەس، نى ئاسىغ ئانى ھەيدىن قاۋلاماغلىق، ئەي ئەرەب.
(خۇشدىل مەجنۇننىڭ كوڭلى لەيلى ئۈچۈن ھاياتلىق ئىدى،
ئەي ئەرەپ، ئۇنى ھەي قوممىدىن قوغلاشنىڭ پايدىسى نىمە؟)

تالىب ئولكىم تاپماساڭ داغى بۇ بەسكىم، ئەيلەمەس
بىر نەفەس غافىل سېنى مەتلۇب ياندىن تەلەب.
(مەخسەتكە ئېرىشەلمىسەڭمۇ تەلەپكار بولساڭ، غاپىل سېنى
تەلەپ قىلىنغۇچىنىڭ يېنىدىن ئاجرىتالمايدۇ)

قەھر بەرقى بىرلە رەھمەت يامغۇرى گەر بۇيلەدۇر،
ئىمىن ئېرمەس بۇلئەلا، نەۋمىد ئەمەستۇر بۇ لەھەب.
(غەزەپ چاقمىغى بىلەن شەپقەت يامغۇرى شۇنداق نەرسىكى،
ئۇنىڭ ئالدىدا ئۇ بۇلئەلا بارام بولسا، ئۇبۇلھەب ھەرگىز
نائۇمىت ئەمەس)

گەر نەۋا تاپسا نەۋائى لەبلەرىڭنىڭ زىكرىدىن،
تاڭ ئەمەستۇر، چۈن مۇدام ئەفزۇن بولۇر مەيدىن تەرەب.
(نەۋائى لېۋىڭدىن تامغان سوزدىن پەيزى تاپسا، ئەجەپلىنەرلىك
ئەمەس. چۈنكى شاراب بىلەن كىشىنىڭ كەيپى چاغ بولىدىغۇ.)

كوز ياشىم بولدى رەۋان بىر نەرگىسى جادۇ كورۇپ،
تېغل يەڭلىغكىم يۈگۈرگەي ھەر تەرەف ئاھۇ كورۇپ.
(بىر جادۇ كوزلۇكنى كورۇپ، كوز يېشىم شۇنداق ئاقتىكى،
خۇددى كىچىك بالا كىيىكنى كورۇپ، ھەرياققا يۈگرىگەندەك.)

قالدى ھەيران زاھىد ئەشكىمدە كورۇپ ھەريان ھۇباب،
رۇستايىدەككى، ھەيرەت ئەيلەگەي ئوردۇ كورۇپ.
(كوز يېشىمدا كوۋۈكلەرنى كورگەن زاھىت شۇنداق ھەيران
قالدىكى، گويا بىر سەرالىق لەشكەرلەرنى كورۇپ ھاڭ ـ تاڭ
بولغاندەك.)

جان ئارا تىغلىڭ كورۇپ كوڭلۇم قۇشى تۇزدى نەۋا،
تۇتىشىدەككىم، تەكەللۇم ئەيلەگەي كوزگۇ كورۇپ.
(جېنىمغا سانچىلغان تىغنى كورۇپ، كوڭلۇم قوشى نەۋا قىلدى،
خۇددى تۇتى ئەينەكدە ئوز ئەكسىنى كورۇپ سوزلەپ
كەتكەندەك.)

ۋادەئى ئىشقىڭ ماكان قىلدى كوڭۈل كورگەچ يۇزۇڭ،
ئەل بىيابان ئىچرە مەنزىل ئەيلەگەندەك سۇ كورۇپ.
(كوڭلۇم يۇزۇڭنى كورۇش بىلەن ئىشقىڭ ۋادىسىنى ماكان تۇتتى،

خۇددى كىشىلەر بايۋاندا سۇ بار يەرنى كورۇپ، شۇ يەرگە
چۈشكەندەك.)

جاندا ئوز داغىن كورۇب ئاشقلىغىمنى ئاڭلادى،
ئول كىشىدەككىم تانىغاي ئوز قۇلىن بەلگۇ كورۇب.
(ئۇ، جېنىمدا ئوزىنىڭ سالغان دېغنى كورۇپ، ئاشىقلىغىمنى بىلـ
دى، خۇددى بەلگىسىنى كورۇپ ئوز قۇلىنى تونۇۋالغان كىشىدەك.)

بادە تۇتقاچ دىمە بىخود بولدىكىم، ئول كوزگۇدىن،
باردى ھۇشۇم يار ھوسنى جىلۋەسن ئوترۇ كورۇب.
(مەي سۇنغاندىن كېيىن بىخوت بولدى دىمە، بەلكى شىشىدىن
يار جامالىنىڭ جىلۋىسىنى كورگەندەك بولۇپ، ھۇشۇمدىن كەتتىم.)

ئەي نەۋائى، دەفئى ئولۇر خالىن كورۇب كوھى غەمىم،
فىل يەڭلىغكىم، ھەزىمەت ئەيلەگەي ھىندۇ كورۇب.
(ئەي نەۋائى، ئۇنىڭ خالىنى كورسەم، تاغدەك غېمىم يوقولىدۇ،
خۇددى ھىندىنى كورۇپ پىل قېچىپ كەتكەندەك.)

كېزەرمەن كويىدە يىللار، نەزەر ھالىمغا سالغاي دەپ،
ئەگەر ئولتۇرسە قانىم رەڭگى تۇغراغىدا قالغاي دەپ.
(ھالىمغا نەزەر سالار، ياكى ئولتۇرسە قېنىم رەڭگى تۇپرىغىدا
قالار دەپ، يىللار بويى ئۇنۇڭ كوچىسىنى كېزىمەن.)

كوڭۇلگە يۇز تۇمەن نېش ئورسا ھىجران، ئەيلەمان ناله،
ۋىسالىڭ نۇشىدىن ئول زەخمىلەر بىركۇن ئوڭالغاي دەپ.
(ھىجران مېنىڭ كوڭلۇمگە يۇز تۇمەن نەشتەر ئۇرسىمۇ، بىر كۇنى
ۋىسالىڭ شەربىتى بىلەن بۇ زەخمىلەر ئوڭلىنىپ كېتىدۇ دەپ، ناله
قىلمايمەن،)

كوڭۇلگە ناۋەكىڭ تاكىردى، بىھەد ھىفزىن ئەيلەرمەن،
كى بۇ شىشە ئىچىندە ئول داغى ناگاه ئوشالغاي دەپ.
(كوڭۇلگە ئوقلىرىڭ كىرىش بىلەن، ئۇ، بۇشىشە ئىچىدە ــ
تۇيۇقسىز سۇنۇپ كەتمىگدى دەپ بەكمۇ ئاسرايمەن.)

كوڭۇلنى كويىدە يۇز رەنج ئىلە مەھنەتقە تاپشۇردۇم،
كى گەر كورسە بۇ سۇرەت بىرلە شايەد كوڭلۇم ئالغاي دەپ.
(كوڭلۇمنى ئۇنۇڭ كوچىسىدا يۇز دەرد بىلەن جاپاغا تاپشۇردۇم،
ئۇ بۇ ھالەتتە كورسە كوڭلۇمنى ئالارمىكىن دەپ.)

سىرىشكىم قانى قىلدى كويىنىڭ تۇغراغىن ئاغۇشتە،
ئىتىگە شايەد ئول بالچىغ بىلە بىر ئوي ياسالغاي دەپ،
(ئۇنۇڭ كوچىسىنىڭ توپىسى قان ياشلىرىم بىلەن ئارىلاشتى.
بەلكى، بۇ لاي ئۇنۇڭ ئىتىغا ئوي ياساشقا ياراپ قالار.)

ھەرەم ۋەسلىن تىلەرسەن، پويە ئۇر مەردانە، ئەي سالىك،
قەدەم ئاھىستە چەكمە باغرىڭ ئول يەلمەكدە تالغاي دەپ.
(ھەي سوپى، ھەرەم ۋەسلىنى خالىساڭ، مەردانە قەدەم تاشلا،
بۇ يولدا ھاسراپ قالىمەن دەپ قەدىمىڭنى ئاستىلاتما.)

نەۋائى، بىنەۋالىغ بىرلە دائىم مەي ئىچەر، بىر كۇن
نەۋا نەغمىنى دەۋران مۇتربى بەزمىدە چالغاي دەپ.
(نەۋائى بىچارىلىقتىن ھېمىشە مەي ئىچمىدۇ، نەۋا كۇيىنى
بىر كۇنى زامان سازەندىسى بەزمىلەردە چالار.)

جۇنۇن تاشى ئۇرۇپ ھەريان ياڭى داغمنى ئەفگار ئەت،
ئىچمدىن لالەدەك ئىشق ئىچرە تاشمنى نەمودار ئەت.
(جۇنۇن تېشى بىلەن ھەممە يېرىمگە ئۇرۇپ يېڭى داغلارنى
پەيدا قىل،
ئىشق ئوتىدا لالىدەك قىزارغان ئىچىم تېشىمغا ئورلىسۇن.)

چۇ مەجنۇن قىلدىك ئەمدى، ئەي مۇغەننى، گوشە تاپكنى
كوكۇل سەۋداسى تەسكنى ئۇچۇن بوينۇمغا تۇمار ئەت.
(ئەي سازەندە، مېنى مەجنۇن قىلدىك: ئەمدى كوكۇل سەۋدا-
سىنى بېسىش ئۇچۇن سازىكنىك قۇلاقلىرىنى بوينۇمغا تۇمار قىلىپ
ئېسىپ قوي.)

دىسەك كوكۇلۇم قۇشى ئەيلەپ ھەۋا، چەككەي نەۋايى ئىشق،
خەدەكگىكنىك پەرىن ئەيلەپ قانات، پەيكانىنى مىنقارئەت.
(كوكۇلۇم قۇشىنى پەرۋاز قىلىپ ئىشق پەيزىنى ئالسۇن دىسەك،
ئوقۇكنىك پەرلىرىنى قانات، ئۇچىنى تۇمشۇق قىل.)

ساچىك كۇفرىدە ئولسەم قەبرىم ئوزرە قويما خىرقەمنى،

چېكىب ھەر تارىنى بىر بەرھەمەن بېلىگە زۇننار ئەت.
(چېچىكنىك ئېزىنتقۇلغىدىن ئولسەم، جەندەمنى قەۋرىمگە قويماي،
ئۇنى چۇگۇپ، ھەر بىر يېپىنى ئاتەشپەرەسلەرنىك بېلىگە زۇننار
قىلىپ باغلاپ قوي).

كوكۇل ئەيۋاندا ئاھىم يېلىدىن پەردەئى ئىشقىك
دىسەكىكىم ئۇچماسۇن، مىزگاندىن ئەتراپىغا مىسمارئەت.
(كوكۇل ئايۋاندا ئاھىم شامىلدىن ئىشقىك پەردىسى ئۇچۇپ كەتـ
مىسۇن دىسەك، ئۇنىك ئەتراپىنى كىرپىگىك بىلەن مىخلاپ قوي.)

دىسەك ئاغزىن كورەي، ئەي ئەقل، مەركەز نوقتەسىن ئىستە،
ۋەلى شەرت ئۇشبۇكىم، ئەۋۋەل قوياش دەۋرىنى پەرگارئەت.
(ئەي ئەقل، ئاغزىنى كورەي دىسەك، مەركەز نوقتىسىنى تاپ،
بىراق، شەرت شۇكى، ئالدى بىلەن قۇياش دائىرىسىنى سىركۇل
قىلغىن.)

ئىمارەت تەرھىدۇر نەئلو ئەلىفدىن ھەر تەرەف كوكسۇم،
ۋەفا قەسرىن قوپارسالك بۇ بىنالار ئۇزرە دىۋار ئەت.
(بىرىيقى ئەگمە، بىرىيقى تۇز كوكسۇم ئىمارەت ئەندىزىسى،
ۋاپا قەسرىنى قۇرسالك ئۇنى بۇ بىنالارغا تام قىلغىن.)

ئېرۇر مەقسەد يىراق، ۋادى ئۇزۇن، تۇن تىرە، يول بۇرتاق،
بۇ يولدا سەلب ئېتىب ئوزلۇك يۇكىن، ئوزنى سەبۇكبار ئەت.

(مەقسەت يىراقتا، ۋادە ئۇزۇن، تۇن قاراڭغۇ، يول ئىگىز - پەس،
شۇڭا بۇ يولدا شەخسىيەت يۇكىنى تاشلاپ، يەڭگىل ماڭ.)

نەۋائى ئولسە تىرگۈزگىل يۇزىگە يۇز قويۇپ، يەنى
يۇزىگە سۇ ئۇروپ ئول ئۇيقۇسىدىن ئانى بىدار ئەت.
(يۇزىگە سۇ سېپىپ ئادەمنى ئۇيقۇسىدىن ئويغىتىشۇەتكەندەك،
ناۋايى ئولسە، يۇزىگە يۇزۇڭنى يېقىپ تىرىلدۇرگىن.)

ۋۇجۇدۇم ئورتەدىڭ ئەي، ئىشق، ئەمدى تەركىم تۇت،
خۇداي ئۇچۇنكى، مېنى قايدا كوردۇڭ، ئاندا ئۇنۇت.
(ئەي ئىشق، ۋۇجۇدۇمنى ئورتىدىڭ، ئەمدى مەندىن كەچ،
خۇدا ھەققى، مېنى نەدە كورگەن بولساڭ، شۇ يەردە ئۇنۇت.)

كوڭۇلنى ۋەسل چىراغى بىلە دىدىڭ يارۇتاي،
تۇتاشتى چۇن بىزىڭ ئوي، ئەمدى ئوزگە ئوينى يارۇت.
(كوڭولنى ۋىسال چىرىغى بىلەن يورۇتاي دىگەن ئىدىڭ،
بىزنىڭ ئوي تۇتۇشۇپ بولدى، ئەمدى باشقا ئوينى يورۇت.)

چۇ ۋەسل كويىمەڭ ئىلە ھاسىل ئولمادى، ئەي كوز،
تەھەسسۇر ئەشكى بىلە شۇئلەلىغ كوڭۇلنى ساۋۇت.
(كويىمەڭ بىلەن ۋىسالغا يەتكىلى بولمىدى، ئەي كوز، ئەمدى
ھەسرەت يېشىنى توكۇپ ئوتلۇق كوڭۇلنى سوۋۇتقىن.)

جۇنۇن دەشتىغە كوڭلۇمنى داغ ئېتەي دەبسەن،
بۇداغ سەھلدۇرۇر، ھەجرداغىنى قورقۇت.
(ساراڭلىغىمنى يېشىش ئۇچۇن كوڭلۇمنى داغلاي دەپسەن،
بۇ داغ چاغلىق نەرسە، ھىجران دېگىنى قورقۇت.)

بۇخارى ئاھىم ئېرۇر لايىق، ئاڭلاغىل، ئەي ئەشك،
باھارى ھوسنىغە ناگاھ كېرەكلىك ئولسا بۇلۇت.
(ئەي، كوز يېشىم، ناۋادا ئۇنىڭ باھاردەك ھوسنىگە
بۇلۇت لازىم بولسا، ئۇنىڭغا ئاھىم تۇتۇنى لايىق.)

نى ۋاقئ ئولسە چۇ تەقدىردىن ئەمەس خارىج،
بەس ئوكتەدۇر قىلوردىن كىشىگە بەرمەك ئوگۇت.
(ھەرقانداق ئىشنىڭ سادىر بولۇشى تەقدىردىن تاشقىرى ئەمەس،
بەس، كىشىنىڭ قىلمىشلىرى توغرىلىق نەسىھەتنىڭ ھاجىتى يوق.)

نەۋائىيا، بۇ ئوتەر ئالەم ئىچرە بەش كۈن قىل
ئوزۇڭنى مەي بىلە مەشغۇلۇ ئىشق بىرلە ئاۋۇت.
(ئەي ناۋايى، بۇ ئوتكۈنچى بەش كۈنلۈك ئالەمدە ئوزەڭنى
مەي بىلەن مەشغۇل قىلىپ، ئىشق بىلەن ئاۋۇتقىن.)

يانا سالدى ھەجر ھەم تەن ھەم كوڭول ھەم جانغا ئوت،
سالدى ئوت ھىجران ماڭا، يارەبكى، سال ھىجرانغا ئوت.
(جۇدالىق يەنە تەن، كوڭۇل، جانغا ئوت سالدى،
ھىجران ماڭا ئوت سالدى، خۇدا، سەن شۇ ھىجرانغا ئوت قويغىنا.)

ئەيتقاي كىيمىش جۇنۇن مولكى شەھى زەركەش لىباس،
كورگەن ئېل بۇ نەۋئكىم تۇشمىش مەنى ئۇريانغا ئوت.
(مەن يالاڭغاچقا ئوت تۇتاشقانلىغىنى كورگەنلەر
"جۇنۇن مەملىكىتىنىڭ شاھى ئالتۇندىن كىيىم كىيىپتۇ" دېيىشىدۇ.)

گويىيا بولدى قۇيۇن غەم دەشتىدە ئەسكەن سەمۇم،
يوقسە تۇشتى مەن كەبى مەجنۇنى سەرگەردانغا ئوت.
(غەم دەشتىدە چىققان ئىسسىق شامال قۇيۇن بولدى.
ياق، بۇ ماڭا ئوخشاش ئايلىنىپ يۇرىدىغان مەجنۇنغا تۇتاشقان ئوت.)

مەنزىلىڭ ئېردى كوزۇ كوڭلۇم، ۋەلى سەن بارغالى
مۇنى سۇ قىلدى خارابۇ تۇشتى ئول ۋەيرانغە ئوت.
(كوزۇم ھەم كوڭلۇم مەنزىلىڭ ئىدى، بىراق سەن كېتىپ بۇنى
(كوزنى)
سو خاراپ قىلدى، ئۇ ۋەيرانلىققا (كوڭلۇمگە) ئوت تۇتاشتى.)

مەن داغى كويمەي قۇتۇلماق ئەي كوڭۇل مۇمكىن ئەمەس،
بۇيلەكىم، سالدى دەمسم غەم دەشتىدە ھەريانغا ئوت.
(ئەي كوڭۇل، يەنە كويۇشتىن خالى بولۇشۇم مۇمكىن ئەمەس،
چۈنكى مېنىڭ نەپسىم بۇ غەم دەشتىدە ھەممە ياقتا ئوت چاتتى.)

دۇدى ئاھىم داش دۇدىدەكمۇ رەۋزەندىن چىقار،
يا سالبىتۇر فۇرقەتىڭ بۇ كۇلبەئى ئەھزانغە ئوت.
(ئاھىم تۇتۇنى داش قازان تۇرخۇنىدىن چىققان تۇتۇنگە ئوخشاپ
تۇرامدۇ؟ ياكى بۇ، پىراقىڭدىن غېرىپ كەپەمگە ئوت كەتكەنـ
لىگمۇ؟)

گەر ماڭا ئوت سالدى دەۋران ھەجرىدىن، بەس ئەيب ئەمەس،
مەن داغى سالسام دەمادەم ئاھ ئىلە دەۋرانغا ئوت.
(زامان ماڭا جۇدالىق ئوتىنى سالغان ئىكەن، مەنمۇ توختاۋسىز
ئاھىم بىلەن زامانغا ئوت قويسام ئەيىپ ئەمەس.)

نى ئۇچۇن ئەشجاردىن يىغمىش ئوتۇن، ئەي باغبان،
ئاتەشىن گۇلدىن ئەگەر ئورماس فەلەك بوستانغە ئوت.
(پەلەك ئاتەشتەك گۇللەردىن بوستانغا ئوت ياقمىغان بولسا،
ئەي باغۋەن، نىمە ئۇچۇن دەرەخلەردىن ئوتۇن يىغىشدۇ؟)

ئەي نەۋائى، تەن قالىپ، جانىمنى ئالىب باردى يار،
سالدى ئۇ بارغانغا ئوت، ھىجران ۋەلى قالغانغە ئوت.
(ئەي نەۋائى، تېنىم قېلىپ، جېنىمنى يار ئېلىپ كەتتى،
كەتكەننى (جاننى) ئۇ كويدۇردى، قەپ قالغىنىنى (تەننى) ھىجـ
ران كويدۇردى.

مېنىڭ جۇنۇنىمە گەر ئول پەرى ئېرۇر بائىس،
ھەلاكىمە قەد ئىلە پەيكەرى ئېرۇر بائىس.
(مېنىڭ مەجنۇنلىغىمغا ئاشۇ پەرى سەۋەپچى،)
ھالاكىتىمگە قەددى - قامىتى سەۋەپچى.)

دىمە نىدىن كويەسەنكىم، ئانىڭ يۇزۇ لەبىنىڭ
بۇ ئىشكە شوئلە بىلە ئەخگەرى ئېرۇر بائىس،
(نىمىشقا كويۇسەن دەپ سورىما، بۇ ئىشقا ئۇنىڭ يۇزىنىڭ
يالقۇنى، لېۋىنىڭ چوغى سەۋەپچى.)

كوڭۇل قۇشى تۇتۇ - كۇن مۇلكى باختەر ساری
ھەۋا قىلۇرغە مەھى خاۋەرى ئېرۇر بائىس.
(كوڭلۈم قۇشىنىڭ دائىم كۇن چىقىش ئېلىگە قاراپ
ئۇچۇشىغا شەرقتىن چىققان ئاي سەۋەپچى،)

ماڭا كىم غەمزەسىدىن ئولمىشەم، ھەياتى ئەبەد
خەيالىغە لەبى جان پەرۋەرى ئېرۇر بائىس.
(ماڭا قىلغان نازىدىن ئولۇپ كېتەتتىم، ئەمما ئەبىدى ئولمەسلىك
ئۇمىدىمگە ئۇنىڭ جانبەخش لېۋى سەۋەپچى.)

چەمەندە بۇلبۇل ئېتەر شەۋق نۇكتەسىن تەكرار،
كى گۇل ۋەرەقلەرىنىڭ دەفتەرى ئېرۇر بائىس.
(بۇلبۇل چىمەندە مەنىلىك ئىشق سوزىنى تەكرارلايدۇ،
بۇنىڭغا گۇل ۋاراقلىرىدىن نۇزۇلگەن دەپتەر سەۋەپچى.)

ئول ئاي ئىراقىدا ئەشكىم ئاقارغە شامۇ سەھەر
تولوئى زوھرە بىلە مۇشتەرى ئېرۇر بائىس،
(ئۇ ئاي پىراقىدا تاڭ ئاتقىچە ياش توكۇشۇمگە چولپان ۋەمۇشتەرى يۇلتۇزلىرىنىڭ چاقنىشى سەۋەپچى.)

كوكۇلنى چاكو باغرنى شىگاف ئىستەرىمە
ئانىڭ قىلىچى بىلەن خەنجەرى ئېرۇر بائىس.
(كوكۇلۇمنى چاك، باغرىمنى پارە قىلىشىمغا ئۇنىڭ قاش قىلىچى بىلەن كىرپىك خەنجىرى سەۋەپچى.)

ھەمىشە دەير ئىچىدە بولماغىمە مۇغبەچەلەر
كەرەشمەسىيۇ فەنا ساغەرى ئېرۇر بائىس.
(ھەمىشە مەيخانىدا بولۇشۇمغا مۇغبەچىنىڭ قىزىقتۇرۇشى بىلەن يوقولۇش شارابى سەۋەپچى.)

نەۋائى ئولمەسغە ئازىمى ئىراقو ھىجاز،
مەگەر نەزاھەتى مۇلكى ھىيەرى ئېرۇر بائىس،
(نەۋائىنىڭ ئىراق، مەككىلەرگە بارماسلىغىغا ھىيرات ئېلىنىڭ پاكلىغى سەۋەپچى.)

ئەي گەدايىنىڭ گەدايى بارچە ئەھلى تەختۇتاج،
كىم گەدايىنگدۇر ئاڭا يوق تەخت ئىلە تاج ئېھتياج.
(ئەي! جىمى تەختۇ تاجلىقلار سېنىڭ گادىيىنىڭ گادىيى،
كىم گادىيىڭ بولسا، ئۇ تەخت ۋە تاجغا مۇھتاج ئەمەس.)

كوزلەرىڭ ئاز جۇرم ئۇچۇن قىلسا ئىتاب، ئېرمەس ئەجەب،
بار مۇئەييەنكىم، بولۇر بىمارلار نازۇك مىزاج.
(كوزلىرىڭ ئازراق گۇنا ئۇچۇنمۇ جازا بېرىدۇ، بۇمۇ ھەيران قالارلىق ئەمەس.
چۇنكى ئاغرىغان كىشىنىڭ تاۋى نازۇك بولىدىغانلىغى ھەممىگە ئايان.)

گەر سەنۇبەر تۇزمەمىش سەرۇىڭ خىلافىن كوڭلىدە،
يەل چىنار ئىلگى بىلە نىۋچۇن ئۇرار يۇزىگە كاج.
(سەنۇبەر دەرىخى ئوز كوڭلىدە قەددىڭنى باشقىچە تەسەۋۋۇر قىلسا،
شامال نىمە ئۇچۇن چىنار قولى بىلەن ئۇنىڭ كاچىتغا ئۇرۇدۇ.)

ئەيكى، كوڭلۇمنى بۇزۇب، دەرسەن: خەيالىمنى چىقار،
ھېچكىم ۋەيرانەدىن گەنج ئىستەمەس ھەرگىز خىراج.

(ئەي، كۆكلۈمنى بۇزۇپ، يەنە "خىيالىمنى چىقار" دەيسەنا،
ھېچكىم خارابىدىن غەزنەگدىن سېلىق بەر دەپ تەلەپ قىلمايتىتىغۇ.)

سەن جەفا قىلغاچ، كۆكۈل جان بىرلە تەركىم تۇتتىلەر،
بولسا شاھ زالىم، ئەل ئىچرە زۇلمغە ئىرمىش رىۋاج.
(پادىشا زالىم بولسا يۇرت ئىچىدە زۇلۇم ئەۋج ئېلىپ كەتكەندەك،
سەن جاپا سېلىۋە گەچكە كۆكلۈمۇ، جېنىممۇ مەندىن بىزار بولدى.)

ھەجرىدىن داد ئىستەدىم، دىددىك سەبۇر ئۇل، ۋايكىم،
تازە داغمغە يانار ئوت بىرلە ئەيلەرسەن ئىلاج.
(پىراقىك دەستىدىن زارلىسام، سەۋىرچان بول دەيسەن،
ۋاي، سەن كويۇكنى ئوت بىلەن داۋالايدىكەنسەن ـ ھە!)

چۇن فەنا گەردى ياپار، نى سۇد تەختۇ جاھىگە،
كوكنىك ئەنجۇمدىن مۇكەللەل ئەتلەسىن قىلساك دۇۋاج.
(تاجۇ ـ تەختىگدىن نىمە پايدا، ئاسمانىنىك يۇلتۇز گۇللۇك
ئەتلەسلىرى
بىلەن بېزىسەگمۇ، بەربىر ئۇنى يوقۇلۇش توزاڭى باسىدۇ.)

تا گەدايىگدۇر نەۋائى تەخت ئىلە تاج ئىستەمەس،
ئەي گەدايىگنىك گەدايى بارچە ئەھلى تەختۇتاج.
(ئەي، جىمى تەختۇ ـ تاجلىقلار سېنىك گادىيىگنىك گادىي،
نەۋائى سېنىك گادىيىك بولغاچقا تاجۇ ـ تەخت ئىزلىمەيدۇ.)

كۆكۈللەر نالەسى زۇلفۇڭ كەمەندىن ناگەھان كورگەچ،
ئىبرۇر ئانداقكى، قۇشلەر قىچقىرىشقايلار يىلان كورگەچ.
(كۆكۈللەر زۇلفۇڭ سىرتىمغىنى كورسە، نالە كوتىرىدۇ،
گويا قۇشلار ئىلانىنى كورگەن ھامان چۇقۇراشقاندەك.)

كۆكۈل چاكىن كوزۇمدە ئەشكى رەنگىن ئەلگە فاش ئېتتى،
بالىغ زەخمىنى فەھم ئەيلەرلەر ئەل دەريادا قان كورگەچ.
(كۆكۈل يارىسىنى كەشلەر كوزۇمنىك قانلىق يېشىدىن سېزىۋالدى،
خۇددى دەريادا قان كورگەنلەر بىلىقىنىك زەخمىلەنگەنلىگىنى
پەرەز قىلغانىدەك.)

كوزۇم قان ياش توكەر، نېتىپ كۆكۈل زەخمىن ياشورايكىم،
تاپارلەر يەردە زەخمىن سەيد قانىدىن نىشان كورگەچ.
(كوزۇم قانلىق ياش توكۈپ تۇرسا، كۆكۈل زەخمىنى قانداقمۇ
يوشۇرالايمەن،
ئۇۋچىلار يەردە قان ئالامىتىنى كورسىلا زەخمىلەنگەن ئوۋنى
تاپىدۇغۇ.)

بويالغان قان ئارا جان پەردەسى يەتكەچ غەمى ھەجرىك،
كۆكۈل باغدا بەرگىدۇركى، ئال ئولىمش خەزان كورگەچ.
(جان پەردىسى ھىجرىك غېمى كېلىشى بىلەن قانغا بويالدى،
ئۇ، كۆكۈل بېغدىكى كۇز كېلىشى بىلەن قىزىرىپ كېتىدىغان
يوپۇرماققا ئوخشايدۇ.)

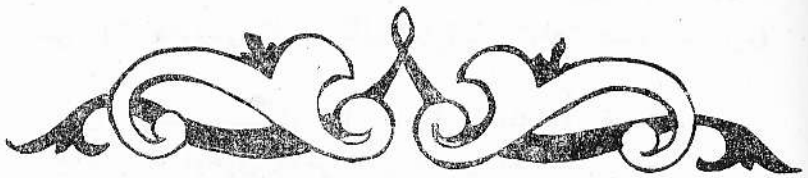
خەدەڭگىڭ زەخمى ئىچىندىن بەلالارنى يۇغان ياشىم،
ئىرۇر تېغلىكى، ئالغاي قۇش بالاسىن ئاشيان كورگەچ.
(كوز يېشىم ئوقۇڭنىڭ زەخمىسى ئىچىدىن بالالارنى يوپۇدۇ،
ئۇ خۇددى ئۇڭا كورسىلا قۇش بالىسىنى ئالىدىغان ئىچىك
بالىغا ئوخشايدۇ.)

كوڭۇللەر نەقدىنى تاراج ئېتەرگە ياپماغنىڭ بۇرقەڭ،
ئانىڭدەكدۇركى، يۇز باغلار قاراقچى كارۋان كورگەچ.
(چۇمبەل تارتىشىڭ كوڭۇل بايلىغىنى بۇلاش ئۈچۈن ئەمەسمۇ،
قاراقچىمۇ كارۋاننى كورگەن هامان يۇزىگە نىقاپ تارتىدىغۇ.)

يۇزىن زۇلف ئىچرە تا كوردۇم، ئولۇپ ۋەسلىغە يەتمەسمەن،
غەلەت ئىرمىش يۇز ئۇرماق كېچە ئوتنى هەرقايان كورگەچ.
(يۇزىنى چېچىنىڭ ئارىسىدا كورۇپ قالدىم، ۋەسلىگە يېتەلمەي
ئولىدىغان ئوخشايمەن، چۈنكى كېچىدە هەر قاياقلاردىكى ئوتقا
يۇزلىنىش بولمىغۇرئىشقۇ.)

ئىرۇر چۈن ئالەم ئىچرە جاھ فانى، ياخشى ئات باقى،
بەس، ئىل كامىن رەۋا ئەيلە ئوزۇڭنى كامران كورگەچ.
(بۇ دۇنيادا مەنسەپ ۋاقىتلىق، ياخشى نام مەڭگۈلۈك، شۇڭا
هوقۇقۇڭ بار ۋاقتىڭدا ئەلنىڭ دەردىگە دەرمان بول.)

نەۋائى، خۇردەگى نەزمىڭنى ئانداق ئەيلەدىڭ تەهرير،
كى ساچقاي خۇردە باشىڭ ئوزرە شاهى خۇردەدان كورگەچ،
(نەۋائى، نازۇك نەزمىلىرىڭنى شۇنداق يازدىڭكى،
ئۇنى بىلىمدانلار شاهى كورسە، بېشىڭغا ئالتۇن چاچقۇ چاچىدۇ.)

كوڭۇلنى مۇغبەچە ئالدى، مۇغانە تۇت ئەقداھ،
كى يوق سەلاھ ئىلە بولماغلىق ئەمدى بىزگە سەلاھ.
(كوڭۇلنى مۇغبەچە ئالدى، مەيپۇرۇشلارچە قەدەھلەر سۇنغىن،
ئەمدى بىزگە ياخشىلىق بىلەن تۇزۇك ئوتۇش يوق.)

بىر ئاي، فىراقىدا بىخۇدلۇغ ئىستەرەم، تولاتۇت،
ئەگەر قىلىب ئىسەڭ ئەفلاك جىرمىدىن ئەقداھ.
(بىر ئايىنىڭ پىراقىدا هوشسىز بولغۇم كېلىدۇ، ئاسماندەك
قەدەھلەر بولسىمۇ، تولدۇرۇپ تۇت.)

هەلال بولدى خەرابات ئىشق ئەهلىغە، مەي
توتار بىز، ئەهلى ۋەرەڭكىمكى ئانى تۇتسا مۇباھ.
(ئاشىقلارغا مەيخانە هالال بولدى، ئەگەر سوپىلار راۋا كورسە،
ئۇلارغىمۇ تۇتۇمىز.)

هەياتبەخش لەبىڭ روھ ئىمىشتوك ،ئەي ساقى،
مەگەركى ۋاۋنى ئىلال ئىبتىب قىلىسەن راھ.①

①راھ — مەي.

(ئەي ساقى، هاياتبەخش لېۋدك ئادەمنى روهلاندۇرۇدىكەن،
سەۋەبى "روھ"
دىكى "و" ھەرپىنى "ا"گە ئالماشتۇرۇپ "راھ" قىلىۋېتىپسەن.)

يوق ئېرسە جىسمدا، ئول ھاسىل ئەيلەگەي قايدىن،
ھەكىم نە ئۇچۇن ئەجزاسىنى دىدى ئەرژاھ.
(جىسمدا يوق نەرسە نەدىن پەيدا بولىدۇ؟ پەيلاسوپلار
نىمە ئۈچۈن تەن ئەزاسىنى روھ دەيدۇ؟)

سەباھ مەيكەدە باغلىقدۇرۇ خۇمارىم تۇند،
تەئەججۇپ ئەتمەك ئەگەر زىكرىم بولسا "يافەتتاھ".
(سەھەردە مەيخانە ئىشىگى تاقاقلىق بولىدۇ، بىراق خۇمارىم
كۆچلۈك، شۇڭا "ياپەتتاھ"① دەۋەسەم، ئەجەپلەنمەڭلار.)

نى ئېردى مەيكەدە غەۋغاسى، رەزقىزىن گويا
بۇ شام قىلدى نەۋائىغە دەيرپىرى نىكاھ.
(مەيخانىدىكى نىمە غەۋغا بولاتتى؟ بۇ ئاخشام مەيخانىچى
تەك قىزنى② ناۋايىغا نىكا قىلدى.)

① "ياپەتتاھ" — "ئەي ئىشكىنى ئاچقۇچى" دىگەن مەنىدە.
خودانىك بىر سۈپىتى.

② تەك قىزى ياكى رەز قىزى — ئۈزۈم شارابى مەنىسىدە.

خانەقەدە ھەلقەئى زىكر ئىچرە غەۋغا قىلدى شەيخ،
ئەھلى دىللار نەقدى ئەۋقاتىنى يەغما قىلدى شەيخ.
(شەيخ خانىقادا زىكرى چەمبىرىگى قۇرۇپ غەۋغا كوتەردى،
سوپىلارنىڭ ۋاقىت بايلىغىنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى.)

ئول بىرى دام ئېردى، بۇ بىر دانە ئېل سەيدى ئۇچۇن،
ھەرقاچانكىم ئەزمى تەسبىھۇ موسەللا قىلدى شەيخ.
(شەيخ دائىم تەسۇي بىلەن جايىنامازغا يولىنىدۇ، ئۇنىڭ بىرسى
كىشىلەرنى قولغا چۈشۈرۈش ئۈچۈن دان، بىرسى قىلتاق.)

يا خەيالى بەك، ياخۇد خانەقەھ فىكرى ئىدى،
ھەركەراماتى مەقاماتىكى ئىفشا قىلدى شەيخ.
(ئۇ يا نەشىنىڭ كەيپىدە ياكى خانىقانىڭ غېمىدە
ئۇزىچە ئاجايىپ كارامەتلەرنى كورسىتىپ كېتىدۇ.)

كەف ساچىب، فەرياد ئېتىب، سېكرەب، پەرۋىشلەرنى سەيد
قىلغالى، دۇئانەلىغلەر ئاشكارا قىلدى شەيخ.
(ئۇ گۈزەللەرنى قىلتاققا چۈشۈرۈش ئۈچۈن ئاغزىدىن كوپۈكلىرىنى
چاچرىتىپ، پەريات كوتىرىپ، سەكرەپ، دۇئانىلىقنى نامايىش
قىلىدۇ.)

توق چىقىب خىلۋەتتىن ئوزنى روزە دەب جۇھالىدىن،

ئەسرو كوپ نادانىي ئوز تەۋرىغە شەيدا قىلدى شەيخ.
(ئۇ خالى يەردە قوسغىنى تۆيغۇزۇپ چىقىپ، مەن روزا تۇتتۇم دەپ
نادانلىق بىلەن نۇرغۇن نادانىي ئوز ئادىتىگە شەيدا قىلمۇالدۇ.)

باۋۇجۇدى مەسخۇ نادانلىغ مۇرىد ئەيلەر ئۇچۇن،
كوپ ئوزىدىن مەسخۇ نادانراغنى پەيدا قىلدى شەيخ.
(ئۇ، شۇنداق تۇرۇپ، ئەخمەق ۋە نادانلاردىن مۇرىت توپلاش
ئۇچۇن ئوزىدىنمۇ بەتەر ئەخمەق، نادانلارنى تاپىدۇ.)

دەيرى پىرىنىڭ موريدى مەنكى فەيزى ئام ئېرۇر
خانەقەھدە فەيزى ئام ئەلدىن تەمەننا قىلدى شەيخ.
(شەيخ خانىقادا كىشىلەردىن بىرەك پەيزى تاما قىلدۇ،
مەن مەيخانىچىنىڭ مۇريدى، مېنىڭ پەيزىم ئورتاق.)

دەير ئارا تىندى قۇلاغىم، راھىبا، زىكرىڭ بەخەير،
كىم سەھەر زىكر ئېيتورىدا كوپ ئەلالا قىلدى شەيخ.
(ئەي راھىپ، بۇتخاناڭدا قۇلۇغۇم تىنجىدى، زىكرىڭ جايىدا ئىكەن،
بىراق، شەيخنىڭ سەھەر ۋاقتىدا زىكرى ئوقۇشى بىر غەۋغاغۇ.)

ئەي ناۋائى، خىرقەسىن بەردى، كەرامەت ئەيلەدى،
كىم ماڭا تەرتىبى ۋەجھى رەھنى سەھبا قىلدى شەيخ.
(ئەي ناۋايى، شەيخ شۇنداق كارامەت ئىش قىلدىكى، پىرىجىسىنى بېرىپ،
مېنىڭ رەنگە مەي ئېلىپ ئىچىشىم ئۇچۇن يول تېپىپ بەردى.)

قاشىڭ مىھرابىنى ۋەسل ئەھلى ئەتمىش قىبلەئى مەقسۇد،
باشىم يۇز قەتلە ئۇرسام يەرگە ھەجرىڭدىن ماڭا نى سۇد.
(ۋىسالىڭنى تاپقانلار قېشىڭ مىھرابىنى مەقسەت قىبلىسى
قىلمىدىكەن، سېنىڭ ھەجرىڭدە بېشىمنى يەرگە يۇز قېتىم
ئۇرسامۇ، ماڭا نەمە پايدا.)

ئىچىمدە ئىشقىدىن يۇز بەرقۇ دەم ئۇرماققە زەھرەم يوق،
ئوي ئىچىرە ئوت سالىپ، ۋاھ، مۇشكىل ئېرمىش ئاسرامىغلىق دۇد.
(ئىچىمدە ئىشقىتىن يۇزلەپ چاقماق چېقىپ، "ئوھ" دېگىدەك ھالىم
يوق، ئوي ئىچىگە ئوت قالاپ ئىسنى ساقلاش تەس ئىكەن.)

يادا تاشىغە قان يەتكەچ ياغىن ياققاندەك، ئەي ساقى،
ياغار يامغۇردەك ئەشكىم چۇن بولۇر لەئلىك شەراپ ئالۇد.
(ئەي ساقى، يادا تاش قان رەڭگىنى ئالسا يامغۇر ياققاندەك،
ياقۇت لېۋىڭ شاراپ يۇقى بولغاندا، كوزۇمدىن ياش يامغۇردەك
قۇيۇلىدۇ.)

چۇ قويدۇڭ داغ، تىندۇردۇڭ كوڭۇلنى دەردىڭ ئىستەردىن،
دىرەم بىرلە گەدانى ئويلەكىم قىلغاي كىشى خۇشنۇد.
(كىشىلەر گويا ئاقچا بېرىپ تىلەمچىنى خۇش قىلغاندەك كويۇڭ
دىغىنى سېلىپ، كوڭۇلنى دەردىڭنى تىلەشتىن توختاتتىڭ،)

جۇنۇن بۇ بولسەكىم ياغدى پەردۇەش تېغلىلەر تاشى،

مۇناسىبدۇر بۇ تاشلەر ئەقل ئىشگىن قىلغالى مەسدۇد.
(ئەقلىدىن ئازغان كىشىلەرگە پەرىشتىنىڭ بالىلارچە ئاتقان تېشى ياغىشىدەك، بۇ تاشلار ئەقىل ئىشگىنى ئېچىلماس قىلىۋەتكەندەك.)

توكۇلدى گۇل، فىغان بەس قىلدى بولبۇل، شۇكرىكىم، بارىي،
سېنىڭ ھوسنۇڭ مېنىڭ ئىشقىمدا نۇقسان بولمادى مەۋجۇد.
(گۇل توزۇغاندىن كېيىنلا بۇلبۇل پىغانىنى توختاتتىدۇ، شۇنىڭغا شۇكرىكى،
سېنىڭ ھوسنۇڭ بىلەن مېنىڭ ئىشقىم ئوتتۇرىسىدا نۇقسان چىقمىدى.)

تۇنۇ ئەنجۇم دېمەي، دەۋرانغا راھەت قىلماسۇن دەپ مەيل،
قەزا گۇل مىخلار قاقتى قىلىپ گەردونىنى قىرەندۇد.
(يۇلتۇز ۋە تۇن دېگىنىڭ — تەقدىر زامانغا راھەت تۇرى كەلدۇالمىسۇن دەپ،
گۇل مىخلارنى قېقىپ ئاسمانىنى قاراڭغۇ قىلىۋەتكىنى.)

خەراباتۇ مۇناجات ئەھلىنىڭ مەتلۇبى سەندۇرسەن،
ماڭا كورسەتمەسەڭ يول نەيلەيمەن قايسارىدۇر بەھبود.
(ئىچەرمەن ھەم تەقۋادارلارنىڭ ئىستىگى سەن، ماڭا يول كورسەتمىسەڭ، مەن قانداق قىلىمەن،؟ قايسى تەرەپكە ماڭىمنىم تۇزۇك؟)

نەۋائى، كەئىبە زىكرىن قويىكى، بىز دەيرى فەنا ئىستەپ،
زەھەبنا ۋادىيەلمەقسەد، ۋەجەدنا ماھۇۋەلمەقسۇد.
(ناۋايى، كەبىنىڭ گېپىنى قوي، بىز يوقلىش مەيخانىسىنى ئىزلەپ،
مەقسەت ۋادىسىنى كېزىپ، كوزلىگەن نىشانىنى تاپتۇق.)

ئەي ئارەزى نەسرىن، ساچى سۇنبۇل، قەدى شەمشاد،
بۇلبۇل كەبى ھېجرىدە ئىشم نالەئو فەرياد.
(ئەي يۈزى نەسرىن گۇل، چېچى سۇنبۇل، بويى شەمشاد!
مېنىڭ ئىشىم دەردىدە خۇددى بۇلبۇلدەك نالە قىلىش بولۇپ قالدى.)

سەيد ئولدى كۆڭۇل كوزلەرىگە، ۋەھ قۇتۇلۇرمۇ،
بىر قۇشكى ئانىڭ قەسدىدە بولغاي ئىكى سەييياد.
(كوزلىرىڭ كۆڭلۈمنىڭ پىيىگە چۈشتى، ئاھ، ئىككى ئوۋچى قوغلاپ كېلىۋاتقان قۇش قانداقمۇ قۇتۇلار؟)

ئول مەكتەب ئاراكسم ئوقۇدۇڭ ناز رەموزىن،
گويا كى ۋەفا ئىلمىن ئۇنۇتمىش ئىدى ئۇستاد.
(سەن ئۇ مەكتەپتە نازۇ ـ كەرەشمە سىرلىرىنى ئوگىنىپسەن،
ياكى ئۇستازىڭ ۋاپا ئىلمىنى ئوگىتىشنى ئونتۇپتۇ.)

ئەشكىمنى كورۈپ تېز بولۇر كوڭلى جەفاغە،
ئارى، ئىتمىاس چۈنكى سۇيى بولماسا فولاد.
(كوز يېشىمنى كورۈپ، كوڭلى زۇلۇم سېلىشقا ئالدىرايدۇ، دەرـ ۋەقە، سۇغۇرىدىغان سۇيى بولمىسا، پولات ئوتكۇر بولمايدۇـدە.)

ئىگىدىن بىر ئەمەس ئوز يۈرەگى زەخمەردىن،
ھەرنىچەكى تاغ باغرىنى زەخم ئەيلەدى فەرھاد.

(پەرهات تاغ باغرىنى قېزىپ قانچە زەخمىلەندۇرگەن بولسىمۇ،
بۇ، ئۇز يۈرىگىدىكى زەخمىلەرنىڭ ئىگىدىن بىرسىگە توغرى
كەلمەيدۇ.)

گۈل يافراغى تىرناغلار ئىچرۇر بۇ چەمەن ئىچرە،
بۇلبۇل پەرو بالىنى يۇلۇپ بەرگەلى بەرباد.
(گۈل يوپۇرمىغى بۇلبۇلنىڭ پەر - قاناتلىرىنى يۇلۇپ توزۇتۇش
ئۇچۇن بۇ چىمەندىكى تىرناق ئىكەن.)

نەئەيب نەۋائى كەبى دىۋانەلىغ ئەتسە،
ھەر ئادەمىكىم بولسا ئانىڭ يارى پەرىزاد.
(كىمكى پەرىزاتنى يار تۇتقان ئىكەن، ئۇ نەۋائىغا
ئوخشاش دىۋانە بولۇپ قالسا، نىمە ئەيىپ.)

جانىم ئارامى ئۇچۇن قاسىدكى جاناندىن كېلۇر،
گويى جان پەرۋەر نەسىمى ئابىھەيۋاندىن كېلۇر.
(گويا ئابىھايات تەرەپتىن ھايا تېبەخش شامال كەلگەندەك،
جېنىمنىڭ ئارامى ئۇچۇن جانان قېشىدىن خەۋەرچى كەلدى.)

نامە قاسىد ئىلكىدىن، قاسىد ھەيبىمۇ ئالدىدىن،
مۇژدەئى جان يەلدىنۇ يەل ماھى كەنئاندىن كېلۇر.
(خەت خەۋەرچىدىن، خەۋەرچى مەھبۇبۇم ئالدىدىن،
جان خۇشخەۋىرى شامالدىن، شامال كەنئان ئايىدىن كەلدى.)

ۋەئدەئى ۋەسلىكى جاناندىن كېلۇر ھىجران تۇنى،
تىندۇرۇر كوڭلۇمنى سوز يەڭلىغكىم ئول جاندىن كېلۇر.
(ھىجران تۇنى جاناندىن ئىسال ۋەدىسى كەلدى،
گويا كى جاندىن كوڭۇل تىندۇرىدىغان سوز كەلدى.)

گەۋھەرىدەكدۇركى چىقمىش خامەسىنىڭ نوگىدىن
نامە ئۇزرە شادلىق ئەشكىمكى مىژگاندىن كېلۇر.
(قەلەمنىڭ ئۇچىدىن گوھەر توكۇپ يازغان نامىنىڭ ئۇستىگە
كىرپىكلىرىمدىن شاتلىق ئۇنچىلىرى تامچىلىدى.)

شادلىغدىن جان نىسار ئەتسەم، نىتاڭگىم، بۇخەبەر
ھەم كوڭۇلدىن، قىلمەسەل، ھەم كوڭلۇم ئالغاندىن كېلۇر.

شاتلىقتىن جان پىدا قىلسام نەمە بويتۇ، چۈنكى بۇ خەۋەر
تەمسىلدە ئېيتىلغاندەك ھەم كۆڭۈلدىن، ھەم كۆڭۈل ئالغۇچىدىن
كەلدى.)

ۋەھكى، مەزمۇندۇر ئەھلى دەرد سەرگەردانلىغى،
ھەر بەلا مەكتوبىكىم، بۇ چەرخى گەردانىدىن كېلۇر.
(ئاھ، خەتتىك مەزمۇنى — دەرتمەنلەرنىڭ سەرگەردانلىغى،
ھەرقانداق بالا يازمىشى تەتۇر پەلەكتىن كېلىدۇ.)

دەپ ئىمىش نامەمغە قىلمايدۇر نەۋائى جان نىسار،
ئاندا جان بولسا قاچان بۇ نەۋئى ئىش ئاندىن كىلۇر.
(ناۋايى خېتىمگە جېنىنى چاچقۇ قىلماپتۇ، دەپتۇ. ئۇنىڭدا جان
بولسا شۇنداق قىلمامدۇ.)

كىردى سىيمابى لىباس ئىچرە يەنە ئول گۈلئۇزار،
ئول قۇياشدەككىم ئاڭا مانئ بولۇر ئەبرى باھار.
(ئۇ گۈلجامال يەنە سىماپتەك كويىنگى ئىچىگە كىردى،
خۇددى قۇياش باھار بۇلۇتى ئارىسىغا يوشۇرۇنغاندەك.)

ئول بۇلۇت يەڭلىغ لىباس ئۈزرە سىزىلغان خەتلەرى،
بار ئانىڭدەككىم، ياغىن تۇشكەي بۇلۇتتىن تار ـ تار.
(ئۇ بۇلۇتقا ئوخشاش كويىنگىنىڭ يول ـ يول سىزىقلىرى
خۇددى يامغۇرنىڭ بۇلۇتتىن تارام ـ تارام بولۇپ چۈشۈشىگە
ئوخشايدۇ.)

بۇ لىباسى سىيمگۈن ئىچرە سېنىڭ نازۇك تەنىڭ،
ئول كۈمۈشدەكدۇركىم ئول سىيماب ئارا تۇتقاي قەرار.
(بۇ كۈمۈشرەڭ كويىنەك ئىچىدىكى نازۇك تېنىڭ خۇددى سىماپ
ئىچىدە تۇرغان كۈمۈشكە ئوخشايدۇ.)

مەھرى رۇخسارىڭ لىباسى سىيمگۈندىن مۇتلەقا،
ئول قۇياشدۇركىم، قىلۇر كوزگۈدە ئەكسىن ئاشكار.
(نۇرلۇق روخسارىڭ كۈمۈشرەڭ كويىنەكتىن خۇددى قۇياشنىڭ
شولىسى ئەينەكتە پالىلدىغاندەك كورۈنىدۇ.)

بولدى سىيمابي لىباسىڭ رەڭگى بەسكىم، ئەيلەدىم

كوز سەھابىدىن باشقىغە ئەشك سىيمابىن نىسار.
(كويىنگىنىڭ سىماپ رەڭگىنى ئېلىشى كوزۇم بۇلۇتلىرىدىن
بېشىقىغا ياش سىماپلىرىنى چاچقانلىغىمدىن بولغان.)

تەننى چۈن سىيماب ئېتەر بۇ چەرخى ئەخزەر ئاقىبەت،
تون ئەگەر سىيمابى ئولسۇن، گەر ياشىل بىرھوكمى بار.
(بۇ يېشىل پەلەك ئاقىۋىتى تەننى سىماپقا ئايلاندۇرىدۇ، چاپان-
تون مەيلى سىماپرەڭ بولسۇن، مەيلى يېشىل بولسۇن، ئۇنىڭ
ھوكمى بىر.)

ئەي نەۋائى، كىسۋەتى گەر ئابگۈندۇر نى ئەجەب،
بۇ ياقىندۇركىم، ئېرۇر سۇ ئىچرە دۇررى شاھۋار.
(ئەي ناۋايى، كىيىم سۈزۈك سۇ رەڭگىدە بولسا ئەجەپلىنەرلىك
ئەمەس، چۈنكى ئىسىل گوھەر سۇ ئىچىدە بولىدىغۇ.)

يانا سەنسىزىن مۇنسىم غەم بولۇپتۇر،
كوزۇمگە يۇرەڭ قانى ھەمدەم بولۇپتۇر.
(سەنسىز يەنە مېنىڭ ئۇلپىتىم غەم بولدى.
كوز ياشلىرىمغا يۇرەڭ قېنىم ھەمدەم بولدى.)

قارارىپ كوزۇم دەم - بەدەم زار يىغلار،
ئاڭا شامى ھەجرىڭدە ماتەم بولۇپتۇر.
(كوزۇم قاراڭغۇلىشىپ، تىنماي زار يىغلايدۇ،
ھىجران تۈنۈڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن ماتەم بولدى.)

يارامدىن چىكەرگە ئوقىن سەئى قىلماڭ،
كى پەيكان سوڭەڭ ئىچرە مەھكەم بولۇپتۇر.
(ئۇنىڭ ئوقىنى يارامدىن چىقىرىۋالىمەن دەپ كۆچەنمەڭ،
چۈنكى بۇ ئوقلار سوڭەكلىرىمگە مەھكەم ئورنىشىپ كېتىپتۇ.)

ئىچىمدىن نىچۈك تارتقايلار ئوقىنكىم،
كوڭۇل قويماسۇ جان مەدەد ھەم بولۇپتۇر.
(ئىچىدىن ئوقلارنى قانداقمۇ تارتىپ چىقارغىلى بولسۇن،
ئۇنىڭغا كوڭۇل ئۇنمايدۇ، جانمۇ كوڭلۇمگە مەدەتكار.)

كوڭۇلگە ياقار كىرپىگىڭنىڭ خەيالى،
مېنىڭ زەخمىمە نېش مەرھەم بولۇپتۇر.

(كىرپىگىڭنىڭ خىيالى كۆڭلۈمگە ئارام، دىمەك،
مېنىڭ جاراھىتىمگە نەشتەر شىپا ئىكەن.)

غۇبارىن تىلەب يىغلاما ھەردەم، ئەي كوز،
كى ئەشكىڭدىن ئوق يەرىۋزى نەم بولۇپتۇر.
(ئەي كوزۇم، ئۇنىڭ چاڭ - توزاڭلىرىنى ئىزلەپ يىغلاپ يۇرمە،
چۈنكى توكولگەن ياشلىرىڭدىن ھەممە يەر ھولچىلىك بولۇپ كەتتى.)

بۇ گۈلشەن ئارا بەرگ توتىلارىغە
خەزان تىغلى بەس بائىسى رەم بولۇپتۇر.
(بۇ گۈلشەندە ياپراق توتى قۇشلىرىنىڭ ئۇچۇپ
كېتىشىگە كوز بەگۈاشلىرىنىڭ چوچۇتۇشى سەۋەبچى بولغان.)

ۋەفا شەخسىنىڭ فەرقىنى چەرخ تىغى
ئىكى بولدى، ۋەھكىم بىرى كەم بولۇپتۇر.
(ئاھ، پەلەك تىغى ۋاقا ئىبارىسىنى ئىككىگە بولۇۋەتكەن ئىكەن،
شۇڭا ئۇنىڭ بىرى كام.)

ئەمەس غەم يۇكىدىنكى، قاشىڭنى كورگەچ،
نەۋائى سۇجۇد ئەتكەلى خەم بولۇپتۇر.
(ناۋايى غەم يۇكىدىن ئەمەس، بەلكى قېشىڭنى كورۇپ،
سەجدە قىلىش ئۇچۇن ئېگىلدى.)

ھەر ئوقى ئول قاشى يانىڭ جانىمكىم قۇربان قىلۇر،
راست بىر ئوقىدۇركى، قۇربان كوڭلۇم ئىچرە سانچىلۇر.
(ئۇ قېشى يانىڭ ھەر ئوقى جانى قۇربان قىلىدۇ، ئو دەل
تېگىدىغان ئوق ئىكەن. مېنىڭ قۇربان كوڭلۇمگە سانچىلدى.)

ئىستەسە ۋەسلىن كوڭۇل، كوز رەشكىدىن قان ياش توكەر،
كوز يۇزىن كورگەچ كوڭۇل يۇزناله غەيرەتىدىن قىلۇر.
(كوڭۇل ۋىسال ئىزلىسە، كوز رەشكىتىن قان ياش توكۇدۇ،
كوزجامالىنى كورسە، كوڭۇل قىزغىنىشتىن يۇز ناله قىلىدۇ.)

تىغى كوكسۇم چاك ئېتىب، كوڭلۇمنى ئاچسا نى ئەجەب،
كىم رەۋان سۇدىن ھەمىشە خەلق كوڭلى ئاچىلۇر.
(تىغى كوكسۇمنى يېرىپ كوڭلۇمنى ئاچسا ئەجەپلەنمىگۈلۈك،
چۈنكى ئاقار سۇدىن ھەمىشە خەلقنىڭ كوڭلى ئېچىلىپ يايراپ كېتىدىغۇ.)

گەرم ئولۇپ ھەريان ئول ئاتەش پارەكىم ناۋەك ئاتار
راست ئوتتەكدۇركى گىردىدىن شارەرلەر ئايرىلۇر.
(ئونىڭ ئوتى قىزىپ ھەريانغا ئوق بولۇپ ئېتىلىدۇ.
ئۇشۇنداق ئوتكى، يان - يېنىدىن گويا ئۇچقۇنلار چاچرايدۇ.)

يۇزىنى ئون تىرناق ئىلەكىم غۇسسەدىن قىلدىم شىيار،
دانە ئىركىن كوز ياشىمكىم، ھەردەم ئاندا ساچىلۇر.

(قايغۇدىن ئون تىرناق بىلەن يۇزۇمنى ئاختاما قىلىۋەتتىم،
كوز يېشىم خۇددى ئۇنىڭغا چېچىلىپ تۇرىدىغان دان بولدى.)

بادە ئىچكىم، چەرخ جايى سىرىنى جەم بىلمەيدى،
گەرچە ئول يۇز جەم كەبى مەيخارەنىڭ دەۋرىن بىلۇر.
(مەي ئىچ، پەلەك جامنىڭ سىرىنى جەمشىت بىلمىدى، گەرچە ئۇ
ئۇزىدەك يۇزلىگەن مەيخورنىڭ دەۋرىنى بىلسىمۇ.)

ئاھ ئوتىدىن شىكۋە گەر ئەيلەر نەۋائى ئەيب ئەمەس،
تېلىبەلەرنىڭ ھەرنىكىم ئاغزىغا كەلسە ئەيتىلۇر.
(ناۋايى ئاھ ئوتىدىن شىكايەت قىلسا، ئەيىپ ئەمەس،
چۈنكى تەلۇبلەر ئاغزىغا كەلگەننى دەۋرىدىغۇ.)

ۋاي، يۇزمىڭ ۋايكىم، تەركى مۇھەببەت قىلدى يار،
بىلمەيىن قالدىم مەنسۇ قىلماي خەبەر ئايرىلدى يار.
(ۋاي دات، يۇزمىڭ دات، يار مۇھەببىتىدىن ۋاز كەچتى، مەنمۇ
بىلمەي قالدىم، ئۇ خەۋەر قىلمايلا ئايرىلدى.)

باردى ئوقدەك تېزۇ يادەك قامەتىم ياد ئەتمەدى،
ئىشق ئارا گويا مېنىڭ ئېگرىلىگىمنى بىلدى يار.
(يادەك قامىتىمنى ئويلاپمۇ قويماي، ئوقتەك تېز كېتىپ قالدى،
گويا ئۇ مېنى مۇھەببەت بابىدا ئەگرى دەپ بىلسە كېرەك.)

چۈن گەدالار بىرلە شاھلار قىلماس ئەرمىش يارلىغ،
مەن گەدانى كوزگە بەس نېمۈچۈن بۇرۇندىن ئىلدى يار.
(پادىشاھلار گادايلاردىن يار تۇتماس ئىدى، بىراق، ئۇ
بۇرۇن مېنى نىمشكە كوزگە ئىلغان بولغىدى.)

پەند ئىشىتىب، دوستلار، ھىچكىم بىلە يار ئولماڭىز،
كىم مېنىڭ باغرىمنى تىغى ھەجر بىرلە تىلدى يار.
(ئەي دوستلار، نەسىھەت ئاڭلاپ، ھىچكىم بىلەن دوست- يار بولماڭلار،
مېنىڭ باغرىمنى ھىجران تىغى بىلەن قىلغان ئەشۇ يار ئىدى.)

مەندىن ئايرىلغان بەلائۇ دەرد ئۇچۇنمۇ يىغلايىن،
يا ئاڭاكىم باربان ئەغيار ئىلە قاتىلدى يار.

(مەندىن ئايرىلىپ كەتكەنلىگىنىڭ دەردۇ - بالاسى ئۇچۇن
يىغلايمۇ، ياكى ئۇنىڭ ياتلارغا قېتىلىپ كەتكەنلىگى ئۇچۇنمۇ؟)

يىغلاشىپ غەم شامى زاھىر ئەيلەسۇنلەر دەرد ئوتىن،
كىمگە كىم بەيتۇلھەزەندە شەمئىدەك تاپىلدى يار.
(كىمگە غەم كەچمىسى غەم ئويىدە چىراق كەبى يار تېپىلسا،
يىغا بىلەن دەرت ئوتىنى ياقسۇن.)

ئەي نەۋايى، يار ئۇچۇن تارتار ئىدىك غۇربەتدە رەنج،
يۇلغا تۇش، ئەمدى رەۋانراق بول، ئەزىمەت قىلدى يار،
(ئەي ناۋايى، غېرىپچىلىقتا يار ئۇچۇن كېسەل بولغان ئىدىك،
ئەمدى يولغا چۇشۇپ تېز ئاتلان، چۇنكى يارسەپەرگە چىقىپتۇ.)

ھەرقايان باقسام كوزۇمگە ئول قۇياشتىن نۇر ئېرۇر،
ھەرسارى قىلسام نەزەر ئول ئاي ماڭا مەنزۇر ئېرۇر.
(قايانقىلا قارىسام كوزۇمگە شۇ قۇياشنىڭ نۇرى كورۇنۇدۇ،
نەگىلا نەزەر سالسام، ماڭا يەنە شۇ ئاي ئايان بولىدۇ.)

چۇن مەسەل بولدى ساچىڭ زۇلم ئىچرە ياشۇرماق نى سود،
مۇشك ئىسىن ياشۇرسە بولماس، بۇ مەسەل مەشھۇر ئېرۇر.
("چېچىڭنى قاراڭغۇ ئىچىگە يوشۇرغان بىلەن ،بىراق ئىپار پۇرىغىنى
يوشۇرغىلى بولمايدۇ" دىگەن گەپ بار. بۇ مەشھۇر تەمسىلغۇ.)

تىلىمەب مەن تا ئانى كورمان ئەجايىبدۇر بۇكىم
ئول پەرى دېۋانە كوزىدىن داغى مەستۇر ئېرۇر.
(شۇسى ئاجايىپكى، گاڭگىرىغانسېرى مەن ئۇنى كورەلمىدىم، دىمەك
ئۇپەرى ئوزىنى دېۋانە كوزىدىن پىنھان تۇتمىدىكەن.)

چۇن مۇدام ئېرنىڭ مەيى قاشىنىدادۇر كافىر كوزۇڭ،
نىدىن ئېردىكىم، دەمى ئۇسرۇك، دەمى مەخمۇر ئېرۇر.
(ئىمانسىز كوزۇڭ دائىم لېۋىڭ شارابى يېنىدا
تۇرىدىكەن، شۇڭا ھەمىشە كەيىپ، ھەمىشە مەس.)

دىلرەبالار داغى جانىم سەفھەسىدە گويىيا
دەرد ئېلى ئىشقىم ئۇچۇن موھر ئەيلەگەن مەنشۇر ئېرۇر.

(دىلرەبالار جېنىم سەھىپىسىگە سالغان داغ گويا دەرتىمەنلەر
ئىشقىم ئۈچۈن تامغا بېسىپ بەرگەن مۇبارەكنامە.)

پەر ئۇرۇپ باشىڭغە تۇتما ئەۋجىكىم، ھەرنېچە مۇر،
كىم قاناتلانغاي قاچان ئۇچماق ئاڭا مەقدۇر ئېرۇر.
(بېشىڭغا پەي قاداپلا يۇقۇرى ئورلەيمەن دېمە، چۈمۈلە
ھەر قانچە قاناتلانسىمۇ ئۇچالمىشى مۇمكىن ئەمەس.)

گەرنەۋائى سىمبەرلەر ۋەسفىن ئەيلەپ كورسە رەنج،
يوق ئەجەب، نېچونكى خام ئەتكەن تەمەئ رەنجۇر ئېرۇر.
(ناۋايى كۆمۈش تەنلەرنى مەدھىلەپ، كېسەل بولسا، ئەجەپ-
لەنمىگۈلۈك. چۈنكى خام تاما ئادەمنى كېسەل قىلىپ قويمىدىكەن.)

ئارەزىڭ كوزگوسىمۇ تەر كسىرەتمدىن سۈدەدۇر؟
ياخۇد ئول ئارەز سۈيىنىڭ ئەكسىمۇ كوزگودەدۇر؟
(جامالىڭ ئەينىگى تەردىن سۇ بولغانمۇ؟ ياكى ئۇ جامالىڭدىكى
قەترىلەرنىڭ ئەينەكتىكى شولىسىمۇ؟)

دېمە ئەينى نازدىن ئول كوز ئاچىلمايدۇركى، بار
كافىرىكسم مەستلىغ ئىفراتىدىن ئۇيقۇدەدۇر.
(ئۇنى نازدىن كوزىنى ئاچمايۋاتىدۇ دېمە، بەلكى ئۇ كاپىر كوز
قاتتىق مەسلىكتىن ئۇيقۇغا كەتكەن.)

تاپماغىم ئۇزنى مەھال ئولمىش فىراقىڭ شامكىم
تەب ئارادۇر خەستە جىسمۇ تاب ئول گىسۈدەدۇر.
(پىراقىڭ كېچىسى ئۇزەمنى تاپمىغىمۇ مۇشكۇل، چۈنكى ئاغىرىق
جىسىمم تىترەش ئىچىدە زۇلپۇڭغا يوگىلىپ قاپتۇ.)

سەن ئاتارسەن ناۋەكو كوكسۇم شىگافىدىن كوكۈل
كورگەلى كەلمىش، خاتاقىلماكى، خۇش قاپودەدۇر.
(سەن ئوق ئاتقاندا خاتا ئېتىپ قويما، كوكسۇم چاكلىرىدىن
سېنى كورگىلى چىققان كوكلۇم خۇددى ئىشك ئالدىدا.)

سەجدە قىلماقىنى تاقاۋۇت كەبە ياخۇد بۇتقەكەم،
قاشى مېھرابى قايان، قىلسام سۇجۇد ئوترۇدەدۇر.
(كەبىگە ياكى بۇتقا سەجدە قىلىشنىڭ پەرقى نېمە؟ ئۇنىڭ
قېشىنىڭ مېھرابى قاياقتا بولسا، مەن سەجدىنى شۇنىڭغا
توغرىلايمەن.)

ئولمەگىمدىن زۇلفىڭە گويا پەرىشانلىق يېتىپ،
ماتەم ئەھلىدەك قويى سالىب باشىن قايغۇدەدۇر.
(زۇلپۇڭ گويا ماتەمدارەك قايغۇدىن بېشىنى توۋەن سېلىپ تۇرۇپتۇ،
ئۇنىڭغا بۇ پەرىشانلىق مېنىڭ ئولۇمىمدىن كەلگەن ئوخشايدۇ.)

نوھ ئومرىيو سۇلايمان مۇلكىگە يوقتۇر بەقا.
ئەي ئەۋائى، بادە ئىچ، ئالەم غەمى بىھۇدەدۇر.
(نوھ ئومرىمۇ، سۇلايمان پادىشالىغىمۇ مەڭگۈلۈك ئەمەس،
ئەي ناۋايى، مەي ئىچ، ئالەم غېمى بىھۇدە.)

جەمائەتكى، جۇنۇن مەنئىنى ماڭا قىلاسىز،
تاش ئاتىبان نى ئۇچۇن تەلبەلەرگە قاتىلاسىز؟
(ئەي جامائەت، مېنى ساراڭلىقتىن كەچ دەيسىلەر،
نېمىشكە تاش ئېتىپ، تەلۇلەرگە ئازىلىشىسىلەر؟)

كېتىڭ كوكۈل بىلەجانكەم، ۋىدائىڭىز قىلدىم،
فىراق ئەگەر بۇدۇرۇر، ئەرتە كۇننى كەچ قىلاسىز.
(ئەي كوكلۇم بىلەن جېنىم، كېتىڭلار، بولدى، ئەلۋىدا،
پىراق شۇنداق بولىدىكەن، ئەتىگە قالماڭلار كېچىكمىسىلەر.)

فىراق ۋەقتىدۇر، ئەي كوزلەر، ئەمدى قان يىغلاڭ،
بىلۇرمۇ سىزكى، بۇكۇن نى كىشىدىن ئايرىلاسىز؟
(جۇدالىق ۋاقتى كەلدى، ئەي كوزلىرىم، ئەمدى قان يىغلاڭلار،
بىلەمسىلە، بۇگۇن كىمدىن ئايرىلۋاتىسىلەر؟)

كوزۇم ھەققىنى بېھىل قىلدىم، ئەي جەۋاھىرى ئەشك،
كى‌بارى ھەم ئانىڭ ئوق مەقدەمىغە ساچىلاسىز.
(كوزۇمنىڭ ھەققىنى (گەۋھىرىنى) ئاتىدىم، ئەي ياش ئۇنچىلىرى
ئەمدى ئۇنىڭ ئاياق ئاستىغا چېچىلىسىلەر.)

فىراق نېشلەرى، ۋەھكى، يانا رەھىم ئېتمەي،
نەفەس ـ نەفەس نىگە مەھزۇن كوكۈلگە قاتىلاسىز.

(ئاھ، ئەي پىراق تەكەنلىرى، نىمە ئۈچۈن رەھىمى قىلمايسەن
ھەدىسە غەمكىن كۆڭلگە قادىلىسىلەر؟)

كۆڭۈل فەسانىلىرى، سىزنى، ۋەھ، نېتىپ ياشۇراي،
بۇنداقتىكىم يۇز ئۈزە قان ياش ئىلە يازىلاسىز.
(ئەي كۆڭۈل چوچەكلىرى مەن قانداقمۇ يوشۇرالايمەن،
چۈنكى سىلەر يۈزۈمگە قان ياش بىلەن يېزىلغان - دەر.)

نەۋائى ھەجرغە قالدى، قىلىڭ ۋىسالدا شوكر،
جەمائەتتىكى، سۆزەر يارىڭىز بىلە بىلەسىز.
ناۋايى جۇدالىقتا قالدى، ئەي جامائەت، ۋىسالغا
شوكرى قىلىڭلار، چۈنكى سىلەر سۆيەرياركلار بىلەن بىللەر.)

نەۋ باھار ئەييامى بولمىش، مەن دىيارۇ يارسىز،
بۇلبۇل ئولغاندەك خەزان فەسلى گۈلۈ گۈلزارسىز.
(باھار كۈنلىرىمۇ كەلدى، مەن ماكانسىز ھەم يارسىز،
خۇددى غازاڭ پەسلىدىكى بۇلبۇل گۈلسىز ھەم گۈلزارسىز
قالغاندەك.)

گاھ سەرۇ ئۈزرە گەھى گۈل ئۈزرە بۇلبۇل نەغمە ساز،
ۋەھكى، مەن مەن گوڭگو لال، ئول سەرۇگۈل رۇخسارسىز.
(بۇلبۇل گاھ سەرۇى، ئاھ گۈل شېخىدا غەزەلخانلىق قىلىدۇ.
بىراق مەن سەرۇى بوي، گۈل يۈزلۈك ياردىن ئايرىلىپ،
ئاغزىم گەپكە كەلمەي ھاڭقېتىپ قالدىم.)

تاڭ ئەمەستۇر گەر دىيارۇ يارسىز ئازۇردەمەن،
كىم ئەمەس بۇلبۇل گۈلۈ گۈلزارسىز ئازارسىز.
(ماكانسىز ھەم يارسىز ئازار تارتىشىم تۇرغان گەپ،
چۈنكى، گۈل ۋە گۈلزارسىز بۇلبۇل ئازارسىز ئەمەس.)

رەۋزە ئەشجارى ئوتۇندۇر، گۈللەرى جانمغە ئوت،
مۇمكىن ئولسە ئاندا بولماغلىغ دەمى دىلدارسىز.
(جەننەتتە دىلدارسىز بىردەم تۇرۇشقا تۇغرا كەلسە
مەن ئۈچۈن ئۇنىڭ دەرەخلىرى ئوتۇن، گۈللىرى جەھەننەم ئوت.)

مەي چۇ بەردىك زۇلۇق ئىلە بەند ئېت مېنى، ئەي مۇغبەچە،
كىم خوش ئېرمەس مۇغ بىلە ئىچمەك قەدەھ زونارسىز.
(ھەي مۇغبەچە، مەينىمۇ بەردىك، ئەمدى زۇلپۇك بىلەن باغلا،
چۇنكى ئاتاشپەرەس بىلەن زۇننار باغلىماي بىللە ئىچىشنىك
نىمە پەيزى بار.)

تاپمادۇق گۇلرەك جامى بىخومار، ئەي باغبان،
ۋەھكى، بۇگۇلشەن ئارا گۇل پۇتمەس ئېرمىش خارسىز.
(ئەي باغۋەن، باش ئاغرىتمايدىغان گۇل شارابىنى تاپقىلى بولمىدى،
ئاھ، بۇ گۇلشەن ئىچىدە تىكەنسىز گۇل بولمايدىكەن - دە.)

ئەھلى زۇھد ئىچرە نەۋائى تاپمادى مەقسەدقە يول،
ۋەقتىگمزنى خۇش تۇتۇك، ئەي جەمئىكىم خۇممارسىز.
(ناۋايى زاھىت - سوپىلار ئىچىدە مەقسەت يولىنى تاپالمىدى،
ئەي خالايىق، ئىچمۇبلىپ كۆڭلىگلارنى خۇش تۇتۇڭلار.)

زەمانى گەرچە يادىم قىلماس ئۇل نامەھربان ھەرگىز،
فىغانكىم، يادى چىقماس خاتىرىمدىن بىر زەمان ھەرگىز.
(ئۇمېھرسىز مېنى بىردەممۇ ياد ئېتمەپ قويمايدۇ، بىراق، ئۇنىڭ
يادى مېنىڭ خاتىرەمدىن بىردەممۇ چىقمايدۇ.)

ئاتى ئاغزىم ئازامەزكۇر، ئۇلەرمەن، ئاھكىم، بولماي
ئاتىم ئاغزىمغا بىرمەزكۇر ئولۇرغە كامران ھەرگىز.
(ئۇنىڭ نامى مېنىڭ ئاغزىمدىن چۇشمەيدۇ، بىراق مېنىڭ نامىم
ئۇنىڭ ئاغزىغا بىر قېتىممۇ ئېلىنىش بەختىگە ئېرىشمەيدۇ)

كوكۇل تا ۋادىئى ئىشقىغا تۇشتى، قىلمادى بىر ھەم
ۋەتەننى ياد ئۇل ئاۋارەئى بىخانومان ھەرگىز.
(كوكۇل ئۇنىڭ ئىشقى دەشتىگە چۇشتى - دە، بۇ ماكانسىز
سەرگەردان بىرقېتىممۇ يۇرتىنى ئويلاپ قويمىدى.)

لەبىگدىنكىم كوزۇم ياشى جەھاننى لەئلىگون قىلدى،
باغىر جۇزۇدىن ئايرۇ تاپمادى بىر قەترە قان ھەرگىز.
(لېۋىڭنىڭ ئىشقىدا كوز - يېشىم جاھاننى قىپ - قىزىل قىلۋەتتى،
ئەمدى جىگەر پارچىسىدىن باشقا بىر تامچىمۇ قان تاپقىلى بولمايدۇ.)

يارىب كوكسۇم جۇنۇن تەڭزىدەك جان پەردەسىن ئاچما،
كى فاش ئولمايدۇر ئول قانلىغ نېچە داغى نىهان ھەرگىز.
(كوكسۇمنى يېرىپ، مەجنۇنلۇق تۇمارىدەك جان پەردىسىنى ئاچما،
ئۇ قات ـ قات قان داغلىرى بىلەن ئورالغان، ھەرگىزمۇ ئېچىلمايدۇ.)

غەمۇ ئەندۇھى يەئجۇجىغە ھەردىۋار سەددىدۇر،
فەنا مەيخانەسىدەك تاپمادۇق دارولئەمان ھەرگىز.
(زادى يوقلىش مەيخانىسىدەك خاتىرجەم جايىنى تاپالمىدۇق،
ئۇنىڭ ھەربىر تېمى غەم ـ قايغۇ يەجوجىسى ئالدىدا خۇددى سېپىلدۇر.)

بۇ دەمنى تۇت غەنىمەتكىم، كېلوردەمدىن ئەسەر يوقتۇر،
نى دەمكىم ئوتتى خۇدائىدىن كىشى تاپماس نىشان ھەرگىز.
(ھازىرقى ۋاقتىڭنى غەنىمەت بىل، كەلگۈسى ۋاقتىڭدىن ئەسەر يوق،
ئوتۇپ كەتكەن ھەرقانداق ۋاقىتتىن ھېچكىم نىشان تاپالمايدۇ.)

قىران قىلدىڭ نەۋائى، نەزم ئاراكىم ئىلتىفات ئەتمەس،
سوزۇڭدىن ئوزگە سوزگە خىسرەۋى ساھىبقىران ھەرگىز.
(ناۋايى، يېقىنلاشتىڭ، شاھى ساھىبقىران (ھوسەين بايقارا) نەزمە
ساھەسىدە سېنىڭ سوزۇڭدىن باشقا سوزگە ھەرگىز ئىلتىپات كور-
سەتمەيدىكەن.)

ئول پەرى كويىدا مەن دىۋانەنى بەند ئەيلەڭىز،
بەند ـ بەندىم زۇلفى زەنجىرىغە پەيۋەند ئەيلەڭىز.
(مەن دىۋانىنى ئۇ پەرىنىڭ كوچىسىدا باغلاپ، ئوگە ـ ئوگىلىرىمنى
ئۇنىڭ زەنجىرسىمان چېچى بىلەن چىرمىۋېتىڭلار.)

خەلق تەركى ئىشق ئەيلەرگە مېنى دىلخەستەنى
ئولتۇرۇپ ئالەم ئېلىغە مۇجىبى پەند ئەيلەڭىز.
(كىشىلەرنى ئىشقۇ ـ مۇھەببەتتىن بەزدۇرۇش ئۈچۈن،
مەن زىدە كۆڭۈلنى ئولتۇرۇپ، خەلقى ئالەمگە ئىبرەت كورسىتىڭلار.)

تەلبە كۆڭلۈم تاپساڭىز، ئەي يار كوي ئىتلارى،
تۇش ـ تۇشىدىن تىشلەبان پەركەند ـ پەركەند ئەيلەڭىز.
(ئەي يار كوچىسىنىڭ ئىتلىرى، مېنىڭ تەلۇە كۆڭلۈمنى
ئۇچراتساڭلار تۇشمۇ ـ تۇشتىن چىشلەپ، پارە ـ پارە قىلىۋېتىڭلار.)

بادەئى ئىشق ئەسرۇ مەست ئەتمىش مېنى، ئەي دوستلار،
جامىمە ئەفيون ئېزىب بىردەم خىرەد مەند ئەيلەڭىز.
(ئىشق شارابى مېنى بەكمۇ مەس قىلۋەتتى، ئەي دوستلار،
جامىمغا ئەپيون ئېرىتمىسى قۇيۇپ، ھۇشيارقىلىپ قويۇڭلار.)

يىغلاسام ئاچچىغ، مەلۇل ئولماق ئىدۇر، ئەي خۇبلار،
ھەزل ئۈچۈن گاھى باقىپ، سىز ھەم شەكەر خەند ئەيلەڭىز.

(ئەي گۈزەللەر، ئاچچىق يىغلىسام خاپا بولماي، ئارىلاپ
زاكىلىق قىلىپ بولسىمۇ تاتلىق كۈلۈمسىرەپ قويۇڭلار.)

ئىشق بەھرىدە دۇرى ۋەسل ئىستەمەك، ئەي ئەھلى دەرد،
كۆڭلىڭىز ئول نەقدى يادى بىرلە خۇرسەند ئەيلەڭىز.
(ئەي دەرتمەنلەر، ئىشق دېڭىزىدىن ۋىسال گوھىرى ئىزلەپ يۈرمەي،
كۆڭلۈڭلارنى ئۇنىڭ قىممەتلىك خىيالى بىلەن خوش قىلىڭلار.)

قىلساڭىز تەسۋىر لەيلى ھوسنىن ئول ئايدەك سىزىك،
لىك مەجنۇننى نەۋائى بىرلە مانەند ئەيلەڭىز.
(لەيلى جامالىنى سورەتلىمەكچى بولساڭلار ئاشۇ ئايغا ئوخشىتىپ،
مەجنۇننى بولسا ناۋايىغا ئوخشىتىپ سىزىڭلار.)

كىيىك چەرمى زەئىف ئېگىنىمگە مەجنۇنلۇغ نىشانى، بەس،
جۇنۇن تاشى سۇنۇق باشىم ئۈزە قۇش ئاشيانى بەس.
(كىيىك تېرىسى ئاجىز تېنىم ئۈچۈن مەجنۇنلۇق نىشانى بولۇشقا
يېتەرلىك، جۇنۇن تاشلىرى يېرىلغان بېشىم ئۈچۈن قۇش ئۇۋىسىدەك
ياستۇق بولسا يېتەرلىك.)

دەمىڭنى ئاسرا، ئەي ئىساكى، رەنجىم دەفئىغە ھەر كۈن،
غىزا ئول ئاي قىلچى زەخمىنىڭ بىر قەترە قانى بەس.
(ئەي ئەيسا، شىپالىق دېمىڭنى ئاسراپ قال، كېسىلىمنى ساقايـ
تىش ئۈچۈن ئۇ ئاينىڭ قىلچى يارىلاندۇرغان يەردىن ئاققان بىر
تامچە قان ئۈزۈقلىنىشقا كۇپايە.)

سەنۇ ھەيۋان سۇيى، ئەي خىزر، تۇتقىل تەرك جانىمنى،
ماڭا يار ئاللىدا ئولمەك ھاياتى جاۋىدانى، بەس.
(ئەي خىزىر، ئەي ئابىھايات! مېنىڭ جېنىم بىلەن كارىڭلار بولمىسۇن،
يار ئالدىدا ئولۇش مەن ئۈچۈن مەڭگۇ ھاياتلىق.)

شەھۇ ئىززەت سەرىرىكىم ئەگەر بۇدۇر جەھان جاھى،
ماڭا ئىدبار كويىدە مەزەللەت خاكدانى بەس.
(پادىشا ھەم ئىززەت تەختى جاھاندا ئالى مەرتىۋە بولسا، مەن
ئۈچۈن پىشكەللىك كوچىسىدىكى خار-زارلىق توپىسى يېتەرلىك.)

غەنىيو كۆڭلىدە پىنھان دەرەم فىكرىيو ئىشق ئوتى
مېنىڭ كۆڭلۈمدە كويدۇرگەن نېچە داغى نىھانى بەس.
(بايلارنىڭ كۆڭلىدە ئاقچا غېمى يوشۇرۇنغان بولسا، مېنىڭ كۆڭلۈمدە ئىشقى ئوتىنىڭ كويۈك دېگى ساقلانسا شۇ يېتەرلىك.)

ساڭا كەۋسەر سۈيىيو لەھنى داۋۇدىكى، دەير ئىچرە
مۇغەننى نەغمەسى بىرلە ساڭا جامى مۇغانى بەس.
(ساڭا كەۋسەرسۈيى، داۋۇت سازى كېرەك بولسا، ساڭا مەيخاندىكى سازەندە نەغمىسى بىلەن مەيپۇرۇشنىڭ شارابى بولسا بەس.)

ھەۋادىس دەفئىغە شەھ كوك ھىسارى ئۈزرە گەر چىقسۇن،
كى فەقر ئەھلى ئۈچۈن دەيرى فەنادا دارۇلئەمانى بەس.
(پادىشا ھادىسلەردىن خالى بولۇش ئۈچۈن ئاسمان قەلئىسىگە چىقسا چىقسۇن، پېقىرلەر ئۈچۈن ئارام بەخش جاي بولغان يوقۇلۇش مەيخانىسى يېتەرلىك.)

فىغانكىم، لۇتفۇ قەھرىغە تەفاۋۇت يوقتى ھەم ئاڭلاب،
فەنا ئەھلىغە جەۋرىن قىلمادى بۇ دەيرى فانى بەس.
(پانىلار ئۈچۈن شەپقەت ۋە غەزەپنىڭ پەرقى يوقلىغىنى بىلىپ، بۇ ئوتكۈنچى مەيخانە پانا ئەھلىگە جەۋرە سالمىدى.)

تەۋائىدەك ئولەر ھالىمدە دىمەك ھۇرۇ جەننەتتىن،
سىزنىڭدۇر بارچە ئەي زاھىد، ساڭا بىر كورمەك ئانى بەس.
(ئەي زاھىد، ناۋايىدەك ئولەر ھالەتتە تۇرغىنىمدا ھورۇ-جەننەتتىن سوز ئاچماڭ، ئۇلار سىزنىڭ، يارىنى بىر كورسەم ساڭا شۇ كۇپايە.)

سۈنبۈلىن لەيلى ئاچىبتۇر، يەل ئەبىر ئاسا ئەمەس،
داغىنى مەجنۇن قاناتمىش، لالەئى ھەمرا ئەمەس.
(بۇشامال ئىپار تارقاتتى دەپ يۇرمەڭلار، لەيلى چېچىنى تاراۋېتىپتۇ، لالىنى قىزىل دىمەڭلار، مەجنۇن ئۇندا يارىسىنى قانىتەۋېتىپتۇ.)

نەستەرەن كوزگۈسىدە بىرسارى مەن، بىر سارى يار،
چىھرە ئەكسىن كورگۈزۈپتۇر بىز، گۈلى رەئنا ئەمەس.
(بۇگۈل رەنا ئەمەس، بەلكى ئاق گۈلئەينىگىنىڭ بىر تەرىپىدە مەن، بىر تەرىپىدە يارىم تۇرۇپ، چىرايىمىزنى ئەكس ئەتتۇرۇۋاتىمىز.)

گۈلنى ئوخشاتقان ئۇچۈن يادىمغا گويا باغ ئارا،
مۇزتەرىب كۆڭلۈم قۇشىدۇر، بۇلبۇلى شەيدا ئەمەس.
(گۈلنى يارىمغا ئوخشاتقان ئىكەنمەن، بۇ باغدىكى قۇش شەيدا بۇلبۇل ئەمەس، بەلكى مېنىڭ بىئارام كۆڭلۈم.)

سۈنبۈل ئۈستىدىن نەسىم ئەسكەچ، نىگارىم تۇررەسىن
ياد قىلدىمكىم، دىماغ ئاشوفتەدۇر، سەۋدا ئەمەس.
(يۇمشاق شامال سۈنبۈل ئۈستىدىن ئوتكەندە، يارىمنىڭ سىكىلەك چاچلىرىنى ئەسلىدىم‌دە، كەيپىم پەرىشان بولدى. بۇسەۋدادىن ئەمەس)

نەرگىس ئالتۇن جامىنىڭ ئاللىدا كافۇرى ھەربىر،
پەردەئى جانىمدۇدۇر، مەرھۇن قەدەھ پالا ئەمەس.

(ئالتۇن جامنىڭ ئالدىدىكى ئاق شايى رەنە ئۇچۇن ئالغان مەي سۇزگۈچ ئەمەس، بەلكى جېنىمنىڭ پەردىسى.)

دىمە، ئەفغانىمدا بۇلبۇل نالەسىدەك يوق نىشات،
بۇھەم ئەندۇھزا ئەمەس، گەر ئول نىشات ئەفزا ئەمەس.
(مېنىڭ پىغانىمدا بۇلبۇلنىڭ نالىسىدەك خۇشلۇق يوق دىمە،
مېنىڭ پىغانىم ساپلا قايغۇ ئەمەس، ئۇنىڭ نالىسىمۇ ساپلا خۇشلۇق ئەمەس.)

گۈلنى سەرۋ ئۇزرە خەيال ئەتتىم كۆڭۈل بوستانىدا،
راست ئەيتاي، سەرۋى گۈلرويۇم كەبى زىبا ئەمەس.
(گۈلنى سەرۋى دەرىخى ئۇستىدە تەسەۋۋۇر قىلىپ باقتىم، ئەمما راستىنى ئېيتايكى، ئۇ، كۆڭۈل بوستانىدا مېنىڭ سۆمبا تىلىق گۈل يۈزلۈگۈمدەك گۈزەل ئەمەس ئىكەن.)

بولماڭىز مەغرۇرى ھوسن، ئەي شوخلار كىم، باغ ئارا
سىزكەبى بىلتۇرغى گۈللەردىن بىرى پەيدا ئەمەس.
(ئەي گۈزەللەر، چىرايىڭلارغا مەغرۇرلانماڭلار، بۇ باغدا بۇلتۇرقى سىزگە ئوخشايدىغان گۈللەرنىڭ بىرسىمۇ يوق.)

ماڭا گۈلرۇخ ساقىيو بۇلبۇلغا گۈل تۇتتى قەدەھ،
مەست ئېرۇر ئول ھەم نەۋائىدەك ۋەلى رەسۋا ئەمەس.
(ماڭا گۈل يۈزلۈك ساقى، بۇلبۇلغا گۈل قەدەھ تۇتتى، بۇلبۇلمۇ مەس بولدى، بىراق ناۋايىدەك رەسۋا بولغىنى يوق.)

چاك ئېتىب كۆڭلۈمنى ئاچىلسۇن دىمەك ئىمكان ئەمەس،
غۇنچەنى ئەمدەن ئاچىب گۈل ئەيلەمەك ئاسان ئەمەس.
(كۆڭلۈمنى يىرتىپ ئاچماق مۇمكىن ئەمەس، غۇنچىنى قەستەن ئېچىپ گۈل قىلماق ئاسان ئەمەس.)

دىمە زاھىدكىم، نىدىن ھەيرانسەن ئول رۇخسارغە،
ئالەم ئىچرە بىر كىشى تاپكىم ئاڭا ھەيران ئەمەس.
(ئەي زاھىت، نىمىشكە ئۇنىڭ جامالىغا ھەيران قالىسەن دىمە، قېنى دۇنيادا ئۇنىڭغا ھەيران قالمايدىغان بىر كىشىنى تاپقىنا.)

قەترە سۇلاردۇر كۆڭۈل ئوتىغە تەسكىن بەرگىلى،
كىم ئول ئاي ياغدۇردى قاشى قەۋسىدىن پەيكان ئەمەس.
(كۆڭۈل ئوتىنى باسىدىغان سۇلارنى پەيكان ئەمەس، بەلكى ئاشۇ ئاي يادەك قېشىدىن ياغدۇردى.)

ھەجرەشتىدە قۇيۇندەكمەن، ۋەلى ئىول مەن كەبى،
خاكسارۇ باد پەيما داغى سەرگەردان ئەمەس.
(مەن ھىجران دەشتىنىڭ قۇيۇنىغا ئوخشاپمەن، بىراق قۇيۇن مەندەك خار-زار، مەندەك سەرگەردان ئەمەس.)

گەرچە ھوسنۇڭ كوزگۈدىن كىردى تېمور قورغان ئارا،
مېھرىدەك ئايىنەگۈن، ئەفلاكدىن پىنھان ئەمەس.

(هرسۆك ئەينەك ئارقىلىق تومۇر قورغانغا كىرىشۋاتسىمۇ، يەنىلا
قۇياشتەك پارلاقكى، ئاسمان ئۇنى يوشۇرالمايدۇ.)

گۈل ۋەفاسىزلىغىلارنى شەرھ ئېتەر مىڭ داستان،
ئەل گۈمان قىلغان كەبى بۇلبۇلدا مىڭ داستان ئەمەس.
(گۈلنىڭ ۋاپاسىزلىغى مىڭلىغان داستاندا بايان قىلىنىدۇ، ئەمما
بۇلبۇلنىڭ مىڭلىغان داستانى كىشىلەرنىڭ ئويلىغىنىدەك ئەمەس.)

ئەي نەۋائى، ئول پەرىدىن ئادەمىلىغ كورمەسەڭ،
ئەيب ئەمەس، ئول ھوردۇر، ياخۇد مەلەك، ئىنسان ئەمەس.
(ئەي ناۋايى، ئول پەرىدىن ئادەمىلىك كورمىگەن بولساڭ، ئۇنداقتا
ئۇ ئادەم ئەمەس، بەلكى ھور - پەرى ياكى پەرىشتە.)

چىقتى يارىم كەچە يول ئەزمىن قىلىپ ئول باغرى تاش،
بەس، ئەجايىبدۇر قاراڭغۇ كەچە چىقماغلىق قۇياش.
(ئۇ باغرى تاش يېرىم كېچىدە يولغا چىقتى، بۇ
خۇددى قاراڭغۇ كېچىدە قۇياش چىققاندەك ئاجايىپ ھال.)

گەر قۇياشقە ئەل نەزەر قىلسا كوزىگە ياش تولار،
ئول قۇياش بارغاچ نەزەردىن، كوزلەرىمگە تولدى ياش.
(كىشىلەر قۇياشقا قارىسا كوزىگە ياش كېلىدۇ، مېنىڭكوزلىرىمگە
ئۇ قۇياش كەتكەندىن كېيىن ياش تولدى.)

زەخمىدىن كوپ قان بارۇردىن قالدى چاك ئولغان كوڭۈل،
زەڭگىدەك ئەفغان چېكىپ خەيلىدە بولغاي ئېردى كاش.
(چاك بولغان كوڭۈل ئەمدى يارىسىدىن قان ئاققۇزۇشتىن قالدى.
كاشكى خالايىق ئىچىدە ھوكۈرەپ ئاھ - زار چىكەلسىچۇ.)

فۇرقەتىڭدىن يىغلابان ھەقدىن ۋىسالىڭ ئىستەرەم،
گاھ ساچارمەن باشقە تۇفراغ، گاھ قويارمەن يەرگە باش.
(جۇدالىق دەردىدە يىغلاپ، خۇدادىن ۋىسالىڭنى تىلەيمەن،
گايى بېشىمغا توپا چاچىمەن، گايى بېشىمنى يەرگە ئۇرۇمەن.)

قەترە قانلار كىم تامار كوكسۈمگە ئۇرغان تاشىدىن،
زەخمىدىندۇر دىمەكىم، قان يىغلار ئەھۋالىمغا تاش.

(كوكسۇمگە ئۇرۇلغان تېشىدىن تامچە ـ تامچە قانلار تامدى، بۇ جا ـ راھەتتىن ئاققان قان ئەمەس، بەلكى تاشنىڭ مېنىڭ ھالىمغا قان يىغلىغانلىقى.)

چۈن تۈشەرلەر ئاقىبەت ئۇستۈڭگە خارا بىرلە فەرش،
نى ئاسىغ ئاستىڭدا گەر چەرخ ئەتلەسدىندۇر فىراش.
(ئاقىۋەت ئۇستۈڭگە تاش ۋە توپا چۈشىدۇ، گەرچە ئاستىڭدا — فەلەك ئەتلەسدىن توشەك بولسىمۇ، نىمە پايدىسى؟)

فاش ئېتەر مېھرىن نەۋائىنىڭ سارىغ رۇخسارەسى،
سۈبھەدەككىم سارغارىب رۇخسارى ئەيلەر مېھر فاش.
(ناۋايىنىڭ سېرىق چىرايى ئۇنىڭ ئىشقىنى ئاشكارىلىدى، خۇددى سۈبھى سارغىيىپ قۇياشنى ئاشكارىلىغاندەك.)

ئارەزىن ياپقاچ، كوزۇمدىن ساچىلۇر ھەرلەھزە ياش،
ئويلەكىم پەيدا بولۇر يۇلتۇز نىھان بولغاچ قۇياش.
(يۇزىنى ياپسىلا، كوزۇمدىن ياشلار چاچرايدۇر، خۇددى قۇياش پېتىشى بىلەن يۇلتۇزلار چاقنىغاندەك.)

قۇت بىربادامۇ دەيرىم گوشەئى مېھراب ئىدى،
غارەتى دىن ئەتتى ناگاھ بىربەلالىغ كوزۇ ـ قاش.
(بىربالاخور كوز بىلەن قاش ئىمانىمنى بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلغاچقا، بىردانە بادام ئوزۇغۇم، مەيخانىنىڭ بۇلۇڭى خىلۋەتگاھ مېھرابىم بولدى.)

بۇ دەمادەم ئاھىم ئىفشا ئەيلەر ئول ئاي ئىشقىنى،
سۈبھىنىڭ بات ـ بات دەمى ئانداقكى ئەيلەر مېھر فاش.
(ئاھىم بارغانچە ئۇ ئايىنىڭ ئىشقىنى ئاشكارىلىدى، خۇددى تاڭ سەھەرنىڭ غۇر ـ غۇرشاملى قۇياش يۇزىنى ئاچقاندەك.)

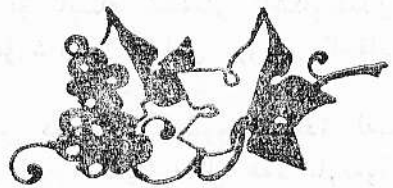
بۇسەئى قىلماس مۇروۋەت ئەسرو قاتتىقدۇر لەبىڭ،
دىسەم، ئاغزى ئىچرە ئەيتۇرلەئل ھەم بارنەۋۇ تاش.
(بەرەر سۇيۇش ئىنئام قىلمىدى، بۇلبۇلۇڭ بەك قاتتىق ئىكەن دىسەم، ئاغزى ئىچىدە ياقۇت بار، ئۇ مۇتاشتەك قاتتىق نەرسە ئەمەسمۇ. دەيدۇ)

ناۋەكىڭ كوڭلۇمگە كىرگەچ جان تالاشماق بۇ ئىكەن

كىم، قىلۇر پەيكاننى كۆكلۈم ئىله جانىم تالاش،
(ئوقۇڭ كۆكلۈمگه كىرگەندىن كېيىن جان تالىشىشقا چۈشتى بۇ،
ئوقنىڭ ئۇچىنى كۆكلۈم بىلەن جېنىم ئىككىسى بىر - بىرىدىن تا-
لاشقانلىغى.)

ئومرى جاۋىد ئىستەسەڭ فەرد ئولكى، بوستان خىزىردۇر
سەرۇكىم دەئب ئەيلەدى ئازادەلىغ بىرله مەئاش.
(ئولمەس هايات ئىزلىسەڭ يەككە - يىگانە بول، چۈنكى سەۋرى
دەريخى غول چىقارماي تۇزلا ئوسۇشكه ئادەتلەنگەچكە، هېمىشەم
ياشىرىپ تۇرىدۇ.)

قاشى ئاللىندا نەۋايى بەرسە جان، ئەيب ئەتمەگىز،
گەر بۇدۇر مەهراب، بىر - بىر قويغوسىدۇر بارچه باش.
(ناۋايى ئۇنىڭ قېشى ئالدىدا جان بەرسە ئەيىبكه بۇيرۇماڭ،
چۈنكى مەرەپكه هەممه ئادەم باش قويۇدىغۇ)

ساربغ گۇل دىمەكىم، چۈن سەرۇ نازىم باغ ئارابارمىش،
يۇزىن كورگەچ قىزىل گۇل زەئف ئېتىپ ئول نەۋئ سارغارمىش.

(بۇنى سېرىق گۇل دەپ قالما، ئەسلىدە مېنىڭ گۈزىلىم باققا
كىرگەندىن كېيىن ئۇنىڭ يۇزىنى كورگەن قىزىل گۇلنىڭ هۇشى-
دىن كېتىپ سارغايغانلىغى.)

كوكۇل ئەترافىدا ئاچقان ئۇچۇن هىجران ئوقى يوللار،
بەلا خەيلىنى ئىشقىڭ شەهنەسى ئول ساری باشقارمىش.
(هىجران ئوقى هەرتەپتىن كوكۇلگه يول ئاچقاچقا، ئىشقىڭ پاسى-
ۋانى بالا لەشكەرلىرىنى شۇ ياققا باشلاپ كەلدى.)

غەمىڭ مىننەت قويۇپ جان ئالدى، ۋاھ، جانىمنه يۇزمىننەت،
كى خۇد باری تىرىكلىك مىننەتىدىن جانىنى قۇتقارمىش،
(غېمىڭ ياخشىلىق قىلىپ جانىنى ئالدى، بۇ، جانغا بىرئىلتىپات،
دىمەك، مۇشۇلا جېنىمنى تىرىكلىك مىننىتىدىن بىراقلا قۇتقازدى.)

كەلامىڭ گەۋهەرىدەك تاپىلامىش، گەرچەسەبا ئىلكى،
ياقاسىن غۇنچەنىڭ يىرتىپ، نېچەكىم قويىنىن ئاختارمىش.
(گەرچه سابا غۇنچىنىڭ ياقىسىنى يىرتىپ، قويىنىنى قانچه ئاختۇر-
غان بىلەن سېنىڭ سوزۇكدەك گوهەرنى تاپالمايدۇ.)

كوڭۇلنى چاك - چاك ئەتكەچ، يېتمشتى ئوقى ھەرياندىن،
كى ئوت قويماققە گويياكسم ئوتۇننىڭ توش - توشىن يارمىش.
(كوڭۇلنى يارغاندىن كېيىن ئوقلىرى ھەرياندىن كىرگىلى تۇردى،
بۇ خۇددى ئوت يېقىش ئۈچۈن ئوتۇننى يارغاندەك ئىش بولدى.)

نېچەكىم قەدچىكەر، سەركەشلىك ئەيلەر ئەنبەرىن زۇلفى،
ئەگەرچە كۆن بىيىك چىققاندا دائىم سايە قىسقارمىش.
(قەددىنى كوتەرگەنسىرى ئىپارچاچلىرى گىدىيىپ تۇرۇۋالىدۇ،
خۇددى كۆن ئورلىگەنسىرى سايە قىسقارغاندەك.)

ئىلىك بوغزىغە ئىلتىب ششە توكمىش قان ياشىن مەندەك،
مەگەر ساقى ئاياغىن ئوپكەلى ئول داغى يالبارمىش.
(قولنى بوغزىغا ئېلىپ بارغاندا ششە ماڭا ئوخشاش قان يېشىنى
توكۈدۇ ۋە ساقىنىڭ ئايىغىنى سويگەندەك بولۇپ ناله قىلىدۇ.)

يۈگۈرمە رىزق ئۈچۈن، نى يەتسە ھەقدىن ئاڭلاكىم كامىل،
نى كەلتۇرگىل دىمىش، نى غەيبدىن كەلگەنىنى قايتارمىش.
(رىسقى ئۈچۈن شاپاشلىما، خۇدادىن نىمە كەلسە شۇنى يېتەر-
لىك بىل، بەرگىن دىمىگۈلۈك ھەم كەلگەن رىسقىنى قايتۇرمىغۇلۇق.)

فىراقۇ زۇھد دەفئىغە نەۋائى ئىشقى سەھباسىن
مەگەر توققۇزتۇتۇپ توققۇز پەلەك جامىنى سىپقارمىش.
(جۇدالىق دەردىنى ۋە سوپىلىقنى تۇگىتىش ئۈچۈن ناۋايى
ئىشق شارابىنى توققۇز پەلەك جامىدا توققۇز قېتىم يۇتمىدۇ.)

نى ئەجەب گەر بارئىسەم دىۋانەۋەشلىغ بىرلە خەش،
كىم كوڭۈل ئالغان پەرىرويۇم ئېرۇر دىۋانەۋەش.
(مەن سارىڭ مىجەزلىگىم بىلەن خوش بولسام، نىمە ھەيران بولغۇلۇق،
چۈنكى مېنىڭ كوڭلۇمنى ئالغان پەرى يۈزلۈگۈمنىڭ ئوزى سارىڭ
مىجەز.)

مەنئ ئىتەرسىز ھۇشى يوق كوڭلۇمگە لەئلى بادەسىن،
ئەيتىڭ ئەي ھوش ئەھلى، كەلگەيمۇ بۇسوز ئۇسرۇككە خەش.

(مېنىڭ ھوشىنى يوقاتقان كوڭلۇمنى ئۇنىڭ لەئلى شارابىدىن
چەكلىمەكچى، ئەي ھۇشيار كىشىلەر ئېيتىڭلار! بۇنداق سوز مەسكە
خوشياقامدۇ؟)

ساف ۋەسلى بولماسا گەر بارچە زەھرى ھەجرىدۇر،
ساقيا، بىر جورئە تۇتكىم، ئالدى جانىمنى ئەتەش.
(پاك ۋىسال بولمايدىكەن، ھىجرانلىق دېگەن پۈتۈنلەي زەھەر؛
ئەي ساقى، بىرىۋتۇم مەي بەرگىنە، تەشنالىق جېنىمنى ئالدى.)

ۋەھ نى يەڭلىغ ساغ ئولاي مەن تەلبە بۇ ھالەتدەكىم،
ئول پەرى ھەم باردۇرۇر دىۋانەۋەش ھەم جورئەكەش.
(بۇھالەتتە مەن تەلۈە قانداقمۇ ساق تۇراي، چۈنكى
ئۇ پەرىنىڭ ئوزى دىۋانە مىجەز ھەم ئىچەرمەن.)

سالدی کۆڭلۈمنی غەمی هىجران گۈدازی ئىچره يار،
گويىياكم ئىشق ئارا ئول قەلبده بار ئىردی غەش.
(ياردم مېنىڭ كۆڭلۈمنی هىجران غېمىنىڭ ئوچىغغا سالدی،
خۇددی ئىشق ئارا بۇ كۆڭۈلده بىر غەش باردەك.)

شەيخ باشىغه بەلا ئېركەندۇرۇر دەستاركىم،
ئىشق ئەسرارىن ئىشتىمەكلىككه مائىئ بولدی فەش.
(سەللە — شەيخنىڭ بېشىغا بىربالا ئىكەن، چۈنكی سەللىنىڭ
پېشی مۈھەببەت سىرىنی ئاڭلاشقا بىر توسالغۇ.)

دىمەكىم، بىر ياخشی سوز بىرله نەۋائی جانىنی
ئالسام، ئول بولغايمۇ رازی، ياخشی سوزگه نی كىڭەش.
(بىر ياخشی سوز بىلەن ناۋايىنىڭ جېنىنی ئالسام رازی بولارمۇ،
دىمە، ياخشی سوزگه كېڭىشىپ ئولتۇرۇشنىڭ هاجىتی نىمە؟)

سۈرمه بىلەنمۇ ئول ئاي كوزنی قارا ئەيلامىش،
يوقسه خوتەن جەرەنی مۇشك ئىچىده ئاغنامىش.
(ئۇ ئاي يۈزلۈك كوزنی سۈرمەتارتىپ قارايتقانمىدۇ؟
ياكی خوتەن كىيىگی ئىپارغا ئېغىنغانمىدۇ؟)

كويىدا مەن زەئفدىن ئويلەكی، هەريان مېنی،
ئىت دىمەيمن، بەلكی مۇر توئمه ئۇچۇن سودرامىش.
(مەن ئۇنىڭ كوچىسىدا شۇنداق زەئىپلەشتىمكی، ئىت ئەمەس،
بەلكی چۈمۈلمۇ يىيىش ئۇچۇن سورەپ ماڭغدەك بولۇپ قالدىم.)

غەمزەڭ ئوقی كەسرەتی كۆڭلۈم ئارامۇ ئىكىن،
يوقسه بۇ قۇش پەرلەرىن هەجرىڭ ئوتی چۈركامىش
(غەمزەڭ ئوقىنىڭ تولىسی مېنىڭ كۆڭلۈمگه ئورناشقانمىدۇ؟
ياكی بۇ قۇش پەرلىرىنی هىجرىڭ ئوتی قارايتىۋەتكەنمىدۇ؟)

هۇللەئی زەربافتىدىن قىلدىمۇ ئول ئاي سېپىچ،
يوقسه شۇئائی خەتىن باشقه قۇياش چىرماىمىش.
(ئۇ ئاي بېشىغا زەرباسقان شايىئورىغانمىدۇ؟ ياكی قۇياش ئوزىنىڭ
نۇرلۇق زەرتالالىرىنی ئۇنىڭ بېشىغا ئوراپ قويغانمىدۇ؟)

ئالەم ئارا بىركىشی تېلىبەرەمەي قالماغاي،
بۇيلەكی يەتكەچ نەسىم زۇلفۇڭ ئارا بۇتراىمىش
(دۇنيادا بىرئادەممۇ مەسخۇش بولماي قالماپتۇ، چۈنكی چېچىكنى
ئارىلىغان شامال ئۇنىڭ خوشبۇيىنی هەممه يەرگه تارقىتىپتىكەن.)

ۋادىئى ھەجر ئىچرەكسم بولدى سوغەك ئەھلى ئىشق،
بۇدۇر ئوتۇنكىم، ئانى غەم سپاھى ئورتەمىش.
(ھەجرىنىڭ دەشتىدە ئاشقلار كويۇپ سوغەكنگە ئايلاندى،
ياكى ئاشقلار خۇددى ئوتۇن، ئۇنى غەم لەشكەرلىرى ئورتەپتۇ.)

لەمئەئى روخسار ئىلە ئورتەدى ئوششاقنى،
غەيرەتى ھوسنى مەگەر زارلارنى تېرگامىش.
(جامالى يالقۇنى بىلەن ئاشقلارنى ئورتىدى، ھوسنى رەشكى بېچارە
لەرنى تىرگىنلەپ قويدى.)

تەگمەسە بەزمىگدە مەي، بەسدۇرۇر ئول سۇ ماڭا،
كىم سەن ئىچەر جامنى سۇچى ئالىپ يايقامىش.
(ماڭا بەزمەگدە شاراپ تەگمىسە، سۇ بولسىمۇ بولمۇبرىدۇ،
چۇنكى سەن شاراپ ئىچكەن قاچىنى سۇ بىلەن چايقايدىغۇ.)

نەيلەگەمەن باغلاماي مۇغبەچە زۇننارىنى،
كىم بۇ كوھەن دەير ئارا ئىسا ئانى باغلامىش.
(بۇ كونا مەيخانىدا مۇغبەچىنىڭ زۇننارىنى باغلىمىغالسام
نىمەبوپتۇ، ئۇنى ئەيسا پەيغەمبەرمۇ باغلىغان ئەمەسمۇ.)

مىھرو ۋەفا ئەيبىدىن پاكدۇر ئەبنايى دەھر
پاك نەزەردۇركىم، ئول ساڭا نەزەر سالمامىش.
(زاماندا شلار مىھرى ۋە ۋاپا ئەيبىدىن پاك، پاك نەزەرلىگى
شۇكى، ئۇلار ئۇنىڭغا نەزەرمۇ سالمايدۇ.)

تۇتتى نەۋائى ئەزىز كويىدا ئول تاشنىكىم،
گاھ ئانى باشىغە، گاھ باشىن ئاڭا ياستامىش.
(ناۋايى ئۇنىڭ كوچىسىدىكى تاشنى بەك قەدىرلەيدۇ،
شۇڭا بەزىدە ئۇنى بېشىغا، بەزىدە بېشىنى ئۇنىڭغا ياستۇق قىلىدۇ.)

جان بېتىپ ئاغزىمغا، تاپمان دەردى ھىجراندىن خەلاس،
جانىنى ھىجراندىن خەلاس ئەت، يا مېنى جاندىن خەلاس.
(جېنىم ئاغزىمغا كېلىپ قالسىمۇ، ھىجران دەردىدىن قۇتۇلسىدىم،
جانىنى ھىجراندىن قۇتۇلدۇر، يا مېنى ھىجراندىن.)

ئانداق ئاچتى سۇنبۇلىن گۇل ئۈزرە يەلكىم، بولماغاي
بىركۆگۇل ئالەمدە ئول زۇلفى پەرىشاندىن خەلاس.
(شامال گۇل ئۇستىدە ئۇنىڭ سۇنبۇلىنى يەلپۇگەن ئىدى،
دۇنيادا ئۇنىڭ زۇلپى چىگىلىگىدىن بىرمۇ كۆگۇل قۇتۇلالمايتۇ.)

دىمە نالەگدىن ئۇچار ھەرشام ئەلدىن ئۇيقۇكىم،
تۇننىڭ ئول باشىدا ئەل ئېرمەس بۇ ئەفغاندىن خەلاس.
(ھەركىمچە نالەگدىن خەقنىڭ ئۇيقۇسى قاچىدۇ، دىمە، كىمچىنىڭ
باشلىنىشى بىلەنلا كىشىلەر بۇ نالە-زارغا مۇپتالا.)

گەرچە يەر تاپتىڭ كۆگۈلدە، ۋەھم ئەت ئاھۇ ئەشكدىن
كىم، كىرىپ ۋەيرانغە بولماس كىمسە توفاندىن خەلاس.
(كۆگۈلدىن جاي تېپىسەن، بىراق ئاھىزار ۋە كوز يېشىدىن
ئېھتىيات بول، چۇنكى، ۋەيرانلىققا كىرىپ قالغان كىشى توپان
دىن قۇتۇلالمايدۇ.)

ياغسە مەجنۇن كۆگلۇم ئۈزرە شوخلار دەردى، نېتاڭ،

تەلبە ئەتغال ئىچرە بولماس سەنگباراندىن خەلاس.
(شوخ گۈزەللەرنىڭ دەردى مەجنۇن كۆڭلۈمگە ياغسا، نىمە ھەيران قالغۇلۇق، بۇمۇ تەلۇە باللارنىڭ تاردىسدا تاش بوراندىن خالى بولمىغاندەك ئىش.)

ئىستەمەس بىر-بىرنى سەنسىز جانو-تەن، تەڭرى ئۇچۇن كىم ئانى مۇندىن خەلاس ئەتكىل، مۇنى ئاندىن خەلاس.
(سېنىڭسىز جېنىم بىلەن تېنىم بىر-بىرنى ئىزلىمەيدۇ، خۇداھەققى، ئۇنى بۇنىڭدىن قۇتۇلدۇر، بۇنى ئۇنىڭدىن.)

غەم ئويى ئىچرە قابالمىش يار ھەجرىڭدىن كۆڭۇل،
ۋەھ، قاچان بولغاي بىزىڭ تۇتقۇن بۇ زىنداندىن خەلاس.
(يارنىڭ ھىجرانىدا كۆڭلۈم غەم ئويىگە قامىلىپ قالدى، ئاھ، بىزنىڭ تۇتقۇن بۇ زىنداندىن قاچان ئازات بولار.)

جام دەۋرىدىن خەلاس بولماقنى زىنھار ئىستەمە،
ئەيكى، بولماق ئىستەدىڭ ئەندوھى دەۋراندىن خەلاس.
(ئەي، دەۋر قايغۇسىدىن خالى بولماقچى بولساڭ، جامنى دەۋر قولىپ ئولتۇرۇشتىن خالى بولما.)

بەندى زۇلۇڭدىن نەۋائىنى خەلاس ئەتكىل دىسەم،
دەركى: "بولماس بولماغۇنچە ھوكمى سۇلتاندىن خەلاس."
(ناۋايىنى زۇلۇڭ زەنجىرىدىن قۇتۇلدۇردىسەم، "سۇلتاننىڭ ھوكمىدىن قوتۇلمىغچە، بۇ مۇمكىن ئەمەس" دەيدۇ.)

جانغە زۇلغۇڭ تابىدىن ئول لەئلى خەندانىدۇر غەرەز،
خەزرغە زۇلمەت تىلەردىن ئابىھەيۋاندۇر غەرەز.
(جېنىم ئۇچۇن زۇلپۇڭغا چىرمىشتىكى غەرەز — كۇلۇپ تۇرغان لېۋىڭ، خۇددى خىزىر ئۇچۇن زۇلمەت ئىچىگە كىرىشتىكى غەرەز — ئابىھايات بولغىنىدەك.)

شەۋق ئوتىغە ئۇرماسام سۇ كويدۇرۇر كۆڭلۇمنى پاك،
ئىستەگەندىن ئوقلارىڭ كۆڭلۇمگە پەيكاندۇر غەرەز.
(كويۇڭ ئوتىغا سۇ چاچمىسام، كۆڭلۇمنى پۇتۇنلەي كويدۇرۇۋېتىدۇ، شۇڭا، ئوقلىرىڭنى ئارزۇ قىلىشىمدىكى غەرەز — كۆڭلۇمنى قان قىلىش.)

نەۋچۇن، ئەي ھىجران، ئەزاب ئەيلەرسەن ئانسىز جانىمە،
ئىستەگىلكىم تاپشۇراي گەر خود ساڭا جاندۇر غەرەز.
(ئەي ھىجران، ئۇنىڭسىز جېنىمغا نىمشكە مۇنچە ئازاپ سالىسەن، ئەگەر مەقسىدىڭ جان بولسا، ئېيتقىن، بۇ جاننى ساڭا تاپشۇراي.)

يۇز تۇگەن قويدۇم، ئەمەس قانىڭ، كېتىڭ جانۇ-كۆڭۇل،
گويىيائول بەۋەفاغە داغى ھىجراندۇر غەرەز.
(ئەي جېنىم، ئەي كۆڭلۇم، يوقۇلۇڭلار، سىلەرنى شۇنچە زەخمىلەندۇرسەممۇ، رازى بولمىدى، ئۇ بەۋاپانىڭ غەرىزى جۇدالىق دېغىنى سېلىش ئىكەن.)

ئال ئېتەر بولساڭ كەفىگىنى، دەھشەت ئەتمە، تىغ سۇر،
مەن بىھىلمەن گەر ساڭا بۇ بىر ئاۋۇچ قاندۇر غەرەز.
(ئالقىنىڭغا خىنە قويماقچى بولساڭ، قورقۇتماي، خەنجىرىڭنى سال،
غەرىزىڭ بىر ئوچۇم قانمۇ، بولدى، كەچتىم مەن ئۇنىڭدىن.)

ئالەمۇ ئادەم فىداڭ بولسۇنكى، بارسەن ئەي ھەبىب.
سەن غەرەز ئىنساندىن ئەر، ئالەمدىن ئىنساندۇر غەرەز.
(ئەي دوست، بولدى، ئالەم ھەم ئادەم ساڭا پىدا بولسۇن،
سەن ئادەمنىڭ پېيىدە، ئادەم ئالەمنىڭ پەيىدە.)

ئەي نەۋائى، ۋاقتى ئول ھالىڭغەكىم، يار ئاللىدە
بەس فەراۋاندۇر غەرەزگۇ ئەسرو پەرراندۇر غەرەز.
(ئەي ناۋايى، ھالىڭغا باق، يار ئالىددا تەلەپكار جىق،
لېكىن تەلەپ بىر يەرگە قونالمايدىكەن.)

يۈزدە خالىڭدۇرمۇ، يا تەھرىر ئېتەر ھالەتدە خەت،
تامدى قۇدرەت كىلكىدىن كۇن سەفھەسىغە بىرنوقەت.
(يۈزۈڭدىكى خالمۇ، ياكى يېزىۋاتقان چاغدا خۇدانىڭ
قەلىمىدىن كۇن سەھىپسىگە تېمىپ كەتكەن چېكىتمۇ؟)

سەبزەئى خەتتىڭ كوزۇمنى يارۇتۇر باقتان سايمن،
كوپ نەزەر قىلسا ئەگەرچە تىرە ئەيلەر كوزنى خەت.
(خەتكە تولا قارىسا كوز خىرەلىشىپ قالاتتى، بىراق زىنىغىڭ
سىزىقلىرى قارىغانسىرى كوزۇمنى يورۇتىۋەتتى.)

ئاينى روخسارىڭ دىدىم گويا، قاراڭغۇ ئىردى تۇن،
كىم ماڭا ئەسرۇ يىراقتىن ۋاقىئ ئولمىش بۇ غەلەت.
(ئاينى جامالىڭغا ئوخشۇتۇپتىمەن، ئۇ، قاراڭغۇ كېچىدە
يىراقتىن ماڭا شۇنداق غەلىتى بولۇپ كورۇنۇپتۇ.)

جان ئاراسىغە كىرەر ھەردەم خىرامان قامەتىڭ،
گەرچە ساكىندۇر ئەلىفكىم جانغە بولمىشدۇر ۋەسەت.
(نازلىق قامىتىڭ ھەمىشە جان ئارىسىغا جايلىشىۋالىدۇ، خۇددى
"ئىلىف" ھەرپى "جان" دىگەن سوزنىڭ ئوتتۇرىسىدىن جاي
ئالغىنىدەك.)
تۇركى ئەنجۇم شامى ھەجرىمنى يارۇتماس، گويىيا
ناۋەكى ئاھىمدىن ئولمىش تەۋسەنى گەردۇن سەقەت.

(ۋۇياش جۇدالىق تۇنىنى كېزىپ يورۇتمىدى، ئاھىم ئوقىدىن
پەلەكنىڭ بۇ ئويناق ئېتى مېيىپ بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ.)

مەسكەنىڭ مەي ئوتىدىن، ئەي مۇغ، ئېرۇر ئاتەشكەدە،
ئاندا بىر ئوتلۇغ سەمەندەر مەي تولا ھەرسارى بەت.
(ئەي مەيپۇرۇش (مەجوسى)، مەي تەپتىدىن ماكانىڭ ئوتدانغا
ئوخشاپ قاپتۇ، بۇ يەردىكى ئودەك شەكىللىك جام خۇددى
سەمەندەرنىڭ ئوزىغۇ.)

زاھىد ئولدۇم دەپ، نەۋائى ئىشقىنى تەرك ئەتمەكىم،
بولماسا ئول شور توزسىز لوقمەدۇر زوھدى پەقەت.
(ناۋايى، زاھىد بولدۇم دەپ، مۇھەببەتتىن كېچىپ يۈرمە، زاھىد-
لىق دېگەن بەتتام تاماققا ئوخشاش بىرنىمە.)

بۇ نەغمە ئېردىمۇ، يوق ئېرسە ئافەت، ئەي ھافىز،
كى بەزم ئەھلىغە سالدىڭ قىيامەت، ئەي ھافىز.
(بۇ نەغمىمدۇ، يائاپەتمۇ، ئەي ھاپىز، بەزمە سورۇنىغا
قىيامەت سالدىڭغۇ، ئەي ھاپىز.)

ئولۇستىن ئالدى ئۇنۇڭ ھۇش، سەن سەلامەت بول،
گەر ئەتتى ئەلگە تەرىقى سەلامەت، ئەي ھافىز.
(ئاۋازىڭ خەلقنىڭ ئەس — ھۇشىنى ئالسىمۇ، لېكىن سالامەتلىك
يولىنى كورسەتتى، سالامەت بول، ھەي ھافىز.)

نەچەكى نەغمەڭ ئېرۇر مۇستەقىمۇ لەھنەڭ تۇز،
ۋەلىك ئەلدىن ئالۇر ئىستقامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، نەغمە شۇنچە جايىدا، كۇيۇڭ تۇز، بىراق،
باشقىلارنى جايىدا تۇرالمايدىغان قىلىپ قويدۇڭغۇ.)

نى ھۇش مۇلكىدە تاپقاي ئىقامەت ئولكى دەمى
ئوقۇردا تاپسا يانىڭدا ئىقامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، سەن ناخشا ئوقۇغاندا ئادەمنىڭ ھۇشى يېنىڭدىن
جاي تاپسىدىكەن، لېكىن ئوزىنىڭ ئەسلى ماكانىدىن ئايرىلىدىكەن.)

1) ھاپىز — بۇ يەردە كۇيچى، ناخشىچى مەنىسىدە.

مەگەر مەسىھ ئىلە داۋۇدسەن، نەفەس بىلەكىم
ھاياتو مەۋت ئېرۇر ئول ئالامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، سەن ئەيسا ھەم داۋۇت ئىكەنسەن،
شۇڭا بىر نەپەس بىلەن ھەم ھاياتلىقنى ھەم ماماتلىقنى كورسەتتىڭ.)

قىلىپ تىلاۋەت ئىسلام ئېلىگە قەسد ئەتمە،
كى تەڭرى ئاللىدا تاپقۇڭ نەدامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، ئۇقۇپ تۇرۇپ، ئىسلام ئېلىگە قەست قىلما،
بولمىسا، خۇدا ئالدىدا نەدامەت چېكمىسەن.)

مەگەركى ھافىزى شىراز سەنكى، بىر ساغەر
تۇتۇپ نەۋائىغە قىلدىڭ كەرامەت، ئەي ھافىز
(ئەي ھاپىز، سەن شىرازنىڭ ھاپىزى ئىكەنسەن، چۇنكى بىر
قەدەھ تۇتۇپ ناۋايىغا كارامەت كورسەتتىڭ.)

كوزۇمنى تاكى قىلمىش ئول سەئادەت ئەختەرى مەتلەئ،
قاراغ ئېرمەسكى، شەبگۇن ھوللەدىن قىلدىم ئاڭا بۇرقەئ.
(ئۇ سائادەت يۇلتۇزى كوزۇمنى چاقنىتىۋەتكەچكە،
قارچۇقتىن ئەمەس، بەلكى قارا شايىدىن نىقاپ تارتتىم.)

لەبىڭ ھەجرىندە قان ياشىم كېلۇر باغرىم شگافىدىن،
ئەجەب ئېرمەس بۇ يەڭلىغ سۇغە بولسا ئوت سىفەت مەنبەئ.
(لېۋىڭنىڭ پىراقىدا باغرىمدىن قان يېشىم ئاقتى،
بۇنداق سۇغا ئوتنىڭ مەنبە بولغىنىغا ھەيران قالمىغۇلۇق.)

قىلورلەر قەسدى جانىم، كەلتۇرۇپ بىر-بىرگە باش، گويا
بۇكىم پەيكانلارىڭ كوڭلۇم ھەرىمىن قىلدىلەر مەجمەئ.
(جېنىمنىڭ قەستىگە چۇشكەن كىرپىكلىرىڭ
بىر-بىرى بىلەن باش قوشۇپ، كوڭلۇم ئويىگە توپلاندى.)

بۇ نى راكىبدۇرۇ مەركەبكى، جەۋلان ۋەقتىدە باردۇر
قۇياشدىن پايەدە ئەئلا، فەلەكدىن پويەدە ئەسرەئ.
(بۇ قانداق چەۋەندازدۇ، مىنگىنى قانداق ئاتتۇ جەۋلان
قىلغاندا قۇياشتىن يۇقۇرى ئورلەپ، پەلەك چاقدىنمۇ تېز ماڭىدۇ.)

تۇشەر كۆكلۈمگە ئول يۈز پەرتەۋى كوكسۇم شگافىدىن،
بۇ رەۋزەننى نى بولدى قىلساڭ، ئەي تىغى قەزا، ئەۋسەڭ.
(كوكسۇمنىڭ توشۇكلىرىدىن ئۇنىڭ جامالىنىڭ نۇرى كۆكلۈمگە
چۈشىدۇ، ئەي تەقدىر خەنجىرى، ئاشۇ توشۇكلەرنى كېڭەيتسەڭ
نىمە بولار.)

نىتاڭ ھەركۈن ئەگەر بەر بەرسە يۈز ئافەتكى، ئەنجومدىن.
ساچىپىتۇر يۈز مۇخالىف خاسيەتلىغ توخم بۇ مەزرەڭ.
(بۇ ئېتىزغا يۇلتۇزلادىن بىر-بىرىگە زىت ئۇنۇم بېرىدىغان
ئۇرۇقلار چېچىلىپتۇ، شۇڭا ھەركۈنى ھوسۇل بىلەن بىللە ئاپەت
پەيدا بولسا، ھەيران قالمىغۇلۇق.)

نەۋائى ۋاقىف ئول گەردۇن ئەروسىددىنكى، قەسىدىگە
ئاچار گەھ شامدىن گىسو، كىيەر گەھ سوبەدىن مقنەڭ.
(ناۋايى، پەلەك گۈزىلىدىن پەخەس بول، ئۇ گايىدا قاراڭغۇ دەك چاچ
ئورۇمى بىلەن، گايىدا تاڭدەك ئاق رومالى بىلەن سېنى دائما
چۈشۈرىدۇ.)

ياشۇرۇن غەمزەڭ قىلىچىكىم قىلۇر كوكسۇم شىگاف،
بۇكى مەخفىدۇر، ئاڭا گويا قاشىڭ بولمىش غىلاف.
(يوشۇرۇن جىلۋەڭ قىلىچى كوكسۇمنى تېشىدۇ، ئۇ، شۇنىڭ
ئۈچۈن يوشۇرۇنكى، قېشىڭ گويا ئۇنىڭغا غىلاپ بولۇپتۇ.)

قاشلارىڭ نى سەف چېكىب، بولمىش قاراۋۇل كىرپىگىڭ
كىم، كۆكۈل سۇلتانى خەيلىغە ئەمەس ھاجەت مەساف.
(قاشلىرىڭ سەپ تارتىپ، كىرپىكلىرىڭ قاراۋۇللۇقتا تۇرغىنى يوق،
دەرۋەقە كۆكۈل سۇلتانى لەشكەرلىرى ئۈچۈن سەپ تۈزەش
ھاجەت ئەمەس.)

مەھر ئاكلاپ ئاشق ئولدۇم، سوڭرە يەتسە كوھى غەم،
نى ئەجەب، ئىشق ئىبتىداسى ئەين ئېرۇر، پايانى قاف.
(مەھرى بارەپ ئاشق بولدۇم، كېيىن غەم تېغى بېسىۋالسا،
نىمە دېگۈلۈك،
چۈنكى ئىشق "ئەين" بىلەن باشلىنىپ "قاف" بىلەن
تۈگەيدىكەن *).

قاشى كۆكلۈم ئوغرىسىدۇر، راكىئ ئولماغلىق نى سۇد

*) بۇ يەردە ھەرپ ئويۇنى كېتىۋاتىدۇ. "ئىشق" سۆزىدىكى "ع"
(ئەين) بۇلاق، بورۇق مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ، ئاخىرىدىكى "ق" (قاپ)
بولسا، كۈيمەقاپ مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.

ئوغرى باش سالغاچ قويۇپ باردۇر دەللى ئېتىراف.
(قېشى كوڭلۇمنى ئوغۇرلاپتۇ، بولمسا نىمشقا ئېگىلىپ تۇرىدۇ،
ئوغرىنىڭ بېشىنى توۋەن سېلىشى گۇناھىغائىقرار بولغانلىغى
ئەمەسمۇ.)

ئىشق ئارا مەجنۇننى دەر بەزى فۇزۇن، بەزى مېنى،
لىك ھالىم ئاڭلاغان تاپماس مەھەللى ئىختىلاف.
(ئىشق ئارا بەزىلەر مەجنۇننى قالتىس دەيدۇ، بەزىلەر مېنى، لېكىن
مېنىڭ ئەھۋالىمنى بىلگەنلەر مېنىڭ قالتىسلىغىمدىن شەكلەنمەيدۇ.)

بول سەفا ئەھلىغە ھەمدەم يار ۋەسلى ئىستەسەڭ،
ئەكسىنى سالغايمۇ ساقى بولماغۇنچە بادە ساق.
(يار ۋەسلىنى ئىزلىسەڭ، پاكدىل كىشىلەر بىلەن ھەمدەم بول،
مەي ساپ بولمسا، ساقىنىڭ شويلىسى كورىنەمدۇ.)

ئەي نەۋائى، گەر قىلۇر كوڭلۇڭ ھەرەم تەۋفىنى قەسد،
قەتئ ئېتىب دەشتى فەنا، مەقسەد ھەرىمىن قىل تەۋاف.
(ئەي ناۋايى، كوڭلۇڭ ھەرەمنى تاۋاپ قىلىشنى خالايدىكەن،
يوقلىش دەشتىنى كېزىپ، مەقسەت ھەرىمنى تاۋاپ قىل.)

بەزم ئارا گەر يوق نەي بىلە دەف،
ھەم يامان ئېرمەس ئۇن بىلە كەف.
(بەزمدە نەي بىلەن داپ بولمسا،
ئاۋاز بىلەن چاۋاك بولسىمۇ يامان ئەمەس.)

ساقىئى گۇلرۇخ، بادەكېتور،
كىم ماڭا ھەددىن ئاشتى شەئەف.
(ئەي گۇل يۈزلۈك ساقى، ماڭا شاراپ كەلتۈرگىن،
چۈنكى ئىشتىياقىم چېكىدىن ئاشتى.)

دەۋر ئىلە دەير ئارا مەي چەككەلى،
چەكمەك نېچە مەسجىد ئارا سەف.
(مىچىتكە كىرىپ سەپ تارتىپ ئولتارغىچە،
مەيخانىدا چوڭدەپ ئولتۇرۇپ مەي ئىچكۈلۈك.)

بادەغە بەرسەم جان نەقدى،
بولماق ئۇچۈندۇر نەقدى تەلەف.
(يار ۋەسلىدىن ئادا - جۇدا بولۇش ئۇچۈن،
جېنىمنى بىراقلا شاراپقا خەجلەي.)

كەل بېرىكسم، يوق ساڭا ۋەبال،
لىكىن ئېرۇر كوب بىزگە شەرەف.

(بۇياقتا كەلگىن، ساڭا ۋاباللىق يوق،
كەلسەڭ تېخى بىز ئۇچۇن شەرەپ.)

شەيخى رىيايى فانى ئەمەس،
ئول تەرەف ئولسۇن، يا بۇ تەرەف.
(شەيخنىڭ ساختىپەزلىگى يوقالمايدۇ،
يا ئۇ تەرەپ بولغۇلۇق، يا بۇ تەرەپ.)

خەستە نەۋائى ئوقۇڭ ئۇچۇن،
كوزى قاراسىن قىلدى ھەدەف.
(دەرتمەن ناۋائى سېنىڭ ئوقۇڭ ئۇچۇن،
كوز قارچۇغىنى نىشان قىلىپ تۇتۇپ بېرىدۇ.)

جۇنۇن تاشى خەرابات ئىچرە ھەردەم كوكسۈمە ئۇرماق،
ئېرۇر تەقۇيۇ دانىش بۇتلارىن تاش بىرلە سىندۇرماق.
(مەيخانىدا جۇنۇنلۇق تېشىنى تىنماي كوكسۈمگە ئۇرۇش — تەقۋالىق،
ۋە ئەقىل بۇتلىرىنى تاش بىلەن ئۇرۇپ سۇندۇرۇشدۇر.)

قۇياشكىم زەررە قوزغاپ كىرسە ۋەيرانىمغە ھەجرىڭدە،
كوزۈمگە كۇل ساۋۇرماق، بىل ئانى كوڭلۈمگە ئوت ئورماق.
(ھىجرانىڭدا ۋەيرانە كۇلبەمگە قۇياش زەررىلەرنى قوزغاپ كىرسە،
كوزۈمگە كۇل توزۇتۇپ، كوڭلۈمگە ئوت چاچقاندەك بولىدۇ.)

چۇ پىرى دەير تەقۋا خىرقەسىن كويدۇر، دىدى، گەر خۇد،
ئانىڭ ھەر تارىدۇر جان رىشتەسى، بولماس ياقىپ تۇرماق.
(مەيخانىچى: تەقۋالىق پىرىنجىسىنى كويدۇرۇۋەت، دەيدۇ، ئۇنىڭ ھەر
بىر يىپى خۇددى جان رىشتىسى، شۇڭا كويدۇرسە بولمىغدەك.)

لەبىڭ ھەجرىدە خاكى تەن ئارا كوڭلۈمنى ھەبس ئەتتىم،
نېچۇككى جانسىز ئەلنى رەسم ئېرۇر تۇفراقغە تاپشۇرماق.
(لېۋىڭگە ئېرىشەلمەي، كوڭلۈمنى تۇپراقتا ئايلانغان تېنىمگە
سولاپ قويدۇم. چۇنكى جېنى چىققان كىشىنى تۇپراقتا تاپشۇرد-
دىغان يوسۇن بار ئەمەسمۇ.)

دىمە ئول دىلرابا غە نى ئۇچۇن كۆڭلۈڭنى ئالدۇردۇڭ،
ئوز ئەركى بىرلە نى مۇمكىن كىشى ئوز كۆڭلىن ئالدۇرماق.
(ئۇ دىلرەباغا نىمىشقا كۆڭلۈڭنى ئالدۇردۇڭ دىمە، كىشى
ئوز ئىختىيارى بىلەن كۆڭلىنى ئالدۇرۇپ قويۇشى مۇمكىنمۇ؟)

ئەگەر ئاھىمدىن ئەيلەپ جىلۋە ياغدۇردى جەفا تاشىن،
نېتاڭ، گۈلبۇن سەبا تەھرىكىدىن گۈل بەرگى يازدۇرماق.
(ئاھىمدىن نازلىنىپ جاپا تېشىنى ياغدۇرسا، ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس،
تاڭ شامىلىنىڭ شاخنى سىلكىتىشى بىلەن گۈلنىڭ بەرگىلىرى توزۇپ
كېتىدىغۇ.)

بىنەفشە سالخورد ئەلدەككى، باش سالدى قويى، گويا
ياقىن ئاڭلاب خەزانى ئومر ئاڭا دەئىب ئولدى قايغۇرماق.
(بىنەپشە بېشى ساڭگىلىغان بوۋايىغا ئوخشاپ قالدى، بوۋايىلار
ئومۇرنىڭ ئاخىرقى پەيتى يېقىنلاشىپ قالغىنىنى سەزسە قايغۇغا
چوكىدىغۇ.)

قەدەھ ئىچمەك يازۇق دەپ ئۇسرۇ مەردۇد ئەتمەگىل، ئەي شەيخ،
بۇ قسم ئېرسە ئەزەلدىن، بى جەھەتدۇر بىزنى يازغۇزماق.
(ئەي شەيخ، گۇنا بولىدۇ دەپ بىزنى مەي ئىچىشتىن چەكلىمە،
بۇمۇ بىزگە تەقدىرنىڭ نېسىۋىسى تۇرسا، بىزنى گۇناكار قىلىش
ئورۇنسىز.)

قىراغلاردىن پولاك، جان رىشتەسىدىن هوللەۋار ئەتكىل،
قاشىڭ ياسىن نەۋائى قەسىدىغە گەر ئىستەسەڭ قۇرماق.
(قېشىنىڭ ياسىنى ناۋايىغا توغرىلىماقچى بولساڭ، يانىڭ بەتلىگۈچە
نى كوز قارچۇغىدىن، لىنتىسىنى جان رىشتىسىدىن ياسا.)

يار چۇن ئىستەركى، بولغايمەن مۇدام ئاندىن يىراق،
ئول جمھەتدىن بارچە ۋەسل ئىستەر، مېنى مەھزون قىراق.
(مەن ياردىن يىراقلىشاي، چۇنكى ئۇ شۇنى خالايدىكەن،
شۇڭا باشقىلار ۋىسال ئىزلىسە، مەن غەمكىن جۇدالىقنى ئىزلەيمەن.)

ياخشىلارغە بەس ياماندۇر ھالكىم، يار ئاللىدە
تەڭدۇرۇر ياخشى - ياماں، بەلكىم يامانراق ياخشىراق.
(يار ئاللىدا ياخشى - ياماں ئوخشاش، بەلكى يامانلار ياخشىراق،
بۇ ياخشىلار ئۇچۇن نىمە دىگەن ياماں ئەھۋال.)

شەھ يانىن قەرزىن كەبى كەجلەر مەقام ئەتمىش، نېتاڭ،
راستىرەۋلەر ئەرسەدىن گەر تۇتسالار رۇخدەك قىراق.
(نىمە ئامال، جاھىللار شاھ ئەتراپىنى قەرزىنگە ئوخشاش ئىگەللە-
ۋاپتۇ، تۇز ماڭىدىغانلار شاخمەت تاختىسىدا روخدەك چەتتە تۇرىدۇ.)

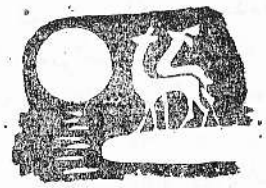
تازا ھەريان داغ ئەمەس جىسمىمدا ئول يۇز ئىشقىدىن،
كىم بۇ كەۋكەبلەرغە بولمىش ئول قۇياشدىن ئېھتىراق.
(جىسمىمدىكى داغلار ئۇنىڭ جامالىنىڭ ئىشقىدىن بولغان كويۇك،
بۇ، خۇددى يۇلتۇزلار قۇياشتىن ئوت ئېلىپ يانغىنىدەك.)

بۇ يىراقلىقتىن ياقىندۇر ئولگەمەن، ۋاھ، يارىنىڭ
ئىستەبان رايىن بولۇبتۇرمەن ياقىنلىقدىن يىراق.

(يارنىڭ رايى بويىچە يېقىنلىقتىن يىراق بولدۇمۇ، يىراق
مەن بۇ يىراقلىقتىن ئولۇمگە يېقىنلاشتىم.)

مەھ جەبىنلەردىن سىيەھدىللىك نىتاك، ئەيكىم، ئانىڭ
باتىنىن كورسەڭ قارادۇر، گەر كورۇنۇر زاھىر ئاق.
(ئاي يۇزلۇكلەرنىڭ دىلى قارا بولۇشىغا ھەيران قالما،
ئۇنداقلارنىڭ تېشى ئاق كورۇنگەن بىلەن ئىچى قارا.)

كوپ ھىجاز ئاھەڭگى تۇزمە، يار ئىلە بول بارچە ۋەقت،
ئەي نەۋايى، گەر ئەجەم بولسۇن مەقامىڭ، گەر ئىراق.
(ئەي ناۋايى، ھىجاز مۇقامىغا توۋلاۋەرمە، مۇقامىڭ ئەجەم
ياكى ئىراق بولسىمۇ، لېكىن ھەمىشە يار بىلەن بىللە بول.*)

* بۇ قۇش مەنىلىك ئىككى مىسرانىڭ يەنە بىر مەنىسى: ئەي ناۋايى، مەككە ـ مەدىنىگە بېرىشنى بەك ئارزۇلاپ كەتمە. ئەجەمدە ياكى ئىراقتا تۇرساڭمۇ، يار ـ دوستلاردىن ئايرىلما، دىگەندىن ئىبارەت.

كىمكى ئاشىق بولسا زارۇ خەستە ھال ئولماق كېرەك،
رەشكىدىن ئالەم ئىلىگە بەدخەيال ئولماق كېرەك.
(كىمكى ئاشىق بولسىكەن، ئاغرىپ، زارلىنىپ ئوتكۈلۈك،
قىزغىنىشتىن ھەممە كىشىگە قارىتا گۇمانخور بولغۇلۇق.)

ۋەسل تاپماغلىغكى ئىشق ئەھلىغە ئەمرىدۇر مەھال،
كېچە ۋە كۈندۈز ئىشى فىكرى مەھال ئولماق كېرەك.
(ئاشقلارنىڭ ۋەسلىگە ئېرىشمىگى تەس ئىش، كېچە ـ كۈندۈز
ئىشى تەشۋىشلا بولىدۇ.)

شەۋق ئاراگەر مويەدىن بولماق كېرەك ئانداقكى موي،
ھەجر ئاراگاھ نالەدىن ئانداقكى نال ئولماق كېرەك.
(بەزىدە ئىشق ئوتىدا قىلدەك تولغىنىپ، پەريات كوتۈرۈپ،
بەزىدە جۇدالىقتا نالىدىن قومۇشتەك بولىدىغان گەپ.)

ۋەسل مۇمكىن يوق، ۋەلى ھىجراندا ھەردەم يۇز بەلا،
مۇنداق ئافەت مۇبتەلاسى ماھۇ سال ئولماق كېرەك.
(ۋەسلىگە ئېرىشىش مۇمكىن بولماي، ھىجراندا ھەمىشە تۇرلۇك
بالا پەيدا بولىدۇ، بۇنداق ئاپەتكە ئاي ۋە يىل يولۇقۇشقا
توغرا كېلىدۇ.)

ئىشق كويىدا زىلالى ۋەسل ئىچمەيدۇر كىشى،
دەير ساڭى تالىبى جامى زىلال ئولماق كېرەك.

(مۇھەببەت كوچىسىدا ۋىسال شەربىتىنى ئىچكىلى بولمايدىگەن،
مەيخانىغا بېرىپ مەي جامىغا تەلەپكار بولغۇلۇق.)

زۇلۇم كورگىم، چەرخ ئېتىب ئىككى سىپەھنى كىنەۋەر،
مورلار خەيلى ئارادە پايمال ئولماق كېرەك.
(ماۋۇ ئازاپنى قارا، پەلەك ئىككى قوشۇننى گىز - گىزگە سېلىپ
قويغان ئىكەن، بۇ ھالدا ئۇلار چومۇلىلەر ئارىسىدا ئايلاق - ئاسـ
تى بولماي قالامدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئىستەسەڭ مەخلەس كۇدۇرەتتىن، ساڭا
خانىقاھدىن دەير ساري ئىنتىقال ئولماق كېرەك.
(ئەي ناۋايى غەم - قايغۇدىن يىراق بولاي دىسەڭ،
خانىقادىن مەيخانىغا كوچۇشۇڭ كېرەك.)

يار بولمىش ئورتاغە ھىجران تەرىقىن سالغۇدەك،
ئەقلۇ - ھوشۇ، جانۇ - كوڭلۇم خەيلى ھەم قوزغالغۇدەك.
(يار ئارىغا جۇدالىق يولىنى قۇرغىلى تۇرۇپتۇ، شۇڭا ئەقلۇ -
ھوشۇم، جانۇ - كوڭلۇم ئوز ئورنىدىن قوزغالغىدەك.)

يار بارىب ئەقلۇ - ھوشۇ جانۇ - كوڭلۇم قوزغالىب،
تەن ياتىب، كوز بۇلئەجەب ھالىمغە باقىب قالغۇدەك.
(يار كەتسە ئەقلۇ - ھوشۇم، جانۇ - كوڭلۇمۇ قوزغىلىپ،
بەدەن يېتىپ قالىدۇ - دە، بۇ غەلىتى ئەھۋالىم ئالىدىدا كوزۇم
چەكچىيىپ قالىدۇ.)

باشىنى ھالاكىم ئېرۇر فۇرسەت سالايىن ئالىمغە،
تۇندلۇغدىن گەرچە ئېرمەس ئانى بەردىن ئالغۇدەك.
(ھازىرقى پۇرسەتتە بېشىمنى تۇۋەن سالاي، ئالدىراڭغۇلۇق
بىلەن ئۇنى يەردىن كوتەرگۇلۇك ئەمەس ئىكەن.)

ساقىيا، مەي تۇت، مۇغەننى، نەۋھە ئاھەڭگىنى چال،
كىم سىپاھى ئومرۇم ئولمىش كوسى رىھلەت چالغۇدەك.
(ئەي ساقى، شاراپ تۇت، سازەندە، مۇڭلۇق پەدەڭگە چال،
چۈنكى، ئومرۇم لەشكىرى كوچۇشنىڭ① دۇمبىغىنى چالماقچى.)

①كوچۇش — ئاخىرەتكە سەپەر قىلىش مەنىسىدە.

هەجر ئارا، ئەي خىزرى فەررۇخ پەي قولۇم تۇتكىم، ئېرۇر
پويە ئورماقتىن بۇ ۋادى ئىچرە باغرىم تالغۇدەك.
(ئەي قەدىمى قۇتلۇق خىزىر، بۇ جۇدالىقتا مېنىڭ قولۇمنى تۇت،
بۇ دەشتتە پىيادە ماڭسام، جىگىرىم تېلىپ كەتكىدەك.)

ھۇللە گۈل بەرگىدىن ئەتتىك، پەردەئى جانىمدىن ئەت،
بولسا ئانىڭ ئاستىدا ناگاھ تەنىڭ تاۋشالغۇدەك.
(گۈل بەرگىدىن يىپەك كىيىم قىپسەن، ئەگەر ئۇ تېنىڭگە
پېتىپ كېتىدىغان بولسا، جېنىمنىڭ پەردىسىنى ئىشلەت.)

ئەي كۆكۈل، نەقدى ھەياتىڭ قىل فەنا يولىدا سەرف،
ھەيف ئېرۇر گەر بولسا ئومرى نوھ ئۇچۇن سىغالغۇدەك.
(ئەي كۆكۈل، ھاياتىڭ بايلىغىنى يولغا سەرپ قىل،
ئومۇر نوھ پەيغەمبەرنىڭ ئومرىدەك بولىدىغان بولسا ئۇۋال
كېتىدۇ.)

بىر زەماندۇر ئومر ئەزمى دەشت ئېتىب، ئاسۇدە بول،
بولساڭ ئەبنايى زەمان بىدادىدىن قىينالغۇدەك.
(ئەگەر زاماناداشلارنىڭ ئازاۋىدىن قىينالغىدەك بولساڭ،
بىر زامان ئومرىڭنى چول - دەشتتە ئوتكۈزۈپ ئارام تاپ.)

ئەي كۆكۈلدە شەھدى لەئلىڭ ھەسرەتىدىن يۇز تېشۇك،
ھەر تېشوكدۇر شەھد زەمبورى ئويى يەكلىغ چۇچۇك.
(ئەي گۈزەل، شىرىن لېۋىڭ ھەسرىتىدىن كۆكلۈمدە يۈزلەپ
توشۇك بار، ھەربىر توشۇگى خۇددى ھەسەل كۈنگىدەك تاتلىق.)

گەر تېرى بىرلە سۇكەكمەن، توئمە قىلماس ھەم ئىتاك،
كىم تېرى ئەسرۇ قاتىغ بولمىش، سۇكەك ئەسرۇ چۈرۈك.
(بىر تېرە، بىر سۇكەك بولۇپ قالدىم، ئۇنى ئىتلىرىڭمۇ يىمەيدۇ،
تېرە قېتىپ كەتسە، سۇكەكمۇ چىرىپ كېتىدىكەن.)

نى لەبىڭدىن كام تاپتىم، نى كوزۇڭدىن ھەجر ئوقى،
بۇ سىفەت مەھرۇملىقتىن نى تىرىكمەن، نى ئولۇك.
(يا لېۋىڭدىن لەززەت تەگمىدى، يا كوزۇڭدىن ھەجر ئوقى؛
بۇنداق مەھرۇملىقتىن يا تىرىك ئەمەسمەن، يا ئولۇك.)

ئۇيلە زەنجىرى جۇنۇن رەسۋاسىمەنكىم، ھەر زەمان،
تېگرەمە فەرھادۇ مەجنۇندەك يىغلىمش بىر سۇرۇك.
(مەن باغلاقتىكى شۇنداق رەسۋا ساراڭمەنكى، چورەمگە ھەمىشە
پەرھات، مەجنۇندەك بىرنىمىلەر ئولىشۇالىدىغان بولدى.)

ئىشق ئوتىدىن قوللۇغۇڭ داغىنى قويدۇم كوكسۇمە،
ئوزنى بۇنەۋئ ئەيلەدىم ئىشق ئەھلى ئىچرە بەلگۈلۈك.

(كوكسۇمگه ئىشق ئوتىدىن قوللۇق دېغىنى باستىم، ئاشقلار
ئىچىده بەلگۈلۈك بولاي دەپ شۇنداق قىلدىم.)

فەقر ۋادىسىدا ئوزلۇك نېچه كەمرەك ياخشىراق،
يولنى ئاسان قەتئ ئېتەر سالىك يېگىلرەك بولسا يۇك.
(پېقىرلىق ۋادىسىدا شەخسىيەت قانچه ئاز بولسا، شۇنچه ياخشى،
چۇنكى يۇك يېنىك بولسا، يولۇچىغا يۇرۇش ئاسان بولىدۇ.)

ئەلگه ئوت سالدىك، ۋەلى كويدى نەۋائى غۇسسەدىن،
ئوخشاماس ئوت بىرله كويدۇرگەنگه بۇ يەئلىغ كويۇك.
(سەن ئەلگه ئوت قويدۇك، ناۋايى قايغۇدىن كويدى، لېكىن
بۇنداق كويۇك ئوت بىلەن كويدۇرگەنگه زادى ئوخشىمايدۇ.)

ئىككى غۇنچەك ئېرمەس، ئەي گۈلچهره، تەك،
ئاغزىك ئەسرۇ تارۇ، كوڭلۇك ئەسرۇ كەك.
(ئەي گۈلچهره، سېنىك ئىككى غۇنچەك بىرده‌ك ئەمەس:
ئاغزىك بەك تار، كوڭلۇك بەك كەك.)

ئاغزىڭه تەگمەس ئوزارىك بىرله سوز،
بولمادى خۇرشىد بىرله زەررە تەك.
(ئاغزىك جامالىك بىلەن سوز تالاشمايدۇ،
چۇنكى زەررە قۇياش بىلەن تەك ئەمەس - تە.)

لالەنىك داغى بولۇر چۇن ئورتادا،
نېگه توشمىش ئارەزىك يانده مەك.
(لالىنىك دېغى ئوتتۇردا بولاتتى، سېنىك
مېڭىك نىمىشقا يۇزۇڭنىك بىر چېتىده؟)

بولدى ئىلىگىم داغۇ، كوكسۇم زەخمى فاش،
كىم تەنمىده تون يوقۇ، ئىلگىمده يەك.
(بىلىگىمنىك دېغى، كوكسۇمنىك زەخمى ئاشكارە بولۇپ
قالدى، چۇنكى بىلىگىم يەڭسىز، ئۇچام كىيىمسىز.)

سالغۇچه ئالەمگه ئوت ئارەزنى ئاچ،
كىم جەھاننى كويدۇرۇر ئول ئوتلۇغ ئەك.

(جاهانغا ئوت قويماي دىسەڭ جاماللىقنى ئاچ، چۈنكى
جاھاننى شۇ ئوتلۇق چىراي كويدۇرىدۇ.)

ھوسن دەئۋاسىغە قول يەڭدىن چىقار،
يۈز يەدى بەيزا چىقارغاندە نى يەڭ.
(قول ھوسن دەۋاسى قىلىپ يەڭدىن چىقمەن دەيدۇ،
يەڭ يۈز ئاپپاق قول چىقارغان بىلەنمۇ بىكار.)

دەڭ قىلمىشتۇر نەۋائىنى خۇمار،
ئاڭا تۇتسۇن بىر قەدەھ، ساقىغە دەڭ.
(ناۋائىنى مەي خۇمارى تۇتتى، ساقىغا ئېيتسىڭ،
ماڭا بىر قەدەھ تۇتسۇن.)

غەم خەزانى زاھىر ئەتمىش چىھرەئنى زەردىم مېنىڭ،
بارغالى يەلدەك بەھارى ناز پەرۋەردىم مېنىڭ.
(جىلۋىلىك باھاردىم شامالدەك ئۇچۇپ كەتتى،
غەم كۈزى سارغايغان چىرايىمنى ئاشكارىلىدى.)

تەلبەلەردەك سوزلەشۈرمەن ئوز - ئوزۇم بىرلەن مۇدام،
چۈن ئوزۇمدىن ئوزگە يوق ئالەمدە ھەمدەردىم مېنىڭ.
(خۇددى ساراڭدەك ھەمىشە ئوزەم بىلەن ئوزەم سوزلىشىمەن،
چۈنكى دۇنيادا ئوزەمدىن باشقا مۇڭدىشىم يوق.)

تۇفراق ئولسام كويمدا، ئەي ئەبرى رەھمەت يامغۇرى،
قىل مەدەت ئانچە كىم، ئاندىن چىقماغاي گەردىم مېنىڭ.
(ئەي شەپقەت بۇلۇتىنىڭ يامغۇرى، مەن ئۇنىڭ كوچىسىدا
توپىغا ئايلانسام، ياردەم قىل، ئۇ يەردە مەن تىوزاڭ بولۇپ
توزۇپ كەتمەي.)

چىقتى جان بىلمەي مەقامىن، مۇژدەئنى بەر، ئەي مەسىھ،
كىم قايۇ مەنزىلدەدۇر مىھرى جەھانگەردىم مېنىڭ.
(ئۇنىڭ نەدىلگىنى بىلمەي جېنىم چىقتى، ئەي ئەيسا مەسىھ،
بىر خۇش خەۋەر بەرگىنە، جاھان كېزىپ يۈرگەن قۇياشىمىنىڭ
مەنزىلى نەدە؟)

هەر نېچە كۆڭلۈم ساۋۇغ ئاھىدىن ئەيتۇر ، ئاھكىم،
يارغە ياقماس نىكىم ئەيتۇر بۇدەمى سەردىم مېنىڭ.
(ئاھ، كۆڭلۈم سوغاق ئاھىدىن نېمە بولسا شۇنى ئىزھار قىلدى،
بىراق، بۇ سوغاق دىممىدىن نىملا چىقمىسۇن، يارغا ياقمايدۇ.)

رىزق چۈن مەقسۇم ئېرۇر، بىر قۇرس ئۈچۈن ھەركۈن نىدۇر
چەرخىدەك سەرگەشتەلىك گويىدا ناۋەردىم مېنىڭ.
(رىسق دىگەن تەقسىم قىلىنغان، بىر توقاچ ئۈچۈن ھەر كۈنى
ئۇنىڭ كوچىسىدا پەلەك چاقىدەك پىقراپ يۈرگىنىم نىمىسى؟)

ئەي نەۋائى، تاكى ئۇردى مىھر نەقشىن تاسى چەرخ،
بۇ بىسات ئىچرە ئەجەب شەش دەردەدۇر نەردىم مېنىڭ.
(ئەي ناۋايى، پەلەك شىشە خالىغا چىكىت نەقىش قىلىنغاندا،
ئەجىبا، مېنىڭ ساقامنىڭ چېكىتى ئالتە چىقتى.)

خەيالىڭ ھوسنىغە كۆڭلۈمدە زىينەت بەرسە ھىجرانىڭ،
ئېرۇر گۈلگۈنە قان، مەششاتە ئىشقۇ كوزگۈ پەيكانىڭ،
(ھىجرانىڭ كۆڭلۈمدە ھوسنۇڭ تەسەۋۋۇرىغا زىننەت بەرسە،
ئىشق - پەدەزچى، قان - ئەڭلىك، كىرپىك ئوقۇڭ ئەينەك.)

جەفا سەرلەۋھىدە قىلدى ئەلىف مەشقى كوزۇڭ گويا
ئەلىفدەك جانغە نېش ئۇرماققە سەفلەر چەكتى مۇژگانىڭ.
(كوزۇڭ جاپا سەرلەۋھىسىنى يازغاندا "ئىلىپ" ھەرپىنى مەشىق
قىلدى، كىرپىكلىرىڭ ئىلىپدەك نەشتەرلىرىنى جانغا سانچىش ئۈچۈن
سەپ تارتتى.)

.....

توشۇمدە ۋەسل ئېردى، ئەي كۆڭۈل، يارەب، بەلا ئۇرسۇن
ساڭا كىم، مېنى ئويغاتتى ئەجەپ ھالەتتە ئەفغانىڭ،
(ئەي كۆڭۈل خۇدا ساڭا بالا بەرسۇن، چۈنكى چۈشۈمدە ۋىسال
تاپقان ئىدىم، نالە - زارىڭ قەرىشقاندەك ئۇيغىتۇەتتىغۇ.)

دىماغى يوق مۇشەۋۋەش بولماغان، گويا كى بۇتەتمىش،
جەھان باغىدا سەۋدا سۇنبۇلى زۇلفى پەرىشانىڭ.
(ئىشق سۇنبۇلدەك چىگگىلەك چاچلىرىڭنى يەلپۇگەندە، جاھان
باغىدا پەرىشان بولمىغان ئادەم قالمىدى.)

نېچه ياغدۇرسا غەم تاشسن فىراق ئەتفالى، ئەي مەجنۇن،
نى غەم باش ئۇزرە لەيلى بارگاھى بولسە قالقانىڭ.
(ئەي مەجنۇن، لەيلى بار گاھى باش ئۇستىدە قالقان بولۇپ

تۇرغاندا، پىراق باللىرى غەم تاشلىرىنى قانچە ياغدۇرسىمۇ نەمە
غەم.)

قەقەس قەيدىدەدۇر بۇلبۇل، بۇ كىم ۋەيرانە تۇتمىش جوغز،
ۋەفاسى يوق ئىكەننى بىلدى گويا ئەھلى دۇنيانىڭ.
(بۇلبۇل قەپەزگە بەنت، ھۇقۇش ۋەيرانلىقتىن جاي ئالدى،
گويا ئۇلار دۇنيا ئەھلىنىڭ ۋاپاسى يوقلىغىنى بىلۋالدى بولغاي.)

بۇ بەزم ئەھلى نىفاقىدىن تارىقمىش كۆڭلۇم، ئەي ساقى،
ئېزىپ بېھۇش دارۇ تۇت ماڭا يەتكەندە دەۋرانىڭ.
(بۇ بەزم ئەھلىنىڭ ئىككى يۈزلىمىلىگىدىن كۆڭلۇم بىزار بولدى،
ئەي ساقى، نوۋتىم كەلگەندە قەدەھكە بېھۇش قىلىدىغان دورا
ئېزىپ بەرگىنە)

نەۋائى ھەجرىدە نى نەۋئ سىيلى ئەشك ئاققۇزدۇڭ،
ۋىسالى بولدى چۇن مۇمكىن، ئوتەرگە يوقتۇر ئىمكانىڭ.
(ناۋايى، جۇدالىق دەردىدە نىمانچە كۆزۈكدىن ياش سېلىنى ئاق-
قۇزدۇڭ، ئەگەر ۋىسال پەيتى كېلىپ قالسا، بۇ سەلدىن ئوتۇشۇڭ
مۇمكىن ئەمەسقۇ.)

قارا كۆزۈم كەلۇ مەردۇملۇغ ئەمدى فەن قىلغىل،
كۆزۈم قارا سىدا مەردۇم كەبى ۋەتەن قىلغىل.
(ئەي قارا كۆزلۇگۈم، كەل، ئەمدى ھىممەت يۈسۈنىنى جارى قىل،
كۆزۈمنىڭ قارىسىدا قارچۇق بولۇپ جاي ئال.)

يۈزۈڭ گۈلىگە كۆڭۈل رەۋزەسىن ياسا گۈلشەن،
قەدىڭ نىھالىغە جان گۈلشەنىن چەمەن قىلغىل.
(يۈزۈڭ گۈلىگە كۆڭۈل بېغىنى گۈلشەن قىل،
قەددىڭ كۆچىتىگە جان گۈلشىنىنى چىمەنزار قىل.)

تەكاۋەرلىغە باغىر قانىدىن خىنا باغلا،
ئىتلىغە غەمزەدە جان رىشتەسىن رەسەن قىلغىل.
(ئۇچقۇر ئېتلىغا جىگەر قېنىدىن خىنا باغلاپ،
ئىتلىغا ئەلەملىك جان رىشتىسىنى ئاغامچا قىل.)

فىراق تاغىدا تاپىلسا توفراغىم، ئەي چەرخ،
خەبەر ئېتىپ يەنە ئول تاغدەك كوھكەن قىلغىل.
(ئەي پەلەك، پىراق تېغىدا تۇپرىغىم تېپىلسا، قايىتىدىن لاي
ئېتىپ شۇ تاغدا يەنە تاغ قازغۇچى قىلغىل.)

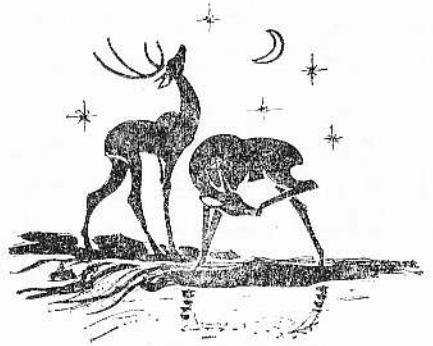
يۈزۈڭ ۋىسالىغە يەتسۇن دىسەڭ كۆڭۈللەرنى،
ساچىڭنى باشتىن - ئاياغ چىن ئىلە شىكەن قىلغىل.

(كۆڭۇللەرنى يۇزۈڭ ۋىسالىغا يەتكۈن دىسەڭ،
چاچلىرىڭنىڭ چىڭگىلەكلىرى بىلەن ئوراپ ئالغىن.)

خەزان سىپاھىغە، ئەي باغبان، ئەمەس مانىڭ،
بۇ باغ تامىدا گەر ئىگىنەدىن تىكەن قىلغىل.
(ئەي باغۋەن، بۇ باغنىڭ تاملىرىنى يېڭىنە بىلەن چىتلىۋەتكىنىڭ
بىلەنمۇ كۈز لەشكەرلىرىگە توسقۇن بولالمايدۇ.)

يۈزىدە تەرنى كورۇپ ئولسەم، ئەي رەفىق، مېنى
گۈلاب ئىلە يۇۋۇ گۈل بەرگىدىن كەفەن قىلغىل.
(ئەي دوستۇم، يۈزىدىكى تەرنى كورۇپ ئولۇپ كەتسەم،
مېنى گۈلاپ بىلەن يۇيۇپ، گۈل بەرگىدىن تىكىلگەن كىپەنگە ئورا.)

نەۋائى، ئەنجۇمەنى شەۋق جان ئارا تۈزسەڭ،
ئانىڭ باشاغلىق ئوقىن شەمئى ئەنجومەن قىلغىل.
(ناۋايى، جان ئىچىدە ئىشق سورۇننى تۈزمەكچى بولساڭ،
ئۇنىڭ باشاقلىق ئوقىنى - كوزىنى سورۇننىڭ چىرىغى قىلغىن.)

باغ مەندەك سارغايىپ، بۇلبۇل مېنىڭدەك بولدى لال،
گۈيىيا مۇندا ئىمىش بىر گۈلدىن ئايرىلغانغە ھال.
(باغ مەندەك سارغىيىپ، بۇلبۇل ماڭا ئوخشاش گاچا بولۇپ قالدى،
گۈلدىن ئايرىلغاندىن كېيىن ئەھۋال شۇنداق بولىدىكەن.)

يەردەكى يافراغ غەرىبۇ خاكسار ئەر بولماسا،
مەن كەبى نى ۋەجھىدىندۇر يۈزى سارىغ، ئەشكى ئال.
(يەردىكى يوپۇرماق غېرىپ بولۇپ دەسسەلگەن بولمىسا،
نىمە ئۈچۈن ماڭا ئوخشاش ئۇنىڭ يۈزى سېرىق، يېشى قىزىل.)

سۇغا كىم تۇشمىش قىزارغان بەرگلەر، كورگەن كىشى
كوز ياشىم ئىچرە باغىر پەرگالەسى ئەيلەر خەيال.
(سۇغا چۈشكەن قىزىلگۈل بەرگلىرىنى كورگەن كىشى، ئۇنى
كوز ياشلىرىم ئىچىدىكى جىگەر پارچىلىرىمكىن دەپ قالىدۇ.)

شاخ مەجنۇندۇركى، ئۇريان بولۇبان ئەغان قىلۇر،
بەرگ لەيلىدۇركى، نىلۇ ئىگنە بىرلە قازدى خال.
(شاخ - يالاڭغاچ ھالدا يىغان چېكىۋاتقان مەجنۇن،
بەرگى بولسا يېڭىنە ۋە نەشتەر بىلەن خال چىكىۋالغان لەيلى.)

ھەجر ئارا ئاھىمغا باقماي باردى، لېكىن شۇكر ئېرۇر،
كىم خەزاندا سەرۇغە ئاسىب يەتكۈرمەس شەمال.

(جۇدالىق دەرددىن چىققان ئاھىمغا پىسەن قىلماي كەتتى، شۇكرى، كۆز پەسلىدە چىققان شامال سەرۇگە زەرەر يەتكۈزەلمەيدىكەن.)

بۇ ساريغ رۇخسار ئۆزە ھەر ساری ئەشكىم ئوخشاشۇر
بىر خەزانلىغ باغ ئىچىندە ھەر تەرەف رەۋشەن زۇلال.
(بۇ سېرىق يۈزۈمگە چۈشكەن كوز ياشلىرىم، خۇددى غازاڭ بولغان باغ ئىچىدە ھەر تەرەپكە ئاققان سۇزۇك سۇغا ئوخشايدۇ.)

ۋەسل، ئاڭلا، ئىشق باغىنىڭ بەھاربدىن نىشان،
ھەجر، بىلگىل، گەر تىلەر بولساڭ، خەزانىدىن مىسال.
(ۋىسالنى ئىشق بېغىنىڭ باھاربدىن نىشان دەپ بىل، ھىجرانى بولسا غازاڭ پەسلىنىڭ تىمسالى دەپ بىل.)

بۇ چەمەن رەئنالارى سەركەشلىك ئەتكەندىن نى سۇد،
كىم خەزان تاراجىدىن ئېمىن ئەمەستۇر بىر نىھال.
(ئەي چىمەن رەئنالىرى، غادايغانىنىڭ نىمە پايدىسى؟ ھېچبىر تىك كوچەت غازاڭ پەسلىنىڭ بۇلاڭ - تالىڭىدىن قوتۇلالمايدىغۇ؟)

ئەي نەۋائى، بۇ خەزان ئولغاي بەھار ئىلە بەدەل،
كەلسە دەۋلەت گۈلبۇنى شەھزادەئى ساھىب جەمال.
(ئەي ناۋايى، ئەگەر دەۋلەت گۈلى بولغان ساھىب جامال شاھزادە كەلسە، خەزان پەسلى باھارغا ئالمىشاتتى.)

بولمىش ئانداق مۇنقەتىئ ئەھلى زەماندىن ئۇلفەتىم،
كىم ئۇزۇم بىرلە چىقىشماس ھەم زەمانى سوھبەتىم.
(زامانداش ئۇلپەتلىرىمدىن ئالاقەمنى ئۇزدۇم، چۈنكى ئۇلار مەن بىلەن چىقىشمايدۇ، بىردەملىك سوھبىتىمنىمۇ ياقتۇرمايدۇ.)

ئەي خۇش ئولكىم، تۇتمىش ئېردى ۋەھش ئىلە سەھرادا ئۇنس،
مۇھىش ئەھۋالى ماڭا كىم بار ئۇزۇمدىن ۋەھشەتىم.
(دەشت - سەھرادا ياۋايى ھايۋانلار بىلەن ئۇلپەت قۇرغانلار خۇش يۇرىشىدۇ، مەندە ياۋايىلىق بولغانلىغى ئۈچۈن ئۆزەمدىن قورقىمەن.)

ئىستەرەم قاچماق ئەدەم ۋادىسىدىنكىم، كىرگەلى
ۋامىقۇ، فەرھادۇ، مەجنۇن بەس غولودۇر خىلۋەتىم.
(يوقلىق چولىدىنمۇ قېچىپ كېتەي، چۈنكى ۋامىق، پەرھاد، مەجنۇنلار ئارقامغا كىرىۋېلىپ ئارامىمنى بۇزۇۋەتتى.)

تولغانۇرمەن ئۇزلۇكۈمدىن چقغالى، بۇ كىم ئېرۇر
دەرد ۋادىسىدا سەرگەردان قۇيۇندەك ھەيئەتىم.
(شەخسىيىتىمدىن ئاجراش ئۈچۈن تولغىنىمەن، بۇ دەرد چولىدە سىياقىم پىقراپ يۇرگەن قويۇنغا ئوخشاپ قالدى.)

ئەي ئەجەل، تەن خىرقەسىن كويدۇرگى، بولمىش بەس ئاغىر،
بۇ مەلامەت ئوقىلارى بىرلە تىكىلگەن كىشوەتىم.

(ئەي ئەجەل، تېنىمدىكى شەيخ پىرىسجىسنى كويدۇرۇۋەت، بۇ مالامەتئوقلىرى بىلەن تىكىلگەن كىيىم بەك ئېغىرلىق قىلۇاتىدۇ.)

ئەي فەلەك، ئەنجۇم ئوشاق تاشن يىغىب باشمغە ئۇر،
چۇن فەنا مەيخانەسى خىشتىدىن ئولدى تۇرىبەتىم.
(ئەي پەلەك ئوششاق يۇلتوز تاشلىرىنى يىغىپ بېشىمغا ئات،
مېنىڭ قەۋرەم يوقۇلوش مەيخانىسىنىڭ كىپسەكلىرىدىن پەيدا بولغان.)

يەتتى كوكنى كوك ۋەرەقلەردەك ساۋۇرغاي ھەر تەرەپ،
تاقى مىنايى ئارا چىرمالسا ئاھى ھەسرەتىم.
(ھەسرەتلىك ئاھىم ئاسمان گومبىزىنى قاپلايدىغان بولسا،
يەتتە پەلەكنى كوك ۋاراقتەك ھەر يانغا سورۇۋېتىدۇ.)

قوي دۇرۇ فىروزە بەھسىنكىم، نۇجۇمى چەرخنى
نىلۇفەر بەرگى ئوزە شەبنەمچە كورمەس ھىممەتىم.
(ئۇنچە - مارجان، فىروزە گېپىنى قوي، مېنىڭ ھىممىتىم ئالدىدا ئاسماندىكى يۇلتوزلار نىلۇپەر بەرگىدىكى شەبنەمچىلىكمۇ يوق.)

لەئىلدەك باشم ئاسىلسۇن غەرقەئى خۇناب ئولۇب،
لەئل تىككەن سەلتەنەت تاجىغە بولسا رەغبەتىم.
(ئەگەر ياقۇت ئورنىتىلغان سەلتەنەت تاجىغا قىزىقسام،
بېشىم ئېسىلىپ، ياقۇتتەك قانغا غەرق بولسۇن.)

تۇرفە كوركى، خەلق كامى بىرلە ئۇمرۇم بولدى سەرف،
تۇرفەراق بۇكىم بىراۋگە ياقمادى بىر خىزمەتىم.

(ئۇمرۇمنىڭ خەلق غېمى ئۈچۈن سەرپ بولغىنىغا ھەيران بولسۇن، تېخىمۇ ھەيران بولىدىغان ئىش شۇكى، قىلغان خىزمىتىم ھېچكىمگە ياقمىدى.)

ئەي ناۋائى، ئىككى ئالەمدىن كېچىپ تاپتىم ۋىسال،
بۇ ئىكى بۇتخانەدىن بولمىش بۇ يولدا ئافەتىم.
(ئەي ناۋايى، ئىككى ئالەمدىن كېچىپ ۋىسال تاپتىم،
چۇنكى بۇ ئىككى بۇتخانە ماڭا بۇ يولدا ئاپەت بولغان ئىدى.)

تۇن ئاقشام بولدىيۇ كەلمەس مېنى شەمئى شەبستانىم،
بۇ ئەندۇھ ئوتىدىن ھەردەم كويەر پەرۋانەدەك جانىم.
(كەچ بولۇپ كەتتى، ئويۇمنى يورۇتىدىغان چىرىغىم كەلمىدى،
بۇ قايغۇ ئوتىدا جېنىم پەرۋانىدەك كويۇپ كېتىۋاتىدۇ.)

نى غەم كورگۈزسە كوكسۇم پارەسىن چاكى گىرىبانىم،
كورۇنمەس بولسا كوكسۇم پارەسىدىن داغى پىنھانىم.
(ياقامنىڭ يىرتىغى تىلىنغان كوكسۇمنى كورسەتسە، مەيلى،
بىراق كوكسۇم پارىسىدىن يوشۇرۇن داغلىرىم كورۇنمىسە بولاتتى.)

غەمىدىن دۇررى مەكنۇندەك سىرىشكىم ئاقتى جەيھۇندەك،
مۇزەييەن قىلدى گەردۇندەك جەھاننى ئەشكى غەلتانىم.
(ئۇنىڭ غېمىدە ئۇنچىدەك ياشلىرىم دەريا بولۇپ ئاقتى، بۇ
ياش تامچىلىرىم جاھاننى يۇلتۇزلۇق ئاسماندەك بىزىۋەتتى.)

فەلەك ھەم تولدى كەۋكەبدىن، قۇياش ھەم تۇشتى ئەشھەبدىن،
كېلىپ تۇشمەس بۇ مەركەبدىن مېنىڭ خۇرشىدى رەخشانىم.
(ئاسمان يۇلتۇزغا تولدى، قۇياشمۇ دۇلدۇلدىن چۈشتى، بىراق،
مېنىڭ نۇرلۇق قۇياشىم ئاتتىن چۈشكىنى يوق.)

جەھاننى زۇلمەت ئەتتى چەھ، بۇ زۇلمەت ئىچرە ئولگۈم، ۋەھ،
ماڭا بولساڭ نى خىزرى رەھ، نېتىپ ئەي ئابىھەيۋانىم.

(قاراڭغۇلۇق جاھانىنى قۇدۇقىقا ئايلاندۇردى، بۇ قاراڭغۇلۇقىتا
ئولىدىغان ئوخشايمەن، ئەي، ئابىھايات، مېنى ساڭا باشلايدىغان
خىزىر بارمۇ؟)

دېمە كوكتىن قۇياش كەتمىش، فەلەككە تىرەلىك يەتمىش،
ئول ئاي ھەجرىدە تار ئەتمىش فەلەكنى دۇدى ئەفغانىم.
(كوكتىن قۇياش كېتىپ، جاھاننى قاراڭغۇلۇق باستى، دېمە،
ئۇ ئاينىڭ پىراقىدا چەككەن ئاھىمنىڭ تۈتۈنى جاھانىنى قارايـ
تىۋەتتى.)

نەۋائى كەبى ھىجراندىن بۇ ئاقشام ئولدۇم ئەفغاندىن،
غەمىم يوق بولسا يۇز جاندىن، يېتىپ گەر كەلسە جانانىم.
(بۇ كېچە ناۋايىغا ئوخشاش پىغان بىلەن ئولدۇم، ئەگەر
جانانىم كەلسە، يۇز جېنىم بولسىمۇ بەرسەم، مەيلى ئىدى.)

ۋەيرانە ئىرۇر مەسكەنىم، ئاندىن ماڭا بىسيار غەم،
ئاھىم بىلە ئىشكدە ئورت، ئەشكىم بىلە دۇار نەم.
(ماكانىم ۋەيرانە، بۇ، غېمىمنى تېخىمۇ ئاشۇردى، ئاھىم ئوتىدىن
ئىشك ئورتىنىپ، كوز ياشلىرىمدىن تاملار نەملەشتى.)

نوشىدىن ئەلگە گۇفتۇگۇ، ئەي ھەجر ئىچەرمەن مەن ئاغۇ،
كاش ئولسەمۇ كوڭلۇمنى بۇ ئەندۇھدىن قۇتقارسەم.
(باشقىلارغا شىرىن گېپى بار، مەن پىراقىدا زەھەر يۇتسەمەن،
كاشكى ئولۇپلا، كوڭلۇمنى بۇ قايغۇدىن قۇتۇلدۇرسام.)

قىل ئىشق دەيرىدە مەقەر، سوكىكانىغە سالغىل نەزەر،
كىم بار بۇ مەجمەئ ئىچرە ھەر دوردەكەشى خۇمىار جەم.
(ئىشق مەيخانىسىغا ئورناشقىن ۋە ئادەملىرىگە نەزەر سال، بۇ يەرگە
مەينىڭ دۇغمنى ئىچىدىغانلار توپلانغان.)

ھەر يەركى ئاندا بىر نەفەس ئىشرەتقە تاپسام دەست رەس،
يۇز قەتلە ئەيلەرمەن ھەۋەسكىم بولسا ئېردى يارھەم.
(نەدە بولمىسۇن، بىر پەس خۇش بولۇش ئىمكانىيىتى تېپىلسا،
ياردىمۇ بىللە بولسا، مانا شۇنى يۇز مەرتىۋە ھەۋەس قىلاتتىم.)

ساقى بۇ كۇن مەينى ئۇنۇت، مەندەك دەمسى خۇنابە يۇت،
مۇترىب نەۋائى نەۋھە تۇت، سازىڭغە باغلا تار بەم.

(ئەي ساقى، بۇگۇن مەينى ئۇنتۇپ، ماڭا ئوخشاش قان يۇت،
ئەي سازەندە، سازىڭغا بوم تار سېلىپ، مۇڭلۇق پەدىگە چال.)

دىسەمكى: ئەي بەدمەھر ئوغۇل، يۇزۇڭ كورۇپ ئاي تۇتتى يول،
دەر: "يار كويى گەر باردى ئول، بىر شەبرەۋى ئەيىيارىكەم."
("ئەي رەھمى يوق ئوغۇل، ئاي سېنىڭ يۇزۇڭگە قاراپ ماڭدى"
دىسەم، ئۇ: "يار كوچىسىغا كەمەك ئەيىيارەدەك بىر ئوغرى كەتتى"
دەيدۇ.)

مىسكىن نەۋائى بەرسە جان، ئەي دىدە، ھەردەم توكمە قان،
ئول ھەرنىچە قىلسا فىغان، سەن ئاسراغىل زىنھار دەم.
(ئەي كوز، مىسكىن ناۋايى جان بەرسەمۇ، سەن قان ئاققۇزما،
ئۇ قانچە پىغان كوتەرسەمۇ، سەن ئۇنىڭغا يەل بەرمە!)

يۇزۇڭ غەمىدىن ئېرۇر ئەبرى نەۋبەهار كوزۇم،
نى ئەيب، يەر يۇزىنى قىلسا لالەزار كوزۇم.
(يۇزۇڭنى ئويلاپ، كوزۇم باهار بۇلۇتىغا ئايلاندى، بۇ كوزۇم
يەر يۇزىنى لالىزارغا ئايلاندۇرسا، نىمە يامىنى بار.)

سەۋادۇ قانى بىلە بىر غەرىب لالە ئېرۇر،
كى لالەزار بەسى قىلدى ئاشكار كوزۇم.
(كوزۇمنىڭ قارچۇغى ۋە قېنىدىن ئاجايىپ لالە پەيدا بولىدۇ،
شۇنداق لالەزارنى كوزۇم كوپ پەيدا قىلدى.)

نى قانى لالە ئېرۇر،نى سەۋادى داغى ئانىڭ،
كى قويدى ھەجر ئوتىدىن داغى ئىنتىزار كوزۇم.
(ئۇنىڭ قېنى بىلەن قارىسى لالە پەيدا قىلىپلا قالماستىن،
بەلكى بۇ كوزۇم جۇدالىق ئوتىدىن ئىنتىزارلىق دېگىنىمۇ پەيدا
قىلدى.)

ئەگەرچە قىلدى مېنى خارۇ-زار كوڭلۇمۇ بەس،
ۋەلىك ئەيلەدى كوڭلۇمنى خارۇ-زار كوزۇم.
(كوڭلۇم مېنى خار-زار قىلغان بولسا، كوزۇم
كوڭلۇمنى خارراز قىلدى.)

نى كانو بەھر ئىكەنكىم، لەبۇ تىشىڭ غەمىدىن
گۈلۈ سومەنغە قىلۇر لەئلۇ دۇر نىسار كوزۇم.
(لېۋىڭ بىلەن چىشىڭنى ئويلاپ كوزۇم گۈل بىلەن سىمەنگە
ياقۇت ھەم ئۇنچە تەقدىم قىلدى، ئۇنى كان بىلەن دېگىز تەقدىم
قىلدىمكىن دەپ ئويلىما.)

بۇ كىم قارادى چۇ تەر دامان ئېرىدىيۇ غەمماز،
فىراق شامىدادۇر تىيرە روزگار كوزۇم.
(كوزۇم چېقىمچى ھەم سىر ساقلىمايدىغان نەرسە بولغانلىقى
ئۈچۈن، جۇدالىق كېچىسى قاراڭغۇلۇق تىقىلىپ قارىيىپ كەتتى.)

نەۋائى، ئەيلە نەزەر تەركىنى دىمەڭ، چۇنكى
مەن ئىختىيار ئېتىبان، قىلماس ئىختىيار كوزۇم.
(ناۋايى، ئۇنىڭغا ئەمدى نەزەر سالما، دىمەڭلار، چۇنكى مەن
خالىغان نەرسىنى كوزۇم خالىمايدىكەن.)

ئىشق ئارا مەنمەن دەمى بىمىھنەتو غەم بولماغان،
جانىدىن مەھروم ئولۇپ، جانانغە مەھرەم بولماغان.
(مۇھەببەت يولىدا بىردەمۇ جاپاسىز، غەمسىز ئوتمىگەن ئادەم
پەقەت مەن، جېنىدىن بىراقلىشىپ، جانانغا يېقىنلىشالمىغانمۇ مەن.)

يۈز ۋەفا ئەيلەپ، جەفادىن ئۈزگە نەفئى كورمەگەن،
مىڭ جەفا كورۈپ، ۋەفاسى زەررەئى كەم بولماغان.
(يۈزلەپ ۋاپا قىلىپ، جاپادىن ئۈزگە نەپ كورمىگەن، ۋاپانى
قىلچە كەم قىلماي، جاپانى كوپ كورگەنمۇ مەن.)

مىڭ قويماشچە كورگەن ئۇز يارىن، ۋەلى يار ئاللىدا
مىڭ ئولۇشدىن بىرىچە زەررەنىڭ ھەم بولماغان.
(ئۇز يارىنى مىڭ قۇياشقا تەڭ كورۈپ، لېكىن يار ئالدىدا زەررىنىڭ
مىڭ ئۈلۈشىدىن بىرسىدەك نەزەرگە ئىلىنمىغانمۇمەن.)

ئالەم ئەھلى ئىشق ئارا رەسۋالىغىم تەئن ئەتمەڭلەر،
كىمدۇرۇر ئاشىق بولۇپ رەسۋايى ئالەم بولماغان.
(ئەي ئالەم ئەھلى، ئىشق يولىدىكى رەسۋالىغىم ئۈچۈن تاپا-
تەنە قىلماڭلار، زادى ئاشىق بولۇپ رەسۋايى ئالەم بولمىغان
كىم بار؟)

ئەنجۇم ئېرمەس دۇدى ئاھىم ئوتىدىن كوك سەقفىدە،
ۋەھكى، بۇ تەردىن بىنايى قالمادى نەم بولماغان.
(ئاسمانىنى قاپلىغان يۇلتۇز ئەمەس، ئاھىمنىڭ ئوتىدىن چىققان
تۇتۇندىن ھاسىل بولغان بۇلۇت، بۇ تامچىلاردىن ھول بولمىغان
ئالەم بىنالىرى قالمىدى.)

دەستىگىرى ئىستەكىم غەمدىن خەلاس ئىمكان ئەمەس،
ئولكى بىر زەررىن كەمەر بېلىمگە مەھكەم بولماغان.
(يارەمچى ئىزلە، ئۇنىڭسىز غەمدىن قۇتۇلۇش مۇمكىن ئەمەس،
ئۇشۇنداق يارەمچى بولسۇنكى، بېلىمگە ئالتۇن كەمەر باغلىمايدىغان.)

ئەي نەۋائى، بىلكى، تاپماس لەئلىدىن قۇتى ھايات،
جاننى تەسلىم ئەيلەمەكلىكگە مۇسەللەم بولماغان.
(ئەي ناۋايى، بىلگىنكى، جاندىن كېچىپ ئۈزىنى تاپشۇرمىغان
ئادەم يارىنىڭ لېۋىدىن ھايات ئوزۇغى تاپالمايدۇ.)

یەنە نی قەد جىلۋە قىلدىكىم، دىمەكدىن لال مەن،
یەنە قایسی زۇلۇف ئاچىلدىكىم، پەرىشان ھالمەن.
(قانداق سۇمباتتۇ، یەنە جىلۋە قىلغان، ھاك - تاكلىقتىن ئاغزىمغا گەپ كەلمىدى؛ كىمنىڭ چېچىدۇ یەنە یېيىلغان، ئۇنىڭ ئالدىدا ھالىم پەرىشان.)

زەئىدىن قەددىم "ئەلىف" بولدى ئول ئىككى "لام" دىن
ھەر یانىمدىن فىتنەگەر، ۋاھ، نى ئەجەب گەر "لال" مەن.
(قەددىم ئورۇقلاپ، ئىككى لام ئارىسىدىكى "ئەلىپ"قا ئايلاندى①، شۇڭا ئىككى یېنىمدا ئىككى پىتىنچى تۇرغاندا "لال" بولۇپ قالىسام ئەجەپلەنمەكلار.)

ئىتلار ئىنىڭ ئىزىدىن یۇز گۇل كوزۇم باغدەدۇر،
شۇكر ئېرۇر بۇ ھەمكى ئىشقىڭ یولىدا پایمال مەن.
(ئىتلىرىنىڭ ئىزىدىن كوزۇم بېغدا یۇزلەپ قىزىل گۇل ئېچىلدى، شۇكرى، بۇ بولسىمۇ ئىشقىڭ یولىدا ئایاق - ئاستى بولغانلىغىنىڭ نەتىجىسى.)

① ئىككى لام ئوتتۇرىسىدا ئەلىپ بولسا "لال" سوزى كېلىپ چىقىدۇ.

جىسمىم ئەندۇھ ئىچرە دەرد ئاستىدا قالمىش نى ئەجەپ؟
ئەگمە قەد بىرلە ئەگەر زۇلفۇڭ غەمدىن "دال" مەن ①.
(جىسمىم قایغۇ ئىچىدە، دەرت ئاستىدا قالدى، بۇنىڭغا ئەجەپلەنمە، چۇنكى زۇلفۇڭنى ئویلاۋېرىپ قەددىم ئېگىلىپ "دال" غا ئوخشاپ قالدى.)

ئىشتى ئول كوڭلۇمكى، ۋەسل ئۇچۇن تىلەر ئىردى ھەیات،
شوكرى، ئەمدى ئولغالى ئىشقىڭدا فارىغبال مەن.
(ۋىسال ئۇچۇن ھایاتلىق تىلەیدىغان كوڭۇم یوتۇپ كەتتى، شۇكرى، ئەمدى ئىشقىڭدىن قوتۇلۇپ ئارام تاپىدىغان بولدۇم.)

ئىشق ئوتى بۇ نەۋئىكىم، ئۇریان تېنىمنى ئورتەدى،
ئەھلى دەرد ئۇچۇن فەنا یۇزىگە مۇشكىن خال مەن.
(ئىشق ئوتى یالاڭىچ بەدىنىمنى شۇنداق ئورتىدىكى، ئەمدى توڭشىپ كېتىۋاتقان دەرتمەنلەرنىڭ یۇزىگە خال بولىمەن.)

ئەي ناۋائى، نى ئەجەپ، یۇزۇڭ ئۇزە یۇگۇرسە یاش،
چۇنكى مەجنۇن بولغالى بازىچە نى ئەتفال مەن.
(ئەي ناۋایى، كوز یېشىڭ یۇزۇڭنى بویلاپ یۇگۇرسە، ئەجەپلىنىدىغان نىمىسى بار، چۇنكى مەن مەجنۇن خۇددى بالىلارنىڭ ئویۇنچۇغىغا ئایلىنىپ قالدىم.)

① "دال" یەنى "د" ھەرپى "ا" ھەرپىنىڭ ئېگىلىپ كەتكەن شەكلى، بۇ ئادەمنىڭ مۇكچىيىپ ئالغانلىغىنىڭ تەسۋىرى.

يۇزۇڭ ئوتىغە تۆتۈن زۇلفى مۇئەنبەرمۇ ئېكىن،
ئاتەشىن لەئلىڭ ئول ئوت ئىچىندە ئەخگەرمۇ ئېكىن.
(ئىپارچېچىڭ يۇزۇڭ ئوتىنىڭ تۆتۈنىمىدۇ؟ چاقناپ تۇرغان
لەئلىڭ (لېۋىڭ) شۇ ئوتىنىڭ چوغىمىدۇ؟)

مېھر سەرچەشمەسىدىن قەترەئىمۇ تامدى، ياخۇد،
ئارەزىڭ بىرلە قۇلاغىڭداغى گەۋھەرمۇ ئېكىن.
(بۇ-قۇياش بۇلغىدىن تامغان قەترىمىدۇ، ياكى يۇزۇڭ بىلەن
قۇلىغىڭدىكى گوھەرمىدۇ؟)

غەم تۈنى ئاھىم ئوقى ھەر تەرەپ ئول ئاي غەمىدىن،
چەرخىدىن ئوتكەنىنىڭ ئورنىمۇ، ئەختەرمۇ ئېكىن.
(ئۇ، يۇلتۇزمىدۇ، ياكى غەم تۈنى ئۇ ئايىنىڭ فىراقىدا ھەر
تەرەپكە ئېتىلغان ئاھىم ئوقىنىڭ ئاسمانىنى تەشكەن ئورنىمىدۇ؟)

مۇزتەرىب كۆڭلۈم ئېكىنمۇ كويەدۇرغان تەن ئارا،
يا بۇ ئاتەشكەدە كۆنجىدە سەمەندەرمۇ ئېكىن.
(بۇ، ئوتخانا بۇرجىگىدىكى سەمەندەرمىدۇ، ياكى تەن ئىچىدە
كويۇۋاتقان بىئارام كۆڭلۈممىدۇ؟)

قان ئىكىنمۇ ياكى داغىم ئارا يا ھىجرانىڭدا،
جامى گۈلنارى ئىچىندە مەي ئەھمەرمۇ ئېكىن.

(بۇ، ئانارگۈلدەك جام ئىچىدىكى قىزىل شاراپمىدۇ، ياكى پىراقىڭنىڭ
يېڭى زەخمىدىن چىققان قانمىدۇ؟.)

زاھىد ئۇجماغ تىلەدىيۇ، ياردىن مەن ھەم ئۈزىن،
يارەب، ئۇشبۇ ئىكى مەتلۇب بەرابەرمۇ ئېكىن.
(زاھىد جەننەتنى تىلىدى، مەن ياردىن ئۇنىڭ ئۈزىنى تىلىدىم،
ئەي خۇدا، بۇ ئىككى تىلەك ئوخشاشمىدۇ؟)

ئەي نەۋائى، دىمە فەرھاد پەرىشانلىغىدىن،
ئول بۇ مەجنۇنچە بەلا تاغىدا ئېتەرمۇ ئېكىن.
(ئەي ناۋايى، پەرھاتنىڭ پەرىشانلىغىنى دىمەي قوي، ئۇ بالا تېغىدا
مەن مەجنۇنچىلىك ئاۋارىمىدۇ؟)

ئولكى هەر تۆن ئويغانسب، ياندا كورمەس ھەمدەمىن،
يوق ئەجەب، گەرسايەنى ھەمدەم قلىب ئەيتۇر غەمىن.
(ئۇ ھەر كېچە ئويغىنىپ يېنىدا ھەمدەم يارنى كورمەيدۇ، شۇڭا سايىسىنى ھەمدەم بىلىپ، ئۇنىڭغا ئوز غېمىنى ئېيتسا، نىمە ھەيران بولغۇلۇق.)

قويىندا ئەفئى، نى مۇمكىن كوزگە ئۇيقۇ كىرگەلى.
ئولكى ھەركۇن ياد ئېتەر بىر زۇلغىنىڭ پىچۇ خەمىن.
(قويىنغا زەھەرلىك ئىلان كىرىۋالسا، كوزگە ئۇيقۇ كىرەمدۇ، ئۇنىڭ ھەر كۇنى ئۇخلىماسلىغىمۇ بىر تولغۇما چاچنىڭ خىيالىغا چىرمىشىپ قالغانلىغىدىن.)

تەكىيە نى ئىمكان تۇشۇپ بىستەر ئارا يۇزمىڭ تىكەن،
ئولكى بىر مۇژگان خەيالى تىيرە قىلمىش ئالەمىن.
(ئاشۇ كىرپىكلەرنىڭ خىيالى دۇنيانى قاراڭغۇ قىلىۋەتتى، ئورۇن - كوپلىرىدە سانسىز تىكەن تۇرسا، ياستۇققە باش قويۇش نەدە؟)

كېچە ئەفغان قىلماسام تاڭ يوق، بىراۋ كىم كوڭلىگە
ھەجر ئوقى تېۋرولدى، مۇشكىلدۇر قاتىغ ئورماق دەمىن.
(كېچىسى پەريات كوتەرمەسلىگىمۇ سەۋەپسىز ئەمەس. چۇنكى بىراۋنىڭ كوڭلىگە ھىجران ئوقى سانچىلىپ تۇرسا قاتتىغراق نەپەس ئېلىشىمۇ تەستۇ.)

نى ياروغ بولغاي ھاياتى شەمئى، ئولكىم ئىشق ئاڭا،
غەم شەبىستانى ئارا ياغدۇردى ھىجران شەبنەمىن.
(ئۇنىڭ ھاياتلىق شامى قانداقمۇ يورۇقلۇق بەرسۇن، چۇنكى، ئىشق ئۇنىڭغا غەم ئاخشىمى ھىجرانلىق شەبنىمىنى ياغدۇرۇپ تۇرسا.)

زەخمىگە سەپ، ئەي كوڭۇل نەۋمىدلىغ تۇفراغىكىم،
تاپمادى كوك ھوققەسىدە كىمكى ۋۇسلەت مەرھەمىن.
(ئەي كوڭۇل، زەخمىگە ئۇمىتسىزلىك توپىسىنى سەپ، چۇنكى پەلەك قۇتسىدىن ھىچكىم ۋىسال دورىسىنى تاپالمىدى.)

چەرخ ئەنجۇم ئەشكىنى ساچىب، نىدىن كىيمىش قارا،
ھەجر شامى تۇتىماغان بولسا نەۋائى ماتەمىن.
(پەلەك ھىجران كېچىسى ناۋايىغا ماتەم تۇتمىغان بولسا، نىمە ئۇچۇن قارا كىيىنىپ، ياش يۇلتۇزلىرىنى چاچىدۇ.)

ئىشقىڭ ئېتەگىن جان ئىلگى بىرلە تۇتۇۋېمەن،
سەن كىرگەلى يادىمغە ئۇزۇمنى ئۇنۇتۇۋېمەن.
(ئىشقىڭ ئېتىگنى جان قولى بىلەن تۇتتۇم،
سەن يادىمغا كېلىشىڭ بىلەن ئۇزەمنى ئۇنۇتتۇم.)

كۆڭلۈمگە كېلۈر ھەرسارى ئوق ئاتسا نېدىنكىم،
جان شىرەسىدىن ئاغزىنى ئانىڭ چۈچۈتۇۋېمەن.
(قاياققىلا ئوق ئاتسا، ئوقى كۆڭلۈمگە تېگىدۇ، چۈنكى مەن
جان شىرنىسىنى ئۇنىڭ ئاغزىغا تېتىتىپ قويۇپتىكەنمەن.)

ياريڭ دىدىلەر غەيرىبلە بادە ئىچىبدۇر،
تەھقىقىنى بىلگۈنچە نى قانلارکى يۇتۇۋېمەن.
(ياريڭ باشقىلار بىلەن شاراپ ئىچىپتۇ دېيىشتى،
بۇنى ئېنىقلاپ چىققىچە قان يۇتتۇم.)

گەرم ئولماڭىز ئەھباب تىلەب ۋەسل چىراغىن
مەنكىم، يۈرەكىم كويدى نى چاغلىق يارۇتۇۋېمەن.
(دوستلار، ۋىسال چىرىغىنى ئىزلەپ، ئۇنىڭغا ئوزەڭلارنى ئۇرۇپ
كەتمەڭلار، مەن ئۇنىي قانچىلىك يورۇتقانىرى يۈرىگىم شۇنىچە
كويدى.)

ھەجرىڭ تۇنى ئاللىمغە نى مىھنەتكى يېتىبدۇر،
ۋەسلىڭ كۇنى يادىدىن ئوزۇمنى ئاۋۇتۇۋېمەن.
(ھىجران كېچىسى ئالدىمغا جاپا بولسىلا كەلدى،
بىراق، مەن ۋىسال كۇندۇزىنى ئويلاپ، ئوزەمنى ئاۋۇتتۇم.)

خىلۋەت ساری ئۇجب ئىكەنىن ئاڭلادىم، ئەي شەيخ،
ئەيب ئەتمە، فەنا دەيرىدە گەر كۇلبە تۇتۇۋېمەن.
(ئەي شەيخ، خىلۋەتتە ئىستىقامەت قىلىش غەلىتى ئىش ئىكەن،
ئەيىپكە بۇيرىما، مەن يوقۇلۇش مەيخانىسىدا ئوي تۇتتۇم.)

ئەشك ئىلە نەۋائى سۇ بېرۇر، سەبر نىھالىن،
بىلمەسكى، ئانى ئاھىم ئوتىدىن قۇرۇتۇۋېمەن.
(ناۋايى بىلمەسلىكتىن ئاھ ئوتى بىلەن سەۋىر كوچىتىنى قۇرۇتۇپ
قويۇپ، ئەمدى ئۇنى كوز يېشى بىلەن سۇغارغىلى تۇردى.)

ئولگۈمدۈرۈر چۇ فۇرقەت ئىلە ئىشتىياقدىن،
كەل قۇتقار، ئەي ئەجەل مېنى ئۇشبۇ فىراقدىن.
(جۇدالىق ۋە ئىشتىياقتىن ئولىدىغان بولدۇم،
ئەي ئەجەل، كېلىپ مېنى بۇ دەرتتىن قۇتقازغىن.)

تاڭ يوق قىزارسا لالە كەبى كوز، چۇ مەردۇمى
ھەردەم غەمىگدا قان يۇتەدۇر ئول ئاياقدىن.
(كوز قارىچۇغى لالىدەك قىزارسا قىزارغاندۇ،
چۇنكى ئۇ دائىم غېمىگدا قەدەھتىن قان يۇتىدۇ.)

سەن مەي ئىچەرسەن ئەل بىلە، ئول غەمزە قان قىلۇر،
مەن قان يۇتۇب نەزارە قىلۇرمەن يىراقدىن.
(سەن باشقىلار بىلەن مەي ئىچسەن، كوز قىسىشلىرىڭ مېنى
خۇن قىلدى، مەن قان يۇتۇپ يىراقتىن نەزەر سالىمەن.)

ئەتفال سەنگ ئەربەدەسى ۋەھمىدىن دەمى
دىۋانەلەر كەبى چىقا ئالمان ۋىساقدىن.
(ئۇششاق بالىلارنىڭ چۇقۇراپ تاش ئېتىشىدىن
دىۋانىلاردەك قورقۇپ زادى ئويدىن چىقالمايمەن.)

ئىچتىم ئىتىڭ سەفالىدا مەي، ۋەھ، قاچان يۇغاي
ھەيۋان زۇلالى زەۋقىنى ئانىڭ مەزاقدىن.

(ئىتىڭنىڭ ساپال يالىغدا مەي ئىچتىم، ئاھ، ئۇنىڭ
سۇزۇك ئابھاياتتەك لەززەتلىك يۇقىنى قاچان يۇيۇۋېتەر.)

مەيدىن ھايات تۇتكى، بىگەنمەس مەسىھنى
ھەر شەپپەرىكى، ئۇچسا بۇ ئەسكى رەۋاقدىن.
(شاراپتىن ھاياتلىق ئىزلە، بۇ ئەسكى راۋاقتىن
ئۇچقان شەپەرەڭمۇ ئەيساغا يىلىنمايدۇ.)

مۇترىب بىلە نى كوڭلى ئاچىلسۇن نەۋائىنىڭ،
كىم، مەن فىراقدىن دىسەم، ئول دەر "ئىراق"دىن.
(سازەندە بىلەن ناۋايىنىڭ كوڭلى قانداقمۇ ئېچىلسۇن،
مەن پىراقدىن چۇشسەم، ئۇ "ئىراق"دىن چۇشىدۇ.)*

*) "ئىراق" — "ئىراق" مۇقامى.

ياردىن ھېچكىم مېنىڭدەك زارۇ مەھجۇر ئولماسۇن،
جۇملەئى ئالەمدە رەسۋالققە مەشھۇر ئولماسۇن.
(ھېچ كىشى ماڭا ئوخشاش يارنىڭ جۇدالىق زارىغا قالمىسۇن،
جۇملە ئالەمدە مېنىڭدەك رەسۋالققا داڭ چىقارمىسۇن.)

مەن بولاي ئاۋارە تا ئىشقىمدىن ئەيلەپ گۇفتۇگۇ،
ئاتى ئانىڭ ھەر كىشى ئاغزىغە مەزكۇر ئولماسۇن.
(يار ئىشقىدىن مەنلا سوزلەپ ئاۋارە بولاي،
ئۇنىڭ نامىنى باشقا ھېچكىم ئاغزىغا ئېلىپ يۇرمىسۇن.)

جانىمە بىدادۇ زۇلمىن، يارەب، ئول مىقدارقىل،
كىم ئانىڭ ئاشىقلىغى ھەركىمگە مەقدۇر ئولماسۇن.
(خۇدا، ئۇنىڭ جەبرى - زۇلمىنى ماڭا قانچە كورسەتسەڭ مەيلى،
لېكىن ئۇنىڭ ئاشىقلىغى ھېچكىمگە مۇمكىن بولمىسۇن.)

مەن خۇد ئولدۇم، لىك ھەر ئاشىقكى باردۇر پاكباز،
ئەۋھە تارتىب ماتەمىم تۇتماققە مەئزۇر ئولماسۇن.
(مەنسۇ ئولدۇم، لېكىن ھەرقانداق سادىق ئاشىق پەريات
كوتىرىپ ماتەم تۇتۇشقا ئۇزرلىك بولمىسۇن.)

پەند ئىلە كۆڭلۇم ئويىن قىلما ئىمارەت، ئەي رەفىق،
بىزنى بۇزدى، ھەرگىز ئول، يارەبكى، مەئمۇر ئولماسۇن.

(ئەي دوست، نەسىھەت بىلەن كۆڭلۇم ئويىنى ئاۋات قىلىمەن دىمە،
ئۇ بىزنى بۇزدى، خۇدايا، ئۇمۇ ھەرگىز ئاۋات بولمىسۇن.)

كېچىلەر ئول گۇل چېكەر ئېرمىش قەدەھ، ئەي تاڭ يېلى،
ۋاقىف ئول ھالىمنى ئەيتۇر چاغدا مەخمۇر ئولماسۇن.
(ئۇ گۇل كېچىچە قەدەھ بىلەن ھەپىلىشىدىكەن، ئەي تاڭ
شامىلى، خەۋەردار بول، مەن ھالىمنى ئېيتىدىغان چاغدا مەس
بولۇپ يۇرمەسۇن.)

يار ۋەسلىغە قۇۋاندىم، قاۋدى كويمدىن مېنى،
ئەي نەۋائى، ھېچ كىشى دەۋلەتقە مەغرۇر ئولماسۇن.
(يار ۋەسلى ئۈچۈن قۇۋانغان ئىدىم، بىراق كوچىسىدىن
قوغلىۋەتتى، ئەي ناۋايى، ھېچ كىشى دولەتكە مەغرۇر بولمىسۇن.)

چەككەندە نەقاشى قەزا ئول سەرۇى گۈلرۇخ سۈرەتىن،
گويا بېگەنمەي تاشلامىش تەرھ ئەيلەپ ئانىڭ ھەيكەتىن.
(تەقدىر رەسسامى ئۇ سۈمباتلىق گۈل يۈزلۈكنىڭ سورىتىنى سىزغاندا،
ئاي، كۈنگە تەقلىت قىلىشنى ياراتماي، باشقىچە سىزىپتۇ.)

تا جىلۋە قىلدى ئول سەنەم، لەيلى سوزى بولدى ئەدەم،
سەۋدام ئوتى چەكسەچ ئەلەم، پەست ئەتتى مەجنۇن شۇھرەتىن
(ئۇ سەنەم بىر جىلۋە قىلغۇدى، لەيلى كويۇگى يوققا چىقتى، مېنىڭ
سەۋدايىلىغىمنىڭ ئوتى بايراق كوتۇرۇپ چىقۇدى، مەجنۇننىڭ
شۇھرىتى يەر بولدى.)

رۇخسار ئاچىب ئول سىمبەر، قامەتنى ئەيلەپ جىلۋەگەر،
ئۇزدىيو كەتتى سەر - بەسەر گۈل رەغبەتىن، سەرۇ ئۇلپەتىن.
(ئۇ كومۇش بەدەن قەددۇ - قامىتىنى ئوينۇتۇپ، يۈزىنى ئاچقان
ئىدى، سەرۇنگە ئۇلپەت بولىدىغانلار زادى
قالمىدى.)

كوڭلۇم يۈزۈڭ بىچارەسى، جانىم لەبىڭ خۇنخارەسى،
سور، ئەي جەھان ئەييارەسى، گاھى ئالارنىڭ ھالەتىن.
(كوڭلۇم يۈزۈڭ ئالدىدا بىچارە، جېنىم لېۋىڭ ئىشقىدا قان يۇتىدۇ.
ئەي جاھان ئەييارى، ئارىلاپ ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ قوي.)

تەقۋا ئىشى ھەۋار ئېرۇر، سۇبھەم ئىپى زۇننار ئېرۇر،
ئول كۈلبەئى خەممار ئېرۇر، تا كوردۇم ئول چىن لوئبەتىن.
(تەقۋالىق ئويۇم تۇزلىنىپ كەتتى، تەسۋىيەم يىپى زۇننار بولدى،
ئورنۇم مەيخانە بولدى، ئۇيەردە خۇددى جۇڭگو ئويۇنلىرىنى كوردۇم.)

جەننەتتە قىلماسمەن نۇزۇل، ئول كوي ئارا تاپسام ۋۇسۇل،
دۇزەخنى ئەيلەرمەن قەبۇل، ئەمما يوق ئانىڭ فۇرقەتىن.
(ئەگەر ئۇنىڭ كوچىسىدا ۋىسال تاپسام، جەننەتكىمۇ كىرمەيمەن،
دوزاقنى قوبۇل قىلسام قىلايكى، ئۇنىڭدىن ئايرىلىشقا قىممايمەن.)

ئەيلەپ سەلاسىل ئارزۇ، ئارتار جۇنۇنۇم مۇبەمۇ،
ناگاھ نەسىمى مۇشكبۇ، يەتكۈرسە زۇلفۇڭ نەكھەتىن.
(ئىپار پۇراقلىق شامال بىردىنلا زۇلفۇڭ ھىدىنى يەتكۈزسە،
مەن ئۇنىڭ زەنجىرىگە باغلىنىش ئارزۇسىدا تېخىمۇ ساراڭ بولىمەن.)

ئىش سىرىدىن ئايا كىم بىلۇر، كىمدىن بۇ مۇشكىل ئاچىلۇر،
ۋەھكىم، بۇ غەم مۇھلىك قىلۇر ھەر لەھزە كوڭلۇم ھەيرەتىن.
(ئىشنىڭ سىرىنى كىملەر بىلەر، كىم بۇ چىگىشنى يېشەر؟ ئاھ،
ھەمىشە مۇشۇ غەم كوڭلۇمدىكى ھەيرانلىقنى كۈچەيتىۋېتىدۇ.)

بولغىل نەۋائى رۇبەرەھ، قىلغىل فەناكويىن پەنەھ،
تەرك ئەيلە زوھدۇ خانەقەھ، قىل دەيرپىرى خىزمەتىن.
(ناۋايى، ئۇدۇل ماڭ دە، يوقلۇق كوچىسىدىن پاناجاي تاپ،
سوپىلىق ۋە خانىقادىن كېچىپ، مەيپۇرۇشنىڭ خىزمىتىنى قىل.)

جاندا جان پەرۋەر سوزىدۇرمۇ، لەبى خەندانمۇ،
روھۇم ئارامى دېيمۇ ئانى، جانىم جانمۇ؟
(لېۋىددىكى كۈلكىمدۇ، ياكى جاننى جانلاندۇرغۇچى ھارارەتمىدۇ،
ئۇنى روھىمنىڭ ئارامى دەيمۇ، ياكى جېنىمنىڭ جېنى دەيمۇ؟)

كۆڭلۈم ئىچرە نېشلەركىم، سانجىلىدۇر، ئاڭلامان،
نېشتەرى مۇژگانىدۇرمۇ، ناۋەكى پەيكانمۇ؟
(كۆڭلۈم ئىچرگە تىكەنلەر سانچىلىپتۇ، بىلەلمىدىم-
ئوقيانىڭ ئوقمۇ، ياكى كىرپىك نەشتىرىمۇ؟)

ئەي كۆڭۈل، ئالەم بۇزاردا قايىسرى ئارتۇق ئىكىن،
نۇھ توفانمۇ ، ئەشكىم سېلىنىڭ تۇغيانمۇ؟
(ئەي كۆڭۈل، ئالەمنى ۋەيران قىلىشتا قايسى ياماڭ،
نوھ توپانمۇ، ياكى كوزيېشىم كەلكۇنىنىڭ تاشقىنمۇ؟)

جان ئالۇردە قايسىنىڭ سەئىب ئېركەنىن شەرھ ئەيلەگىل،
ئىشقىنىڭ بىدادىمۇ،يا شىددەتى ھىجرانمۇ؟
(جان ئېلىشتا قايسى يامانراق؟ شۇنى بايان قىل،
ئىشقىنىڭ ئازاۋىمۇ ياكى ھىجرانىنىڭ كۈچلۈكلىگىمۇ؟)

نى ئۇچۇن ئول گۈل ئىرەم گۈلزارىدىن ئارتۇق ئەمەس،
جىلۋە ئەيلەرسەرۋىمۇ، ياغۇنچەئى خەندانمۇ؟

ئەيكى، بەردىڭ دەھر شوخىغە كۆڭۈل قەتلىڭ ئۇچۇن،
ئىشۋەئى پەيداسىمۇ، يوق ئافەتى پىنھانىمۇ؟
(ئەي كىشى، ئولتۇرۇلۇشۇڭ ئۇچۇن جاھاندىكى بىر شوخقا
كۆڭۈل بەردىڭ، ئاشكارە نازى ئولتۇرەرمۇ ياكى يوشۇرۇن ئاپىتىمۇ؟)

قەتل قىلدىلەر نەۋائىنى ۋەلىكىن بىلمەدىم
كۆڭلىن ئالدۇرماقمۇ ئىردى، يا كۆڭۈل ئالغانىمۇ؟
(ناۋايىنى ئولتۇرۇشتى، بىراق بۇ كۆڭلىنى ئالدۇرۇشمۇ، يا كۆڭۈل
ئېلىشمۇ، بىلمىدىم.)

كۆڭلۈم ئورتەنسۇن ئەگەر غەيرىغە پەرۋا ئەيلەسە،
ھەر كۆڭۈل ھەمكىم سېنىڭ شەۋقىڭنى پەيدا ئەيلەسە.
(ئەگەر كۆڭلۈم سەندىن باشقىغا مايىل بولسا، ئۇ ئورتەنسۇن،
باشقا كۆڭۈلمۇ ئوزىدە سېنىڭ ئىشقىڭنى پەيدا قىلسا، ئۇمۇ
ئورتەنسۇن.)

ھەركىشى ۋەسلىڭ تەمەنا ئەيلەسەم نەۋمىد ئولەي،
ھەر كۆڭۈل ھەمكىم سېنىڭ ۋەسلىڭ تەمەنا ئەيلەسە.
(باشقا ھەرقانداق كىشىنىڭ ۋەسلىنى تاما قىلسام، مۇراتسىز ئولەي،
باشقا كۆڭۈلمۇ سېنىڭ ۋەسلىڭنى تاما قىلسا، ئۇمۇ مۇراتسىز
ئولسۇن.)

ئوزگەلەر ھوسنىن تاماشا ئەيلەسەم، چىقسۇن كوزۇم،
ئوزگە بىركوز ھەمكى ھوسنۇڭنى تاماشا ئەيلەسە.
(باشقىلارنىڭ ھوسنىنى تاماشا قىلسام، كوزۇم چىقسۇن،
باشقا كوزمۇ سېنىڭ ھوسنىڭنى تاماشا قىلسا، ئۇمۇ چىقسۇن.)

غەيرى زىكرىن ئاشكارا قىلسا لال ئولسۇن تىلىم،
قايسى بىرتىل ھەمكى زىكرىڭ ئاشكارا ئەيلەسە.
(تىلىم سەندىن باشقىنىڭ گېپىنى قىلسا تۇتۇلسۇن،
باشقا بىرتىلمۇ سېنىڭ گېپىڭنى قىلسا، ئۇمۇ تۇتۇلسۇن.)

رەشكىدىن جانىمغە ھەرنەرگىس كوزى بىر بىرشوئلەدۇر،

باغ ئارا ناگاھ خىرام ئول سەرۋ رەئنا ئەيلەسە.
(ئۇ سەرۋى بويلۇق گۈزەل باغنى ئايلانسا كۆندەشلىكتىن
ماڭا ھەربىر نەرگىس گۈلنىڭ كوزى ئوت بولۇپ كورۈنۈدۇ.)

يوق ئاغىزدىن نوكتە ئەيتۇر مەھۇشىمدەك، بولماغاي،
گەر قۇياش ھەرزەررەسىدىن بىرمەسىھا ئەيلەسە.
(مېنىڭ گۈزىلىمدەك يېقىملىق سوزلەيدىغان ھېچكىم يوق،
گەرچە قۇياش ھەر بىر زەررەسىدىن ھايات بەخش ئەتسىمۇ
ئۇنىڭغا يەتمەيدۇ.)

ئاقىبەت جانىمغە يەتتى، ئەي خۇش ئول مۇغكىم، مېنى
بىرقەدەھ بىرلە خەرابات ئىچرە رەسۋا ئەيلەسە.
(ئاقىۋەت جېنىمغا تاقالدى، ئەمدى مەيپۇرۇش بىرقەدەھ
بىرىپ مەيخانىدا رەسۋا قىلسا ياخشى بولاتتى.)

كەلتۇرۇڭ دەپئى جۇنۇنۇمغا پەريخان، يوق تەبىب،
كىمئول ئەنسابدۇر پەرى ھەركىمنى شەيدا ئەيلەسە.
(مېنىڭ ساراڭلىغىمنى ساقايتىدىغان تېۋىپ يوق، پەريخان چاقىرىڭلار،
پەرىگە ئاشىق بولغان كىشىنى شۇ ئەملەيدۇ.)

سوبھەمدەك ھەردەمدە گەردۇن قويماغاي ئاسارىنى،
ناگاھ ئەھلى سىدق كوڭلى مېھرىن ئىفشا ئەيلەسە.
(سادىق كۆڭۈللەر مېھرىنى ئاشكارىلىسا، پەلەك
دائىم ئۇنى سۇبھەمدەك يورتىۋېتىدۇ.)

دەھر شوخىغە، نەۋائى، سەيد بولما نېچەكىم،
كۇن ئۇزارى ئوزرە تۇن زۇلفىن مۇتەررا ئەيلەسە.
(ناۋايى، جاھان گۈزىلىنىڭ دامىغا چۈشۈپ قالما، گەرچە ئۇ
كۆندەك يۇزى ئەتراپىدا تۇندەك قاراچىنى يايسىمۇ.)

غەمىمنمۇ دېيىن، يا بىغەم ئەلنىڭ ماجراسىنمۇ؟
كۆڭۈل ھالىنمۇ ياخۇد كۆڭلۈم ئالغانىنىڭ جەفاسىنمۇ؟
(غېمىمنى ئېيتايمۇ، يا بىغەملەرنىڭ ماجراسىنمۇ، كۆڭلۈم
ھالىنى ئېيتايمۇ ياكى كۆڭلۈمنى ئالغانىنىڭ جاپاسىنمۇ؟)

قاتىغ ئىشقىم بالائۇ شددەتىنمۇ ئەيلەيىن تەقرىر،
يوق ئېرسە بىنەھايەت ئىشتىياقىم ئېتىلاسىنمۇ؟
(مۇشكۈل ئىشقىنىڭ بالاھەم مۇشەققىتىنى ئېيتايمۇ،
ياكى ئاجايىپ شەيدالىقا گىرىپتارلىغمىنمۇ؟)

ئەدەبسىز دەردۇ رەنجىم سەئىب ئىكەنىمۇ قىلايىن شەرھ،
سىغەتتە راست كەلمەس شەۋقۇم ئاشۇبى بەلاسىنمۇ؟
(ھەددى ـ ھىساپسىز دەرد ۋە ئاغرىغىنىڭ ئېغىرلىغىنى ئېيتايمۇ،
يا بۇ چىدىغۇسىز كويۇكنىڭ بالادەك ۋەھىمىسىنمۇ؟)

كۆڭۈلدە ۋەسل باغى ئارزۇسىنمۇ بەيان ئەيلەي،
باغىردا خارى ھىجران نوگىنىڭ مۇھلىك ياراسىنمۇ؟
(كۆڭۈلدىكى ۋىسال بېغىنىڭ ئارزۇسىنى بايان قىلايمۇ، ياكى
جۇدالىق تىكىنى كىرگەن باغرىمنىڭ جانغا تاقالغان يارىسىنمۇ؟)

ۋەفاسىز ياربىمەرۋالىغىنىڭمۇ سوزىن ئەيتاي،
ماڭا جەۋرۇ ـ جەفا تىغىن ئۇرۇپ، ئەلگە ۋەفاسىنمۇ؟

(ۋاپاسىز يارىنىڭ بىمەرۋالىغىنى ئېيتايمۇ، ياكى ماڭاجەۋرى
جاپا تىغىنى سانجىپ، باشقىلارغا قىلغان ۋاپاسىنمۇ؟)

فەلەك زۇلمى، ئولۇس بىدادى يا بىر سەرۋى رەئنانىڭ
مېنىڭ ھالىمنى ئەيلەپ بىمەۋا، ھەريان ھەۋاسىنمۇ؟
(پەلەكنىڭ زۇلمىنى، ئەلنىڭ جەۋرىسىنى ئېيتايمۇ، ياكى بىر
گۈزەلنىڭ مېنىڭ ھالىم بىلەن كارى بولماي، كۆڭلى ھەريانلىقىنى!
بولغانلىغىنمۇ.)

نەۋائى، ئىلتىفات ئاغاز قىلدى يار، بىلمانكىم،
فىراقىدىن شكايەتمۇ قىلاي، ۋەسل ئىلتىماسىنمۇ؟
(نەۋايى، يار ئىلتىپات قىلىشقا باشلىدى، نىمە قىلاي،
ھىجرانىدىن زارلىنايمۇ ياكى ۋىسالىنى تىلەيمۇ؟)

پەردەغە كىرگەن كەبى خۇرشىدى رەخشان ھەر كېچە،
ئەزىم خىلۋەت ئەيلەر ئول شەھىئى شەبىستان ھەر كېچە.
(ھەر ئاخشىمى نۇرلۇق قۇياش پەردە ئىچىگە كىرىپ كەتكەندەك،
ئۇ كېچەمنىڭ چىرىغىمۇ خىلۋەتكە كىرىۋالىدۇ.)

ئول كۆلۈپ ئەھباپ بىرلە سۆبھەدەك، مەن شەھئۇار،
ئورتەنىب كۆگلۈم، توكەرمەن دۇررى غەلتان ھەر كېچە.
(ئۇ ھەر ئاخشىمى دوستلىرى بىلەن تاك نۇرىدەك كۆلىدۇ،
مەن كۆگلۈمنى شامدەك كويدۇرۇپ، ئۇنچە - مارجان توكۈپ
چىقىمەن.)

بىر قۇياش ھىجرانىدا ئۇريان تەنىم گەردۇن كەبى،
مېھر ئوتىدىن كۆرگۈزۈر مىك داغى پىنھان ھەر كېچە.
(يالاڭغاچ گەۋدەم بىر قۇياشنىڭ پىراقىدا خۇددى ئاسمانغا
ئوخشاش، ھەر كېچىسى ئىشق ئوتىدىن مىڭلىغان يوشۇرۇن
داغلارنى كورستىدۇ.)

گەھ - گەھ، ئەي مەخمۇرى خاب ئالۇد، سور ئول خەستەنى،
كىم بېتەر ئاغزىغە لەئلىڭ يادىدىن جان ھەر كېچە.
(ئەي ئۇگدىگەن مەس، شۇ كېسەلمەنىڭ ھالىدىن خەۋەر
ئالساڭچۇ، ھەر كېچە لۇنگىنى ئويلاپ، ئۇنىڭ جېنى ئاغزىغا كېلىپ
قالىدۇ.)

ناسىھا، نىنەۋئ پىنھان تائەت ئەيلەيكىم، ئالۇر
دىنۇ دانىش نەقدىنى بىر نامۇسۇلمان ھەر كېچە.
(ئەي نەسىھەتچى، مەن كېچىسى قانداقمۇ پىنھان ئىبادەت قىلاي،
ئىمان ۋە ئەقىل بايلىغىنى بىر نامۇسۇلمان ئېلىۋالغان تۇرسا.)

بىر كېچە سورغىل مېنى، ئاندىن بۇرۇنكىم سورغاسەن،
"قانى ئول بىدىلكى ئەيلەر ئىبردى، ئەفغان ھەر كېچە".
(بىر ئاخشام ھالىمنى سورا، بۇرۇنمۇ "ھەر كېچىسى دات - پەريات
قىلىدىغان ھىلىقى ئاشىق قېنى" دەپ سورىغان ئىدىڭغۇ.)

چەك، نەۋائى، ناله، كوز مەي بەرسۇنۇ باغرىم كەباپ،
چۇن بولۇر ئول ئاي خەيالى بىزگە مېھمان ھەر كېچە.
(ناۋايى، ناله كويىنى چال، كوزۇڭ شاراپ، جىگىرىڭ كاۋاپ
تەييارلىسۇن، چۇنكى ھەر ئاخشىمى ئۇ ئاينىڭ خىيالى مېھمان
بولۇپ كېلىدۇ ئەمەسمۇ.)

نەسىھەت ئەھلى ماڭا دەركى :"مەينى تەرك ئەت"، ۋەھ
ئىلىك ئالىب كېلۇر، ئاغىز ئېچەر، ماڭا نى گۇنەھ.
(نەسىھەتچىلەر ماڭا: "شاراپنى تاشلا" دېيىشىدۇ، ۋاييەي، ئۇنى
قول ئالىدۇ، ئېغىز ئېچىدۇ، ماڭا نېمە گۇنا؟)

ماڭا مەي ئېچىمەك ئەمەس ئوزلۇگۇمدىن، ئەي ناسىھ،
بۇ ئىشگە چەك قەدى دالو شاھىد ئولدى گوۋاھ.
(ئەي نەسىھەتچى، شاراپ ئېچىشىم ئوزلىگىمدىن ئەمەس،
بۇ ئىشقا چاك قەددى دالالەتچى، مەھبۇپ گۇۋاچى.)

قىلۇر جۇنۇنۇ قەدەھ مەنسىنى ماڭا زاھىد،
دېگەيمۇ تېلىبەگە بۇ سوزنى بولماسا ئەبلەھ.
(زاھىد ماڭا جۇنۇنلۇق ھەم قەدەھتىن كەچ دەيدۇ،
ئەگەر ئەخمەق بولمىسا تەلۇگە بۇنداق سوزنى قىلاتتىمۇ.)

قەدەھ چىراغىنى ئاللىمغە تۇتقىل، ئەي ساقى،
كى زوھد زۇلمەتىدە ئەسرو بولمىشام گۇمرەھ.
(ئەي ساقى، قەدەھ چىرىغىنى ئالدىمغا تۇت،
زاھىتلىق زۇلمىتىدە ئادىشىپ كەتمەي.)

بۇ شەمئ بىرلە خەرابات ساری باشلا مېنى،
كى تىرە زوھد تۇنى ئېچىدە ئولمەيىن ناگەھ.

(بۇ چىراق بىلەن مېنى مەيخانە تەرەپكە باشلا،
بۇ زاھىتلىق قاراڭغۇ تۇندە تۇيۇقسىز ئولۇپ قالماي يەنە.)

باشىمنى پىرى خەرابات دەر گەھىدە قويماي،
كى بار ئىشگىدە شاھۇ گەدا، گەدا بىلە شەھ.
(بېشىمنى مەيخانىچىنىڭ بوسۇغىسىغا قويماي،
ئۇنىڭ ئىشگىدە گادايمۇ بار، شاھمۇ بار.)

نەۋائى ئەيتۇر ئىمىش دەير ئارا سەنەم زىكرىن،
بۇ ئىسم زىكرىگە كىم قىلسا مەيل بىسمىللاھ.
(كىم بۇتخاندا بۇتنىڭ نامىنى تىلغا ئېلىپ،
"بىسمىللا" دىسە، ناۋايىمۇ قوشۇلۇپ ئوقۇيدۇ.)

مەن مەستى غەرقى بادەمەن، ئەكسىم ئەمەس مەي ئىچرە، ۋەھ،
ساقىغە باۋەر بولماسا، بىخودلۇغۇم بەستۇر گۇۋاھ.
(مەيگە سايەم چۈشكىنى يوق، بەلكى ئۇزۇم مەيگە غەرق
بولغانمەن، ساقى ئىشەنمىسە، ھۇشسىزلىغىم بۇنىڭغا گۇۋا.)

تەقۋا ئىدىاسى بىرلە كىم مەسجىدغە باردىم دەيمۇدىن،
ئەي مۇغەمبەچە ئىنەك رىدا بوينۇمدا گەر قىلدىم گۇناھ.
(مەيخانىدىن چىقىپ، تەقۋالىق پەرىجىسىنى كىيىپ مەسچىتكە
كىرىپ قاپتىمەن، ئەي مەيچى يىگىت، ئەمدى بۇ پەرىجە بويۇ-
نۇمغا ئارتىلغان گۇنا بولدىغۇ.)

كەلدىم قاچىپ غەم خەيلىدىن مەيخانەغە، ئەي پىرى دەير،
تەگرى پەناھىڭ، گەر ماڭا خۇم كەينىدە بەرسەڭ پەناھ.
(غەم لەشكەرلىرىدىن قېچىپ مەيخانىغا كەلدىم، ئەي مەيخانىچى،
ساڭا خۇدا پانا بولسۇن، ماڭا سەن كۇزا كەينىدىن پانالىق
جاي بەرسەڭچۇ.)

دەير ئىچرە سەرخۇش مۇغەمبەچە دىنىمنى تاراج ئەيلەدى،
ئەيب ئىتمەڭىز گەركەلمەسە يادىمگە شەيخو خانەقاھ.
(دىنىمنى مەيخاندا شىركەيىپ ساقى يىگىت بۇلاپ كەتتى،
شۇڭا خانقا ۋە شەيخ يادىمغا كەلمىسە، ئەيىبكە بۇيرۇماڭلار.)

نەززارەدىن ھۇش ئەھلىنىڭ دەستارى تۇشمەك نى ئەجەپ،

مۇنداغكى سەرخوش سەكرەتۇر ھەريان سەمەند ئول كەجكۇلەھ.
(ھۇشيارلار تاماشاغا مەيتۇن بولۇپ، بېشىدىن سەللىسى چۈشۈپ
قالسا، ئەجەپلەنمەڭ، چۈنكى ئادەم مەس بولغاندا، تۇمىغىنى
تەتۇر كىيىپ، ئېتىنى قالايمىقان چاپتۇرىدىغۇ.)

تەسبىھنى مەي رەھنى قىل، ھەر دانەغە مەيل ئەتمەگىل،
گەر ئىستەسەڭ كۆڭلۈڭ قۇشىن سەيد ئەتمەگەي بۇدامگەھ.
(تەسۇبنى مەي ئۈچۈن گۇروگە قوي، ئۇنىڭ تىزىقتىكى
ئۇرۇقچىلىرىغا قىزىقما، بۇ، مىڭ قىلغان بىلەن كۆڭۈل قۇشىغا
ئىندەڭ بولالمايدۇ.)

مەي تۇلىنىڭ ھەر پەششەسى پىلدۇرۇر خەرتۇملۇغ،
دەفئ ئەتكەلى دەير ئەھلىغە گەر چەكسە دەردو غەم سىپەھ.
(شاراپ دۇغىغا چۈشكەن ھەر بىر پاشا بىر خەرتوملۇق پىل،
ئەگەر دەرت ـ غەم لەشكەرلىرى ھۇجۇم قىلىپ كەلسە، ئىچەر ـ
مەنلەرنى مۇداپىسە قىلىدۇ.)

يۇز بىرلە گەر دەيرى فەنا بولىن سۇپۇرسەم ۋەجھى بار،
كىم دەير پىرى ئاللىدە بۇنەۋئ ئولۇبمەن روھ بەرەھ.
(فەنا مەيخانىسىنىڭ يولىنى يۇزۇم بىلەن سۇپۇرسەم، بۇنىڭ
سەۋدۇى بار، چۈنكى مەيخانىچى ئالدىدا يول باشلىغۇچى
بولغانمەن.)

گۇلخان ئارا ئاستىڭدا كۇل، ئۇريان باشىڭدا ئىشق ئوتى،
بۇ نەۋئ تەختۇ تاج ئىلە سەن سەن نەۋائى پادشەھ.
(گۇلخاندا ئاستىڭدا كۇل، يالاڭئاشتاق بېشىڭدا ئىشق ئوتى،
ئەي ناۋايى، بۇنداق تاجۇ ـ تەختىڭ بىلەن ئۇزەڭنى پادىشا
ھىساپلا.)

هەيهاتكىم، بىراۋ غەمىدىن زارمەن يەنە،
فەريادكىم، بەلاغە گىرىپتار مەن يەنە.
(ئاھ، بىركىمنىڭ غېمىدە يەنە زارلىنىمەن،
ۋاي دات، يەنە بالاغا گىرىپتار بولۇپ قالدىم.)

ئەي مۇددەئىكى، ئارزىم ئىدى تەئىنۇ سوكىمەكىڭ،
فارىغ دىگىلكى، ھەرنى دىسەڭ بار مەن يەنە.
(ئەي دەۋاگەر، تەنە ـ سوكۇشلىرىڭدىن ئۈيۈلمەن،
بولدى قىلغىنا، نىمە دىسەڭ مانا مەن.)

دەفئ ئولمىش ئېردى نۇشى لەبىڭدىن مەلالەتىم،
لۇتفى ئەيلە، ئەي تەبىبكى، بىمارمەن يەنە.
(لېۋىڭ شەرۇتىدىن دەردىم شىپا تاپار ئىدى،
ئەي تىۋىپ، مەن كېسەل، شەپقىتىڭنى كورسەتكىنە.)

ھەر كېچە بىر قۇياش غەمىدە غۇسسە تاشىدىن
باشىدىن ـ ئاياغ سىپىھىردەك ئەفگارمەن يەنە.
(ھەر كېچىسى بىر قۇياش غېمىدە، ئۇرۇلغان قايغۇ
تېشىدىن ھەمە يېرىم خۇددى ئاسمانىدەك زەخمىلىك.)

سوفىئى ئەقل سەۋمەئەسىن شۇكرىكىم بۇزۇپ،
دارۇلفەنايى ئىشقىدا خەممارمەن يەنە.

(شۇكرى، ئەقىل سوپىلىغىنىڭ خىلۋەت ئويىنى بۇزۇپ،
ئىشقىنىڭ يوقۇلۇش مەيخانىسىدا يەنە مەي ساتقۇچى بولدۇم.)

ئاغزىم قۇرۇپ، دەمىم تۇتۇلۇپ، سەكرەسەم نېتاك،
كىم تەلبە چاپۇكۈمگە جىلاۋدارمەن يەنە.
(ئاغزىم قۇرۇپ، دىمىم تۇتۇلۇپ، سەكرىسەم، ئەجەپلەنمەڭلار،
چۈنكى مەن تەلۋە چەۋەندازىمنىڭ چىلۋىرىنى تۇتقۇچى.)

ئەقىل ئىتتى، ھۇش كەتتى، كۆڭۈل كويدى، چىقتى جان،
شۇكرى ئەت، نەۋائىياكى، سەبۇكبارمەن يەنە.
(ئەقىل يۇتتى، ھۇش كەتتى، كۆڭۈل كويدى، جان چىقتى،
ئەي ناۋايى، ئەمدى يېنىكلەپ قالدىم دەپ شۇكۇر قىل.)

تەۋسەنىڭ نەئىلدىن ئىستەرمەن باشىمغە ئەفسەرى،
ھندۇ دەككىم باشىغە تاۋۇسدىن سانچار پەرى.
(ئۇچقۇر ئېتىكنىڭ تاقىسىنى بېشىمغا تاج قىلىشنى خالايمەن،
خۇددى ھىندىلار بېشىغا تاۋۇس پېيى قىستۇرۋالغاندەك.)

ئارەزدىكە مەي، مەي ئىچىرە ئارەزدىڭ زاھىر قىلۇر
گاھى ئەختەردىن شەفەق، گاھى شەفەقدىن ئەختەرى.
(يۇزۇڭدە مەي ئەكس ئەتسە، مەيدە يۇزۇڭنىڭ شويلىسى
كۆرۈنىدۇ، بەزىدە يۈلتۈزدىن شەپەق، بەزىدە شەپەقتىن يۈلتۈز
ئەكس ئەتكەندەك.)

بەزمى ئەيشىن كوككە نېۋچۈن چەكمەگەي ئولكىم، ئاڭا
تۈتسە رۇھوللاھ دەمى ھەردەم قۇياشىدەك ساغەرى.
(ئەگەر بىرسىگە ئەيسا نەپىسى قۇياشتەك قەدەھ تۈتسا،
خوشاللىق بەزمىنى نەمىشقا كوككە ياڭراتمىسۇن.)

مەسنەدىم كورگىلكى ھەر تۈن قەسرى تاشنى فەرشىدىن،
باشقە خارا مۈتتەكادۇر، تەنغە كاشى بىستەرى.
(كورگىنىكى، مېنىڭ تەختىم تۈن قەسرىنىڭ تاش
توپىلىرىدىن، تاشلىرى بېشىمغا تايانچۇق، خىشلىرى
تېنىمگە كوپە.)

ۋەھىنى لولىۋەشدۇرۇر ئول قاتلىكى ئەمدەن خەلقنىڭ

قانىنى توكمەككە ھەربىر كىرپىگىدۇر نەشتەرى.
(ئاھ، ئۇ سىگان گۈزىلى ئەمەس، بەلكى قاتىل، ئۇنىڭ ھەر
بىر كىرپىگى كىشىلەرنىڭ قېنىنى قەستەن توكىدىغان نەشتەر.)

ئارەزدىڭ ۋەسفى تۈگەنمەس كاتىبى سۈنئ ئەيلەسە،
دەھر بوستانىدە گۈل يافراغلاردىن دەفتەرى.
(ياراتقۇچىنىڭ كاتىۋى جاھان بوستانىدىكى گۈل يوپۇرماق-
لىرىنى دەپتەر قىلىپ يازسىمۇ يۈزۈڭنىڭ تەرىپى ئادا
بولمايدۇ.)

ئەي نەۋائى، سەرۋەدەك ئازاد بول گەر ئىستەسەڭ،
گۈل مەسەللىك شاھىدى، بۇلبۇل كەبى ھۇنياگەرى.
(ناۋايى، گۈلگە ئوخشاش ئاشىق، بۇلبۇلغا ئوخشاش ...،
بولۇشنى خالىساڭ سەرۋى دەرىخىدەك تۈز بول.)

ئوت سالۇر ئەل جانغە ھەردەم ساۋۇغلۇغ بىرلە دەي،
ساقىيا، سىنماس ھەۋا زەھرى، كېتور تەرياك مەي.
(قىش پەسلى ھەمىشە كىشلەرنىڭ جېنىغا سوغاقلىق بىلەن ئوت سالىدۇ، ئەي ساقى، ھاۋەس زەھرى قايتمايۋاتىدۇ، ماڭا تەرياك① مەي بەرگىنە.

تۇز شەبىستان ئىچرە سوھبەتكىم ئىشارەت مەيغەدۇر،
شەمئى كافورىكى، ئاستى شوشە مۇزلار بىرلە دەي.
(ئىچكىلىكنى كوزلەپ كېچىلىك سوھبەت ئۇيۇشتۇر،
ئاستى چوكا مۇزلاردەك كاپور شامنى ياق.)

ئاتەشىن مەي بىرلە، ئەي ساقى، قىزىتقىل بەزمنى،
مۇتربا، ئول ئوتنى تىز ئەتمەككە ئال ئاغزىڭغە نەي.
(ئەي ساقى، ھارارەتلىك مەي بىلەن بەزمنى قىزىت،
ھەي نەغمىچى، بۇ ئوتنى تېخىمۇ ئورلىتىش ئۈچۈن نەينى پۈۈدە!)

دەھر مۇشكىن چۈن ھەۋا كافۇرى پىنھان ئەيلەدى،
بادەئى مۇشكىنى كافۇرى مىزاج ئىچمەي نىتەي.
(زامان ئىپارىنى ئىشق كاپۇرى يوشۇردى، رەڭگى كاپۇردەك ئاق،
ئىپاردەك خۇشپوراق شاراپنى نىمشكە ئىچمەيمەن.)

① تەرياك — زەھەر قايتۇرغۇچ دورا.

ئىچكەلى ئىخفا ئۇچۇن تۇن مۇشكىنى ئىستەر ھەكىم،
شۇكر، بۇ كافۇر ئارا ھەم زاھىر ئىپرەس ھىچ شەي.
(ھېكىملەر مەخپى ئىچىش ئۈچۈن تۇن مۇشكىنى① ئىزلەيدۇ، شۇكۇر، بۇ كاپور② ئارىسىدىمۇ ھىچقانداق نەرسە ئاشكارا بولمايدۇ.)

ئول قۇياش قار ئوزرە چىقماچ، يۇزۇم ئوزرە ئاكلامان،
ئەشك يا كوز ئاقى سۇ بولۇپ ئاقارمۇ يوقسە خەي.
(ئۇ قۇياش قار ئۇستىگە نۇر چاچقاندا، يۇزۇمدىكى تەرمىدۇ، ياكى كوز - يېشىم، ياكى سۇ بولۇپ ئېقىۋاتقان كوزۇمنىڭ ئىپقىمىدۇ، بىلەلمىدىم.)

ئىلگىدە مەيلىك سەفال، ئۇسرۇك نەۋائى قار ئوزە،
ئەي فەلەك، قىل جامى جەم بىرلە تاماشا تەختى كەي.
(مەس ناۋايى قار ئۇستىدە، قولىدا شاراپ قۇيۇلغان ساپال، ئەي پەلەك ئەمدى كەيخىسراۋ تەختى بىلەن جەمشىت جامىنىڭ تاماشىسىنى كورسەت،)

① تۇن مۇشكى — تۇن قاراڭغۇلىغى.
② كاپور — كۇندۇزدىن كىنايە.

سېۋىنگىل، ئەي كۆڭۈل، ئاخىرقى جىسمىمنى ئىچرە جان كەلدى،
قۇۋان، ئەي جانى مەھزۇنكىم، ھەياتى جاۋىدان كەلدى.
(ئەي كۆڭۈل، سۆيۈنگىن، ئاخىرى جىسمىڭغا جان كەلدى،
ئەي غەمكىن جېنىم، قۇۋانغىن، مەڭگۈلۈك ھايات كەلدى.)

سەپەردىن ئول پەرى يەتتى، مېنى مەھزۇننى شاد ئەتتى،
كۆڭۈلدىن ئەسكى غەم كەتتى، تەن ئىچرە ياڭى جان كەلدى.
(ئۇ پەرى سەپەردىن قايتتى، مەن غەمكىننى شاد ئەتتى،
كۆڭۈلدىن كونا غەم كەتتى، تەنگە يېڭى جان كەلدى.)

خىرەد يىغ بۇ مەسافىڭنى، تەھەممۇل، قوي گەزافىڭنى،
ۋەرەڭ، تەرك ئەيلە لافىڭنىكى، ئاشۇبى جەھان كەلدى.
(ئەي ئەقىل، لەشكەرلىرىڭنى يىغۋال، ئەي تاقەت، بىمەنىلىگىڭنى قوي،
ئەي سوپىلىق، پوچىلىقنى تاشلا، جاھان توپىلاڭى كېلىۋاتىدۇ.)

دەمكىم ئاندىن ئايرىلدىم، كۆڭۈلنى ھەمرەھى قىلدىم،
بۇگۈن كەلدى كۆڭۈل، بىلدىمكىم ئول نامەھرىبان كەلدى.
(ئۇنىڭدىن ئايرىلغان ھامان، كۆڭلۈمنى ھەمرا قىلدىم،
بۇگۈن كۆڭلۈم كەپتۇ، بۇنىڭدىن ئاشۇ كويۇمسىز كەلگەنلىگىنى
بىلدىم.)

كېلىبتۇر ياشۇرۇن ئو شەھ، مېنى مەجنۇن ئىمان ئاگەھ،

پەرى ئېرمەس ئېسە بەس، ۋەھ، نېچوك كوزدىن نىھان كەلدى.
(ئۇ شاھ يوشۇرۇن كەپتۇ، مەن مەجنۇن خەۋەرسىز قاپتىمەن،
ئەگەر ئۇ پەرى بولمسا، نىمشقا كوزگە كورۇنمەي كېلدۇ؟)

قەلەك باقتى قىغانىمغە، ئەجەل رەھم ئەتتى جانىمغە،
خەزانلىق بوستانىمغە گۈلى باغى جىنان كەلدى.
(پەلەك پىغانىمغا قۇلاق سالدى، ئەجەل جېنىمغا رەھمى قىلدى،
سولاشقان بوستانىمغا جەننەت گۈلزارى كەلدى.)

مۇغەننى بىر نەۋائى تۇز، نەۋائى، نەغمەئى كورگۈز،
ئاياقچى، تامسا تۇت توققۇزكى، دارايى زەمان كەلدى.
(ئەي سازەندە، بىر كۈي باشلا، ئەي ناۋايى، نەغمەڭنى كورسەت،
ئەي ساقى، توققۇز قەدەھ تۇتقىن، چۈنكى زامانىڭ ئىگىسى كەلدى.)

ئەي دۇ داغلىق شەربەتتىدە ئابىھەيۋان لەززەتى،
لەززەتى بولغاي نەسىبىم بولسا لەئلىك شەربەتى.
(ئەي، لېۋىڭنىڭ شەرۇتىدە ئابىھايات لەززىتى بار،
لېۋىڭنىڭ شەربىتى ماڭا نېسىپ بولسا نېمە دېگەن لەززەت ـ ھە!)

كېچىلەر ھەجرىڭدە بېخۇدەمەن، مېنىڭ ھالىمغە دۇر
شەمئىنىڭ گەھ كويمەگى، گەھ نالەسى، گەھ رىققەتى.
(كېچىلىرى جۇدالىق دەردىدە ئۇزەمنى يوقتىمەن، شامنىڭ
كويۇشى، نالىسى، دەتكەشلىگى مېنىڭ ھالىمنى ئىپادىلەيدۇ.)

مېھنەتى ھەجرىڭدە ئىشىم ئاھ ئىلە فەرياد ئېرۇر،
ئاھ ئەگەر فەريادىمە يەتمەس ۋىسالىڭ دوۋلەتى.
(ۋىسالىڭ دولتى ئاھ ـ پەريادىمغا يەتمىسە،
جۇدالىق دەردىدە ئىشىم ئاھ ـ پەريات چېكىشلا بولىدۇ.)

لەبلەرىڭنىڭ ھەسرىتى كوڭلۈمدە بولسا نى ئەجەپ،
شىشە بىرلە بادەنىڭ بىر ـ بىرگە كوپتۇر نىسبەتى.
(كوڭلۈمدە لەۋلىرىڭنىڭ دەرت ـ ھەسرىتى بولسا، نېمە بوپتۇ،
شىشە بىلەن شاراپنىڭ بىر ـ بىرىگە مۇناسىۋىتى زىچ ئەمەسمۇ.)

ئاھ زىڭغە، ئەي پەرى، مەجنۇن كوڭۈلنىڭ مەيلى بار،
تەلىبە يەڭلىغ كىم، ئانىڭ ئوت بىرلە بولغاي ئولفەتى.

(ئەي پەرى، جامالىڭغا مەجنۇن كوڭلۈم تەلپۈندۇ، ـــ
خۇددى تەلۋە ئوت بىلەن ئۇلپەت بولغاندەك.)

ئومر ئېرور ئىشق ئەھلىغە پەيكى نەسىم، ئەي باغبان،
بەسدۇرۇر بۇ مۇددەئاغە شاھىد ئانىڭ سۇرئەتى.
(ئەي باغۋەن، ئومۇر دېگەن ئاشقىلارغا تاڭ شامىلىغا ئوخشاش
خەۋەرچى، بۇ پىكرىگە ئۇنىڭ سۇرئىتى گۇۋا بولالايدۇ.)

يۇزۇ خالىڭدىن نەۋائىنىڭ كوزىدۇر قان ئارا،
لالەدەككىم، داغى بولمىش كوز قاراسى ھەيئەتى.
(يۇز ۋە خالىڭدىن ناۋايىنىڭ كوزى قانغا غەرق بولغان
لالىنىڭ دېغىغا ئوخشاپ قالدى.)

ئول ئايكى، مېرى ئىله ئالەمنى مۇھتەرەم قىلدى،
بۇ تەلىمگە نىدىن، ئايا، نەزەرنى كەم قىلدى.
(ئۇ ئاي ئوز نۇرى بىلەن ئالەمنى هورمەتكە ئىگە قىلدى،
بىراق، نىمشقىدۇر مەن تەلۇنى ئانچە كوزگە ئىلمىدى.)

كوزۇم ئىزىگە ياقىندۇر، موڭا داغى يۇز شۇكۇر،
ئەگەرچە يولدا گەردۇن قەدىمنى خەم قىلدى.
(گەرچە پەلەك ئۇنىڭ يولدا قەددىنى ئېگىزەتكەن بولسىمۇ،
كوزۇم ئۇنىڭ ئىزىغا يېقىن، بۇنىڭغا يۇز شۇكۇر.)

نەسىھەت ئەتسە ئولۇس تىزرەك بولۇر ئىشقىم،
بەلى، ئىتىكرەك ئېتەر ئوتنى ئولكى دەم قىلدى.
(كىشىلەر نەسىھەت قىلغانسىرى ئىشقىم ئورلەپ كېتىدۇ،
دەرۇەقە، پوۋلىسە ئوت ئۇلغۇيۇپ كەتمەمدۇ.)

فىراق شەرھىنى هەر كىرپىگىم يازار، گويا
فەلەك مىزەمنى تېگىز ئىچرەگى قەلەم قىلدى.
(پىراق شەرھىنى هەر بىر كىرپىگىم يازىدۇ، پەلەك
كىرپىكلىرىمنى سىيا دېگىزى بويىغا قەلەم قىلىپ تىككەن ئىكەن.)

ئول ئاي ئەزىمەت ئېتىب، يۇز غەمۇ بەلا نەقىدىن
نەسىبم ئەتتى، يامان بارمادى، كەرەم قىلدى.

(ئۇ ئاي كېتەردە، نۇرغۇن غەم - بالانى ماڭا نەسىبە قىلىپ
قالدۇرۇپ كەتتى، يامان ئەمەس، بۇمۇ بىر ئىلتىپات).

سىپىھر ئىشقىدە مەجنۇنغە يازدى كوپ تەئرىف،
موقابىلىدا زەمانە مېنى رەقىم قىلدى.
(پەلەك مۇھەببەت بابىدا مەجنۇننى جىق تەرىپلەپ يازدى،
تەقدىر ئۇنىڭغا تەڭداش قىلىپ مېنىمۇ يازدى.)

كوزۇمكى قان ئارا بولدى نىهان، ئەجەپ ئىبرەمەس،
كى ئەينىغە چو دەم ئولدى قەرىن، ئەدەم قىلدى.
(كوزۇم قانغا غەرق بولدى، بۇنىڭ نىمىسى هەيران قالارلىق،
"ئەينى" ("ئە") نىڭ ئايىغىنا "دەم" قوشۇلسا "ئەدەم"① بولىدىكەن.)

شۇكۇفە سىيم چىقارغاچ بۇ گۇلشەن ئىچرە خەزان
هەۋاغە بەرگىنى ساچماق بىلە ستەم قىلدى.
(گۇلشەن ئارا گۇل كۆمۈش چىقارغان ئىدى، بىراق،
غازاڭ پەسلى ئۇنىڭ بەرگىنى توزۇتۇپ، ستەم (ستىم)② قىلدى.)

نەۋائى جىسمىن ئوقۇڭ زەخمى ئەتتى دامى بەلا،
ۋىسال قۇشلارى ئاندىن مەگەركى رەم قىلدى.
(ئوقۇڭ زەخمى ناۋايىنىڭ جىسمىنى بالا دامىغا ئايلاندۇردى،
شۇڭا ۋىسال قۇشلىرى ئۇنىڭغا قونماي ئۇچۇپ كېتىدۇ.)

---

① ئەدەم — يوقلىق

② بۇ يەردە ھەرپ ئويۇنى كېتىۋاتىدۇ. "سىيم" دېگەن سوز - كومۇش.
بەرگى دېگىنى — ئاستىدىكى 2 چېكىت. ئۇنىڭ ئوزۇشى — ئاشۇ ئىككى
چېكىتنىڭ يۇقۇرىغا چىقىپ "ستىم" (يەنى دەرت - ئەلەم) گە ئايلانغانلىغى.

ئەي كۆڭۈل، كەلگىم، بەلا بەزمىدە جامى غەم تۇتاي،
ئوز قاتىغ ھالىمغە ئولىمەستىن بۇرۇن ماتەم تۇتاي.
(ئەي كۆڭۈل، كەل، ساڭا بالا بەزمىدە غەم جامىنى تۇتاي،
ئوزەمنىڭ مۇشكۈل ئەھۋالىمغە ئولىمەستىن بۇرۇن ماتەم تۇتاي.)

يىغلابان باشىمغە ئاھىم دۇددىدىن چەرماپ قارا،
ماتەمىم ئەل سوڭرە تۇتقۇنچە، ئوزۇم بۇ دەم تۇتاي.
(يىغلاپ، كىشىلەر ئاھىم تۇتۇندىن بېشىغا قارىلىق باغلاپ، ماتەمىنى
تۇتۇشتىن بۇرۇن، ھازىرلا ئوزەم تۇتاي.)

ئالەم ئەھلىغە نېچە قىلدىم ۋەفا، كوردۇم جەفا،
ئەي كۆڭۈل، كەل ـ كەلكى، تەركى جۇملەئى ئالەم تۇتاي.
(ئالەم ئەھلىگە شۇنچە ۋاپا كورسۇتۇپ، ئوزەم جاپا كوردۇم،
ئەي كۆڭۈل، كەل، ئەمدى مەن پۇتۇن ئالەمدىن كېچەي.)

ئەمدىكىم ئىشرەت سۇرۇدىدىن ئاچىلماڭ، ئەي كۆڭۈل،
نەۋھ ئاھەڭىن تۇزۇپ، بىرەەم سېنى خۇررەم تۇتاي.
(ئەي كۆڭۈل، خوشاللىق غەزىلىدىن ئېچىلما، يىغىدىن كۆي تۇزۇپ
سېنى بىرەەم خوشال قىلاي.)

مەستلىغدىن ئوزگە يوق دەردىم ئىلاجى، ساقىيا،
مەي كېتۈركىم، ھەم ئېچەي بىرلەھزە ئانى، ھەم تۇتاي.

(دەردىمنىڭ مەسلىكىنىن باشقا داۋاسى يوق، ئەي ساقى،
مەي ئىلىپ كەل، بىر پەس ئۇنى ئوزەم ئىچەي، بىر پەس ساڭا تۇتاي.)

قويغىل، ئەي ناسىھكى، مۇغ دەيردە ئوز ئەھۋالىمە،
مەست لايەئقەل ياقام يىرتىپ، سۇرۇدى غەم تۇتاي.
(ئەي ناسىھەتچى، مەيخانىدا مېنى ئوز ئەھۋالىمغا قوي،
مەسلىكتە ھېچنىمنى ئۇقماي، ياقامنى يىرتىپ، غەم ناخشىسىنى توۋلاي.)

چۇن جەھان بىرلە جاھان ئەھلىغە يوق ئىپرمىش ۋەفا،
ئەي نەۋائى، مەن ۋەفا سەر رىشتەسىن مەھكەم توتاي.
(ئەي ناۋائى، جاھاندا ھەم جاھان ئەھلىدە ۋاپا يوق ئىكەن،
مەن ۋاپا رىشتىسىنىڭ ئۇچىنى مەھكەم تۇتاي.)

ئارەزىك زەر ھوققەلەردىن، ئەي مەلاھەت مەشئەلى،
موسەففەدۇر لاجۇۋەردۇ ئالتۇن ئانىك جەدۋەلى.
(ئەي گۈزەللىك مەشئىلى، جامالىك زەر قۇتا. ئىچىدىكى
كىتاۋى ـ كوك ياقۇت، سىزىقلىرى ئالتۇن.)

تۇرفە ئايىدۇر ئۇزارىك، كوك ئاڭا ماۋى لىباس،
ئەنجۇم ئانىك تەنگە ـ تەنگە باسما قىلغان زەرھەلى.
(جامالىك ئاجايىپ بىر ئاي، ئاسمان ئۇنىك ھاۋارەڭ كويىنگى،
يۇلتۇزلار ـــ ئالتۇندىن ھەل بەرگەن تەڭگە گۈللىرى.)

ھەر نەفەس ئارتار جەمالىڭنىك سەفاسى كوزگۈدىن،
كوزگۈنىڭ ئانداقكى كولدىن بولغاي ئەفزون سەيقەلى.
(جامالىڭنىك سۇزۇكلىگى ھەرقاچان ئەينەكتىن ئۇستۇن.
جۇددى ئەينەكنىك پاقىرىشى كولدىن زىيادە بولغاندەك.)

بىر پەرىدۇر لالەزار ئىچرە ساريغ گۈللەر ئارا،
يا ئۇل ئاي ئۇستىدەدۇر زەربەفت گۈلگۈن مەخمەلى.
(ئۇ پەرى لالىزار ئىچىدە، سىرىق گۈللەر ئارىسىدا، خۇددى زەرباپ،
مەخمەل كىيگەن بىرسى ئاي ئۇستىدە تۇرغاندەك كورۈنىدۇ.)

ھوسنى ئەترافىدا، ئەي مەششاتە، ھەريان قويما خال،
كىم خوتەن مۇلكىدە ھىندۇلارنىڭ ئولماس مەدخەلى.

(ئەي پەدەزچى، ئۇنىڭ ھوسنىگە ھەر تەرەپتىن خال چەكمە،
خوتەن ئېلىگە ھىندىلارنىڭ ئارىلىشىدىغان يولى يوق.)

نەۋ ئەرۇسى دەھر ئەقدىن ئىستەمە، كوپكىم ئەرۇس،
ئاخىرى ئىفرىت ئولۇر گەرچە پەريدۇر ئەۋۋەلى.
(زامان كىلىنچىگە نىكالىنىشنى ئويلىما، دەسلەپتە
پەرى بولۇپ، كېيىن ئالۋاستىغا ئايلىنىدىغان كېلىنچەكلەر كوپ.)

ئەي نەۋائى، ۋۇسمە بىرلە كەسمەدىن تاپقان فىرىپ،
گەر مەلەكدۇركىم، بولۇر شەيتان سىفەتلەر مەھزەلى.
(ئەي ناۋايى، ئوسمىسى ۋە سىكىلىگى بىلەن ئالدىغۇچىلار
پەرىشتە بولسىمۇ، شەيتانغا ئوخشاش مەسخىرىچى كېلىدۇ.)

ئىشق ئەھلى گورىستاندا قەبرىم چۈ زاھىر بولغۇسى،
فەرھاد ئانىڭ تاشىن يونۇپ، مەجنۇن مۇجاۋىر بولغۇسى.
(مېنىڭ قەۋرەم ئاشىقلار گورۇستانلىغدا پەيدا بولدۇ،
پەرھات ئۇنىڭ تاشلىرىنى يونۇيدۇ، مەجنۇن بۇ يەرگە مۇقىملىشىدۇ.)

دەرسەن يۈزۈم ساری كوزۇڭ كوپ باقماسۇن، گەرىۋز بۇدۇر،
ئول مېھر تابىدىن ئېرىپ ئاققۇنچە نازىر بولغۇسى.
(يۈزۈمگە كوزۇڭ كوپ قارىمسۇن دەيسەن، يۈز شۇنداق بولىدىغان بولسا،
كوزۇم ئۇنىڭ ئىشقى تەپتىدىن ئېرىپ، ئېقىپ كەتكىچە قارايدۇ.)

غەمزەڭدىن ئولتۇرمەك ئىشىن تەلىم ئالا كەلمىش ئەجەل،
بۇ نەۋئ ئۇستاد ئولسە، ئول ئاز چاغدە ماھىر بولغۇسى.
(ئەجەل ئادەم ئولتۇرۇش ئىشىنى سېنىڭ نازىڭدىن ئۆگەنگەن،
بۇنداق ئۇستازى بولسا، ئۇ پاتلا ماھىر بولۇپ كېتىدۇ.)

خەتتى غۇبارىن دېمەكىم بولغۇسى ئول يۈز مانىئى،
تۇن پەردەسى ئاي نۇرىغە نى نەۋئ ساتىر بولغۇسى.
(چۈمپەردە ئۇنىڭ جامالىغا توسالغۇ بولدۇ، دېمە،
تۇن ئاي نۇرىنى قانداقمۇ يوشۇرالىسۇن.)

بولغۇسى مۇتلەق شوئلەلەر ئىچرە سەمەندەر سەيرىدەك،
سەنسىز كۆڭۈل، گۈلزار ئارا ئولدەمكى سايىر بولغۇسى.
كۆڭۈل قاچانكى سەنسىز گۈلزار ئىچىدە سەيرى قىلسا،
خۇددى سەمەندەر① يالقۇن ئىچىدە يۈرگەندەك بولىدۇ.)

ئول غەمزە كۆفرىدىن كۆڭۈل نەۋئى كېلۇر ئىسلامغە
كىم تەركى ئىسلام ئەيلەبان گويا كى كافىر بولغۇسى.
(مۇسۇلمانلىقنى قويۇل قىلغان كۆڭۈل ئۇنىڭ غەمزىسىنىڭ
كۇپرىدىن مۇسۇلمانلىقنى تاشلاپ كاپىر بولغۇسى.)

كۆڭلۈمدىكى ھەر نېشىدىن گەر بولسا بىر تىل، ھەر بىرى
يۈز تىل بىلە ئوز ھالىنىڭ شەرھىدە قاسىر بولغۇسى،
(كۆڭلۈمگە سانچىلغان ھەربىر نەشتەر بىرتىل بولۇپ، ھەر بىرى
يۈز تىلدا سوزلىسىمۇ ئوز ھالىنى تولۇق بايان قىلالمايدۇ.)

خاتىرنى جەم ئىستەر ئىسەڭ، ئەۋۋەل خەۋاتىر دەفئىن ئەت،
كىمدە خەۋاتىر بولماسا، ئاسۇدە خاتىر بولغۇسى.
(خاتىرجەملىك ئىزدىسەڭ، ئاۋال تەشۋىشنى يوقات،
كىمدە تەشۋىش بولمسا، خاتىرجەم بولالمايدۇ.)

قىلدى نەۋائى قەددىگە سەرۋى سەھى تەشبىھىنى،
بۇ تەبئى نامەۋزۇن بىلە بىچارە شائىر بولغۇسى.
(ناۋايى قەددىگىنى سەرۋە دەرىخىگە ئوخشاتتى،
بىچارە مۇشۇنداق ناباپ تەسۋىر بىلەن شائىر بولماقچى.)

① سەمەندەر — ھەم سۇدا، ھەم قۇرۇقلۇقتا ياشايدىغان كالتا قۇيرۇقلۇق ھايۋان.

جۇنۇن ۋادىسىغە مايىل كورەرمەن جانى زارىمنى،
تىلەرمەن بىر يولى بۇزماق بۇزۇلغان روزگارىمنى.
(خار - زار جىنىمنىڭ مەجنۇنلۇق دەشتىگە يۇزلىنىشىنى، ۋەيرانە
تۇرمۇشىمنى بىراقلا ۋەيران قىلىشنى خالايمەن.)

قەلەك بىدادىدىن گەرچە مېنى خاكى غوبار بولدۇم،
تىلەرمەن تاپماغايلار توتىيالمقە غۇبارىمنى.
(پەلەكنىڭ زۇلمىدىن توپا - توزاڭغا ئايلانغان بولسامۇ،
باشقىلار توپامنى توتىيالمقىمۇ تاپالمسۇن.)

شەك ئېرمەس پەرتەۋى تۇشكەچ ئويى ھەم، رەختى ھەم كويىمەك،
چۇ گورىستان گەدايى سەزمەگەي شەمئى مازارىمنى.
(ئوتى چۈشسە ئويمۇ، بىساتمۇ كويۇشى تۇرغان گەپ،
مازارىمنىڭ چىرىغىنى گورىستان گادايلىرى سەزمەيدۇ.)

دىمەك قاي ساري ئەزم ئەتكۈك، ماڭا يوق ئىختىيار ئاخىر،
قەزا ئىلكىگە بەرمىشمەن ئىنانى ئىختىيارىمنى.
(نەگە ماڭدىك دەپ سورىماك، ئىختىيار ئۇزەمدە ئەمەس،
ئىختىيارىم تىزگىنىنى تەقدىرنىڭ قولىغا بەرگەنمەن.)

تۇگەندى ئەشك گۈلگۈن، ئەمدى قالمىش زەپسرانى يۇز،
ھەلەك زۇلمى بەدەل قىلدى خەزان بىرلە باھارىمنى.

(قىپ - قىزىل ياشلىرىم تۇگەپ، سارغايغان يۇزۇم قالدى،
پەلەك زۇلمى باھارىمنى كۆز پەسلىگە ئايلاندۇرۇۋەتتى.)

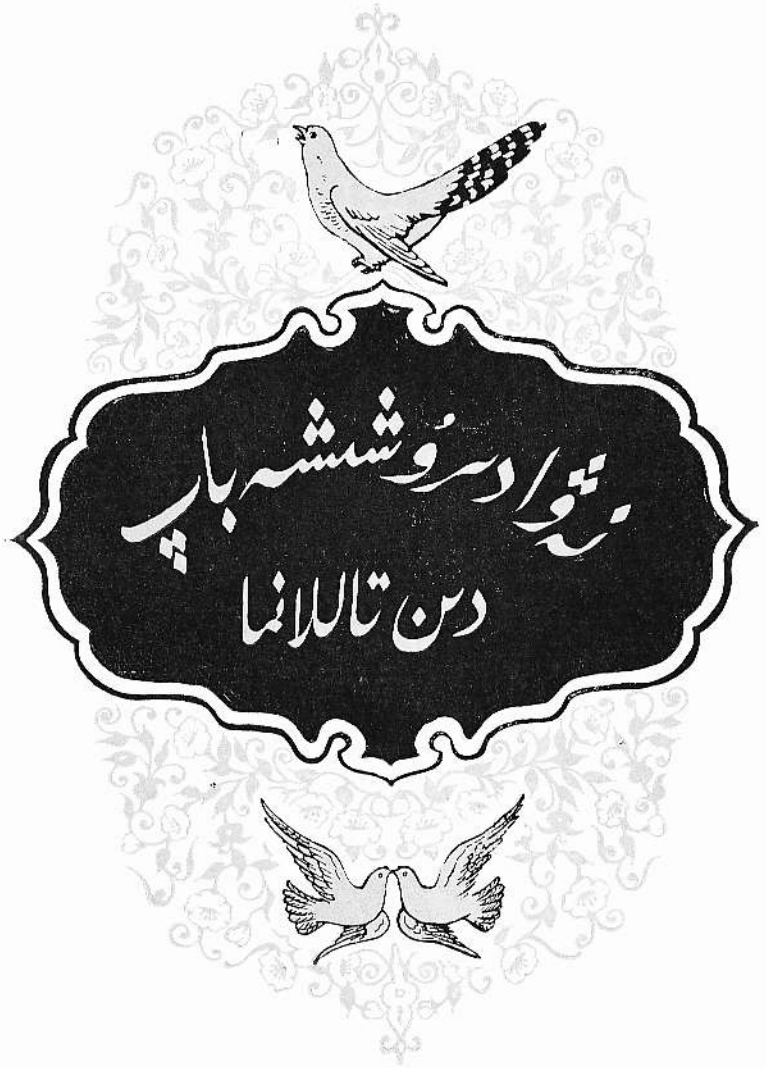
دىيارىم ئەھلى بىرلە ياردىن باشمىغە يۇز مەھنەت،
نىتاك باشىم ئالىپ كەتسەم قويۇپ يارو - دىيارىمنى.
(يۇرتداشلىرىمدىن ھەم ياردىن بېشىمغا يۇزلەپ جاپا كەلدى،
يۇرت ۋە يارنى تاشلاپ، بېشىمنى ئېلىپ چىقىپ كەتسەم، نىمە
بوپتۇ.)

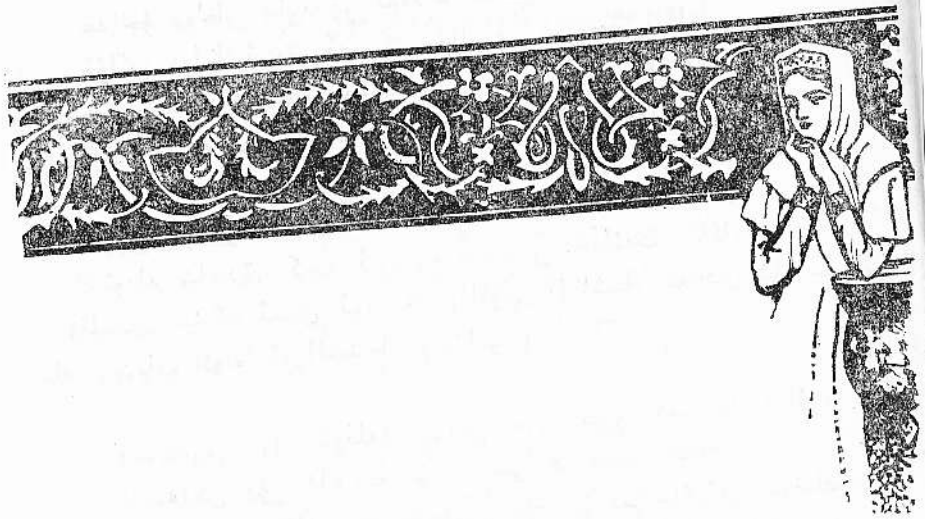
يامان ھالىمغە باغرى ئاغرىغاي ھەر كىمسە كىم كورگەي،
باغىر پەرگالەسىدىن قانغە بولغانغان ئۇزارىمنى.
(ھەرقانداق كىشى پارە - پارە بولغان باغرىمنىڭ قېنى بىلەن
بۇلغانغان يۇزۇمنى كورسە، ھالىمنىڭ يامانلىقىغا باغرى ئېچىشماي
قالمايدۇ.)

ھەياتىم بادەسىدىن سەرگەرانمەن ئەسرۇ، ئەي ساقى،
قەدەھقە زەھر قاتىل قۇي داغى رەفئ ئەت خۇمارىمنى
(ھاياتىم شارابىدىن بەكمۇ بېشىم ئايلاندى، ئەي ساقى،
قەدەھكە يەنە ئولتۇرىدىغان زەھەر قۇيۇپ، خۇمارىمنى باس.)

جەھان تەركىنى قىلماي چۇنكى تىنماق مومكىن ئېرمەستۇر،
نەۋائى، قىل مېنى ئازاد ئورتەپ يوقۇ - بارىمنى.
(جاھاندىن كەچمەي تۇرۇپ، ئارام تاپقىلى بولمايدىكەن.
نەۋايى بارۇ - يوقۇمنى ئورتەپ، مېنى بىراقلا ئازات قىل.)

بیتو را در شیشه باید
دین تا للانما

كىمگە يەتكەي ئىشق دەردى داغىدىن ئافەت ئاڭا،
داغى مېھرى سەلتەنەتدۇر، دەرد ئېرۇر سىھھەت ئاڭا.
(كىمگە ئىشق كويۇگىدىن ئاپەت يەتسە، بۇ ئىشقنىڭ كويۇگى—
سەلتەنەت، ئاغرىغى — سالامەتلىكتۇر.)

ئىشق كويى تۇفراغى بىر كىمىيادۇر كىم، ئېرۇر
يۇز قۇياش ئەكسەرىچە، بەلكىم فۇزۇن قىممەت ئاڭا.
(ئىشق كوچىسىنىڭ توپىسى شۇنداق ئېسىلكى، يۇز قۇياشتىن،
بەلكى ئۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق قىممەتكە ئىگە)

ئىشق دەيرى بەزمىنىڭ سىنغان سەفالى ئىچرە مەي
كىم ئىچەر، جەمشىد جامىن تانلاماس ھىممەت ئاڭا.
(كىمكى ئىشق مەيخانىسىدىكى بەزمىنىڭ سۇنۇق ساپلىدا مەي
ئىچسە، جەمشىت جامىغىمۇ ھەۋەس قىلمايدۇ.)

هەرجۇ بولغان تاربدۇر ئەفلاك قەسرىغە كەمەندە،
ئۇلكى بولسا ئىشق ئەسكى شالىدى كىشۋەت ئاڭا.
(كىمكى ئىشقىنىڭ كونا پالاسىدىن جەندە كەيسە، ئۇنىڭ ھەر-
بىر تال قىلى ئاسمان گۇمبىزىگە كەمەن بولالايدۇ.)

چۇن تۇشەر ئاشىق تەنىغە ئىشق ئوتىنىڭ شوئلەسى،
ئويلە شاھدۇر كىم، ئىبرۇ زەربەقتىدىن خىلئەت ئاڭا.
(ئاشىق تېنىگە ئىشق ئوتىنىڭ يالقۇنى تۇتاشسا، خۇددى شاھ-
نىڭ زەرباپ تونىغا ئورالغىنىغا ئوخشاش.)

ھەرشەھر ئول شوئلەدىن بىر بەرق ئىبرۇر كىم كۇل قىلۇر،
لەمئەدىن يۇز شاھ تەختۇ تاجىنى ھىرقەت ئاڭا.
(ئۇ ئوتتىن چىققان بىر ئۇچقۇن خۇددى بىر چاقماق، ئۇنىڭ
يالقۇنى يۇزلەپ شاھنىڭ تاجۇ-تەختىنى كويدۇرۇپ كۇل قىلىدۇ.)

ئىشق ئوتى باشىغە تۇشكەنكىم ئول ئويدىن چىقسا دۇد،
شاھ زەررىن تاج ئىلە چەترىغە نى ھاجەت ئاڭا.
(بېشىغا ئىشق ئوتى چۇشكەن كىشىنىڭ ئويىدىن تۇتۇن چىقسا
شاھانە چېدىر ۋە ئالتۇن تاجنىڭ نىمە ھاجىتى بار؟)

تاجۇ دوۋلەت بەرسە ئىشق ئوتىدىن ئالىب بىر شەھر،
بۇكى ئورتەر ئۇزلۇگىن، يەتمەسمۇ بۇ دولەت ئاڭا.
(دولەت تاجىنى بېرىۋېتىپ، ئورنىغا ئىشق ئوتىدىن بىر ئۇچ-
قۇن ئالسا، مەنمەنلىك كويۇپ كېتىدۇ، بۇنداق دولەتكە نىمە يە-
تىدۇ.)

ساقىيا بىرىادە تۇت دەۋزەغ ئوتىدۇر ھىرقەتى،
لىك جەننەت كەۋسەرىدەك يول ئارا سەفۋەت ئاڭا.
(ئەي ساقى، بىر قەدەھ تۇتقىن، ئۇنىڭ كويدۇرۇشى دەۋزەخ
ئوتىدەك بولسۇن، ئەمما جەننەت يوللىرىدا ئاقىدىغان كەۋسەردەك
سۇزۇك بولسۇن.)

تا ئىچىپ دەۋزەخكە ھەم كىرسەم، سىرىشكىم سەيلىدىن
قالياغاي خەلق ئورتەمەكدە شىددەتو ھىددەت ئاڭا.
(ئىچكەن پېتى دوزاققا كىرسەم، كوز ياشلىرىم كەلكۇندىن
دوزاقنىڭ كىشىلەرنى كويدۇرگۇدەك ھالى قالامدۇ.)

ئەي نەۋائى، نەزمىڭ ئەسرۇ سادە ئىبردى، قۇيدى نۇر
شاھ ئىسلاھىدىن ئانچە زىب ئىلە زىننەت ئاڭا.
(ئەي ناۋايى، نەزمىڭ بەك سادداۋ ئىدى، پادىشا ئۇزۇتۇپ،
زىبۇ-زىننەت كىرگۇزگەندىن كېيىن نۇرلاندى.)

بۇ كىم قالمىتۇر ئول ئاي ھەجرىدە ھەيات ماڭا،
ھەيات قالمامىش، ئەزبەسكى بار ئويات ماڭا.
(ئۇ ئاي ھىجرانىدا يەنە قاپتىمەن ھايات،
بۇنداق ھايات قېلىش مەن ئۈچۈن بەكمۇ ئۇيات)

ئولوسنى ئولتۇرۇر ئول شوخ ئىلتىفات ئەيلەپ،
ئولەرمەن ئۇشبۇكى ھىچ ئەمەس ئىلتىفات ماڭا.
(ئۇ شوخ گۈزەل خەقنى ئىلتىپاتى بىلەن ئولتۇرۇدۇ، مەن ئولـ-
مەن، چۈنكى ئۇ قىلمىغاچقا ماڭا ئىلتىپات.)

مېنى خود ئەيلەدى قەتل، ئۇشبۇدۇر ۋەسىيەتكىم،
كوكۈلنىھەم كەرەم ئەيلەب يۇتۇرسە بات ماڭا.
(مېنى ئولتۇرۇدىغان بولدى، ۋەسىيىتىم شۇكى، رەھىمى قىلىپ،
كوكۈلۈمنىمۇ پاتراق يوقتىۋەتسە ئىدى.)

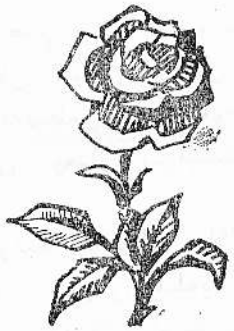
قۇش ئولمىشام باغبان ھەجر ئوقى ۋەلى نى ئاسىغ
كى بولماس ئول تەرەف ئۇچماققە بۇ قەنات ماڭا.
(ھىجرانىڭ ئوقلىرى يېغىپ تۇرغاندا، قۇش بولۇشنىڭ پايدىسى
نىمە، بۇ ھالەتتە بۇ قانات ئۇ تەرەپكە ئۇچۇپ بارالامدۇ.)

تۇگەنمەگەي يازىلىپ مېھنەتىم، ئەگەر بولسا
ھىراق شامى قارائۇ، فەلەك دۇۋات ماڭا.

(گەرچە ماڭا ھىراق ئاخشىمى سىيا بولسۇپ، ئاسمان دۇۋەت
بولسىمۇ تارتقان مۇشەققەتلىرىمنى يېزىپ تۈگەتكىلى بولمايدۇ.)

چۇ يار ئەيلەر ئىمىش بارچە يەردە جىلۋەئى ھۇسن
تەڭ ئولدى كەئبە بىلە دەير سومنات ماڭا.
(يار ھەمە يەردىلا ھوسنى جىلۋىسىنى كورسەتمەكتە. شۇڭا
ماڭا كەئبە بىلەن بۇتخانە ئوخشاشلا بولۇپ قالدى.)

نەۋائىيا چۇ ئەمەس تەشنە نەقد بىرلە تسەڭ
بەھشەت، ۋائىزا، بەس كوچەئى ھىرات ماڭا.
(ئەي ناۋايى، ئوخشىتىش نەق ئوزى ئەمەس بىلەن باراۋەر
بولالمايدۇ، ئەي نەسىھەتچى، مەن ئۈچۈن ھىرات كوچىسى
جەننەتتىڭ ئوزى.)

ئەي كۆڭۈل، تەلبەرەددىك، ئەمدى نى تەدبىر ساڭا،
ئول پەرى زۈلفىنى گەر قىلماسا زەنجىر ساڭا.
(ئەي كۆڭۈل، سارالىك بولدۇڭ، سېنى باغلاش ئۈچۈن ئۇ پەرى
زۈلفىنى زەنجىر قىلمىسا، ئەمدى ساڭا نىمە ئامال؟)

يۈز بەلا كەلسە چەك ئەمدى، چۇ بۇ ئىش مەنئى ئۈچۈن
نېچەكىم پەند دىدىم، قىلمادى تەسىر ساڭا.
(ئەمدى يۈز بالا كەلسىمۇ تارت، بۇ ئىشتىن بەزدۈرۈش ئۈچۈن
ساڭا شۇنچە نەسىھەت قىلساممۇ، تەسىر قىلمىغان ئىدى.)

ئىختىيارى ساڭا ھەم يوق ئىدى، نى يازغۇرايمن،
بۇيلە چۈن يازغان ئىمىش خامەئى تەقدىر ساڭا.
(سېنى نىمە دەپ ئەيىپلەي، ئىختىيار ئۆزۈڭدە ئەمەس ئىدى.
بۇنى تەقدىر قەلىمى شۇنداق يېزىپتىكەن.)

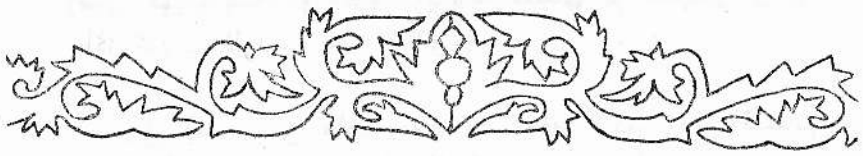
سەن چۇ ئىشق ئوتىغا كويدۇڭ، ساڭا ئەمدى نى ئاسىغ،
ئەيلەمەك مەخلەس ئۈچۈن ھىلەۋۇ تەدبىر ساڭا،
(سەن ئىشق ئوتىدا كويدۇڭ، ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن
ھىلە ـ تەدبىر ئىشلەتسەڭ، ئەمدى نىمە پايدىسى؟)

مېنى كويدۇردۇڭ ئېسە، سەن داغى كويدۇڭ، نىتەيىن
ئەمدى يۈكلەب بۇ ئىش ئايىندا تەقسىر ساڭا.

(مېنى كويدۇرۇپ، ئۆزەڭمۇ كويدۇڭ، ئەمدى بۇ ھەقتە
ساڭا ئەيىپ ئارتىپ نىمە قىلاي.)

بىمەل ئېت سەن داغى مەن خەستەغە، لېكىن دەپ ئىدىم
ھەرنىكىم كەلدى سېنىڭ ئاللىكە بىر ـ بىر ساڭا.
(مەن دەرتمەننى كېچىرىم قىل، لېكىن مېنىڭ دىگەنلىرىم
ئالدىڭغا بىر ـ بىرلەپ كەلدى).

بۇزدى كۆڭلۈڭ ئويىنى خانە بەرەنداز بەرق
ئەي نەۋائى، نى ئاسىغ پەند ئىلە تەئىىر ساڭا.
(خانىۋەيران قىلغۇچى چاقماق كۆڭلۈڭ ئويىنى ۋەيران قىلدى،
ئەي ناۋايى، ئەمدى پەندى نەسىھەت بىلەن ئوڭشاشنىڭ نىمە
پايدىسى؟)

ئەيد رۇخسارىڭ كورۇپ، بولدى ئولۇس ھەيران ساڭا،
ئەي ئولۇس ئەيدى يۈزۈڭ، جانىم مېنىڭ قۇربان ساڭا.
(ھېيت كۈنى خەلق رۇخسارىڭنى كورۇپ، ھەيران قالدى،
ئەي، يۈزى ئەلسىڭ ھېيت - بايرىمى، ساڭا جېنىم قۇربان.)

شەمئ ئەمەس يەردىن، كەۋاكىب چەرخدىن، بەيرەم كۈنى
كىم ئېرۇر يەر - كوك تۈمەنىڭ كوز بىلە ھەيران ساڭا.
(بەيرەم كۈنى يەردىن چىراق، ئاسماندىن يۇلتۇز ئەمەس،
بەلكى يەر - ئاسمان تۈمەنىڭ كوز بىلەن ساڭا ھەيرەتتە قاردى)

ئەيدگاھدا گەرد ئەمەس، بەلكىم يېتىشكەچ مەقدەمىڭ،
قوپتى بىردىن سەدقە بولماق ئۈستەبان مەيدان ساڭا.
(ھېيتكاھدا چاڭ توزغىنى يوق، بەلكى قەدىمىڭ يېتىشى بىلەن
پۈتۈن مەيدان ئوزنى سەدىقە قىلىش ئۈچۈن قوزغالدى.)

خىسرەۋى ئەنجۇم دىگەيكىم سەكرەتۇر كوك تەۋسەنىن،
ئەيدگاھدا كىمكى كورسە رەخش ئىلە جەۋلان ساڭا.
(ھېيتكاھدا ئۇچقۇر ئېتىڭنى سەكرىتىپ جەۋلان قىلغىنىڭنى كورگەنلەر
بۇ يۇلتۇزلار پادىشاسى - قۇياشمىكىن دىيىشدۇ.)

چەتر شەكلىدىن سەماۋى بارچە ئافەت دەفئىغە
تەڭرى ئەيلەبتۇر نەسىب ئوز ھېفزىدىن قالقان ساڭا.

(تەڭرى بالا - ئاپەتنى قايتۇرۇش ئۈچۈن چىدىر شەكلىدىكى ئاسمانىنى ساڭا قالقان قىلىپ، سېنى ئوز ئامانىدا ساقلاپ قاپتۇ.)

ناتەۋان جىسمىمغە سەن بەيرەملىغ بەر سەھەتى
كىم، كوڭۈل ئومىدۋارۇ مۇنتەزىردۇرجان ساڭا.
(ماڭا ھېيتلىق ئۈچۈن ئاغرىق جىسمىمغا سالامەتلىك
بەردەپ ساڭا كوڭلۈم ئومىدۋار، جېنىم ئىنتىزار.)

نېچە بەيرەملەردە كىيگەن جەندەسىنى فەقر ئەھلىنىڭ
خار كورمە، ئويلە خىلئەتدۇر نېچە ئەلۋان ساڭا.
(خىلمۇ - خىل تونلارنى كىيىپ تۇرغىنىڭدا، پېقىرلارنىڭ
قانچىلىغان بايراملاردا كىيگەن جەندىسىنى خاركورمە.)

ئەيدگاھ ئەھلىن دەمى قىلما پەرىشان، ئەي سېپىھر،
كىم ئېرۇر بۇ جەمئ بىر - ئىككى زەمان مېھمان ساڭا.
(ئەي پەلەك، ھېيتكاھغا يىغىلغان كىشىلەرنى پەرىشان قىلما،
بۇ يىغىلغانلار ساڭا بىرنەچچە كۈنلا مېھمان.)

ئەي نەۋائى، دۇررى نەزمىڭ خۇتبەدەك تاپقاي شەرەف،
لۇتف ئىلە قىلسا نەزەر بەيرەم كۈنى سۇلتان ساڭا.
(ئەي نەۋايى، ئەگەر بەيرەم كۈنى سۇلتان ساڭا مەرھەمەت
كورسەتسە
گوھەر نەزمەڭ جۇمەدە ئوقۇلغان خۇتبەدەك شەرەپ تاپقۇسى.)

ياشل تون بىرله ئالتۇن تۇگمەلەردىن زىب فەرئاندا،
قەدىڭ نارەنجى رەڭنا نەخلىدىن بۇتكەن سەمەر ئاندا.
(قەددى ـ قامىتىڭ ئالتۇن تۇگمىلىك يېشل تون بىلەن ئاجايىپ زىنىتەتلىك تۇس ئاپتۇ، بۇ، گويا مۇسسى يېتىلگەن گۈزەل نارەنجى كوچىتىنى ئەسلىتمدۇ.)

بۇ خىلئەتكىم، قىلىبتۇر خوي چەكان روخسارەنى پىنھان،
ئىبرۇر گۈلبۇنكى پىنھان تۇتتى بىر گۈل بەرگ تەرئاندا.
(بۇ شۇنداق ھەشەمەتلىك تونكى، تەر باسقان جامالىنى يوشۇرۇۋاپتۇ، خۇددى گۈلزار ئىچىدە شەبنەم بىر گۈل بەرگىنى يوشۇرغاندەك.)

تەئاللالا، نەقەددۇر، قەد ئەمەس، جەننەت نىھالىدۇر،
ئاچىلغان گۈل، ياشۇنغان بەرگى گۈل بۇتكەن شەكەر ئاندا.
(يائاللا، بۇ قانداق قەددى ـ قامەتتۇ، ياق، قەد ئەمەس، بەلكى جەننەتتىڭ كوچىتى،
ئۇنىڭ گۈللىرى ئىچىلغان، بەرگلىرى شېكەرگە تولغان.)

يۈزۈڭ رەۋشەن زۇلالدۇر غەزەبدىن چىن ئانىڭ مەۋجى،
كى نىلى خالىدىن ھەريان، ئاچىلمىش نىلۇپەر ئاندا.
(يۈزۈڭ خۇددى سۇزۇڭ سۇ، غەزەپتىن مەۋج ئۇرغاندا،
كوك خالى دېگىز ئۈستىدە ئېچىلىپ تۇرغان نىلۇپەرگە ئوخشايدۇ)

ئەجەب گۈلشەن ئىبرۇر كويۇڭكى، جەننەت باغىدا يوقتۇر
نىھالىكىم گۈلۇ ـ سونبۇل ئەيان قىلغاي مەگەر ئاندا.
(سېنىڭ كوچاڭ شۇنداق گۈلشەنكى ياش كوچەتلىرىدىن گۈل ۋە سۇنبۇل نامايەن بۇنداق دەرەخ جەننەتتىمۇ يوق.)

نېچە ئاۋارە كۆڭلۈمنى سوراغ ئەتتىم، كىشى بىلمەس،
مەگەر كويىغا تاپسام، يول تاپىلغاي بىر خەبەر ئاندا.
(ئاۋارە كۆڭلۈمنى شۇنچە ئىزدىدىم، ھېچكىم بىلمەيدۇ،
ئەگەر ئۇنىڭ كوچىسىغا كىرسەم، شۇ يەردىن دەرىگىنى تېپىشىم مۇمكىن.)

تاربقتىم خانىقەھدە، دەير ساري يۈزلەنەي ئەمدى،
كى ئۇندا نېچە زۇلمەتدۇر، سەفادۇر سەر بەسەر ئاندا.
(خانىقادىن بىزار بولدۇم، ئەمدى مەيخانىغا قاراپ يول ئالاي،
ئۇ يەر (خانىقا) بەكمۇ قاراڭغۇ ئىكەن، بۇ يەر (مەيخانە) بولسا پۈتۈنلەي يورۇق.)

قەدەھ سافىيو پىرى دەيرسافى، موغبەچەسافى،
نى كورگەي جۇز سەفا ھەر كىمسەكىم تۇتقاي مەقەر ئاندا.
(قەدەھ ساپ، مەيخانىچى ساپ، ساقىمۇ ساپ،
بۇيەرگە كىرگەن كىشى ساپلىقتىن باشقىنى كورمەيدۇ.)

نەۋائى نەزمى رەڭگىنو رەۋان ئىبرسە ئەجەب ئىبرمەس،
كى مەخلۇت ئولدى كوز ياشى بىلەن خۇنى جىگەر ئاندا.
(نەۋائىنىڭ نەزمى رەڭدار ۋە رەۋان بولسا، ھەيران قالمىغۇلۇق،
چۈنكى ئۇنىڭغا جىگەر قېنى بىلەن كوز يېشى ئارلاشتۇرۇلغان.)

بۇدۇ نابۇدۇم ئەگەر تەك بولدى جانان ئاللدا،
زەررە يوقۇ - بارى تەڭدۇر مېھرى رەخشان ئاللدا،
(جانان ئالدىدا مېنىك بار - يوقلىغىم ئوخشاش، خۇددى قۇياش
نۇرى ئالدىدا چاك - توزاڭنىك بار - يوقلىغى ئوخشاش بولغىنىدەك.)

كوزلەرىمنىك چەشمىسى ئاللدا ئۇممان بەھر ئارا،
كور، بەئەينەك ئويلەدۇركىم چەشمە ئوممان ئاللدا.
(قارا، كوزۇم بۇلىغى ئالدىدا دېڭىز، دەريالار، خۇددى
دېڭىز ئالدىدا تۇرغان بۇلاقتەك كورۇنۇدۇ.)

ۋە سل ئىچمىدە دوزەخ ئوتى بىرلە قويغان تازە داغ
ئاتەشىن گۇلدەك گۇمان قىل داغى ھېجران ئاللدا.
(ۋىسال پەيتىدە دوزاق ئوتىدىن پەيدا بولغان داغنى
جۇدالىق دېغى ئالدىدا خۇددى چوغسمان گۇلدەك ھىس قىل.)

ئەي مۇسۇلمانلار، نى ھالەتدۇركى، ئىشق ئەتمىش زەبۇن
يۇز مۇسۇلمان خەيلىنى بىر نامۇسۇلمان ئاللدا.
(ئەي مۇسۇلمانلار، بۇ قانداق ئەھۋال؟ ئىشق ئوتى
يۇزلەپ مۇسۇلمانىنى بىر نامۇسۇلمان ئالدىدا خار قىلدىكەنا.)

ئولكى مەجنۇن دىدىلەر، چىندۇركى، ھەردەم كورگوزۇر
چاك بولغان كوڭلىنى بۇجىسمى ئۇريان ئاللدا.
(ئۇ، مەجنۇن ئىكەن دېيىشتى، راست، چۇنكى ئۇنىك يالاڭغاچ
گەۋدىسى چاك - چاك بولغان كوڭلىنى كورسىتىپ تۇرىدۇ.)

فەقر ئىلە شاد ئولكى ھەركىم بولسا ئەھلى مەئرىفەت،
دەھر تۇفراق بىرلە تەك بولماق نى ئىمكان ئاللدا.
(كىمكى بىلىم ئەھلى بولسا پېقىرلىق بىلەن خۇش بولىدۇ،
ئۇلارنىك ئالدىدا دۇنيا توپىغا باراۋەر بولماي قالمايدۇ.)

ئەي نەۋائى، جان سەبا ئاللدا قىلغايمەن نىسار،
بۇگەدا ھالىن دىسە يەتكەندە سۇلتان ئاللدا،
(ئەي نەۋائى، سەھەر شامىلىغا جاننى بېرەي،
ئۇ سۇلتان ئالدىغا بارغاندا بۇ گادانىك ھالىدىن خەۋەر بەرسە.)

تاپمىش ئول يۈز قەتره‌ئى خويدىن ئوزىگه ئابۇ تاب،
قايدا، ۋەھ-ۋەھ، مۇنچه كەۋكەب زاهىر ئەيلەر ئافتاب،
(ئۇنىڭ يۈزىدىكى تامچىلىرىدىن شۇنداق نۇر چاقناپ كېتىپتىكى،
ۋاي-ۋاي مۇنداق يورۇغلۇق پەيدا قىلىدىغان قۇياش نەدە بار؟)

چىقما توققۇز پەردە كەينىدىنكى، ئالەم كويمەسۇن،
ئالساڭ ئالتە-يەتته بۇرقەئ ، قويغىل ئىككى-ئۈچ نىقاب.
(ئالەم كويمىسۇن دىسەڭ، توققۇز قەۋەت پەردىدىن چىقما،
ئالتە-يەتته پەردىنى ئېلىۋەتسەڭمۇ، ئىككى-ئۈچى تۇرسۇن.)

بىردەم ئول يۈز نەقشى گىريان كوز ئارا تاپماس قەرار،
سۇ ئارا خۇرشىد ئەكسىدەككى، قىلغاي ئىز تىراب.
(گويا قۇياش شولىسى سۈزۈلۈپ تەترەپ تۇرغاندەك،
جامالىنىڭ سۈرىتى ياشقا تولغان كوزۈمده جەم تۇرمايدۇ.)

تا كوڭۈل دىۋانه بولدى ئول پەرى لەئلىن كورۈپ،
ھىفز ئۇچۇن قەيدىغه قىلدىم رىشتەئى جاندىن تەناب.
(ئۇپەرىنىڭ ياقۇتتەك لېۋىنى كورۈش بىلەنلا، كوڭلۈم سارىڭ
بولدى، ئۇنى باغلاش ئۈچۈن جان رىشتىسىنى ئاغامچا قىلدىم.)

دەردى ئىشقىمدىن سەۋال ئەتتى ئول ئاي، فەريادكىم،
يۈز چۇڭاھىم بار، يوق ھوشۇم دىمەككه بىر جەۋاب.

(ئۇ ئاي ئىشقى دەردىم توغرۇلۇق سوئال سوردى، بىراق، يۈزلەپ
ئاھىم بار، بىرەر جاۋاپ بەرگىدەك ھوشۇم يوق.)

بۇ چەمەنده غۇنچه ئېرمەس، ئاڭلا، بۇلبۇل كوڭلىكىم،
شىشلەدى ئىشق ئەيلەمەككه ئاتەشىن گۈلدىن كەباب.
(بىلگىنكى، بۇ چىمەنده ئېچىلغان غۇنچه ئەمەس، بەلكى بۇلبۇل-
نىڭ كوڭلى،
مۇھەببەت ئۇنى ئاتەش گۈللەر تەپتىده پىشۇرۇپ كاۋاپ قىپتۇ.)

ئەي نەۋائى، گەر دىسەڭكىم، غۇسسه بەرباد ئەتمەگەي،
باش كوتەرمه بادەدىن زىنھار، ئانداغكىم ھۇباب.
(ئەي نەۋائى، قايغۇ تۇگەشتۇرۇۋەتمىسۇن دىسەڭ، خۇددى
كوۋۇڭ سۇ يۈزىگه يېپىشقاندەك، شاراپتىن ھەرگىز باش كوتەرمه.)

گۈل چاغى ھەر گۈلگە بىر بۈلبۈل تەرەننۇم كورگۈزۇب،
تازە قانلىغ داغ ئىلە كوڭلۇم قۇشى ئەفغان تۈزۇب.
(گۈل پەسلىدە ھەر گۈل ئۈچۈن بىر بۈلبۈل كۆي ياڭرتىدۇ،
كوڭلۇم قۇشى يېڭىدىن پەيدا بولغان كويۇڭ بىلەن پىغان چېكىدۇ.)

بولدى بىر گۈل ھەجرىدىن جىسمىم ئاچىلغان گۈل كەبى،
جۈزۇ - جۈزۇن بەسكى تىشلەپ - تىشلەپ ئالمىشمەن ئۈزۇب.
(بىر گۈل پىراقىدا كوڭلۇم ئېچىلغان گۈلگە ئوخشاپ قالدى،
بوغۇن - بوغۇننى چىشلەپ - چىشلەپ ئۈزۈۋالسام.)

ھەجرىڭ ئاھى ھەم كوڭۈلنى بۈزدىيو ھەم قوزغادى،
يەل ئانىڭدەككىم ساۋۇرغاي غۇنچە ئەجزاسىن بۈزۇب.
(ھەجرىڭ ئاھى كوڭۈلنى بۈزدى ھەم قوزغىدى،
خۇددى شامال غۇنچە بولەكلىرىنى پارچىلاپ توزۇتىۋەتكەندەك.)

زەئفىدىن بۇ كىم يىقىلمىشىمەن قىلۇرمەن پايبۇس،
سەرۋىدەك ئالدىمدا قەددىڭنىڭ خەيالىن تۇرغۇزۇب.
(زەئىپلىكتىن يىقىلدىم ۋە سەرۋىدەك قامىتىڭنى
كوز ئالدىمغا كەلتۈرۈپ، ئاياقلىرىڭنى سۆيۈمەن.)

مۇلتەفىت بۈلبۈلغە، سەن ئەي گۈل، تىكەنگە ياندىشىپ،
ۋاھ، نېچە ئولتۇرگەسەن ھەرلەھزە ئانى تىرگۈزۇب.

(ئەي گۈل، سەن بۈلبۈلغا ئىلتىپات كورسەتكۈچى بولساڭمۇ تىكەنگە يانداش بولغانلىقتىن، ۋاي - ۋاي ئۇنى بىردەمدە نەچچە تىرىلدۇرۇپ، نەچچە ئولتۇرۇسەن.)

دەيرى پىرى ئىلكىدىن مەي دەردى ئىستەرمەن، ۋەلىك
رازى ئېيرمەن ئىچكەلى زاھىد رىداسىدىن سۈزۇب.
(مەيخانىچى قولىدىن دەرت شارابىنى ئىچىشنى خالايمەن، بىراق ئۇنى سوپىلارنىڭ يېپىنچىسىدا سۈزۈپ ئىچىشكە رازى ئەمەسمەن.)

ئەي نەۋائى، ئومر ئوتەر يەلدەك، ئوزۈڭنى شاد تۇت،
يەلگە يەتمەك مۇمكىن ئېيرمەستۇر چۇ سۈرئەت كورگۈزۇب.
(ئەي نەۋائى، ئومۇر دىگەن شامالدەك ئوتۇدۇ، ئوزەڭنى خوشال تۇت، قانچە ئىتتىك يۈگۈرسەڭمۇ شامالغا يېتىشكىلى بولمايدۇ.)

گۈلرۇخۇ رەئنا قەدىم چۈن تەوف باغ ئەيلەر بارىب،
ئىنفئالىدىن گۈلى رەئنا قىزارىب، سارغارىب.
(گۈل يۈزلۈك سۇمباتلىغىم باقتا سەيلىگە چىقسا،
رەئناگۈل خىجالەتلىكتىن قىزىرىپ، سارغىيىپ كېتىدۇ.)

يۈز شىگاف ئەتتىك تەنىم، يوق ئېردى كۆڭلۈمدىن نىشان،
ئۈيلەكىم ئوت تاپماغايلەر كۆڭلى ھەريان ئاختارىب.
(تېنىمنى يۈز يەردىن تېشىپمۇ كۆڭلۈمدىن بىرەرنىشان تاپالمىدىك،
چۈددى كۆڭلى قانچە ئاختۇرسىمۇ ئوت تاپالمىغاندەك.)

ساۋۇغ ئاھىمدىن يارۇغلۇغ ئاز ۋەلى كوپ تېرەلىك،
قىشدا ئول يەڭلىغكى تۈن بولغاي ئۇزۇن، كۈن قىسقارىب.
(سوغاق ئاھىمنىك يورىغى ئاز، قاراڭغۇلۇغى كوپ،
خۈددى قىشنىك تۈنى ئۇزۇن، كۈنى قىسقا بولغىنىدەك.)

زەئىف ۋەقتى كويىدىن چىقماق تەخەييول ئەيلەسەم،
ئىككى قاتلا ھەر قەدەمدە تىنماق ئىستەرمەن ھارىب.
(زەئىپلەشكەن ۋاقتىمدا شۇ كوچىدىن چىقماقچى بولسام،
ھارغىنلىقتىن ھەر قەدەمدە ئىككى قېتىم تىنىمەن.)

تۈتمادىم بوغزۇم سەبۇدەك بادە تەركىن ئەيلەبان،
مەي تىلەرمەن، پىرى دەير ئاللىدا ئىلكىم، يالبارىب.

(ئىچكىنىمگە پەندىيسات دەپ، بوينۇمىغا مەي شىشىسىنى ئېسىپ
سازايىغا چىققىنىم يوق، بەلكى مەيخانىچى ئالدىدا قول
تەڭلەپ يالۋۇرۇپ مەي تىلەۋاتىمەن.)

ساقىيا لەب تەشنەمەن ئانداقكى، كوك جامى تولا
بادە تۈتساڭ، سەرنىگۈن ئەيلەرمەن ئانى سىپقارىب.
(ئەي ساقى، لېۋىم شۈنداق قۇرۇپ كەتتىكى، ئاسمان جامىغا
مەي تولدۇرۇپ تۈتساڭمۇ ئوڭتۇرۇپ سۇمۇرۇۋېتىمەن.)

ئەي ئەجەل، ھىجران ئارا ئالدىڭ نەۋائى جانىنى،
لۇتف قىلدىڭ جانىنى ئاندىن، ئانى جاندىن قۇتقارىب.
(ئەي ئەجەل، ھىجران ئىچىدە نەۋائىنىڭ جېنىنى ئالدىڭ،
جانىنى ئۇنىڭدىن، ئۇنى جاندىن قۇتقۇزۇپ ياخشى قىلدىڭ.)

بەهار ئەلگە ئەيشۇ ماڭا ئىزتىراب،
كۆلۈپ هالىمە بەرق، يىغلاب سەهاب.
(باهار باشقىلارغا راهەت، ماڭا بارامليق يەتكۈزىدۇ،
مىنىڭ هالىمغا چاقماق كۆلۈپ، بۇلۇت يىغلايدۇ.)

سالىب تۇفراغ ئۇستىدە هەر گۈل غەمى،
ئېرىدىغلىغ سۇدەك جىسىمە پىچىتاب.
(خۇددى سۇزۇك سۇ توپىنى ياپقاندەك،
گۈلنىڭ ئوي - خىيالى ۋۇجودۇمنى چىرمايدۇ.)

كېتىپ غۇنچەدەك داغى نەرگىس كەبى
ئاغىز بىرلە كوزدىن ماڭا خوردخاب.
(غۇنچە كېتىپ، ئاغزىمدىن تاماق ئوتمەيدۇ،
نەرگىس كېتىپ، كوزۇمگە ئۇيقۇ كەلمەيدۇ.)

ئېسىب خەلق ساری نەسىمى ۋىسال
ماڭا هەجر ئوتىدىن يېتىپ ئىلتىهاب.
(كىشىلەرگە ۋىسال شامىلى چىقىدۇ،
ماڭا هىجرى ئوتىدىن يالقۇن كېلىدۇ.)

گۈلى ۋەسل ئەگەردەهر باغىندا يوق،
يېتەر قەتلىمە هەجرخارى ئەزاب.

(جاهان بېغىدا ماڭا گۈل ۋەسلى يوق بولسا، مېنى ئولتۇرۇش
ئۈچۈن هىجران تىكىنىڭ ئازاۋى بولسۇ يېتەرلىك.)

كوهەن دەير بىداد زۇلمى بىلە
دەرىغاكى، ئوتتى زەمانى شەباب.
(ئاه دەرىخ، ياشلىق دەۋرى كونا مەيخانىدا
ئۇنىڭ زۇلمى بىلەن ئوتۇپ كەتتى.)

چو يوق ۋەسل، بىخۇدلۇق ئەۋلادۇرۇر،
قەدەھ دەۋرىغە ئەيلە ساقى شىتاب.
(ۋىسال بولمىسا، ئەس-هۇشىنى يوقاتقان ياخشى، شۇڭا،
ئەي ساقى، قەدەهنى ئايلاندۇرۇشقا ئالدىرىغىن.)

كى ئوزنى قىلاي نېچە ساغەر چېكىب،
بۇ دەيرى خەراب ئىچرە مەستى خەراب.
(بىر نەچچە قەدەھ ئىچىپ، بۇ ۋەيرانە
مەيخانە ئىچىدە ئوزەمنى قاتتىق مەس قىلاي.)

ياشۇرۇن دەردىمنى زاھىر قىلدى ئەفغان ئاقىبەت،
ئاسراغان سىرىمنى يايدى سەيلى مژگان ئاقىبەت.
(يوشۇرۇن دەردىمنى ئاخىرى ئاھ-زارىم ئاشكارا قىلۇەتتى،
ساقلاپ كەلگەن سىرىمنى كىرپىگىم كەلكۇنى يامرىتۇەتتى.)

ياشۇرۇپ ئېردىم باغىر چاكنى، ۋەھكىم، قىلدى پاش
ھەر تەرەف كوزدىن تەرەششۇھ ئەيلەگەن قان ئاقىبەت.
(باغرىم چاكلىرىنى يوشۇرۇپ يۇرەتتىم، بىراق، كوزۇمدىن
شىرقىراپ ئاققان قانلار ئاخىرى ئۇنى پاش قىلىپ قويدى.)

تىغى ھەجرىڭدىن نىھان كوكسۇم شگافتن، ئاھكىم،
ئەلگە رەۋشەن ئەيلەدى چاكى گىرىبان ئاقىبەت.
(ھىجرانىڭ تىغىدىن پەيدا بولغان كوكسۇمدىكى يوشۇرۇن زەخمىلەرنى
ياقامنىڭ يىرتىلىشى ھەممگە مەلۇم قىلىپ قويدى.)

ۋايكىم، كوكسۇم شگافتىن ئولۇسقە بولدى فەھم،
ئىشق ئوتى باغرىمغە قويغان داغى پىنھان ئاقىبەت.
(ئاھ، ئىشق ئوتى باغرىمغا سالغان يوشۇرۇن داغلارنى كىشىلەر
كوكسۇم زەخمىدىن سېزىۋالدى.)

شەۋقىدىن دەم ئورمايىن، بىدادىغە خۇرسەند ئىدىم،
ۋەھكى، بولدۇم ھەجرىدىن رەسۋايى دەۋران ئاقىبەت.

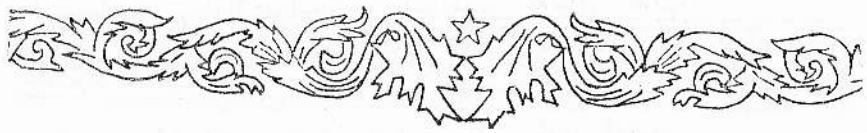
(ئىشتىياقى بىرياقتا بولسۇن، زولمىدىنمۇ خوشال ئىدىم،
بىراق، كېيىن ھىجرانىدا رەسۋايى ئالەم بولدۇم.)

گەر بۇدۇر كافىر كوزۇ زۇننار زۇلفى، ئەي فەقىھ،
بولغۇدەكمەن دەير ئارا مەستى پەرىشان ئاقىبەت.
(ئەي ئاخۇنۇم، كاپىر كوز بىلەن چېچىنىڭ زۇنناری مۇشۇنداق
بولسا، مەن ئاخىرى بۇتخانىغا كىرىپ، پەرىشان مەسكە ئايلىنىدىغان ئوخشايمەن.)

ئىشق كويىدا جۇنۇنۇمنى مۇنادى ئەيلەدى،
ھەجر تاشىدىن مۇنەققەش جىسمى ئۇريان ئاقىبەت.
(ھىجران تېشىدىن گۇل چېكىلگەن يالىڭاچ بەدىنىم ئاقىۋەت
ئىشق كوچىسىدا ساراڭلىغىنى جاكالىدى.)

دەھر بوستانى ئارا سەركەش نىھالى كورمەدۇك،
سايە يەڭلىغ بولماغان يەر بىرلە يەكسان، ئاقىبەت.
(زامان بوستانىدانى-نى تىك ئوسكەن دەرەخلەرنىڭ ئاقىۋەت ئوز
سايىسىدەك يەر بىلەن يەكسان بولمىغانلىغىنى زادى كورمىدۇق.)

ئەي نەۋائى، دەۋلەتى باقى تىلەرسەن ۋەسلىدىن،
ئانى كەسب ئەتمەك فەنا بولماي نى ئىمكان ئاقىبەت.
(ئەي ناۋايى، ۋىسالدىن مەڭگۇ دولەت تاپماقچى بولساڭ،
ئاخىرى يوقالماي تۇرۇپ، ئۇنى ئىگەللەش مۇمكىنمۇ؟)

قىلدى دۇشمەن رەھم بەسكىم، قىلدى جەۋر ئىزھار دوست،
ئەي كۆڭۈل دۇشمەن تاپ ئەمدى، تۇتماغىل زىنھار دوست.
(دۇشمەن رەھمى قىلدى، دوست جەۋرى كورسەتتى،
ئەي كۆڭۈل، ئەمدى دۇشمەن تاپ، ھەرگىز دوست تۇتما.)

ھەر زەمان دۇشمەنلەرىم ئازۇردەدۇر، ئەي دوستلار،
بەسكى ھەردەم يەتكۇزۇر مەن زارغە ئازار دوست.
(ھەي دوستلار، دۇشمەنلىرىمغۇ ھەمىشە رەنجىگلىك،
ئەمما مەن بىچارىغمۇ دوستلىرىمدىن دائىم ئازار يېتىپ تۇرىدۇ.)

دۇشمەن ئەر جانىمنى ئەفگار ئەيلەسە، قىلدىم بەھىل،
جەۋرتىغىدىن چۇ كۆڭلۇم ئەيلەمىش ئەفگار دوست.
(ئەگەر دۇشمەن جېنىمنى زەخمىلەندۇرسە، مەيلى، بىراق
،دوست جەۋرى تىغى بىلەن كۆڭلۇمنى زەخمىلەندۇردى ـ دە.)

كېچە دۇشمەنلەرغە كىم نالەمدىن ئۇيقۇ كەلمەدى،
رەنجەمەن مۇنداق داغىكىم ئەيلەدى ئىزھار دوست.
(مېنىڭ نالەمدىن دۇشمەنلەر كېچىچە ئۇخلىيالمىدى،
چۇنكى مەن دوستلارنىڭ قىلغان ئەلىمدىن ئاغرىق.)

مەن ئولەر ھالەتدە، دۇشمەنلەر كورۇنۇپ دوستۇمش
نېچۇن ئولمەيكىم كېلۇرباشىمغە دۇشمەنۇار دوست.

(مەن ئولىدىغان بولدۇم، نىمشقا ئولمەي، دۇشمەنلەر دوست سىياقىدا،
دوستلار دۇشمەنلەر سىياقىدا بېشىمغا كېلۇاتسا؟)

كۇلسە دۇشمەن ئەيب ئەمەسكىم، كورمەدىم ئاز ھەم ۋەفا،
گەرچە قازغاندىم قىلىب جانىم فىدا بىسيار دوست.
(جېنىمنى پىدا قىلىپ شۇنچە كوپ دوست تۇتتۇم، بىراق ئازراقمۇ
ۋاپا كورمىدىم، بۇنىڭغا دۇشمەنلىرىم كۇلسە، نىمە ئەيىپ.)

چەرخىنىڭ مېھرىغە مەغرۇر ئولماغىلكىم غەدرى بار،
ھەرگىز ئولماس كىمسەگە ئول دۇشمەنى غەددار دوست.
(يەلەكنىڭ شەپقىتىدىن مەغرۇرلانما، ئۇ ۋاپا قىلمايدۇ،
ۋاپاسىز دۇشمەن ھېچكىمگە ھېچقاچان دوست بولمايدۇ.)

ساقىيا قىل دوستلۇغ، تۇت بادەكىم، يوقتۇر غەمى،
بولسا ئالەم دۇشمەنى ھەركىمگە، سەندە بار دوست.
(ئەي ساقى، دوستلۇق كورسىتىپ شاراپ تۇت، بۇنىڭ دەردى
يوق،
ھەركىمگە ئالەم دۇشمەن بولسىمۇ، لېكىن سەن بىلەن ھەممىسى
دوست.)

ئىتلارنىڭ غەۋغا قىلۇر گويا نەۋائى ئولدىكىم،
باشى ئۇزرە جەمئى ئولۇپ ئەفغان قىلۇرلەر يار ـ دوست.
(گويا نەۋايى ئولۇپ، ھەممە دوستلار ئۇنىڭ بېشىغا جەم بولۇپ
يىغلىشۇاتقاندەك، ئىتلىرىنىڭ غەۋغا كوتەرمەكتە.)

كۆڭلۈمگه ئەيله لەئلى شەكەر خەند ئىله ئىلاج،
قىلغان كەبى زەئفغه گۈل قەند ئىله ئىلاج.
(كۆڭلۈمنى ئۇنىڭ لەۋنىڭ شىرىن كۈلكىسى بىلەن داۋالا،
خۇددى ئاجىزلاشقان كىشىنى گۈلقەنت بىلەن داۋالىغاندەك.)

كوب ئىشق تەركىدىن دىمه سوز، قويغىل ئەي تەبىب،
مۇھلىك مەرەزغه قىلمادى ئەل پەند ئىله ئىلاج.
(ھەي تەۋىپ، مۇھەببەتتىن كەچ دەيدىغان سوزلىرىڭنى قوي،
ئولىدىغان كېسەلنى نەسىھەت بىلەن داۋالىمايدۇ كىشى.)

ئانسىز ئولەرمەن، ئاللىمه هورۇ پەرى نى سۇد،
تاپماس ئانى، غەمى ئاڭا مانەند ئىله ئىلاج.
(ئۇنىڭسىز ئولىمەن، ئالدىمدا هور - پەرى تۇرسىمۇ نىمه پايدا،
ئۇنى تاپالمىسامۇ، پىكىر - خىيالى ئۇنىڭ ئوزىگه ئوخشاشلا
دەرمان.)

قەيد ئەت كۆڭۈلگه سىلسىلەئى زۇلفىن، ئەي هەكىم،
كىم تەلبەگه مۇناسىب ئىبرۇر بەند ئىله ئىلاج.
(ئەي هەكىم، كۆڭلۈمنى ئۇنىڭ زۇلفى زەنجىرىگه باغلاپ قوي،
چۇنكى، ساراڭغا لايىق چارە — باغلاپ قويۇش.)

ئول كويىدىن ئىتى چۇ مېنى قاۋماق ئىستەدى،
باغرىمدىن ئەيلەدىم نېچه پەركەند ئىله ئىلاج.

(ئىتلىرى مېنى ئۇنىڭ كوچىسىدىن قوغلىغىلى تۇرۇۋېدى،
جىگىرىمنى پارچىلاپ بېرىپ، پەسلەتتىم.)

دەۋران جەفاسى دەفئىغه مەجنونو مەست ئول،
كىم يوق ئول ئىشكه، راي خىرەدمەند ئىله ئىلاج.
(زامان جاپاسىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ساراڭ، مەس بولۇۋال،
چۇنكى ئاقىلانه پىكىر بىلەن بىر ئىلاج قىلغىلى بولمايدۇ.)

مۇھلىك ئىمىش فىراق، نەۋائى، مەگەرسېپىهر
قىلغاي دەردى قەتئىنى پەيۋەند ئىله ئىلاج.
(نەۋايى پىراق دەردى بەربىر هالاك قىلىدۇ، چۇنكى
پەلەك ئۇنىڭ دەردى ئۇزۇلسه، ئۇلاپ تۇرىدىكەن.)

كورۇپ دەردىم، تەرەھھۇم قىلمادىڭ ھېچ،
توكۇپ ئەشكىم، تەبەسسۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(دەردىمنى كورۇپ تۇرۇپ، رەھمى قىلاي دىمىدىڭ، يېشىمنى
شۇنچە ئاققۇزۇپ، بىر كۇلۇپ قويمىدىڭ.)

فىراقىڭ ئوتى ئىچرە نېچە يېغلاپ،
فىغان چەكتىم، تەرەھھۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(پىراقىڭ ئوتىدا شۇنچە يېغلاپ ناله قىلسامۇ، زادى ئىچىڭ
ئاغرىمىدى.)

جەھانغا ئاھۇ ئەشكىم سالدى ئاشۇب،
بۇ تۇفاندىن تەۋەھھۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(چەككەن ئاھىم كوز ياشلىرىم بىلەن قوشۇلۇپ جاھانغا توپىلاڭ
سالدى، سەن مۇشۇ توپاندىن ھچ ئەيمەنمىدىڭا.)

سوزۇڭ شەۋقىدە ئېردىم خەستە ئومرى،
سورارغا بىر تەكەللۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(سوزۇڭگە تەشنالىقتىن كېسەل بولۇپ كەتتىم، بىر ئېغىز سوز
بىلەن ھالىمنى سوراي دىمىدىڭغۇ.)

مۇسەللەم ئىشق، ئەي كوڭلۇم، ساڭا كىم،
كورۇپ زۇلمىن تەزەللۇم قىلمادىڭ ھېچ.

(ئەي مۇھەببەتكە تەسلىم بولغان كوڭلۇم، شۇنچە
زۇلۇم كورۇپ، زادى زارلانمىدىڭ ـ ھە!)

مۇھەببەت ئەھلى قىسمىن نېچۇن، ئەي چەرخ،
قىلىپ مېھنەت، تەنەئۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(ئەي پەلەك، مۇھەببەت ئەھلىگە پەقەت جاپانىلا
تەقسىم قىلىپ، قىلچىمۇ راھەت بەرمەيسەنغۇ.)

نەۋائى ساري، ئەي دەۋرى مۇخالىف،
نەۋا سەۋتىن تەرەننۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(ئەي، تەتۇر پەلەك، ناۋايى ئۇچۇن زادىلا
خوشاللىق نەغمىسى ياڭراتمىدىڭغۇ!)

هەجردىن ئەسرو ھەزىنەمەن، ساقىيا تۇتقىل قىلدىم،
ھەر نېچە ساغەر تولا بولسا تولا تۇتقىل قىلدىم.
(ھىجرانلىقتا بەكمۇ غەمكىنمەن، ساقى قىلدىم تۇتقىنا، قانچە قەدەھ بولسىمۇ، تولدۇرۇپ تۇتقىنا.)

گەر ئانىڭ نۇش ئەيلەرىدە ئاجىز ئولسە ئەھلى بەزم،
جەمئ ئىتىپ بارىنى بىر يولى ماڭا تۇتقىل قىلدىم.
(بەزمىدىكىلەر ئۇنى ئىچىشتە ئاجىزلىق قىلىپ قالسا، بەرىنى قوشۇپ، بىراقلا ماڭا تۇتقىن.)

قانىمئ ئىچىدىم بىر قىلدىم بىرلەكى، دەردىم سەئب ئىرۇر،
ھەر نېچە لاجۇرئە نۇش ئەتسەم، يانا تۇتقىل قىلدىم.
(بىر قىلدىمكە قانائەت قىلار ئىدىم، بىراق، دەردىم كوپ، شۇڭا مەن ئۇزمەي ئىچەي، سەنمۇ قۇيۇۋە!)

ھەر نەفەس مەست ئولماسام ھىجران غەمى ئەيلەر ھەلاك،
جانىمە رەھم ئەيلەبان، بەھرى خۇدا، تۇتقىل قىلدىم.
(دائىم مەس بولماسام، ھىجران غېمى مېنى ھالاك قىلغىدەك، خۇدا ھەققى، قىلدىمنى تۇتۇۋەر، جېنىمغا ئىچىك ئاغرىسۇن.)

گەر مۇيەسسەر بولسا بەزمى ۋەسل، لوتف ئەيلەر ئىسەك
قۇي مېنى نەززارەغە، كوپرەك ئاڭا تۇتقىل قىلدىم.

(ۋىسال بەزمىسىگە مۇيەسسەر بولسام، سەن غەمخورلۇق قىلساڭ،
مەن تاماشىچىغىمۇ قۇي، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كوپرەك تۇت.)

ئولۇ مەن چۇن مەست بولدۇق، ئىختىيارىڭ باردۇر،
خىلۋەت ئەيلەپ بەر ئىجازەت ئەلگە، يا تۇتقىل قىلدىم.
(ئۇ ۋە مەن— ئىككىمىز مەست بولدۇق، ئىختىيار ئۇزەڭدە، يا باشقىلارغا ئىجازەت بېرىپ، بەزمىنى خالى قىل، ياكى قىلدىم تۇت.)

چۇن خەرابات ئىچرە تۇشتۇڭ، چىقماغىڭ دىشۋار ئىرۇر،
ئىختىيارىڭ يوق ئىچىپ، ئەي پارسا، تۇتقىل قىلدىم.
(ئەي سوپى، مەيخانىغا كىرىپ قالدىڭ، چىقمىغىڭ تەس، ئىچكەندىن كېيىن ئىختىيارىڭ ئۇزەڭدە ئەمەس، قىلدىم تۇتقىن.)

خىرقەئى زۇھدىن نەۋائى قىلدى رەھن، ئەي مەيفۇرۇش،
قويما ھوش ئىلكىدە ئانى بىنەۋا، تۇتقىل قىلدىم.
(ئەي مەيپۇرۇش، ناۋايى سوپىلىق چاپىنىنى گورەگە قويدى، ئۇ ھۇشيار ھالەتتە تۇرسا كەيپى بۇزۇلىدۇ، شۇڭا قىلدىم تۇتقىن.)

ئاي يۇزۇڭ ئاللىدا بىھال خىرەد،
ۋەسفىن ئەيلەردە بولۇپ لال خىرەد.
(ئاي يۇزۇڭ ئالددا ئەقىل ھالسىز، ئۇنى تەرىپلىمەك بولسا ڭ
تىل گاچىلىشىپ قالىدۇ.)

چۈنكى سەن سەكرەتىبان تەۋسەنى ھوسن،
بولۇبان يولىدا پامال خىرەد.
(سەن ھوسن دۇلدۇلىنى چاپتۇرغاندا، ئېقىل ئۇنىڭ ئايىغى
ئاستىدا قالىدۇ.)

ۋەھكى، سەن تىفلىدىن ئولدى مەبھوت،
ئويلەكسم پىرى كوھەن سال خىرەد.
(سەن كىچىك بالىغا قېرى ئەقلىنىڭ ھەيران قېلىۋاتقىنىنى ئقارا.)

ئېھتىمام ئەتتى جۇنۇنۇم ساری ئىشق،
نىچە كىم ئەيلەدى ئىھمال خىرەد.
(ئىشق مېنىڭ ساراڭلىغىمغا ئەھمىيەت بەردى، بىراق ئەقىل
ئۇنىڭغا شۇنچە بىپەرۋا.)

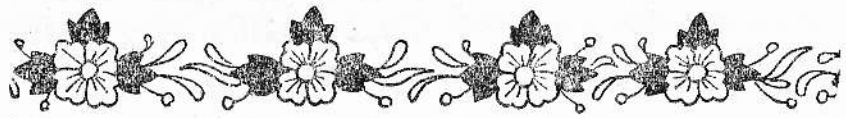
(ئىشق كويىدا مەزەللەت چەكسۇن،
تىلەسە دەۋلەتى ئىقبال خىرەد.
(ئەقىل بەخت - دولەت ئىزلىسە، ئىشق كوچىسىدا خار - زارلىق
تارتسۇن.)

ساقىيا، مەيكى، مېنى ۋەسۋەسەدىن
ئەيلەدى شىفتە ئەھۋال خىرەد.
(ئەقىل مېنى ۋەسۋەسە بىلەن پەرىشان قىلىپ قويدى، شۇڭا، ئەي
ساقى مەي بەرگىنە.)

تا فەنا سەيلىدە بولغاي نابۇد،
تۇرۇپ ئول جەۋھەرى سەييال خىرەد.
(شۇنداق سۇزۇك جەۋھەردەك ئىچىملىك تۇرغان يەردە، ئەقىل
يوقۇلۇش كەلكۇنىدىن نابۇد بولىدىغان بولدى.)

دەيرى پىرى ماڭا ۋۇ مۇغبەچىلەر
نىچە ئۇرسا يۇزنگە زال خىرەد.
(مەيخانىچى بوۋاي مېنى ئۇرسا، مۇغبەچىلەر قېرى ئەقلىنىڭ يۇزىگە
نەچچىنى سالسا بولىدۇ.)

يارەب، ئەت ئىشق نەۋائىغە نەسىب،
كوڭلىدىن لىك بۇرۇن ئال خىرەد.
(خۇدا، ناۋايىغا مۇھەببەتنى نېسىپ قىل، بىراق ئالدى بىلەن
ئۇنىڭ ئەقلىنى يوقات.)

يۇزۇڭدەك قەمەر يوقتۇر، قەدىڭدەك شەجەر يوقتۇر،
شەجەر بولسا ھەم ئاندا لەبىڭدەك سەمەر يوقتۇر.
(يۇزۇڭدەك ئاي يوق، قەددىڭدەك دەرەخ يوق، گەرچە
دەرەخ بار بولسىمۇ، ئۇنىڭ لىۋىڭدەك مىۋىسى يوق.)

كوزۇم ئەشكىنىڭ رۇدى ئاقار تېزۇ تۇند ئانداق
كىي، گەر ئۇيقۇ كوز ساری كېلۇر ھەم گۇزەر يوقتۇر.
(كوز يېشىمنىڭ ئېرىغى شۇنداق تېز، شوخ ئاقىدىكى، ئۇيقۇم
كوزۇمگە بېسىپ كىرسىمۇ، ئېقىندىن ئوتەلمەيدۇ.)

ئاتىن توتسەلار ناگاھ، كېتەر ئويلە ھۇشۇمكم،
بەدەن ئىچرە روھۇمدىن دىگەيسەن ئەسەر يوقتۇر.
(نامىنى ئېغىزغا ئېلىش بىلەن ھۇشۇمدىن كېتىمەن، بەدەن
ئىچىدە جېنىمدىن ئەسەرمۇ يوق دەپ قالىسەن.)

كوڭۇل سورغالى كەلدىڭ، تەبىبا، مۇنى بىلكىم،
ئول ئەۋارەدىن سەندەك ماڭا ھەم خەبەر يوقتۇر.
(ئەي تېۋىپ، كوڭۇل سوربغىلى كەپسەن، شۇنى بىلگىنىكى، ئۇ
سەرساندىن ساڭىمۇ خەۋەر يوقتەك، ماڭىمۇ يوق.)

يولۇڭغا نسار ئەشكىم گەر ئاز ئېرۇرۇ گەر كوپ،
ئىتىگگە غىزا كوڭلۇم ئەگەر بار ۋە گەر يوقتۇر.

(ئاز بولسىمۇ، كوپ بولسىمۇ، كوز يېشىمنى يولۇڭغا چاچقۇ قىلدىم،
كوڭلۇم ئىتىگغا ئوزۇق، بار بولسىدۇ، يوق بولسىدۇ.)

بۇ گۇلشەندە، ئەي دېھقان، نېچە ئازمۇن ئەتتىم،
ۋەفا نەخلى ئەككەنگە بەجۇز غۇسسە سەمەر يوقتۇر.
(ئەي دېخان، بۇ گۇلشەندە نۇرغۇن سىناق ئوتكەزدىم،
ۋاپا كوچىتىنى تىككۈچىگە قايغۇدىن باشقا مىۋە يوق ئىكەن.)

نەۋائى فىراقىدىن ئانىڭدەك زەئىف ئولدى
كى، ئورندا ئەل باقسا دىگەيلەر مەگەر يوقتۇر.
(نەۋائىي فىراقىدىن شۇنچىلىك زەئىپلەشتىكى، باشقىلار قاراپ،
ئۇ، ئوز جايىدا يوقمۇ، دەيدۇ.)

كۆڭلۈمە ھەجرىڭدا جەننەت گۈلشەنى زىندان ئېرۇر،
كۆزۈمە سەنسىز گۈل ئەفشان باغى خار ئەفشان ئېرۇر.
(سېنىڭ ھىجرىڭدە جەننەت گۈلشىنى كۆڭلۈم ئۈچۈن زىندان سېزىلىدۇ، سەنسىز گۈل ئېچىلىپ تۇرغان باغ كۆزۈمگە تىكەنزار بولۇپ كۆرىنىدۇ.)

دەقىقە-دەقىقە گۈل ئاچىلمايدۇر گۈل ئەفشان باغىدە،
كىم مېنىڭ گۈلگۈن ياشىمدە قەترە-قەترە قان ئېرۇر.
(ئۇ، گۈل ئېچىلغان باغدا ئۇزلۇكسىز ئېچىلۇاتقان گۈل ئەمەس، بەلكى مېنىڭ تامچە-تامچە بولۇپ توكۇلگەن قىزىل قان ياشلىرىمدۇر.)

بەھرۇتاغ ئەتمەڭ گۈمانكىم، ئول بىرى كۆزۈمگە ياش،
بۇ بىرى كۆڭلۈمگە دەردو مىھنەتى ھىجران ئېرۇر.
(ئاۋۇ دېڭىز، ماۋۇ تاغ دەپ قالماڭ، ئۇنىڭ بىرسى كۆز يېشىم، يەنە بىرسى كۆڭلۈمدىكى جۇدالىقنىڭ ئېغىر كۈلپىتى.)

دىمە بىرەمدە بۇلۇت كوكنى نى نەۋئ ئەيلەر نىھان
كىم، بۇ مۇشكىل دۇدى ئاھىم ئاللىدا ئاسان ئېرۇر.
(بۇلۇت بىرەمدىلا قانداقچە ئاسمان يۈزىنى توساپ ئالىدۇ، دىمە، بۇ تەس ئىش مېنىڭ ئاھىم تۈتۈنلىرى ئالدىدا ئاسان.)

بۇكى ھەريان چاقلۇر بەرقۇ غىردۇ ئەيلەر بۇلۇت،
كۆڭلۈمە ئول شوئلەئى ئاھ، بۇ بىرى ئەفغان ئېرۇر.
(ھەر تەرەپتىن چاقماق چېقىپ، ھاۋا گۈلدۇرلىسە، بىرسى كۆڭلۈمدىن چىققان ئاھىنىڭ يالقۇنى، يەنە بىرى يىغامنىڭ ئاۋازى.)

يوقكى تۇرماس بىر زەمان يامغۇركى، بىر ئاي ھەجرىدىن
ئەشكبار ئىككى كوزۈم سەيلابىدىن توفان ئېرۇر.
(بىر دەمۇ توختىمايدىغان يامغۇر نەدە بولسۇن، ئۇ، بىر ئاي جامال پىراقىدا يىغلىغان ئىككى كوزۈم كەلكۈندىن ھاسىل بولغان توپان.)

ئەقلىڭىز بار ئېرسە قىلماڭ يار ھەجرى ئىختىيار،
كىم بۇ ئىشنى ئولكى قىلدى، مەن كەبى نادان ئېرۇر.
(ئەقلىڭىز بولسا يارنىڭ ھىجران ئازاۋىنى تارتمىشى ئىختىيار قىلماڭ، كىمكى شۇنداق ئىشنى قىپتۇ، ئۇ، ماڭا ئوخشاش نادان ئىكەن.)

كىم مەيى ۋەسل ئىچتىكىم ھىجران خۇمارى چەكمەدى،
خارسىز گۈل دەھر بوستانىدا نى ئىمكان ئېرۇر.
(كىم ھىجران دەردىنى تارتماي ۋىسال شارابىنى ئىچىپتۇ؟ جاھان بوستانىدا تىكەنسىز گۈل بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.)

دوستلار، قىلماڭ نەۋائىغە نەسىھەتكىم، بۇگۈن
ھەجر دەردىدىن بەغايەت بىسەرۇ سامان ئېرۇر.
(دوستلار، نەۋايىغا نەسىھەت قىلىپ يۈرمەڭلار، ئۇ ھازىر جۇدالىق دەردىدە گاڭگىراپ قالدى.)

جاندا ئىشقىڭ بولغۇسى، يا تەندە جان بولغۇسدۇر،
خەستە كۆڭلۈم دەردى ئىشقىڭغا ماكان بولغۇسدۇر.
(جاندا ئىشقىڭ بار، ياكى ئىشقىڭ تەندىكى جانىڭ ئۈزى،
مېنىڭ ئاغرىق كۆڭلۈم ئىشقىڭ دەردىگە ماكان.)

دەردى ئىشقىڭ داغى، ئول سائەتكى ئولسەم، جان ئارا
جانىڭ ئىككى نوقتەسى يەكلىغ نشان بولغۇسدۇر.
(مەن ئولسەممۇ ئىشقىڭ دەردىڭ دېغى جان ئارىسىدا "جان"
(دېگەن خەتنىڭ) ئىككى چېكىتىگە ئوخشاش بەلگە بولۇپ قالىدۇ.)

قىلدى ئەشكىمنى شەپەقگون ھەجر بىپايان تۈنى،
ھوللەسىن چەك تاڭنىڭ، ئەي گەردونكى قان بولغۇسدۇر.
(جۇدالىقنىڭ ئۈزۈن تۈنى كوز يېشىمنى شەپەق رەڭگە ئايلاندۇردى،
ئۈنى تاڭنىڭ شايىسى بىلەن تاڭمىسىڭ، ئاسمان قانغا بويۇلۇپ
كېتىدۇ.)

ئول مەسىھ ئەنفاسى جانبەخش لەبى، ھەيژان سۈيى،
ئەللاھ ـ ئەللاھ، نېچە جانىم ناتەۋان بولغۇسدۇر.
(يائاللا، ئەيسا نەپىسىدەك جانبەخش لەب، ئابھايات تۇرۇپ،
جېنىم نىمانچە زەئىپلىشىپ كېتىدىغاندۇ؟)

ئوقىدىن كۆڭلۈڭ قاچانغە تېگرو رەھم بولغاي، ۋەلىك
تا بۇقۇش بولغۇسدۇر، ئول ئاشيان بولغۇسدۇر.

(ئۇنىڭ ئوقىدىن كۆڭلۈڭ قاچان شەپقەتكە ئېرىشە، چۈنكى ئۇ
(ئوقۇڭ) قۇش بولسا، بۇ (كۆڭلۈم) ئۇۋا بولاتتىغۇ.)

گۈل قۇلاغىن چۈن ئاغىر قىلمىش كىرىپ شەبنەم سۈيى،
نېچە، ئەي بۇلبۇل، ئىشىڭ دائىم فىغان بولغۇسدۇر.
(شەبنەم سۈيى كىرىپ گۈلنىڭ قۇلىغى ئېغىرلىشىپ قاپتۇ،
ئەي بۇلبۇل، شۇڭا سېنىڭ ئىشىڭ تىنماي پىغان كوتۇرۇش.)

ئەي نەۋائى كوككە تېگرو دۇدى ئاھىمدىن شەكەنج
يەتكەلى ئول ئايغە گويا نەردىبان بولغۇسدۇر.
(ئەي نەۋايى، كوككىچە ھالقا ـ ھالقا بولۇپ كوتۇرۇلگەن ئاھىم
تۇتۇنى ئۇ ئايغا يېتىش ئۈچۈن گويا شوتا.)

دوستلار، ئالەم ئېلىگە يارۇ ھەمدەم بولماڭىز،
يار ئىلە ھەمدەم دېمەيكى، ئاشنا ھەم بولماڭىز.
(دوستلار، ئالەمدىكى كىشىلەرگە يار-ھەمدەم بولماڭلار،
يار-ھەمدەملا ئەمەس، بەلكى ئاشنامۇ بولماڭلار.)

ئاشنالىغ ئەيلەبان ئوز جانىڭىزگە ھەرزەمان
بائىسى يۇز مىڭ بەلاۋۇ مىھنەتۇ غەم بولماڭىز.
(ئۇلارغا ئاشنالىق كورسۇتۇپ، ئوز جېنىڭىزغا تۇڭمەس
دەردۇ-بالا تېپىۋېلىشقا سەۋەپچى بولۇپ قالماڭلار.)

يەب پەردۇەشلەر فەرىبىن، سوڭرە تاپماي ئىلتىفات،
مەن كەبى دۇئانەۋۇ رەسۋايى ئالەم بولماڭىز.
(پەردۇەشلەر نىڭ ئالدىمغا ئوچراپ، كېيىن ئىلتىپاتىغا ئېرىشەلمەي، ماڭا ئوخشاش ئالەمگە رەسۋا بولغان دۇئانىگە ئايلىنىپ قالماڭلار.)

ۋەسلۇ ئەيش ئاباد قىلسۇن خەلقىنى، ئەي دەردۇ غەم،
سىز بۇزۇق كوڭلۇمدىن ئوزگە بىرگە مەھرەم بولماڭىز.
(مەيلى، باشقىلارنى ۋىسال بىلەن راھەت ياشنىتۇەتسۇن، ئەي دەرت بىلەن غەم، سىز مېنىڭ ۋەيران كوڭلۇمدىن باشقىغا سىرداش بولماڭلار.)

ئەي ۋىسال ئەھلى، ئول ئاينىڭ دەردى ھەجرىدىن مېنى
كوپ كورۇب غەمناك، سىز ھەم ئەسرۇ خورەم بولماڭىز.
(ئەي ۋىسال تاپقانلار، ئۇ ئاينىڭ پىراقىدا مېنىڭ غەمگە
پاتقانلىغىمنى كورۇپ، بەك خوشال بولۇپ كەتمەڭلار.)

ئەي، خەرابات ئەھلى، يوق ئىنساندا ئىمكانى ۋەفا،
مەستلىقدىن دېۋ ئولۇڭ، زىنھار ئادەم بولماڭىز.
(ئەي مەيخانە ئەھلى، ئىنساندا ۋاپانىڭ ئىمكانى يوق،
مەسلىكتىن دېۋە بولۇپ كېتىپ، زادى ئادەم بولماڭلار.)

گەر نەۋائى ھەجر ئارا بولدى زەلىل، ئەي ئەھلى ۋەسل،
ئەمدى نەۋبەت سىزگەدۇر، مۇنچە موئەززەم بولماڭىز.
(ناۋايىغۇ ھىجرانلىقتا خار-زار بولۇپ كەتتى، ئەي ۋىسال تاپقانلار، مۇنچە ئەتىۋا بولۇپ كەتمەڭلار، ئەمدى نوۋەت سىلەرگە كەلدى.)

گەر مېنىڭدۇر يار لولى بولسا، شاه ئېتمان ھەۋەس،
نەيلەي ئول شەھنىكى، بىر لولىغه بولماي ھەمنەپەس.
(ئاشۇ شوخ لولى ياريم بولسا، پادىشالىققىمۇ ھەۋەس قىلمايتتىم،
لولىغا ھەمنەپەس بولماي، پادىشالىقنى نېمە قىلاي.)

شىكۆه قىلمان گەر جەفادىن باشىمه ياغدۇرسا تاش،
تاقەتىم يوق ئەلگه قىلسا بەرگى گۈل ئۇرماق ھەۋەس.
(جاپادىن مېنىڭ بېشىمغاتاش ياغدۇرسىمۇ زارلانمايمەن،
ئەمما باشقىلارغا گۈل بەرگىنى ئاتسا چىدىيالمايمەن.)

يارىدىن ھەر نېچه بىداد ئولسه ئەيلەرمەن قەبۇل،
لېك ئولسه غەير بىرله مۇلتەفىت، مەقبۇل ئەمەس.
(يارىدىن ھەر قانچه زۇلۇم كەلسىمۇ قوبۇل قىلمەن، ئامما
باشقىلارغا ئىلتىپات كورسەتسه، بۇنىڭغا كونمەيمەن.)

جاننى قويماسمەن چىبىندەك لەئلى ئوزره رەشكدىن
ئول شەكەر ئوزره چىبىن قىلسام تەخەييول خال ئەمەس.
(ياقۇت لۇى ئۇستىدىكى خالنى چۈرىن دەپ خىيال قىلسام،
رەشكدىن چۈرىندەك جېنىم قالمايدۇ.)

بۇ بەلانى كورمەسۇن ئاشىقكى، قىلغاي ئىلتىماس
ۋەسلىن ئانىڭكىم، بىراۋ ئولغاي ئاڭا بۇ مۇلتەمەس.

(سەن ياۋۇسالىنى ئوتۇنۇش قىلساڭ، ئۇ باشقىنىڭ ئىلتىماسىنى
قوبۇل قىلمىدىكەن، بۇنداق بالا ئاشقىنىڭ بېشىغا چۈشمىسۇن.)

ئوز نىگارى مەھمەلدىن قىلماسۇن دەب كوپ خەتا
ئىشق دەشتى ئەھلىغه ھەردەم نەدا ئەيلەر جەرەس.
(ئوز نىگارىنىڭ ئۇلۇغلىدىن ئېزىپ كەتمىسۇن دەپ، ئىشق
دەشتىنى كەزگۈچىلەرگە كولدۇما جاراڭلاپ تۇرۇدۇ.)

ئەي ناۋايى، ئىشق ئەتۋارىدە بۇدۇر زۇلمكم،
گۈل مەقامى باغ ئولۇب، بۇلبۇل پەرى بولغاي قەپەس.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يوسۇنىدا شۇنداق زۇلۇم بارىكى،
گۈلىنىڭ ئورنى باغ، بۇلبۇلغا ئوز پەرلىرى قەپەز ئىكەن.)

شەبستانىمدا جام ئىچرە يۇزۇك ئەكسى چىراغ ئولمىش،
چىراغىمغە ۋە لېكىن جام زەرق، بادە ياغ ئولمىش.
(قاراڭغۇ ئويۇمدە يۇزۇڭنىڭ شويلىسى قەدەھكە چۈشسە، چىراق بولۇپ، ئويۇمنى يورۇتۇدۇ، جام-بۇ چىراقنىڭ قاچىسى، مەي ئۇنىڭ يېغدۇر.)

دەرەم ئۇزرە دەرەم توككەن كەبى پىنھان خىرەد ئەھلى،
گىرىھلىك كوڭلۇم ئىچرە ئىشقدىن داغ ئوزرە داغ ئولمىش.
(ئەقلى بار كىشىلەر يوشۇرۇنچە تەڭگە ئۇستىگە تەڭگە توككەندەك ئىشىق ئوتى تۇگۇنلۇك كوڭلۇمدە داغ ئۇستىگە داغ پەيدا قىلدى.)

ئىلاج ئەيلەي دىسەڭ، قوي، ئىسلەيىن سېبى زەنەخدانىڭ،
ماڭا كىم سۇنبۇلۇڭ سەۋداسىدىن ئەترى دېماغ ئولمىش.
(ئەملەي دىسەڭ، روخسەت قىل، ئالمىدەك مەڭزىڭنى پۇراي، سۇمبۇل چېچىڭنىڭ سەۋداسىدىن دېمىغىم خۇش پۇراقتا مۇھتاج بولدى.)

كوزۇڭ نەرگىس، ئۇزارىڭ گۇل، قەدىڭ سەرۇ، ساچىڭ سۇنبۇل،
بۇزوغ كوڭلۇم خەيالىدىن بولارىڭ تۇرفە باغ ئولمىش.
(كوزۇڭ نەرگىس، جامالىڭ گۇل، بويۇڭ سەرۇ، چېچىڭ سۇنبۇل، بۇ نەرسىلەرنىڭ خىيالى بىلەن ۋەيرانە كوڭلۇم گۇزەل باقتا ئايلاندى.)

نى قىلساڭ ئەمدى قىل كوڭلۇمگە كىم، تاراج ئىشقىڭدىن
شەكىبۇ ئىلمۇ ئەقلۇ زۇھد-تەقۋادىن فەراغ ئولمىش.
(ئەمدى نىمە قىلساڭ قىل، ئىشقىڭنىڭ بۇلاڭ-تالڭى بىلەن كوڭلۇم ئاللىقاچان سەۋىر، ئىلىم، ئەقىل تەقۋا-سوپىلىقتىن قۇتۇلۇپ كەتكەن.)

ئەجەب فەرھاد ئىرۇر شىرىن لەبىڭ شەۋقىدە كوڭلۇمكىم،
ئاڭا پەيكانلارىڭ مىتنۇ ئىشقىڭ قانى تاغ ئولمىش.
(كوڭلۇم شىرىن لەۋىڭنىڭ ئىشتىياقىدا ئاجايىپ بىر پەرھاتقا ئايلاندىكى، كىرپىڭ ئۇقلىرىڭ ئۇنىڭغا مېتىن، ئىشقىڭ قانى ("ق" ھەرپى) تاغ بولدى.)

تولا قۇي جامى گەردۇنۇەشقە مەي، ئەي ساقىئى مەھۇەش،
كى غەم خەيلىنى غەرق ئەيلەر تېڭىز بۇ نەۋئ ئاياغ ئولمىش.
(ئەي ئاي يۇزلۇڭ ساقى، ئاسمانىدەڭ جامغا مەي تولدۇرۇپ قۇي، بۇ جام غەم لەشكەرلىرىنى غەرق قىلغۇچى دېڭىز بولسۇن.)

مەي ئىچكىم، دەرد غەم ھەرلەھزە ساغ ئولماقتە قويمايدۇر،
ئانىكىم، بۇ كوھەن مەيخانىدا ھەرلەھزە ساغ ئولمىش.
(دەرت، غەم كىشىنى بىرەممۇ ئارام تاپقۇزمايدۇ، شۇڭا مەي ئىچ، ئادەم بۇ كونا مەيخانىدىلا دائىم ئارام تاپىدۇ.)

نەۋائى تىرە شامىن كەۋكەبى ئەشكى قىلۇر رەۋشەن،
بۇ يۇلدۇزلار ئاڭا گوياكى دەرشەبى چىراغ ئولمىش.
(ناۋايىنىڭ قاراڭغۇ كېچىسىنى كوز يېشىنىڭ يۇلتۇزلىرى يورۇتىدۇ، بۇ يۇلتۇزلار گوياكى ئۇنىڭ كېچىلىك چىرىغى.)

ئاشىق ئولدۇم، بىلمەدىم يار ئوزگەلەرگە يار ئىمىش،
ئەللاھ ـ ئەللاھ، ئىشىق ئارا مۇنداق بەلالار بارئىمىش.
(ئاشىق بولدۇم، بىلمەپتىمەنكى، يار باشقىلارغا يار ئىكەن، يائاللا،
ئىشق يولىدا بۇنداق بالالارمۇ بار ئىكەن ـ ھە!)

قەددىڭە ئەل مەيلى بولغاندىن كۆكۈل ئازۇردەدۇر،
ئول ئەلىفدىن زارلارنىڭ ھاسىلى ئازار ئىمىش.
(ئۇنىڭ قەددىگە باشقىلارنىڭ مايىل بولۇشىدىن كۆكلۈمگە ئازار
يەتتى، زار بولغۇچىلارنىڭ ئول ئىلىپ (يەنى "ا")دىن تاپىدىغان
نەتىجىسى ئازار ئىكەن.)

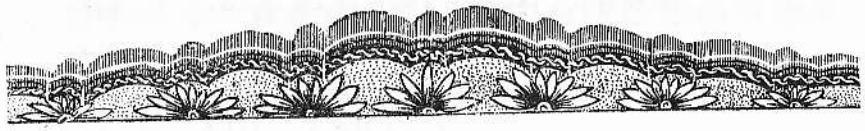
ئەلگە ناۋەك ئۇردى، مەن ئولدۇم، ئېرۇر بۇ تۇرفەكىم،
جانىم ئەتكەن ربش ئەل باغرىغە كىرگەن خارئىمىش.
(باشقىلارغا كىرپىك ئوقىنى ئاتسا، مەن ئولدۇم، ئاجايىپ ئىش،
باغرىمغا سانچىلغان تىكەن ئەسلىدە باشقىلارغا ئېتىلغان نەشتەر
ئىكەن.)

رىشتەكىم، موھلىك يارام ئاغزىغە تىكتىم، ئاڭلادىم
كىم كەفەن جىنسى قىراغىدىن سۇۋۇرغان تارئىمىش.
(ھالاك قىلغۇچى جاراھىتىمنىڭ ئاغزىنى تىككەن يىپىم، ئۇقتۇدەك
بولسام، كىپەنلىك چېتىدىن سۇغۇرۇپ ئېلىنغان يىپ ئىكەن.)

كويى دىۋارىدىن ئاغرىق تەنغە تۇشكەن سايەدەك،
سەيلى غەمدىن ئەمدى سايە ئورنىغا دىۋار ئىمىش.
(ئۇنىڭ كوچىسىنىڭ تېمىدىن ئاغرىق تېنىمگە چۇشكەن سايە ئورنىنى
ئەمدى غەم كەلكۈنى ئىگەللىدى.)

جانغا تەخۇنى ئەيلەدىم تىغى ھەلاكىدىن ئانىڭ،
بىلمەدىم بۇ ئىشىدىن ئول ئولگۈنچە مىننەتدار ئىمىش.
(ئۇنىڭ ھالاك قىلغۇچى تىغىدىن جېنىمنى تەشۇشكە سالدىم،
كىم بىلسۇن ئۇ بۇ ئىشتىن ئولگىچە مىننەتتار ئىكەن.)

ئەي نەۋائى، خوبلەرنى كورمە ئاسانلىغ بىلە،
كىم بىراۋ كىم سالدى كوز، ئوزمەك كوڭۇل دۇشۋار ئىمىش.
(ئەي ناۋايى، گۈزەللەرگە ئاسانلىقچە كوز سالسا، كىمكى كوز
سالسا، كوڭۇلنى ئۇزمەك تەسكە چۇشىدۇ.)

مەي مېنى قىلدى رىيايى پارسالقدىن خەلاس،
پارسالىق يوقكى ئۇجبو خودنەمالقدىن خەلاس.
(شاراپ مېنى ساختا پەرھىزكارلىقتىن قۇتۇلدۇردى، پەرھىزكارلىقتىنلا ئەمەس، بەلكى مەنمەنسلىك ـ ماختانچاقلىقتىنمۇ قۇتۇلدۇردى.)

خانىقەھ ئەھلى يولۇقسا مەستلىقدىن تانمىمان،
شۈكرىنكىم، بولدۇم ئالارغا ئاشنالقدىن خەلاس.
(سوپىلار يولۇقسا، مەسلىكتە تونىمايمەن، شۈكرى، ئۇلار بىلەن بولغان يېقىنچىلىقتىنمۇ قۇتۇلدۇم.)

ئىشق خىلۋەت كۈنجىدىن سالدى مېنى مەيخانەغە،
قىلدى زىندان گوشەسىدە مۇبتەلالقدىن خەلاس.
(ئىشق مېنى سوپىلىق بۇلۇڭىدىن مەيخانىغا ئېلىپ كەلدى، خۇددى زىندان بۇلۇڭىدىكى ئەركسىزلىكتىن قۇتۇلدۇردى.)

دەير پىرى جۇرئەسىن تاپمايكى، ئولدۇر شاھلىق،
دەير ئارا گەر ئارزۇ قىلسام گەدالقدىن خەلاس.
(مەيخانچىنىڭ بىر يۇتۇم شارابى مەن ئۈچۈن شاھلىق، جاھاندا پەقىرچىلىقتىن قۇتۇلۇشنى ئارزۇ قىلسام، ئۇنى تاپماي بولمايدۇ.)

ئەي جەفاگەر بىر ۋەفا قىلكىم، ئىكەۋلەن بولغامىز
مەن جەفا چەكمەكتىنو سەن بىۋەفالقىدىن خەلاس.

(ئەي جاپاقىلغۇچى، بىر ۋاپا قىلغىنا، شۇ چاغدا ئىككىمىز شۈنىڭدىن قۇتۇلاتتۇقكى، مەن جاپا چېكىشتىن، سەن بىۋاپالقتىن.)

ساقىيا، ھەجرى خۇمار ئىچرە يېتىپمەن جانىمە،
بىر قەدەھ بىرلە مېنى قىل بۇ ئارالقدىن خەلاس.
(ئەي ساقى، ھىجرانلىقتا خۇمار تۇتۇپ، ئىش جانغا تاقالدى، بىر قەدەھ بىلەن مېنى بۇ جۇدالقتىن قۇتۇلدۇرساڭچۇ.)

ئەي نەۋايى، بىنەۋا ئىستەب سېنى دىلدارۇسەن
گەر نەۋا ئىستەرسەن، ئولما بىنەۋالقدىن خەلاس.
(ئەي ناۋايى، دىلدار سېنى يوقسۇل دەپ ئىزدىگەن، باي بولماقچى بولساڭ، يوقسۇللۇقتىن قاچما.)

لەبىگدىن بولدى بۇمەھجۇر مەھزۇز،
ئانىگدەككىم، شەكەردىن مۇر مەھزۇز.
(لېۋىگدىن مەن بىچارە لەززەتلىنىمەن، خۇددى چۈمۈلە شىكەردىن
لەززەتلەنگەندەك.)

سوزۇگدىن تاپسا ھەز كوگلۇم، ئەجەب يوق،
كى شەربەتدىن بولۇر رەنجور مەھزۇز.
(سوزۇگدىن كوگلۇم لەززەتلەنگىنگە ئەجەپلەنمە، چۈنكى كېسەل-
گە شەربەت پايدا قىلىدىغۇ.)

ئەمەس ھەجرىك كويۇك كوگلۇم ئىلاجى،
كى بولماس شوئلەدىن مەھرۇر مەھزۇز.
(ھىجرانىك كويگەن كوگلۇمنىك داۋاسى ئەمەس، چۈنكى، ئىستە-
مىسى بار ئادەم ئوتتىن لەززەتلەنمەيدۇ-دە.)

ساچىگدىن ئارەزىك كورگوزكى، ئەلنى
قاراگغۇ تۇندە ئەيلەر نۇر مەھزۇز.
(چېچىك ئاستىدىن يۇزۇگنى كورسەت، كىشىگە قاراگغۇ كېچىدە
تۇر بەھرە بېرىدۇ.)

لەبىگغە چۈن فىداكىم قىلدى جاننى
بۇ ئاقشام ئەسرۇ نامەقدۇر مەھزۇز.

(بۇمەس سېنىك لېۋىگگە جاننى پىدا قىلدى، چۈنكى بۇ ئاقشام
بۇ بىچارە بەكمۇ زوقلانغان ئىدى.)

خۇمار ئولتۇردى، ساقى، تۇت قەدەھكىم،
مەي ئولماي بولمادى مەخمۇر مەھزۇز.
(ئەي ساقى، قەدەھ تۇت، مېنى خۇمار ئولتەردى، مەي بولمىسا
مەسلىك لەززىتىنى كورگىلى بولمايدىكەن.)

نەۋائى كوگلىنى بۇزدۇگ، قىل ئەمدى
ئېتىپ ۋەسلىك بىلە مەئمۇر مەھزۇز.
(ناۋايىنىك كوگلىنى سەن ۋەيران قىلدىك، ئەمدى ۋەسلىك
بىلەن ئاۋات قىل.)

خەزان فەسلىدە ئول ئاي جىسمۇ روخسارىمنى كورگەن چاغ،
دىگەيكىم، بىر قۇرۇغ شاخ ئوزرە بۇتمش بىر قۇرۇق يافراغ.
(ئۇ ئاي كۇز پەسلىدە بەستىم ۋە يۇزۇمنى كورسە، "بۇ
قەخشال دەرەختكى قۇرۇق يوپۇرماققۇ" دەپ قالىدۇ.)

ئۇچامدا ئاي تۇتۇلغان داغدەك قالدى ئەسەرگويا،
ئۇلۇغ ئېرمش فەتىلە ئەسرو، چۇن كوكسۇمگە قويدۇم داغ.
(ئۇچامدا تۇتۇلغان ئايدەك داغ بەلگىسى قالدى، چۇنكى پۈتۈك
چوڭ، ئوت ئۇلۇغ بولغاچقا كوكسۇمده شۇنداق كويۇك پەيدا بولدى.)

گۇنەھسىز ئولگەن ئەل قانى تۇتۇپتۇر پۇشتىنى، يوقسە
ئوشۇل قاتىل خىنا بىرلە قىزىل قىلمايدۇرۇر بارماغ.
(ئۇنى گۇناھسىز ئولگەن كىشىلەرنىڭ قېنى تۇتۇپتۇ، بولمسا
ئۇنىڭ بارمغى خىنە ياققاندەك قىزىل بولماس ئىدى.)

گۇلى رەئنادىن ئەتتى كىشۇەتتىن سەرۇ رەۋان ياخۇد
ساربغ تەرلىك ئوزە ئول شوخمو كىيمش قىزىل شىرداغ.
(ئۇ گۇزەل چەبدەس يار رەئنا گۇلدىن كىيىم كىيگەنمدۇ، ياكى
سېرىق كوينەك ئۇستىگە قىزىل پەشمەت كىيگەنمدۇ؟)

يۇزىگە مەھرىدىن، يوقكىم يۇزىدىن مەھرىگە ناگەھ،
ھەرارەت يەتمىسۇن دەپكىم سالۇر ھەرساربدىن قالپاغ.

(يۇزىگە قۇياشتىن، ياق، قۇياشتا يۇزىدىن ئىسىق
ئوتۇپ كەتمىسۇن دەپ، سايەۋان قالپاق كىيەۋاپتۇ.)

كوزى ئول شوخنىڭ چۇن بولدى ھەم بىمارھەم ئۇسرۇك،
تولا تۇت دەۋر ئاياغىن، ھەي كوڭۇلكىم، مەنھەم ئولماي ساغ.
(ئۇ گۇزەلنىڭ كوزى ھەم ئاغرىق ھەم مەس، ئەي كوڭۇل دەۋر
قەدەھىنى تولدۇرۇپ قۇيغىنا، مەنمۇ ساق قالماي.)

كوزئاچ، ئەشكى نەدامەت ساچ ئوز ئەھۋالىڭغە كىم، باردۇر
تۇنۇڭ تىرە، كوزۇڭ خىرە، يولۇڭدۇر تاغ، ئاتىڭ ئاقساغ.
(كوزۇڭنى ئاچ، ئوز ھالىڭ ئۇچۇن نەدامەت يېشىنى توك، چۇنكى
كېچەڭ قاراڭغۇ، كوزۇڭ خىرە، يولۇڭ تاغ، ئېتىڭ ئاقساق.)

قەدەم قويما ئەدەبسز بۇ خەزان كورگەچ چەمەن ئىچرە،
كى بىر گۇلرەڭ يۇزىنىڭ سەفھەسدۇر بىرسارىغ يافراغ.
(غازاڭ بوپتۇ دەپ بۇچىمەنگە ئەدەپسزلىك بىلەن قەدەم قويما،
چۇنكى بۇندىكى سېرىق يوپۇرماق ئۇنىڭ رەڭدار يۇزىنىڭ سەھىپىسى.)

مەگەركىم كويىدا يالاڭ ئاياغ ئول ئاي خىرام ئەتمىش،
نەۋائى كوزلەرىگە سۇرمە بولمىش ئول قارا تۇفراغ.
(ئەگەر ئۇ ئاي كوچىسىدا يالاڭ ئاياق ماڭسا، دەسسىگەن يەرنىڭ
قاراتوپسى ناۋايىنىڭ كوزىگە سۇرمە.)

گەرقۇياش ئارەزىغە سەئىبدۇرۇر كوزسالماق،
ئول قۇياش ئارەزىدىن مۇشكىل ئېرۇر كوز ئالماق.
(قۇياشنىڭ يۈزىگە كوز تىكىپ قارىماق تەس، بىراق،
بۇ قۇياش يۈزىدىن كوزنى قاچۇرۇشمۇ تەس.)

نى قۇياشدۇر بۇكى چۈن چىقتى، كوڭۇللەر خەيلى
بولسا يۈزمىڭ، ئىشدۇر زەررە كەبى قوزغالماق.
(بۇ قانداق قۇياشتۇ، ئۇ چىقىشى بىلەن يۈزمىڭلاپ
كوڭۇل خۇددى زەررىلەردەك تىترەپ كېتىدۇ.)

سەرسەرى ئاھدىن ئەشكىمگە تەھەررۇك نى ئەجەب،
يەل چۇ تىز ئولدى بولۇر بەھر ئىشى چايقالماق.
(ئاھىم شامىلى كوز يېشىمنى قوزغىسا، ئەجەپلەنمەڭ، چۈنكى شامال
قاتتىق چىقسا دېڭىز داۋالغۇماي تۇرامدۇ.)

ئەي ۋىسال ئەھلى، فىغانىم ئىشىتىپ كۇلمەڭكىم،
ھەجر زىندانى ئارا موشكىل ئېرۇر قينالماق.
(ئەي ۋىسال تاپقانلار، فىغانىمنى ئاڭلاپ كۇلمەڭلەر، جۇدالىق
زىندانىدا ئادەم چىدىغۇسىز قينىلىدىكەن.)

ساقيا، دىمە تۇگەنگىلكى، ئەمەستۇر مۇمكىن
ھەجرلەب تەشنەسى جامىدا تەرەششۇھ قالماق.

(ئەي ساقى، تامام قىلدىمە، ھىجراندا لېۋى قۇرۇپ كەتكەنىڭ
جامىدا مەينىڭ ساقىندىسى قېلىشى مۇمكىن ئەمەس.)

ئەي مۇغەننى، قەدەھۇ شەمئ بۇ بىخود سارى باق،
بۇ بولۇر موزھىكۇ مۇبكىيۇ مۇنەۋۋىم چالماق.
(ئەي سازەندە، قەدەھ، چىراق! بۇبەھۇشقا يۇزلىنىڭلار، بۇنداق
قىلىش، كۇلدۇرگۇچى، يىغلاتقۇچى، ئۇخلاتقۇچى سازنى چېلىش
ئەمەسمۇ.)

سالا ئالمايدۇر ئانىڭ سارى نەۋائى ئوزىنى،
ئەي كوڭۇل فايدە يوق، بولماس ئوزوڭنى سالماق.
(ناۋايى ئوزىنى ئۇنىڭ تەرىپىگە ئاتالمايدۇ، ئەي كوڭۇل، ئۇ-
نىڭغا ئوزۇڭنى ئاتقىلى بولمايدۇ ھەم پايدىسمۇ يوق.)

يۇزلىك ئاچىب نى ئەجەب يۇز خانۇمانىنى ئورتەمەك،
كىم بولۇر بىر شەمئ ئوتى بىرلە جاھانىنى ئورتەمەك.
(يۇزۇڭنى ئېچىپ يۇزلەپ ئوي ـ ماكانىنى ئورتىۋەتتىك، بۇ خۇددى
بىر چىراق ئوتى بىلەن دۇنيانى ئورتىۋەتكەندەك ئىشقۇ.)

چۇن كۆڭۇل سەيد ئەيلەدىك، جىسمىمغە ئوت سالماق نىدۇر،
رەسم بولماس قۇشنى ئالىب، ئاشيانىنى ئورتەمەك.
(كۆڭلۇمنى ئوڭلاپ قولغا چۈشۈرۈپ، يەنە جىسمىمغا ئوت قويغىنىڭ
نىمىسى؟ قۇشنى ئالغاندىن كېيىن، ئۇۋۇسىنى ئورتىۋېتىدىغان قائىدە
يوق ئىدىغۇ!)

زەئىلىغ جىسمىمنى ئورتەپ بولما ئاھىمدىن مەلۇل،
خاسىيەت جۇزدۇدنى بولغاي سەمانىنى ئورتەمەك.
(زەئىپ جىسمىمنى ئورتەپ، تۇتۇن چىقسا خاپا بولما، سامانغا
ئوت قويولسا، ئىس چىقمايدىغان ئىش نەدە بار.)

بىل، شەپەق ئوتىنى ئەنجۇم ئۇچقۇنىدىن، غەم تۇنى
كىم قىلىبدۇر مەيل ئاھىم ئاسمانىنى ئورتەمەك.
(شەپەقنى يۇلتۇزلارنىڭ شولىسى دىمە، بەلكى غەم ئاخشىمى ئاھىم
ئوتى ئاسمانىنى ئورتىگىلى تۇردى.)

ئورتەدى كۆڭلۇم تەن ئىچرە ئوقلارىڭنى ئويلەكىم،
تۇشسە ئوت ئول نەۋئى بولماق نەيستانىنى ئورتەمەك.

(تېنىمگە سانچىلغان ئوقلىرىڭنى كۆڭلۇم ئورتىۋەتتى،
خۇددى ئوت چۈشسە قومۇشلۇقنى ئورتىۋەتكەندەك.)

خەلق ئولوب ئاشق ساڭا، مەن ئورتەنورمەن، ۋەھ، نېچە،
ئەلگە سالغان ئوت بىلەن مەن ناتەۋانىنى ئورتەمەك.
(باشقىلار سېنىڭ ئاشىغىڭ ئىكەنۇ، بىراق مەن كويۇۋاتىمەن،
باشقىلارغا سالغان ئوتتا مېنىڭ كويۇۋاتقىنىم نىمىسى؟)

چەرخ ئاھىم ئوقىدىن يۇزمىڭ توشۇكدۇر، ئەي كۆڭۇل،
ئورتەمەك ئانى ھەمول دۇركى جەھانىنى ئورتەمەك.
(ئاھىم ئوقىدىن ئاسمان ھوتمۇ توشۇك، ئەي كۆڭۇل،
ئۇنسى ئورتەش، جاھانىنى ئورتەش ئەمەسمۇ.)

نى ئۇچۇن گۇل بولدى ئوت، ئەشجار ئوتۇن، سۇنبۇل تۇتۇن،
ئىستەمەيدۇر گەر فەلەك بۇ بوستانىنى ئورتەمەك.
(گۇل ئوت، دەرەخ ئوتۇن، سۇنبۇل تۇتۇن، فەلەك
نىمىشكە مۇشۇ بوستانغا ئوت قويمايدۇ؟)

سالما ئوت ئوششاق جانىغە نەۋائى بارىدە،
نى ئۇچۇنكىم ياخشىدۇر ئەۋۋەل ياماننى ئورتەمەك.
(ناۋايى بار تۇرۇپ، باشقا ئاشقلارنىڭ جېنىغا ئوت ياقما،
چۇنكى ئالدى بىلەن ياماننى كويدۇرگۇلۇك ئەمەسمىدى.)

نی خەیال ئىدى يەنەكسم كوكۇل قۇشى سەيدىنى ھەۋەس ئەيلەدىك
بەدەنسىغە ھەرساردىن خەدەك ئۇرۇبان، ئاڭا قەفەس ئەيلەدىك.
(خيالىك نسمدۇ؟ يەنە كوكلۇم قۇشنى ئۇۋلاش كويغا چۈشتۈك،
ھەرتەرەپتىن ئاتقان يا ئوقلرىنى بەدىنسمگە قەپەز قىلدىك.)

كوكۇل ئىچرە شوئلەئى ئىشقكسم، يېتەدۇر فەلەككە زەبانەسى،
تەنسمۇ سۇكەكلەردم ئول ئوتۇكنى ياقارغا خارخەس ئەيلەدىك.
(كوكلۇمدىكى ئىشق ئوتۇكنىك يالقۇنى پەلەككە يېتىدۇ، شۇ ئوتنى
يېقىش ئۈچۈن بەدەن-سوكەكلىرىمنى ئەخلەت-چاۋاغا ئايلاندۇردۇك.)

كوز ئىچىندەكسم تولاقان ئىدى، ئاغىز ئىچرە داغى تۇتۇندەك ئاھ،
ئانى دەمبەدەم قىلىبان فۇزۇن، ئانى ھەمنەفەس-نەفەس ئەيلەدىك.
(كوز چاناقلىردم قانغا تولدى، ئاھ ئۇرسام ئاغزىمدىن تۇتۇن
چىقىدۇ، ئۇنى (قانىنى) ھىلدىن - ھىلغا تاشقۇزۇپ، بۇنى (تۇتۇنىنى)
ھىلدىن - ھىلغا پۈۋەپ ئۇلغايتسەن.)

ياتىپ ئېردىم ئولگەلىكسم، تىرىلدىم ئانىك جەفاسى ھەدىسدىن،
نىگە ئۇيقۇدىن بۇرۇن ئول فەسانەنى، ئەي رەفىق، بەس ئەيلەدىك.
(ئولۇپ، ياتقان ئىدىم. ئۇنىك جاپاسى توغرىسىدكى قىسسىنى ئاڭ-
لاپ تىرىلدىم، ئەي دوست، نىمشكە بۇ چوچەكلىرىڭنى مەن ئۇيـ
قۇغا كېتىشتىن بۇرۇن توختۇتۇپ قويدۇك؟)

ماڭا ئىشق ئارا ئولۇم ئېردى چارەئى ھەجردە، بۇ نى رەنجىكسم،
ئانى دەفئ ئېتەرگە فىراقى دەردو غەمنى چارەرەس ئەيلەدىك.
(ماڭا ئىشق ئارا ھىجران دەردىنىك چارىسى ئولۇم بولدى، بۇ شۇنـ
داق دەرت ئىسكەن، ئۇنى ساقايتىشقا پىراق دەردۇ - غېمنى داـ
ۋالاش چارىسى قىلدىك.)

چۈكسم ئولدى چاك ھەزىن كوكۇل غەمىمى ھەجرى دەشتىدە، ئەي فەلەك،
يول ئازارغە ئەھلى سەلامەت ئول كوكۇل ئوتنى جەرەس ئەيلەدىك.
(مۇكلۇق يۇرۇكۇم ھىجران دەردىنىك دەشتىدە چاك كەتتى،
ئەي پەلەك، ساق ئادەملەر يولدىن ئېزىپ كەتكەندە، سەن شۇ يۇرەك
ئوتنى كولدۇمغا ئايلاندۇردۇك.)

چۇ فىراق شىددەتى، ئەي كوكۇل، غەمى ئىشقلار مەھسى ئىمىش،
نى يېتىشسە چەك، چۇ بۇرۇن ئۇزۇك بۇ بەلانى مۇلتەمەس ئەيلەدىك.
(ئەي كوكۇل، پىراق زەربىسى مۇھەببەت غېمىدىكىلەر ئۈچۈن
ئاي دېۋىدىك، ئەمدى نىمە كەلسە كور، چۈنكى ئۇزەك بۇرۇن
بۇ بالانى تەلەپ قىلغان ئىدىڭغۇ.)

تۇنۇ - كۈن سەبۇچىكسپ ئىلكىگە، سال ئۇزۇكنى ھەلقەئى دەيرئارا،
چۇ بىلىگە مۇغبەچەلەر كەمەندى خەيالنى مەرەس ئەيلەدىك.
(كېچە - كۈندۇز قولۇكغا قەدەھ ئېلىپ، مەيخانە سورۇنىدىن جاي
ئال، ئۇزەكمۇ ساقى بەلۇغنىك خىيالنى بىلىگە ئارقان قىلىپ
باغلاۋالدىك.)

چۇ زەمانە ئەھلى ئارا ۋەفا تىلەدىك، چەك ئەمدى نەۋائىيا،
ئەلەم بەلا، نى ئۇچۇنكى ئەل ئارا يوق نىمەنى ھەۋەس ئەيلەدىك.
(ئەي ناۋايىسى، سەن كىشىلەردىن ۋاپا تىلىۋىدىك، ئەمدى بالا
تاپتىك، نىمشقا ئىنسانلار ئارىسىدا يوق نەرسىگە ھەۋەس قىلغان
بولغىدىك.)

ماڭا بىرلەھزە ۋەفا ئەيلەمەيدىكى،
كى ھەمول لەھزە جەفا ئەيلەمەيدىكى.
(ماڭا بىرەممۇ ۋاپا قىلمىدىكى، ھەم
بىرەممۇ جاپا سالماي قالمىدىكى.)

قامەتىڭدىن ماڭا كام ئېردى خىرام،
ۋەھكى كامىمنى رەۋا ئەيلەمەيدىكى.
(قامىتىڭنىڭ ماڭا ئېگىلىشىنى خالايتتىم، بىراق،
بۇ خاھىشىمنى سەن راۋا كورمىدىكى.)

ئاتماق ئوق ئەلگە خەتادۇر، لېكىن
ماڭا ئاتقانىنى خەتا ئەيلەمەيدىكى.
(باشقىلارغا ئوق ئاتساڭ خاتا كېتىدۇ، ئەمما
ماڭا ئاتقاندا خاتا كەتكۈزمىدىكى.)

ئەلگە لۇتفۇڭ، ماڭا گەر بولسا جەفا،
نى جەفالارىكى، ماڭا ئەيلەمەيدىكى.
(باشقىلارغا شەپقەت قىلسەن، ماڭا
جاپا، جاپا بولسىلا ماڭا كورسەتتىڭغۇ.)

گەردەرەخشىڭغە بەھا جان تىلەيدىكى،
ئانى تۇفراقچە بەھا ئەيلەمەيدىكى.

(ئۇزەڭنىڭ نۇرىنى جانغا باھالايسەن، بىراق
مېنىڭ باھايىمنى تۇپراققمۇ تەڭ قىلمىدىكى.)

تاپمادىكى مولكى بەقا تا ئۇزنى،
ئازىمى دەشتى فەنا ئەيلەمەيدىكى.
(ئۇزەڭ يوقۇلۇش دەشتىگە سەپەر قىلماي
تۇرۇپ، مەڭگۈلۈك يۇرتنى تاپالمايسەن.)

يۇز ۋەفا ۋەئدە نەۋائىغە قىلىپ،
ئاھكىم، بىرگە ۋەفا ئەيلەمەيدىكى.
(نەۋايىغا يۇزلەپ ۋەئدىلەرنى بەردىڭ، بىراق،
بىرسىگمۇ ۋاپا قىلمىدىڭغۇ.)

یارەب ئول ئاینىكى ئەل كوڭلگە مەرغۇب ئەيلەدىڭ،
گەرچە ئىشقدىن خەراب ئەتتىڭ مېنى، خوب ئەيلەدىڭ.
(ئەي خۇدا، ئۇ ئاينى كىشىلەرنىڭ كوڭلگە ياقىدىغان قىلدىڭ،
مېنى ئىشق دەردىدە خاراپ قىلىپ، ياخشى قىلدىڭ.)

شاھ ئېسەم ئىشق ئەھلىغە تاڭ يوقكى، ئەي گەردۇن، مېنى
ئول جەمال ئەھلى شەھى ئىشقىغە مەنسۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي پەلەك، ئاشقلارنىڭ پادىشاسى بولسام ئەجەپ ئەمەس، چۈنكى،
سەن مېنى گۈزەللەر شاھىنىڭ ئىشقىغا مەنسۇپ قىلىپ قويدۇڭ
ئەمەسمۇ.)

نى ئەجەب باشتىن-ئاياغىم دەرد بولسا، ئەي قەزا،
كىم، نىگارىمنى قەدىم تا فەرقى مەرغۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي تەقدىر، باشتىن-ئايىغىمغىچە دەرد بولسا، ھەيران
قالمىغۇلۇق، چۈنكى سەن نىگارىمنى بېشىدىن-ئايىغىغىچە
سۈيۈملۈك قىلىۋەتتىڭ.)

تىلبەرەب ئىرمىشمەن ئەي راقىم، ھەمول كۆندىن بېرى،
كىم جۇنۇنۇمنى پەرىزادىمغا مەكتۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي كاتىپ، سەن مەجنۇنلىغىمنى پەرىزادىمغا يېزىپ،
ئەۋەتكەندىن بېرى مەن سارىڭ بولۇپ قالدىم.)

توھمەتى زۇھد ئەيلەبان، ئەي شەيخ كازىب، نى ئۇچۇن
بىگۇناھ بىزنى خەرابات ئىچرە مەئيوب ئەيلەدىڭ.
(ئەي كاززاپ شەيخ، نېمە ئۈچۈن سوپىلارچە تۆھمەت
توقۇپ، مەيخانىدىكى بىزدەك گۇناسىزلارنى ئەيىپلەيسەن؟)

جان بېرىپ بولسام ئەجەب يوق تالىبىڭ، ئەي ئىشقكىم،
ھەرنى مەتلۇبىدۇر ئانىڭ بىزگە مەتلۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي مۇھەببەت، جاننى بېرىپ خېرىدارىڭ بولسا، نېمە بوپتۇ.
چۈنكى، ھەرقانداق تەلەپ قىلىدىغان نەرسەگگە مېنى
تەلەپكار قىلدىڭ.)

ئەي نەۋائى، ئۇزنى سالدىڭ ئىتلارى خەيلى ئارا،
ئىتنى گويا ئادەمى خەيلىدە مەھبۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي ناۋايى، ئۇزەڭنى ئۇنىڭ ئىتلىرى ئارىسىغا قوشتۇڭ،
بۇ، ئۇنىڭ ئىتنى ئادەم قاتارىدا كۆرۈپ دوست تۇتقىنىڭ.)

سىنغالى كۆڭلۈم ئاقار ھەر لەھزەخۇنابى ئانىڭ،
شىشەكىم سىندى ئاقارتۇرماي مەيى ئابى ئانىڭ.
(كۆڭلۈم سۇنغانچە قېنى ئېقىۋەدى، گويا شىشە
سۇنسا، شارابى توختىماي ئاققاندەك.)

سالمە ئول كوي ئىچرە قاشىڭغە گىرىھكىم، شۇبھەدۇر،
تائەت ئەيلەر يەرگە تۇشسە ئېگرى مىھرابى ئانىڭ.
(بۇ كوچىدا قېشىڭنى پۈرۈشتۇرمە — قىيشايتما، ئىبادەت
قىلىدىغان يەرنىڭ مىھرابى قىڭغىر بولۇپ قالسا، شەك
چۈشۈپ قالىدۇ.)

بەھرى ئەشكىم ئۆيلە دەريادۇركى، دەۋرى چەرخدەك،
بولغالى لايىقدۇرۇر ھەرسارى گىردابى ئانىڭ.
(كوزيېشىم دەريا سى شۇنداق دەريا كى، ئۇنىڭ
ھەربىر قاينىمى خۇددى پەلەك چاقدەك بار.)

ئۆيلە زەنجىرىدۇرۇر زۇلفۇڭ قەمەر دەۋرىدە كىم،
تۇشكۈدەك بولمىش قەمەر دەۋرىغە قۇللابى ئانىڭ.
(چاچلىرىڭ ئاي ئەتراپىدا شۇنداق زەنجىر دۇركى،
ئۇ خۇددى ئاينى قورشىغان توزاققا ئوخشايدۇ.)

قىل كەبى جىسمىمكى ھەجرىڭ سوزى ئىچرە تولغانۇر،
ئوتقە توشكەندىن نىشاندۇر پىچ ئىلە تابى ئانىڭ.

(جىسمىم قىلغا ئوخشاش ھىجرانىڭ ئوتىدا تولغىنىدۇ، ئۇنىڭ
تولغىماچ بولۇپ كېتىشى ئوتتا قورۇلغانلىغىنىڭ نىشانى)

ئۆيلە قۇربانىدۇر ئاڭا كۆڭلۈمكى، جان ئەيلەر فىدا،
تىغ ئالماسدىن بۇرۇن ئىلكىگە قەسابى ئانىڭ.
(كۆڭلۈم ئۇنىڭغا شۇنداق قۇربانكى، ئۇنىڭ قاسساپى
قولىغا پىچاق ئالماي تۇرۇپ جان پىدا قىلىدۇ.)

پىرى دەير ئەيلەر سەبۇھ، ئەمما كوز ئاچماس مۇغبەچە،
ئەيشىنى تەلخ ئەيلەمىش بىزگە شەكەرخوابى ئانىڭ.
(مەيخانىچى سەھەر تۇرۇدۇ، ئەمما مەيچى بالا،
كوز ئاچمايدۇ، ئۇنىڭ شىرىن ئۇيقۇسى كەيپىمگە زەھەر
بولدى.)

فەقر ئىبرۇر ھەرلەفزە شەرھى يازىلۇر يۇزمىڭ كىتاپ،
نە ئۇچۇنكىم خۇش كېلۇر ئەيتۇردە ئەتنابى ئانىڭ.
(ھەرئىبغز سوزنىڭ شەرھى يېزىلسا يۇزمىڭ كىتاپ بولىدۇ،
نىمشقىدۇ سوزى قانچە ئۇزارسا، شۇنچە يېقىملىق.)

ئەي نەۋائى، تاپتى مۇترىب سازىدىن كۆڭلۈم نەۋا،
گۇيىيا جان رىشتەسىغە تەگدى مىزرابى ئانىڭ.
(ئەي ناۋايى، كۆڭلۈم نەغمىچىنىڭ سازىدىن بەھرىمەن بولدى،
گويا كى ئۇنىڭ زەخمىگى جان رىشتىسىگە ئۇرۇلغاندەك.)

قەسدى جانىم قىلدى ھەجر، ئەي قاتىلى خونخوار، كەل،
قان توكۈپ جانىمنى ئالماق ئىستەسەك زىنھار كەل.
(ھىجران جېنىمغا قەست قىلدى، ئەي قانخور قاتىل، كەلگىن،
قان توكۈپ، جېنىمنى ئالماقچى بولساك، چوقۇم كەلگىن.)

ئەشكى دۇررىن كوزدە، جان نەقدىن ئاۋۇچدا ئاسرادىم،
كىم، قاچان كەلسەك يولىڭغە قىلغامەن ئىسار، كەل.
(ياش ئۇنچىلىرىمنى كوزۈمدە، جان غەزنىنى چاڭگىلىمدا ساقلاپ تورۇمەن،
قاچان كەلسەك، مەن ئۇنى يولۇڭغا چاچىمەن.)

روھۇم ئايرىلمىش بەدەندىن، گەر تىلەرسەن ئەي ھەبىب،
ئەيلەمەك ئىسايۇ روھىللاھ دەمىن ئىزھار، كەل.
جېنىم تېنىمدىن ئايرىلىپ كەتتى، ئەگەر خالساك،
ئەيسا پەيغەمبەرنىك جانبەخش دىمنى ئىلىپ كەل.)

ئەيتمايىن كەلگىل داغى قىلغىل تەۋەققۇف لەھزەئى،
كەلگەچ ئوق بارغىل، ۋەلى جانىمنى ئالغاچ بار ـ كەل.
(ئىيتماستىنلا كەلگىن ھەم بىرئاز توختا، كەتسەڭمۇ،
كەلسەڭمۇ جېنىمنى ئالغاچ كېتىپ، ئالغاچ كەل.)

جان يېتىپتۇر ئاغزىمە، دەرمەن لەبىڭغە تاپشۇراي،
لوتف ئىتىپ قىلغىل مېنى جان بىرلە مىننەتدار، كەل.

(جېنىم ئاغزىمغا كېلىپ قالدى، ئۇنى لېۋىڭگە تاپشۇرۇپ
بېرەي دەيمەن، شۇڭا كېلىپ، مېنىمۇ، جېنىمنىمۇ مىننەتدار قىلغىن.)

دەير ئارا مەي ئىچكەلى كەلگۈم دىسەم، دەر مۇغبەچە:
بۇت قاشىدا باش قويۇپ، باغلار ئىسەك زۇننار، كەل!
(مەيخانىغا مەي ئىچكىلى كېلىمەن دىسەم، مەيچى بالا:"بوينۇڭغا
زۇننار باغلاپ، بۇت ئالدىغا باش قويساك، كەل" دەيدۇ.)

چۇن نەۋائى بىنەۋا جانىنى سەنسز ئىزدەمەس،
ئانى جانىنىك، جانىنى ئانىك رەنجىدىن قۇتقار، كەل.
(بىچارە نەۋايى سەنسز جان ئىزلىمەيدۇ، كېلىپ ئۇنى
جانىنىك ئازاۋىدىن، جانىنى ئۇنىك ئازاۋىدىن قۇتقازغىن.)

دىمەكىم مەستلىقدىن قەددى بولمىش ھەرقايان مايىل،
كى ئاھىم يىلدىندۇر ھەريان ئول سەرۇ رەۋان مايىل.
(مەسلىكتىن قەددى ئويان - بويان سەنتۇرۇلوپ يورۇپتۇ، دىمە،
بۇ ئاھىم شامىلدىن ئۇ سەرۇى بويىلۇقىنىك ھەريانغا ئىغاڭلاپ
تۇرغىنى.)

يۇزى ئاللىدا باش ساجىد، چۇچۇك نۇتقىغە تىل زاكىر،
خەتى سەبزىغە كور راغىب، لەبى لەئلىغە جان مايىل.
(بېشىم يۇزى ئاللىددا سەجدە قىلغۇچى، تىلىم چۇچۇك گەپلىرىنى
تەكرارلىغۇچى،
كوزۇم مېيىقلىرىغا مەپتۇن، جېنىم ياقۇت لېۋىگە مايىل.)

قويۇندەك پويە بىرلە كويىن ئىستەرمەن، ئەجەب ئېرمەس،
ۋەتەنغە بولسا ھەر سەرگەشتەئى بىخانومان مايىل.
(مۇساپىرلىقتا گاڭگىراپ يۇرگەنلەر ئوز يۇرتىغا تەلپۇنگەندەك،
مەن ئۇنىڭ كوچىسىغا قويۇندەك ئۇچۇپ بارسام، ھەيران قالماڭلار.)

ئېسەم ھىجرانىدىن مۇھرىق ئول ئوتلۇق يۇزنى ئىستەرمەن،
نىكىم زەئفىن فۇزون ئەيلەر ئاڭادۇر ناتەۋان مايىل.
(ھىجران ئوتىدا كويۇپ تۇرۇپ يەنە ئوتلۇق يۇزىگە ئىنتىلىمەن،
كېسەلمۇ نىمە ئاجىزلاشتۇرسا، شۇنىڭغا مايىل بولىدىغۇ.)

قىلىچىڭ مەيلى، تاڭ يوق، بولسا جانى خاكسارىمغە،
نى يەركىم پەستراق سۇ ئول يان ئولغاي بىگۇمان مايىل.

(قىلىچىڭ ئاياق - ئاستى بولغان جېنىمغا يۇگۇرسە، ئەجەپ ئەمەس،
چۇنكى قەيەر پەسرەك بولسا سۇمۇ شۇيەرگە يۇگرەيدىغۇ.)

مەھال ئۇممىد ئىلە كۇلبەمدە دائىم مۇنتەزىردۇرمەن،
كى شايەد ئول پەرى بۇ جانىب ئولغاي ناگەھان مايىل.
(بەلكى ئول پەرى تۇيۇقسىز بۇ تەرەپكە كېلىپ قالاردەپ،
ھۇجرامدا ھەمىشە قۇرۇق ئۇمىت بىلەن كۇتۇپ ئولتۇرىمەن.)

ئەگەر مەسجىددە كىردىم ھەلقەئى زىكرىڭ ئارا، ئەي شەيخ،
ۋەلى مەيخانەۋو مۇترىب ساری مەن ھەرزەمان مايىل.
(ئەي شەيخ، ئەگەر مەسچىتكە بېرىپ زىكرى - سوھبىتىڭ
ھالقىسىگە كىرىپ قالساممۇ، لېكىن كوڭلۇم ھامان مەيخانە ۋە
سازەندىگە مايىل.)

نەۋائىنىڭ بۇزۇغ كوڭلىنى مەنزىل قىلدى غەم خەيلى،
نىچۇككىم توشكەلى ۋەيرانغە بولغاي كارۋان مايىل.
(غەم لەشكەرلىرى ناۋايىنىڭ ۋەيرانە كوڭلىنى مەنزىل قىلدى،
خۇددى كارۋان ۋەيرانسلىقنى قونالغۇ قىلىشقا مايىل بولغىنىدەك.)

نى ئەجەب مەيل ئەيلەسەم يوقلۇققە ھەردەم، ئەي كۆڭۈل،
كىم يوق ئولسام يوقتۇرۇر يوقلاركىشىم ھەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، مەن ھەمىشە يوقۇلۇشنى خالىسام، نىمە بوپتۇ؟
مەن يوقالسام يوقلايدىغان كىشىمۇ يوق بولىدىغۇ!)

فىكر ئېستىپ بىلمان نى نەۋئى ئېركەن كۆڭۈل خۇررەملىغى،
كورمەدىم ھەرگىز سېنى بىردەم چۇ خۇررەم، ئەي كۆڭۈل.
(شۇنچە ئويلاپ، كۆڭۈل خۇشلىغىنىڭ قانداق بولۇشىنى بىلەلمىدىم،
ئەي كۆڭۈل، مەن سېنىڭ بىردەممۇ خۇش بولغىنىڭنى كورمىدىم.)

ئالەم ئەھلىغە ۋەفا كوپ قىلدىمۇ، كوردۇم جەفا،
ئۇلفەتىڭ بۇخەيلىدىن سەن بارى قىل كەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئالەم ئەھلىگە ۋاپا قىلغانسېرى جاپا كوردۇم، ئەي كۆڭۈل،
ئەمدى سەن بۇنداق ئۇلپەتلەرنى ئازايتقىن.)

گەر تەكەللۇف قىلماسام سەندىن ئىدى ھەرنېچەكىم،
جانىمە يۇزلەندى دەردى مىھنەتۇ غەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، ئۇزەمنى قىينىماي دەيمەن، بىراق، جېنىمغا
جاپا، دەرت، غەمنىڭ ھەرقانىغى سەندىن كەلدى.)

قايداكىم ھوسن ئەھلىدىن ئالەمغە تۇشتى ئافەتى،
ئىشقىدىن قىلدىڭ مېنى رەسۋايى ئالەم، ئەي كۆڭۈل.

(ئەي كۆڭۈل، ئالەمگە گۇزەللەرنىڭ ئاپىتى چۇشۇشى بىلەنلا،
مېنى ئىشق يولىدا رەسۋايى ئالەم قىلدىڭ.)

كوزلەرىم شورابەسن، ۋەھكىم، ئاقىزدىڭ يۇزسارى،
ھەرمەلاھەت ئەھلى توككەچ گۇلگە شەبنەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، خۇددى گۇزەللەر گۇلگە شەبنەم توككەندەك،
كوز ياشلىرىمنى يۇزۇمگە شۇنچە تامدۇردۇڭغۇ.)

بىر پەرىكىم ئاچتى بىردىۋانەلىك قەسدىغە زۇلف،
ئەيلەدىڭ زەنجىرىنى بوينۇمغە مەھكەم، ئەي كۆڭۈل.
(بىرپەرى بىرساراڭنى تۇتۇش ئۈچۈن زۇلپىنى يايغان ئىدى،
ئەي كۆڭۈل، شۇ زەنجىرگە بوينۇمنى باغلاپ بەردىڭغۇ.)

ئۇتكەن ئۇتتى، بارى، ئەمدى ئەيلە بۇ پەندىم قەبۇل،
كىم يانا قىلما ھەۋايى جىنسى ئادەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، ئۇتكەن ئىش ئۇتتى، ئەمدى بۇ نەسىھىتىمنى
قوبۇل قىلغىنكى، ئادەم جىنسىغا ھەرگىز ھەۋەس قىلما.)

نى ئۇچۇن سېۋدىڭ بىراۋنى چۇن قەرىب، ئەت تەركى ئىشق،
بەس، نەۋائى ئۇزرىنى تۇتقىل مۇسەللەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، قېرىغاندا نىمە دەپ بىرەۋنى سۇيىسەن، بولدى،
ئىشقتىن ۋازكەچ، ناۋايىنىڭ بۇ ئۇزرىنى قوبۇل قىلغىن.)

باردى يارۇ يوق ھەدىم بارماققە ھەم تۇرماققە ھەم،
چىن دىسەم رەشىك ئولتۇرۇر، تەڭرىگە تاپشۇرماققە ھەم.
(يارىكەتتى، مېنىڭ يا بېرىشقا، ياتۇرۇشقا ھەددىم يوق، راستىنى
ئېيتسام رەشك ئولتۇرۇدۇ، تەڭرىگە تاپشۇراي دىسەم، يەنە...)

كورسەم ئول يۈز كوزگۈسىن تەغىير ۋەھىمدىن ئەمەس،
قاتىق ئاھ ئۇرماققە ھەم ساكن نەفەس ئۇرماققە ھەم.
(ئۇنىڭ نۇرانە يۈزىنى كورسەم، ۋەھىمگە چۈشۈپ، قاتتىق ئاھ
ئۇرۇشقىمۇ، بوش نەپەس ئېلىشقىمۇ ئامالسىز قالىمەن.)

ئول پەرىدىن لۇتف يا زۇلم ئولسا ئانداق تەلەبمەن،
كەم، شۇئۇرىم يوق سېۋەنمەكلىككە، قايغۇرماققە ھەم.
(ئۇ پەرىدىن شەپقەت ياكى زۇلۇم يەتسە ئۆزەمنى يوقتىپ،
ياخوشال بولۇشنى يا قايغۇرۇشنى ئۇقماي قالىمەن.)

ئولتۇرۇب يانىغە مەن كىم مەن يۈزىنى ئوپمەكىم،
يوق ھەدىم كويىدا يەر ئوپمەككە، ئولتۇرماققە ھەم.
(ماڭا ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ يۈزىنى سۈيۈش نەدە، ھەتتا كوچىسىدا
ئولتۇرۇشقىمۇ، يەرنى سۈيۈشكىمۇ ھەددىم يوق.)

ناتەۋان جىسمىمدا يۈز ناۋەك فىراقىڭ خەيلىدىن،
كىم كۆچۈم يەتمەس بىرىن تارتارغە، سىندۇرماققە ھەم.

(ئاجىز جىسمىمغا پىراقىڭ لەشكەرلىرى ئاتقان ئوقلار ھىساپسىز،
ئۇنىڭ بىرەرسىنىمۇ سۇغۇرۇۋېتىشكە يا سۇندۇرۇۋېتىشكە كۈچۈم
يەتمەيدۇ.)

دىمەگىل ئىشقىن نىھان تۇتقىل مەنى ئۇريانغەكىم،
تىغى زەخمىن يوق تەنىم باغلارغە، ياشورماققە ھەم.
(ماڭا ئىشقىنى يوشۇرۇن تۇتقىن دىمە، مەن يالاڭغاچنىڭ
تېنىمدىكى تىغ زەخمىلىرىنى باغلاشقا يا يوشۇرۇشقا نىمە ئامالى بار.)

تۇت نەۋائى ئىشقى زۇلمىن خوش، چۇ يوقتۇر ئىختىيار،
ئول كوڭۇل ئالماققە ھەم سەن كوڭلۇڭ ئالدۇرماققە ھەم.
(نەۋايى، مۇھەببەت ئازاۋىغا خۇش بولغىن، چۈنكى ئۇنىڭ
كوڭلىنى ئېلىش ياكى كوڭلۇڭنى ئالدۇرۇش سېنىڭ ئىختىيارىڭدا
ئەمەس.)

مەنكى ھەردەم دوستلار بىداد ئېتەردىن زار ئېسەم،
دوستلار ئەيب ئەتمەسۇن دۇشمەنلەرمىغە يار ئېسەم.
(مەن دوستلارنىڭ زۇلمىدىن دائىم زارلانسام، ھەتتا دوشمەنلەرگە
دوست بولسام، دوستلار مېنى ئەيىپكە بۇيرىمەسۇن.)

جان فىدا قىلسام، قىلۇرلار دوستلار دۇشمەنلىغىم،
زەئىفدىن ئاغزىمغە سۇ تامزغۇدەك بىمار ئېسەم.
(جېنىمنى پىدا قىلسامۇ، ھەتتا كېسەلدىن ئاجىزلىشىپ، ئاغزىمغا
سۇ تامدۇرىدىغان چاغدىمۇ دوستلار ماڭا دۇشمەنلىك قىلىدۇ.)

ياغدۇرۇرلەر تاش قاتتىق سوز بىلە، ۋەھىنى ئەجەب،
سەنگسار ئولغان كەبى باشدىن - ئاياغ ئەفگار ئېسەم.
(ماڭا قاتتىق سوز بىلەن تاش ياغدۇرىدۇ، ئاھ، شۇڭا تاش بوران
ئىچىدە قالغاندەك پۇتۇن ۋوجۇدۇم زەخمىلىنىپ كەتسەمۇ-
نىمە دېگۈلۈك؟)

دۇشمىنىم جان ئالسا خۇشتۇر، دوست مىننەت قويسا يوق،
نى ئەجەب دۇشمەنغە ئەر جان بىرلە مىننەتدار ئېسەم.
(دۇشمىنىم جېنىمنى ئالسا خۇش بولىدۇ، لېكىن دوستلۇرۇم جېنىمنى
ئېلىپمۇ مىننەت قىلىدۇ، شۇڭا دۇشمەنگە جېنىم بىلەن مىننەتتار بولسام،
ھەيران قالماڭلار.)

فارىغ ئەيلەر بۇ بەلالاردىن دەمى بېھۇشلۇق،
بەس، تاك ئېرمەس، ساكىنى سەرمەنزىلى خەممار ئېسەم.
(بۇبالالاردىن مېنى بېھۇشلۇق خالى قىلىدىكەن، شۇڭا مەيخانىنى
باش مەنزىل قىلىپ ئارام تاپسام، ئەجەپ ئەمەس.)

دەۋر ئاياغىدىن مېنى تىركوز دەمادەم ساقىيا،
كىم ئولەرمەن دەۋر زۇلمىدىن دەمى ھوشيار ئېسەم.
(ئەي ساقى، ئىچكۈلۈك بەزمىسىنىڭ جامىنى بېرىپ، مېنى
تىرىلدۇرۇپ تۇر،
چۈنكى ھوشيار بولغان ھامان زامان زۇلمى دەستىدىن
ئولۈپ قالىدىكەنمەن.)

دىلبەرىم لەيلى سىفەتدۇر، ئاڭلاڭىز، ئەي ئەھلى ئىشق،
بۇ سەبەبدىندۇر ئانىڭ ھەجرىدە مەجنۇنئوار ئېسەم.
(ئەي ئاشىقلار، مېنىڭ دىلبىرىم لەيلىگە ئوخشايدۇ، مېنىڭ
مەجنۇندەك يۇرۇشۇمنىڭ سەۋىۋىمۇ شۇ!)

ئەيكى، ئەيتۇرسەن: نەۋائى خەلقىدىن ئازۇردەدۇر،
يۇز تۇمەن ئازار كورمەك بار ئىكەن مەن بار ئېسەم.
(ئەي، ناۋايى كىشىلەردىن ئازارىيدى دەيسەن، مەن بار
ئىكەنمەن، ماڭا يۇز تۇمەن ئازار چېكىشمۇ بارمۇ)

قۇرۇق تەنسىدە تۇگەن كويدۇرۇردە بىباكىم،
فەتىلە ئوتى يېتىشكەچ تۇتاشتى خاشاكىم.
(ئۇ زادى هېيىقماي قاخشال تېنىمگە ئوت قويدى، تۇترۇق
پىلىك تېگىپلا خەشەك تېنىم ئوت ئالدى.)

تەن ئىچرە تەلبە كوڭۇل ئىزتىراب ئىتەر ئەسرۇ،
تىكىب نى نەۋرۇ ئوڭالسۇن بۇ سىنەئى چاكىم.
(تەلۋە كوڭلۇم تېنىم ئىچىدە تىپىرلاپ تۇرىدۇ، بۇ كوكسۇم
يېرىغىنى قانداقمۇ تىكىپ ئوڭشغىلى بولسۇن.)

هەزىن كوڭۇلنى مەگەر چاك قىلغاسەن ئەي گۇل،
كى غۇنچە يەڭلىغ ئاچىلغاي دەمى بۇغەمناكىم.
(ئەي گۇل، غەمكىن كوڭۇلنى پارە قىلغىن، بۇغەمكىنلىگىم
ئەمدى خۇددى غۇنچىدەك غوزا يېرىپ ئىچىلسۇن.)

هەۋايى ئىشقىڭ ئارا ئوزگە ئالەمىم باردۇر،
كى ئەنجۇم ئەشكىم ئېرۇر، ئاھ دۇدى ئەفلاكىم.
(سېنىڭ ئىشقىڭ دەردىدە باشقىچە بىر دۇنيامەن، يۇلتۇزلار
مېنىڭ كوز يېشىم، ئاسمان بولسا ئاھىمنىڭ تۇتۇنى.)

دىدىم: باشىمنى چاپىب، ئىتلارنىڭ ئەت توئىمە،
دىدى: بۇ يوكدىن ئۇزۇلمىش يېقىندا فىتراكىم.

(بېشىمنى چېپىپ، ئىتلارنىڭا ئوزۇق قىلىپ بەر دىسەم، ئۇ: بۇنداق
يوكتىن يېقىندا غانجوغام ئۇزۇلۇپ كەتتى، دەيدۇ.)

فىغانكى، ئىشق هەدىسى دەقىق ئېرۇر ئانداق،
كى قاسىر ئولمىش ئانى ئاڭلاماقدىن ئىدراكىم.
(ئاھ، مۇهەببەت سوزى شۇنداق نازۇك مەنگە ئىگىكى،
مېنىڭ ئىدراكىم ئۇنى چۇشۇنۇشكە ئاجىزلىق قىلىدىكەن.)

دىدىڭ: نەۋائى ئىمىش هۇشمەند، بارى دىگىل،
جەهاندا كىمدۇرۇر ئانداق خارابۇ رەسۋاكىم.
(ناۋايى هۇشى بار ئادەم ئىكەن دەيسەن تېخى، قويە،بەلكى جاهاندا
ئۇنىڭدەك ۋەيرانە، رەسۋا بولغان كىم بار، دىگىن.)

قان يۇتۇب ئومرى جەھان ئەھلىدە بىر يارئىستەدىم،
لېكىن ئول كەمرەك تاپىلدى، گەرچە بىسيار ئىستەدىم.
(بۇ دۇنيادا ئومۇر بويى يارئىزلەپ قان يۇتتۇم، شۇنچە كوپ
ئىزلىسەممۇ ئۇنداق يار ئاز تېپىلدى.)

كىمگە كىم جانىم فىدا ئەيلەپ ساغىنىدىم يار ئېرۇر،
ئېرمەس ئېردى يارلىقدا چۇن ۋەفادار ئىستەدىم.
(مەن يار بولىدۇ دەپ بىرسىگە جان پىدا قىلسام، بىراق
بۇ مەن ئىزلىگەن ۋاپادار يار بولماي چىقتى.)

بىلمەدىم، ئالەم ئېلىدە يوقتۇرۇر مۇتلەق ۋەفا،
ۋەھكى، ئومرۇم ئولچە يوقتۇرساغىنىپ يارئىستەدىم.
(كىشىلەردە مېھرۇ-ۋاپا يوقلىغىنى ئۇخماپتىمەن، ۋاي-ۋاي،
يوق يارنى ئارزۇلاپ، ئومرۇم بويى ئىزلەپتىمەنا.)

ئولكى تاپىلماس بەشەر خەيلىدە، ۋەھ، غەپلەت كورۇك،
كىم پەرى خەيلىدە مەن، دىۋانەئى زار ئىستەدىم.
(كورۇكلار بۇدۇتلۇكنى، ئادەملەر ئارىسىدا تېپىلمايدىغان، پەرىگە
تەڭەللۇق گۈزەلنى ساراڭلارچە ئىزلەپ يۇرۇپتىمەن.)

سىرى ئىشقىمنى كوكۈل كوز بىرلە فاش ئەتمەك نىتاك،
قەلب تەر دامەننى مەن چۇن ساھىب ئەسرار ئىستەدىم.

(كوكلۇم بىلەن كوزۇم ئىشقىمنىك سىرىنى ئاشكارىلاۋەتكىنى نىمىسى؟
چۇنكى مەن شۇنداق ساختا، تۇراقسىزلارغا سىرداش بولغان-دە.)

شەيخ بىرلە خانىقەھدىن چۇن ياروغلۇق تاپمادىم،
دەير پىرى خىزمەتىغە كويى خەممار ئىستەدىم.
(شەيخ ۋە خانىقادىن يوروقلۇق تاپالماي، مەيخانىچىنىك
خىزمىتىگە كىرىپ مەيپۇروش بولۇشنى خالىدىم.)

ئەي نەۋائى چۇن رەفىقى تاپمادىم بۇ غۇسسەدىن،
ئۇزنى بېكەسلىك بەلاسىغە گىرىفتار ئىستەدىم.
(ئەي ناۋايى، بۇقايغۇ-غەم ئىچىدە دوست تاپالماي، ئۇزەمنى
يەككە-يىگانىلىق بالاسىغا مۇپتەلا قىلدىم.)

ئانچەكىم شىرىنۇ لەيلىدىن سېنىڭ ھوسنۇڭ فۇزۇن،
مەنده ھەم فەرھادۇ مەجنۇندىن فۇزۇن ئىشقى جۇنۇن.
(سېنىڭ گۈزەللىگىڭ شىرىن بىلەن لەيلىنى بېسىپ چۈشىدۇ، مېنىڭ ئىشقىم بىلەن سەۋدايىلىغىمۇ پەرھات بىلەن مەجنۇننى بېسىپ چۈشىدۇ.)

غەم ئەمەس، چۈن خاك راھىدىن تاپارمەن جان ئېسى،
گەرچە موھلىك غەم يۈكى قەددىمنى ئەيلەبتۇر نىگۇن.
(گەرچە ھالاكەتلىك غەم يۈكى قەددىمنى ئېگىپ مۈكچەيتىپ قويسىمۇ، نىمە غەم، چۈنكى ئۇنىڭ باسقان ئىزىدىن ھاياتلىق بويىنى تاپسەن.)

زۇلفۇڭ ئاللىدا فۇسۇنگەر كوزلەرىڭ ھەرگوشەدىن،
گويى ئول موشكىن يىلان قەيدىغە ئەيلەرلەر فۇسۇن.
(ئورۇم چېچىڭ ئالدىدىكى كوزۇڭ، گويا ئىلانغا سىھىر باغلايدىغان قاراسىھرىگەرنى ئەسلىتىدۇ.)

ياغدۇرۇپ ناۋەك، بۇزۇق كوڭلۇم ئىمارەت ئەيلەدىڭ،
گويىيا ھەلپۇش ئېتىپ قويدۇڭ ئاڭا ھەريان ستۇن.
(كىرپىڭ ئوقۇڭنى ياغدۇرۇپ، بۇزۇلغان كوڭلۇمنى خۇددى ھەل بەرگەن تۇۋرۇكلەرنى قويۇپ، يېڭى ئىمارەتكە ئايلاندۇردۇڭ.)

لەبلىرىڭ ھەجرىدە گىريان كوزلەرىمنىڭ قانلارى،
قەترەئى گەر تامسا بىردەريانى ئەيلەر لەئلىگۇن.

(لەۋلىرىڭنىڭ پىراقىدا كوزۇمدىن ئاققان قانلارنىڭ بىرەر تامچىسى تېمىپ كەتسە، بىر دەريانى ياقۇت رەڭگىگە بويايدۇ.)

ۋەسل ئەيىامىدا خۇش تۇت زەررەلەرنى ئەي قۇياش
كىم، بۇ كۈنلەرنى بەغايەت قىسقە ئەيلەر چەرخ دۇن.
(ئەي قۇياش، ۋىسال كۈنلىرىدىكى زەررىلەر غەنىمەت، چۈنكى پەلەك چاقى بۇنداق كۈنلەرنى تولىمۇ قىسقارتىۋېتىدۇ.)

باشىم ئۈزرە فورقەتىڭ تاشىنى كورسەڭ، دىگەسەن:
نۇقتە زاھىر ئەيلەمىش گويا نەۋائى ئۈزرە «نون»
(بېشىم ئۈستىدىكى پىراقىڭ تېشىنى كورۈپ، ناۋايىنىڭ بېشىدىكى چېكىت، يەنى "ن" ھەرپىنىڭ چېكىتى شۇنىڭدىن پەيدا بوپتىكەن دەپ قالمەسەن.)

بىنەۋامەن ئايرۇ خەيلى ھەمدەمۇ ھەمرازدىن،
زەئىلىغ ئول تاريەكلىغكىم ئۇزۇلگەي سازدىن.
(ھەمنەپەس ۋەسىرداشلىرىمدىن ئايرىلىپ بىچارە بولۇپ قالدىم،
زەئىپلىكتىن سازنىڭ ئۇزۇلەي دەپ قالغان تارىغا ئوخشىدىم.)

قالدىمۇ ناز ئۇيقۇسىندا تۇنۇ ـ كۇن كافىركوزۇڭ،
يا ئاچىلماس ناتەۋانلار ساری ئەينى نازدىن.
(رەھىمسىز كوزۇڭ كېچە ـ كۇندۇز ناز ئۇيقۇ بىلەنلا ئوتەمدۇ؟
نازلىك چەشمىسى بىچارىلار تەرەپكە ئېچىلاي دىمەيدىغۇ.)

سوز دىمان جانبەخش لەئلىڭكىم ئولوكنى تىرگۈزۇر،
كورسە روھىللا ئانى دەم ئورماغاي ئەئجازدىن.
(جانبەخش لېۋىڭنىڭ ئولۇكنى تىرىلدۇرۇشى سوزسىز، ئەگەر
ئەيساپەيغەمبەر ئۇنى كورسە ئوزى دەم ئالالماي قالمدۇ.)

ھىچ جانىب كويمدىن كوڭلۇم قىلا ئالماس ھەۋا،
ئويلە قۇش يەڭلىغكى، قالمىش بولغاي ئول پەرۋازدىن.
(كوڭلۇم ئۇنىڭ كوچىسىدىن باشقا ياقتا پەرۋاز قىلالمايدۇ، گويا ئۇ
ئۇچۇشتىن قالغان قۇشقا ئوخشاپ قالدى.)

ناۋەكئەنداز ئولغالى كافىر كوزۇڭ، ئەي قاشى يا،
كىمسەگە جان قالماغاي فەھم ئەيلەدىم ئەندازدىن.

(ئەي قېشى يا، رەھىمسىز كوزۇڭ مەرگەن بولغاچقا، بايقىغدەك
بولسام، ئۇنىڭ ئوق ئېتىشىدىن ھىچكىم ساق قالمىغدەك.)

تا سرىشكىم قىلدى سىرىم فاش، كوزدىن سالمىشام
ئىھتىراز، ئەي دوستلار، ۋاجىبدۇرۇر غەممازدىن.
(كوز يېشىم سىرىمنى پاش قىلمۇەتتى، ئەي دوستلار
سىرىمنى يايغۇچى بۇ كوزدىن ھىزى بولمىسام بولمىغدەك.)

چەرخ ئورتانغاي قۇياش ئوتىغە كويگەنىى دىسەم،
ئول قۇياش بىدادىيو چەرخى جەفا پەردازدىن.
(ئۇ قۇياشنىڭ زۇلمىدىن ۋە پەلەكنىڭ جاپاسىدىن كويگەن دەردىمنى
ئېيتسام، فەلەك قۇياش ئوتىدا ئورتىنىدۇ.)

قورقۇتۇپ ئەلنى تەمۇغ، لېكىن مېنى قىسمى ئەزەل،
ئەلگە ۋەھم ئەنجامدىن، ئەمما ماڭا ئاغازدىن.
(دوزاق كىشىلەرنى ۋەھىمىلىك ئاقىۋەت بىلەن قورقۇتىدۇ، ئەمما
مېنى ئوز قىسمىتىم ئالدىنالا قورقىتىدۇ.)

دەھر ئارا نى كوپكە چۇن تاپقۇڭ بەقانى ئازغە،
ئەي نەۋائى، ئازۇ كوپ سوز دىمە كوپۇ ئازدىن.
(زاماندىن كوپ نەرسىنى تاپقىلى بولمدۇ، بىراق ئولمەس نەرسىنى
ئاز تاپسەن، ئەي ناۋايى، كوپ توغرىلىق ئاز سوزلە، ئازتوغرىلىق
كوپ سوزلە.)

گەرچە توكتى قان كوزۇم سەنسىز ھەمان، كۆڭلۇم ھەمان،
نى كۆڭۈلدىن بىر زەمان چىقتىڭ، نى كوزدىن بىر زەمان.
(سەنسىز ھەمىشە كوزۇم، كۆڭلۇم قان توكسىمۇ، يا بىردەم
كۆڭۈلدىن چىقمايسەن، يا بىردەم كوزدىن.)

چۈن تەنىمنى ھەجر ئوتى كويدۇردى ئاھ ئۇرسام، نىتاڭ،
دۇد قىلماي نەيلەگەي ئەخگەر ئوزە تۈشكەن سامان.
(ئاھ ئۇرسام پىراق ئوتى تېنىمنى كويدۇردى، ھەيران بولما،
چوغىنڭ ئۇستىگە سامان چۈشسە تۈتۈن چىقماي قالامدۇ.)

ھەجر ئوتىنڭ دۇدى كوز ئاچماققە قويماس، ئاھكىم،
كوز يۇمۇپ ئاچقۇنچە ھىجران زۇلمىدىن تاپمان ئامان.
(جۇدالىق ئوتىنڭ تۈتۈنى كوزنى ئاچقۇزمايدۇ، ئاھ، بۇ ھىجران
زۇلمىدىن كوز يۇمۇپ ئاچقىچىلىك ئارام تاپالمايسەن.)

دەھر ئارياخشى ـ يامان ئىچرە بەسى قىلدىم نەزەر،
دىلبەرىمدىن ياخشى يوق، ئانداقكى يوق مەندىن يامان.
(دۇنيادا ياخشى ـ يامانلارغا كوپ نەزەر سالدىم،
دىلبىرىمدىن ياخشىسى يوق ئىكەن، مەندىن يامىنى.)

ۋەھشەتىم دەشت ئوزرە زاھىردۇر جۇنۇندىن ئانچەكىم،
ۋەھشكىم مەجنۇنغە رام ئىردى، ئىرۇرمەندىن رەمان.

(سەۋدايىلىقتىن بۇ دەشت ـ چولدە شۇنداق ياۋايىغا ئايلاندىمكى،
مەجنۇندىن قاچمايدىغان ياۋايى ھايۋانلار مەندىن ئۇركۈپ قاچـ
دىغان بولدى.)

ساقىيا، ھىجراندىن ئول دەم ئەيلەگىل بىخۇد مېنى
قۇي تولاكىم بادە، ياخود زەھر ئىكەننى تالغامان.
(ئەي ساقى، شۇتاپتا مېنى ھىجران دەردىنى سەزمەس قىلىپ قوى،
قەدەھكە مەي قۇيامسەن، زەھەرنۇ، تاللىماي ئىچىۋېرىمەن.)

ئەي نەۋائى، ھەر زەمان گەر ۋەسل تاپساڭ ئەيش قىل،
كىم زەمانغە مۇمكىن ئىرمەس ھىچكىم بولماق زىمان.
(ئەي ناۋايى، قاچان ۋىسال تاپساڭ، پەيزى قىلمۇە،
چۈنكى، زامانغا ھىچكىم كېپىللىك قىلالمايدۇ.)

مەرئەمەس، مەشئەل يارۇتقان قەلئەئى ئەفلاكدىن،
كىم فەلەككە سالدى ئوت رۇخسارى ئاتەشناكدىن.
(ئۇ، قۇياش ئەمەس، بەلكى فەلەك قەلئەسىدە يورىغان مەشئەلكى،
بۇ ئۇنىڭ ئاتەش رۇخسارىدىن پەلەككە قويۇلغان ئوت.)

ئىشقىدىن كويدى تەنىمدە ھەر چۇرۇك بولغان سوئەك،
كىم كورۇپتۇر مۇنداق ئەۋج ئالماق چاقىن خاشاكدىن.
(تېنىمدىكى قۇرۇق سوئەكلەر ئىشق ئوتىدا كويدى، خەشەككە
تۇتۇشۇپ مۇنداق ئەۋج ئالغان چاقماقنى كىم كورگەن؟)

بەس مۇناسىبدۇر تىكەر ھالەتتە كوكسۇم چاكىنى
ئىپ سۇۋۇرماق كوئلەكىم جەيبىنى قىلغان چاكدىن.
(كوكسۇمنىڭ يىرتقلىرىنى تىكىدىغان چاغدا ئەڭ ياخشىسى
كوينىگىمنىڭ يىرتىلغان ياقىسىدىن يىپ سۇغۇرۇپ ئېلىش كېرەك.)

سەرگەردانمەن ئىشقىدىن، چاپساڭ باشىمنى باغلا بېرىڭ،
كىم چاپاردا رەخش، ئۇزۇلۇپ قالماغاي فىتراكدىن.
(ئىشق دەردىدە كاللام ئېغرىلىشىپ كەتتى، بېشىمنى چاپساڭ،
مەھكەم باغلا، ئېتىكنى چاپىتۇرغاندا غالجۇغاڭ ئۇزۇلۇپ
چۈشۈپ قالمىسۇن.)

گەر غەزەب ۋەقتى قولىغا تۇشتۇمۇ تىغى يالاڭ،
باك ئەمەس، ئالماڭ مېنى ئول قاتىلى بىباكدىن.
(غەزىۋى تۇتۇپ قىلىچنى يالاڭاچلىغان چاغدا قولىغا چۈشۈپ
قالدىم، كېرەك يوق، ئۇ رەھىمسىز قاتىلدىن قۇتۇلدۇرۇۋالمەن
دېمەڭ.)

مەست ئەگەر مەيخانەدە ئولدۇم، مېنى ئەي دوستلار،
مەي بىلە يۇپ، باغلاڭىز بېغىشىم، بېلىمنى تاكدىن.
(ئەي دوستلار، ئەگەر مەن مەس ھالەتتە مەيخانىدا ئولۇپ
قالسام،مەي بىلەن يۇيۇپ، بەل، بېغىشلىرىمنى تەڭ بىلەن
باغلاڭلار.)

دېمە پاكا پاك كەج مەندىن نەۋائى، نىگەكىم،
پاكلىكدىن بولماغاي كەچمەك سېنىڭدەك پاكدىن.
(ناۋايى، مەندىن پاك ـ پاكىزە كەچ، دېمە. ياق،
سەندەك پاكدىن كېچىش پاكلىقتىن ئەمەس.)

تۇپراغمىدىن ئەھلى ئىشق ئەتسە تەنۇرى شادمەن،
كىم ئىچىمدە ئىشق ئوتى يانماق بىلەن مۇئتادمەن.
(ئاشىقلار توپامدىن تونۇر قىلىۋالسا، خۇش بولىمەن. چۈنكى
مەن ئىچىمدە ئىشق ئوتىنىڭ كويۇشىگە كۆنۈپ قالغان.)

ئادەملىكىدىن مېنى شاد ئىستەمەك، ئەي دوستلار
كىم، مەنى مەجنۇن، پەرى ھىجرانىدىن ناشادمەن.
(ئەي دوستلار، مېنى ئادەملىكىدىن خوشال بولىدۇ دېمەڭلار،
مەن بىر پەرىنىڭ پىراقىدىكى غەمكىن مەجنۇنمەن.)

ئىشق ئارا قازدىم بالا تاغىنى تىرناغىم بىلە،
ئويلە ساغىنماڭكى، شىرىن ئاشقى فەرھادمەن.
(مېنى يەنە شىرىننىڭ ئاشىقى پەرھاتمىكىن دەپ قالماڭلار،
مەن بولسام بالا تېغىنى تىرنىغىم بىلەن قازغان ئاشىقمەن.)

شامى ھەجر ئول كوي ئارا ئەي سەر - سەرى ھەجر ئەسمەكىم،
ئويلە تۇفراغىمەنكى، سوبە ئەنفاسىدىن بەربادمەن.
(ئەي ھىجران شاملى، ھىجران كېچىسى بۇ كوچىدا ئۇچۇپ
يۈرمە، چۈنكى مەن تاڭنىڭ نەپەسلىرىدىن توزۇپ تۇرغان توپا.)

زۇلمۇ بىدادىڭدىن ئەلگە ئاھۇ - ئەفغان سالما كىم،
زۇلم ئەگەرسەن ئەيلەگۈك، مەن قابىلى بىدادمەن.

(جەۋرە - زۇلمۇڭ بىلەن باشقىلارنى زارلاتما، زۇلۇم
قىلساڭ ماڭا قىل، مەن ئۇنى كوتۇرەلمەيمەن.)

گەر بېرىپ قۇللۇققە خەت، بىر ساغەر ئىچتىم دەير ئارا،
قىلماڭىز ئەيىبىمكى، ئالەم فىكرىدىن ئازادمەن.
(مەيخانىدا قۇللۇق تىل خېتى بېرىپ بىر قەدەھ ئىچسەم،
ئەيىپكە بۇيرۇماڭلار. مەن بۇنىڭ بىلەن خەلقى ئالەمنىڭ گەپ -
سوزىدىن ئازات بولىمەن.)

ئەي نەۋائى، ئىشق ئارا گەردۇنغە سۇنماسمەن بويۇن،
لىكىن ئول خۇرشىد ئەگەر تىغ ئۇرسا ھەم مۇنقادمەن.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يولىدا تەقدىرگە بويۇن ئەگمەيمەن،
بىراق، ئۇ قۇياش تىغ تەڭلىسە، بويسۇنمەن.)

ئاشىق ئولدۇم، نېچە جەۋر ئەھلى زەماندىن تارتايىن،
ئولكىم ئاشۇبى زەماندۇر، بارى، ئاندىن تارتايىن.
(ئاشىق بولدۇم، كىشىلەردىن قانچىلىك جەۋرە كورسەم - كورەي،
زامانىنى زىلزىلىگە سالغۇچىدىن تارتقۇلۇق بولسىلا تارتاي.)

يار ئىلە ئەغيار زۇلمى ھەددىن ئوتتى، ۋاھ، نېچە،
ۋەسل ئۈچۈن جەۋرۇ - جەفا ياخشى - ياماندىن تارتايىن.
(يارنىڭ ھەم غەيرىنىڭ زۇلمى چېكىدىن ئاشتى، ئاھ ۋىسال
ئۈچۈن ياخشى ھەم ياماندىن قانچىلىك جەۋرۇ - جاپا
كەلسىمۇ، تارتقۇلۇق.)

ھەجر گىردابىدادۇر كوڭلۇم، كەمەندى ۋەسل بەر
كىم، سالىپ ئانى بۇ بەھرى بىكەراندىن تارتايىن.
(كوڭلۇم جۇدالىق قاينىمىدا، ۋىسال ئاغامچىسىنى بېرىڭلار.
مەن ئۇنى بۇ پاياندىز دېگىزدىن تارتىپ چىقراي.)

سەن تەنەئىئوم گۈلبۇندىن ئۈز فەراغەت غۇنچەسى،
مەن بەلا پەيكانى جىسمى ناتەۋاندىن تارتايىن.
(سەن نىمەت گۈلدىن راھەت غۇنچىسىنى ئۈز، مەن بالا
ئوقلىرىنىڭ جىسمىمغە سالغان دەردىنى تارتاي.)

بارغالى كويىگە ئىگنىمدىن چىقار گويا قانات،
جەۋرىدىن دىسەم ئاياق ئول ئاستاندىن تارتايىن.

(كوچىسىغا بېرىش ئۈچۈن گويا يەلكەم قانات چىقىرىدۇ،
بىراق، جەۋرىنى دىسەم، بوسۇغۇسىغا دەسسىمەي دەيمەن.)

مېھمانىم بولساڭ ئالمىدا ھەۋادىس توھفەسىن،
نېش تەندىن، ئوق كوڭۈلدىن، نالە جاندىن تارتايىن.
(ئالدىمدا مېھمانىم بولساڭ بېشىمغا كەلگەن بالالارنى، يەنى
تېنىمدىن تىكەننى، يۈرەكتىن ئوقنى، جېنىمدىن نالە - زارنى
چىقراي.)

ئەي نەۋائى، نېچە قىلغايلار ئىتەكدەك پايمال،
مەن داغى ئەمدى ئىتەك ئەھلى زەماندىن تارتايىن.
(ئەي ناۋايى، ئىتەكنى دەسسىگەندەك ئاياق ئاستى قىلىۋېتە-
دىكەن، مەنمۇ ئەمدى زامانداشلاردىن پېشمانى تارتاي.)

بەلا دەشتى ئارا مەجنۇن مېنىڭدەك كورمەمىش دەۋران،
قۇيۇندەك ھەر زامان بىر كورمەگەن ۋادىدا سەرگەردان.
(مەجنۇن بالا دەشتىدە مەن كورگەندەك كۇننى كورگىنى يوق،
ماڭا ئوخشاش قۇيۇندەك پىقراپ يۇرۇدىغان سەرگەردانىنى
كورمىدى.)

نى ئەندوھ مەلالىمغە بەلىيەت دەشتىدەك غايەت،
نى سەۋداۋۇ جۇنۇنۇمغە مەلامەت بەھرىدەك پايان.
(قايغۇم ۋە بارامليغىم بالا دەشتىدەك چەكسىز، سەۋ-
دايىلغىمغا، سارائىلغىمغا تاپا - تەنە دېڭىزدەك پايانسىز.)

تۇنۇم دەيجۇر، ئۇزۇم رەنجۇر، ئىچىم غەمناكۇ باغرىم چاك،
تىلسم لالو، تەنىم بىھال، ئىشىم ئەفغان، سىرىشكىم قان.
(كېچەم بەكمۇ قاراڭغۇ، ئۇزۇم كېسەل، ئىچىم غەملىك، باغرىم
چاك، تىلسم گاچا، بەدىنىم ھالسىز، ئىشىم ئاھ - زار، كوز يېشىم قان.)

زەئىفو دەردۇ غەم پىشە نەھىفو مېھنەت ئەندىشە،
زەلىلو بىسەرو سامان، قەتىلى خەنجەرى ھىجران.
(ئاجىزلىق، دەردو غەم، ئۇرۇغلۇق، جاپا چېكىش. ئەندىشە—
مېنىڭ كەسپىم، ھەچكىمى، ھەچنىمىسى يوق خار - زارمەن،
ھىجران خەنجىرى بىلەن ئولتۇرۇلگەنمەن.)

فىغانىمدىن فەلەك غەمكىن، سىرىشكىمدىن جەھان رەڭگىن،
نى دەردىم ئوتىغە تەسكىن، نى ھەجرىم دەردىغە دەرمان.
(پىغانىمدىن پەلەك غەمكىن، كوز يېشىمدىن جاھان قىزىرىپ
كەتكەن، دەردىمنىڭ ئوتى پەسىيەي دىمەيدۇ، يا ھىجرانىمنىڭ
دەردىگە دەرمان يوق.)

باشىم غەم تاشىدىن پارە، تەنىم ھەجر ئوقىدىن يارە،
كوڭۇل بۇ پارەغە چارە تاپارغە تاپمايىن ئىمكان.
(بېشىم غەم تېشى زەربىدىن پارە، تېنىم ھىجران ئوقىدىن يارا،
كوڭلۇم بۇ پارە - پارەلىققا ئىلاج تېپىشقا ئىمكانسىز.)

كوزۇم نەملىق، بويۇم خەملىق، ئىچىم ئەندوھى ماتەملىق،
نى ھەمدەملىق، نى مەھرەملىق تاپىپ بۇ مېھنەتى پىنھان.
(كوزۇم نەملىك، بەستىم ئېگرىك، ئىچىم ماتەم قايغۇسىغا تولغان،
بۇ يوشۇرۇن دەردىمگە ئولپەت، ھەمنەپەس نەدە.)

ماڭانى يار،نى ھەمدەم، ماڭانى دوستۇئى مەھرەم،
ماڭانى چارە، نى مەرھەم، ماڭانى سەبرۇ نى سامان.
(يا يار - ھەمدىمىم يوق، يا سىرداش دوستۇم، يا چارەم يوق،
يا دورام، يا سەۋرە - تاقىتىم يوق، يا ئارام.)

ھەم ئەھۋالى تەباھىمدىن، ھەم ئاھى سوبھى گاھىمدىن،
ھەم ئوتلۇق دۇدى ئاھىمدىن قارارىب كۇلبەئى ئەھران.
(خاراپ ھالىمدىن، تاڭغىچە چەككەن زارىمدىن. ئوتلۇق ئاھىم
تۇتۇنىدىن غەمكىن كەپەمنى قاراڭغۇ باستى.)

فەلەك رەھزەن، زەمان دۇشمەن، بەدەن رەۋزەن ئوزەرەۋزەن،

قالىب جان ھەسرەتىدىن تەن، چىقىپ تەن كىشۋەرىدىن جان.

(پەلەك قاراقچى، زامان دۇشمەن، بەدبنىم ھوتمۇ توشۇك،
جان تەن يۇرتىدىن چىقىپ كېتىپ، تەن جان ھەسرىتىدە
قالدى.)

نەۋائى بولسا مىھنەت كوب، ئىچەكور جامى ئىشرەت كوب،
نېچە بولسا سەئۇبەت كوب، قىلۇر ۋەھدەت مەيى ئاسان.
(ناۋايى، جاپا قانچە كوپ بولسا، خوش قىلىدىغان شاراپنى
شۇنچە كوپ ئىچ، مۇشكۇلۇك قانچە كوپ بولمىسۇن، ئۇنى
تەنھالىق شارابى ئاسان قىلىدۇ.)

سىپھرى ئايىنەگۇن گەردەسمىدىن بولدى قاراڭغۇ،
ئەسەر يوق ئەمدى دەسمىدىن قويولسا ئاغزىمە كوزگۇ.
(ئەينەكتەك ئاسمان مېنىڭ دىسمىدىن قاراڭغۇلىشىپ كەتكەن ئىكەن،
ئەمدى ئاغزىمغا ئەينەك تۇتۇپ بېقىڭلار، تىنىقسىدىن ئەسەر يوق.)

فىراق بەزمىدە ئېرمەس سۇراھى ئاغزىدا قۇل - قۇل،
كى قىلدى قەھقەھە بىرلە غەرىب ھالىمە كۇلكو.
(جۇدالىق بەزمىدە مەي قۇيغاندا شىشىنىڭ ئاغزى بۇلدۇقلاۋاتىدۇ
دىمەڭلار، بەلكى ئۇ مېنىڭ غەلىتى ھالىمغا قاقاخلاپ كۇلۇۋاتىدۇ.)

سىپھر بەھرىغە باقسا يۇزۇڭ ئەكسۇرۇر مىھر،
كورۇنۇر ئىكى قۇياش، چۇن بولۇر قۇياشقە سۇ ئوترۇ.
(ئاسمان دېگىزىغا باقسا، قۇياش يۇزۇڭنىڭ ئەكسىدەك
كورۇنۇدۇ، دەرۋەقە، قۇياشنىڭ شوئلىسى سۇغا چۇشسە قۇياش
ئىككى كورىنىدىغۇ.)

يۇزۇڭدە قەترەئى خۇي خال نوقتەسىنمۇ ياشۇردى،
ۋە يا چومۇب نەقەس ئاسرار ھايات سۇيىدە ھىندۇ.
(يۇزۇڭدىكى تەر تامچىسى قارا خالڭنى يوشۇرۇۋالدىمۇ؟
ياكى بىر ھىندى راھەتلىنىش ئۈچۈن ئابىھايات سۇيىگە چومۇلىۋاتامدۇ؟)

نېتىپ ھەبىب ۋىسالىن تەمەئ قىلاي، مەن شەيدا
كى تەلبە بىئەدەب، تۇندخوي ئېرۇر پىرى ئەسرۇ.

(يار ۋىسالىنى نىمە دەپ تاما قىلاي، مەن بولسام بىئەدەپ
شەيدا، ئۇ بولسا بەكمۇ نازۇك مىجەز.)

يارۇق گەر ئولمادى شەمئى مۇرادىڭ، ئەيتمۇ كوپ سوز،
كىشى قەزا بىلە بولماس ئۇرۇشماق، ئەيلەمە يارغۇ.
(مۇرات چىرىغىڭ يوردىمسا، زارلاپ نىمە قىلسەن، تەقدىر
بىلەن ئۇرۇشقىلى بولمايدىكەن، ئۇزەڭگە ئازاب سالما.)

نەۋايى ئىستەر ئىسەڭ يار لەئلى كامىنى، جان بەر،
ئۇزۇڭدە، ئەلگە تىرىلمەكلىك ئولمەگۈنچە بولۇرمۇ؟
(ناۋائى، يارىنىڭ لېۋىگە ئېرىشەي دىسەڭ، جېنىڭنى بەر،
ئۇزەڭ دىگىنە، كىشىگە ئولمىگىچە تىرىلمەكلىك نەدە؟)

لەبىڭغە تا يېتىپتۇر بارماغىم ھەيرەتدىن ئېركىنمۇ،
كى تىشلەرمەن ئانى ھەر لەھزە يالەززەتدىن ئېركىنمۇ؟
(بارمىغىم لېۋىڭگە تېگىپ كەتتى، بۇ شەيدالىقتىنمىكىن؟
ئۇنى چىشلەپ - شۇراپلا كەتتىم، لەززىتى شۇنداق
قىلدۇرغانمىكىن؟)

چاقىلغاچ بەرقى ھوسنۇڭكىم، خەلايىقنىڭ كوزى يارۇر،
مېنىڭ ئورتەنمەكىم ئول شوئلە يا غەيرەتدىن ئېركىنمۇ؟
(ھوسنۇڭ چاقمىغى چاقسا، خالايىقنىڭ كوزى يۇرۇيدۇ،
مېنىڭ ئورتۇنۇشۇم ئەشۇ شوئلدىنمىدۇ ياكى ھەسەتتىنمىدۇ؟)

ساچىڭ رەڭگۇ ئېسىدىنكىم دىماغىم بولدى ئاشۇفتە،
بۇ سەۋدادىنمۇ ئېركىن، يوقسە ئول نەكھەتدىن ئېركىنمۇ؟
(چېچىڭنىڭ رەڭگى ۋە پۇرىغدىن دىمىغىم ھوزۇر تاپتى،
بۇ، سەۋدايىلىقتىنمۇ، يا شۇ خۇشپۇراقتىنمۇ؟)

نەسىمى يەتتىكىم، روھۇمنى قىلدى تازە ئۇ بىلمان،
كى ئانىڭ كويىدىن يا رەۋزەئى جەننەتدىن ئېركىنمۇ؟
(بىر شامال كېلىپ روھىمنى جانلاندۇرۇۋەتتى، بىلمىدىم، بۇ
شامال ئۇنىڭ كوچىسىدىن كەلدىمۇ، ياكى جەننەت بېغىدىنمۇ؟)

تەنمىدە تاشلار زەربى، ئېچىمدە نىشلەر زەخمى،
جۇنۇن بىدادىدىن يا ئىشق ئارا شىددەتدىن ئېركىنمۇ؟

(تېنىمدىكى تاش زەربىسى، ئىچىمدىكى نەشتەر زەخمى،
ساراڭلىق دەردىدىن بولغانمىدۇ ياكى ئىشقىنىڭ كۈچلۈكلىگىدىن؟)

تەمۇغ ئوتى بۇ يەڭلىغ تېز ئىكىنمۇ، ئەي كۆڭۈل، ياخود
ئاڭا مۇنچە ھەرارەت شوئلەئى فۇرقەتدىن ئېرىكىنمۇ؟
(ئەي كۆڭۈل، دوزاق ئوتى ئەسلى شۇنداق ئۇلۇقمۇ؟
ياكى ئۇنىڭغا مۇنچىلىك ھارارەت پىراق ئوتىدىن كەلگەنمۇ؟)

بۇ كىم ئالەم ئارا ئىشقىم سوزىدىن ئوزگە سوز يوقتۇر،
ئوتۇم تەسىرىدىن ئېرىكىنمۇ يا شوھرەتدىن ئېرىكىنمۇ؟
(جاھاندا مېنىڭ ئىشقىم ئوتىدىن باشقا سوز يوقتۇر،
بۇ ئوتۇمنىڭ تەسىرىدىنمۇ ياكى داڭقىم پۈر بولۇپ كەتكەنلىكتىنمۇ؟)

ئىچمىدە زەئفدۇر، ساقى، قەدەھ بەر، گەرچە بىلمانكىم
خۇمار ئاسپىدىن، يادەۋر ئارا مەھنەتتىن ئېرىكىنمۇ؟
(ئەي ساقى، قەدەھ سۇن، مادارىم يوق، بىلمىدىم،
خۇمارنىڭ دەردىدىنمۇ ياكى زامانىنىڭ جاپاسىدىنمۇ؟)

فەنا لافىن ئۇرۇپ، ئۇزىن ئولۇسقە ئەيلەمەك مۇھتاج،
بۇ دەۋا ئىچرە كېزىبى مەھز، يا ھىممەتدىن ئېرىكىنمۇ؟
(يوقۇلۇشتىن لاپ ئۇرۇپ، كىشىلەرگە ئوزىنى مۇھتاج قىلماقلىق —
ھىممەتتىنمۇ ياكى يالغان پاكلىقتىنمۇ؟)

مەنۇ مۇغ دەيرىكىم، ھەرسايىل ئاندا شەھ ساری بارماس،
دىگىل، ئەي شەيخ، ھىممەتىدىنمۇ يا شەۋكەتدىن ئېرىكىنمۇ؟

(مەنمۇ مەيخاندا، بۇ يەردىن ھىچبىر تىلەچى پادىشانىڭ ئالدىغا
بارمايدۇ، ئەي شەيخ، ئېيتقىنا، بۇ ھىممەتتىنمۇ ياكى
شەۋكەتتىنمۇ؟)

نەۋائى كۆڭلى يانىپ ئىشقىدىن كويمەكنى بەس قىلدى،
نەدامەتىدىن ئېكىن يا ئىرتەكى ئادەتىدىن ئېرىكىنمۇ؟
(ناۋايىنىڭ كۆڭلى ئىشق ئوتىدا شۇنچە كويدى، ئەمدى
كويۇشنى توختاتتى. بۇ پۇشايماندىنمۇ ياكى بۇرۇن شۇنداق
ئادىتى بارمىدى؟)

قىلماغمۇ بارغالى شتاب يەنە،
سالما كۆكلۈمگە ئىزتىراب يەنە.
(يەنە كېتسەمەن دەپ ئالدىرىما،
كۆكلۈمنى يەنە بارام قىلما.)

كەلدىڭ، كۆلبەم ئولدى قەسرى بەھشت،
قىلما ئانى چىقىپ خەراب يەنە.
(كەلگەندىڭ، كەيپەم خۇددى جەننەت سارىيىغا
ئايلانغان ئىدى، چىقىپ كېتىپ خاراپ ئەيلىمە.)

بىر دەم ئاھىم يىلى چۈ ئىلتور ئانى،
سالما رۇخسار ئوزە نىقاب يەنە.
(جامالىڭغا نىقاپ تارتما،
ئاھىم شامىلى ئۇنى بەربىر ئۇچۇرۇۋېتىدۇ.)

لەبى لەئىلىڭغە ئوخشىماس ياقۇت،
يەنە دۇر تاش لەئلى تاب يەنە.
(ئۇ قىزىل لېۋىڭگە قانداق ئوخشىسۇن،
ياقۇراق ياقۇت بەربىر تاش.)

ساقىيا تۇت قەدەھكى رەنجى خۇمار،
قىلادۇر جانىمە ئەزاب يەنە.

(ئەي ساقى، قەدەھ تۇتقىن، خۇمار
يەنە جېنىمنى ئازاپلاۋاتىدۇ.)

مەيكەدە باغلىق ئېردى، توكتۇم ئەشك،
ئانچە كىم بولدى فەتھ باب يەنە.
(مەيخانا تاقاغلىق ئىكەن، يىغلاۋەرگەن ئىدىم،
ئىشك يەنە ئېچىلدى.)

ئېچ نەۋائى، قەدەھكى، تۇزدى نەۋا
بەزم ئارا ئۇد ئىلە رەباب يەنە.
(ناۋايى قەدەھ ئېچ، چۇنكى بەزمدە ئۇد بىلەن
راۋاپ نەغمىگە چۇشتى.)

ياره‌ب، ئول يۈزنى ده‌مى كوزۇمگه پنهان ئه‌يله‌مه،
يا كوزۇمنى ئاندىن ئوزگه يۈزگه هه‌يران ئه‌يله‌مه.
(ئه‌ي خۇدا، ئه‌شۇ يۈزنى بىرده‌مىمۇ كوزۇمدىن نېرى قىلما،
كوزۇمنىمۇ ئۇنىڭدىن باشقا يۈزگه شه‌يدا قىلما.)

چهره‌سىغه مەزبان ئولسۇن كوزۇم، ئول چهره‌نى
كوزله‌رىم ئويىدىن ئوزگه كوزگه مىهمان ئه‌يله‌مه.
(كوزۇم ئۇنىڭ چهرىسىگه ساهىپخانه بولسۇن، ئۇچهرىنى
كوزلىرىم ئويىدىن باشقا كوزگه مىهمان قىلما.)

ئاچمايىن زۇلف، پەريشان كوڭلۇمه چه‌كتۇرمه ئاه،
يه‌تمه‌يىن ئاهىم يېلى، زۇلفىن پەريشان ئه‌يله‌مه.
(زۇلپىنى يايمىسۇن، پەريشان كوڭلۇمنى ئاه ئۇرغۇزما، ئاهىم
شامىلى يېتىپ بارماي تۇرۇپ، ئۇنىڭ زۇلپىنى يايدۇرما.)

جانىمه له‌ئلدىن ئوزگه له‌ئلدىن به‌رمه هايات،
له‌ئلىغه جانىمدىن ئوزگه جاننى قۇربان ئه‌يله‌مه.
(ماڭا ئۇنىڭ ياقۇت لېۋىدىن بولەك يەنه بىر ياقۇت له‌ۋدىن هايات
به‌رمه،
ئۇنىڭ ياقۇت لېۋىگه مىنىڭ جېنىمدىن باشقا جاننى قۇربان قىلما.)

باشىمه كويىدىن ئوزگه كوينى قىلما ۋه‌ته‌ن،
كويىدا باشىمدىن ئوزگه باشنى غه‌لتان ئه‌يله‌مه.

(بېشىمغا ئۇنىڭ كوچىسىدىن باشقا پانا جاي به‌رمه، ئۇنىڭ
كوچىسىدا مىنىڭكىدىن باشقا باشنى يۇمۇلاتما.)

ئه‌ي كوڭۇل، ده‌ۋر ئه‌هلىدىن مىڭ يىلچىلىق يول گوشه تۇت،
يا ئالاردىن يه‌تسه يۇزمىڭ غۇسسه، ئه‌فغان ئه‌يله‌مه.
(ئه‌ي كوڭۇل، ده‌ۋر ئه‌هلىدىن مىڭ يىللىق يول نېرى بول،
ياكى ئۇلاردىن يۇزمىڭ ئه‌له‌م كه‌لسىمۇ زارلانما.)

ئىسته‌سه‌ڭ، ئه‌ي گۇل، نه‌ۋائىده‌ك خوشئه‌لهان بۇلبۇلى،
غۇنچه‌ده‌ك كوڭلىن مه‌لامه‌ت خارىدىن قان ئه‌يله‌مه.
(ئه‌ي گۇل، ناۋايىده‌ك خوشئاۋاز بۇلبۇلنى ئىزلىسه‌ڭ، مالامه‌ت
تىكىنىنى سانچىپ ئۇنىڭ غۇنچىده‌ك كوڭلىنى قان قىلما.)

ئارەزىڭ ھەجرىدا زار ئېردىم قۇياش باتقان چاغى،
كىم سەبا پەيكى ماڭا يەتكۈردى بىر گۈل يافراغى.
(كۈن پېتىش بىلەن جامالىڭدىن ئايرىلىپ زارلانغان ئىدىم،
تاڭنىڭ شامال ئەلچىسى ماڭا بىر گۈل يايرىغىنى يەتكۈزدى.)

تولدى شەۋقىڭ گەۋھەرىدىن بەھرى ئىشق ئىچرە كۆڭۈل،
گويىيا بولمىش مېنىڭ كۆڭلۈم سەدەفىڭ قورساغى.
(كۆڭلۈم ئىشق دېڭىزىدا ئىشتىياقىڭ گوھىرى بىلەن تولۇپ،
خۇددى سەدەفنىڭ قوسىغىغا ئوخشاپ قالدى.)

يەرگە تامغاچ ئەشكى ھەيۋان چەشمەسى بولساق نىتاڭ،
قايسى كوز ئىچرەكى يەر تۇتسا ئاياغىڭ تۇفراغى.
(قايسى كوزگە سېنىڭ ئايىغىڭنىڭ توزىڭى كىرىپ كەتسە،
ئۇ كوزدىن ئاققان ياش ئابھايات بۇلغى بولسا، ئەجەپ ئەمەس.)

سورتسەم مژگان كەفى پايىڭغە، كوپ ۋەھم ئەتمە كىم،
قىلمادى ئەفگار گۈل بەرگىنى بۇلبۇل تىرناغى.
(تاپىنىڭغا كىرپىكلىرىمنى سۈرتسەم ۋەھىمگە چۈشمە، بۇلبۇل
تىمىغى گۈل بەرگىنى زەخمىلەندۇرمەيدىغۇ.)

نېتىب ئاسراي ئوزنى ھالىمنى ئول ئاي چىققان زامان،
ئاڭلاتۇر يانمىغە ئولتۇرغانغە كۆڭلۈم سالماغى.

(ئۇ ئاي چىقىپ كەلسە ئوز ھالىتىمنى قانداقمۇ ساقلىيالايمەن،
چۈنكى يۇرىگىمنىڭ سېلىشى ئۇنى يېنىمدا ئولتۇرغانلارغا بىلـ
دۈرۈپ قويىدۇ.)
ياشىم ئەللىك بولدى، يۇز ھەسرەت يىسەمكىم، سود يوق،
ئوزنى مەيدىن خۇش تۇتاي، چون ئوتتى ئومرۇم خۇشراغى.
(يېشىم ئەللىككە باردى، يۇز ھەسرەت چەككىنىم بىلەن، پايدىسى يوق،
ئومرۇمنىڭ خوشال مەزگىلى كېتىپتۇ، ئەمدى ئوزەمنى مەي
بىلەن خۇش قىلاي.)

ئەي ناۋائى، ۋامىقۇ فەرھادۇ مەجنۇن باردىلار،
بولما غافىل دەمبەدەم قىلغۇڭ ئەزىمەت سەن داغى.
(ئەي ناۋايى، ۋامىق، پەرھات، مەجنۇنلارنىڭ ھەممىسى كەتتى،
ھېچ ۋاقىت بىپەرۋالىق قىلما، ئارقىدىن سەنمۇ يولغا راۋان
بولىسەن.)

قان ئەيلەدىك كۆڭۈلنى نىمانى،
كورگىل ئىككى كوزۇمده نىشانى.
(كوڭلۇمنى تۇيغۇزماي قان قىلدىك، قارا،
ئىككى كوزۇمده ئۇنىڭ نىشانى تۇرۇپتۇ.)

تۇشتى فىغانغه كوڭلۇم ئول ئايدىن،
تاڭ يوق، يېتىشسه كوككه فىغانى.
(ئۇ ئاينىڭ ئىشقىدا كوڭلۇم پەريات كوتەردى،
بۇ پەريات پەلەككه يەتسه، ھەيران قالما.)

ھەجرىڭ تۇنىگه تۇشكەلى كوڭلۇم،
بولمىش كوزگه تىره جەھانى.
(كوڭلۇم ھىجرانىڭ تۇنىگه كىرىپ قالغانلىقتىن،
پۈتۈن جاھان كوزۇمگه قاپ - قاراڭغۇ كورۇندى.)

ھەسرەت گۈلى ھەمۇلدەم ئاچىلغاي،
باغرىمنىڭ تامسا كويىدا قانى.
(ئۇنىڭ كوچىسىغا جىگەر قېنىم تامسا، شۇڭا ھەسرەت
گۈلى ئېچىلىدۇ.)

ھەر كىمسەگه نى توھمەت ئېتەيكىم:
"ئىتكەن كوڭۈلنى ئالدى فەلانى"؟

("يۈتتۈرۈپ قويغان كوڭلۇمنى پالانى ئالدى" — دەپ
كورگەنلا ئادەمگه توھمەت قىلايمۇ؟)

ئەيلەردە ئىشقىڭ شەرھىنى تەھرىر،
سىخىماس قەلەمۇ تىلگه بەيانى.
(ئىشقىڭنى شەرھىلەشكە تۇغرا كەلسە،
ئۇنىڭ بايانىغا قەلەمۇ، تىلمۇ ئاجىزلىق قىلىدۇ.)

خىسرەۋ، نەۋائىيا، سېنى كورسە،
شەھنى دىگەي مۇلكىشەھ سانى.
(ئەي ناۋايى، مۇبادا خىسرەۋ سېنى كورسە،
شاھىنى ئىككىنچى پادىشا دىيىشى مۇمكىن.)

سەھەر خاۋەر شەھى چەرخ ئوزرە كىم خەيلى ھەشەم چەكتى،
شۇئائى خەت بىلە كوھسار ئوزە ئالتۇن ئەلەم چەكتى.
(شەرق شاھى سەھەردە ئاسمان بويلاپ قوشۇن تارتتى، نۇر سىزغى
بىلەن بىزەلگەن ئالتۇن تۇغنى تاغ ئۇستىدە جەۋلان قىلدۇردى.)

قەزا فەرراشى چەكتى سۇبھىنىڭ سىمىن سۇپۇرگۇسىن،
مۇزەھھەب پەرلەردىن ئانداقكى تاۋۇسى ھەرەم چەكتى.
(تەقدىر خىزمەتكارى سەھەرنىڭ كۇموش سۇپۇرگىسىنى ئىشقا
سالغان ئىدى، گويا ھەرەم ئىچىدىكى تاۋۇسلار ئالتۇن قۇيرۇغىنى
يايغاندەك بولدى.)

كىتابە سونئى كىلكى سورەئى «ۋەششەمس» تەفسىرىن
قەلەك تاقى ھەۋاشسىدا زەرھەلدىن رەقەم چەكتى.
(ياراتقۇچىنىڭ قەلىمى پەلەك گۇمبىزىنىڭ تۇرۇسلىرىغا
"قۇياش" سورىسىنىڭ شەرھىنى ئالتۇن قەلەم بىلەن پۇتتى.)

مۇئەززىن كەئبە تاقى ئوزرە گۇلباڭى سەمەد ئۇردى،
بەرەھمەن دەير ئەيۋانىدا ئاھەڭگى سەنەم چەكتى.
(مەزىن كەبە مۇناری ئۇستىدە ئەزەن ياڭراتتى، ئاتەشپەرەست
روھانىسى بۇت كۇيىنى چالدى.)

ياقا چاك ئەتتى گاھى سۇبھ ئول ماتەمغە ئاشتىكىم
بۇ مۇھلىك شامى ھىجران ئىچرە يۇز خۇنابى غەم چەكتى.

(ئولتۇرگۇچى ھىجران تۇنىدە ئاشىقلار غەم زەردابىنى
يۇتقاچقا، تاڭ ماتەم قايغۇسىدا ياقىسىنى يىرتمۇەتتى.)

زامانى كۇلدى ئول غافىلغەكىم دەۋران سىتەم تىغىن
ئاڭا ئۇرماقنى ئاڭلاب ئوزگەگە تىغى سىتەم چەكتى.
(بىرزامان ئۇ بىپەرۋاغا كۇلۇپ قاريدى، چۇنكى فەلەك زۇلۇم
تىغىنى ئۇنىڭغا ئۇرماقچى بولغانلىغىنى سېزىپ، بۇ تىغنى باشقىغا
ئۇردى.)

خوشا ئولگىم مۇنىڭدەك چاغ ۋەفاسىز ئومرىنى ئاڭلاپ،
سەبۇھى جامىنى ئەھباب بىرلە دەمبەدەم چەكتى.
(شۇسى ياخشى بولدىكى، مۇنداق پەيتتە دوستلار ئومۇرنىڭ
ۋاپاسىزلىغىنى سېزىپ، سەھەر شارابىنى ئارقا - ئارقىدىن ئىچىشتى.)

مەئانى ئەھلى گاھى نۇكتە ئوزرە قىلۇ قال ئەتتى،
تەغەننى خەيلى نەغمە ئىچرە گاھى زىرۇ - بەم چەكتى.
(مۇتەپەككۇرلەر چوڭقۇر - نازۇك پىكىرلەردىن گەپ ئاچتى،
سازەندىلەر بولسا بوم ۋە زىل تارلىرىنى چېكىپ نەغمىگە چۇشتى.)

ئەگەر كوڭلىدە بىرگۇل ھەجرىدىن خارى فىراق ئولسە،
بەھانە يىغلىماققە بىر نەچە جامى ئەلەم چەكتى.
(يۇرىگىگە بىر گۇلنىڭ جۇدالىق دەردىنىڭ تىكىنى سانچىلغان
ئادەم، يىغلاشقا باھانە تېپىش ئۇچۇن ئەلەم شارابىنى ئىچتى.)

ۋەگەر خۇد ۋەسلى ئىقبالى مۇيەسسەر ئولسە ئول سائەت،
فەرىدۇن تەختى ئوزرە بەزم تۇزدى، جامى جەم چەكتى.

(ئەگەر ئاشىق ۋىسال پەيتىگە ئېرىشسە، ئۇ چاغدا پەردىۋۈن
تەختىدە بەزمە قىلىپ، جەمشىت جامىنى ئىچكەندەك بولىدۇ.)

بولۇپ مەتلۇب رۇخسارىغە مەھۇۋجامدىن سەرمەست،
يۈزىن تۇفراقىغە قويىدى، باشىنى ئاللىغە ھەم چەكتى.
(كىشى يار جامالىنى كورگەندە ئۇزىنى يوقىتىپ، مەسلىكتىن
ئۇنىڭ ئالدىغا ئېگىلىدۇ ۋە يۈزىنى تۇپراققا قويىدۇ.)

نى دەۋلەتدۇركى، ئانداق باردى بۇ ھالەت ئۇزىدىنكىم
بەقا ئىقلىمىدىن رەختىنى تا مۇلكى ئەدەم چەكتى.
(مۇشۇنداق ھالەتتە كىشى ئۇزىدىن كېتىپ، پۈتۈن ۋەسلى بىلەن
ھاياتلىق ئىقلىمىدىن ماماتلىق زىمىنىغا ماڭسا، نىمە دېگەن دو-
لەت - ھە!)

نەۋائى، شايەد ئۇل رەھرەۋغە بۇ مەقسەد نەسب ئولغاي،
كىم ئول دەشتى فەنا قەتئ ئەتكەلى يىللار قەدەم چەكتى.
(ناۋايى، يىللار يۈقۇلۇش دەشتىنى بېسىپ ئۇتۇش ئۈچۈن قەدەم
قويىدى، يولۇچىغا بۇ مەقسەت نېسىپ بولسا، ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

يوقتور ئەندوھى مەلالەت ئوتىغە خەس مەن كەبى،
بەدىلو بىچارەۋۇ بىمارۇ بىكەس مەن كەبى.
(مەندەك قايغۇ - ئەلەم ئوتىدا كويگەن خەس يوق،
مەندەك بىچارە، غەمكىن، ئاغرىقچان مىسكىن يوق.)

ئەيكى مەجنۇن ۋەسفىن ئەتتىك ئولمادى، يارئاللىدا،
مەن قىلىپ يۈزجان فىدا، ئول بولماغاي بەس، مەن كەبى.
(ئەي، مەجنۇن سۈپەت بولساڭمۇ كارى بولمىدى، يار ئالدىدا
مەن يۈزجان پىدا قىلسامۇ، ئۇ مەندەك قىلمايدىكەن.)

دىمە پەرۋانە كويەر مەندەككى سوز شەمئ ئۇزرەدۇر،
نى ئۇچۇنكىم، ئول داغى غەم شامى كويمەس مەن كەبى.
(پەرۋانە مەندەك كويىدۇ، دىمە، ئۇ چىراق يورىغىدا كويىدۇ،
بىراق مەندەك غەم تۇنى قاراڭغۇسىدا كويمەيدۇ - دە.)

تۇركى ئەنجۇمغە دىدىم: ھوسن ئىچرەسەن، يا ئول فۇزۇن،
دىدىكىم: بولغاي ئاڭا يۈز بەندە جىركەس مەن كەبى.
(قۇياشقا: "گۈزەللىكتە سەن ئارتۇقمۇ، ئۇمۇ؟" دېسەم،
ئۇ: "مەندەك يۈز چىركەس ئۇنىڭ قۇلى" دىدى.)

قاشلارىڭ يايىغا قۇربان قىلغالى يىللار تىلەپ،
تاپماغاي بىر بوكومەن تاقى موقەۋۋەس مەن كەبى.

(يللار بويى قاشلىردك ياسغا قۇربان بولۇشنى تەلەپ قىلغان
بۇ قەدىمى پەلەك مەھرابىمۇ ماڭا ئوخشاش ئارماندا.)

ئەيكى، دەھر ئەھلى ۋەفاسى يوق دىيان ئازۇردەسەن،
ئاشنالىغنى ئالاردىن سەن ھەم ئەت بەس، مەن كەبى.
(ئەي كىشى، زامان ئەھلىدە ۋاپا يوق دەپ رەنجىپ يۇرمىسەن،
ياخشى، سەنمۇ ماڭا ئوخشاش ئۇلار بىلەن بولغان دوسلوقنى
توختات.)

ئەي ناۋائى، ئەيشىنى ھەر كىم يارۇتماق ئىستەسە،
يەر يۇزىندە تۇتماغاي تۇترۇق ئۇچۇن خەس مەن كەبى.
(ئەي ناۋايى، كىمكى شاد كۇنلىرىنى يورۇتۇشنى خالىسا، يەر يۇزىدە
مەندەك خەسنى تۇترۇق قىلىش ئۇچۇن كوتىرىپ يۇرمىسۇن.)

چۇن ئايان قىلدى لەبىك ئەكسىنى جام، ئەي ساقى،
بادەدىن جان ئېسى كەسب ئەتتى مەشام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، جام لېۋىڭنى ئەكس ئەتتۇردى،
دىمىغىم مەيدىن جان پۇرىغىنى ئالدى.)

مەستلىقدۇر ماڭا ھەم مەيدىن ھەم ئەكىڭدىن،
نىلەر ئەيلەر قەدەھى ئايىنە فام، ئەي ساقى.
(مەيدىن ھەم قەدەھكە چۇشكەن شولاڭدىن مەس بولۇپ
قالدىم، بۇ جىلۋىدار ئەينەك نىمنى كورسەتمەيدۇ؟)

كەيفىيەتدىن ئەمەس، ئەل باشى قويىكىم، قىلادۇر،
ھوسنۇڭگە بەزم ئەھلىنىڭ ئىشقى سەلام، ئەي ساقى.
(كىشىلەرنىڭ بېشى چۇشۇپ كېتىشى، كەيپلىكتىن ئەمەس،
بۇ، بەزمە ئەھلىنىڭ ھوسنۇڭگە ئاشقانە سالام قىلىشى.)

گەرچە بىز قان يۇتەدۇربىز لەبىگە تەلىبە قەدەھ،
ساڭا بولسۇن تەرەبى ئەيشى مۇدام، ئەي ساقى.
(بىز ـ لېۋىڭنىڭ ئىشقىدا تەلۋە بولغانلار قان يۇتمىز، ئەي ساقى،
بولدى، راھەت ـ خوشاللىق ساڭىلا بولسۇن.)

قويما ئوي ئەزمىغە كىم ئەمدى بولۇپسەن سەرخۇش،
قىلما بەزم ئەھلىغە ئىشرەتنى ھەرام، ئەي ساقى.

(ئەمدى خۇش كەيسەپ بوپسەن، ئويگە كېتمەن دەپ،
بەزمددىكلەرنىڭ پەيزىنى ھارام قىلما.)

لەبىڭ ئوپمەككە نى ھەددىم، گېزەك ئەتكەن قەندىڭ،
ئاغزىمە يەتسە، بۇ بەسدۇر ماڭا كام، ئەي ساقى.
(لېۋىڭنى سۈيۈشكە نىمە ھەددىم بولسۇن، راسلىغان قەن-
گېزەكلىرىڭگە ئېغىز تەگسەم، مۇشۇ يېتەر.)

ۋەئدە قىلدىڭ چۈ سەبوھىغە ۋە مەست ئولمىشسەن،
ئۇيۇساڭ نىتى، بىزىڭ بىرلە بۇ شام، ئەي ساقى.
(تاڭ ئاتقىچە ئېچىمىز دەپ ۋەئدە قىلۇىددىڭ، مەس بولۇپ
قاپسەن، بۇ ئاخشام بىز بىلەن بىللە ئۇخلاپ قالساڭ بولمامدۇ؟)

بىلگەلى كۇفردۇرۇر مىللەتىڭ، ئەيلەبتۇرمەن
خانىقەدىن چىقىبان، دەيرى مەقام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، سېنىڭ دىنسىزلىغىڭنى بىلىپ، خانىقادىن
چىقىپ مەيخانىدىن جاي ئالدىم.)

گەر نەۋائى دىسە "ئىچمانكى قىلىپ تەۋبە"
يىقىبان بوغزىغە قۇي بىر تولاجام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، ئەگەر ناۋايى "توۋا قىلدىم، ئىچمەيمەن"—دىسە،
بېسىپ تۇرۇپ، لېپمۇ - لىپ بىر جامنى كارنىيىغا قۇي!)

روزە بولدىيۇ ماڭا ئىچمەك - يىمەك كەم بولمادى،
ئىچمەكىم جۇز قان، يىمەك جۇز غۇسسەۋۇ غەم بولمادى.
(روزا كەلدى. ئەمما يەپ - ئىچىشنى توختاتمىدىم، بىراق،
ئىچىشىم قان، يىيىشىم غەم - قايغۇدىن باشقا نەرسە ئەمەس.)

ئەلنى سىراب ئەيلەدى ئىشرەت زۇلالى شامى ئەيش،
غەيرى كوز سەيلابىدىن ئېرنىم مېنىڭ نەم بولمادى.
(باشقىلار راھەت شەربىتى، كېچە راھىتىگە غەرق بولدى، بىراق،
مېنىڭ كوزۇم سەل ئىچىدە تۇرغاندىن باشقا لېۋىم نەم بولغىنى
يوق.)

ئەل ياكى ئاي كوردىيۇ مەن كورمەدىم قاشىڭ خەمىن،
ئەلگە بەيرەم بولدى، ئەمما ماڭا بەيرەم بولمادى.
(كىشىلەر يېڭى ئاينى كوردى، بىراق مەن ئەگمە قېشىڭنى كورەلمىدىم،
دىمەك، كىشىلەرگە بايرام بولدى، ماڭا بايرام بولمىدى.)

ئالەم ئاشۇبى ئۇچۇن مەيدانغە كىردىڭ سەكرەتىب،
ئول زەمانكىم قالدى كىم رەسۋايى ئالەم بولمادى.
(جاھاننى زىلزىلىگە سېلىش ئۇچۇن مەيدانغا ئات چاپتۇرۇپ
كىردىڭ، ئەنە شۇ چاغدا رەسۋايى ئالەم بولمىغان كىم قالدى.)

ياڭى ئاي ئولغاچ ئەيان يۇلغىل ھىلالنى جامكىم
جۇز بۇ ئىش ئەتمەسىغە قەددى ئانىڭ خەم بولمادى.

(يېگى ئاي كورۇنسه، ئۇنى يۇلۇپ جام قىلمۇال، چۈنكى بۇ ئىشتىن باشقىغا ئۇنىڭ قەددى پۈكۈلمىدى.)

هەجر زىندانىدىن ئازاد ئەت مېنىكىم، يوق بۇ كۈن
هېچ زىندانىكى مەخلەس بىرله خۇررەم بولمادى.
(مېنى هىجران زىندانىدىن ئازات قىلمۇەت، چۈنكى ئۇزىنىڭ باشپانا بولۇشى بىلەن خوشال بولمايدىغان بىرمۇ زىندان يوق.)

ئەي نەۋائى، ئەيد ئۇلۇپ ئەل ئىچىدىلەر مەي دەمبەدەم،
بىزگە جۇز خونى جىگەر جامى دەمادەم بولمادى.
(ئەي ناۋايى، هېيىت بولۇپ، كىشىلەر مەي ئىچكىلى تۇردى، بىراق، ماڭا يەنىلا جىگەر خۇنىنى يۇتۇشتىن باشقا نەرسە يوق.)

ئاچماغاي ئېردىڭ جەمالى ئالەم ئارا كاشكى،
سالماغاي ئېردىڭ بارى ئالەمغە غەۋغا كاشكى.
(كاشكى، ئالەمگە جامال ئاچمىغان بولساڭ، ئالەمكە مۇنچە غەۋغا سالمىغان بولاتتىڭ.)

چۈن جەمالىڭ جىلۋەسى ئالەمغە سالدى رۇستەخىز،
قىلماغاي ئېردى كوزۇم ئانى تاماشا كاشكى.
(جامالىڭ جىلۋەسى ئالەمدە قىيامەت كوتەردى، كاشكى كوزۇم ئۇنى كورمىگەن بولسىچۇ.)

بولماغاي ئېردى كوزۇم ئوتلۇق يۇزۈڭ كورگەن زەمان،
ئىشقىڭ ئوتى شوئلەسى كوڭلۇمدە پەيدا كاشكى.
(كاشكى كوزۇم ئوتلۇق يۇزۈڭنى كورمىگەن بولسا، كوڭلۇمدە ئىشقىڭ ئوتىنىڭ يالقۇنى يانمىغان بولاتتى.)

ئەيلەگەچ ئىشقىڭ بەلاسى زار كوڭلۇمنى هەزىن،
قىلماغاي ئېردىڭ مېنى مەهزۇنغە پەرۋا كاشكى.
(ئىشقىڭ بالاسى بىچارە كوڭلۇمنى غەمكىن قىلمۇەتتى، كاشكى، مەن غەمكىنگە پەرۋا قىلمىغان بولسامچۇ.)

تۇشمەگەي ئېردى فىرىب ئامىز لۇتفۇڭ بىلمەيىن،
ناتەۋان كوڭلۇمگە ۋەسلىڭدىن تەمەننا كاشكى.

(كاشكى، سېنىڭ ساختا مەرھىمەتىڭنى چۈشەنمەي، ئاغرىق كۆڭلۈمدە ۋەسلىڭ تەمەنناسى پەيدا بولۇپ قالمىغدى.)

لۇتف ئىلە كۆڭلۈمنى ۋەسلىڭدىن تەمەكار ئەيلەبان،
قىلماغاي ئېردىڭ يانا زۇلم ئاشكارا كاشكى.
(مەرھەمەت كورسۈتۈپ، كۆڭلۈمنى ۋەسلىڭگە ئومىتسۈار قىلىپ قويۇپ، كېيىن زۇلۇم كورسەتمىسەڭ بولاتتىغۇ.)

ئەمدىكىم دىۋانەۋۇ رەسۋايى ئالەم بولمىشام،
ۋەسل چۈن مۇمكىن يوق، ئولتۇرگەي بۇ سەۋدا كاشكى.
(ئەمدى ساراڭدەك رەسۋايى ئالەم بولدۇم، چۈنكى ۋىسالغا مۇمكىنلىك يوق، بۇ سەۋدا ئولتۇرسە بولاتتى مېنى.)

ئەي نەۋائى، بۇنداق يار، بەس، نى فايدە،
نەچە كىم دىسەڭ "ئەگەر" ياخود "مەگەر" يا "كاشكى"
(ئەي ناۋايى، يار بۇنداق ئىكەن. بولدى ئەمدى، قانچە "ئەگەر"، "مەگەر" يا "كاشكى" دىگىنىڭ بىلەن پايدىسى يوق.)

نېچە مەن مېھنەت چېكىپ، ئول ئاي تەنەئىتوم ئەيلەگەي،
ئاشكارا يىغلاسام، پىنھان تەبەسسۇم ئەيلەگەي.
(مەن شۇنچە جاپا چېكسەمەن، ئۇ ئاي يۇزلۇك راھەتتە ئوتىدۇ، مەن ئاشكارا يىغلسام، ئۇ يوشۇرۇن كۈلىدۇ.)

جەۋرىدىن ئول نەۋئ خۇشىمەنكىم ئولۇم ھالى بولۇپ،
ۋەھم ئىتەرمەنكىم كورۈپ ناگاھ تەرەھھۇم ئەيلەگەي.
(ئۇنىڭ جەۋرىدىن ئولەر ھالەتكە كەلگىنىمگە خۇش، بىراق كېلىپ بۇ ھالەتتىن مېنى قۇتۇلدۇرمىغدى دەپ ئەنسىرەيمەن.)

نۇكتە سورگەچ لەئلى، ئولگەنلەر تاپار ئومرى ئەبەد،
ئومرىدە ئىسا قاچان مۇنداق تەكەللۇم ئەيلەگەي.
(لېۋى چىرايلىق گەپ ئاچسا ئولگەنلەر مەڭگۈلۈك ئومۇر تاپىدۇ، ئەيسا پەيغەمبەرمۇ ئومرىدە مۇنداق سوزلىيەلىگەن ئەمەس.)

تىغى زۇلمى تەگمەكىدىن ئەيلەسە ئەل كۆڭلى بىم،
تەگمەسۇن غەيرىمغە دەپ كۆڭلۇم تەۋەھھوم ئەيلەگەي.
(كىشىلەر ئۇنىڭ زۇلۇم تىغىنىڭ ئوزىگە تېگىشىدىن ئەنسىرەيدۇ، كۆڭلۈمدە بولسا باشقىلارغا تەگمىگدى دەپ ئەنسىرەيمەن.)

دىمە زۇلمۇم كوپ دەپ كۆڭلۇم تەزەللۇم ئەيلەمىش،
كىم، ئەگەر ئارسە، شايەد كىم تەزەللۇم ئەيلەگەي.

(بەك زۇلۇم قىلۇەتتى دەپ كۆڭلى زارلىنىدىكەن دېمە، بەلكى، بۇنداق زۇلۇمدىن ئايرىلغان ئادەم زارلىنىدۇ.)

ئەي كۆڭۈل، بىرلەھزە ھىجران شىددەتىغە ئەرزىمەس
گەر ۋىسال ئىچرە كىشى يۈز يىل تەنەئىئۇم ئەيلەگەي.
(ئەي كۆڭۈل، ئادەمنىڭ ۋىسال ئىچىدە كورگەن يۈز يىللىق راھىتى بىر دەملىك ھىجران زەربىسىگە تەڭ كېلەلمەيدۇ.)

يار بەزمىغە چۇ يول تاپماس نەۋائى،نى ئاسىغ،
دىلخەراش ئەفغانۇ گەر دىلكەش تەرەنىنوم ئەيلەگەي.
(ناۋايى يار بەزمىسىگە ئىرىشەلمىسە، "دىلخەراش"— ئەفغانى ۋە يېقىملىق كۆيدىن نىمە پايدا.)

كۆڭۈلنىڭ ھەجر ئارا جاندىن مەلالى،
كى يوق سەنسىز تىرىكلىك ئىھتىمالى.
(كۆڭلۇم ھىجران دەردىدە جاندىنمۇ كەچكۈسى كەلدى، چۇنكى سېنىڭسىز ماڭا تىرىكلىك ئىھتىمالى يوق.)

قەدىدىن سەرۇنغە يەتتى خىجالەت،
كى تۇزلۇكتە يوق ئىپتىدالى.
(سۇمباتىدىن سەرۇى دەرىخى خىجىل بولۇپ قالدى، چۇنكى، تۇزلۇكتە ئۇنىڭغا يېتىشەلمەيتتى.)

خەيالى بەس، چۇ يوق ۋەسلىغە ھەددىم،
ۋىسالى بولماسا، بارى خەيالى.
(ئۇنى خىيال قىلساملا يېتەرلىك، چۇنكى ۋەسلىنى تەلەپ قىلىشقا ھەددىم يوق، ۋىسالى بولمىسىمۇ، خىيالى بارغۇ.)

نىھالىدۇر قەدى توبىدىن ئارتۇق،
ئەگەرچە يوقتۇرۇر توبى نىھالى.
(قەددى - قامىتى توبى دەرىخىدىن ئىسىل. توبى دەرىخى ئۇنىڭغا قانداقمۇ ئوخشىسۇن.)

ياڭى ئاي شامغا مەيل ئەيلەگەندەك
ئۇلانمىش زۇلفىغە مۇشكىن ھىلالى.

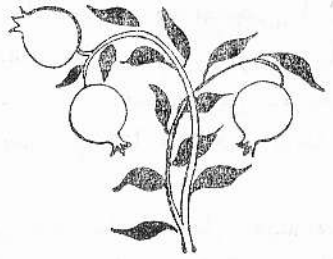
(يېڭى ئاي قاراڭغۇغا مايىل بولغاندەك ئۇنىڭ ھىلالدەك
ئىككى قارا قېشى زۇلفىغا ئۇلاندى.)

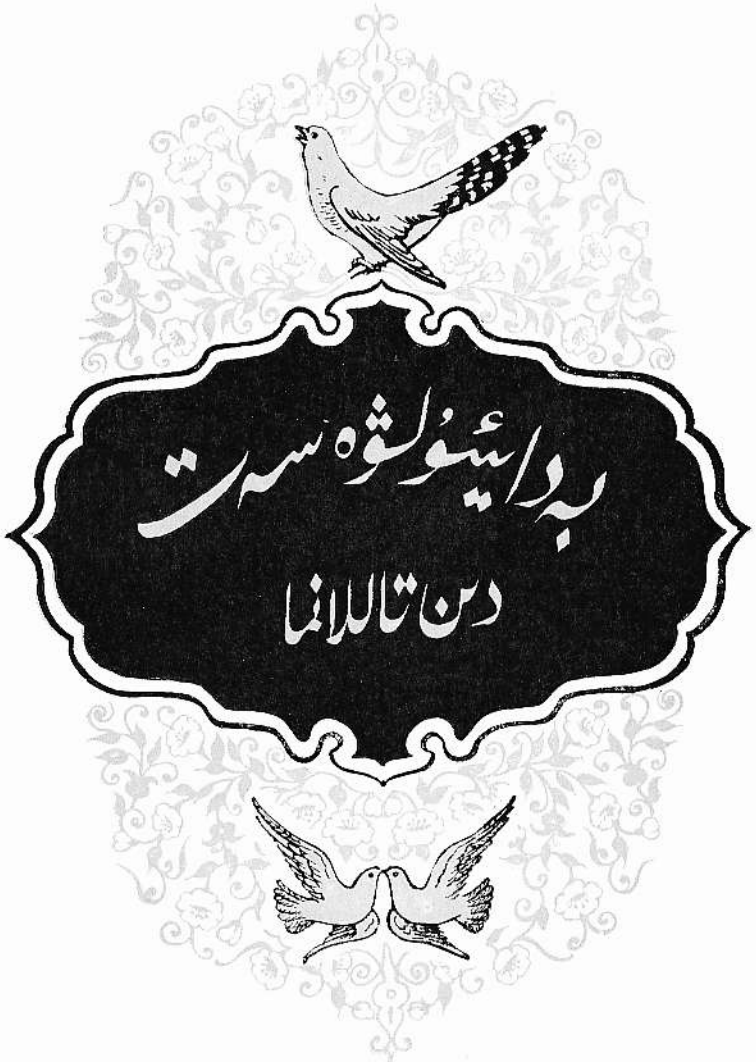
لەبى جانبەخش سوز ئەيتۇردە قالماس
مەسىھانىڭ دەم ئۇرماققە مەجالى.
(ئۇنىڭ جانبەخش سوزى ئالددا ئەيسا پەيغەمبەرنىڭ
دەم سېلىشقا ماجالى بارمۇ؟)

نى غەم، ساقى، ئەگەر خودجامۇ خۇم يوق،
پېتەر مەيخانەنىڭ سىنغان سەفالى.
(ئەي ساقى، ئەگەر جام، كوزا بولمىسا، مەيلى، مەي-
خانىنىڭ سۇنۇق ساپىلمۇ بولمۇبرىدۇ.)

مېنى بىھال قىل بىرمەي بىلەكىم،
كوڭۇلنىڭ ئۇزگەدۇر ھەر لەھزە ھالى.
(مېنى بىر قەدەھ مەي بىلەن ھالسىزلاندۇر، كوڭلۇم
ھالى ھىلىدىن - ھىلىغا بىر قىسما بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ.)

نەۋائى، سەن چۇ ھىجران لايىقى سەن
يىتورمە، ۋەسلى سەۋدايى مەھالى.
(ناۋايى، ساڭا ھىجران دەردى لايىق، ئۇنى يوقىتىپ
قويما، ۋىسال سودايىسى بولۇپ قالساڭ، ئىش تەس.)

ئەي نەۋ بەھارى ئارەزلىك سۇبھىغە جان پەرۋەرھەۋا،
ئاندىن گۈلۈ بۇلبۇل تاپىب يۇز بەرگ بىرلە مىك نەۋا.
(ئەي، جامالىك باھارى تاك ـ سەھەرنى جانلاندۇردى، ئۇنىڭدىن گۈل يۇزلەپ بەرگ، بۇلبۇل مىڭلاپ نەۋا تاپتى.)

توبىيۇ شاخى سىدرەدۇر كويۇك گىياھى نىگە كىم،
ئۇششاق ئەشكۇ ئاھىدىن ھەردەم تاپارسۇۋۇ ھەۋا.
(سىنىك كوچاكىدىكى گىيالار خۇددى توبى① ۋە نىلۇپەر شاخلىرىدەك ياشنىغان، چۈنكى ئۇ ئاشقلارنىك كوز يېشىدىن سۇ ئىچىپ، ئاھىدىن ھاۋا ئالىدۇ.)

(1) توبى — جەننەت دەرىخى.

زەھرى فىراقىڭدىن قايو ئاشققە بولدى تەلخكام،
نۇشى ۋىسالىڭ يەتمەسە، ئېيسا ئاڭا تاپماس دەۋا.
(پىراقىڭ زەھىرىدىن قايسى ئاشىق ئازاپلانغان ئىكەن، ئۇنىڭغا
ۋىسالىڭ شەربىتى بولمىسا، ئەيسا پەيغەمبەرمۇ داۋا تاپالمايدۇ.)

چۈن قازىيولھاجات سەن، دەئۋايى مەھرىڭ قىلغالى،
دەردو فىراق ئەندۇھىدىن كەلتۈرمىشەم ئىككى گۇۋا.
(سەن ھاجەتلەردىن چىققۇچىسەن، مەن شەپقىتىڭنىڭ دەۋاسى ئۈچۈن
دەرت ھەم پىراق قايغۇسىدىن ئىككى گۇۋاچى باشلاپ كەلدىم.)

قىلماي قەبۇل ئىجادىڭ ئىمكانى يوق سۆزىرە يەنە،
مەقبۇلىنى رەد ئەيلەمەك لۇتفۇڭدىن ئولغايمۇ رەۋا.
(قوبۇل قىلماي تۇرۇپ، يارىتىشىڭ ئىمكانى يوق ئىدى، ئارقىدىنلا
ياقتۇرغىنىڭنى قوغلاش سېنىڭ لۇتپى-مەرھىمىتىڭگە تۇخرا كېلەمدۇ؟)

زاھىد كۆڭۈلىڭ خىلۋەتىن مەتلۇبى غەيرىدىن ئەرىت،
سەن سەيرقىلساڭ قىل، كېرەك كۆڭلۈڭگە بولسا ئىنزىۋا.
(ئەي زاھىد، كۆڭۈل بوشلۇغىنى يات تەلەپلەردىن تازىلا، كۆڭلۈڭ
خىلۋەتىنى تارتسا سەيىر قىلغىن.)

دىسەڭ نەۋائى جان ئارا مەھبۇب بولغاي جىلۋەگەر،
ئەۋۋەل كۆڭۈل كوزگوسىدىن مەھۇ ئەيلە نەقشى ماسۋا.
(ناۋايى، مەھبۇب جېنىڭدا جىلۋىلەنسۇن دىسەڭ، ئالدى بىلەن
كۆڭلۈڭ ئەينىگىدىن باشقىلارنىڭ سۈرىتىنى تازىلا.)

ئولكى ئىشق ئەھلىنى ئولتۇرمەك ئېرۇر ئادەت ئاڭا،
جان كېرەك بولسا كۆڭۈل ئەيلەمەگەي رىغبەت ئاڭا.
(ئۇنىڭ ئادىتى ئاشىقلارنى ئولتۇرۇش، جان كېرەك بولسا،
كۆڭۈلنى ئۇنىڭغا مايىل قىلمىغۇلۇق.)

ھەجر مۇھلىك ئىكەنىن مۇنداق ئەگەر بىلسەم ئىدى،
تۇتماغاي ئېردىم ئەگەر ئولسەم ئىدى ئولفەت ئاڭا.
(ئەگەر ھىجرانىڭ مۇشۇنداق ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدىغانلىقىنى
بىلگەن بولسام، ئولسەممۇ ئۇنى ئۇلپەت تۇتماس ئىدىم.)

ئول پەرى سۇرەتىغە تەلبە كۆڭۈل بولدى ئەسىر،
ئىشق ئارا، ۋايكى، يۇزلەندى ئەجەب سۇرەت ئاڭا.
(ئاھ، تەلۇە كۆڭلۈم ئۇ پەرىنىڭ سۇرىتىگە ئەسىر بولۇپ،
ئىشق ئارا ئۇنىڭغا ئەجەپ بۇ سۇرەت يۇزلىنىپ قالدى.)

يۇزى كوزنى يارۇتۇر، لىك قۇياش خىرە قىلۇر،
بىلۇر ئولكىم كوزى بارىكىم مۇڭا يوق نىسبەت ئاڭا.
(يۇزى كوزنى يورۇتىدۇ، بىراق قۇياش خىرەلەشتۇرىدۇ،
كوزى بار كىشى ئۇنىڭ تەڭدىشى يوق ئىكەنلىگىنى بىلىدۇ.)

تاش ئۇرارلەر مەنى مەجنۇنغەكى، قازمىش فەرھاد،
ئىشق ئارا مەنچە قاچان ئېردى ئىكىن شىددەت ئاڭا.

(پەرهات قازغان تاشلار بىلەن مەن مەجنۇننى ئۇرۇشىدۇ، ئىشق ئارا مەن كورگەن زەربىنى پەرهات نەدە كورگەن؟)

ئولدى مەجنۇن كوروبان دىلبەرىنو مەن كورمەي،
مەنچە يوق ئىبردى ئىكىن ئولگەنىدە ھەسرەت ئاڭا.
(مەجنۇن ئوزىنىڭ دىلبىرىنى كوروپ ئولدى، مەن كورمەي ئولدۇم، شۇڭا ئولۇم ئالدىدىكى ئۇنىڭ ھەسرىتى مېنىڭكىچىلىك ئەمەس.)

دىدە پا بوسىن ئاياغىڭغە مەگەر ئىلتىور ئەشك،
يوق ئىسە مۇنچە يۇگۇرمەكتە نىدۇر سۇرئەت ئاڭا.
(كوزۇمنىڭ ئايىغىڭنى سۇيۇشىنى پەقەت توككەن يېشىم يەتكۇزىدۇ، ئۇنداق بولمىغاندا ئۇنىڭغا نىمانچە تېز يۇگۇرىدۇ.)

مەنى سەرگەشتەدە ھىجران ئوقىدىن مىڭ پەيكان،
چەرخى گەردانغە مۇشابىھ كورۇنۇر ھەيئەت ئاڭا.
(مەن بېشى ئايلانغان مەسىنىڭ جىسمىدە مىڭلاپ ھىجران ئوقى بار، بۇ سىياقى بىلەن ئۇ چوگىلەپ تۇرغان پەلەككە ئوخشاپ قالدى.)

دەھرىنىڭ گۇلشەنىدىن بويى ۋەفا تۇتمە تەمەئ،
كىم سەبا باستەسى سەپمەدى بۇ نەكھەت ئاڭا.
(دۇنىيا بېغىدىن ۋاپا ھىدىنى تاما قىلما، چۇنكى تاڭ پەيزى بۇ ياققا ئۇنداق خۇشپۇراق سەپكىنى يوق.)

ئەي خۇش ئۇل رىندكى مۇغ دەيرىنى قىلدى مەسكەن،
يەتسە ھەم مۇغبەچىلەر ئىشقىدا يۇز ئافەت ئاڭا.
(ئۇ ھاراقكەش مەيخانىدىن ماكان تۇتتى، گەرچە مۇغبەچىلەر ئىشقىدا يۇز ئاپەتكە يولۇقسىمۇ، پەيزى شۇنىڭ.)

ئەي كوڭۇل، قويما نەۋائىنكى، ھۇشيار ئولغاي،
كوب يىتەردەك ئىسە دەۋران ئىلىدىن مىھنەت ئاڭا.
(ئەي كوڭۇل، زامان ئەھلىدىن ناۋايىغا كوپ جاپا كېلىدىكەن، شۇڭا ئۇنى ھۇشيار ھالەتتە قويما.)

لەبلەرنگدىن گەرچە قان يۇتماق دەمادەمدۇر ماڭا،
گەردەمى جامى ژىسالىك يەتسە نى غەمدۇر ماڭا.
(لەۋلىرلىك ئىشتىياقىدا ھىلدىن ھىلغا قان يۇتسەمەن،
بىردەملىك ژىسالىك جامىغا ئىرىشسەم مەندە غەم قالاتتىمۇ.)

پەند ئىشتىمەي، كورۇپ ئانى يۇز بەلاغە ئۇچرادىم،
كوزلەرىم چىقسۇنكى، يۇز مۇنچە سەزا كەمدۇر ماڭا.
(نەسىھەت ئاڭلىماي، ئۇنى كورۇپ يۇز بالاغا ئۇچرىدىم، شۇڭا
كوزلىرىم ئېقىپ كەتسۇنكى، ئۇنداق يۇزلەپ جازامۇ ماڭا ئازلىق
قىلمۇ.)

قان شەۋقىم شەرھىنى تەقرىر قىلدىم، ۋاھ، نى سۇد،
كىم ئاڭا ئىرسال ئۇچۇن سىمرۇغ مەھرەمدۇر ماڭا.
(ئىشتىياقىم كۇيىقاپىنىڭ شەرھىنى يازدىم، بىراق نەمە پايدا؟
چونكى بۇنى يەتكۇزۇش ئۇچۇن سۇمرۇغ بىلەن سىرداش بولۇش
لازىم ئىكەن.)

يارىكىم مۇنداق نەماندۇر كوزدىنو مەن تەلىبەمەن،
كىم دىگەي كىم فىتنە بولغان نەسلى ئادەمدۇر ماڭا.
(يار كوزۇمگە كورۇنمەس، مەن سارىڭ. ماڭا بۇ غەۋغانى
سالغۇچىنى ئادەم پۇشتى دىگەن كىم ئۇ؟)

قارەچىرماپ ياش توكۇپ ئەفغان قىلۇر مەن خامەدەك
ئەتكەلى نالان كوڭۇل بۇ نەۋئ ماتەمدۇر ماڭا.
(قارا باغلاپ، خۇددى قەلەمگە ئوخشاش پەريات چېكىپ ياش
توكسەمەن، كوڭۇل زارىنى توكۇش ئۇچۇن مۇشۇنداق ماتەمدار
بولۇشۇم كېرەك.)

ئوزگە يۇزگە باقما دەپ بىر - بىر كوزۇمگە باستى مۇھر،
يارىنىڭ ھەر باقىشى بىر نەقش خاتەمدۇر ماڭا.
(باشقا يۇزگە قارىما دەپ كوزلىرىمگە بىر - بىرلەپ موھۇر باستى،
يەنى يارىنىڭ ماڭا ھەر بىر بېقىشى مۇھرىدىن بېسىلغان نەقش.)

دەھر ئارا تۇشكەن ھەۋادىسىدىن ئوتى مانىڭ ئەمەس،
كوز ياشىمدىن گەرچە كوز تۇشكۇنچە پۇرنەمدۇر ماڭا.
(دۇنيادا يۇز بەرگەن ھادىسىلەر ئالدىدا بۇ ئوت پەسىيدىغاندەك
ئەمەس، ھەتتا ياشلىرىم كوزۇمنى ئېقىتىپ كەتكەدەك ئاقسۇ.)

ساقيا، جامى جەھانبىن تۇتكى، ئاندىن كەشف ئىتەي
كىم، كوب ئىش بۇ كارگاھ ۋەزئىدە مۇبھەمدۇر ماڭا.
(بۇ دۇنيا نىزامىدا نۇرغۇن ئىش ماڭا تۇتۇق، ئەي ساقى، ماڭا
جاھاننەما جامىنى تۇت، مەن بۇ سىرنى ئاچاي.)

دىلبەرى ئاللىنده مەجنون نەقدى جان سەرف ئەتمەدى،
ئەي نەۋائى، ئىشق ئەتۋارى موسەللەمدۇر ماڭا.
(مەجنۇن دىلبىرى ئۇچۇن دەرھال جېنىنى پىدا قىلمىدى،
ئەي ناۋايى، مەن بولسام مۇھەببەت يوسۇنىغا كەم - كۇتسز
ئەمەل قىلمەن.)

لەبىك ساری تاكىم نەزەردۇر ماڭا،
ياش ئورنىدا خۇنى جىگەردۇر ماڭا.
(لېۋىڭگە نەزەر سالغان هامان،
كوزۇمدىن ياش ئورنىغا جىگەر خۇنى ئاقىدۇ.)

دىمە: مەندىن ئايرىلىپ، داغى ئومر سۈر،
كى ئول ئومر ئولۇمدىن بەتەردۇر ماڭا.
(مەندىن ئايرىلىپ ياشاۋە، دىمە،
چۇنكى بۇنداق ياشاش مەن ئۇچۇن ئولۇمدىنمۇ يامان.)

توگەنلەر دىرەم شەكلىدۇر زاد ئۇچۇن،
ئەدەم ساری چۇنكىم سەپەردۇر ماڭا.
مەندەك يوقۇلۇش سەپىرىگە چىققۇچى ئۇچۇن
دەرت داغلىرى خەجلەيدىغان كۇمۇش تەڭگە).

قىلۇر ئەيب ئاشقىلىغىم بارچە خەلق،
ئولۇس ئەيبى ۋەهكىم هونەردۇر ماڭا.
(هەممە ئادەم مېنىڭ ئاشقىلىغىمنى ئەيىپلەيدۇ،
ئاھ،كىشىلەر ئەيىپ كورگەن نەرسە ماڭا كەسىپ بولۇپ قالدى.)

تەبىبا، يەنە سەبردىن دىمە سوز،
كى بۇ شەربەتنىڭدىن زەردۇر ماڭا.

(ئەي تېۋىپ، ماڭا سەۋىر قىل دەپ تەسەللى بەرمە،
ماڭا بۇ شەربەتنىڭ زىيان قىلىدۇ.)

دىمە: مەينى تەرك ئەتكى، ساقى يۇزى
كى بۇ كوزگو ئارا جىلۋەگەردۇر ماڭا.
(ماڭا مەي ئىچىشنى تاشلا دىمە، چۇنكى ساقىنىڭ
يۇزى ماڭا شىشىدىن جىلۋە كورسىتىپ تۇرۇپتۇ.)

نەۋائى ئول ئاي هەجرىدە تۇنۇ - كۇن،
قاتىق شامۇ تىرە سەهەردۇر ماڭا.
(ناۋائى كېچە - كۇندۇز ئاشۇ ئايىنىڭ پىراقىدا،
كېچە ئۇنىڭ ئۇچۇن قاتتىق، سەهەر بولسا قاراڭغۇ.)

ۋەھكى، رەسۋامەن يەنە دۋانەۋو ئاقىل ئارا،
بۇلئەجەب ھالىم بولۇپ ئەفسانە ھەر مەھفىل ئارا.
(ئاھ، مەن يەنە جىندى ھەم ئاقىللار ئارىسىدا رەسۋا بولدۇم،
بۇ غەلىتى ئەھۋالىم ھەممە سورۇندا سوز - چوچەك بولدى.)

مۇزتەر ئېردىم ھەجردىن، يار ئەتكەن ئىرمىش تەركى مىھر،
مۇشكىلىدۇر ئىشقدىن ھەردەم ماڭا مۇشكىل ئارا.
(مەن ھىجرانلىقتا گاڭگىراپ يۇرسەم، يار ئوز ئىشقىدىن ۋاز كېچىپتۇ،
ئىشق دەردىدىن ماڭا مۇشكۇللۇك ئۇستىگە مۇشكۇللۇك چۇشتى.)

ئەقلۇ سەبرۇ ھوش كېتىپ، كوڭلۇمدە قالدى داغلار،
كارۋان كوچىسە قالۇر ئوتلار يىرى مەنزىل ئارا.
(ئەقلىم، سەۋرىم، ھۇشۇم كېتىپ، كوڭلۇمدە داغ قالدى،
خۇددى كارۋان كوچىسە مەنزىلدە ئوتلىرى قالغاندەك.)

ئوقلارىڭ مژگان كەبى گىريان كوزۇم ئەترافىدا،
راست باردۇر ئول قەموشلىقكىم پۇتەر ساھىل ئارا.
(خۇددى قومۇشلۇق دەريا بويىدىن جاي ئالغىندەك،
ئوقلىرىڭ كىرپىككە ئوخشاش ياشقا تولغان كوزۇم ئەتراپىغا
ئورناشتى.)

كىرپىگىڭ تۇشكەن كوڭۇل ئىچرە خەيالىڭ، ئەي پەرى،
گۇيىيا يۇسۇف نۇزۇل ئەتمىش چەھى بابىل ئارا.

(ئەي پەرى، گويا يۇسۇپ بابىل قۇدۇغىغا چۇشكەندەك،
كىرپىك ئوقۇڭ سانچىلغان كوڭلۇمگە ئوي - خىيالىڭ چۇشتى.)

قۇللۇغۇڭ داغىدىن ئولسەم ئىستەمان ئازادلىغ،
كىم بۇ تەمغادۇر نشانى مۇدبىرو موقبىل ئارا.
(قۇللۇق دېغىدىن ئولۇپ كەتسە مەيلى، ئازاتلىق تىلىمەيمەن،
چۇنكى بۇ تامغا ھەم بەختسىزلىك ھەم بەختيارلىقنىڭ نشانى.)

مەسكەنىڭ ئىستەر نەۋائى، نسىيە جەننەت ئەھلى زۇھد،
مۇنچە ئوق بولۇر تەفاۋوت ئالسۇ جاھىل ئارا.
(ناۋايى سەن تۇرغان جاينى خالايدۇ. زاھىتلار بولسا نېسى،
جەننەتنى،
ئالىم بىلەن جاھىللار ئوتتۇرىسىدىكى پەرق نەمە دىگەن چوڭ - ھە!)

ئوتتە سانغل سەرۋنى ئول قەددى مەۋزۇن بولماسا،
يەلگە بەرگىل گۈلنى ئول رۇخسارى گۈلگۈن بولماسا.
(سەرۋ دەرىخى ئەگەر تۇز بولمسا، ئۇنى ئوتقا يېقىۋەت ،گۈل
ئەگەر چىرايلىق، رەڭدار بولمسا، ئۇنى شامالغا ئۇچۇرۇۋەت!)

سەرسەرى ئاھىم ئېسەر غەم شامى ھىجران تاغىغە،
ياخشىدۇر تاك ئاتقۇچە بۇ تاغو ھامۇن بولماسا.
(ھىجران ئاخشىمى ئاھىم شامىلى غەم تېغىغا ئۇچۇدۇ،
تاك ئاتقىچە بۇ تاغ ـ دالا بولمسا ياخشى بولاتتى.)

تەلبەلىكدىن، ۋەھكى، ھەردەم دەردىم ئەفزۇندۇر، ئەگەر
ئول پەرى ئىشقىدا ھەردەم دەردىم ئەفزۇن بولماسا.
(تەلۋىلىكتىن دەردىم بارغانسېرى كوپىيىپ كېتىۋاتىدۇ، ئەگەر
ئاشۇ پەرى ئىشقىدا بارغانسېرى دەردىم كوپەيمسە، بۇنداق
بولماس ئىدى.)

گەر كوڭۈل، قەتل ئىستەبان سەن ۋەئدە قىلدىك تاكلا دەپ،
ئۇشبۇدەم ئولتۇر بۇ ئىمسان بىرلە مەمنۇن بولماسا.
(ئەتىلىككە ئولتۇرەي دەپ ۋەئدە قىلۋىدىك، ئەگەر كوڭۈل
بۇ ياخشىلىغىدىن خۇش بولمسا ھازىرلا ئولتۇرۇۋەت.)

خىرقەجىنسىن رەھن ئۇچۇن، ئەي شەيخ، ئالماس پىرى‌دەير،
بادە بەرمەس تاكى ئوزلۇك جىنسى مەرھۇن بولماسا.

(ئەي شەيخ، مەيخانىچى سوپىلىق پەرىجىسىنى گوروگە ئالمايدۇ،
تاكى شەخسىيەت گوروگە قويۇلمىغىچە، ئۇ شاراپ بەرمەيدۇ.)

ئەي نەۋائى، تانما، گەر دەر ئول پەرى مەجنۇن سېنى،
ئاشىق ئولغايمۇ پەرىغە ئولكى مەجنۇن بولماسا.
(ئەي ناۋايى، ئۇ پەرى سېنى مەجنۇن دىگەن بولسا، بۇنىڭدىن
تانما، چۇنكى مەجنۇن بولمىغان ئادەم پەرىگە ئاشىق بولامدۇ.)

بهی رەڭگدەك ئولمش دەردی هەجرىڭدىن ماڭا سما،
دماغىم ئىچره هەر بىر تۇخمی يەڭلىغ دانەئی سەۋدا.
(هىجرىك دەردده چرايىم بهی رەڭگىگە كىردی، دىماغمدا بهی
ئۇرۇغندەك سەۋدايىلىق دانىلىرى بار.)

مەزەللەت توفراغی ساريغ يۇزۇمگه باردۇر ئانداقكم،
بهىدا گەرد ئولتۇرغان مەسەللىك تۇك بولۇر پەيدا.
(سېرىق يۇزۇمگه خار - زارلىق توپىسی قوندی، خۇددی بهىنىڭ
يۇزىده چاڭ - توزاڭ باسقان تۇك پەيدا بولغاندەك.)

ئاقارتىپ ئىشق باشمنی، نهان بولدی ساريغ چهرەم،
ماموغ ئىچره بهىنی چرماغان يەڭلىغ كشی ئەمدا.
(خۇددی كشىلەر بهىنی پاختىغا ئوراپ قويغاندەك، مۇهەببەت
مېنىڭ بېشمنی ئاقارتىپ سېرىق چرايىمنی يوشۇردی.)

يۇزۇمدىن تىغی هەجرىڭ زەخمی هەر ساری ئېرۇر، نۇەجه،
بهىنی تىغ بىلەن چۇن قەتئ قىلماق رەسم ئەمەس ئەسلا.
(نمىشقدۇ، هجرانىڭ تىغی يۇزۇمگه تىلىم - تىلىم زەخمه سالدی،
بهىنی تىغ بىلەن كېسىدىغان قائىده يوق ئىدىغۇ.)

يۇزۇم توفراغدادۇر هەردەم قۇرۇغان جسم رەنجىدىن،
بهىگه سەرىنگۇنلۇڭ شاخی زەئفىدىن بولۇر گويا.

(كېسەلدىن جسمىم قۇرۇغاچقا، يۇزۇم توپا ئۇستىدە، خۇددی
شېخی ئاجىز بولغانلىغی ئۇچۇن بهی پەسكه ساڭگلىغاندەك.)

بۇ گۇلشەن ئىچره بېهبود ئىستەگەن دائىم بهی يەڭلىغ،
كىيىپ پەشمنه تائەتقه قەدىن خەم ئاسراماق ئەۋلا.
(بۇ گۇلشەن ئىچىده نجاتلىق ئىزلىگۇچىلەر هەمىشه بهىگه ئوخشاش
يۇڭ پەشمەت كىيىپ ئىبادەت ئۇچۇن ئگىلىپ تۇرغنی ياخشی.)

نەۋائی گەر قۇياش نارەنجىدىن بهرەك كورەر، تاڭ يوق،
بهىكم، لوتف قلمش مەهد ئولیا ئېسمەتۇد دۇنيا.
(ناۋايی، بهىنی قۇياش لىمونىدىن ئەۋزەل كورۇدۇ، چۇنكی بۇنی
دۇنيانىڭ ئىپپەتلىگی - مەهدی ئولیا — خانىش تەقدىم قىلدی.)

لەبگدىن خەستە جانكىم بولدى بىتاب،
ئەمەس بىتاپ، ئاڭا ئېرور شەكەر خواب.
(لېۋىگدىن تاۋۇم ئوزگىرىپ، جېنىمنى كېسەل باستى،
ياق، كېسەل ئەمەس، بەلكى شىرىن ئۇيقۇ باستى.)

ياشىمدىن ئايرۇيۇم باردى، بىلدىم،
كى رەۋنەقسىز قىلۇر ئالتۇننى سىماب.
(بىلدىمكى، ئالتۇننى سىماپ يالتىراقسىز قىلمۇ
ۋەتكەندەك، كوز يېشىم مېنى ئايرۇيسىز قىلۇەتتى.)

قاشىڭ ھەجرىدا ھەرنەئىلكى كەسسەم،
كىلۇر پەيۋەستە جانا شەكلى مېھراب.
(ئەگمە قېشىڭ پىراقىدا تاقايا سىماقچى بولسام،
كوز ئالدىمغا ھەمىشە مېھراپ شەكلى گەۋدىلىنىدۇ.)

قىلىچ باغى بىلىڭ قۇچقان ھەسەددىن،
كوزۇمگە ئەزدەرىدۇر شەكلى قەللاب.
(بېلىگنى قۇچقان قىلىچ بېغىنى كورگەندە رەشكىم كېلىپ،
كوزۇمگە قارماق شەكلىدىكى ئەزدەرها كېلىدۇ.)

كوزۇم ئاللىدەدۇر لەئىلىڭ خەيالى،
ئەمەس كىرپىكلارىم ئاستىدە خۇناب.

(كىرپىكلىرىم ئاستىدىكى قان ئەمەس، بەلكى
ياقۇت لېۋىڭنىڭ كوز ئالدىمغا كەلگەنلىگى.)

فىراق ئىلكى فىغان جان رىشتەسىدىن
چىقارۇر تارىدىن ئانداقكى مىزراب.
(زەخمەك تارىدىن سادا چىقارغاندەك، پىراق قولى
جان رىشتىسىنى چېكىپ پىغانىمنى ياڭرىتىدۇ.)

فەلەك باشىڭغە قاپلاب ئىت تېرەسىن،
سەن ئانى جەھلىدىن دەپ كىشۇ- سەنجاب.
(پەلەكنىڭ بېشىڭغا ياپقىنى ئىت تېرىسى، سەن ئۇنى،
نادانلىقتىن، قوندۇز ياكى سولەيسۇن دەپ قالما.)

ئەجەپ يوق ئادەمىلىغنى ئونوتساڭ،
ئوزۇڭنى سەن بىر ئىت بەزمىدە ئاسراب.
(ئادەملىگىڭنى ئونتوپ قالساڭ نەمە ھەيران بولغۇلۇق، چۇنكى
سەن ئوزەڭنى ئىتلار بەزمىسىدە ئاسراپ كەلگەن تۇرساڭ.)

نەۋائى، رەنج كورمە ئاغزىن ئىستەپ،
كىم ئول بىر جەۋھەرىدۇر ئەسرو ناياب.
(ناۋايى، ئۇنىڭ ئاغزىغا ئېرىشىمەن دەپ ئوزەڭنى دەرتكە قويما،
ئۇ بىر جەۋھەر بولسىمۇ، سەن ئۇچۇن تېپىلماس نەرسە.)

ئۇن چىكەرمەن ئىشق ئارا بىر نەرگىسى جادۇ كورۇپ،
باغلاغان ئىتتەككى، فەرياد ئەيلەگەي ئاھۇ كورۇپ.
(ئىشق ئارا بىر جادۇ كوزلۇكنى كورۇش بىلەنلا توۋلىۋېتىمەن،
(خۇددى باغلاقتىكى ئىت كىيىكنى كورگەن ھامان سۈرەن
كوتەرگەندەك.)

ۋاھ، نېتىپ مەشتاتەنى ئاللىندا كورگەيمەنكى،يار
ئەكسىدىن غەيرەت قىلۇرمەن ئىلكىدە كوزگۇ كورۇپ.
(ئاھ، نىمىشقىمۇ يارنىڭ ئالدىدا پەدەزچىنى كورەي، ئۇنىڭ
قولىدا ئەينەك كورسەم يارنىڭ ئەكسىدىن رەشك قىلىمەن.)

ئارەزىڭ، خالىڭ خەيال ئەتكەج يېتىشتى ناۋەكىڭ،
قىلدى ئول قۇش مەيل گويا دانە بىرلە سۇ كورۇپ.
(يۇزۇڭ ھەم خالىڭنىڭ خىيالىغا بېرىلىۋىدىم، كىرپىك ئوقۇڭ
سانچىلدى، بۇ خۇددى قۇش سۇ بىلەن دانىنى دەپ دامغا
چۈشكەندەك ئىشن.)

چەكتى باش خەتتىڭ لەبۇ خالىڭ قاشىدا، ۋاھ، نىتاڭ،
گەرمولايىم بولسا توتى شەككەرۇ ھىندۇ كورۇپ.
(پاھ، لېۋىڭ بىلەن خالىڭنىڭ قېشىدا نازۇك مويى ئۇنۇپتۇ،
توتى شېكەر بىلەن ھىندىنى كورۇپ مۇلايىم بولۇپ قالسا
ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

لەبلەرى خەندان بولۇر كورگەچ كوزۈمدە يىغلاماق،
كوزلەرىم يىغلار لەبى جانىبەخشىدە كۈلكۈ كورۇپ.
(كوزۈمدە ياش كورسە ئۇنىڭ لەۋلىرىگە كۈلكە يۈگرەيدۇ، ئۇنىڭ
جانىبەخش لېۋىدە كۈلكە كورسە، كوزۈمگە يىغا يامىشىدۇ.)

ناسىھا، نېنەۋئ مەي جامىنى ئاغزىمدىن ئالاي،
كىم، ئىچەرمەن مەيدە ساقى ئارەزىن ئوترۇ كورۇپ.
(ئەي نەسىھەتچى، مەن قانداقمۇ جامدىن ئاغزىمنى ئالاي،
شاراپتا ساقى يۈزى كورۈنۈپ تۇرسا، ئىچىمەن ـ دە.)

گەر نەۋائى موفرىت ئەفغان ئەتسە، جانا، قىلمە ئەيب،
سەن ھەلاك ئەتكەن كوڭۈل سوگىدە يىغلار ئوكورۇپ.
(ئەي يار، ناۋايى قاتتىق پەريات چەكسە، ئەيىپكە بۇيرۇما، ئۇ،
سەن ھالاك قىلغان كوڭلىنىڭ ماتىمدە ھوكىرەپ يىغلايدۇ ـ دە.)

نەچە كىم كۆڭلۈمدە بار ئول دىلرەبانىڭ يادى كوب،
يارنىڭ ياد ئەتمەگى ئازراق، ۋەلى بىدادى كوب.
(كۆڭلۈمدە ئۇ دىلرابانى شۇنچە كوپ ياد قىلسەمۇ،
بىراق ئۇنىڭ مېنى ياد ئېتىشى ئاز، زۇلمى كوپ.)

تاپماغاي نەخلى قەدىگدەك بىرنېمالى خۇشخىرام،
گەرچە بولغاي باغبانىنىڭ سەرۋ ئىلە شەمشادى كوب.
(گەرچە باغۋەننىڭ سەرۋى ۋە شەمشاد دەرەخلىرى كوپ بولسىمۇ،
لېكىن سېنىڭ قامىتىگدەك كېلىشكەن بىر كوچەت تېپىلمايدۇ.)

تەلبە كۆڭلۈمدىن ئىمان رازىكى، ھەرتۇن كويىدا
ئىتلارنىڭ ئاغرىتۇر باشىن ئانىڭ فەريادى كوب.
(تەلۋە كۆڭلۈمدىن رازى ئەمەسمەن، چۇنكى ھەر ئاخشىمى
ئۇنىڭ كوچىسىدا پەريات قىلۇبرىپ، ئىتلىرىنىڭ بېشىنى
ئاغرىتمۇەتتى.)

لەيلىيۇ شىرىنۋەشىمنىڭ ئىشق دەشتۇ تاغىدا
مەنچە بىر يوق، گەرچە بار مەجنۇن ئىلە فەرھادى كوب.
(ئىشقىنىڭ تاغ - باياۋانلىرىدا لەيلى ۋە شىرىنگە ئوخشاش
گۈزەللەرنىڭ مەجنۇن، پەرھاتلىرى كوپ بولسىمۇ، لېكىن مېنىڭدىگى
يوق.)
خوبلەر ۋادىسىدا تاپىلماس ئەل كوڭلى قۇشى،
نېۋچۇنكىم، باردۇرۇر بۇ بىشەنىڭ سەييادى كوب.

(گۈزەللەر ۋادىسىدا كىشىلەرنىڭ كوڭۈل قۇشى يوق، چۇنكى
بۇ جاڭگالنىڭ ئۇۋچىلىرى كوپ.)

كىرپىگىڭگە قەتل تەئىلمىن ئەجەل بەرمىش، ۋەلىك
ئۇزىدىن ئۇستادراق ئەتمىش ئانىڭ ئۇستادى كوب.
(كىرپىگىڭگە قاتىللىق تەلىمىنى ئەجەل بەرگەن بولسىمۇ، لېكىن
بۇ ئۇستاز شاگىرتىنى ئۇزىدىنمۇ بەك ماھىر قىلۇېتىپتۇ.)

شەيخ ئىلە ئەھلى رىياۋۇ دەيرىپرى بىرلە رىند
كىم، فەنا ئىچرە كېرەكتۇر پىرنىڭ ئىرشادى كوب.
(شەيخ بىلەن رىياكار سوپى ۋە مەيخانىچى بىلەن ئىچەر-
مەنلەرگە فەنا① بابىدا پىر - ئۇستازنىڭ يېتەكچىلىگى كوپ بولىدۇ.)

ئۇمر قەسرىن نېچە كۇن تۇتقىل غەنىمەتكىم، دەرىغ،
خۇش بىنادۇر پايدار ئىمەس، ۋەلى بۇنيادى كوب.
(ئۇمۇر سارىيىنى بىر نەچچە كۇن بولسىمۇ غەنىمەت بىل، گەرچە
بۇ چىرايلىق بىنانىڭ ھۇلى قېلىن بولسىمۇ، تۇرغۇن ئەمەس.)

دەۋر ئاياغىدۇر ئىلاجى، كىمكى دەۋران ئەھلىنىڭ
جەۋرىدىن ئازۇردە بولمىش خاتىرى ناشادى كوب.
(كىمكى زامان كىشىلىرىنىڭ جەۋرىدىن ئازار يەپ كوڭلى سۇنسا،
ئۇنىڭ ئىلاجى ئايلىنىپ كەلگەن قەدەھ.)

تارقاڭ، ئەي ئوششاقكىم، سەيد ئەتتى بىزنى، مۇغبەچە،
دەير ئارا سىز ھەم كىرىڭ كوفر ئەھلىنىڭ ئەۋلادى كوب.

---

① فەنا — بۇ يەردە سوپىلار تەلىماتىدا مەنۇى كامالەتكە يېتىشىنىڭ
يەتتىنچى ئالى دەرىجىسى كوزدە تۇتۇلىدۇ.

(ئەي ئاشىقلار، تارقاڭلار. بىزنى مەيچى بالا قىلتاقتا چۈشەردى،
يا بولمىسا ھەممىڭلار مەيخانىغا كىرىڭلار، بۇ رەھىمسىزلەرنىڭ
ئەۋلادى كوپ ئىكەن.)

تېغىلىمەر ئوينار نەۋائى بىرلە مەجنۇن دەپ مەگەر،
تېغىل ئىكەندە ئول داغى شەۋقۇم بىلەن ئوينادى كوب.
(كىچىك بالىلار ناۋايىنى ساراڭ كورۈپ، ئوينۇشىدۇ، ماڭا
ئوخشاشلار بىلەن ئويناشقاندىن كېيىن، ئۇمۇ كىچىك بالا
ئىكەن - دە.)

جەۋر ئوقىن خالى تەنىمغە ئۇرما كوپ،
كوككە بۇ توفراغنى ساۋۇرما كوپ.
(ئايىاق - ئاستى بولغان تېنىمگە جەۋر ئوقىنى
ئېتىۋەرمە، بۇ توپىنى كوككە سورۇۋەرمە.)

ئىشقىدىن بەسدۇر ماڭا ئورتەنمەگىم،
ھەجر بەرقى بىرلە ھەم كويدۇرمە كوپ.
(ئىشق ئوتىدا ئورتەنگىنىمنۇ يېتەر،
ھىجران چاقمىغى بىلەن كوپ كويدۇرمە.)

يۇزىگە، ئەي كوز، چۇ يوق تابى نەزەر،
بەس، ئانىڭ ساري باقىپ تەلمۇرمە كوپ.
(ئەي كوز، ئۇنىڭ قارىغۇدەك ھالى يوق،
بەس، ئۇنىڭ يۇزىگە قاراپ تەلمۇرۇۋەمە.)

نوشى لەئلىڭدىن ئەگەر جان ئىستەدىم،
بۇ گۇناھ ئۈچۈن مېنى ئولتورمە كوپ.
(شىرىن لېۋىڭدىن جان تاپاي دەيمەن،
بۇگۇناھىم ئۈچۈن مېنى ئولتۇرمىگىن.)

دائىما رەسمى مۇھەببەت بار ئىمىش،
بىزنى ئۇشبۇ جۇرم ئۈچۈن يازغۇرما كوپ.

(قاچانلا بولمسۇن مۇھەببەت ئىزھار قىلىش يوسۇنى
بار ئىكەن، بىزنى بۇ گۈنا ئۇچۇن ئەيىپلەۋەرمە.)

ۋەسلىگە چۈن يوق نىھايەت جۇز فىراق،
بەس، ۋەفا ئەھلىن قاشىڭدىن سۈرمە كوپ.
(ۋىسال يولىدا جۇدالىق دەردىدىن باشقا نەرسە
يوقمۇ؟ بەس، ۋاپادارلارنى يېنىڭدىن قوغلاۋەرمە.)

ھىچ ئىش ئولماس ئايرو خالىق ئەمىردىن
ئىلتىجا مەخلۇقىغە كەلتۈرمە كوپ.
(ياراتقۇچىنىڭ ئەمىردىن تاشقىرى ھىچقانداق
ئىش يوق، يارالغۇچىنى كوپ يېلىندۇرما.)

ئەي گەداچۈن شەئىيىللا دىدىڭ ئوت،
ئەيلەبان ئىبرام باقىپ تۇرما كوپ.
(ئەي گادای، خۇدا يولىدا سەدىقە سورايسەن،
بولدى. بەك بېزىرىپ تۇرۇۋالما.)

ئوت گەدالىغنى نەۋائى مۇغتەنەم،
شاھلار ئالىلىندا باش ئىندۇرمە كوپ.
(ناۋايى، گادايلىقنى، غەنىمەت بىل،
پادىشالار ئالدىدا باش ئېگىۋەرمە.)

جان فەرھە تاپتى لەبىڭ جەۋھەرى بولغاچ ئاڭا قۇت،
ئەللاھ ـ ئەللاھ، نى مۇفەررەھ بولۇرئىرمىش ياقۇت.
(جېنىم لېۋىڭ جەۋھىرىدىن ئۇزۇقلىنىپ راھەتلەندى،
يائاللا، ياقۇت دېگەن نىمانچە ھوزۇر بەخش نەرسە ـ ھە!)

ناله مەنئىن قىلاسەن خاتەمى لەئل ئاغزىمە قوي،
بۇ ئىگىن نەقش بىلە قويغىل ئاڭا موھرى سۇكۇت.
(نالەقىلما دىسەڭ، ياقۇت لېۋىڭ ئۇزۇگىنى ئاغزىمغا باس،
بۇ جىلۇدار ئۇزۇڭ تامغىسى بىلەن ئاغزىمنى ھىملاۋەت.)

مەيى لەئلىڭ نى ئەجەب بادەكى، كەيفىيەتىدىن
روھى لايەئقەلو ئاندىن خىرەد ئولمىش مەبھۇت.
(لېۋىڭ شەربىتى ئاجايىپ شاراپ ئىكەن، ئۇنىڭ كەيپىدىن
روھ گالۋاڭلىشىپ، ئەقىل ھەيرانلىقتا قالدىكەن.)

خەنجەرىڭ تىغىدا يۇز كوردۇمۇ ئەشكىم ياغدى،
يامغۇر ئىرمەس ئەجەب ئولغاندا قۇياش مەنزىلى ھوت.
(خەنجىرىڭنىڭ تىغىدا يۇزكورۇپ، كوزىيىشىم ياغدى، تووا،
قۇياش ھوت مەنزىلىدە تۇرغاندا يامغۇر ياغمايتتىغۇ.)

ھوسن مولكى ئوزە ئايا، نى پەرى ئىركەنسەن،
كىم، بولۇر سەدقە ساڭا چەرخ ئوزە خەيلى مەلەكوت.

(ئايهاي، هوسن ئېلىده سەن شۇنداق بىر پەرى ئىكەنسەنكى،
ئاسماندىكى پەرىشتىلەر ساڭا سەدىقە بولىدىكەن.)

ئۆزلۈگى باقيۇ زاهىد ئورادۇرلافى ژۇسۇل،
فانى ئولماي كىشى تاپقايمۇ بۇدەئۇاغە سەبۇت.
(زاهىت شەخسىيەتنى باقى بىلىپ، ژىسالدىن لاپ ئۇرۇدۇ تېخى.
كىشى فانى بولماي تۇرۇپ، ژىسال دەۋاسى ئىسپات تاپالامدۇ؟)

جان ھەلاك ئولدى نەۋائىغە ژە تەن زار نەھىف،
ئول ئولوككە ياسامىش ئۇشبۇ سوڭەكدىن تابوت.
(ناۋايىنىڭ جېنى ھالاك بولۇپ، قاخشال تېنى قالدى،
ئۇ ئولۇككە مۇشۇ قاخشال سوڭەكتىن تاۋۇت ياسايدۇ.)

ژەھكى، لەئلىڭ قىلدى باغرىم تەھ-بەتەھ قان ئاقىبەت،
قەترە-قەترە كوزدىن ئول قان بولدى غەلتان ئاقىبەت.
رئاھ، لېۋىڭ ئىشتىياقى باغرىمنى ئاخىر قاتمۇ-قات قان قىلدى،
كوزۇمدىن ئاققان قان تامچىلىرى يۇزۇم بويلاپ دومىلىدى.)

باردىڭۇ ئاغزىمە قويدۇڭ موھر ئەفغان چەكمە دەپ،
بۇ ئىشكىنىڭ موھرى بولدى داغى ھىجران ئاقىبەت.
(پىغان چەكمە دەپ ئاغزىمغا موھۇر باستىڭ-دە، كەتتىڭ،
بۇ ھىجران دېگى ئاخىر بۇئىشىككە چاپلانغان پىچەت بولۇپ قالدى.)

فۇرقەتىڭ تېغى بۇزۇغ كوڭلۇمنى بۇزدى ئاھكىم،
سەيلى ئافەت بىرلە يۇيلۇردى بۇ ژەيران ئاقىبەت.
(ئاھ، پىراقىڭ تېغى ژەيرانە كوڭلۇمنى يەنە بۇزۇژەتتى، ئاپەتنىڭ كەلـ
كۇنى بىلەن بۇ ژەيرانە كوڭۇل ئاقژەت پاك-پاكىز تۇگەيدىغان بولدى.)

كوڭلۇمە قاشىڭ خەيالى بولدى تەنۇن "نون" دەك،
ئويلە "نون" غە نۇقتە بولدى داغى پىنھان ئاقىبەت.
(قېشىڭنىڭ خىيالى كوڭلۇمدە"ن" ھەرپى ئۇستىدىكى تەنۇن① بولدى، يوشۇرۇن داغ ئاقژەت مۇشۇ"ن" ھەرپى ئۇستىدىكى چېكىت بولدى

① تەنۇن — ئەرەپ گىرامماتىكىسىدا سوزنىڭ ئاخىرىنى "ن" لەشتۇرۇپ ئوقۇش. "ن" ھەرپى ئۇستىدىكى تەنۇن "،" ياكى" = " شەكلىدە كېلىدۇ. بۇ يەردە سوز ئويۇنى بار.

ئولمىش ئېردىم غەم تۈنى، لەئلىك خەيالى بەردى جان،
زۇلمەت ئىچرە بولدى پەيدا ئابمەيۋان ئاقىبەت.
(غەم ئاخشىمى ئولگەن ئىدىم، بىراق لېۋىنىڭ خىيالى جان
گىرگۈزدى، زۇلمەت غارى ئىچىدە ماڭا ئاخىرى ئابمەھايات يولۇقتى.)

ئەي نەۋائى، يار ۋەسلى گەرچە بەس دىشۋار ئىدى،
فانى ئولغاچ بۇيلە دىشۋار ئولدى ئاسان ئاقىبەت.
(ئەي ناۋايى، يارىنىڭ ۋىسالىغا ئېرىشىش تەس بولسىمۇ، لېكىن
يوقلىپ پۈتكەندىن كېيىن بۇ تەس نەرسە ئاسانغا ئايلىنىدۇ.)

تەنمنى قىلسا غەمزەڭ يۈز جەراھەت،
يېتەر ھەر زەخمىدىن جانىمغە راھەت.
(غەمزەڭ تېنىمدە يۈزلەپ جاراھەت پەيدا قىلسا،
ھەربىر زەخمىدىن جېنىمغا راھەت كېلىدۇ.)

ھەلاۋەت تاپمايىن جانىم لەبىڭدىن،
سالۇر زەخمىم ئارا تۇز ئول مەلامەت.
(لېۋىڭدىن جېنىمغا ھالاۋەت يەتمەي تۇرۇپ،
تاپا-تەنلەر يارامنىڭ ئۇستىگە تۇز سەپتى.)

جەمالىڭ سۇبھى ئاچىب ئېردى يۈزگۈل،
قۇياش سارغاردى كورگەچ ئول مەلاھەت.
(ھوسنۇڭ تېڭى يۈزلەپ گۈللەرنى ئېچىلدۇرغان ئىدى،
قۇياش بۇگۈزەللىكنى كورۈپ سارغىيىپ كەتتى.)

سۇيۇردۇم كوز بىلەن كويۇڭ فەزاسىن،
كى جانلار جىلۋە گاھىدۇر بۇ ساھەت.
(كوچاڭ مەيدانىنى كوزۇم بىلەن سۇپۇردۇم،
چۈنكى بۇ مەيدان جانىڭ جىلۋىگاھىدۇر.)

بولۇر زاھىر لەبىڭدىن قەتل ئېتەر چاغ،
ئولۇكنى تىرگۈزۇردەك يوز فەساھەت.

(ئولتۇرۇش ۋاقتىدا لېۋىدىن ئولۇكنى تىرىلدۈرىدىغان يېقىملىق سوزلەر توكۈلىدىكەن.)

چۇ سەندىن ئايرۇ ئېرمەس يار، زىدۇر،
ئويسۇن ئىستەب جەھان قىلماق مەساھەت.
(يار سەندىن يىراق ئەمەس، نىمشكە يەنە ئۇنىڭ ئويىنى ئىزلەپ جاھاننى كېزىدىغانسەن.)

قەبمە ئەتتى نەۋائى ھەق جاھاننى،
ئىلىدىن تۇتماغىل كوز جۇز قەباھەت.
(ناۋايى، خۇدا جاھاننى يامان ياراتتى، كىشىلەردىن يامانلىقتىن باشقىنى كوزلىمىگۈلۈك.)

يارەب، ئول ئاي ھوسنىنىڭ ئىدراكىن ئەلگە مۇيەسەر ئەت،
كوز بىلە كوڭلۇمنى ئول سىررى خەفىغە مەھرەم ئەت.
(ئەي خۇدا، ئۇ ئاي ھوسنىنىڭ ئىپادىسىنى ئەلدىن يوشۇر، ئۇنىڭ يۈشۇرۇن سىرىغا كوزۇم بىلەن كوڭلۇمنىلا سىرداش قىل.)

كويىيو قەددۇ لەبى يادىن ماڭا قىلغىل فۇزۇن،
جەننەتۇ توبى بىلە كەۋسەر تەمەنناسىن كەم ئەت.
(يارنىڭ كوچىسى، قامىتى ۋە لېۋى توغرۇلۇق خىيالىمنى كوپەيتىپ، مېنىڭ جەننەت، توبى دەرىخى، كەۋسەرگە بولغان تامايىمنى كەمەيتكىن.)

دىدە كورمەك ئىستەسە ئانىڭ يۈزىدىن ئوزگە يۈز،
قىلار بىرلە بۇئىككى سوقبە جەۋفىن مەھكەم ئەت.
(كوزۇم ئۇنىڭ يۈزىدىن باشقا يۈزنى كورمەكچى بولسا، بۇ ئىككى توشۇكنىڭ بوشلىغىنى قاراموم بىلەن ئېتىۋەت.)

گەر كوڭۇل ۋەسلىدىن ئوزگە ۋەسل سوزىن ئىستەسە،
قسم ئاڭا ھىجران سىيەھ ھالىدە دايىم ماتەم ئەت.
(ئەگەر كوڭلۇم ئۇنىڭ ۋەسلىدىن باشقا ۋىسال سوزىنى ئارزۇ قىلسا، ئۇنىڭ قىسمىتىنى ھىجران قارىسى بىلەن ماتەم تۇتۇشنى ئۇنىڭ نېسىۋىسى .قىل.)

خاتىرى سەۋدايى گەرچە زۇلفىدىن ئوزگە ھەۋەس
قىلسا، ئانى زۇلفەڭ ئاشۇفتە ھالو دەرھەم ئەت.

(سەۋدايى خيالىم ئۇنىڭ چېچىدىن باشقىسىغا ئىنتىلسە، ئۇنى ئەشۇ چاچتەك پەرىشان، چىگىش ئەھۋالغا سېلىپ قويۇ.)

روھ ئول قەد جىلۋەسىدىن ئوزگە قىلسا ئارزۇ،
ھەجر ئوتى ئىچرە ئاڭا دەۋزەخ ئەزابىن ھەردەم ئەت.
(جېنىم ئۇنىڭ قامىتىنىڭ جىلۋىسىدىن باشقىنى ئارزۇ قىلسا، ئۇنىڭغا ھەردايىم ھىجران ئوتى ئىچىدە دوزاق ئازاۋىنى كورسەتكىن.)

كۆڭلۈم ئولدى ھەجر ئوتىدىن رىش، ئەي ساقى، ماڭا
بادەئى كافۇرگۇن دەردىدىن ئالىب مەرھەم ئەت.
(ئەي ساقى، كۆڭلۈم ھەجر ئوتىدىن زەخمىلەندى،
مېنى ئاپىياق شاراپ ئازاۋى بىلەن داۋالا.)

يوق چۇ ئالەم باغىدا بويى ۋەفا، ئەي پەرى دەير،
جىلۋەگەر بىرجام ئىلە كۆڭلۈمگە ئوزگە ئالەم ئەت.
(ئالەم بېغىدا ۋاپا پۇرىغى يوق ئىكەن، ئەي مەيخانىچى، جىلۋىلىك بىرجام بېرىپ، كۆڭلۈم ئۇچۇن باشقا بىر ئالەم پەيدا قىل.)

ئىشق جۇرمىغە نەۋائىنى قاۋارسەن، ئەي پەرى،
قاۋما، جەۋرۇ زۇلم قىل، دېۋانەۋۇ رەسۋا ھەم ئەت.
(ئەي پەرى، ئىشقى گۇناھى ئۇچۇن ناۋايىنى قوغلاۋاتسەن،
مەيلى جەۋرى-زۇلۇم سال، دېۋانە قىل، رەسۋاقىل، ئەمماقوغلىما.)

مېنىڭ مەجنۇنلۇغۇمغە ئىشتۇ سەۋدا گەر ئېرۇر بائىس،
ۋە لىكىن بۇ ئىكىگە بىر پەرى پەيكەر ئېرۇر بائىس.
(مېنىڭ مەجنۇنلۇغۇمغە مۇھەببەت، ئىشتىياق سەۋەپچى بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئىككى نەرسىگە بىر پەرى پەيكەر سەۋەپچى.)

دىمە، بائىس نىدۇركىم، تەلپۈنۇرسەن ھەر كىچە تا سۇبھ،
تىكىلگەن كىرپىگىڭدىن جانغا يۇز نەشتەر ئېرۇ بائىس.
(ھەر كېچە تاڭ ئاتقىچە تەلپۈنۇشۇڭگە نىمە سەۋەپچى دىمە، بۇنىڭغا سېنىڭ كىرپىگىڭدىن جېنىمغا تىكىلگەن نەشتەر سەۋەپچى.)

كۆڭلگە ئاتەشىن لەئلىڭ غەمى، نى ئەيب كويسەمكىم،
تۇتاشماقتە تەنىم خاشاكى ئول ئەخكەر ئېرۇر بائىس.
(ئاتەش لېۋىڭنىڭ غېمى كۆڭلۈمگە چۈشسە، كويسەم، نىمە بوپتۇ؟ خەشەككە ئايلانغان تەنىڭ كويۇشى ئۇچۇن چوغ سەۋەپچى ئەمەسمۇ؟)

ئوقۇڭدىن پەر چىقاردىم، كويۇڭە قىلسام ھەۋا، تاڭ يوق،
كى ئۇچماق مەيلى قىلماقتە بۇ بالو پەر ئېرۇر بائىس.
(سانچىلغان ئوقىڭدىن پەر - قانات چىقاردىم، كوچاڭغا ئۇچۇپ

بارسام هەيران قالما، مېنىڭ ئۇچۇشۇمغا ئاشۇ پەر - قانات-
لار سەۋەپچى.)

فىراقىڭ بىيمىدىن يۇز قاتلاجان بەرگەي ئىدىم لېكىن،
ھەياتىمغە ئۈمىدى لەئلى جانپەرۋەر ئېرۇ بائىس.
(پىراقىڭ خەۋپىدىن يۇز قېتىم جان بېرەتتىم، لېكىن ئولمەي
قېلىشىمغا جانبەخش لېۋىڭنىڭ ئۈمىدى سەۋەپچى بولدى.)

چۈمەندىن يۇز ئوگۇردۇڭ، تاڭ ئەمەس،
باشىڭغە ئېۋرۇلسەم،
بۇ سەرگەدانلىغىمغە گەردىشى ئەختەر ئېرۇر بائىس.
(بېشىڭدىن ئايلانسام، مەندىن يۇز ئوردىدىڭ، بۇمۇ ھەيران
قالارلىق ئەمەس، چۈنكى بۇ سەرگەندانلىغىمغا بەخت يۇلتۇزۇم-
نىڭ گەردىشى سەۋەپچى.)

ئەگەر رەھن ئولدى تەسبىھۇ ردا مەيخانەدە، ئەي
شەيخ،
ئىچەرگە دەيرى پىرى ئىلكىدىن ساغەر ئېرۇر بائىس.
(ئەي شەيخ، گەرچە مەيخاندا تەسۋى، پېرىجە گورۇگە
قويۇلغان ئىكەن، بۇنىڭغا مەيخانىچى قولىدىن ئالغان قەدەھ
سەۋەپچى.)

فەنا بەھرىغە چۈمىلىدىن غەرەز تالىبقە ۋەسل ئولدى،
كى غەۋۋاس ئولمەكىگە غەرق ئولۇب گەۋھەر ئېرۇر
بائىس.
(تەلەپكار ئۇچۇن يوقۇلۇش دېڭىزىغە شۇڭغۇشتىن مەقسەت —
ۋىسال، دېڭىزچىنىڭ غەرق بولۇپ ئولۇشىغە سەۋەپچى — گوھەر.)

نەۋائى جىسمىنىڭ زەئىفىغە بائىس بولدى بىدىللىق،
ۋەلى بىدىللىغىن سورساڭ، ئاڭا دىلبەر ئېرۇر بائىس.
(ناۋايى جىسمىنىڭ زەئىپلىشىگە، دىلىنىڭ ئۇزۇكلىگى سەۋەپچى،
بىراق، دىلىنىڭ ئۇزۇكلىگىگە دىلبەر سەۋەپچى.)

تەلبە كۆڭلۈم پويەسىغە ئەنبەرىن بەندىك ئىلاج،
خەستە جانىم زەئىمغە لەئىل شەكەر خەندىك ئىلاج.
(تەلۈە كۆڭلۈمنىك قاترايىدىغان كېسىلىگە ئەنبەر چېچەكنىك زەنجىرى داۋا. ئاغرىق جېنىمنىك زەئىپلىگىگە لېۋىكنىك شىرىن كۈلكىسى داۋا.)

سالىپ ئېردى چاكلار باغرىمغە تىغىك ھەر تەرەپ،
بولدى مژگان ئوقىدىن ھەر ساري پەيۋەندىك ئىلاج.
(تىغىك ھەر تەرەپتىن باغرىمنى تىلۈەتكەن ئىدى، بىراق كىرپىك ئوقۇكنىك سانچىلىپ يەملىشى بىلەن ساقايدى.)

موھلىك ئولدى شەۋق، يا سۇر تىغ، يا قىل جىلۈەكىم،
بۇ ئىككىدىن ئوزگە تاپماس ئارزۇ مەندىك ئىلاج.
(ئىشتىياقىك جېنىمغا تاقالدى، يا تىغىكنى سانچىمەن، يا جىلۈە قىل، ھاجەتمەنىگە بۇ ئىككىدىن باشقا ئىلاج يوق.)

ھەجر قەتلىدىن مېنى تىرگۈزدى لەئىلى، ئەي مەسىھ،
ئاجىز ئېردىك سەن نەفەس ئاسرا، گەر ئورگەندىك ئىلاج.
(مېنى ھىجران ئولۈمىدىن يارىنىك لېۋى قوتقازدى، ئەي ئەيسا، سەن دەم سىلىپ داۋالاشنى ئۇگەنگەن بولساڭمۇ، دەمىكنى ئاسرا، بۇ يەردە سەن ئاجىزلىق قىلسەن.)

يۈزۈ لەئلى ھەجرىدىن بىمار ئولۈبسەن، ئەي ھەكىم،
ئومر زايەئ قىلما، قىلماس چۈنكى گۈلقەندىك ئىلاج.
(مەن يۈزى ۋە لېۋىنىك پىراقىدا كېسەل بولدۇم، ئەي ھەكىم، ئومۈرنى زايا قىلما، بەرگەن گۈلقەنىك ماڭا شىپالىق بېرەلمەيدۇ.)

دەردى ھەجرىم سەئب ئېرۈر، كەل ئەي ئەجەل باشىمغە كىم،
ۋەسلىدىن ئايرۇ ئەمەس مەئلۈم مانەندىك ئىلاج.
(پىراقىم دەردى ئېغىر، ئەي ئەجەل بېشىمغا كەل، ۋىسالدىن باشقا ساڭا ئوخشاش چارە يوق.)

كۆڭلۈك، ئەي بۈلبۈلكى، يۈز پەركەند ئېرۈر، گەر كەلسە گۈل،
بەرگ - بەرگىدىن تاپار پەركەند - پەركەندىك ئىلاج.
(ئەي بۈلبۈل، كۆڭلۈك يۈز پارە، ئەگەر گۈل كەلسە بۇ پارە - پارەلىرىك، ئۈنىك بەرگى - بەرگىدىن شىپا تاپىدۇ.)

ئول پەرى ھىجراندا بولغان نەۋائى، ناسىھى،
ئەيلەي ئالغايمۇ جۇنۇن مەغلۇبىغە پەندىك ئىلاج.
(ئەي نەسىھەتچى، ناۋايىنىك ئۇ پەرى ھىجرانىدىن بولغان مەجنۇنلۇق دەردىگە سېنىك نەسىھىتىك كار قىلامدۇ.)

مېنى هەۋاسىدە دېۋانە ئەيلەدى ئول شوخ،
جۇنۇنى ئىشق ئىلە ئەفسانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ گۈزەل شوخ مېنى ئىشتياقىدا دېۋانە قىلدى، ئىشقىنىڭ جۇنۇنلىغىغا سېلىپ، سوز - چوچەككە قالدۇردى.)

پەرى كەبى چىقىبان هوشۇ ئەقىل غارەت ئېتىب،
نىهان ئولۇپ مېنى دېۋانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ، پەرى كەبى چىقىپ، ئەقلۇ - هۇشۇمنى تالان - تاراج قىلدىيۇ، ئارقىدىنلا يوشۇرۇنۇپ مېنى ئەقىلدىن ئازدۇردى.)

ئوشاتتى شىشەئى جامۇ قەدەھنى بەزم ئىچرە،
ئويۇن تەرىقىنى تېپلانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئو شوخ بەزمىدە شىشە، جام، قەدەھلەرنى سۇندۇرۇپ، ئويۇن قائىدىسىنى بالىلارچە بۇزدى.)

قولاق سالمىڭكى، خەرابات ئىچرە غەۋغادۇر،
مەگەر ئەزىمەتى مەيخانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(قۇلاق سېلىڭلار، مەيخانىدا غەۋغا كوتىرىلدى، تاينسلىق ئۇ يەرگە ئاشۇ شوخ باردى.)

قەدەھقە خىرقەم ئېتىب رەھن، ۋەھكى، سۇبھەمنى،
قىمار ئەيلەگەلى دانە ئەيلەدى ئول شوخ.

(ئۇ شوخ پىرىنجەمنى قەدەھ ئۇچۇن گوروگە قويدۇرۇپ، تەسۇبىمنى قىمارنىڭ ئۇرۇقچىلىرىغا ئايلاندۇرۇپ قويدى.)

چۇ ئالدى ئويناغالى نەقدى هوشۇ - سەبرىمنى،
يانا تاپىلمادىلەر تانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئويۇندا ئەقىل بىلەن سەۋرىمنى ئۇتۇۋېلىپ، ئوزى يوقۇلۇپ كەتتى، ئۇنى نىمە قىلغاندۇ؟)

قىلىب نەۋائى ئاۋارەنى جەلاي ۋەتەن،
بىلاد دەردغە هەمخانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ شوخ ئاۋارە ناۋايىنى يۇرتىدىن بەزدۇرۇپ، دەردۇ - بالا مەملىكىتىگە ئاپىرىپ، ئورۇنلاشتۇرۇپ قويدى.)

ئۇزىن شەككەر دىسە لەئلىگە مانەند،
قىلاي تىشلەپ ئانى پەركەند - پەركەند.
(شەكەر ئۇزىنى لېۋىگە ئوخشاش شىرنىمەن دىسە،
ئۇنى چىشلەپ پارچە - پارچە قىلىۋېتەي.)

لەبىك ئوپمەككە ھەددىم يوق، بولۇبمەن
تەخەييۇل بىرلە ئوپمەكلىككە خۇرسەند.
(لېۋىگنى سۈيۈشكە ھەددىم يوق، پەقەت خىيالەن
سۈيۈش بىلەنلا خوشالمەن.)

مېنى چۈن ئول پەرىۋەش تەلبەرەتتى،
نى سۇد، ئەي ناسىھ، ئەمدى تەلبەگە پەند.
(مېنى ئۇ پەرىۋەش سارىڭ قىلىپ قويدى،
ئەي نەسىھەتچى، ئەمدى سارىڭغا نەسىھەتنىڭ نېمە پايدىسى؟)

مەگەر تەڭرىگە ئادەم خىلقەتىدىن
مۇراد ئولدى سېنىڭدەك تۇرفە فەرزەند.
(خۇدانىڭ ئادەملەرنى يارىتىشتىكى مەقسىدىمۇ پەقەت
سانا ئوخشاش ئاجايىپ پەرزەنتنى يارىتىش ئىكەن.)

لەبىگنىڭ شەككەرى ئەيلەپ تەبەسسۇم،
گۈلى خەندانغە كورگۈزدى شەكەر خەند.

(لېۋىگنىڭ شىكىرى تەبەسسۇم قىلىپ، كۆلگۈنچەك گۈلنىڭ
كۆلكىسىگە شىرىنلىك بەخش ئەتتى.)

جەھان رەئناسىغە بەرمە كوڭۈلكىم،
ئاڭا ئالدۇرمامىش كوڭلىن خىرەدمەند.
(جاھان رەئناسىغا كوڭلۈڭنى بەرمە، ئەقىللىق كىشىلەر
ئۇنىڭغا كوڭلىنى ئالدۇرمايدۇ.)

نەۋائى نەيلەبان سەندىن ئۇزۇلغاي،
چۇ تاپتىڭ رىشتەئى جانغە پەيۋەند.
(ناۋائى سەندىن قانداقمۇ ئاجرىسۇن، چۇنكى سەن
ئۇنىڭ جېنىڭ رىشتىسىگە ئۇلۇنۇپ قالدىڭ.)

ئەي، جەمالىڭ قاشىدا لال خىرەد،
ئىشقىڭ ئاشۇبىغە پامال خىرەد.
(ئەي، جامالىڭ ئالدىدا ئەقىل لال، ۋە ئىشقىڭ توپىلاڭى
ئالدىدا ئاياق - ئاستى.)

ئاندا كىم سەن قىلىبان جىلۋەئى ھوسن،
ھۇش ئولۇپ زايىلۇ بەدھال خىرەد.
(سەن ئۇندا ھوسنۇڭنى جىلۋىلەندۇرگەندە،
ھۇش يوقولۇپ، ئەقىل ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى.)

ئىشق مەسخ ئەيلەدى، گەرچە بار ئىدى،
ئىلىم ئىشكالىغە ھەللال خىرەد.
(ئەقىل بار ئىدى ۋە ئىلىمنىڭ مۇشكۈل مەسىلىلىرىنى يەشكۈ-
چى ئىدى، بىراق مۇھەببەت ئۇنى ئاينىتىپ قويدى.)

چىقمادى تۇز يولىدىن ئىشق ئەھلى،
نېچەكىم ئەيلەدى ئىزلال خىرەد.
(ئەقىل ھەر قانچە ئاداشتۇرسىمۇ، لېكىن
ئاشىق ئۇزىنىڭ تۇز يولىدىن چىقمىدى.)

ئەقىلغە ئىشق دەللىل ئولماسا، كور،
نى قالۇر، چۈنكى كىتەر دال، خىرەد.

(ئەقىلگە مۇھەببەت يول كورسەتكەچكە ئۇ خىرەد (ئېقىل)
دۇر. قاراڭلار، ئەگەر دال ("د" ھەرپى) بولمىسا ئۇ خىرە
بولۇپ قالمامدۇ؟)

ئىچ مەي ئىشقو نەۋائى مەست ئول،
كەلتۇررۇر بولسا كوپ ئىشكال خىرەد.
(ئەي ناۋايى، ئەگەر ئەقىل ساڭا مۇشەققەت كەلتۇرسە،
ئىشق شارابىنى ئىچىپ مەس بول.)

زەئىفلىغ جىسمىم قاچان نازىك بېلىڭغە چىرمانۇر،
زۇلفۇڭ ئىككى تارى گويا بىر - بىرىگە تولغانۇر.
(ئىككى ئورۇم چېچىڭ بىر - بىرىگە تولغاشقاندەك، مېنىڭ
زەئىپ جىسمىم سېنىڭ نازۇڭ بېلىڭگە قاچان چىرمىشار.)

قامەتىڭغە سەرۇ تەقلىد ئەيلەبان تاپتى شىكەست،
بۇ سەزادۇر گەر گىياھ سەرۇى سەھىغە ئوتكەنۇر.
(سەرۇى دەرىخى قامىتىڭگە ئوزىنى ئوخشىتىمەن دەپ
سونۇپ كەتتى، باشقا گىيامۇ سەرۇنى دۇرايدىغان بولسا
شۇنداق جازاغا ئۇچرايدۇ.)

زۇلفۇڭە ھەمسەرلىك ئەتمەك ئوزدە تاپماس نېچەكىم،
سۇنبۇلى مۇشكىن قۇيۇندەك ئوز - ئوزىگە ئايلانۇر.
(قارا سۇمبۇل ئوزىنى چاغلىماي زۇلفۇڭ بىلەن تەڭلەشمەك
بولۇبدى، قۇيۇندەك ئوز - ئوزىگە چىرمىشىپ قالدى.)

ۋاقىق ئېركىن ئىشق ئوتىنىڭ سوزىدىن ھوسىن ئەھلىكىم،
شەمئ ئەگەر پەرۋانەنى ئورتەر، ئوزى ھەم ئورتەنۇر.
(گۈزەللەر ئىشق ئوتىنىڭ كويدۇرۇشىدىن خەۋەردار بولسا كې-
رەك، چۈنكى شام پەرۋانىنى ئورتەپ، ئوزىمۇ ئورتۇنۇپ
تۈگەيدۇ.)

ئويناماق بىرلە سالۇر دەۋرانغە رەخشى قوزغالان،
ھەر قاچانكىم بەزمىدىن ئول شوخ سەرخۇش ئاتلانۇر.
(ئۇ شوخ قاچانكى بەزمىدىن شىركەيىپ ئاتلانسا، ئۇنىڭ
تاماشا ئۈچۈن ئات چاپتۇرۇشى ئالەمدە توپىلاڭ پەيدا
قىلىدۇ.)

بۇ چەمەندە تارتىبان بۇلبۇل تاڭ ئاتقۇنچە فىغان،
ئىشق دەرسىن گۈيىيا گۈل دەفتەرىدىن ئورگەنۇر.
(بۇ چىمەندە بۇلبۇلنىڭ تاڭ ئاتقىچە پىغان چەككەنلىگى،
گويا گۈل دەپتىرىدىن ئىشق دەرسىنى ئوقۇۋاتقانلىغى.)

دىمە سارغاردى نەۋائىنىڭ يۈزى ئىشق ئىچرە كىم،
بويلە ئالتۇننى قىلۇرغە پايمالىك قازغانۇر.
(ناۋايىنىڭ يۈزى ئىشق دەردىدە سارغىيىپ كېتىپتۇ دەپ قالما،
سەن ئالتۇننى شۇنداق پايمال قىلىپ، ھاسىل قىلسەن.)

ئولكى سالغاي شوئله ئەئزاسغه ئوتلوغ ئاهلار،
قايدا بىلگەي كويمەگىن زەربەفت كېيگەن شاهلار.
(ئو ئوتلوق ئاهلىرى بىلەن ئەزاسغا يالقۇن سالىدۇ، زەربىاب كېيگەن پادىشالار ئۇنىڭ كويۇۋاتقىنىنى نەدىن بىلسۇن.)

باغرىدىن قان تامغۇچى ئوششاق زەخمىن بىلمەگەي،
تىغىدىن قان تامغۇچى بىرەھمى ئالمجاهلار.
(تىغىدىن قان تامىدىغان بىرەھىم هوكۇمرانلار باغرىدىن قان تامىدىغان ئاشقىلارنىڭ دەردىنى بىلمەيدۇ.)

شىددەتىم فەرهاد قىلغاي فەهم، يوق پەرۋىزكىم،
دەردنى خاكسار ئاڭلار، يوق فەلەك دەرگاهلار.
(چەككەن ئازاۋىنى پەرۋىز ئەمەس، پەرهات چۈشىنىدۇ، دادىنى پەلەك دەرگاهى ئەمەس، توپىدا قالغانلار ئاڭلايدۇ.)

جانۇ كوڭلۇم كىردىلەر غەم دەشتىغە گۇم بولغالى،
مەن هەم ئەتتىم ئىزم چۈن ئەزم ئەتتىلەر هەمراهلار.
(جېنىم هەم كوڭلۇم يوق بولۇش ئۈچۈن غەم دەشتىگە كىردى، چۈنكى هەمراللىرىم كېتىۋاتىدۇ، شۇڭا مەنمۇ ماڭاي.)

بولسەلەر ئاگاهكى بىر غەمكىنىى هىجران ئولتۇرۇر،
فىكر ئېتەر هالىغە هىجران دەردىدىن ئاگاهلار.

(هۇشيار غەمكىنىى هىجران ئولتۇرۇدۇ، چۈنكى
هۇشيار ئادەم هىجران دەردىنى هىس قىلىدۇ.)

ۋاھ، نى بىلگەي هەجر زەنجىرىدە دىلخاهىم نىدۇر،
هەلقە ئۇرغان بەزم ئەيشى دەۋرىدە دىلخاهلار.
(شاتلىق بەزمىسىدە چورىدەپ ئولتۇرغان ئوڭلۇق كىشىلەر كوڭلۇم هىجران زەنجىرىدە نىمىنى ئارزۇ قىلىدىغانلىغىنى چۈشىنەلەمدۇ.)

ئەي نەۋائى، شاهلارغە چۈن گەدالار فىكرى يوق،
ئەيتكىل هەم تەگرى دەرگاهىدا "شەيئىللاه" لار.
(ئەي ناۋايى، پادىشالار گادايلارنىڭ غېمىنى يىمەيدۇ، سورايدىغىنىڭنى خۇدانىڭ دەرگاهىدا سورا.)

ئون سەكىز مىڭ ئالەم ئاشۇبى ئەگەر باشنىدۇر،
نى ئەجەب، چۈن سەرۇنازىم ئون سەكىز ياشنىدۇر.
(ئەگەر ئۇنىڭ بېشىدا ئون سەككىزمىڭ ئالەم غەۋغا كوتسەرسە،
ئەجەپلەنمەڭ، چۈنكى بۇ گۈزىلىم ئون سەككىز ياشتا.)

دىسە بولغايكىم، يەنە ھەم ئون سەكىز يىل ھوسنى بار،
ئون سەكىز ياشنىدە مۇنچە فىتنەكىم باشنىدۇر.
(ئون سەككىز يېشىدا بېشىدا مۇنچىلىك غەۋغا كوتسىرلگەن ئىكەن،
يەنە ئون سەككىز يىللىق ھوسنى بولسا، نىمە بولار؟)

ئون سەككىز يىل دىمە يۈزسەكسەن يىل ئولسە، ئول دۇرۇر
ھوسن شاھى، ئول بالالارىكم كوزۇ-قاشىنىدۇر.
(ئون سەككىز يىل دىمە، يۈزسەكسەن يىل بولسىمۇ، ئاشۇ بالا-قازا
كوز قېشى بار ئىكەن، ئۇ يەنىلا گۈزەللىك شاھى بولىدۇ.)

ھەيرەت ئېتمان ھوسنى نەقشىدەكى ھەر ھەيرەتكى بار
بارچەسى ئېزىد تەئالا سۇنئى نەققاشىنىدۇر.
(ئۇنىڭ ئاجايىپ گۈزەل سۇرىتىگە ھەيران قالمايمەن، چۈنكى
بۇنىڭ ھەممىسى خۇدايىتائالانىڭ رەسساملىق سەنئىتى.)

تەن ئاڭا سىمۇ ئىچىندە تاش مۇزمەر كوڭلىدىن،
ئەقلىغەيۇز ھەيرەت ئول ئاينىڭ ئىچۇ-تاشىنىدۇر.

(ئۇنىڭ كومۇش بەدىنى ئىچىدە تاش كوڭلى يوشۇرۇنغان، بۇ
ئاينىڭ ئىچى-تېشى ئەقىلنى گاڭگىرىتىپ قويىدۇ.)

مەي كېتور، ئەي مۇغبچە، يۈز ھەيرەت ئارا قالمىش مەسىھ،
بولئەجەپلەركىم، بۇ ئېسكى دەير خەففاشىنىدۇر.
(ئەي مەيپۇرۇش، مەي بەرگىنە، ئەيسامۇ ھەيرەتتە قالدى، ئەڭ
قىزىغى مۇشۇ كونا مەيخانىدا قاراڭغۇلۇققا كىرىۋېلىش.)

تا نەۋائى توكتى ئول ئاي فۇرقەتىدىن بەھرى ئەشك،
ھەر قاچان باقساڭ، قۇياش ئەكسى ئانىڭ ياشىنىدۇر.
(نەۋايى ئۇ ئاينىڭ پىراقىدا ياش دېگىزىنى توكتى، ھەر دائىم
قارىساڭ، قۇياش ئۇنىڭدا ئەكس ئېتىدۇ.)

دوستلار، مەن تەلبە ئەھۋالىغە يىغلاڭ زار-زار،
كىم سالادۇر گەھ-گەھ ئوت كوڭلۇمدە توشكەن خار-خار.
(دوستلار، مەن تەلۈنىڭ ئەھۋالىغا زار-زار يىغلاڭلار، كوڭلۇمگە سانچىلغان تىكەنلەر ئوت بولۇپ يېنىۋاتىدۇ.)

ئىستەمەس بولسا سەبا بىر-بىر كوڭۈل جەمئ ئەيلەمەك،
نىگە زۇلفۇڭنى پەرىشانلىغدىن ئەيلەر تار-تار.
(ئەگەر سابا كوڭۈلنى بىر يەرگە جەم قىلىشنى خالىمىسا، نېمە ئۈچۈن چۈۋۈلغان زۇلپۇڭنى تال-تال قىلىدۇ.)

سەن قۇياش بىرلە مۇناسىبسەن، ئويۇندا خوبلەر
ئىككى-ئىككى چۈنكى كىرگەيلەر ئاتاشىب يار-يار.
(سەن قۇياشقا مۇناسىپ-جۈپسەن، شۇڭا ئويۇندا گۈزەللەر جۈپ-جۈپ بولۇپ يار-يار ئېيتىشىدىغۇ.)

قورقارەمكىم، بولماغاي ئازۇزدە نازۇك قامەتىڭ،
ئىگىنگە خۇش-خۇشكى سالمىش جەئدە ئەنبەر بار-بار.
(نازۇك قامىتىڭ رەنجىپ قالمىسۇن دەپ قورقىمەن، خۇش پۇراق چاچىدىغان سىكىلەكلىرىڭ كىيىمىڭگە تولىمۇ ياراشقان ئىكەن.)

ھەلقە-ھەلقە بۇينۇمە سالمىش تەنابى زۇلفىنى،
جۇرمى ئىشقىمغە مەگەر ھوكم ئەيلەدى دىلدار، دار.

(زۇلپى تاناۋىنى ھالقا قىلىپ بوينۇمغا سالدى، ئىشقىم گۇناھى ئۈچۈن ئۇ دىلدار مېنى دارغا ئېسىشقا ھوكۇم قىپتۇ.)

ئىشق ئېرۇر ئانداق مۇرەببىكىم، قىلۇر يەتكەچ ئەسەر.
بۇلبۇل ئولغاي ئاچسا يۇز بىر سەرۇ گۇلرۇخسار، سار.
(ئىشق شۇنداق تەربىيىچىكى، ئۇنىڭ تەسىرىدە بىر سەرۇى بويلۇق گۇلجامال يۇزىنى ئاچسا قارا قۇچقاچ بۇلبۇلغا ئايلىنىدۇ.)

ئەي نەۋائى، بولدى ئول بۇت كافىرى ئاتەش پەرەست،
نى ئەجەب، ۋەھ-ۋەھ گەر ئۇرسا جانىڭە زۇننار نار.
(ئەي ناۋايى، ئۇ سەنەم ئاتەشپەرەس كاپىر ئىكەن، شۇڭا جېنىڭغا زۇننار ئوت چاچراتسا ئەجەپلەنمە.)

نى ئەجەب ھەر يان مېنى مەجنۇن باشدە يارەلەر،
بەسكى ياغدى ئۇستىگە ئەتفال تاشدىن خارەلەر.
(مەن مەجنۇننىڭ بېشى شۇنچە يارا بولۇپ كەتكەنلىگى ئەجەپ-
لىنەرلىك ئەمەس، چۈنكى ئۇششاق باللار تاش ئېتىپ شۇنداق
قىلىۋەتكەن.)

ئارەزىڭ ئەتراپىدا گۈلدۇر كورۇنگەن، ئەي پەرى،
يا قەمەر دەۋردە سەف تارتىپ دۇرۇر سەييارەلەر.
(ئەي پەرى، يۈزۈڭ ئاتراپىدىكى گۈلمۇ، ياكى ئايىنى دەۋرە قىلىپ
سەپ تارتقان يۇلتۇزلارمۇ؟)

ھەر قۇيۇن گوياكى بىرسەرگەشتە ئاشىق گەردىدۇر،
بەسكى، تۇفراق ئولدى ئىشقىڭ دەشتىدە بىچارەلەر.
ھەر بىر قۇيۇن بىر بېشى ئايلانغان ئاشىقنىڭ توزاڭى، دېمەك،
ئىشقىڭ دەشتىدە ئۇ بىچارىلەر توپىغا ئايلىنىپ كېتىپتۇ.)

ئاڭلاكىم، ئەھبابنى كوڭلۇمدە مېھمان ئەتمىشەم،
ئىتلارى ئاغزىدا گەر كورسەڭ باغىردىن پارەلەر.
(ئىتلىرىنىڭ ئاغزىدا جىگەر پارىلىرىنى كورسەڭ، ئۇ مەھبۇبنى
كوڭلىدە مېھمان قىلغان ئىكەن دەپ بىلگەيسەن.)

ئاندا مەجنۇنمەن، بۇيان لەيلى-سەن، ئەتكەچ ئىجتىماڭ
بىر تەرەف دېۋانەلەر، بىريان پەرى رۇخسارەلەر.

(بىر تەرەپكە ساراڭلار، بىر تەرەپكە گۈزەل پەرىلەر توپلانغانلىغى
ئۈچۈن، مەن مەجنۇن ئۇياندا، سەن لەيلى بۇياندا.)

خانەقاھ ۋەخفى سۇيىن ئىچمەسلەر، ئەي شەيخ، ئاڭلاغىل،
گەر خۇمار ئولسە فەنا دەيرىداغى مەيخارەلەر.
(ئەي شەيخ، ئاڭلاپ قوي، يوقۇلۇش مەيخانىسىدىكى ئىچەرمەنلەر،
خۇمارى تۇتسا، خانىقانىڭ ۋەخپى سۇيىنى ھەرگىز ئىچمەيدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئىشق ئارا ئولمەكتىن ئوزگە چارە يوق،
بەس، غەلەت بولغاي دېمەك ئوششاقنى بىچارەلەر.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يولىدا ئولمەكتىن باشقا چارە يوق،
شۇڭا ئاشىقلارنى بىچارە دېيىشمۇ غەلىتى گەپ.)

گەر ئولىماسام ئىدى ئول ئايغە ئاشنا ھەرگىز،
باشمغە ياغماس ئىدى چەرخدىن بەلا ھەرگىز.
(ئەگەرئۇ ئايغا ئاشنا بولمىغان بولسام، پەلەكتىن بېشىمغا ھەرگىزمۇ مۇنچىۋالا بالا ياغماس ئىدى.)

تەرىقى ئىشق ئارا بىئېتىدال ئېسەم يوق ئەيب،
نىدىنكى تۇشمەمىش ئېردى بۇ ئىش ماڭا ھەرگىز.
(ئىشق يولىدا ئۆزەمنى تۇتۇۋالالمىغان بولسام، ئەيىپلىمەك، چۇنكى مۇنداق ئىش زادى بېشىمغا چۈشۈپ باقماپتىكەن.)

جەفاسىدىن دىمەكىم ئىشق تەركىنى تۇتقىل،
بۇ ئىش بولۇرمۇ ۋەفا ئەھلىغە رەۋا ھەرگىز.
(جاپاسىنى چېكسەن، ئىشقىدىن ۋاز كەچكىن دىمە، بۇنداق قىلىش ۋاپا ئەھلىگە ھەرگىز راۋا ئەمەس.)

بەلايى ئىشقىغە مەن مۇبتەلادا، ئىستەمەگەي
قۇتۇلماق ئىلە بەلادىن بۇ مۇبتەلا ھەرگىز.
(مەن ئىشق بالاسىغا مۇپتالا بولغان، بۇ مۇپتالا ھەرگىزمۇ بۇ بالادىن قۇتۇلۇشنى خالىمايدۇ.)

دەۋا چۇ مۇمكىن ئەمەس ئىشق دەردىغە، ۋەھكىم،
ئىلاج تاپمادى بۇ دەردى بىدەۋا ھەرگىز.
(ئىشق دەردىگە داۋا يوق ئىكەن، ئاھ، شۇڭا بۇ داۋاسى يوق دەرتكە داۋا تاپالمىدىم.)

يايىلدى ۋامىقو فەرھاد ئىشقى، يوق ئىدى لېك
مېنىڭ ئىشىم كەبى ھەريان بۇ ماجرا ھەرگىز.
(ۋامىق، پەرھاتلارنىڭ ئىشقى ھەممە يەرگە پۇر بولۇپ كەتتى، بىراق، ھېچ يەردە مېنىڭ ئىشىمدەك ماجرا بولغان ئەمەس.)

كۆڭۈلنى دەھردىن ئاشۇفتە قىلماكىم، خۇشتۇر
كى تىرە بولماسا جامى جەھاننەما ھەرگىز.
(زامان قايغۇسى بىلەن كۆڭۈلنى پەرىشان قىلما، جامى جاھاننەمانىڭ زادى خىرەلەشمىگىنى ياخشى.)

ساڭا زەمان ئېلىدىن يەتسە كوپ جەفا، مۇنى دەي
كى، كىم كورۇپ ئىدى بۇ خەيلدىن ۋەفا ھەرگىز.
(ساڭا زاماناشلاردىن كوپ جاپا يەتكەن بولسا، شۇنى ئېيتايكى، زادى كىم بۇ خەقتىن ۋاپا كورۇپتىكەن؟)

نى كەلسە خۇش تۇت ئۇزۇڭنىكى خەلق كۆڭلى ئۇچۇن،
رەقەم ھەك ئەيلەمەدى كاتىبى قەزا ھەرگىز.
(خەلقنىڭ كۆڭلى ئۇچۇن بېشىڭغا نىمە كەلسە ئۇزەڭنى خوشال تۇت، چۇنكى قىسمەتنىڭ كاتىۋى بولىدىغان ئىشلارنى قالايمىقان يازغان ئەمەس.)

دىسەڭكى خام تەمەڭ بىرلە بولمايىن رەنجۇر،
ۋىسال ئەيلەمە ئىشق ئىچرە مودەئا ھەرگىز.
(خام تاما بىلەن ئاغرىپ قېلىشنى خالىمىساڭ، ئىشق يولىدا ھەرگىز ۋىسال ئارزۇسىنى قىلما.)

نەۋائى، ئىستەمە كوپ ئىشق ئارا نەۋا، نىگە كىم
بۇ باغ بۇلبۇلىغە يەتمەدى نەۋا ھەرگىز.
(ناۋايى، ئىشقتىن بەھرى ئېلىشقا كوپ ئۇرۇنما، چۇنكى بۇ باغ بۇلبۇلى ھېچقانداق بەھرى تاپالمىدىغۇ.)

كوكسۇمنى تىغى مىھنەت ئىلە ياره ئەيلەڭىز،
تارتىب ئوزۇڭ كوڭۈلنىيو يۇز پاره ئەيلەڭىز.
(كوكسۇمنى جاپا تىغى بىلەن يارا قىلىڭلار،
كوڭۈلنى تارتىب ئۇزۇپ، يۇز پاره قىلىڭلار.)

ھەر پارەسنى كويدۇرۇبان كۆل قىلىپ ساچىب،
ھەر زەررەسنى ھەر ساڭى ئاۋاره ئەيلەڭىز.
(ھەربىر پارىسنى كويدۇرۇپ كۆل قىلىپ چېچىپ،
ھەربىر زەررىسنى ھەر ياققا توزۇتۇپ تىرى - پىرەن قىلىڭلار.)

ئول كۆلدىن ئەيلەبان فەلەك، ئاھىم شەرارەسىن
ھەر جانىبدا كەۋكەبى سەييارە ئەيلەگىز.
(ئۇ كۆلنى ئاسمانغا ئايلاندۇرۇپ، ئاھىم ئۇچقۇنلىرىنى
ھەر تەرەپتە سەييارە يۇلتۇزى قىلىڭلار.)

ھەرنەۋئ مۇمكىن ئولسە ئانى فانى ئەيلەبان
بىدادىدىن بۇ شىفتەغە چاره ئەيلەڭىز.
(قانداقلا بولمىسۇن، ئۇنى يوق قىلىپ، زۇلمىدىن
ئاشىقنى قوتۇلدۇرۇش چارىسىنى قىلىڭلار.)

ئول شوخ ئىشقىن ئىستەگەن ئەل، سالماڭىز نەزەر
ئانىڭ ساڭىكى، كوڭلۇمە نەززاره ئەيلەڭىز.

(ئۇشوخ گۈزەلنىڭ ئىشقىنى ئۈزلىگەنلەر، ئۇنىڭغا
نەزەر سالماستىن، كوڭلۇمگە قاراپ بېقىڭلار.)

چەرخ ئولدى زال ھىلەگەر، ئانىڭ تەرىقى مىكىر،
تەجرىد ئەھلى تەلاقى بۇ مەككاره ئەيلەڭىز.
(پەلەك ھىلىگەر كەمپىر، ئۇنىڭ ھۇنىرى مەككارلىق،
يالغۇزلۇقنى خالىغانلار بۇ مەككارنى تالاق قىلىۋېتىڭلار.)

ئاۋاره كوڭلى كەلسە نەۋائىنىڭ ئازىبان،
ئەي خەيلى دودى ئاھ، يۇزىن قاره ئەيلەڭىز.
(ناۋايىنىڭ ئاۋاره كوڭلى ئېزىقىپ كېلىپ قالسا،
ئەي ئاھ تۇمانلىرى، ئۇنىڭ يۇزىنى قارايتىۋېتىڭلار.)

مېنى مەن ئىستەگەن ئوز سوھبەتىغە ئەرجۈمەند ئەتمەس،
مېنى ئىستەركىشىنىڭ سوھبەتىن كۆڭلۈم پىسەند ئەتمەس.
(مەن خالىغان كىشى مېنى ئوز سوھبىتىگە قاتمايدۇ، مېنى
خالىغان كىشىنىڭ سوھبىتىنى مېنىڭ كۆڭلۈم ياراتمايدۇ.)

نى بەھرە تاپقامەن ئاندىنكى، مەندىن ئىستەگەي بەھرە،
چۈ ئولكىم بەھرەئى ئاندىن تىلەر مەن بەھرەمەند ئەتمەس،
(مەندىن نەپ ئىزلىگەنلەردىن مەن قانداق نەپ تاپارمەن،
چۈنكى مەن نەپ تىلىمەمۇ، ئۇلار نەپ بەرمەيدۇ.)

نېتەي ھورۇ پەرى بەزمىنكى، قەتلىم يا ھەياتىمغە
ئەيان ئول زەھر چەشم ئەيلەپ، نىھان بۇنۇشخەند ئەتمەس.
(ھورۇ - پەرى بەزمىنى نىمە قىلاي، ئۇلار ئولۇك - تىرىكىمگە
ئاشكارە زەھەرلىك نەزىرىنى سېلىپ، يوشۇرۇن بولمۇ شىرىن
كۆلكىسىنى كورسەتمەيدۇ.)

كېرەكمەس ئاي ئىلە كۈن شەكلىكىم، ھوسنۇ مەلاھەتدىن
ئىچىم ئول چاك-چاك ئەتمەس، تەنىم ئول بەند-بەند ئەتمەس،
(ماڭا ئاي بىلەن كۈننىڭ سىياقى لازىم ئەمەس، چۈنكى
ئوز گۈزەللىگى بىلەن يا ئىچىنى چاك - چاك قىلالمايدۇ، يا تە-
نىنى ئۈگى- ئۈگىسىدىن پارچىلاپ تاشلىيالمايدۇ.)

كېرەك ئوز چابوكى مەجنۇنۇمشى قاتىل شىئار بىمكىم،
بۇزۇغ كۆڭلۈمدىن ئوزگە يەردە جەۋلانى سەمەند ئەتمەس.
(ئوزەمنىڭ ئاشۇ سارىڭ مىجەز، قاتىل سۈپەت چەۋەندازىم ياخشى،
چۈنكى ئۇ دۇلدۇلىنى مېنىڭ ۋەيرانە كۆڭلۈمدىن باشقا يەرگە چاپ-
تۇرمايدۇ.)

كۆڭۈل ئوز چەرخ زالىدىن، فىرىبىن يىمەكىم، ئاخىر
ئەجەل سەررىشتەسىدىن ئوزگە بوينۇڭغە كەمەند ئەتمەس.
(قاقۇاش پەلەكتىن كۆڭلۈڭنى ئوز، ئالدىنىپ قالما. ئۇ بەربىر
ئەجەل ئاغامچىسىدىن باشقا نەرسىنى بوينۇڭغا باغلىمايدۇ.)

ئول ئاي ئوتلۇغ يۇزىن ئاچسا، نەۋائى تەگمەسۇن دەپ كوز،
مۇھەببەت تۇخمىدىن ئوزگە ئول ئوت ئوزرە سېپەند ئەتمەس.
(ئۇ ئاي جامال ئوتلۇق يۇزىنى ئاچسا، كوزىڭگە كەتمەسۇن دەپ،
ناۋايى ئۇنىڭغا مۇھەببەت ئۇرۇغىدىن باشقا نەرسىنى ئىسرىق
قىلمايدۇ.)

نىگىم قىلۇر كورۈنۈر ئول بوتى سىتەمگەر خۇش،
چۈنازۇ ئىشۋە بىلە بەزمىدىن چىقار سەرخۇش.
(ئۇ زالىم سەنەم نىمىلا قىلمىسۇن يېقىملىق كورۈنۈدۇ،
ناز ـ كەرەشمە بىلەن بەزمىدىن خۇش كەيپ چىقىدۇ.)

يۈزۈڭدە خۇش كورۈنۈر جامى لەئلىك ئول يەڭلىغ
كى، تازە گۈلشەن ئارا لەئل رەڭگى ساغەر خۇش.
(يۈزۈڭگە ياراشقان قىزىل لېۋىك، گويا ياش گۈلشەن
ئارىسىدا تۇرغان ياقۇتروك قەدەھدەك چىرايلىق كورىنىدۇ.)

قەمەرنىڭ ئىككى يانىدا سۇھەيلو زۇھرە كەبى
كورۈندى ئىككى قولاغىڭدا دۇررۇ گەۋھەر خۇش.
(ئىككى قۇلىغىڭدىكى ئۇنچە ـ گوھەر، خۇددى ئاينىڭ ئىككى يېنىدا
سوھەيل ھەم زوھرە يۇلتۇزلىرى تۇرغاندەك پاقىراپ كورىنىدۇ.)

كوزۇڭكى ئارەز ئوزە ياتتى خۇش كورۈندىكى، بار
غەزالە ياتماق ئۈچۈن لالە بەرگى پەستەر خۇش.
(كوزۇڭ يۈزۈڭنىڭ ئۈستىدە، گويا لالە بەرگىنى
ياستۇق قىلىپ ياتقان كېبىككە ئوخشايدۇ.)

نى نەۋئ جىنسى بەشەر سوھبەتىنى خۇش كورگەي،
بىراۋكى بولسا پەرزادۇ ھور پەيكەر خۇش.

(بىرسى پەرىزات ياكى گۈزەل ھور بولسا، ئۇ ئادەم پۇشتىنىڭ
سوھبىتىنى قانداقمۇ خۇش كورسۇن؟)

مەنۇ جەمالىن ئانىڭ بىر كورەرگە بەرمەك جان،
ئەگەر بۇ ناخۇش ئېرۇر ئەھلى دەۋر ئارا گەر خۇش.
(مەن ئۇنىڭ جامالىنى بىر كورۈش ئۈچۈن جېنىمنى بېرەي،
گەرچە بۇنداق قىلىش ياخشى بولمىسىمۇ، زامانداشلارغا ياقىدۇ.)

نەۋائىيا، ساڭا گەر ياردىن غەرەزدۇر، يار
جەفا ۋۇ لوتفىنى كورسەڭ كېرەك بەرابەر خۇش.
(ئەي ناۋايى، ساڭا يار كېرەك بولسا، ئۇنىڭ
كولپىتىنىمۇ، شەپقىتىنىمۇ باراۋەر كورۈشۈڭ لازىم.)

نی خەم قاشلاردۇر كىم ھەسرەتى قەددىمنى يا قىلمىش،
نى كىرپىكلەر ئوقىكىم روزگارىمنى قارا قىلمىش.
(بۇ قانداق قاشلاردۇ، ئارمىنى قەددىمنى يادەك ئېگىۋەتتى،
بۇ قانداق كىرپىك ئوقلىرىدۇ، مېنى قارا كۈنلەرگە سېلىپ قويدى.)

نى پىچۈتاب، نى ھەدسز دامى زۇلف ئېركىنكى، ئاچىلغاچ
دىمەي كۆلۈم قۇشىكىم، ئويلە يۈزنى مۇبتەلا قىلمىش.
(زۇلفىنىڭ دامى نىمانداق تولغىماچ، نىمانداق ئۇزۇندۇ، بىر ئېچىلسا،
كۆلۈم قۇشىنىلا ئەمەس، ئۇنىڭدىن يۈزنى بەند قىلىدۇ.)

نى كوزلەردۇركى ئالمىش كوز يومۇپ ـ ئاچقۇنچە كۆلۈمنى،
قىلىب ھەر گوشەدە بىمارۇ قسمى يۈز بەلا قىلمىش.
(بۇ قانداق كوزدۇ، كوز يۇمۇپ ـ ئاچقىچە كۆلۈمنى
ھەر دوقمۇشتا كېسەل ۋە يۈز خىل بالاغا گىرىپتار قىلىدۇ.)

نى ئارەز لالەسىدۇر كىم، كۆكۈلنى قان ئېتىپ دەردى
تۆگەن قويغان بىلە دەغىغە ئول قاننىڭ دەۋا قىلمىش.
(بۇ قانداق رۇخسارلالىسىدۇ، ئۇنىڭ دەردى كۆكۈلنى قان قىلىدۇ ۋە
ئۇ قاننىڭ جاراھىتىنى داغمال بېسىپ ساقايتىدۇ.)

نى نازۇك خۇي ئىرۇركىم، ئەيلەمىش ئوترودا يۈز دەشنام،
گەدايىكىم ئانىڭ زۇلفۇ كوزۇ قەددىن دۇئا قىلمىش.

(ئۇنىڭ مىجەزى نىمانچە نازۇكتۇر، ئۇنىڭ چېچى، كوزى ۋە
قامىتىدىن سەدىقە سوراپ ئالدىغا كەلگەن گادايىنى يۈز دەشنام
بىلەن قوغلۇۋېتىدۇ.)

بىراۋكى جەننەتو دوزەخ سوزىن شەرھ ئەيلىمىش گويا
كىنايەت ۋەجھى بىرلە ۋەسلو ھىجرانىن ئەدا قىلمىش.
(بىراۋ جەننەت بىلەن دوزاختىن سوز ئاچسا، ۋىسالنى جەننەتكە،
ھىجران ئازاۋنىنى دوزاققا ئوخشۇتۇپ ئىپادىلەيدۇ.)

ئەجەب كور، ئىشق ئارا كىم مور ئىتەرگە ئەژدەھالارنى،
فۇسۇندىن مورخەتلەر قەيد زۇلفىن ئەژدەھا قىلمىش.
(قارا بۇ ئاجايىپ ئىشنى، ئىشق يولىدا ئۇچرىغان ئەژدىھالارنى
چۈمۈلىگە ئايلاندۇرۇش ئۇجۇن ئەپسۇن بىلەن قاپقارا چىگگىلەكلىك
چېچىنى ئەژدىھا قىلىدىكەن.)

قەزادىندۇر ماڭا ئىشق ئويناماق، ئەي ناسىھى نادان،
كوروبسەنمو كشى ھەرگىزكى تەغيىرى قازا قىلمىش.
(ئىشق بىلەن ئويناش ئەزەلدىن پىشانەمگە پۈتۈلگەن، ئەي نادان
نەسىھەتچى، سەن تەقدىرنى ئۆزگەرتكەن كىشىنى كورگىنىڭ بارمۇ؟)

نەۋائىدەك خەلاسىم يوق ئىدى ئول غەمزە كوفرىدىن،
خۇسۇسەن زۇلفى زۇننارى داغى بوينۇمغا تاقىلمىش.
(ئۇنىڭ كاپىر كوزى غەمزە قىلىپ تۇرسا، بولوپمۇ، چېچىنى زۇننار
قىلىپ، بوينۇمغا سالسا، مېنىڭمۇ، ناۋايىدەك ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇشۇم
يوق گەپ.)

ئىرۇر ئىشقىڭ مېنى مەھزۇنغە مەخسۇس،
كى لەيلى دەردىدۇر مەجنۇنغە مەخسۇس.
(لەيلىنىڭ دەردى مەجنۇنغا خاس بولغىنىدەك، سېنىڭ
ئىشقىڭ مەن غەمكىنگە خاس.)

قويۇڭ ئەي سەرۋ سەۋسەن جىلۋەكىم، بار
بۇ ئىشق ئول قامەتى مەۋزۇنغە مەخسۇس.
(ئەي سەرۋ، سەۋسەن دەرەخلىرى، جىلۋەگلارنى قويۇگلار،
بۇ ئىش ئەشۇ سۇمباتلىققا خاس.)

كوزۇم گىردابى جىسمىمنى چومۇردى،
ئەمەس بۇ دىجلەۋۇ جەيھۇنغە مەخسۇس.
(كوز ياشلىرىم جىسمىمنى چوكتۇردى، دىجلە ۋە جەيھۇن
دەريالىرىمۇ ئۇنىڭچىلىك ئەمەس.)

ماڭا بى بەھرسەن سەن ھەم فەلەك ھەم،
بۇ ئىش بار ئاي بىلە گەردۇنغە مەخسۇس.
(سەنمۇ، پەلەكمۇ ماڭا شەپقەتسىز، بۇ ئىش پەقەت
ئاي بىلەن ئاسمانغا خاس.)

كورۇب مەست ئەيلەمەك لافىن قۇي، ئەي مەي،
كى بۇ بار ئول لەبى مەيگۇنغە مەخسۇس.

(ئەي مەي، بىر كورۇنۇشۇم بىلەنلا مەس قىلىۋېتىمەن دەپ
لاپ ئۇرما، بۇنداق قىلىش ئۇنىڭ قىزىل لېۋىگە خاس.)

قوي، ئەي ئاي، تۇننى يارۇتماقىنىكم، بار
بۇ ئىش ئول ھوسن روز ئەفزۇنغە مەخسۇس.
(ئەي ئاي، تۇننى يورۇتمەن دىمە، بۇ ئىش پەقەت ئۇنىڭ
كونسېرى تولۇپ بېرىۋاتقان ھوسنىگە خاس.)

نەۋائىئ ئاتەشىن گۇل غۇنچەسىدەك،
ئىبرۇر كويمەك سېنى دىلخۇنغە مەخسۇس.
(ناۋايىنىڭ قىنى ـ قىزىل گۇل غۇنچىسىدەك كويۇشى سەن
يۇرىگى خۇن بولغۇچىغا خاس.)

هەجردىن هەردەم قىلۇر بۇ خاتىرى ئەفگار خەۋف،
زاهىر ئەتكەندەك ئولۇمدىن هەر زەمان بىمار خەۋف.
(خۇددى كېسەل ئولۇم خەۋپىنى ئاشكارىلىغاندەك، هىجرانىلىق
دەردى زەخمىلىك كوگلۇمگە هەمىشە ئولۇم خەۋپىنى يەتكۈزىدۇ.)

ئەيكى، كامىك دوست ۋەسلىدىن ئېرور تاپماق هەيات،
قەتل تىغى سۇرسە دۇشمەن قىلماغىل زىنهار خەۋف.
(ئەي، مەقسىدىك دوست ۋىسالىدىن هاياتلىق تېپىش ئىكەن،
دۇشمەن قاتىللىق تىغىنى تەگلىسمۇ زادى خەۋپسىرىمە.)

ۋەسل بوستانىدا گەر ئىمىن ئەمەسمەن، ئەي رەفىق،
نەيلەيىنكم، خارۇ هىجراندىن ئىچىمدە بار خەۋف.
(ئەي دوست، مەن ۋىسال بوستانىدا خاتىرجەم ئەمەسمەن،
چۈنكى، هىجران تىكىنىدىن ئىچىمدە خەۋپ بار.)

هەجر شامىدۇر مەخوفى قاتىل، ئەي مەهۋەش، نىتاك،
ئۇيلە مۇهلىك تىرە تۇندە ئەيلەسەم ئىزهار خەۋف.
(جۇدالىق كېچىسى قاتىلدەك خەۋپلىك، ئەي گۈزەل، بۇنداق
هالاكەتلىك كېچىدە خەۋپكە چۈشسەم ئەجەپلەنمە.)

نېچەكم دەۋزەخدىن ئولسە خەۋف مەهشەر ئەهلىغە،
مەندە هەجرىك شوئلەسىدىندۇر يۇز ئەل مىقدارى خەۋف.

(مەهشەردىكىلەر دوزاقتىن قانچىلىك قورقسا، ماڭا هىجرى
ئوتىدىن كەلگەن خەۋپ ئۇنىڭدىن يۇز مەرتىۋە ئېغىر.)

سالماي ئۇزلوك نەقدىن ئوزدىن تۇتماغىل. دەشتى فەنا،
كىم ئاغىر يۈكلۈككە بۇ يولدا يەتەر بسيار خەۋف.
(شەخسىيەت يۈكىنى تاشلىۋەتمەي تۇرۇپ، فانا دەشتىگە كىرمە،
چۈنكى بۇ يولدا يۈكى ئېغىرلارغا خەۋپ كوپ.)

ئەي نەۋائى، هۇشۇڭ ئولسا كوزلەردىن خەۋف ئېرۇر،
ئول سەفەتكىم مەستلەردىن ئەيلەگەي هوشيار خەۋف.
(ئەي ناۋايى، هۇشۇڭ بار بولسا، ئۇنىڭ كوزلىرى خەۋپلىك،
چۈنكى هۇشيارلار مەسلەردىن خەۋپسىرەيدىغۇ.)

ئەي جەمالۇ نازۇ - ئىشۋەڭ بىر - بىرىدىن خوبراق،
قامەتىڭ مەرغۇبۇ ئاندىن پەيكەرىڭ مەرغۇبراق.
(ئەي، سېنىڭ جامالىڭ، نازۇ - كەرەشمەڭ بىر - بىرىدىن
چىرايلىق، قامىتىڭ يېقىملىق، تۇرقۇڭ ئاندىنمۇ يېقىملىق.)

مەندە بولسا مىڭ ھونەر، چۇن يارىنىڭ مەردۇدىمەن،
ئالەم ئىچرە يوق مېنىڭدەك بىر كىشى مەئيوبراق.
(مېنىڭ پەزىلىتىم بولسىمۇ، يارىنىڭ ئالدىدىن قوغلانغانمەن،
دۇنيادا مېنىڭدەك ئەيىپدار ئادەم يوق ئىكەن.)

ئىشق ئارا فەرھادۇ مەجنۇن داغى بىخود ئىردىلەر،
كىمسە مەندىن غالىبا بۇ ئىشدە يوق مەغلوبراق.
(ئىشق ئارا پەرھات ۋە مەجنۇنلارمۇ ئېسىنى يوقاتقانلار ئىدى،
بىراق، بۇ ئىشتا مەندىن بەتتەرى يوق.)

ھەرنى قىلساڭ ناتەۋان كۆڭلۈم سۆھەر جاندىن سېنى،
ھەق ياراتماپدۇر ئىكىن سەندىن كىشى مەھبوبراق.
(ھەر نىمە قىلساڭمۇ ئاغرىق كۆڭلۈم سېنى جاندىن سۆيىدۇ،
چۇنكى خۇدا سەندىن سۇيۇملۇگرەك ئادەمنى ياراتماپتىكەن.)

تالىب ئىرسەڭ قەتلىمە، جانا، ساڭا جانىم فىدا،
نى ساڭا مەتلۇبراق ئولدۇر ماڭا مەتلوبراق.

(ئەي جانان، ئولتۇرۇشنى تەلەپ قىلساڭ، جېنىم پىدا، سەن
نېمىنى تەلەپ قىلساڭ، مەنمۇ شۇنى تەلەپ قىلىمەن.)

كىم تىلەر دەيرى فەنا ئەزمىنى ئۇسلۇب ئەيلەگەي،
ئۇزلۇكىدىن ئىش كېرەكمەس كۆڭلىگە مەسلوبراق.
(كىمكى پانىلىق دۇنياسىنى تىلىسە، سەپەرگە چىقىشنى ۋەزىپە
قىلىۋالىدۇ، ئوز شەخسىيتىگە باغلىق ئىشلارنى نېرىگە
چورۇپ تاشلايدۇ.)

گەر نەۋائى بار ئىدى مەقبۇلۇڭ، ئەتكىل رەھىمكىم،
ئاندىن ئەمدى يوقتۇرۇر ئوششاق ئارا مەنكوبراق.
(ناۋايى كۆڭلۈڭگە لايىق كەلسە، رەھمى قىلغىل، چۇنكى
ئاشىقلار ئىچىدە ئۇنىڭدەك قىينالغان ھىچكىم يوق.)

باغ ئىچره ساڭا ساچتى گۈل ئاقۇ قىزىل يافراق،
شاه باشىغه ئانداقكىم، ئەل ئاقو قىزىل يارماق.
(خەلق پادىشانىڭ بېشىغا تەڭگە ـ تىللا چاچقانىدەك، باغ ئىچىدە
گۈللەر ساڭا ئاق ۋە قىزىل بەرگلەرنى چاچىدۇ.)

نى يارلىغ ئولغايكىم، ھەر كىچە تاڭ ئاتقۇنچە
سەن ئەيش ئىله ئۈيقۇدا، مەن رەنجى بىله ئويغاق.
(بۇ قانداق دوستلۇق؟ ھەر كىچە تاڭ ئاتقىچە سەن راھەتلىنىپ
ئۇخلايسەن، مەن كېسەل تارتىپ، ئويغاق.)

كوز مەردۇمى كويۇڭنىڭ گەردىن تىلەبان باردى،
قانىكى ئاقار ئانى قان تارتتىيو يا تۇفراق.
(كوزۇمنىڭ قارچۇغى كوچاڭنىڭ توزىڭىنى ئارزۇلاپ باردى،
ئەگەر قان ئاقسا، ئۇنىڭقان قىسىسى تۇتقان ياكى تۇپراق ئوزىگە
تارتقان.)

كورگەچ ئانى ھەيرەتدىن ئىلكىمنىكى تىشلەبمەن،
بارماققا باتىب بو رېش تىلنى كىسبان تىرناق.
(ئۇنى كورۇش بىلەنلا ھاڭ ـ تاڭ بولۇپ قولۇمنى چىشلىگەن
ئىدىم، چىشىم بارمىغىمغا پېتىپتۇ، تىرنىغىم تىلمىنى كېسىپتۇ.)

جان نەقدىن ئەجەل بىرلە ھەجرىڭ ئىككى بولمىشلەر
ئانداقكى تاپىپ سودى ئايىرغان ئىكى ئورتاق.

(جان سەرمايىسىنى پىراقىڭ بىلەن ئەجەل ئىككىگە بولۇۋەتتى،
خۇددى پايدا ئىككى شېرىكنى ئايرىۋەتكەندەك.)

كويۇڭ كېرەك ئۇجماغ يوقكىم ئۇجماغۇ كويۇڭدا
ئول نەۋدۇ تەفاۋۇتدۇركىم تامۇغ ئىله ئوجماق.
(ماڭا جەننەت ئەمەس، كوچاڭ كېرەك، كوچاڭ بىلەن
جەننەتنىڭ پەرقى خۇددى جەننەت بىلەن دوزاقنىڭ پەرقىدەك.)

ھەم دەھر بەقاسىزدۇر ھەم ئومر ۋەفاسىزدۇر،
خۇشتۇر نەفەسى ئوزىن ئەھباب ئىله خۇش تۇتماق.
(دۇنيا دېگەن باقى ئەمەس، ئومۇرمۇ ۋەپاسىز، ئەڭ ياخشىسى
بىر دەم بولسىمۇ دوستلار بىلەن خوشال ئوتۇش.)

يەتمەكلىك ئېرۇر موشكۇل مەقسەتكە نىدىنكىم، بار
كوز خىرەڭۇ تۇن تىرە، ئات ئاقساقۇ يول تايغاق.
(مەقسەتكە يېتىش شۇنىڭ ئۈچۈن قىيىنكى، كوز خىرەلەشكەن،
تۇن قاراڭغۇ، ئات ئاقساق، يول تايغاق.)

دەپسەنكى، نەۋائىنى كەلگۈم داغى ئولتۇرگۈم،
ئول ئولدى بۇ ھەسرەتدىن، كەل تەگرى ئۇچۇن پاتراق.
(ئەمدى كەلسەم ناۋايىنى ئولتۇرۇمەن دەپسەن، ئۇ مۇشۇ
ھەسرەتتىن ئولدى، خۇدا ھەققى پاتراق كەلگىن.)

كۆڭلۈم بولۇرغەمىڭ تۈنى ھەرلەھزە قايغۇلۇق،
چۈن شام بولدى ھەر نەپەس ئارتار قاراڭغۇلۇق.
(سېنى ئويلىغان كېچىسى كۆڭلۈمنى دائىم قايغۇ باسىدۇ، خۇددى
كەچ بولۇشى بىلەن بارغانسېرى قاراڭغۇلۇق باسقاندەك.)

ئول كوزكى ئالەم ئەھلىدىن ئالمىشدۇر ئۇيقۇنى،
بەختىم كەبى نى ئەيب ئەگەر بولسا ئۇيقۇلۇق.
(ئاشۇ كوز جاھان خەلقىنىڭ ئۇيقۇسىنى ئېلىپ قاچتى، ئۇ
مېنىڭ بەختىمدەك ئۇيقۇلۇق بولسا نېمە بولاتتى؟)

سەبرۇ قارارۇ ھۇشنى ئالماغلىغىڭ نىدۇر،
ئەي جانلار ئافەتى، ساڭا جانىمدۇر ئالغۇلۇق.
(ئەي جانىڭ ئاپىتى، ئالىدىغىنىڭ جېنىم ئەمەسمۇ، سەۋر -
تاقەت ۋە ھۇشۇمنى ئالغىنىڭ نېمىسى؟)

دەشتى فىراق ئىچرە تىرىك يوق چۇ ۋەھش تەير،
گويا يېلى سەمۇمۇ گىياھىدۇر ئاغۇلۇق.
(پىراق دەشتىدە ياۋايى ھايۋانلار ۋە ياۋايى قۇشلار تىرىك
قالمايدۇ، چۈنكى بۇ يەرنىڭ شامىلى ھالاكەتلىك، گىياللرى
زەھەرلىك.)

مۇغ كويى ئەزمىدىن مېنى مەنئ ئەتمە، ئەي رەفىق،
بۇ يول ئېھرۇر چو ئەھلى مەلامەتقە بارغۇلۇق.

(ئەي دوست، مېنى مەيخانە كوچىسىغا بېرىشتىن توسما،
بۇ يول، دەشنامغا قالغانلار بېرىشقا تېگىشلىك يول.)

ئاندىن فەلەكنى ئىلماس ئىكەن كوزگە پىرى دەير،
كىم بۇ ئېھرۇر ھەقىر، خەيالى ئۇنىڭ ئۇلۇق.
(مەيخانىچى فەلەكنىمۇ كوزگە ئىلمايدىكەن، گەرچە ئوزى
خار بولسىمۇ، ئوي - پىكرى ئۇلۇغ.)

تا غەمدەدۇر نەۋائى، ئاڭا دەھر تىرەدۇر،
شاد ئاڭلاماس ئۇلۇسنى بىراۋ بولسە قايغۇلۇق.
(ناۋايى غەمگە چوكۇش بىلەن جاھان ئۇنىڭغا قاراڭغۇ بولدى،
بىرسى قايغۇلۇق بولسا، خەلقىمۇ خوشال كورۈنمەيدۇ.)

ئاغزىكىم سوزده مەسىھادەك قىلۇر ئەلنى تىرىك،
بەس ئۇلۇغ سوزلۇكدۇرۇر گەرچە ئېرۇر ئەسرۇكىچىك.
(ئۇ سوزده ئەيسادەك ئولوكنى تىرىلدۇرىدۇ، گەرچە ئاغزى
بەك كىچىك بولسىمۇ، سوزى ئۇلۇغ.)

قەددى قوپقاچ، سەرۋ ئەگەر توشسە ئاياغىن ئوپكەلى،
يوق ئەجەبكىم پەست ئولۇر سايە قۇياش بولغاچ بىيىك.
(ئۇ قەددىنى رۇسلىغاندا سەرۋى ئۇنىڭ ئايىغىنى سۇيۇش ئۈچۈن
ئېگىلسە ئەجەپلەنمەك، چۈنكى قۇياش ئورلىگەندە سايە قىسقىرايىدىغۇ)

ھەم ئوشۇل تۇفراغدىن ساچىپ قۇرتۇڭ نامەنى،
يازساڭىز ئول ئايغە جىسمىم تۇفراغ ئولغاندىن بىتىك.
(ئۇ ئايغا جىسمىمنىڭ توپىغا ئايلانغاقلىغى توغرىلىق يازسىڭىز،
بۇ خەتنىڭ سىياسىنى توپا سېپىپ قۇرۇتۇڭ.)

تىغى زەخمىن باغلاسا ئەھباب، غەم يوق، ئەي كوڭۇل،
بىرئىشك باغلانسا ئىشق ئىچرە ئاچىلغاي يۇزئىشىك.
(ئەي كوڭۇل، دوستلار ئۇنىڭ تىغىدىن زەخمىلەنگەن يارامنى تاڭسا،
قايغۇرما. مۇھەببەتتە بىر ئىشىك ئېتىلسە، يۇز ئىشىك ئېچىلىدۇ.)

ھەجرتاشىن باشىمە، مېھنەت بالاسىن جىسمىمە
قايدا بىلگەي ئىشق ئاڭا كورگۈزمەگەن قاتتىغ يېرىك.

(ئىشق جۇدالىق تېشىنى بېشىمغا، جەۋرى - جاپا بالاسىنى جىسمىمغا
تۇيغۇزماستىن ياغدۇرۇشنى ئەدىن بىلىۋالغاندۇ.)

ئۇچقىل، ئەي بۇلبۇل، بۇگۈلشەندىن، ئىدىنكىم ھەرنېچە
گۈل ۋەفادا كۆنىد ئېرۇر، جەۋرئىچرەدۇر خارى ئىتتىك.
(ئەي بۇلبۇل، بۇگۈلشەندىن ئۇچۇپ كەت، چۈنكى ھەرقانداق
گۈل ۋاپا بابىدا قاشاڭ، تىكىنى جاپا بابىدا ئىتتىك.)

گەرنەۋائى قەتلىگە كەلمەيدۇر ئول ئۇسرۇك ئىگە،
بەس ئىتەك سانچىب، قىلىچ تارتىب، شىمالىبدۇرئىلىك.
(ئۇ مەس پەشنى قىستۇرۇپ، بېلىگىنى شىمايلاپ، قىلىچىنى
يالاڭغاچلاپ تۇرۇپتۇ. نىمە ئۈچۈن ناۋايىنى ئولتۇرگىلى كەلمەيدىغاندۇ؟)

بەسكى كوكسۇم چاكى تىككەن ئىگنەدىن بولدى توشۇك،
كوڭلەكسم چاكىدەك ئولمىشدۇر، ۋەلى ئاندىن چۈرۈك.
(كوكسۇم سانچىلغان يىگنەدىن توشۇك - توشۇك بولۇپ كەتتى،
گويا ئۇ يىرتىق كويىنىگمگەئوخشايدۇ، يەنە كېلىپ ئۇنىڭدىنمۇ چۈرۈك.)

جانغەزا لەئىلىك بىلەن قاتىل كوزۇك ھىجرانىدا
ئويلە ھالىم باركىم، بىلمان تىرىكمەن يا ئولۇك.
(جانبەخش لېۋىك بىلەن قاتىل كوزۇك ھىجرانىدا شۇنداق
ئەھۋالغا قالدىمكى، يا ئولۇك، يا تىرىكلىگىمنى بىلمەيمەن.)

خاتەمى لەئىلىك ئەگەر ئاغزىمغە يەتكەچ تىشلەگۇم،
مۇھر ئىتەردە موم ياپوشقان كەبى باسقاچ ئۇزۇك.
(موھۇر باسقاندا ئۇزۇككە موم يېپىشىپ قالغاندەك، لېۋىك
ئۇزۇگى ئاغزىمغا تەگسىلا چىشلىۋالىمەن.)

فورقەتىگدىن لالەدەكتۇر چاك - چاك ئولغان كوڭۇل،
نىسگەكىم ھەم قان ئارا بولمىش بويىاغلىق ھەم كويۇك.
(پىراقىگدا ياردلانغان كوڭلۇم لالىغا ئوخشايدۇ، چۈنكى ئۇ قانغا
بويالغان ھەم كويگەن.)

ئاتەشىن لەئىلىك ئەگەر جانىمنى ئورتەر، تاك ئەمەس،
كىم ئېرۇر ئەسرۇ ئىسىغ، نىكىم ئېرۇر ئەسرۇ چۇچۇك.

(چوغدەك لېۋىك جېنىمنى ئورتەۋەتسە، ئەجەپلەنمىگۇلۇك، چۈنكى
ئۇ بەك ئىسسىق، شۇنداقلا بەكمۇ شىرىن.)

دىمە دەشتى ئىشق ئارا مىك خەيلى ئىشق ئەھلى قانى،
ئىتتى بۇ پايانى يوق سەھرادا ھەريان بىر سۇرۇك.
(ئىشق دەشتىدىكى مىڭلىغان ئاشىقلار نەگە كەتتى دىمە، ئۇلار
توپ - توپى بىلەن بۇ پايانسىز دەشتتە يوقالدى.)

ئەي نەۋائى، فەقر يولىدا بۇرۇن ئۆزلۇكنى سال،
كىم بۇ يولدا پويەغە مانىدۇر ئول ئارتۇقى يوك.
(ئەي ناۋايى، پېقىرلىق يولىغا كىرىشتىن بۇرۇن، شەخسىيەتنى تاشلا،
چۈنكى ئارتۇقچە يۈك بۇ يولدا يۈرۈشكە كاشىلا قىلىدۇ.)

ئەيتمانكسم لەئلى جانبەخشك ئېرۇر جاندىن چۇچۇك،
كسم ئېرۇر ھەرنىكى يوق ئاندىن چۇچۇك ئاندىن چۇچۇك.
(جانبەخش لېۋىك جاندىن تاتلىق دىمەي، گەرچە ھىچنەرسە
جاندىن تاتلىق بولمىسىمۇ، سېنىك لېۋىك ئۇنىڭدىنمۇ تاتلىق.)

نىچەكسم بولسۇن چۇچۇك شىرىن تەكەللۇم سوزلىرى،
لېكىن ئېرمەس ئول كىلامى شەككەر ئەفشاندىن چۇچۇك.
(سوزمەنلەرنىك سۆزلىرى قانچە تاتلىق بولسىمۇ،
لېكىن ئاشۇ شىكەر توككۇچىنىك سوزىدىن تاتلىق ئەمەس.)

نۇش لەئلىڭدىن ماڭاچۇن زەھر ھەجر ئولدى نەسىب،
نى ئاسىغ گەر بولسا ئول ئارتۇغراق ئىمكاندىن چۇچۇك.
(شىرىن لېۋىڭدىن ماڭا ھىجران زەھىرى نىسىپ بوپتۇ، ئۇ گەرچە
ھەرقانداق نەرسىدىن ئارتۇقراق تاتلىق بولسىمۇ، ماڭا نىمە
پايدىسى بار.)

نەي ئوقۇك بىمەد چۇچۇكدۇر جانغە، گويا چىقمامىش،
بىر قامىش مۇنداق شەكەر بۇتكەن نەيساندىن چۇچۇك.
(نەيسىمان ئوقۇك جانغا بەك لەززەت بىرىدىكەن، ھىچقانداق
شېكەر قومۇشلىغدا بۇنىڭدەك تاتلىق قومۇش چىقمايدۇ.)

ناۋەكىك ئوزرە باشاق گويا ئېرۇر ھەببى نەبات،
كسم كوڭۇل كامى بولۇر ئول شەكلى پەيكاندىن چۇچۇك.

(كىرپىك ئوقۇڭنىك ئۇچى مەن ئۇچۇن خۇددى ناۋات،
كوڭۇل ئارزۇسى ئاشۇنداق ئوقتىن ھوزۇر تاپىدۇ.)

ساقىيا جامىمدا ئەزگىل زەھىركىم، ھەرنىچە ئول
بولسا ئاچچىغ، بولغۇسىدۇر زەھر ھىجراندىن چۇچۇك.
(ئەي ساقى، قەدەھكە زەھەر ئېزىپ بەر، ئۇ ھەر قانچە
ئاچچىق بولسىمۇ، جۇدالىق زەھىرىدىن تاتلىقتۇر.)

ئەي نەۋائى، جانغەزا نەزمىك لەبى ۋەسغىدە بار
شىرەئى جاندىن ئېزىلگەن ئابىھەيۋاندىن چۇچۇك.
(ئەي ناۋايى، ئۇنىڭ لېۋىنى تەسۋىرلىگەن جانغا راھەت
نەزمەڭ شىرىنىسى قوشۇلغان ئابىھاياتتىنمۇ تاتلىق.)

گۈلشەن ئىچرە يوقتۇر ئارامىم، دىلارامىم كېرەك،
سەرۇۋ گۈلنى نەيلەيىن سەرۇ گولەندامىم كېرەك.
(گۈلشەن ئىچرە ئارامىم قالمىدى، دىلارامىم بولسا بولاتتى،
سەرۇى، گۈلنى نەمە قىلاي، گۈل يۈزلۈگۈم بولسا بولاتتى.)

گەرپەرىلەر قۇش كەبى رەم قىلسالار مەن تەلىبەدىن،
غەم يوق ئول شوخ پەرى پەيكەرى مېنىڭ رامىم كېرەك.
(پەرىلەرمەن ساراڭدىن قۇشقا ئوخشاش ئۇركۈپ قېچىپ كەتسە
غېمىم يوق، پەقەت مېنى بويسۇندۇرغۇچى شوخ، گۈزەل يار بولسا
بولدى.)

ئافىيەت كويىدا مەھۇەشلەرغە يوقتۇرنىسبەتىم،
ئول مۇقامنر شۇۋە شۇخ بادە ئاشامىم كېرەك.
(ئامانلىق كوچىسىدا ئاي يۈزلۈك گۈزەللەر بىلەن تەڭ بولالمايمەن،
ماڭا قىمارۋاز مىجەز، شوخ ئىچەرمەن يار لازىم.)

كەئىبەدە ناكام ئىلە دىن ئەھلىغە يوق جۇز نىفاق،
دەير ئىچىندە كافىرى بىباك خۇدكامىم كېرەك.
(كەئىبەدە دىندارلارغا مەھرۇملۇق بىلەن مۇناپىقلىقتىن باشقا
نەرسە يوق بولسا، ماڭا بۇتخانىدىكى شەخسىيەت بىلەن كارى يوق
كاپىر دوست لازىم.)

گۈل بىلە سەۋسەن كېرەكمەستۇر ماڭا، ئەي باغبان،
زۇلفى سۇمبۇل ئەترلىق روخسار گۈلفامىم كېرەك.

(ئەي باغۋەن ماڭا قىزىلگۈل، سەۋسەن گۈللەر لازىم ئەمەس،
بەلكى ئاشۇ سۇمبۇل چاچلىق، خۇشبۇي گۈل يۈزلۈگۈم كېرەك.)

ئەي خەرابات ئەھلى، رەسۋا كوڭلۈم ئەتمىش بۇ تەرەف،
كەلمىشەم تاپىپ سوراغ ئول رىند بەدنامىم كېرەك.
(ئەي مەيخانە ئەھلى، مېنى كوڭلۈم رەسۋا قىلىۋەتتى. ماڭا ئىچەرمەن
دىگەن يامان ئات لازىم بولغانلىقتىن، بۇ يەرگە ئۇنى ئىزلەپكەلدىم.)

ئەي نەۋائى، خانقەھدە تاپمادىم جۇز تەفرىقە،
خۇم كەبى مەيخانەنىڭ كۇنجىدە ئارامىم كېرەك.
(ئەي ناۋايى، خانقادا پەرىشانلىقتىن باشقا نەرسە تاپالمىدىم،
ماڭا مەيخانە بۇلۇڭىدا مەي ئىچىشدەك ئارامىلىق لازىم.)

ئاشىق ئولدۇم، پەند بەرمەك، چارەم ئەسلابن تۇزۇك،
ئىشق زارئەتكەنگە زۇلم ئەتمەك، تەرەھھۇم كورگۇزۇك.
(مەن ئاشىق بولدۇم، نەسىھەتنى قويۇپ، چارە - تەدبىر تېپىك،
ئىشقتىن ئەزىلگۈچىگە زۇلۇم سالماي، شەپقەت قىلىك.)

ئەيكى، دەرىسز ئىشق ئارا سەبرىك ئويىن ئاباد قىل،
مۇنداق ئەتكۇنچە ھەياتىم قەسرى بۇنيادى بۇزۇك.
(ئەي، ئىشق ئارا سەۋرىك ئويىنى ئابات قىل دەيسز، بۇنداق
قىلغىچە ھاياتىم قەسرىنىك ھۇلنى بۇزۇۋېتىك.)

سەرۇ نازىمكىم بارۇر كوز باغىدىن، قىلمان قەبۇل
گەر ئانىك ئورنىدا توبى نەخلىنى ئولتۇرغۇزۇك.
(ئۇ سۇماتلىق گۈزىلىم كوزۇم بېغىدىن يوقالغان ئىكەن،
ئۇنىك ئورنىغا توبى كوچىتنى تىكسىگىز قوبۇل قىلمايمەن.)

ئانسزىن، ئەي دوستلار، نى زەھرۇ نى ئابىھايات،
كىم مۇساۋىيدۇر ماڭا گەر ئولتۇرۇك، گەر تىرگۇزۇك.
(ئەي دوستلار، ئۇنىگسز ماڭا زەھەر نىمە، ئابىھايات نىمە،
ھەيلى ئولتۇرۇك، مەيلى تىرىلدۇرۇك، ئەھمىيتى يوق.)

گەر ئەجەل تۇرغازمادى جىسمىنى ئول ئاي كويىدا،
دوستلار، نەئىشمنى بارى ئاندا بىرەم تۇرغۇزۇك.

(ئەجەل مېنىك جىسمىنى ئۇ ئاينىك كوچىسدا تۇرغۇزمىدى،
دوستلار، تاۋۇتۇمنى بولسمۇ شۇ يەردە بىرەم تۇرغۇزۇڭلار.)

دۇرد كەلتۇردۇك دىبان يازغۇرماڭىز، ئەي ئەھلى ئىشق.
باك يوق زۇھدۇم رىداسى كۇنجىگە سالىب سوزۇك.
(ئەي ئاشىقلار، مېنى دۇغ شاراپ ئەكەلدى دەپ ئەيىپلىمەڭلار،
نىمە قورقۇش، ئۇنى سوپىلىق پىرىچەمنىك پېشىدا سۇزۇڭلار.)

چۇن نەۋائى كوڭلىنى قىلدى گىرىھ بىر تارى زۇلف،
دوستلار سەرىشتەئى ئۇمىدىنى ئاندىن ئۇزۇك.
(ناۋايىنىك كوڭلى ئۇنىك بىر تال چېچىغا باغلىنىپ قالدى،
دوستلار، ئەمدى ئۇنىڭدىن ئۇمىت رىشتىسىنى ئۇزۇڭلار.)

نى بولدى دەردىمە، ئەي بۇەفا، دەۋا قىلساڭ،
ۋەفاغە ۋەئدە قىلىپ، ۋەئدەغە ۋەفا قىلساڭ.
(ئەي بۇاپا، دەردىمگە دەۋا قىلساڭ نىمە بولار، ۋاپا
قىلمەن دەپ ۋەدە قىلۇبدىڭ، ۋەدەڭگە ۋاپا قىلساڭ نىمە بۇلار.)

تەنمنى قۇرب فەزاسدا خاكى راھ ئەتتىڭ،
باشمنى ۋەسل ئىشگگە ئاشنا قىلساڭ.
(تېنمنى يېقىنلىق مەيداندا ئاياق - ئاستى قىلدىڭ، بېشمنى
ۋىسالىڭ ئىشگگە ئاشنا قىلىپ قويساڭ، نىمە بۇلار.)

سۇنۇپ قولۇمنى يۇزۇڭگە مۇراد ئېتىپ ھاسىل،
ئاچىپ يۇزۇڭنى كوزۇم ھاجەتىن رەۋا قىلساڭ.
(مەن قولۇمنى يۇزۇڭگە سۇنۇپ، مۇرادىمنى ھاسىل قىلسام،
سەن يۇزۇڭنى ئېچىپ، كوزۇمنىڭ ھاجىتىنى راۋا قىلساڭ نىمە
بۇلار.)

ۋىسال ئەۋجى بىيىك، ئەي كوڭۇل قۇشى، سەن پەست،
يېتىشمەك ئاندا نى مومكىن ئەگەر ھەۋا قىلساڭ.
(ئەي كوڭۇل قۇشى، سەن پەستە، ۋىسال چوققىسى بەك ئىگىز،
قانچە پەرۋاز قىلساڭمۇ ئۇنىڭغا قانداق يېتەلەيسەن.)

جاھان غەمىن چۇ ئالۇر بىر قەدەھ مەي، ئەي ساقى،
ئالۇرمەن ئىككى جەھان مۇلكىگە بەھا قىلساڭ.
(ئەي ساقى، بىر قەدەھ مەي جاھان غېمىنى ئېلىپ كېتىددىكەن،
ئىككى ئالەم بايلىغدەك باھا قويساڭمۇ، ئالمەن ئۇنى.)

زەمانە ئەھلى جەفاسىن تەغافول ئەيلەرسەن،
ئالار تەغافۇل ئېتىپ كاش سەن جەفا قىلساڭ.
(زاماندىشلارنىڭ جاپاسىنى بىلمەسكە سالسەن، كاشكى سەن
جاپا قىلغان بولساڭ، ئۇلار بىلمەسكە سالسچۇ.)

ئەگەرچە ئەھلى نەۋادۇر، ۋەلى ئول ئاي باقماس،
نەۋائىيا، نېچە بۇلبۇل كەبى نەۋا قىلساڭ.
(ناۋايى، ئۇ ئاي گەرچە نەغمە - ناۋا ئەھلى بولسمۇ، لېكىن
سەن بۇلبۇلدەك قانچە ناۋا قىلغىنىڭ بىلەن كارى يوق.)

ئارەزىنى باغ ئارا چۈن كوردى ھەيران بولدى گۈل،
بەرگسىز قالدى نىدىنكىم، بەس، پەرىشان بولدى گۈل.
(باغ ئىچىدە جامالىنى كورۈپ گۈل ھەيران قالدى ۋە بەرگلىرى-
دىن ئايرىلىپ پەرىشان بولدى.)

بادەدىن گۈل - گۈل كورۈپ ئول يۈزنى، ئانىڭ ھەجرىدىن
چاك - چاك ئولغان كوڭۈلدەك تەھ - بەتەھ قان بولدى گۈل.
(گۈل، مەي تەپتىدىن گۈلگە ئايلانغان يۈزنى كورگەن گۈلدە
ئۈنىڭ ھەجرىدە تىلىنغان كوڭۈلدەك، قات - قات قان باغلدى.)

گۈلئۈزارىم كىشۋەرى ھوسن ئىچرە بولدى پادىشاھ،
راست ئانداقلكم چەمەن مۈلكىدە سۈلتان بولدى گۈل.
(خۇددى قىزىلگۈل گۈلزارلىقنىڭ سۈلتانى بولغىندەك، گۈل
يۈزلۈگۈم گۈزەللىك مەملىكىتىگە پادىشا بولدى.)

سەير باغ ئەيلەردە دەۋران چەشمى زەخمى دەفئىغە
ھەر تەرەفدىن چاپكوم دەۋردە قالقان بولدى گۈل.
(باغنى سەيل قىلغاندا زامان كىشىلىرىنىڭ كوزى تەگمىسۈن دەپ،
گۈللەر ئۈنىڭ ئەتراپىنى ئوراپ قالقان بولدى.)

لەئل كامىدۈر قاشىمغە كەلسە ئول گۈل خىرمەنى،
مەي تىلەر كوڭلۈم چۈ بەزمىدە فەراۋان بولدى گۈل.

(ئۇ گۈزەل گۈلدەك ئىچىلىپ قېشىمغا كەلسە، ياقۇت لېۋىدىن
بەھرىمەن بولسەم، گۈللەر باراقسان بولۇپ، بەزم ئۈيۇشتۇرۇل-
غاندا كوڭلۈم مەينى خالايدۇ.)

كىچە - كۈندۈز قىلما گۈلباڭنى، بەس، ئەي ئەندەلىپ،
كىم ساڭا بەش كۈن بۇ گۈلشەن ئىچرە مېھمان بولدى گۈل.
(ئەي بۈلبۈل، بەس، كىچە - كۈندۈز سايراۋەرمە، بۇ گۈلشەندىكى
گۈل ساڭا بىرنەچچە كۈنلۈك مېھمان.)

گۈل چاغى يارى سەفەر ئەيلەپ، نەۋائى جانىغە
ھەر بىرى بىر تازە قانلىغ داغى ھىجران بولدى گۈل.
(گۈل پەسلىدە يارى سەپەرگە كەتتى - دە، جۇدالىق ناۋايىنىڭ
جېنىغا يېڭىدىن قانلىق گۈلدەك داغلارنى سالدى.)

يارغه يەتكەچ ئەلەم تۇتتى كوڭۇل خەيلىنى غەم،
شەھەر چۇن رەنجى يېتەر رەنجۇر ئولۇر مولك ئەھلى ھەم.
(يادىشا ئاغرىپ قالسا، پۇتۇن خەلقى ئازاپ چەككەندەك، يارغا ئەلەم كەلسە، پۇتۇن كوڭلۇمنى غەم باسىدۇ.)

يار ئويىدىن چىقماسا ئالەم كوزۇمگە تىرەدۇر،
چۇن قۇياش چىقماس جەھاندىن مورتەفئ بولماس زەلەم.
(قۇياش چىقمىسا جاھاندىن زۇلمەت كوتىرىلمىگەندەك، يار ئويىدىن چىقمىسا ئالەم كوزۇمگە قاراڭغۇ.)

نى ھەرارەتدۇر ساڭا كىم، كويدى ئاندىن ئالەمى،
ئۇيلەكىم ئورتەر جەھاننى مەھر ئوتى ئۇرغاچ ئەلەم.
(سەندىكى قانداق ھارارەت؟ قۇياش بايرىغىنى تىككەندە جاھان ئورتەنگەندەك، تەپتىڭدىن ئالەم كويدىغۇ.)

نى ئەرەقدۇر كىم ئىچىندە غەرقەدۇر نازىك تەنىك،
بەرگى گۇلدەككىم گۇلاب ئىچرە چومەر سەرتا قەدەم.
(بۇ قانداق تەركى، نازۇك تېنىك ئۇنىڭغا غەرق بولۇپتۇر، ياق، بۇ پۇتۇنلەي گۇل شەربىتىگە چومۇلگەن گۇل بەرگىغۇ.)

سەرۋغە باغ ئىچرە ھەريان جىلۋە قىلماق خۇشتۇرۇر،
سايەدەك نېۋچۇن ياتمىتۇر سەرۋ گۇلزارى ئىرەم.

(سەرۋى دەرىخى باغ ئىچىدە ھەريان جىلۋە قىلسا بەك ياراشاتتى، نىمىشقىدۇ، ئىرەم گۇلزارىنىڭ سەرۋىسى سايىدەك ياتىدۇ؟)

سەنسىز ئىچىمەك ئويلەدۇركىم مەرگى جامى ئىچرە زەھر
ئابھەيۋان بىرلە گەر بولسا لەبالەب جامى جەم.
(سېنىڭسىز جەمشىت جامىغا تولدۇرۇلغان ئابھاياتنى ئىچىش، خۇددى، ئەجەل جامىدا زەھەر ئىچكەنگە ئوخشاش.)

ئەي نەۋائى، سەدقەسى بولغىل ئەلەم دەفئى ئۇچۇن،
مەن ئولۇپ، گەرئول سەلامەت بولسا ھىچ ئىرمەس ئەلەم.
(ئەي ناۋايى، ئەلەمنى يوقىتىش ئۇچۇن سادىغا بول، مەن ئولسەم ئىمە ئەلەم، ئۇ سالامەت بولسىلا بولدى.)

سەھەر كوردۇم يۈزىن، ئاقشامغاچە كويدى ھەزىن جانىم،
بۇ ئېردى سۇبھى ۋەسلىم، تا نى بولغاي شامى ھىجرانىم.
(سەھەردە يۈزىنى كورسەم، غەمكىن جېنىم كەچكىچە كويدى،
ۋىسال تاڭى شۇنداق بولسا، ھىجران تۈنى قانداق بولار؟)

قۇياش كۇلبەمغە ئىنگەندىن ماڭا يۇز قەتلە خۇشراق‌دۇر
قاراشامىنى رەۋشەن ئەيلەگەن شەمئى شەبىستانىم.
(ھۇجرامنىڭ چىرىغى قاراڭغۇ كىچەمنى يورۇتسا، مەن ئۇچۇن
ئويۇمگە قۇياش كىرگەندىنمۇ بەك خۇش بولىمەن.)

نى يەڭلىغ ياشۇراي ھىجران غەمىنكم، فاش ئېتەر ھەردەم
ئاغىزدىن شوئلەلىق ئاھىم، نەزەردىن ئەشكىز قانىم.
(ئاغزىمدىن ئوتلۇق ئاھىم، كوزۇمدىن قانلىق يېشىم پاش قىلىپ
تۇرسا، مەن بۇ ھىجران غېمىنى قانداقمۇ يوشۇرالايمەن.)

ئەجەبتۇر تايىرى ۋەسل ئىستەمەك كۇلبەمغە قونماقكىم،
ياقىندۇر نەسر ۋاقتىنى ئۇچۇرغاي كوكتىن ئەفغانىم.
(مېنىڭ ئاھ ـ پىغانىم كوكتىكى شۇڭقار يۇلتۇزىنى ئۇچۇرغۇدەك
بولۇۋاتسا، ۋىسال قۇشىنىڭ ئويۇمگە كېلىپ قونۇشىنى ئومىت قىلىش
غەلىتىغۇ.)

قەدىڭ نەخلى خەيالى كوزەدۇر، ئەي نەۋبەھارى ھوسن،
مە ئازەللاھ، ئەگەر قۇتقارغاي ئانى سەيلى مژگانىم.

(ئەي گۈزەللىك باھارى، قامىتىڭ كوچىتى كوز ئالدىمدا بولىدىكەن،
ئۇنى كوز يېشىم كەلكۈنىدىن خۇدايىم ساقلىسۇن.)

دىدىم سوزان كوڭۈلدىن چەگمەگىل بىردەم خەدەڭىنى،
دىدىكىم قالسە بىردەم سۇ بولۇر ئول يەردە پەيكانىم.
(كويگەن كوڭۈلدىن ئوقۇڭنى بىردەم تارتماي تۇر، دىسەم،
پەيكانىم ئۇ يەردە بىردەم قالسا، سۇ بولۇپ كېتىدۇ، دىدى.)

بەلىيىەت تاشى ياغدۇرغان كەبى ۋەيرانىمە گەردۇن،
مەزەللەت گەردى ھەردەم ياغدۇرۇر باشىمغە ۋەيرانىم.
(پەلەك ۋەيرانە كۇلبەمگە بالاتېشىنى ياغدۇرغاندەك، ۋەيرانە
كۇلبەم بېشىمغا خار ـ زارلىق توزىڭىنى ياغدۇردى.)

قەدەھ دەۋرىن ئۈيۇر، ئەي دەيرى پىرى، تاكى مومكىندۇر،
كى‌دەۋران رەنجىنى تارتارغە ئەمدى يوقىتۇر ئىمكانىم.
(ئەي مەيخانىچى، قەدەھنى مۇمكىن بولغانچە دەۋر قىلدۇرۇۋە،
ئەمدى مېنىڭ دەۋر ئازاۋنى تارتقۇچىلىگىم قالمىدى.)

دىمە جامى فەنا ئىچرە ئېزىلمىشتۇر ئەجەل زەھرى،
نەۋائى، جان بېرىپ ئول جامنى چەكمەكتۇر ئەرمانىم.
(يوقىلىش جامىغا ئەجەل زەھرى قۇيۇلغان دىمە، ناۋايى،
مېنىڭ ئارمانىم جاننى بېرىپ ئەشۇ جامنى ئىچىش.)

كىمگە قىلدىم بىر ۋەفاكىم، يۈز جەفاسىن كورمەدىم،
كورگۈزۈپ يۈزمىڭ، مىڭ دەردۇ بەلاسىن كورمەدىم.
(بىراۋغا مەن بىر ۋاپا قىلىپ يۈز جاپاسىنى كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟
يۈز مىڭ - شەپقەت كورسىتىپ، مىڭ دەردۇ - بالاسىنى كورمەي
قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە باشىمنى فىدا قىلدىمكى، باشىم قەسىدىغە
ھەر تەرەپتىن يۈز تۈمەن تىغى جەفاسىن كورمەدىم.
(بىراۋغا بېشىمنى پىدا قىلىپ، ھەر تەرەپتىن بېشىمنى
قەسلىگەن يۈز تۈمەن جاپا تىغىنى كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە كۆڭلۈم ئەيلەدى مىھرۇ مۇھەببەت فاشكىم،
ھەر ۋەفاغە يۈز جەفا ئانىڭ جەزاسىن كورمەدىم.
(كۆڭلۈم بىرسىگە مىھرۇ - مۇھەببەت ئىزھار قىلىپ، ھەر ۋاپا ئۈچۈن
يۈز جاپالىق جازانى كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە جانىمنى ئەسىر ئەتتىمكى، جانىم قەتلىغە
غەيرى ساڭى خولقو لۇتفى جان فەزاسىن كورمەدىم.
(مەن بىراۋغا جېنىمنى تۇتقۇن قىلىپ بەرسەم، ئۇنىڭ مېنى ئولتۇرۇش
ئۈچۈن باشقىلارغا ئىلتىپات كورسىتىپ، جانىبەخش قىلغىنىنى
كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە سالدىم كوز قاراۋۇ ئاقنى ئەشك ئىچرەكىم
قان ئارا پىنھان كوزۈم ئاقۇ قاراسىن كورمەدىم.

(مەن بىراۋغا ياش تۆكۈپ كوزۈمنىڭ ئاق - قارىسىنى تىكسەم،
كوزلىرىم قانغا بويۇلۇپ، ئاق - قارىسى يوقالماي قالمىدى.)

سەن ۋەفا ھوسن ئەھلىدىن قىلما تەۋەققۇئ ئەي رەفىق،
كىم مەن ئۇشبۇ خەيلىنىڭ ھوسنى ۋەفاسىن كورمەدىم.
(ئەي دوست، گۈزەللەردىن ۋاپا تاما قىلما، چۈنكى مەن بۇ
تائىپىنىڭ ۋاپا ھوسنىنى كورمىدىم.)

ئەي نەۋائى، توۋبە ئاندىن قىلمادىم شەيخ ئاللىدا،
كىم بۇ ئىشدە دەير پىرىنىڭ رىزاسىن كورمەدىم.
(ئەي ناۋايى، شەيخ ئالدىدا توۋە قىلمىدىم. چونكى
بۇ توغرۇلۇق مەيخانىچىنىڭ رازىلىغىنى ئالغىنىم يوق.)

ئىشق دەستىن ھېچ غۇربەتكەش موساپىر كورمەسۇن،
مەن غەربتە ئول دەشت ئارا كورگەننى كافىر كورمەسۇن.
(ئىشقىنىڭ دەشتى ـ بايا ۋاننى ھېچبىر غېرىپ ـ مۇساپىر كورمىسۇن،
مەن غېرىپ بۇ دەشتتە كورگەننى كافىرمۇ كورمىسۇن.)

يارماڭىز فەرھادۇ مەجنۇن ئاللىدا كوكسۇمنىكم،
باتىنمىنىڭ دەرد داغىن ئەھلى زاھىر كورمەسۇن.
(پەرھات بىلەن مەجنۇن ئالدىدا كوكسۇمنى يارماڭلار، ئىچكى
دەردىم دېغىنى سىرتتىكى كىشىلەر كورۇپ قالمىسۇن.)

دەھرنى قىل تىرە يارەبكىم، ئانىڭ تۇفراغىنى،
ھەرنى كوز مومكىن ئىسە بولماقتا نازىر، كورمەسۇن.
(ئەي خۇدا، دۇنيانى قاپ ـ قاراڭغۇ قىلىۋەت، ھەرقانداق كوز
نەزەر سالسىمۇ ئۇنىڭ تۇپرىغىنى كورەلمىسۇن.)

بىر باقىشدا قەتلىئام ئەيلەر كوروڭكىم، دەھر ئىچلى
ھېچكىمنى سەن كەبى بۇفەندە ماھىر كورمەسۇن.
(كوزۇڭ بىر بېقىش بىلەن ئادەمنى ئولتۇرىدىكەن، ئالەم ئەھلى
بۇھۇنەردە سەندەك ماھىرلىقنى باشقا ھېچكىمدە كورمىسۇن.)

ۋائىزا، كوپ ۋەسف قىلدىڭ سامىرى① نىڭ سېھرىنى،
ھازىر ئولغىلكىم، سېنى ئول كوزى ساھىر كورمەسۇن.
(ئەي ۋەزچى، سامىرىنىڭ سېھرىنى بەكمۇ تەرىپلەپ كەتتىڭ،
ھەزى بول، سېنى ماۋۇ سېھرى بار كوز كورۇپ قالمىسۇن.)

كىمكى ئاشىقلىق ئەسرىدۇر، تەخەييۇل بىرلەھەم
ئىشق كويىدا ئوزىن ئاسۇدە خاتىر كورمەسۇن.
(كىمكى ئىشقىنىڭ ئەسىرى ئىكەن، ئىشق كوچىسىدا ئوزىنى ھەرگىزمۇ
خاتىرجەم ـ ئارامخۇدا ئوتمەن دەپ، ھېس قىلمىسۇن.)

كىم نەۋائىدەك فەنا ۋادىسىدا ئىستەر ھۇزۇر،
كەچسۇن ئوزدىن بەلكى خود ئوزلۇكىنى ھازىر كورمەسۇن.
(كىمكى، ناۋايىغا ئوخشاش يوقلىش دەشتىدە بولۇشنى خالىسا، ئوزىدىن
كەچسۇن، بەلكى ئوز شەخسىيىتى كوز ئالدىغا كەلمىسۇن.)

① رىۋايەتتە ئېيتىلىشىچە، مۇسا پەيغەمبەر زامانىسىدا سامىرى دەگەن بىر سېھرىگەر بولۇپ، ئۇ گەپ قىلالايدىغان بىر مىرزابنى ياساپ، كىشىلەرنى ئوزىگە ئىشەندۈرۈپ، مۇساغا قارشى چىققان ئىكەن، سامىرى ئەدىبىياتتا جادۇگەر، سېھرىگەر سىموۋۇلى قىلىپ تەسۋىرلىنىدۇ.

لەبىگدە نىلگۈن خالىغدۇر ئەي جان،
نېچۈككىم شەربەت ئىچرە توخمى رەيھان.
(ئەي سۈيۈملۈگۈم، لېۋىڭ يېنىدا بىر قارا خال تۇرۇپتۇ، ئۇ خۇددى
شەربەت ئىچىدە تۇرغان رەيھان ئۇرۇغدەك كورۇنىدۇ.)

قىزىل رەگلەر كوزۇمدە ھەجر ئوتىدىن،
بەلا بەھىردە بۇتكەن شاخى مەرجان.
(كوزۇمنىڭ تومۇرلىرى ھىجىر ئوتىدىن قىزارىدى، ئۇ بالا دېگىزىدىكى
مارجان شاخلىرىنى ئەسلىتىدۇ.)

يۈزۈڭكىم مەيدىن ئولمىش گۈل ئوزەگۈل،
كوگۈل باغلانمىش ئاندىن قان ئوزە قان.
(مەي تەپتىدىن يۈزۈڭ گۈل ئۇستىگە گۈل بولۇپ كېتىپتۇ، ئۇنىڭ
ئىشقىدىن كوگلۈمدە قان ئۇستىگە قان.)

سېنى بارماغ بىلە كورسەتمىش ئەلكىم،
بىلىپ ئولمەكنى ئەرز ئەيلەرلەر ئىمان. *
(سېنى كىشىلەرنىڭ بارمىغى بىلەن كورسىتىشى —
ئولىدىغىنىنى بىلىپ ئىمان ئېيتقىنى.)

---

* بۇ يەردە بارماقنىڭ "ئىلىپ" (ا) شەكلى ئىمان ئېيتقۇچىلارنىڭ
"ئاللاھ" (الله) دېگىنىدەكى باش ھەرپىگە ئوخشىتىلمىدۇ.

كوگۈل سەيدى كوزۈگدىن ھىچ قۇتۇلماس،
نى مۇندا تۇزدىلەر ئول خەيلى مۇگان.
(كوزۇڭ كىرپىك ئوقلىرىنىڭ ھەممىسىنى بەتىلەپ تۇرسا، كوگۈل
كېيىنگى قۇتۇلالمايدۇ.)

ۋەفا ئەھلى ئىسەڭ ئىچ دەۋر ئاياغىن،
كىم ئەسرو بىۋافادۇر ئەھلى دەۋران.
(ۋاپا ئەھلى بولساڭ، دەۋر قىلىپ كەلگەن قەدەھنى ئىچىپ تۇر،
چۈنكى دەۋران ئەھلى بەكمۇ ۋاپاسىز.)

سەنو گۈلباڭ، ئەي بۇلبۇلكى، تارتار
نەۋائى گۈلرۇخىدىن ئايرو ئەغان.
(ئەي بۇلبۇل، سەنمۇ ناله قىلىسەن، ناۋايى ئوزىنىڭ گۈل يۈزلۈگىدىن
ئايرىلغانلىغى ئۈچۈن پىغان چېكىدۇ.)

هەرتەرەپكىم بارۇر ئەغيار ئىلە جانان، تالاشۇرمەن،
چۇن ئەجەل قەسد قىلۇر ئولمەكىمە، جان تالاشۇرمەن،
(جانان باشقىلار بىلەن قەيەرگە بارسا، مەن ئۇنى تالىشمەن،
خۇددى ئەجەل جېنىمغا قەست قىلغاندا، جان تالاشقاندەك.)

ھەجر تىغ ئۇرسا تالاشمنى ئولۇم خەۋفى ساغىنما،
كىم شەھىدلىك بولايمن دەپ مېنى ھەيران تالاشۇرمەن.
(ھىجران تىغ ئۇرغاندا تىپىرلىسام، ئولۇمدىن قورقۇۋاتىدۇ دىمە،
بەلكى مەن شەيدا سېنىڭ شەھىتلىك بولۇشنى تالىشمەن.)

باشاق ئۇستىدە تالاشقان كەبى مەزرەئدە گەدالار،
دەشتى ئىشقىڭ ئارا ئوششاق ئىلە پەيكان تالاشۇرمەن.
(ئېگىزلىقتا گادايلار باشاق تالاشقاندەك، مەن ئىشقىڭ
دەشتىدە ئاشىقلار بىلەن ئوق تېگىشنى تالىشمەن.)

ئەي پەرى، چۇن كىمىك ئوخشار ئىكى كوزۇڭگە بەئەينە،
بۇجەھەتدىن مېنى دىۋانە بەيابان تالاشۇرمەن.
(ئەي پەرى، ئىككى كوزۇڭ بەئەينى كىمىككە ئوخشايدۇ،
شۇڭا مەن دىۋانە بايا‌ۋان تالىشمەن.)

گەرچە ئەغياردىن ئالماغلىغ ئەمەستۇر سېنى مۇمكىن،
تۇرماغۇمدۇر باقىبان ئانچەكى ئىمكان تالاشۇرمەن.

(سېنى ياتلاردىن ئېلىۋېلىش مۇمكىن بولمىسىمۇ،
قاراپ تۇرماستىن ئىمكانىنىڭ بىرىچە تالىشمەن.)

ئاچچىغىم كەلگەلى، كەۋسەرنى ئاچىغ بادەغە تەرجىھ
خىرەد ئەھلى چۇ قىلۇرلەر، مېنى نادان تالاشۇرمەن.
(ئاقىللار ئاچچىق مەيدىن كەۋسەرنى ئىسىل دەيدۇ،
لېكىن مەن نادان ئاچچىغىم كېلىپ ئاچچىقنى تالىشمەن.)

قول سالىب ھەجر ئوتىدا ئول كىشى يەكلىكى سۇ
ئەي نەۋائى چۇ ئاشار شۇئلەئى ھىجران تالاشۇرمەن.
(ناۋايى مەن ھىجران ئوتىغا چىدىماي سۇغا يۇگرەيدىغانلاردىن
ئەمەس، بەلكى ئۇلغىيىدىغان ھىجران ئوتىنى تالىشمەن.)

بریۇزی ئوتلۇق شەرار ئىشقىدىن مەھرۇرمەن،
دوستلەر ئورتەنسەم ئەتمەك ئەيىبكەم، مەئزۇر مەن.
(بىر يۇزى ئوتلۇقتىك مۇھەببەت بالقۇنىدا كويىمەن. دوستلار
كويگىنىمنى ئەيىپكە بۇيرۇساڭلار، ئوزرەم بار.)

ئىشقىنى نى سود پىنھان تۇت دىمەكتىن، ئەي رەفىق،
ئەمدىكىم ئىشق ئىچرە رەسۋالىق بىلەن مەشھۇر مەن.
ئىشق ئارا رەسۋالىقبىلەن مەشھۇر بولۇپ بولدۇم. ئەي دوست،
ئەمدى ئىشقىڭنى پىنھان تۇت دىيىشىڭنىك نىمەپايدىسى؟)

مەن كىمۇ ئۇيقۇغە كوزيۇمماق چۇ يۇقتۇر تاقەتىم،
ئارەزدىن كوزيۇمۇب ئاچقۇنچە گەرمەھجۇرمەن.
(مەن شۇنداق كىشىمەنكى ئۇخلاش ئۇچۇن كوزيۇمۇشقىمۇ تاقتىم
يوق، چۇنكى كوزۇمنى يۇمۇپ ئاچقىچىلىك ئۇنىڭ جامالىدىن ئايرىلىپ
قالىدىكەنمەن.)

نى ئەجەپ فەرھادو مەجنۇن زىكرىكىم بولمىش ئۇنۇت،
كىم مەن ئەل ئىچرە جۇنۇنۇ ئىشق ئىلە مەزكورمەن،
(پەرھات، مەجنۇنلارنىڭ گېپى ئۇنتۇلۇپ، ساراڭلىق ۋە
مۇھەببەت بابىدا مېنڭلا گېپىم قالغانلىغى، ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس)

ئابھەيۋان ئىچمەگەيمەن ئىستەبان دەفئى خۇمار،
مەنكىم ئول مەيگون لەبى جانبەخشىدىن مەخمۇرمەن.

(مەن خۇماربىمنى باسمەن دەپ ئابھايات ئىچمەيمەن،
چۇنكى مەن ئاشۇ جان بەخش قىزىل لەۋدىن مەس بولغان.)

ئەي نەۋائى، ۋەسل ئۇمىدىن تاقماغىل توھمەت ماڭا،
كىم، مەن ئول مەھۋەشنى بىر كورمەك بىلە مەسرۇرمەن
(ئەي ناۋايى، ماڭا ۋىسالنى ئۇمىت قىلىدۇ دەپ توھمەت چاپلىما،
مەن ئۇ گۇزەلنى پەقەت بىر كورگەنگىلا خۇش ئىدىم.)

كىشى ۋسال تۇنى ياری بىرله ياتقۇنچه،
جامالى شەمئىغه قىلسۇن نەزەر تاڭ ئاتقۇنچه.
(كىشى ۋسال ئاخشىمى ياری بىلەن بىللە بولغاندا،
تاڭ ئاتقىچه ئۇنىڭ نۇرانه جامالىغا قاراپ چىققۇلۇق.)

مۇيەسسەر ئولمادى جان بەرمەگو لەبسن ئوپمەك،
نېدىنكى قالمادى جانىم ئانى ئۇناتقۇنچه.
(ئۇنىڭغا جان بېرىشمۇ، لېۋىدىن ئۇپۇشمۇ نېسىپ بولمىدى،
نەمىشقىدۇ ئۇنى ئۇناتقىچه جېنىمۇ بىر يەرگه بارىدى.)

مېنى يوق ئەتكەن ئېرۇر ھەجر سەنگبارانى،
نېدىنكى ياغدى تەنىم تاش ئىچىگه باتقۇنچه.
(مېنى جۇدالىقىڭ تاش بورىنى يوق قىلدى،
چۇنكى بۇ تاش تېنىمنى كومۇۋەتكىچه ياغدى.)

مەلالدىن مېنى بىرجورگه بىرله ساتقۇن ئال،
خۇرۇشۇ ئەربەده بىرله جاھانغا ساتقۇنچه.
(مېنى ۋاقىراپ،جاقىراپ جاھانغا بازار قىلغىچه،
قايغۇ ئىلكىدىن بىرىۇتۇم مەي بىلەن سېتىۋال.)

كوڭۇل جەراھەتىغه ياق ۋسال مەرھەمىنى،
فىراق خارەسى بىرله باشىم ئۇشاتقۇنچه.

(بېشىمنى جۇدالىق تېشى بىلەن يانچماي،
كوڭۇل جاراھىتىگه ۋسال مەلھەمىنى ياقسائچۇ.)

سەلاھ تونىنى چاك ئەتسه ياخشىراق، ئەي شەيخ،
رىيا يۇرۇنى بىلە خىرقەنى ياماتقۇنچه.
(ئەي شەيخ، جەندىنى رىيا بۇرۇچىلىرى بىلەن يامىغىچه،
پاكلىق تونىنى يىرتىۋەتكەن ياخشى.)

نەۋائى ئەھلى فەنا دەيرى ھەلقەسىن خۇش تۇت،
ئوزۇڭنى زۇھدۇ رىيا مەجمەئىغه فاتقۇنچه.
ئەي ناۋايى، ئوزۇڭنى رىياكار سوپىلار قاتارىغا قوشقىچه،
فەنا مەيخانىسىنىڭ سورۇنىغا كىرىشنى ئەۋزەل كور.)

كۆڭلۈم ئالغاچ ئول پەرى مەجنۇنۇ شەيدا قىلدىلا،
ئەقلى ھۇشۇمنى جۇنۇن دەشتىدە يەغما قىلدىلا.
(ئۇ پەرى كۆڭلۈمنى ئېلىپ، مېنى مەجنۇن - شەيدا قىلدى.
ئەقلى ھۇشۇمنى جۇنۇنلۇق دەشتىدە بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى.)

ئۇزگەچە زولمۇ تەئەددىلەر بىلەن قانىم توكەر،
تۇرفە ئېردى تۇرفە ئىشلارداغى پەيدا قىلدىلا.
(قىسما - قىسما زۇلۇم، تاپا - تەنىلەر بىلەن قېنىمنى توكتى،
ئاجايىپ ئىشلار ئۈستىگە ئاجايىپ ئىشلارنى پەيدا قىلدى.)

ھورمەتى تەقۋى تۇتار ئېردى ۋەلى مەست ئاتلانىپ،
باشىمە چاپماق بىلە ئالەمغە رەسۋا قىلدىلا.
(تەقۋالىق ھورمىتىنى قىلاتتى، بىراق مەست ھالدا ئاتلىنىپ چىقىپ،
بېشىم ئۈستىدە چېپىپ، مېنى ئالەمگە رەسۋا قىلدى.)

ئاھكىم چەكتىم كورۇپ جەۋلانىنى، بىئىختىيار،
ياشۇرۇن ئىشقىم ئولۇسقە ئاشكارا قىلدىلا.
(ئۇنىڭ جەۋلانىنى كورۇپ ئىختىيارسىز ئاھ ئۇردۇم،
بۇ ھال يوشۇرۇن ئىشقىمنى خەلقە ئاشكارا قىلىۋەتتى.)

بىر قەدەھ قۇيماق بىلە ئاغزىمغە ھەمخىرقەمغە ھەم،
خىرقە مەيغە رەھن، ئۇزۇمنى بادە پەيما قىلدىلا.

بىر قەدەھنى ئاغزىمغىمۇ، پېرىنجەمگىمۇ قۇيدى - دە، پېرىنجەمنى مەي
ئۈچۈن گورەگە قويدۇرۇپ، ئۇزەمنى ساقىغا ئايلاندۇرۇۋەتتى.)

دەير ئارا جامى لەبالەبكىم ئىچۈردى، ھالىمە،
خانىقاھ ئەھلى كېلىپ بىر - بىر تاماشا قىلدىلا.
(مەيخانىدا جامنى توشقۇزۇپ ئىچكۈزۈۋەتتى،
خانىقا ئەھلى بىر - بىرلەپ كېلىپ تاماشا كوردى.)

بىخود ئولغاچ زولف زونناربغە دىن نەقدىن بېرىپ
ئىشق بازاردا كۆڭلۈم تۇرفە سۇدا قىلدىلا.
(كۆڭلۈم بىخوتلۇقتىن ئىشق بازاردا شۇنداق سودا قىلدىكى،
ئىمانىمنى ئۇنىڭ زۇلپى زونناربغا بېرىۋەتتى.)

مەنۇ ئەمدىيۇ ۋەنا دەيرىدە بولماق مەي پەرەست،
مۇغبەچە ئىشقى ئولۇسقە سەۋدىم ئىفشا قىلدىلا.
(مەن ئەمدى پانا مەيخانىسدا ئىچەرمەن بولدۇم، مۇغبەچىنىڭ
ئىشقى مېنىڭ سىرىمنى خەلقى ئالەمگە يېيىۋەتتى.)

گەر ۋەتەن دەير ئىچرە تاپتىم كىمسەگە يوق ھىچ ئەيب،
دەير پىرىدىن نەۋائى بۇ تەمەننا قىلدىلا.
(ناۋايى مەيخانىچىدىن شۇنى تىلەيدۇ: مەيخانىنى ماكان
قىلسام، بۇنىڭغا ھىچكىم ئەيىپلىك ئەمەس.)

نى ئىشق ئىدىكى ئەدەم ئەيلەدى ۋۇجۇدۇمنى،
چۇ ئۇردى سائىقە گەردۇنغە چەكتى دۇدۇمنى.
(بۇقانداق ئىشق بولغىيدى، بارلىغىمنى يوققا ئايلاندۇردى.
گويا چاقماق چېقىپ ئاھىم تۇتۇنىنى ئاسمانغا يايدى.)

نى نۇكتە بۇدۇ نەبۇدومدىن ئەيتايىنكم ئول،
نەبۇد قىلدى فەنا ئوتى بىرلە بودۇمنى.
(بار يوقلۇغۇمدىن نىمە دەپ سوز ئاچاي، چۇنكى
ئۇ يوقۇلۇش ئوتى بىلەن بارلىغىمنى يوق قىلدى.)

ئەگەر شىگاف ئىسە كوكسۇم ياقا كەبى نى ئەجەب،
كى ھەجر بىر - بىرىدىن ئۇزدى تارۇ پۇدۇمنى.
(كوكسۇم ياقامغا ئوخشاش چاك - چاك كەتكەن بولسا،
ئەجەپلەنمەك، چۇنكى ھىجران ئورۇش - تارقىغىمنى بىر - بىرلەپ
ئۇزۇۋەتتى.)

بۇ يولدا سۇدۇ زىياندىن تەكەللۇم ئەتمەككىم،
تۇگەتتى ئىشقىدا سودا زىيانو سۇدۇمنى.
(بۇيولدا پايدا - زىياندىن سوز ئاچماك، چۇنكى ئىشق سوددىسى
پايدا - زىيان دىگەننى تۇگەتتى.)

چۇ ئىشق كۇفرى ئارا بەلگە باغلىدىم زۇنار،
بۇت ئاللىدا يانا ئەيب ئەيلەمەك سۇجۇدۇمنى.

(ئىشق كۇپپارلىغى ئىچىدە بىلمىگە زۇنار باغلىدىم،
شۇڭا بۇت ئالدىدا سەجدە قىلسام، ئەيىپكە بۇيرۇماك.)

يۇزۇك موشاھەدەسى قىلمىش ئۇيلە مۇستەغرەق،
كى ھەجر سەلب قىلائالماس ئول شوھۇدۇمنى.
(كوڭلۇمدە يۇزۇك تاماشاسىغا شۇنداق غەرق بولدۇمكى،
بۇ تاماشىنى ھىجران يوققا چىقرالمايدۇ.)

نەۋائى، ئۇزىن ئەسەر تاپمان ئولغالى ئاشىق،
نى ئىشق ئىدىكى ئەدەم ئەيلەدى ۋۇجۇدۇمنى.
(ناۋايى، ئاشىق بولۇش بىلەن ئۇزەمدىن دېرەك تاپالمىدىم،
بۇ قانداق ئىشق بولغىيدى، بارلىغىمنى يوققا ئايلاندۇردى.)

ۋەھكى، ھەجرىك ئوتى جىسمى ناتەۋانىم ئورتەدى،
ناتەۋان جىسمىمغە تۆشكەن شوئلە جانىم ئورتەدى.
(ئاھ، ھىجرىك ئوتى ئاجىز جىسمىمنى ئورتىدى، ئاغرىق جىسمىمغا
چۈشكەن ئوت جېنىمنى ئورتىدى.)

قوزغابان كۆكلۈم ئالاخانۇ ئالامان ئىيلەدى،
نى ئالاخانو ئالامان، خانۇمانىم ئورتەدى.
(كۆكلۈمنى پەرىشان قىلىپ مېنى ئىگە - چاقسىز قىلىۋەتتى،
ياق، ئىگە - چاقسىز قىلىۋېتىپلا قالماي، ئوي - بىساتىمنىمۇ ئور -
تىدى.)

بەرقى ئىشقىك چۈنكى تۆشتى خانۇمانىم بولدى كۈل،
تۈرفە ئوت ئىبرىدىكى پەيداۋو نىھانىم ئورتەدى.
(ئىشقىك چاقمىغى چۈشۈپ ئوي - بىساتىمنى كۈل قىلدى، بۇ ئا -
جايىپ ئوت ئىكەن، ئۇچۇق - يېپىقلىق ھەممىنى ئورتىۋەتتى.)

دىمە ئىشقىك نەيلەدىكىم، روزگارىكدۇر قارا،
ئورتەدى، ئەي قاتىلى نامەھرىبانىم ئورتەردى.
(قاراكۆنگە قاپسەن، ئىشق سېنى نىمە قىلدى دىمە،
مېنى ئۆز رەھىمسىز قاتىلىم ئورتىدى.)

لەئل مەھلول ئەيلەگەندىن ئوت ياقىپ خاشاك ئىلە،
ھەجر جانىم كويدۇرۇپ، جىسمىمدە قانىم ئىورتەدى.

(خەس - چاۋا بىلەن ئوت يېقىپ قىزىل مەي ئىبرىتكەندەك،
ھىجران جېنىمنى كويدۇرۇپ، جىسمىمدىكى قانىنى ئورتىدى.)

بولماسا نامۇ نىشانىم ئەيب قىلماڭكىم، فىراق
روزگار ئەۋرا قىدا نامۇ نىشانىم ئورتەدى.
(نامۇ - نىشانىم قالمىسا، ئەيىپلىمەك، چۈنكى پىراق مېنىك ھايا -
تلىق سەھىپسىدىكى نامۇ - نىشانىمنى ئورتىۋەتتى.)

شامى ھەجرىدە شەۋقى كورسەك نەۋائى، بىل يېقىن
كىم، فەلەكنى شوئلەئى ئاھو فىغانىم ئورتەدى.
(ناۋايى، ھىجران ئاخشىمى شەپەق كورسەك، پەلەكنى مېنىك ئاھ -
پىغانىم ئوتى ئورتەپتۇ، دەپ بىلگىن.)

كېچە كەلگۈمدۇردىبان ئول سەرۇ گۈلرۇ كەلمەدى،
كوزلەرىمگە كېچە تاڭ ئاتقۇنچە ئۇيقۇ كەلمەدى.
(ئۇ سۇمباتلىق گۈل يۈزلۈگۈم كەچتە كېلىمەن دەپ كەلمىدى،
شۇڭا تاڭ ئاتقىچە كوزۇمگە ئۇيقۇ كەلمىدى.)

لەھزە-لەھزە چىقتىمۇ چەكتىم يولىدا ئىنتىزار،
كەلدى جان ئاغزىمغەۋۇ ئول شوخ بەدخو كەلمەدى.
(ئىنتىزارلىقتا پات-پات چىقىپ يولىغا كوزتىكتىم، جېنىم ئاغزىمغا كەلدىيۇ، لېكىن ئۇ شوخ بەتخۇي كەلمىدى.)

ئارەزدەك ئايدىن ئېركەندە گەرئەتتى ئېھتىيات،
روزگارىمدەك ھەم ئولغاندا قاراڭغۇ، كەلمەدى.
(ئوزجامالىدەك يورۇق ئايدىكدە كېلىشتىن ئېھتىيات قىلسا كېرەك،
مېنىڭ روزگارىمدەك قاراڭغۇلۇق چۈشكەندىمۇ كەلمىدى.)

ئول پەرىۋەش ھەجرىدىنكىم يىغلادىم دىۋانەۋار،
كىمسە بارمۇكىم ئاڭا كورگەندە كۈلكۇ كەلمەدى.
(ئۇ پەرى يۈزلۈكنىڭ پىراقىدا سارىڭلاردەك يىغلىدىم، بۇنى
كورۈپ كۈلگىسى كەلمىگەن ئادەممۇ بارمىدۇ؟)

كوزلەرىكدىن نېچە سۇ كەلگەي دەپ ئولتۇرمەڭ مېنى،
كىم بارى قان ئېردى كەلگەن، بۇ كېچە سۇكەلمەدى.

(كوزلىرىكدىن قانچىلىك سۇكېلىدۇ دەپ مېنى ئولتۇرمەڭ،
بۇ ئاخشام كوزۇمدىن كەلگىنى سۇ ئەمەس، قان.)

تالىبى سادىق تاپىلماس، يوقسەكىم قويدى قەدەم
يولغەكىم ئەۋۋەل قەدەم مەئشوقى ئوترۇ كەلمەدى.
(سادىق ئاشىق تېپىلمايدىكەن، ئۇنداق بولمىغاندا، ئۇ يارنىڭ
يولىغا قەدەم قويغاندا، نىمىشقا مەشۇقى قارشى ئېلىشقا كەلمەيدۇ؟)

ئەي نەۋائى، بادە بىرلە خۇررەم ئەت كوڭلىڭ ئويسۇن،
نى ئۇچۇنكىم، بادە كەلگەن ئويگە قايغۇكەلمەدى.
(ئەي ناۋائىي، مەي بىلەن كوڭلۇڭ ئويسىنى شاتلانىدۇرغىن،
چۇنكى مەي كەلگەن ئويگە قايغۇ كەلمەيدۇ.)

بىركۈن مېنى ئول قاتىلى مەجنون شىئار ئولتۇرگۈسى،
ئۈسرۈك چىقىپ جەۋلان قىلىپ دېۋانە ۋار ئولتورگۈسى.
(مەجنۇنلۇقنى كەسىپ قىلىۋالغان ئۇ قاتىل بىر كۈنى مېنى ئولتۇرۇدۇ، مەست چىقىپ، جەۋلان قىلىپ، ساراڭلارچە ئولتۇرۇدۇ.)

گەر زەئىف ئىلە ئاجىزلىغىم كۆڭلىگە رەھىمى سالسا ھەم،
باشىمغە يەتكەچ سەكرەتىپ بىشىختىيار ئولتۇرگۈسى.
(زەئىپ-ئاجىزلىغىم كۆڭلىدە شەپقەت قوزغىسىۋ، بېشىمغا كەلسە ئىختىيارسىز ئېتىنى چاپتۇرۇپ ئولتۇرۇدۇ.)

ۋەسلى ئارا گەر ئولتۇرۇر، جانىمغە يۈزمىڭ شۈكرئېرۇر،
چۈن قالسام ئاندىن بىرزەمان ھىجرانى زار ئولتۇرگۈسى.
(ۋەسلى بىلەن ئولتۇرسىغۇ يۈزمىڭ شۈكرى، براق، ئۈنىڭدىن قالسام، كېيىن ھىجرانى خارلاپ ئولتۇرۇدۇ.)

ئاشىق بولۇردە بىلمەدىم مەن ناتەۋانى خەستەكىم،
ھەجر ئولسا غەم كويدۇرگۈسى، ۋەسل ئولسا يار ئولتۇرگۈسى.
(مەن بىچارە كېسەلىمەن ئاشىق بولىدىغان چاغدا بىلمىگەن ئىدىم، ھىجرانىدا قالسام غېمى، ۋىسالىنى تاپسام يار ئولتۇرۇدىكەن.)

مەيدان ئارا، ئەي ئەھلى دىن، كىرمەڭ تاماشاسىغە كىم،
يۈز كورمەيىن ئول كافىرى چابوكسۇۋار ئولتۇرگۈسى.
(ئەي دىندارلار، ئۇنىڭ تاماشىسىنى كورۈمەن دەپ مەيدانغا كىرمەڭلار، ئۇ كاپىر چەۋەندەز قارىماي ئولتۇرۇۋېرىدۇ.)

لەئلىڭ زەكاتى مەي تۆتۈپ تىرگوزمەسەڭ، ئەي مۇغبەچە،
دەير ئىچرە مەن دىلخەستەنى رەنجى خۇمار ئولتۇر گۈسى.
(ئەي مۇغبەچە، لەۋلىڭ زاكاتى ئۈچۈن مەي ئىچكوزۈپ، ھاياتلىق بەرمىسەڭ، مەيخانىدا مەن زىدە يۈرەكنى خۇمار ئازاۋى ئولتۇرۇدۇ.)

دەرلەر نەۋائى قەتلىغە گۈل-گۈل ئاچمېتور ئارەزىن،
كورگۈنچە ئانى، ۋايكىم، بۇخار-خار ئولتۇرگۈسى.
(ناۋايىنى ئولتۇرۇش ئۈچۈن جامالىنى گۈلدەك ئېچىپتۇ، دېيىشىدۇ ۋاي، ئۇنى كورگىچە تىكەن ئولتۇرۇدىغان ئوخشايدۇ.)

نى‌چاغلىق تاشكىم فەرھاد ئوشاتتى،
فەلەك بارىن يىغىپ باشىمغە ئاتتى.
(پەرھاد قانچىلىك تاش قېزىپ چىقارغان بولسا، ھەممىسىنى
يىغىپ پەلەك مېنىڭ بېشىمغا ئاتتى.)

مېنىڭ ئەفسانەم ئېردى بول ئەجەبراق،
نېچە مەجنۇن سوزىن راۋى ئوزاتتى.
(داستانچى مەجنۇن توغرۇلۇق شۇنچە بايان قىلدى، لېكىن
مېنىڭ ئەپسانەم تېخىمۇ ئاجايىپ.)

تەھەررۇك قىلمادى ھەجر ئاقشامى چەرخ،
سىرىشكىمدىن مەگەر بالچىققە باتتى.
(ھىجران كېچىسى پەلەك چاقى قىمىرلىمىدى، بەلكى ئۇ كوز-
يېشىمدىن پەيدا بولغان پاتقاققا پېتىپ قالسا كېرەك.)

ئولۇم سەردابەسى ئېردىكى، گەردۇن
ماڭا ئارام ئوچۇن مەسكەن ياراتتى،
(پەلەك ئارام تاپسۇن دەپ ماڭا
شام گوردىن ماكان تەييارلاپتۇ.)

فىراق ئاللىنده ئېردى شەھد يەڭلىغ،
مەزاقىمكىم ئولۇم زەھرىنى تاتتى.

(تىل - تامىغىم ھەسەلدەك شىرىن ئىدى،
پىراقىنىڭ ئالدىدا ئولۇم زەھرىنى تىتىدى.)

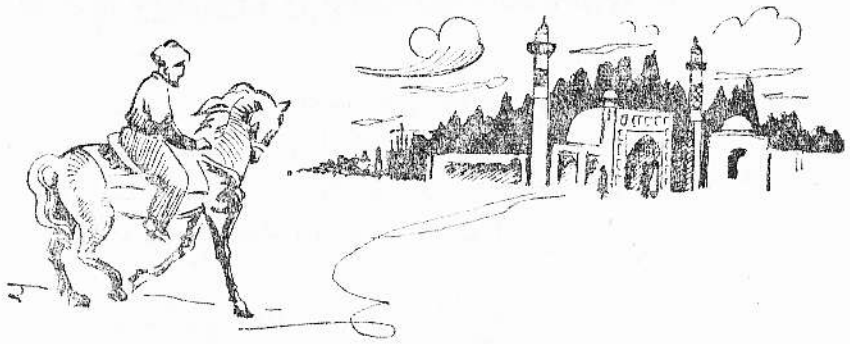
كوپ ئىردى ئىشق بازارىدە سەۋدا،
مېنى گەردۇن ۋەلى ئالەمگە ساتتى.
(ئىشق بازارىدا سودا شۇنچە جىق تۇرۇپ،
پەلەك مېنى ئالەمگە ساتتى.)

نەۋائى لەئل سىرابىڭ غەمىدىن،
يۇرەك قانىنى كوزياشىغە قاتتى،
(ناۋايى لېۋىڭ شەربىتىنىڭ تەشنالىغىدا
يۇرەك قېنىنى كوزيېشىغا قاتتى.)

فتوای سدول کبیر

دن تاللانما

لەئلىك ئول ئوتكسم، كوڭۇل مەجمەر ئاڭا،
يا كوڭۇل دۇرجو لەبىك گەۋھەر ئاڭا.
(لېۋىك ئوت، كوڭۇل ئۇنىك ئۇچۇن ئوتدان، ياكى
لېۋىك گوھەر، كوڭۇل ئۇنىك ئىسىل قۇتسى.)

غەمدىن ئايرۇ يامانكسم تۇشمىش،
ئۇنس بۇ خاتىرى غەم پەرۋەر ئاڭا.
(غېمىدىن خالى بولۇش يامان ئىكەن،
چۇنكى بۇ غەم كوڭۇلنى ياشناتقۇچى ئۇلپەت ئىدى.)

زاردۇر تەلبە كوڭۇلكسم، كورۇنۇر،
ھەر دەم ئول ھور- پەرى پەيكەر ئاڭا.
(تەلۇە كوڭلۇم بەك پەرىشان، چۇنسكى ھەمىشە ئۇنىڭغا
ھور - پەرىنىك سۇرىتى كورۇنۇپ تۇرىدۇ.)

قان كوڭۇلدىن، نى ئەجەب، تۇرماسا كىم،
كىرپىگىك ھەردەم ئۇرار نەشتەر ئاڭا.

(كۆڭۈلده قان تۇرمسا ئەجەپلەنمىگۈلۈك، چۈنكى
كىرپىگىڭ ئۇنىڭغا ئۇزلۇكسىز تىغ سانجىپ تۇرۇۋاتسا.)

ھەجر ئوتىدىن تەنىم ئول نەۋئى كويەر،
كىم ئېرور ئاستىدا كۆل بستەر ئاڭا.
(تېنىم ھىجران ئوتىدا شۇنداق كويىدىكى كۆل ــ ئاستىمغا
سالىدىغان توشەك، كورپەم بولدى.)

ھەجرىدىن ھالىم ئېرۇر ئانداغكىم،
بولماغاي كورمەگۈنچە باۋەر ئاڭا.
(جۇدالىق شۇنداق ئېغىر ئەھۋالغا سالىدىكى، ئۇنى
كورمىگىچە ئىشەنگىلى بولمايدۇ.)

دەھر خۇش گۈلشەن ئېرۇر نەيلەيكىم،
يوق ۋەفا گۈللەرىدىن زىۋەر ئاڭا.
جاھان شۇنداق گۈزەل گۈلشەن بولسىمۇ، لېكىن
گۈللىرىنىڭ زىننىتى ئۇزۇن تۇرمايدۇ.)

جان ئالۇردە غەمى ھەجر، ئەي ساقى،
چارەدۇر بادە بىلەن ساغەر ئاڭا.
(ئەي ساقى ھىجران غېمى جېنىمنى ئالغىلى تۇرغاندا،
ئۇنىڭ ئىلاجى مەي بىلەن قەدەھ.)

يۇزى ۋەسىقىغە نەۋائى تۇشمىش،
بەرگى گۈلدىن يايساڭمۇ دەفتەر ئاڭا.
(ناۋايى ئۇنىڭ جامالىنى تەسۋىرلىمەكچى، شۇڭا ــ
ئالىدىغا گۈل بەرگىنى دەپتەر قىلىپ يېيىڭلار.)

گۈل كېرەكمەستۇر ماڭا مەجلىسدە سەھبا بولماسا،
نەيلەيىن سەھبانى بىر گۈل مەجلىس ئارا بولماسا.
(ئەگەر يىغلىشتا مەي بولمىسا، گۈلنىڭ نېمە كېرىكى بار،
ياكى يىغلىشتا بىر گۈل بولمىسا، مەينى نېمە قىلاي.)

بەزم ئارا خۇشتۇر قەدەھ كەۋكەب، ۋەلى ئېرمەس تەمام،
مۇتربى خۇش لەھجەئى خورشىد سىيما بولماسا.
(بەزمىدە چاقناپ تۇرىدىغان قەدەھنىڭ بولغىنى ياخشى،
بىراق قۇياش يۇزلۇك خۇش ئاۋاز سازەندە بولمىسا تەل بولمايدۇ.)

مېھرۇ ماھۇ مۇشتەرىيو زەھرچۇن قىلدى تولۇ
ھېچ نەھس ئەختەر تولوئى ئاندا قەتئا بولماسا.
(قۇياش، ئاي، مۇشتىرى، زوھرە يۇلتۇزلىرى پەيدا بولغاندا،
شۇملۇق يۇلتۇزلىرى ھەرگىز كورۇنمىسە.)

مۇنچە ھەم بولسا مۇيەسسەر، جەمئ ئەمەس خاتىر، نى سۇد
تاكى مۇغ كويىدا بىر مەھفۇز مەئۋا بولماسا
(شۇنچىلىك نەرسىگە ئېرىشكەندىمۇ مەيخانە كوچىسىدا بىر ھىم
ئورۇن بولمىسا نېمە پايدا، كۆڭۈل خاتىرجەم بولمايدىغۇ.)

چۈن بۇ يەردە ئىچكەرىدىن روست باغلاندى ئىشك،
ئادەم ئېرمەس ئول كشىكىم باده پەيما بولماسا.

(بۇ يەردە ئىشىك ئىچىدىن مەھكەم ئېتىگلىك ئىكەن،
ساقى بولمىغان ئادەم ئادەم ئەمەس.)

خۇشتۇرۇر بۇنەۋۈ ئەمنىيەت ۋەلى ئاقشەمغەچە
گەر فەلەكدىن بىر خىيانەت ئاشكارا بولماسا.
(ئەگەر پەلەكتىن بىرەر خىيانەت يۈز بەرمىسە، بۇنداق
خاتىرجەملىك كېچىچە داۋام قىلسا، نېمە دېگەن ياخشى.)

ھەر كىشىگە ئۆمرىدە بۇ نەۋئ بىر كۈن بەرسە دەست،
تا ئەبەد غەم يوق ئەگەر بولسا يانا يا بولماسا.
(ھەر كىشىگە ئۆمرىدە بۇنداق بىر كۈن مۇيەسسەر بولسا،
يەنە بولسىمۇ، بولمىسىمۇ، مەڭگۈ غېمى قالمىغان بولاتتى.)

ئۆمرى بەزمىدە نىشات ئەسبابى دىلكەشتۇر بەسى،
گەر ھەۋادىس شەھنەسىدىن ئاندا يەغما بولماسا.
(ئۇ يەردە ھادىسىلەر ساقچىلىرى بۇلاڭ - تالاڭ قىلمىسا،
ئۆمۈر بەزمىسىدە تولىمۇ دىلغا ياقىدىغان شاتلىق ۋاستىلىرى بار.)

ئەي نەۋائى گەر نەسىبەڭدۇر ئەبەد ئۆمرى كېرەك،
خاتىرەڭدە ياردىن ئۆزگە تەمەننا بولماسا.
(ئەي ناۋايى ئەگەر كۆڭلۈڭدە باشقا بىر تىلەك بولمىسا،
مەنگۈلۈك ھايات نىسىۋىسىگە ئېرىشىسەن.)

ۋەھكى، بولدۇم ئىشق ئارا بىر بۇۋەفاغە مۇبتەلا،
بولماسۇن ئەھلى ۋەفا ئۇنداق بەلاغە مۇبتەلا.
(ئاھ، ئىشق ئارا مەن شۇنداق بىر بۇۋاپاغە مۇپتىلا بولدۇمكى،
ھېچ بىر ۋاپا ئەھلى بۇنداق بالاغە مۇپتىلا بولمىسۇن.)

ئاڭلىغاي مەجنۇنلۇغۇ بىدىللىغىنى ھەر كىشى،
كىم بولۇبتۇر بىر پەرىۋەش دىلرەباغە مۇبتەلا.
(مېنىڭ مەجنۇنلىغىمنى، ئاجىزلىغىمنى كورگەن كىشى بۇ بىر
پەرى سۈپەت دىلرەباغا مۇپتىلا بولغان ئوخشايدۇ دەپ قالىدۇ.)

زاھىدا رەسۋالىغىم تەئن ئەيلەدىڭ، جەھد ئىلەكىم،
بولماغايسەن ئول كوزى قاشى قاراغە مۇبتەلا.
(ئەي زاھىد رەسۋالىغىم ئۈچۈن كۆچۈنۈپ تاپا قىلۇاتسەن،
بايقا، سەنمۇ، يەنە شۇ قارا قاش، قارا كوزگە مۇبتىلا بولۇپ قالما.)

بولمايىن بىگانە يارۇ ئاشنادىن چارە يوق،
خاھ بول بىگانەغە، خاھ ئاشناغە مۇبتەلا.
(خاھى يات، خاھى يېقىنلارغا مۇپتىلا بول، ئاخىرى،
يارۇ - دوستلاردىن يىراقلاشماي مۇمكىن ئەمەس.)

پادىشا بىرلە گەدا ھالىغە كۈلسە، نى ئەجەب،
بولسا مەن يەكسان گەدايى پادىشاغە مۇبتەلا.

(ماڭا ئوخشاش بىر گاداي پادىشاغا مۇپتىلا بولغان بولسا، پادىشا بىلەن گادانىڭ ھالىغا كۈلسە، ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

بولمىش ئول كافىر غەمى دەۋانە كۆڭلۈمدىن مەلۇل،
ھىچ كافىر بولماسۇن مەن مۇبتەلاغە مۇبتەلا.
(مېنىڭ ساراڭ كۆڭلۈمنىڭ غېمىدىن كاپىرمۇ قايغۇرىدۇ، مەن مۇپتىلاغە ھىچبىر كاپىر يولۇقمىسۇن.)

ساقىيا، مەي تۇتكى، دەردىنىڭ دەۋاسى بادەدۇر،
ھەجرىدىنگىم بولسا دەردى بىدەۋاغە مۇبتەلا.
(ئەي ساقى، مەي تۇت، ھىجرانلىقتا داۋاسى يوق دەرتكە مۇپتىلا بولغانلارنىڭ دەردىگە مەي داۋا بولىدۇ.)

كىر خەرابات ئىچرەۋۇ، بول رىندىلەر ۋابەستەسى،
خانىقەھدە بولغۇچە ئەھلى رىياغە مۇبتەلا.
(خانىقادا رىياكارلار بىلەن بىللە بولغىچە، مەيخانىغا كىرىپ، ئۇ يەردىكى ئىچەرمەنلەرگە قوشۇلۇپ كەت.)

ئەي نەۋايى، يانە ئول بەدئەھددىن بولسام خەلاس،
ئەھد قىلدىمكم يانا بولماي يانەغە مۇبتەلا.
(ئەي ناۋايى، ۋەدىسىگە تۇرمايدىغانلاردىن قۇتۇلسام، ۋەدە قىلدىمكى ، يەنە باشقا بىرسىگە مۇپتىلا بولماي.)

فەلەك نىلۇپەردىن چەشمەئى مېھر ئولدى گەر پەيدا،
يۇزۇڭدە نىلدىن ئول چەشمە قىلمىش نىلوپەر پەيدا.
(پەلەك نىلۇپەردىن قۇياش بۇلىغى پەيدا بولغان بولسا، يۇزۇڭدە ئۇ بۇلاق كوكتىن نىلۇپەر پەيدا قىپتۇ.)

ئوقۇڭ كۆڭلۈمگە كىرگەچ قەترە قانلار كىم مېھر كورمىش،
نىھال ئانداقكى، ئانى تىككەچ ئوق بولغاي سەمەر پەيدا.
(ئوقۇڭ كۆڭلۈمگە سانچىلىش بىلەن قان تامچىلىردا قۇياش ئەكس ئەتتى، خۇددى كوچەت تىكىلگەندىن كېيىن مىۋە پەيدا بولغاندەك.)

ئاچىغ سوز بىرلە بەل قەتلىمغە باغلار، تۇرفەراق بۇ كىم،
نەزەرغە نى ئاغىزدۇر قىلۇر ئاندىن كەمەر پەيدا.
(غەزەپلىك سوز بىلەن مېنى ئولتۇرۇشكە بەل باغلىدى، قىزىغىشۇكى، نەزەرگە ئېغىزدىن نىمە كورۇنسە، ئۇنىڭدىن كەمەرمۇ تەييار.)

لەبى شەۋقى ئىچىمدە، يۇزدە قان ياشىم، ئەجەب ئىرمەس،
يۇزىندە لەئل يۇتقانىنىڭ بولۇردەرلەر ئەسەر پەيدا.
(ئىچىمدە لەۋىنىڭ ئىشتىياقى، يۇزۇمدە قان - ياش، بۇنىڭغا ئەجەپلەنمەك، چۈنكى ياقۇت يۇتۇۋالغان كىشىنىڭ يۇزىدە ئۇنىڭ ئالامىتى ئەكس ئېتىدىغۇ.)

كوڭۈلنى تا پەرىشان ئەيلەدىڭ، يۇز بەرقى غەم ساچتى،
نەچۈككىم ئوتنى قوزغارلار، بولۇر ئاندىن شەرەر پەيدا.

(هىجران ئەھلىنىڭ قارا تۇنىنى ۋىسال شامى يورۇتتى، چۈنكى ئوتنى كوچىلىسا ئۇنىڭدىن ئۇچقۇن ئورلەيدىغۇ.)

ياروتتى ۋەسلى شەمئى ئەھلى ھىجران تىرە ئەۋقاتىن،
مېنىڭ شامىمغە، ۋەھكىم، قىلمادى دەۋران سەھەر پەيدا.
(ھىجران ئەھلىنىڭ قارا تۇنىنى ۋىسال شامى يورۇتتى، ئاھ، زامان مېنىڭ ھىجرانىم تۇنى ئۇچۇن سەھەر پەيدا قىلمىدى.)

ئەجەل قەسرىن ھەكىمى سۇنۇ بەس مۇشكۈل تىلسىم ئەتمىش،
كى ھەر كىم ئاندا كىردى، بولمادى ئاندىن خەبەر پەيدا.
(ياراتقۇچى ھەكىم ئەجەل سارىينى ئاچقىلى بولمايدىغان تىلسىم قىلىپ بېكىتۈەتكەن ئىكەن، شۇڭا كىمكى ئۇنىڭغا كىرىپ كەتسە، دىرىگى بولمايدۇ.)

مەسىھادىن دەم ئۇرماڭكىم ھەبىسم گەردىغە يەتمەس،
ئەگەر جىبرائىلدەك ئىگىندىن ئانىڭ بولسا پەر پەيدا.
(ئەيسادىن سوز ئاچماڭلار، ئەگەر ئۇنىڭغا جەبرائىلنىڭ قانتى يۇتسىمۇ مەھبۇبسىنىڭ چاڭ - توزىڭغا يەتمەيدۇ.)

نەۋائى ئىشقىن، ئەي زاھىد، سېنىڭ پەندىڭ ئايان قىلدى،
بەلى، ئەيب ئۇلماغۇنچە ئاشكار ئولماس ھۇنەر پەيدا.
(ئەي زاھىد، ناۋايىنىڭ ئىشقىنى سېنىڭ نەسىھىتىڭ ئاشكارىلاپ قويدى، دىمەك، بىرەر ئەيىپ يوز بەرمىگىچە پەزىلەت ئاشكارا بولمايدىكەن.)

ماڭا نە مەنزىلو مەئۇا ئەيان نە خانۇمان پەيدا،
نەجانىمدىن ئەسەر زاھىر، نە كوڭلۇمدىن نىشان پەيدا.
(مېنىڭ نە تۇرار جايىم بولسۇن، نە ئوي - بىساتىم بولسۇن، نە جېنىمدىن ئەسەر بولسۇن، نە كوڭلۇمدىن نىشان.)

خىرەد مەخفى، بەدەن قانى، كوڭۇل غايىب، تەرەب مەئدوم،
بارى سەھل ئېردى بولسا ئېردى ئول نا مېھربان پەيدا.
(ئەقىل مەخپى، بەدەن نەدە، كوڭۇل غايىپ، خوشاللىق يوق، ئەگەر ئۇ كويۇمسز يار بولغان بولسا، باشقا ھەممىسى چاغلىق ئىدى.)

شەكىبو سەبروھوش ئېتمىش، قەرارۇ ئەقلى جان كەتمىش،
نە غەم گەر بولسا ئول ئارام روھ، ئول قۇتى جان پەيدا.
(چىدام - سەۋر يوقالدى، تاقەت، ئەقىل، جان كەتتى، ئەگەر ئۇ كوڭلۇمنىڭ ئارامى، جېنىمنىڭ ئوزۇغىسى بولغان بولسا نمە غەم.)

خەيالى جاندە پەيدادۇر، سوزى ئەپغاندا پەيدادۇر،
ئوزى ھەم يۇتتى، ۋەھ، ئالمىدە بولسا بىر زەمان پەيدا.
(ئۇنىڭ خىيالى ھەمىشە كوڭلۇمدە، كويۇگى ئاھ - زارىمدىن مەلۇملۇق، ئوزى يۇتۇپ كەتتى، ئاھ، ئالدىمدا بىردەم پەيدا بولسچۇ!)

كىسەر يۇز نەخلىنى ھەردەم، قىلور يۇز سەرۇنى خۇررەم،
تەئەججۇب كوركى، بۇگولشەندە ئىرمەس باغىبان پەيدا.

(بىر دەمنىڭ ئىچىدە يۈز كوچەتنى كېسىپ، يۈز سەرۋنى خۇش قىلىدۇ، ئاجايىپلىغىنى قارا، بۇ گۈلشەندە ھېچ باغۋەن كورۈنمەيدۇ.)

قىيامەت ئېردى ئانسىزكم، يۈز ئاچتى ئەي موسۇلمانلار،
بولوڭ ۋاقىفكى، بولدى فتنەئى ئاخىر زەمان پەيدا.
(ئۇنىڭسىز قىيامەت يۈز بەردى، ئەي مۇسۇلمانلار، خەۋەردار بولۇڭلەركم، ئاخىر زامان غەۋغاسى پەيدا بولدى.)

ئولەر ھالەتتە مەن ئانسىز، تەرەبدىن كورمەيىن ئولمەي،
دىمەڭ تەئجىل ئىلە ئول ئومر بولسا ناگەھان پەيدا.
(ئۇنىڭسىز ئولەر ھالەتتەمەن، ئەگەر ئۇ تۇيۇقسىز پەيدا بولسا، ئالدىراپ ئېيتىپ قويماڭلار، خوشاللىقتىن ئولۇپ كەتمەي يەنە.)

ھەزەر قىلماق قەزا جەللاددىن بولماس،
قىلۇر قەتل ئويلەكسم نەتىغ ئولور پەيدا، نەقان پەيدا.
(تەقدىرنىڭ جالاتىدىن ساقلىنىپ بولمايدۇ، ئۇ شۇنداق ئولتۇرىدۇكى، تىغنىمۇ، قېنىنمۇ كورسەتمەيدۇ.)

ساڭا جان شەۋقىدىن بەردى نەۋائى، يوق ئەجەلدىنكم،
ئەجەل تاپقۇنچە ئېرمەس ئول زەئىفى ناتەۋان پەيدا.
(ناۋايى جانىنى ئەجەلگە ئەمەس، ساڭا ئارزۇلاپ بەردى، ئۇ شۇنداق زەئىپ-ئاجىزكى، ئەجەل تاپقۇچىلىگى يوق.)

ئول ئاي بۇ تەلبە بىلە يارمۇ ئىكىن، ئايا؟
زەمىرى ئىچرە غەمىم بارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ئۇ ئاي مەن تەلۇنگە يار بولۇرمۇ؟ ئۇنىڭ كوڭلىدە مېنىڭ غېمىم بارمىدۇ؟)

بۇكىم فىراق ئۇزۇمدىن خەبەرسىز ئەتتى مېنى،
ئوزى پەرۋەردە خەبەردارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(پىراق مېنى ئوزەمدىن خەۋەرسىز قىلىپ قويدى، پىراقنى پەيدا قىلغۇچى بۇنىڭدىن خەۋەردارمىدۇ؟)

كوزۇم تابانغە كىم شامى ۋەسل سۇرتەرمەن،
ئۇ كوردىمۇ ئىكىن، بىدارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ۋىسال كېچىسى تاپىنغا كوزۇمنى سۇرتىمەن، ئۇ بۇنى كورگىلى ئويغاقمىدۇ-يوق؟)

مەن ئول تەرەف بارالمان، كوڭۇل كېلە ئالماس،
مېنىڭدەك ئول داغى بىمارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(مەن ئۇياققا بارالمايمەن، كوڭلۇم قايتىپ كېلەلمەيدۇ، ئۇمۇ ماڭا ئوخشاش كېسەلمىدۇ؟)

كەمەند زۇلفىكى ئاچىلغاچ، ئۇچتى ئىمانىم،
رەسەنمۇ، رىشتەئى زۇننارمۇ ئىكىن، ئايا؟

(ئورۇم چېچنى يېيىۋىدى، ئىمانىم ئۇچتى، بۇ ئارقانىمدۇ ياكى زۇننارنىڭ يېپىمىدۇ؟)

چۇ خىرقە بادەغە رەھن ئولدى، بولمىشام پىركىم
گەرەۋگە نەۋبەتى دەستارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(پىرىجەمنى مەي ئۇچۇن گوروگە قويدۇم، قېرىغىنىمدا
گورو نىۋتتى سەللەمگە كەلگەنمىدۇ؟)

نەۋائى ئۇزلوگىدىن كەچتى، داغى قويدى قەدەم،
بۇ يولدا ئەمدى سەبوكبارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ناۋايى شەخسىيەتتىن كېچىپ، قەدەم باستى،
ئەمدى بۇ يولنى يەڭگىل باسامدىكىن.)

گىسىە ھەرگىز كورمەدى چۇن ئەھلى دەۋراندىن ۋەفا،
ئولكى دەۋران ئافەتىدۇر نى تەمەدۇ ئاندىن ۋەفا.
(زامان ئەھلىدىن ھىچكىم ۋاپا كورمىدى، ئۇ بولسا زامان ئاپىتى، ئۇنىڭدىن نىمە دەپ ۋاپا تاما قىلغۇلۇق؟)

جانۇ ئومرۇمدۇر ئول ئاي گەر بۇۋەفا بولسا، نىتاك،
قايدا كورمىش كىسىە ھەرگىز ئومر ئىلە جاندىن ۋەفا.
(چونكى جان ۋە ھاياتىم بولغان ئۇ ئاي بۇۋاپالىق قىلسا، نىمە دىگۈلۈك ،جان ۋە ئومۇردىن ھىچكىمگە ۋاپا كەلمىدىغۇ.)

گەر ۋەفا قىلساڭ ئىرۇر ئاندىنكى باردۇرسەن بەرى،
يوقسە كىم ئالەمدە كورمىش نەۋئى ئىنساندىن ۋەفا.
(ئەگەر ۋاپا قىلساڭ ئۇنىڭ مۇسىنى كورىسەن، ئۇنداق بولمىغانىدا ئىنسان بالىسىدىن كىم ۋاپا كوردۇ؟)

ۋەھكى، دەۋران ئەھلىدىن جۇز بۇۋەفالىغ كورمەدىم،
ھەرنىچە كىم كوردىلەر مەن زار ھەيراندىن ۋەفا.
(ئاھ، زامان ئەھلى مەن گاڭگىرغان بىچارىدىن ۋاپا بولسىلا كوردى، ئەمما مەن ئۇلاردىن ۋاپاسىزلىقتىن باشقىنى كورمىدىم.)

چۇن ۋەفا گول بەرگى دەۋران باغىدا ئاچىلمادى،
بى جىھەتتۇر كىمكى ئىستەر بۇ گۈلۈستاندىن ۋەفا.

(زامان بېغدا ۋاپا گۈل بەرگى ئېچىلغان ئەمەس، كىمنىڭ بولمىسۇن بۇ گۈلۈستاندىن ۋاپا ئىزدىشى ئورۇنسىز.)

كىمسە كۆڭلىن كىمسەدىن ئىستەپ ۋەفا ئالدۇرماسۇن،
كىم ماڭا خود يەتمەدى ئول كۆڭلۈم ئالغاندىن ۋەفا.
(بىرەۋ يەنە بىرەۋدىن ۋاپا تىلەپ كۆڭلىنى ئالدۇرۇپ قويمىسۇن، چۈنكى ماڭا كۆڭلۈمنى ئالغۇچىدىن ۋاپا كەلمىدى.)

ئەي نەۋائى گەر ۋافاسىز چىقتى ئول سولتان هوسەين،
تاپتىڭ ئەلدىنكىم، تىلەرسەن ئەمدى سولتاندىن ۋەفا.
(ئەي ناۋايى ئۇ سۇلتان هوسەين ۋاپاسىز بولۇپ چىقتى، ۋاپانى ئەلدىن تاپتىڭ، ئۇنى يەنە سولتاندىن تىلەمسەن.)

ئورتەسە ئىشق مېنى، سورما سەبەب،
كويسە خاشاك يالىندىن نى ئەجەب.
(ئىشق مېنى كويدۇرگەن ئىكەن، سەۋىنى سوردىما، چۈنكى خەشەكنىڭ يالقۇندا كويۇشى ئەجەپلىنەرلىك ئىش ئەمەس.)

چاكلىك جان قالۇر ئوتۇ سۇ ئارا،
چۈن مەيى ئالود بولور ئول ئىككى لەب.
(ئىككى لېۋىدە شاراپ تەمى بولغاچقا، زەخمىلىك جېنىم ئوت بىلەن سۇ ئارىسىدا قالغاندەك بولدى.)

ئاياغىڭ تۇفراغىن ئوپسەم بەسدۇر،
يار ئاياغىڭنى دىسەم تەركى ئەدەب.
(ئەي يار، ئايىغىڭ ئاستىدىكى توپىنى سۆيسەم، شۇ بېتەرلىك، ئايىغىڭنى سۆيەي دېيىش ئەدەپسىزلىك بولار.)

ئۆيلە دەردۇ غەمىڭە ئورگەندىم،
كىم ئۇنۇت بولدى ماڭا ئەيشۇ تەرەب.
(دەرت غېمىڭگە شۈنداق كۆنۈپ كەتتىمكى، شات - خورام‌لىق دېگەننى ئۇنتۇپ كەتتىم.)

زۇلفىدا زار كۆڭۈل رەنجى نىتاڭ،
خەستەغە كوپرەك ئولۇر كېچە تەئەب.

(قارا چېچىنىڭ دەردىدە كۆڭلۈم زارلانسا، ئەجەپلەنگۈلۈك ئەمەس،
چۈنكى قاراڭغۇ كېچىدە كىسەل ئادەم بەك قىينىلىدىغۇ.)

بىزكىمۇ ۋەسلى مۇرادى ھەيھات،
دۇررى نايابا ئېرۇر بىزگە تەلەب.
(ئاھ بىزگە ۋىسال ئارزۇسىنى كىم قويۇپتۇ، بۇ خۇددى
تېپىلماس گوھەرنى تەلەپ قىلغاندەك ئىشقۇ.)

جان تاپىب زار نەۋائى قوپقاي،
تۇپراغى ئۇستىگە سۇرسەڭ مەركەب.
(ئەگەر قەبرىسىنىڭ ئۇستىدىن ئېتىلغان چاپتۇرۇپ ئوتسەڭ، بىچارە
ناۋايى تىرىلىپ ئورنىدىن تۇرۇپ كېتەر ئىدى.)

ئول قويۇپ ئاتلانغالى مەركەب ساڑى سەرخۇش بارىب،
مەن باشىم ئاچىپ، ئاياغىغە قويوپ يۈز، يالبارىب.
(ئۇ مەسخۇش ھالدا تۇرۇپ ئېتىغا مىندى، مەن بېشىمنى ئۇنىڭ
ئايىغىغا قويۇپ، شۇنچە يېلىندىم.)

مەندە خۇد ھەد يوق، ۋەلى ئاللىدا جان ئەيلەي فىدا،
ھەركىشى ئەسھابىدىن كەلتۈرسە ئانى قايتارىب.
(مېنىڭ ھۇشۇمۇ يوق، ئامالىمۇ يوق، كىمكى ئۇنى سوھبەتداشلىرىدىن قايتۇرۇپ ئەكەلسە، ئۇنىڭ ئالدىدا جېنىمنى پىدا قىلاي.)

بولدى راكىب، نىتتى كۆڭلۈم ئويىدە قىلسە نۇزۇل،
تىغ ئىلە كىم تارتمىش ئازۇردە كوكسۈمنى يارىب.
(ئۇ ئاتلىق كېلىپ، تىغ تارتىپ دەرتلىك كوكسۈمنى
يېرىپ، كۆڭلۈم ئويىگە چۈشسە نىمە بولىدۇ.)

ئوز ئويىگە تۇشمەكىن ھەم بىلماي ئولگۈم، كاشكى
بارسا قەتل ئەيلەپ مېنى جان مىھنەتىدىن قۇتقارىب.
(ئوز ئويىگە چۈشىدىغانلىغىنىمۇ بىلمەي ئولىدىغان ئوخشايمەن،
كاشكى ئۇ بېرىپ مېنى ئولتۇرۇپ، جان جاپاسىدىن قۇتقازسىچۇ.)

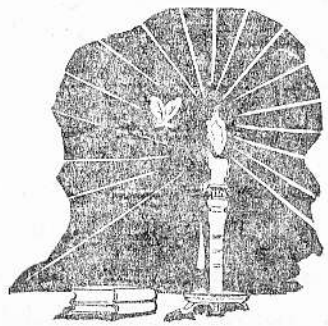
ۋاھ، نى يەڭلىغ سەئىب ئىمىش غەم بەزمىدە قالغان كىشى،
كۆڭلىدە ئارامى قالماي، جانى ئارامى بارىب.
(ئاھ، غەم بەزمىدە قالغان كىشىنىڭ ھالى نەقەدەر ئېغىر، جېنىمنىڭ
ئارامى كېتىپ، كۆڭلىنىڭ ئارامى قالمايدىكەن.)

كىمگە دەۋران بىر ئاياغ مەي بەردىكم، بولدى خەلاس،
سوڭرە ئانىڭ يۈز قەدەھ بىدادى زەھرىن سېپقارىب.
(زامان كىمگە بىر قەدەھ مەي بەرسە، ئارقىدىن يۈز قەدەھ زۇلۇم زەھىرىنى ئوڭتۇرۇپ ئىچىپ تۇگىتىدۇ.)

بىكەس ئولسام نى تەئەججۇبكىم ۋەفادا جان بېرىپ،
تاپمادىم ئەھلى ۋەفا يارى جەھاننى ئاختارىب.
(ۋاپا ئۇچۇن جان بېرىپ، ھەممىدىن ئايرىلسام نىمە بوپتۇ، چۇنكى جاھاننى ئاختۇرۇپ ۋاپادار يار تاپالمىدىم.)

باش ئاقاردى، ئوزلەت ئەۋلادۇركى، ئول كافۇر بىلە
ساۋۇتۇر ئولكىم يىگىتلەر بەزمىدە كىرگەي قارىب.
(باش ئاقاردى، يالغۇزلۇق ياخشى ئىكەن، قېرىغاندا ئاق بېشى بىلەن يىگىتلەر بەزمىگە كىرسە، بەزمىنى سوۋۇتۇپ قويىدۇ.)

ئەي نەۋائى، گويىيا يارىڭ كېلۇر يوقسە نىگە
مۇزتەرىبدۇرسەن تەنىڭ تىترەپ، ئۇزارىڭ سارغارىب.
(ئەي ناۋايى، يارىڭ كېلىدىغان ئوخشايدۇ، بولمىسا نىمىشكە تىترەپ، چىرايىڭ سارغىيىپ بىئارام بولىسەن؟)

بۇزدى كوڭلۇم كىشۋەرىن ھىجراں غەمى تۇغيان قىلىب،
ئاھۇ ئەشكىمدىن بىرىن سەرسەر، بىرىن توفان قىلىب.
(ھىجران غېمى توپىلاڭ كوتىرىپ—ئاھىم بوران، كوز يېشىم توپان بولۇپ كوڭلۇم مەملىكىتىنى ۋەيران قىلدى).

دەرد ئويىن قىلدى بەنا ئىشقىڭ بۇزۇب كوڭلۇم ئويىن،
كىمسە بەڭلىغكىم بىر ئوي تۇزگەي، بىرىن ۋەيران قىلىب.
(ئىشقىڭ دەرت ئويىنى بىنا قىلىپ، كوڭلۇم ئويىنى ۋەيران قىلدى، خۇددى بىراۋ بىر ئويىنى ياساپ، بىر ئويىنى بۇزغاندەك.)

تەندە ئاھىڭ شۇئلەسن دەرلەر نىھان تۇت، ئاھكم
بىر ئاۋۇچ خاشاك ئارا بولماس چاقىن پىنھان قىلىپ.
(ئاھىڭ ئوتىنى ئىچىگدە پىنھان تۇت دىيىشىدۇ. ئاھ، بىر تۇتام خەشەك ئىچىدە چاقماق ئوتىنى يوشۇرغىلى بولامدۇ.)

ھەجركويىندا يالاڭ جىسمىنى كورگەن ساغىنۇر،
كم مېنى ئولتۇرگىلى ئىلتۇر جۇنۇن ئوريان قىلىب.
(ھىجرانلىق كوچىسىدا يالڭاچ جىسمىنى كورگەنلەر ساراڭنى يالڭاچلاپ ئولتۇرگىلى ھەيدەپتۇ دەپ ئويلايدۇ.)

خارلار كوڭلۇمدەدۇر سەندىنكى، گەردۇن تۇزمەگەي،
ھەربىرىن ئاتسام بىر ئاھىم ئوقىغا پەيكان قىلىب.

(سەن كۆڭلۈمگە سانچىغان تىكەنلەرنىڭ ھەر بىرىنى ئوق قىلىپ
ئاتسام ئاسمانمۇ بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ.)

سۇرما نېۋچۇن بىدىل ئولدۇڭ دەپ، ئوزۇڭ چۇن ھەجر ئارا
كوزدىن ئاققۇزدىڭ كۆڭلۈنى قەترە-قەترە قان قىلىپ.
(نىمشقا غەمكىنسەن دەپ سورىما، چۇنكى سەن ئوزەڭ جۇدالىق
دەردىنى سىلىپ كۆڭلۈمنى قەترە-قەترە قان قىلىپ كوزۇمدىن
ئاققۇزۇۋەتتىڭغۇ.)

شۇكرىنى نەيلەپ ئولايلاركى ئەيلەرجىلۇە يار.
ئەلنى ھالىمغە، مېنى ئوز ھوسنىغە ھەيران قىلىپ.
(ئەلنى مېنىڭ ھالىمغا ھەيران قالدۇرۇپ، مېنى ئوزىنىڭ ھوسنىگە
ھەيران قالدۇرۇپ يارجىلۇە قىلسا، شۇكرىنى قانداق بېجا كەلتۇرىمەن.)

دەھر ئېلىدىن جۇز جەفا مۇمكىن ئىمەس تاپماق كىشى،
لىك ھەربىرگە ۋەفالەر ئانچە كىم ئىمكان قىلىپ.
(زامان ئەھلىگە ئىمكان قەدەر قانچىلىك ۋاپا قىلساڭمۇ، لېكىن
ئۇلاردىن جاپادىن باشقىنى تېپىش مۇمكۇن ئەمەس.)

ياركوپ قىلسا جەفاكم قىل نەۋائى ناله كم،
گۇلگە بۇلبۇل ئورگەتە ئالماس ۋەفا ئەغان قىلىپ.
(ناۋايى، يار جاپا سالغانسېرى سەنمۇ ناله قىل،
بۇلبۇل ئوز نالىسى بىلەن گۇلگە ۋاپانى ئۇگىتەلمەيدۇ.)

نىراقىڭ ئارا ئەي گۇل، سەرۇقامەت،
نى سەرۇ، نى گۇل كورگەلى ئىستىقامەت.
(ئەي گۇل يۇزلۇك، سەرۇى بويلۇق، سەنسىز گۇل ۋە
سەرۇنگە قارىغىچىلىگىم يوق.)

چۇ كوردى جۇنۇنۇم تەبىب ئەيتتىكىم،
بۇدىۋانەلىخ ئىشقىدىن دۇر ئەلامەت.
(جۇنۇنلىغىمنى كورگەن تىۋىپ: بۇ
دىۋانىلىق ئىشقىنىڭ ئالامتى دىدى.)

قەدىڭ جىلۇەسىدىن ئولۇس بولدى ھالسىز،
دىمە ئانى قامەتكى، ئول بىر قىيامەت.
(قەددۇ-قامىتىڭنىڭ جىلۇىسىدىن كىشىلەر ھالىدىن كەتتى،
بۇ نى قەددۇ-قامەت ئەمەس، بەلكى قىيامەت دىگۇلۇك.)

ماڭا سالىم ئول دەپ دۇئا قىلماڭىز كىم،
بىگەنمەس سالامەتنى ئەھلى مەلامەت.
(ماڭا سالامەت بول دەپ دۇئا قىلماڭلار،
يامان ئاتلىقلار سالامەتلىككە خۇشتار ئەمەس.)

چۇ كوڭلۇم بىلە ئاشىق ئولدۇم، گەر ئولسەم
قاچان سۇد قىلغاي بۇ سائەت نەدامەت.

(كۆڭلۈم بىلەن ئاشىق بولدۇم، ئەگەر ئولۇپ كەتسەم
ئۇ چاغدا نادامىتىمدىن نىمە پايدا؟)

كەرەم ئەيلە، ئەي مۇغ، ماڭا بادە تۇتقىن،
قاچان شەيخ كورگۈزدى مۇنداق كەرامەت.
(ئەي مەيپۇرۇش، مەرھەمەت قىلىپ ماڭا مەي تۇتقىنا،
شەيخ ھىچقاچان بۇنداق كارامەت كورسەتكىنى يوق.)

نەۋائى، ساڭا چۇن ئارا بولدى جانا،
سەن ئانىڭ، ئۇچۇن بول، ئىلاھا، سەلامەت.
(ناۋايى، يار سەن ئۇچۇن شاتلىق بەخش ئەتكۈچمدۇر،
سەن ئۇنىڭ ئۇچۇن سالامەت بول، ئىلاھىم.)

كەلمەگىل مەيخانەغە، ئەي شەيخى ئالىجاھ، قايت،
يوقسە خىرقەڭ بادە رەھنى بولغۇسى بىللاھ، قايت.
(ئەي ئالى مەرتىۋىلىك شەيخ، سەيخانىغا كەلمە، قايتىپ كەت،
بولمىسا پىرىجەڭ چوقۇم مەي ئۇچۇن رەھنە بولۇپ
قالمىدۇ، قايتىپ كەت.)

گەردىسەككىم تۇشمەسۇن خىزقەڭگە رەسۇالىق ئوتى،
بولمايىن رىند خەراباتى ئىلە ھەمراھ، قايت.
(ئەگەر پىرىجەمگە رەسۇالىق ئوتى تۇتاشمىسۇن، بىپەرۋا
ئىچەرمەنلەر بىلەن ھەمرا بولۇپ قالماي دىسەڭ، قايتىپ كەت.)

دەير پىرى ئىلكىدىن زۇنار بەلگە باغلابان،
بۇت قاشىدا قىلماس ئىبرىسەڭ سەجدەنى ئىكراھ، قايت.
(ئاتەشپەرەست روھانىسى قولىدىن زۇنار ئىلىپ بەلگە باغلاپ،
بۇت ئالدىدا سەجدە قىلمىشقا مەجبۇر بولماي دىسەڭ، قايتىپ كەت.)

رىندۇ رەئىنالىق ئەگەر كوڭلۇڭ تىلەر بۇ دەير ئارا
جۇز فەنا يوقتۇر ساڭا، تاپىلماس ئول دىلخاھ، قايت.
(كوڭلۇڭ بۇ مەيخانىدا تاۋى نازۇكلۇق ـ گۈزەللىك تەلەپ قىلغۇدەك،
قايتىپ كەت، چۇنكى بۇ يەردە يوقۇلۇشتىن باشقا، كوڭلۇڭنى تار-
تىدىغان نەرسە يوق.)

سەن رىياغە ئورگەنمىسەن قانى ئولماق سەئب ئىبرۇر،
دەير ئارا كىرسەڭ پۇشەيمان بولغاسەن ناگاھ، قايت.

(سەن ریاکارلىققا ئۆگىنىپ قالغان، ئۇنىڭدىن كەچمەك تەس،
شۇڭا مەيخانىغا كىرىپ قالساڭ، پۇشايمان قىلمىسەن، شۇڭا قايتىپ
كەت.)

ھەردەم ئۇچقۇنلۇق تۇتۇنلەر بىرلە كۆڭلۈم شوئلەسىن
نېچە فاش ئەتكەيسەن ئاغزىمدىن چىقىپ، ئەي ئاھ، قايت.
(ئەي ئاھىم، ھەردەم ئاغزىمدىن ئۇچقۇنلۇق تۇتۇن چىقىرىپ،
كۆڭلۈم يالقۇنىنى ئاشكارا قىلدىكەنسەن، بېسىلغىنا.)

ساقى مەھۇمش ئىلكىدىن مەن ئىچمىشەم جانبەخش مەي،
بۇتەرەف يۇزلەنمە ئەمدى، ئەي غەمى جانكاھ، قايت.
(ئاي يۈزلۈك ساقى قولىدىن ھاياتبەخش مەي ئىچمەي،
ئەي جان قىينىغۇچى غەم، ئەمدى بۇياققا يۈزلەنمەي، قايت.)

ئالەم ئەھلى بىۋەفادۇرلەر ئالارنىڭ مەيلىدىن،
ئەي كۆڭۈل، بولساڭ ۋەفا ئايىنىسىدىن ئاگاھ، قايت.
(ئالەم ئەھلى بىۋاپا، ئەي كۆڭۈل، ۋاپا يوسۇنىدىن خەۋەردار
بولساڭ، ئۇلارغا مايىل بولۇشتىن يان.)

نى ئىشىگىگە ئېتىماد ئەتكەي نەۋائى، ئەي پەرى،
كىم دەمى يۇزقاتلاكى كەل دەرسەن ئانى، گاھ، قايت.
(ئەي پەرى،بىر دەمدە يۇز قېتىم كەل دەپ، يەنە قايت دەيسەن،
ناۋايى سېنىڭ قايسى قىلىغىڭا ئىشىنىدۇ؟)

ئىشق بىمارىغە يوق ئەلدىن دەۋاغە ئېھتىياج،
يوق ئولۇككە جۇزۇىسالى جانفەزاغە ئېھتىياج.
(ئولۇك جانبەخش ۋىسالدىن باشقىسىغا مۇھتاج ئەمەس،
ئىشق دەردىگە گىرىپتار بولغانلار كىشىلەردىن شىپا تىلەشكە مۇھ-
تاج ئەمەس.)

باغ ۋەسلى ئەتىرى جانىمدۇر، دەم ئۇرما ئەي ھەسىھ،
كىم ماڭا ۋاقىئىدۇرۇر باد سەباغە ئېھتىياج.
(ۋىسال بېغىنىڭ خۇشپۇراقلىرى ماڭا جان، ئەي ئەيسا،
دەم سالما، ماڭا سەھەر شامىلىنىڭ ئېھتىياجى تۇغۇلدى.)

خاكى پايىڭكىم ئېرۇر كوھلولجەۋاھىر، تاپسا كوز،
ھەرگىز ئوزگە زاھىر ئەتمەس توتىياغە ئېھتىياج.
(ئاياق ئىزلىرىڭ ئىسىل سۇرمە، كوزۇم ئۇنى تاپسا،
تۇتىياغىمۇ ھەرگىز مۇھتاج بولمايدۇ.)

ئىشق چۇن بىگانە قىلدى ئاشنالاردىن مېنى،
يوق ماڭا بىگانە بىرلە ئاشناغە ئېھتىياج.
(مۇھەببەت مېنى يېقىنلىرىمدىنمۇ يىراقلاشتۇردى،
شۇڭا مەن ياتلارغىمۇ، يېقىنلارغىمۇ مۇھتاج ئەمەس.)

ھەرنى قىلساڭ كۆڭلۈمە خۇشتۇر ئېرۇر سەندىن ماڭا،
ھەم ۋەفاغە ئېھتىياجوھەم جەفاغە ئېھتىياج.

(نىملا قىلساڭ كۆڭلۈمگە ياقىدۇ، ۋاپايىگىنى،
جاپايىگىنى مۇھتاجمەن.)

ئويلەكسم يوقتۇر گەداغە ئېھتىياجى شاھنىڭ،
شاھدىن يوق ئىشق، كويىدا گەداغە ئېھتىياج.
(خۇددى پادىشانىڭ گادايغا ئېھتىياجى چۈشمىگەندەك،
ئىشق كوچىسىدا گادايىنىڭ پادىشاغا ئېھتىياجى چۈشمەيدۇ.)

ئېھتىياجىمنى ئولۇستىن ئوز خۇدايا، فەقرئىلە،
ئويلە فەقرىكىم ئاڭا بولماس خۇداغە ئېھتىياج.
(خۇدا، پېقىرلىق بىلەن كىشىلەرگە مېنى ھاجەتمەن قىلما،
شۇنداق پېقىر بولايكى، خۇداغىمۇ ھاجەتمەن بولماي.)

ئالەم ئەھلىدىن ۋەفا مۇھتاجى بولما، كىم ئېرۇر
ھەم چىكەرلەر بۇ مەتائى بىبەھاغە ئېھتىياج.
(ئالەم ئەھلى ئالدىدا ۋاپاغا مۇھتاج بولما، كىمكى ئۇنىڭغا
مۇھتاج بولسا، باھاسىغا چىقىش قىلغىلى بولمايدۇ.)

دىدىم: "ئەي گۈلرۇخ نەۋائىغە ناۋايەتكۇر"، دىدى:
"كىم كورۇپتۇر كورگەسەن بۇلبۇل نەۋاغە ئېھتىياج"
("ئەي گۈل يۈزلۈك، ناۋايىغا بىر ناۋايەتكۇز" دىسەم،
"بۇلبۇلنىڭ نەۋاغا مۇھتاجلىغىنى كىم كورۇپتۇ" دىدى.)

قاۋاغىل كۆڭلۈمنى زۇلفۇڭ ئىچرە ئارام ئەيلەگەچ،
قۇشنى كىم ئازاد ئېتىبدۇر بەستەئى دام ئەيلەگەچ.
(چېچىڭ ئارىسىدا ئارام تاپقان كۆڭلۈمنى قوغلىما،
كىم دامغا ئىلىنىدۇرۇۋالغان قۇشنى قويۇۋېتىدۇ؟)

ئول نى جاندۇركىم گەدا ياڭلىغ قىلۇرلار شاھلار
يۈز دۇئا جانىغە ھەر قايسىنى دەشنام ئەيلەگەچ.
(ئۇ قانداق جاندۇر، ھەر بىرسىنى دەشنام قىلسىمۇ
شاھلار گادايغا ئوخشاش جېنىغا يۈز دۇئا قىلىدۇ.)

لەئلى شەۋقىن ياشۇرۇرمەن قان يۇتۇپ تا ساغمەن
ئاسرا ئالمان ئوزنى گۈلگۈن بادە ئاشام ئەيلەگەچ.
(ساقلا بولسام، لېۋىڭنىڭ ئىشتىياقىنى قان يۇتۇپ تۇرۇپ ئىچمىدە
يوشۇرۇمەن، ئەمما گۈلرەڭ مەي ئىچسەم ئوزەمنى ئوتالمايمەن.)

گۈل پەريشان بولدىيۇ سەرۇى سىھى تاپتى شىكەست،
باغ ئارا گۈلگەشت ئول سەرۇ گۈل ئەندام ئەيلەگەچ.
(ئۇ سەرۇى بويلۇق، گۈل يۈزلۈك گۈزەل باغ ئارىلاپ تاماشاغا
چىقسا، گۈل پەريشان بولۇپ، سەرۇ غولى ئەيپسىناك بولۇپ قالىدۇ.)

دەھر گۈلزارىغە ئوت سالدى جەمالى بەرقىدىن
مەي ئوتىدىن كۈنەئى روخسارى گولغام ئەيلەگەچ.

(مەي تەپتىدىن رەڭگى گۈلدەك قىزارىدى - دە،
جامالىنىڭ چاقمىغى جاھان گۈلزارىنى ئورتىدى.)

ساقىيا، مەي بەركى، ھىجران شىددەتى تۈغيانداۋۇر،
يىغلاماق تەسكىن تاپار مەيلى مەيۈجام ئەيلەگەچ.
(ئەي ساقى، مەي بەرگىنە، ھىجران دەردى بەك ئورلەپ كەتتى،
مەيگە مايىل بولغاندىلا يىغىنى توختاتقىلى بولىدىكەن.)

گەر نەۋائى ھەجرىدىن ئولمىش، ۋەلى يۈزجان تاپار
لەئل رۇخ ئەفزاسىدىن بىر بوسە ئىنئام ئەيلەگەچ.
(ناۋايى ھىجرايىدىن ئولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ جانبەخش لەۋزى
بىر سۆيۈش ئىنئام قىلسا يۈزجان تاپىدۇ.)

زارمەن زۇلفۇ يوزى فۇرقەتىدىن شامۇ سەباھ،
ساقىيا، بادە كېتۈر، قايدا مەنۇ قايدا سەلاھ.
(چېچى بىلەن يۈزىنىڭ پىراقىدا كېچە - كۈندۈز زارلىنىمەن،
ئەي ساقى، مەي كەلتۈر، مەن نەدە، پاكلىق نەدە.)

بادە دەرياسىغە سالغىل مېنى، ئەي بادە فۇرۇش،
مەن غەرىق ئولسام ئەمەس غەم چۇ سەن ئولغۇڭ مەلاھ.
(ئەي مەيپۇرۇش، مېنى مەي دەرياسىغا تاشلىۋەت،
چوكوپ كەتسەم، سەن كېمىچى بارغۇ.)

مەن مەنۇ كويى خەراباتۇ مەي ئىچمەك كۈنۇ - تۈن
قويغىل، ئەي شەيخو سەلاھىمغە كوپ ئەتمە ئىلتىماھ.
(مەن مەيخانا كوچىسىدا، كېچە - كۈندۈز ئىچىدىغىنىم مەي،
ئەي شەيخ، قويە، پاك بولۇشۇمغا كوپ زورلىمىغىنا.)

خانىقەھدىن چۇ سەھەر مەيكەدەغە يۈزلەندىم،
ھەر تەرەفدىن يۈزۈمە ئاچتى ئىشكلەر فەتتاھ.
(سەھەردىلا خانقادىن مەيخانىغا قاراپ يۈزلەنگەن ئىدىم، ئىشكىنى
ئاچقۇچى ئالدىمغا تەرەپ - تەرەپتىن مەيخانا ئىشكلىرىنى ئاچتى.)

شەھرى مۇفتىسى بۇگۈن مەست ئىدى فەتۋا يازدى:
كى ھەرام ئولدى يامان ئىچسە كىشى، يوقسە مۇباھ.

(شەھەر مۇپتىسى مەس بولۇپ قېلىپ، بۇگۈن شۇنداق پەتۋا يېزىۋەتتى: كوپ ئىچىۋەتسە ھارام بولىدۇ، ئازراق ئىچسە ھېچ گەپ يوق، ئۇنىڭغا رۇخسەت.)

قاچان ئول روھى موسەۋۋەركى سەمائ ئىچرە كىرەر
ئويرۇلور باشىغە قۇددوس ئەمكىنەسىدىن ئەرۋاھ.
(ئۇ كوڭۇلگە روھدەك نەقىش قىلىنغان يار ئۈسۈل - ساما ئويناشقا قاچان چۈشەر، ئۇلۇغلۇق ماكانىدىكى ئەرۋاھلار بېشىدىن ئورۇلگەن بولاتتى.)

ئەي نەۋائى، چۇ ئىبرۇر زالى فەلەك خەسىغە - خەسم،
گەرنىگاھ ئولسە تەلاق ئەت، يوق ئىسە قىلما نىكاھ.
(ئەي ناۋائى، قاقۋاش پەلەك دۇشمەنگە - دۇشمەن، شۇڭا ئۇنى نىكاھىڭغا ئالما، نىكاھىڭغا ئالغان بولساڭ تالاق قىلىۋەت.)

ئول پەرىۋەش ھورنىڭ مەن تەلىبەدەك شەيداسى چوخ،
نى ئەجەب گەر تۇتسا ئالەم مۇلكىنى غەۋغاسى چوخ.
(ئۇ گۈزەل ھورنىڭ مەن تەلىۋىدەك شەيداسى جىق، ئۇنىڭ شۇ قەدەر غەۋغاسى ئالەم مەملىكىتىنى بىر ئالسا، ئەجەپلەنگۈلۈك ئەمەس.

ئەي كوڭۇل، مۇمكىن ئەمەستۇر ۋەسلى، نېۋچۇنكىم ئىبرۇر
سەبرۇ ھوشۇم ئازۇ ئانىڭ نازۇ - ئىستىغناسى چوخ.
(ئەي كوڭۇل، ۋەسلىگە ئىرىشىش مۇمكىن ئەمەس ئىكەن، چۈنكى مېنىڭ سەۋرىم، ھوشۇم ئاز، ئۇنىڭ نازى، مەنمەنلىگى جىق.)

مەن گەدا نەيلەپ ساچى مۇشكى خەرىدارى بولاي،
كىم ئىبرۇر شەھلەر دىماغىدا ئانىڭ سەۋداسى چوخ.
(مەن گاداي قانداقچە ئۇنىڭ ئىپارىبوي چېچىغا خېرىدار بولالايمەن، چۈنكى دىمىغى ئۇستۇن شاھلار ئالدىدا ئۇنىڭ بازىرى جىق.)

ئەرمەنىدۇر گويىيا ئول شوخى كافىر تۈركمەن،
كىم يېتەردىن مۇلكىگە قاتىل كوزى يەغمالىسى چوخ.
(ئۇ گوزەل كاپىر تۈركمەن گويا ئەرمەنگە ئوخشايدۇ، ئۇنىڭ قاتىل كوزىدىن مۇلكىنى ۋەيران قىلغىدەك.)

دىلرەبالىغنىڭ لىباسى خىجەستەسىدۇر گويىيا،
كىم، ئانى كىيگەچ كوڭۇل ئالۇر قەدى رەئناسى چوخ.

(مەھبۇبلۇق كىيىمى گويا تېچ ئارام گاھىدۇر،
ئۇنى كەيسە رەنا قەددى تولىمۇ كوڭۇلنى ئوزنگە جەلپ قىلىدۇ.)

قىيمەتى ئەجناسىدىن چۇن شۇددە باغلاپ ھەفتىرەڭ،
ھوسن بازارى ئارا زاھىر بولۇر كالاسى چوخ.
(ئىسسل رەختىن يەتتە خىل رەڭلىك بەلۇاغ باغلاپتۇ،
گۇزەللىك بازىرىدا ئۇنىڭ قىممىتى يۇقۇرى.)

ساللانىپ چۇن جىلۋە ئەيلەر خەلقنى ۋالە قىلۇر،
ھەم قەدى رەئناسى ھەم ئەندامى روھ ئەفزاسى چوخ.
(ھەر يانغا تاشلىنىپ جىلۋە قىلىپ ماڭسا گۇزەل بوي،
روھلاندۇرغۇچى بەدەن - بەدىنى ھەممىنى شەيدا قىلىدۇ.)

لەئلىدىن كام ئىستەرەم، نى چارە يەتسە كوڭلومە،
كىرپىگىنىڭ نەيزەسىدىن زەخم ئىلە ئىزاسى چوخ.
(لېۋىدىن بەھرى ئالاي دىسەم، ئامال قانچە، كىرپىك نەيزىسىدىن
كوڭلۇمگە يېتىدىغان زەخمىسى، ئازارى كوپ ئىكەن.)

بەس باھادىرۇەش ئىرۇر، لىكىن مۇلايىم ھەم ئىرۇر،
كىم نەۋائى كوڭلىگە توشمىش ئانىڭ ۋەسۋاسى چوغ.
(ئوزى باتۇر مىجەز، لېكىن مۇلايىم ئىكەن. شۇڭا ناۋايىنىڭ كوڭلى
ئۇنىڭ نۇرغۇن ئىزىنتقۇلىغا دۇچكەلدى.)

يوق ماڭا يۇز يىلدا ئۇل مەھۇەشقە بىر سوز دەرگە ھەد،
بولسا بىر سوز دەرگە ھەد، ئۇل ھەم ئىرۇر يۇز قاتلا رەد.
(مېنىڭ ئۇ ئاي يۇزلىككە يۇز يىلدىمۇ بىر ئىغىز سوز قىلىشقا
ھەددىم يوق، ئەگەر بىر ئىغىز سوز قىلىشقا ھەددىم بولسا،
يۇز قېتىم رەت قىلىندۇ.)

مېھرى خۇد يوق، لىك ئەمدەن زاھىر ئەيلەر ئىلتىپات،
كىم خەلايىق جانىمە قەبىد ئەيلەگەيلەر يەب ھەسەد.
(مېھرىغۇ يوق، لېكىن ئەتەي ئىلتىپات كورسەتكەن بولىدۇ،
شۇنىڭغىمۇ باشقىلار ھەسەت قىلىپ جېنىمنى قەستلەيدىكەن.)

تۇرفەراق بۇ كىم، قىلىب ئالەمنى جانىم دۇشمەنى،
دوستلۇق ئىزھارى ھەر مەجلىسدە ئەيلەر بىئەدەد.
(شۇنىسى تېخىمۇ غەلىتىكى، يىغلىشتا بەكمۇ دوستلۇق ئىزھار قىلىپ،
ئالەمنى مېنىڭ دۇشمىنىمگە ئايلاندۇرىدۇ.)

شەك ئەمەسكىم، بولغوسىدۇر يارلار بى ئېئتىماد،
ھەر قاچان يار ئاللىدا ئەغيار بولسا موئتەمەد.
(شۇبھىسىزكى، يار ئالدىدا ھەمىشە ياتلار ئىشەنچىگە ئىگە بولسا،
يارلار ئىشەنچىسىز بولۇپ قالىدۇ.)

ئومر يەڭلىغ بۇەفادۇر خەلق گويا، ئەي خىزىر،
چەكتى زۇلقەرنەين يەئجوج بۇەفا ئاللىدە سەد.

(ئەي خىزىر، كىشىلەر خۇددى ئومۇرگە ئوخشاش ۋاپاسىز ئىكەن، زۇلقەرنەين ① سەددى ئىسكەندەرنى ۋاپاسىز يەجۇجىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن سوقتۇرغان ئەمەسمۇ.)

ئەي، خوش ئولكم، گوشە تۇتقاي ئويلەكىم، تاپىلماغاي،
ئاختارىب دەۋرانىنى دەۋر ئەھلى ئەزەلدىن تا ئەبەد.
(زامان ئەھلى ئەزەلدىن ئەبەتكىچە زامانىدىن ئاختۇرۇپ تاپالمايدىغان بىر بۇلۇڭنى ماكان تۇتسا شۇنىسى ياخشى.)

ساقيا، ئەبنايى دەۋران جەۋرىنىڭ پايانى يوق،
ئويلە ساغەر تۇتكى، زايىل ئەيلەگەي هوشۇ خىرەد.
(ئەي ساقى، زاماناشلارنىڭ جەۋرىسى چەكسىز ئىكەن، شۇنداق بىر قەدەھ تۇتقىنكى، ئەقلى - هۇشۇمنى يوقىتۇپتەي.)

تا بولاي ئول نەۋئ لايەئقەلكى، كەلمەي هالىمە،
قىلسا يۇز فەرهاد ئىلە مەجنۇن نەسىھەتدىن مەدەد.
(شۇنداق ئەقلىمنى يوقىتايكى، يۇزلەپ پەرهات بىلەن مەجنۇن نەسىھەت قىلىپ مەدەت بەرسىمۇ، هۇشۇمغا كەلمەي.)

ئەي نەۋائى، ئالەم ئەھلى جەۋر ئېتەردە تەڭ ئېرۇر،
خاهى شاهى چەرخ قەدرۇ، خاهى - ماهى سەرۇ قەد.
(ئەي ناۋايى، ئالەم ئەھلى، مەيلى يۇقۇرى مەرتىۋىلىك شاھ بولسۇن، مەيلى ئاي يۇزلۇك سەرۋى بويلۇقلار بولسۇن، جەۋر سېلىشتا ئوخشاش ئىكەن.)

---

①زۇلقەرنەين — (ئىككى مۈڭگۈزلۈك) — ئىسكەندەرنىڭ لەقىمى.

ۋەسلىدىن نەۋمىد ئىكەن چاغدا فىراقى كويدۇرۇر،
چۈنكى بولدى ۋەسل ئومىدى، ئىشتىياقى كويدۇرۇر.
(ۋىسالىدىن ئۈمىت ئۈزگەن چاغدا، پىراقى كويدۇرىدۇ، ۋىسال ئۈمىدى هاسىل بولغاندا، ئىشتىياقى كويدۇرىدۇ.)

تۇرغالى بىرلە بىر ئاتەشپارەدۇر ئول شوخكم،
يوقۇ باردىنى ئانىڭ باشتىن - ئاياقى كويدۇرۇر.
(ئۇ گۈزەلنىڭ تۇرغان - پۇتكىنى بىر پارچە ئوت، باشتىن - ئايىغىچە هەممىسى يېرى بارۇ - يوقۇمنى كويدۇرىدۇ.)

ئاتەش سىراب لەئلى جانغا ئوت سالسا، نىتاڭ،
كم مېنى ئول ئوت بىلە سۇ ئىتتىفاقى كويدۇرۇر.
(ئوت بىلەن سۇغۇرۇلغان لېۋى جىسمىغا ئوت سالسا، ئەجەپ - لەنمىگۈلۈك، چۈنكى مېنى بۇ ئوت بىلەن سۇنىڭ ئىتتىپاقى كويدۇرىدۇ.)

خالىن ئول يۈز ئورتەمىشكم فىتنەئى دەۋران ئارا،
كم جەهان ئەهلىن جەهاننىڭ ئېهتىراقى كويدۇرۇر.
(جاهاننىڭ ئوت ئېلىشى جاهان ئەهلىنى كويدۇرگىنىدەك، دۇنياغا غۇلغۇلا سالغۇچى يۈزى خالىنى ئورتەپتۇر.)

بەزمە ئارا كويمەكدىن ئۈزگە يوق نەسىبم، نىگەكم،
خاهى گۈلگۈن بادە، خاه ئول تۇرفە ساقى كويدۇرۇر.

(بەزمىدە كويمەكتىن باشقا نەسۆەم يوق، چۈنكى گۈلرەڭ
مەيمۇ كويدۇرىدۇ، ساقمۇ ئاجايىپ كويدۇرىدۇ.)

ئىشق بىر ئوتدۇركى كۆڭلۈمدۇر ئاڭا ئاتەشكەدە،
ئول ۋىساقتن كويدۇرۇر، بىزنى ۋىساقى كويدۇرۇر.
(ئىشق بىر ئوت، كۆڭلۈم ئۇنىڭ ئوتخانىسى،
ئۇ خانىسنى كويدۇرىدۇ. بىزنى خانىسى كويدۇرىدۇ.)

سالماق ئوت بارلاس ۋە تارخان ئارەزى نى سۇدكم،
بىزنى كويگەن چىھرە بىرلە بىر يەساقى كويدۇرۇر.
(بارلاس بىلەن تارخان جامالى ئوت چېچىشتىن نىمە پايدا؟
بىزنى كويگەن چىرايى بىلەن بىر جازاسى كويدۇرىدۇ.)

كويدۇرۇرغە ئەلنى ھەم گاھى قىلۇرلار ئىتتىفاق،
يوقكى يالغۇز ئالەم ئەھلىنىڭ نىفاقى كويدۇرۇر.
(كويدۇرۇش ئۈچۈن كىشلەرنى بەزىدە توپلايدۇ،
ياق، پەقەت كىشلەرنىڭ پارچىلىنىشى كويدۇرىدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئاشق ئولدۇڭ، بىلكى، ئالەم مولكىنى
ئىشق ئېتىپ تاراج ھەرنى قالسا باقى كويدۇرۇر.
(ئەي ناۋايى ئاشق بوپسەن، شۇنى بىلگىنكى، ئىشق ئالەم مۇلكىنى
بۇلاڭ - تالاڭ قىلىپ، نىمە قالسا شۇنى داۋاملىق كويدۇرىدۇ.)

ئەي كۆڭۈل، دۇشمەنلەر ئانچە مىكر ئىلە فەن قىلدىلەر،
كىم ۋەفالىغ دوستىنى جانىمغە دۇشمەن قىلدىلەر.
(ئەي كۆڭۈل، دۇشمەنلەر شۇنچىلىك ھىلە - مىكرى ئىشلەتتىكى،
ۋاپادار دوستلارنى جېنىمغا دۇشمەن قىلدى.)

دۇد باشمدىن چىقار گويا كى ھىجران تاشدىن،
ياغدۇرۇپ ھەريان بۇ گونبەز ئۇزرە رەۋزەن قىلدىلەر.
(بېشىمدىن تۇتۇن چىقتى، گويا كى ھىجران ھەر ياندىن تاش
ياغدۇرۇپ، بۇ گۇمبەزنى (باشنى) تېشۇەتكەندەك.)

باشىمە جۇلدە ساچ ئېرمەسكى، زاغ ئەيلەپ غۇلۇ،
زەخمىلەردىن توئمە ئىستەرگە نىشمەن قىلدىلەر.
(بېشىم ئۇستىدە چاچ ئەمەس، بەلكى ئۇ يەرگە قاقلىدىغان
قاغا - قۇزغۇنلار يارىلاردىن ئۇزۇق ئىزلەپ ئۇۇا سېلىۇالغان.)

ھەجر شامىدىن ئاسىب گەردۇن قارا كىز بوينۇمە
سۇبە چاك ئەيلەپ ياقا ھالىمغە شۇەن قىلدىلەر.
(پەلەك جۇدالىق قاراڭغۇلىغدىن بوينومغە قارا كىگىز ياپتى،
سۇبھى ياقىسىنى يىرتىپ، مېنىڭ ھالىم ئۇچۇن ناله قىلدى.)

ئۇچمىش ئېردى ئىشق ئوتى خەسەك تەنمنى دەردۇ شەۇق،
كويدۇرۇپ گويا بۇ تۇپراغ بىرله رەۋشەن قىلدىلەر.

(ئىشق ئوتى ئوچۇپ كېتىۋاتاتتى، بىراق دەرت ئوتى ئەخلەتتەك تېنىمنى تۇپراق بىلەن قوشۇپ كويدۇرۇپ، يالقۇنجاتتى.)

بادە تۇتكم، ئەھلى ھىكمەت چەرخ بىمېھر ئىركەنمن،
جام دەۋرى خەتلەرى بىرلە مۇبەرھەن قىلدىلەر.
(مەي تۇتقىن، ھىكمەت ئەھلى پەلەك چاقىنىك شەپقەتسىز ئىكەنلىگىنى، قەدەھ چورىسىگە ئېنىق پۇتۇپ قويغان.)

ئەي نەۋائى، كەئبە تۇت يادەيرىكم، ئەھلى جەھان،
جۇرمۇ غەمدىن بۇ ئىككى مەنزىلنى مەئمەن قىلدىلەر.
(ئەي ناۋايى، يا كەئبەگە بار، ياكى شاراپ خانىغا، چۈنكى جاھان ئەھلى گۇنا ۋە غەم سەۋىۋىدىن بۇ ئىككى مەنزىلنى ئارامگاھ قىلغان.)

ئانچە كۆكلۈمنى جۇنۇنۇ ئىشق يەغما قىلدىلەر،
كىم مېنى دىۋانەنى ئالەمغە رەسۋا قىلدىلەر.
(ئىشق ۋە جۇنۇنلۇق كۆكلۈمنى شۇنچە تالان ـ تاراج قىلىشتىكى، مەن دىۋانىنى ئالەمگە رەسۋا قىلۋەتتىشتى.)

خەلق بەزى كۆلدى، بەزى ئىبرەت ئالىب يىغلادى
ھەر قاچان مۇفرىت جۇنۇنومنى تاماشا قىلدىلەر.
(بەزىلەر كولدى، بەزىلەر ئىبرەت ئېلىپ يىغلىدى، قانداقلا بولمىسۇن، مېنىك چېھىكىدىن ئاشقان جۇنۇنلىغىمنى تاماشا قىلىشتى.)

غەمزەسى ھەردەمكى خۇنى ئىستەدى، توكمەككە قان
كوزلەرى مەن قانى تولغان ساری ئما قىلدىلەر.
(جىلۋىسى ھەمىشە قانىغا خۇشتار، كوزلىرى قان توكۈش قەستىدە، مەن قانغا بۇلغانغۇچىنى كورىستىپ تۇردۇ.)

مەن گەداكم ۋەسل ئۇچۇنكم كوردىلەر يۇز تىغى قەتل،
شەھلەر ئانىكم خەيالىدا تەمەننا قىلدىلەر.
(مەن گاداي ۋىسال ئۇچۇن يۇزلەپ تىغ زەخمىگە ئۇچرۇدۇم، شاھلار شۇنداق قىلىشنى كۆڭلىگە پۇككەن ئىكەن.)

گويىيا كورگەچ مېنى مۇڭلۇغ، ھۇجۇم ئەتتى رەقىب،
ئويلەكم ئىتلەر گەدا كورگەندە غەۋغا قىلدىلەر.
(خۇددى ئىتلار گادايىنى كورگەندە قاۋاشقانىدەك، دۇشمەنلەر مېنى مۇڭلۇق ھالەتتە كورۇش بىلەن ھۇجۇمغا ئوتتى.)

مەن‌چۇ ئاسراي ئالمادىم سىرىمنى، نەيلەپ ھەسب ئېتەي،
دۇشمەن ئايىن دوستلار گەر ئاشكارا قىلدىلەر.
(مەن سىرىمنى ساقلىيالمىدىم. ئۇنى دوستلار دۇشمەنلەرچە
ئاشكارا قىلۇەتكەن ئىكەن، نىمە دېگۈلۈك.)

ۋەھ نى زۇلۇم ئېردىكى كوزگە ساري سالدىڭ تىغى زۇلم،
ھەر نەچە كىم جان بىلە كۆكلۈم تەۋەللا قىلدىلەر.
(زۇلۇم تىغىنى جان ۋە كۆكلۈم ئارزۇ قىلىپ تۇرسا، سەن ئۇنى
باشقىلارغا سانجىدىڭ، بۇنىسى بەك زۇلۇم بولدى.)

بادە ئىچكىم، غوسسەدىن فەرد ئولدىلەر ئول خەيلكىم،
بۇ كوھەن دەير ئىچرە مەيلى جامۇ سەھبا قىلدىلەر.
(مەي ئىچ بۇ كونا دونيادا جام ۋە مەيگە بىرىلگەنلەرلا غەم-
قايغۇدىن خالى بولدى.)

ئەي نەۋائى، بەرگىل ئۇزلۇك نەقدى قىل كەسبى فەنا
كىم ئالارسۇدئەيلە دىلەركىم بو سەۋدا قىلدىلەر.
(ئەي ناۋائى، شەخسىيەت دەسمايىسىنى بېرىپ، يوقۇلۇش
كەسپىكە كىر، مۇشۇنداق سودا بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار پايدا
تاپىدۇ.)

ھەجر ئارا قالمىشمەن، ئەي ساقى، لەبالەب جام بەر،
دەمبەدەم شوئلەمغە سۇ قۇيماق بىلە ئارام بەر.
(ئەي ساقى، ھىجرانلىقتا قالدىم، جامنى تولدۇرۇپ مەي بەرگىن،
ئوتۇمنىڭ ئۈستىدە ئۆزمەي سۇ قۇيۇپ ماڭا ئارامليق بەر.)

بىر يۈزى گۈل فۇرقەتى ئەشكمنى رەڭگىن ئەيلەمىش،
ساغەرى گۈلرەڭ ئىچىدە بادەئى گۈلفام بەر.
(بىر گۈل يۈزلۈكنىڭ پىراقى كوز يېشمنىڭ رەڭگىنى قىزىل
قىلۇەتتى، گۈلرەڭلىك قەدەھكە گۈلرەڭ مەينى قۇيۇپ
بەرگىن.)

ئەي سالامەت ئەھلى، ئوت مەيخانەدىن، يا مەن كەبى،
مەيغە سەججادىڭ گەرەۋ قوي، تەرك نىكۇنام بەر.
(ئەي ساق كىشىلەر مەيخانىدىن ئوتۇپ كېتىڭلار، يا بولمىسا
ماڭا ئوخشاش جەينەمازنى مەي ئۈچۈن گوروگە قويۇپ، يامان
ئاتلىق بولۇڭلار.)

دەيردىن سەرخۇش چىقىپ يۈز ناز ئىلە ئەي موغبەچە،
ئەھلى تەقۋا ئىچرە ئوت سال بالشى ئىسلام بەر.
(ئەي مۇغبەچە، مەيخانىدىن مەسخۇش چىقىپ، يۈز ناز بىلەن
سوپىلارنىڭ ئىچىگە ئوت سال، ئىسلامنىڭ پۇلىنى تولە.)

تارتتىم يىللەر خۇمارى ھەجر ئارا ناكاملىق،
رەھم ئېتىب بىر قاتلە لەڭلىك بادەسىدىن كام بەر.

(يللار بويى هىجران خۇمارى ئىچىده مەھرۇملۇق تارتتىم، رەھمى قىلىپ بىرەر قېتىم لېۋىك شارابىدىن ئىچكۈزسەڭچۇ؟)

تەلبەلىكدىن بىلمەيدىم، نى ئەرز قىلدىم، ئەي رەسول،
تەگرى ھەققى، ئاللىدا ئەيتۇرده سەن ئەندام بەر.
(تەلۋىلىكتىن ئەرز ئېيتىشنىمۇ بىلمەيمەن، ئەي ئەلچى، خۇدا ھەققىده دەيدىغىنىمنى ئۇنىڭ ئالدىدا سەن تۈزۈك دەپ بەرگىنە.)

ئەي نەۋائى، سەن گەداغە ئۇيلە سىم ئەندامدىن
ۋەسلىنىڭ ئىمكانى يوق، تەركى خىيالى خام بەر.
(ئەي ناۋايى سەن گادايغا ئۇ كۈمۈش بەدەننىڭ ۋەسلىگە ئېرىشىش ئىمكانى يوق، شۇڭا خام خىيالىڭدىن كەچ.)

ھورىكى، مېنىڭ جانىمە ئافەت يېتىلىبدۇر،
توبى كەبى قەد بىرلە قىيامەت يېتىلىبدۇر.
(ئۇ ھور - پەرى مېنىڭ جېنىمغا ئاپەت بولۇپ يېتىلىپتۇر، توبى دەرىخىدەك سۇمباتى بىلەن قىيامەت كوتۇرۈپتۇ.)

ئۇششاق كوزىدىن دۇررى گوھەرنى ئاقىزورغە
بىر بەھرى جەفا، كانى مەلامەت يېتىلىبدۇر.
(ئاشقلار كوزىدىن دۇررى گۆھەر ئاققۇزۇش ئۈچۈن گۈزەللىك كانى بىلەن جاپا دېگىزى پەيدا بوپتۇ.)

لەگلىك مەيكم سورغالى دۇئانە بولوبمەن،
شېرىن كورۈنۇر، لىك بەغايەت يېتىلىبدۇر.
(لېۋىك شارابىنى تىلەيدىغان دۇئانە بولدۇم، ئۇ كورۈنوشىدىنلا شىرىن، تازا ۋايىغا يېتىپتۇر.)

ئىشقىك چەمەنىده نى تەرەب شاخىكى ئەكتىم،
ھەر بىرسى بىر نەخلى مەلامەت يېتىلىبدۇر.
(ئىشقىك چۈمەنزارلىغىدا شاتلىق شېخىنى ئەكىكەن ئىدىم، ھەر بىر شېخىدا تاپا - تەنە مېۋىسى يېتىلىپتۇر.)

يۇز دەررەچە سەرگەشتەلىگىم بولسا نىتاڭكم،
يۇز مېھرىدىن ئول شوخ زىيادەت يېتىلىبدۇر.

(سەرسانلىغىم يۇز ھەسسە ئاشسا، تاڭ قالمىغۇلۇق، چۈنكى ئۇ شوخ يۇز قۇياشتىنمۇ زىيادىراق يېتىلىپتۇ.)

بۇ باغ ئارا قالمايدۇر ئەجەل يېلىدىن ئازاد،
ھەز گۈلگەكى سەۋسەن كەبى قامەت يېتىلىبدۇر.
(بۇ باغدا ھەر بىر گۈلگە سەۋسەر گۈلدەك قامەت پۈتۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئەجەل شامىلغا ئۇچرىماي قالمايدۇ.)

ھىجران غەمىدىن ۋەھىم ئەتىو شۇكر ئەيلە نەۋائى
بولەھزەكى ۋەسلىغە سەلامەت يېتىلىبدۇر.
(ناۋايى ھىجران غېمىدىن قورققىن، ئەمما شۇكرى قىلغىنكى، شۇ تاپتا ۋىسالغا ئىمكانىيەت تۇغۇلۇپتۇ.)

يانا سەنسىز ئاھ ئوتى شوئلە زەندۇر،
كى گەردۇنغە ھەر ئۇچقۇن ئاتەش فىگەندۇر.
(سېنىڭسىز يەنە ئاھىم ئوتى يالقۇنجىدى، ئۇچقۇنلىرى ئاسماندا چاقماق بولۇپ چاقنىدى.)

كىرىپ كۆلبەم ئىچرە كۆلۈ ئوتنى كورسەڭ،
بۇ سوزان كوڭۈل. ئول بىر ئازۇردە تەندۇر.
(ئويۇمگە كىرىپ، ئوت ھەم كۆلىنى كورسەڭ، ئۇنىڭ بىرسى كويگەن كوڭلۇم، بىرسى ئازار يىگەن تېنىم.)

دىمە لالەگۇن ھوللە ئىچرە ئولوبمەن،
كى ئىشقىڭ شەھىدىغە قانلىغ كەفەندۇر.
(مېنى لالىرەڭ شايى تون كېيىپتۇ دىمە، بۇ ئىشقىڭنىڭ شەھىتى ئۇچۇن قانلىق كېپەن.)

قايان بولسا كوڭلۇم ئويىن دەردىڭ ئىستەر
نىدىنكم، مۇسافىرغە مەيلى ۋەتەندۇر.
(خۇددى موساپىر ۋەتىنگە ئىنتىلگەنىدەك، دەردىڭ نەدە بولمىسۇن مېنىڭ كوڭلومنى ئىزلەيدۇ.)

فەلەك شوخىدىن مەھر كوز تۇتما، نېۋچۇن
كى، جەۋرى ئاڭا شۇۋە، جەفا ئاڭا فەندۇر.

(پەلەك گۈزەلدىن شەپقەت كۈتمە، چۈنكى ئۇنىڭ ئادىتى
جەۋىر، ھۈنىرى جاپا.)

نەۋائى ھەزىن بولسا باغ ئىچرە، تاڭ يوق،
كى سەنسىز بۇ مەھزۇنغە بەيتولھەزەندۇر.
(ناۋايى باغ ئىچىدە غەمگە پاتسا، ھەيران قالمىغۇلۇق، چۈنكى
سېنىڭسىز باغ ئۇنىڭ ئۈچۈن غەم خانە.)

قەدىڭ تۇز، نەخلى گولزارى ئىرەم تۇز،
كى تۇز ئەشياغە بولمىش سايە ھەم تۇز.
(قەددىڭ تۇز، ئىرەم باغ گۈلزارىنىڭ كوچەتلىرىمۇ تۇز،
چۈنكى تۇز نەرسىنىڭ سايىسىمۇ تۇز بولىدۇ.)

مەگەر كىم زۇلغىنى چەكسەم تۇز ئولغاي،
يوق ئېرسە بولماس ئانچە پىچۈخەم تۇز.
(جاپادىن تولغۇنۇپ، پۈكۈلگەن تېنىم، پەقەت چېچى
بىلەن چەككەندىلا تۇزلىنىدىغان ئوخشايدۇ.)

سىرىشكىمدىن قەدىڭ مەيل ئەتتى ھەريان،
كى قالماس ئوق ھەۋا بولغاندا نەم تۇز.
(كوز يېشىمدىن قەددىڭ ھەر تەرەپكە ئېگىلدى،
ھاۋا نەم بولغاندا ئوق ئېگىلمەي قالمايدۇ.)

نىتاڭ، گەر تۇز چېكەرمەن شوئلەئى ئاھ،
كىرەڭ چۈن ئىشق خەيلىدە ئەلەم تۇز.
(ئاھىم ئوتىنى تۇز ئورلەتسەم، ئەجەپلەنمەڭلار،
چۈنكى ئىشق لەشكىرى تۇغىنى تۇز كوتىرىش كېرەك.)

مۇقەۋۋەس چەرخ ئاھىمدىن خەم ئولمىش،
كىم ئول ئوقنى ئاتارمەن دەم - بەدەم تۇز.

(يادەك پەلەك ئاھىمدىن شۇنداق ئېگىلىپ كەتكەن، چۈنكى
مەن ئوقۇش شۇنىڭغا تونۇرلاپ ئاتقان.)

رىيا يولىدا گەرخۇد پىچۈخەم بار،
قەدەم قويىكسم، ئېرۇر دەشتى ئەدەم تۈز.
(رىياكارلىق يولى ئەگىر - توقاي، يوقۇلۇش
دەشتى تۈز، شۇ يولغا قەدەم قوي.)

بۇ دەير ئىچرە نەۋائى، ئەي مۇغەننى
نەۋائى نالەسىدىن زىرۇ بەم تۈز.
(ناۋايى مەيخاندا، ئەي سازەندە، زىل ھەم بوم
تارلىرىڭ بىلەن "نەۋا" مۇڭىغا چال.)

نازىنىنلىق باغىدا قەددىڭ نىھال ئەي سەرۋ ناز،
پەرۋەرىش تاپىب نىياز ئەھلى توكەردە ئەھلى راز.
(ئەي گۈزەل، قامىتىڭ نازىنىنلىق بېغىنىڭ كوچىتى، بۇ كوچەت
يالۇرگۈچىلەر ئۈز قەلبىنى توككەندە پەرۋىش تاپقان.)

ئىشق سوزىدىن نىگە كويدۇڭ دىيان ئەيب ئەيلەمەڭ،
زولم ئېرۇر نېۋچۇن چاقىندىن قىلمادىڭ دەپ ئىھتىراز.
(نىمە ئۈچۈن ئىشق ئوتىدا كويدۇڭ دەپ ئەيىپلىمەڭ، نىمىشقا
چاقماق چۇشۇشىدىن ئىھتىيات قىلمىدىڭ دىيىش ئادەمگە زۇلۇم
بولىدىكەن.)

سەرۋنازىم نىچەكىم ھەرلەھزە يۇزمىڭ ناز ئېتەر،
نىتكەمەن كورگۈزمەيىن ھەر نازىغە يۇزمىڭ نىياز.
(گۈزىلىم ھەر نەپەسته يۇزمىڭ ناز - جىلۋە كورسىتىپ تۇرسا،
ھەربىر ناز - جىلۋىسى ئالدىدا يۇزمىڭ يىلىنماي قانداق
قىلمەن.)

بۇيلەكىم ھەق نۇرى زاھىردۇر يۇزۇڭدە بولمىغاي،
قىلمەقىقەت سىرى ئىشقىڭغە خەيال ئەتمەڭ مەجاز.
يۇزۇڭدە ھەقىقەت نۇرى چاقناپ تۇرسا، ئىشقىڭنىڭ سىرىنى
بىرەر نەرسىگە ئوخشۇتۇپ تەسەۋۇر قىلغىلى بولمايدىكەن.)

شەمئ ئۈرتەر دىمەگىل پەرۋانەنى كىم، بىلدىكىم
شەمئغە پەرۋانە كوڭلى ئوتىدا ئېرمەس گوداز.

(چىراق پەرۋانىنى كويدۇرۇۋېتىدۇ دېمە، چۈنكى پەرۋانىنىڭ
كۆڭلى چىراق ئوتىدا كويىدىغان نەرسە ئەمەس.)

خەم بولۇپ يەر ئوپمەكىم كويىدا ھەر ياندىن نى ئەيب،
كەئىبەغە جائىزدۇرۇر ھەر ساردىن قىلسا نەماز.
(ئۇنىڭ كوچىسىدا ھەريان ئېگىلىپ يەرنى سۈيمىگىم ئەيىپ ئەمەس،
چۈنكى كەبىغە قايسى تەرەپتىن تۇرۇپ نامار ئوقۇسا بولىۋېرىدىغۇ.)

راستلارنىڭ چۈن خوراسان ئىچرە يوقتۇر ھورمەتى،
ۋەقىت ئېرور قىلساڭ نەۋائى ئەمدى ئاھەڭگى ھىجاز.
(راستچىلارنىڭ خوراساندا ھورمىتى يوق ئىكەن،
ئەي ناۋايى، ئەمدى مەككىگە يول سالمىدىغان ۋاقتىڭ كەپتۇ.)

قوپ ئەي بادى سەبا، جانان ساری ئەس،
مەسىھ ئەنفاسى يەڭلىغ جان ساری ئەس.
(ئەي تاڭ شامىلى، قوزغۇلۇپ جانان سېرى ئۇچقىن،
ئەيسا نەپەسىدەك جان سېرى ئۇچقىن.)

ئانىڭ كويىدا قىل ئەرزۇ نىياز ھەم،
دەمى ئول رەۋزەئى رىزۋان ساری ئەس.
(ئۇنىڭ كوچىسىدا ئەرز - دات ئوقۇپ،
شۇ ھامان ئۇنىڭ جەننەت بېغىغا قاراپ ئۇچقىن.)

دەمى گۈل بىرلە سۇمبۇل خەيلىدىن ئوت،
زەمانى لالەئو رەيھان ساری ئەس.
(گۈلزار ۋە سومبۇلزارىدىن ئوتۇپ،
ئاندىن لالە رەيھان تەرەپكە ئۇچقىن.)

چۇ ئول گولشەندىن ئولدۇڭ روھ پەرۋەر،
يانىب بۇ كۈلبەئى ئەھزان ساری ئەس.
(ئەشۇ گۈلشەنگە بېرىپ روھلىنىپ كەتتىڭ،
ئۇ يەردىن قايتىپ ھېنىڭ غەمكىن كۈلبەمگە كەل.)

ئېسىدىن بەر تەنىمغە روھ، يەنى
كى بۇ فەرسودەئى ھىجران ساری ئەس.
(مەن جۇدالىقتەن ھالسىزلانغۇچىنىڭ قېشىغا كەلگىن
ۋە بۇ ئۇچۇشتىن تېنىمگە جان بەر.)

فەنا دەشتىدە، ئەي ھىجران سەمومى،
قۇيۇن يەكلىغ بۇ سەرگەردان ساری ئەس.
(ئەي ھىجراننىڭ دىمىق شامىلى، بۇ يوقۇلۇش دەشتىدە
خۇددى قۇيۇنغا ئوخشاش ئۇچۇپ مەن سەرگەردانىنىڭ
قېشىغا كەل.)

نەۋائى چۈن ئولەر، ئەي سەرسەرى ئاھ،
بۇزۇغلۇق قىلغالى دەۋران ساری ئەس.
(ناۋايى ئولىدىغان بولدى، ئەي ئاھىمنىڭ بورانى،
ۋەيرانلىق سېلىش ئۈچۈن پەلەك سېرى ئۈچ.)

ئەي كوڭۇل ھالىمغە ئول ئاي رەھم قىلغۇدەك ئەمەس،
زارلىغ بىرلە ئىشىم ئاندىن ئاچىلغۇدەك ئەمەس.
(ئەي كوڭۇل، ئۇ ئاي مېنىڭ ھالىمغە رەھمى قىلىدىغاندەك ئەمەس،
مۇشكۇل ئىشلىرىم ئۇنىڭدىن ھەل بولىدىغاندەك ئەمەس.)

ئىشقىدا رەسۋالىغىم ئول نەۋئ بولدى فاشكم،
زۇھدۇ ئېسىمەت پەردەسى بىرلە ياپىلغۇدەك ئەمەس.
(ئۇنىڭ ئىشقىدا رەسۋالىغىم شۇ قەدەر پاش بولدىكى، سوپىلىق
ۋە نوموس پەردىسى بىلەن ياپقىلى بولمىغدەك.)

جامى ئىشقىدىن كوڭۇل ئول نەۋئ ئېرۇر مەستۇ خەراب،
كىم قىيامەت بەزمىغە تىگرو ئايىلغۇدەك ئەمەس.
(مەي ئىشقىدا كوڭلۇم شۇ قەدەر ۋەيرانە مەست بولدىكى، تاكى
قىيامەت بەزمىگىچە پىشىلىدىغاندەك ئەمەس.)

ئۇيلە ئىشقى دەشتىدە مەجنۇن كوڭۇل ئاۋارەدۇر،
كىم پەرىلەر ئىستەگەن بىرلە تاپىلغۇدەك ئەمەس.
(ئىشق دەشتىدە كوڭلۇم شۇنچىلىك ئاۋارىكى، پەرىلەر
ئىزدەپ تاپقىلى بولىدىغاندەك ئەمەس ئىكەن.)

ساقيا لەئلىك مەيىدىن گەر ئىلاجى قىلماساڭ،
بۇ خۇماريم لەئل مەي بىرلە يازىلغۇدەك ئەمەس.

(ئەي ساقى لېۋىڭ شارابى بىلەن شېپالىق بەرمىسەڭ
مېنىڭ خۇمارىم قىزىل مەي بىلەن شىشىلمىغىدەك.)

دەرد ئوتىنى قىلغان ھەۋەس ئەۋۋەل كۆڭۈلنى ئورتەيدى،
كىم ئول ئوت ھەرخام كۆڭلىگە ياقىلغۇدەك ئەمەس.
(دەرت ئوتىنى ھەۋەس قىلسا، ئالدى بىلەن كۆڭۈلنى ئورتەيدىكەن، بۇ ئوت ساددە كۆڭۈلگە يېقىلىدىغاندەك ئەمەس.)

ئەي نەۋائى، ئول پەرىۋەشدىن ۋەفا كوز تۇتماغىل،
كىم جۇنۇن ئەھلىنى ئەسلا كوزگە ئىلغۇدەك ئەمەس.
(ئەي ناۋايى، ئۇ پەرى سۈپەتتىن ۋاپا كۈتمە، چۈنكى ئۇ مەجنۇنلارنى كوزگە ئىلمىغىدەك.)

ئاقارا باشلادى باش، توكەلە باشلادى تىش،
سەھەر ياراغىنى قىلغىلكى، تۇشتى باشكە ئىش.
(باش ئاقىرىشقا، چىش توكۈلۈشكە باشلىدى،
بېشىڭغا ئىش چۈشتى، سەپەرگە جابدۇن.)

يىگىتلىگىڭ بارىبان، كەلدى باشكە قارىلىق،
فەنا يولىدا بۇ يەڭلىغ ئىمىش بارىش ۋە كېلىش.
(يىگىتلىك كېتىپ، بېشىڭغا قېرىلىق كەلدى، يوقۇلۇش يولىدىكى بېرىش - كېلىش مۇشۇنداق بولىدىكەن.)

يۈز ئولكى قىرىقدىن ئېللىكگە قويدى، يۈز قىلسا،
مىڭ ئىشدىن بىرىگە ياخشىلىق مەھەل ئېرمىش.
(ياش قىرىقتىن ئەللىككە چىقسا، مىڭ قىلغان بىلەن مىڭ ئىشدىن بىرسىمۇ ئوڭۇشلۇق بولمايدۇ.)

يىگىتلىك ئولدى بەھارۇ كوھولەت ئولدى خەزان،
دىگەن بو سوزنى قارىلىقنى قىشقا ئوخشاتمىش.
(يىگىتلىك باھار پەسلى بولسا، ئوتتۇرا ياشلىق مەزگىلى كۈز.
بۇ سوزنى دىگۈچى قېرىلىقنى قىشقا ئوخشۇتىدۇ.)

نى قىش نىشاتى ماڭا قالدى نى خەزان، نى بەھار،
بەھارىمە چۈخەزان قويدى يوز، خەزانىمە قىش.

(يا قىش خوشاللىق بەرمىدى، يا كوز پەسلى، يا باھار،
باھارىمغا كۆز يۇزلەنسە، كۆز پەسلىگە قىش يۇزلەندى.)

نى تۇرفە ئىشكى براۋچۇن تارىقتى ئومرىدىن
دىسە "ئۇزۇن ياشا" قارغىش ئېيتۇر ئاڭا بۇ ئالقىش.
(ئاجايىپ ئىش، نىمىشقىدۇ، بىرسى تىرىكلىكتىن تويۇپ تۇرغاندا
"ئۇزۇن ياشا" دېيىلسە بۇ ئالقىش ئۇنىڭغا قارغىشتەك سېزىلىدىكەن.)

نەۋائىيا، تۇتار ئەھلى فەنا نەجات يولىن،
ئىرىشىمەك ئىستەر ئىسەڭ ھەم ئالارغا ئېرىش.
(ئەي ناۋايى، پانا ئەھلى نىجاتلىق يولىنى تۇتتى، سەنمۇ
نىجاتلىققا ئېرىشمەك بولساڭ، ئۇلارنى تېپىپ، ئەگەشكىن.)

بىر تاڭ شەيدا كۆڭۈل بىچارە بولمىش،
مەلامەت دەشتىدە ئەۋارە بولمىش.
(بىر تاڭ شەيدا كۆڭلىمىز بىچارە بولۇپ قالدى،
تاپا - تەنلەر دەشتىدە سەرسان بولۇپ يۈرىدۇ.)

ئاڭا بەسكىم ياغار تاش ئۇستىدە تاش،
تەنىدە يارە ئوزرە يارە بولمىش.
(ئۇنىڭغا تاش ئۇستىگە تاش يېغىپ، تېنىدە
جاراھەت ئۇستىگە جاراھەت پەيدا قىلدى.)

ئۇرارغە دەم - بەدەم خارەغە باشىن،
سوڭەكلەر ئاندە پارە - پارە بولمىش.
(باش - كوزىنى تاشلارغا ئۇرۇۋېرىپ،
سۇڭەكلىرى پارە - پارە بولۇپ كەتتى.)

بەلا تاغى ئارا يانقاندا بىمار،
خىرەد سەنجابى خارو - خارە بولمىش.
(بالا تېغىدا ئاغرىپ يانقىنىدا ئەقىل - ھۇش
مانۇغى ئۇنىڭغا تاش - تىكەن بولدى.)

قارا قىلدى نىچۇككىم روزگارىم،
ئانىڭ ھەم روزى گارى قارا بولمىش.

(روزی گارىمنى قارا قىلىۋەتكەن ئىدى،
ئۇنىڭمۇ روزى گارى قارا بولار.)

قەدەھ خۇرشىدى قانىكىم، غەمدىن
سىرىشكىم كەۋكەبى سەييارە بولمىش.
(قەدەھ قۇياشى نەدىدۇ؟ ئۇنىڭ دەردىدە كوز
ياشلىرىم سەييارە يۇلتۇزلارغا ئايلاندى.)

ناۋائى چارەدىن كوپ دىمە سوزكىم،
غەمىڭغە چارەسىزلىغ چارە بولمىش.
(نەۋايى، چارە توغرىلىق كوپ باش قاتۇرما،
غېمىڭنىڭ چارىسى چارەسىزلىق.)

يۇزىڭ ھەجرىدە كىم چەكتى فىغانۇ زارىمەن يەڭلىغ،
كىم ئاچتى يۇزدە گۇلگۇن ئەشكىدىن گۇلزارىمەن يەڭلىغ.
(سېنىڭ جامالىڭ پىراقىدا كىم مېنىڭدەك ئاھ - پۇغان چەكتى؟،
كىم گۇلرەڭ ياشلىرى بىلەن يۇزىدە ماڭا ئوخشاش گۇلزار پەيدا قىلدى؟)

ئەگەر ئوششاقنى بىرتىغ ئىلە ھوسن ئەھلى قەتل ئەتتى،
كىشى ھىجرانغە قالىپ ئولمادى دىشۋارىمەن يەڭلىغ.
(گۇزەللەر ئاشىقلارنى بىر تىغ بىلەنلا ئولتەردى، ئەمما ماڭا ئوخشاش ھىجرانلىققا يولۇقۇپ تەس كۇنگە قالغان ئادەم يوق.)

فىراق ئەھلى ئەگەرچە ئولمەك ئىستەر، ئەي ئەجەلكىم كەل،
ئەمەس سەندىن كىشى بۇ ئىشتە مىننەتدارىمەن يەڭلىغ.
(جۇدالىقتا قالغانلار ئولۇشنى خالايدۇ، ئەي ئەجەل يېتىپ كەلگىن،
بۇ ئىشتا سەندىن ھېچكىم مېنىڭدەك مىننەتتار بولمايدۇ.)

كوزۇڭ قەتل ئەيلەپ ئەل قانىن كوپ ئىچتى جەۋر ئىلە،
ئەسىرى تاپمادى ئول قاتىلى خۇنخار مەن يەڭلىغ.
(كوزۇڭ قىيناپ، قاتىللىق قىلىپ كىشىلەرنىڭ قېنىنى كوپ ئىچتى، بىراق، بۇ قانخور قاتىل ماڭا ئوخشاش ئەسىرنى تاپقىنى يوق.)

مەجانىن بولدىلەر ئەتفال تاشىدىن كوپ ئازوردە،
ۋەلى باشتىن - ئاياق پۇر بولمادى ئەفكارىمەن يەڭلىغ.

(مەجنۇنلار باللار ئاتقان تاشلاردىن كوپ ئازار يىدى، براق ماڭا ئوخشاش باشتىن - ئاياققىچە ياردىلانغىنى يوق.)

براۋنى، ئەيكى، سۆمەك ئارزۇ قىلدىڭ، ھەۋاسدا،
ئىلىكىدىن ئىختىيارىڭ بەرمەگىل زىنھارمەن يەڭلىغ.
(ئەي برەۋنى سۆيۈشنى ئارزۇ قىلغان ئىكەنسەن، ئۇنىڭ
ھەۋىسىدە ماڭا ئوخشاش ئىختىيارىڭنى ئىلكىڭدىن بېرىپ قويمىغىن.)

كىشى بەدخۇيلەر ئىشقىدىن ئەتسەڭ ئىھتىراز ئەۋلا،
يوق ئىرسە كورگۈسى ھەرلەھزە يۈز ئازارمەن يەڭلىغ.
(كىشى خۇيى يامانلارنىڭ ئىشقىدىن ھەزەر قىلغۇلۇق ئىكەن، بولمىسا ماڭا ئوخشاش ھەر نەپەسته يۈز ئازار كورىدۇ.)

قىلار بولساڭ زەمانە قايغۇسى دەفئىغە بىخودلىغ
كېرەك بولسا مەقامىڭ كۇلبەئى خوممار مەن يەڭلىغ.
(زامان قايغۇسىدىن قۇتۇلاي دىسەڭ بىخوت بولۇش لازىم،
شۇڭا ماڭا ئوخشاش مەيخانىنى مۇقىم ماكان تۇتقىن.)

نەۋائى، گەر خىرەد مۇلكىدە سەۋدادىن بەتەڭ ئولساڭ،
قەدەم ئۇرغىل فەنا دەشتىدە مەجنۇنۋارمەن يەڭلىغ.
(ناۋايى، ئەقىل شەھرىدە سودايىلىق دەستىدىن سەقلىپ قالساڭ،
ماڭا ئوخشاش مەجنۇنلارچە يوقۇلۇش دەشتىگە قەدەم قوي.)

نى ھەددىم بار ئاتىڭنىڭ پايبوسىن مۇددەئا قىلماق،
ماڭا بەسدۇر مۇيەسسەر ئولسە يەرئوپمەك، دۇئا قىلماق.
(مېنىڭ ئېتىڭنىڭ تۇيىغىنى سۆيۈشنى تەلەپ قىلىشقا ھەددىم بارمۇ،
ئۇنىڭ باسقان يېرىنى سۆيۈپ دۇئا قىلسام، ماڭا شۇمۇ يېتەرلىك.)

ئاياغىڭدۇر ماڭا ھاجەتكى، گام ئۇرغاي مېنىڭ ساڭى،
ساڭا ئاساندۇرۇر بۇ ھاجەتىم جانا، رەۋا قىلماق.
(ئەي جانان مەن شۇنىڭغا ھاجەتمەنكى، مەن تەرەپكە ئاياق باسساڭ
سەن ئۇچۇن ئاسانغۇ، بۇ ھاجىتىمدىن چىقساڭ نىمە بولار!)

تىلۇ خامەم جەھانىنى تۇتتى، ئەما ھوسنۇڭغا ئىشقىم
قەلەم ھەم ئەيلەي ئالماس نەقشۇ تىل داغى ئەدا قىلماق.
(تىلىم، قەلىمىم ئالەمگە مەشھۇر، براق، ھوسنۇڭ ۋە ئىشقىمنىڭ
تەرىپىنى قەلىمىم تەسۋىرلىيەلمەيدۇ، تىلىم ئادا قىلالمايدۇ.)

كوزۇ قاشىڭ كوڭۇلنىڭ روزگارىنكىم قارا قىلدى،
كېرەك شۇكر ئەتمەسە زاھىر يۈزىن داغى قارا قىلماق.
(كوزۇڭ، قېشىڭ كوڭۇل روزىگارىنى قارا قىلدى، ئۇنىڭ روشەن
يۈزىنى قارا قىلمۇەتسىلا، شۇكرى دىگۈلۈك.)

ئەگەر مىژگانو قاشىڭ ھەيرەتى ئىردى ئەمەس گەردۇن،
نى ئىردى ئەيلەمەك ئاھىم ئوقۇ قەددىمنى يا قىلماق.
(ئەگەركىرپىگىڭ بىلەن قېشىڭ پەلەكنى ھەيرەتته قالدۇرمىغان
بولسا، ئاھىمنى ئوق، قەددىمنى يا قىلىپ نىمە قىلاتتىم؟)

قىلاي مەن سەجدەئى شۈكرئولكى ئومرۇم سەجدەدە قىلدى،
تاپائالسام قاشىك مېھرابىدا بارىن قەزا قىلماق.
(ئەگەرقېشىك مېھرابىنى تاپالسام، ئومرۇمدە قىلغان سەجدىلەرنى
قارا بولغان ھساپلاپ، بۇنىك شۈكرىسى ئۈچۈن قايتىدىن
سەجدە قىلاي.)

خەتا قىلغاچ ئىبادەت تەركى تەئنى ئورما زاھىدكم،
ئەبودىيەت ئىشىنىك لازىمى كەلدى خەتا قىلماق.
(ئەي زاھىد، ئىبادەتنى تاشلاپ خاتا قىلدى دەپ ئەيىپلىمە،
بەندىچىلىك ئىشلىرىدا خاتا قىلىش لازىم بولۇپ قالدى.)

دىمە دىن ئەيلەدى، ئوچبومنى ئەفزۇن خانىقەھ شەيخى،
خەراباتى فەنا پىرىغە ئەۋلا ئىلتىجا قىلماق.
(ئەي خانىقا شەيخى، رىياكارلىغىمنى دىن ئاشۇرۇۋەتتى، دىمە،
يوقۇلۇش مەيخانىسىنىك باشلىقىغا يېلىنغان ئەۋزەلرەك.)

نەۋائى ئىشقى ئول ئاي ھوسنى بىرلە تەۋئەماندۇرلەر،
ئالارنى بولماس، ئەي پەند ئەھلى، بىر - بىرىدىن جۇدا قىلماق.
(ناۋايىنىك ئىشقى ئاشۇ ئايىنىك ھوسنى بىلەن قوشكىزەك،
ئەي نەسىھەتچى، ئۇلارنى بىر - بىرىدىن ئايرىۋەتكىلى بولمايدۇ.)

سېنىڭدەك پەرى خەيلى ئادەمدە يوق،
دىمەي خەيلى ئادەمكى، ئالەمدە يوق.
(سېنىڭدەك پەرى ئادەملەر ئارىسىدا يوق، ئادەملار
ئارىسىدىلا ئەمەس، بەلكى ئالەمدە يوق.)

پەرىشان چۇ زۇلفۇك خەمىن قىلدى يەل،
پەرىشان كۆڭۈل يوقكى ھەرخەمدە يوق.
(شامال پەرىشان چاچلىرىڭنى تولغىغان چاغدا،
تولغانمىغان پەرىشان كۆڭۈل قالمىدى.)

بۇ لەززەتكى، زەخمىڭدە تاپتى كۆڭۈل،
يەقىن بىلدىكم ھىچ مەرھەمدە يوق.
(زەخمىڭدىن كۆڭۈل شۇنداق لەززەت تاپتىكى، بۇنداق
لەززەت ھىچقانداق مەلھەمدە يوق.)

دەمىك خىجلەتىدىن نىچۈك قاچماسۇن،
بۇدەم چۇنكى ئەيسىيو مەريەمدە يوق.
(ئەيسا ھەم مەريەم نىمىشقا سەندىن قاچمىسۇن، چۇنكى،
ئۇزلىرىدە سېنىڭكىدەك نەپەس بولمىغاچقا خىجىل بولىدۇ.)

كوزۇڭ قەتلىدىن دەھرئىلى قالمادى،
ئەگەر قالدى بىر يوقكى ماتەمدە يوق.

(كوزۇڭنىڭ قاتىللىغىدىن ھىچكىم ساق قالمىدى، ئەگەر بىرەرسى قالغان بولسا ئۇمۇ ماتەمدە.)

غەمىگىدىن ماڭا ئانچە ئەيشو تەرەپ،
كى يۈزخاتىرى شادۇ خۇررەمدە يوق.
(مەن پەقەتلا غېمىگىدىنلا خوشاللىق تېپىپ يۈرىمەن،
بۇنداق شات - خورام‌لىق بولغان ئەمەس.)

مۇغەننى، نەۋائى فىغانىن ئىشىت،
كى سازىڭ ئارا زىر ئىلە بەمدە يوق.
(سازەندە ناۋائىنىڭ پىغانىنى ئاڭلىغىنا، بۇنداق كۈي سېپىنىڭ بوم - زىل سازلىرىگىدىمۇ يوق.)

ئۇز تىلىم چۈن ئەيلەمەس رازىمنى ئىخفا ئەيلەمەك،
ئۇزگە تىلدىن نى تەئەججۇپ بولغاي ئىفشا ئەيلەمەك.
(سىرىمنى ئۇز تىلىم يوشۇرالمىغان ئىكەن، باشقا تىلنىڭ ئۇنى ئاشكارا قىلىشى ھەيران قالارلىق ئەمەس.)

مەنكى ئۇزسىرىمنى پىنھان ئەيلەي ئالمان، تۇرفەدۇر،
ئەلدىن ئانىڭ تۇتماغىن مەخفى تەمەننا ئەيلەمەك.
(مەن ئۇز سىرىمنى يوشۇرالمىغان تۇرۇپ، باشقىلاردىن بۇنى مەخپى تۇت دەپ تەلەپ قىلىش غەلىتە بىر ئىش.)

تەلبە سىرىن ئەلگە گەرئەيتۇر، جۇنۇندىندۇر ۋەلىك
ھەزلئېرۇر ھەردەم ئانى ئەل ئاشكارا ئەيلەمەك.
(تەلۇلەر ساراڭلىقتىن سىرىنى باشقىلارغا ئېيتىدۇ، بىراق بۇنى كىشىلەرنىڭ ئاشكارا قىلىشى ھەزىل ئۇچۇنلا.)

نوكتەكسم مەجنۇن دىگەي، ئېرمەس ئەجەپ ئەتفالدىن،
ئەيلەمەك تەكرار ئول سوزنىيو غەۋغا ئەيلەمەك.
(مەجنۇن بىرەر مەنىلىك سوز قىلىپ قويسا، باللار ئۇنى دوراپ تەكرارلاپ چۇقۇراشسا، بۇمۇ ھەيران قالارلىق ئەمەس.)

كاش ئۇيۇلسە كوز داغىكسم، بىر تاماشا ئەيلەبان،
ئاندىن ئولدى مىڭ بەلا جانسىغە پەيدا ئەيلەمەك.

(كۆلگه ئايلانسام هىجران دەشتىدىن بوران چىققاندا بۇ كۆلنى
ئوچۇملاپ سورۇپ، كوككه ئۇچۇرۇۋېتىڭلار.)

ساۋۇزاردا دوست جەۋرىن لەۋھەم ئىچره دەرج ئېتىب،
دوستلار بىدادو زۇلمىن ھەم ئايالغۇ كەلتۈرۈڭ.
(سوَروش ۋاقتىدا تاختىيمغا دوستلارنىڭ جەۋرىنى قەيت قىلىپ،
ھەم دوستلارنىڭ جەۋرى-زۇلمى توغرىلىق ناخشا ئېيتىڭ.)

بۇيلەھالىم كورگەچ ئەي ئىشق ئەھلى ھەردەم يۇز بەلا
يەتسە ئىشق ئايىنى تۇتماقنى كۆڭۈلدىن تىندۇرۇڭ.
(ھەي ئاشقلار، ئاشۇ ھالىمنى كورگەندىن كېيىن ھەرنەپەستە
يۇز بالا كەلتۈرىدىغان ئىشق يوسۇنىنى تۇتۇشتىن كۆڭلىڭىزنى
قايتۇرزۇڭ.)

دوستلار مەن ئىشقنى تەرك ئەيلەگەن بەدىمەرنى
ھەر باھانە بىرلە مەن كويگەن مەھەلغە يەتكۈرۈڭ.
(دوستلار، مېنى مۇھەببەتتىن كەچتۇرگەن شەپقەتسىزنى
بىر باھانە بىلەن مەن كويگەن يەرگە ئېلىپ كېلىڭلار.)

گەرچە مەن بولدۇم رىزا، بارى ئۇياتلىق روھۇمە،
بادپايى سەيرىدىن جەننەت نەسىمى يەتكۈرۈڭ.
(مەن رازى بولسامۇ، ھەمىسى روھىم ئۈچۈن ئۇياتلىق، ئۇچقۇر
ئاتتەك تېز سەير قىلىۋاتقان جەننەت شامىلىنى يەتكۈزۈڭلار.)

ئىشق دەشتىدە نەۋا كوپتۇر نەۋائىدەك بىرەۋ
كىم كىزەر ئاندا، ئانى يۇز مىڭ بەلاغە تاپشۇرۇڭ.
(ئىشق دەشتىدە نېسىۋە كوپ، ناۋايىدەك بىرسى شۇ دەشتىنى
كېزىدىغان بولسا، ئۇنى يۇز مىڭ بالاغا تاپشۇرۇڭ.)

گەر جەفا قىل، گەر ۋەفاكىم، دىلستانىم سەن مېنىڭ،
گەر مېنى ئولتور ۋە گەر تىرگۈزكى جانىم سەن مېنىڭ،
(جاپا قىلساڭمۇ ۋاپا قىلساڭمۇ، بەربىر سەن مېنىڭ مەھبۇبەم،
ئولتورسەڭمۇ، تىرىلدۇرسەڭمۇ بەربىر، سەن مېنىڭ جېنىم.)

خاھى رەنجا قەد بىلەن بارغىل يانمىدىن جىلۋىگەر،
خاھى كەل قاشىمغەكم، سەرۋى رەۋانىم سەن مېنىڭ.
(مەيلى گۈزەل قەددىڭ بىلەن جىلۋە قىلىپ يېنىمدىن كەتسەڭمۇ
مەيلى، يېنىمغا كەلسەڭمۇ، بەربىر سەن مېنىڭ گۈزىلىم.)

كۆڭلۈم ئىچره سەن سەنۇ ئىشقىڭ، نەدەي ھالىم ساڭا،
چون بۇ يەڭلىغ مەھرەمى رازى نىھانىم سەن مېنىڭ.
(سەن ۋە سېنىڭ ئىشقىڭ كۆڭلۈمنىڭ ئىچىدە، سەن ئىچكى
سىرلىرىمغا شۇنچە يېقىن تۇرساڭ، ساڭا نىمەدەپ ھالىمنى ئېيتىـ
مەن.)

جىلۋە ئەيلەب ھەر زەمان ئەفغانۇ ئاھىم قىلما ئەيب،
ھەم سەن - ئوق چۈن بائىسى ئاھۇ فىغانىم سەن مېنىڭ.
(جىلۋە قىلىپ ھېمىشەم مېنىڭ ئاھ-پىغانىمنى ئەيىپلىمە، چۈنكى
بۇ ئاھ-پىغانلىرىمنىڭ سەۋەپچىسى پەقەت سەن.)

لەئلىدىن بىر ئىككى سوز مەزكور قىل ئەي خەستەجان،
بارى بۇ بىر ئىككى دەمكىم مىھانىم سەن مېنىڭ.

(ئەي جەراھەتلىك كۆڭۈل، ئۇنىڭ لېۋى توغرىلىق بىر - ئىككى سوز ئەسلىتىپ ئوت، بۇ چەكلىك ۋاقىت مەن ئۈچۈن غەنىمەت.)

تەلبەلەردىن گەرچە رەد قىلدىڭ مېنى، لېك ئاڭلاغىل،
كىم پەرى رۇخسارەلەردىن تانلاغانىم سەن مېنىڭ.
(تەلۈنلەرنىڭ ئىچىدىن پەقەت مېنى رەت قىلدىڭ، لېكىن شۇنى بىلگىنىكى، پەرى روخسارلەر ئىچىدىن تاللىغىنىم پەقەت سەن ئىدىڭ.)

ئولدى مەھرىگىدىن نەۋائى، بۇۋەفا دەپسەن ئانى،
ئىرتەگى نازىڭ مىزاجى بەد گۇمانىم سەن مېنىڭ.
(ناۋايى ئىشقىگىدىن ئولدى، بىراق ئۇنى ۋاپاسىز دەپسەن، بۇمۇ سېنىڭ ئەسلىدىكى نازۇك مىجەز، گۇمانخورلىغىدىن.)

يار قۇتلۇق يۈزىدىن قالدى چۇ مەھرۇم كۆڭۈل،
تا نىلەر باشىمغە كەلتۈرگۈسدۇر شۇم كۆڭۈل.
(كۆڭۈل يارنىڭ قۇتلۇق يۈزىدىن مەھرۇم بولۇپ قالدى، بۇ شۇم كۆڭۈل بېشىمغا نىمىلەرنى كەلتۈرەر؟)

ياربارىدى، كۆڭۈل ئاندىن بۇرۇن ئىتتى، گويا
ھەرنىمە ياردىن ئەيلەب ئىدى مەلۇم كۆڭۈل.
(يار كەتتى، ئۇنىڭدىن بۇرۇن كۆڭۈل يۈتتى، كۆڭۈل يار توغرىلىق ھەرنەرسىدىن خەۋەردار ئوخشايدۇ.)

دەۋر زۇلم ئەيلەرۇ دەۋر ئەھلىدۇرۇر ئافەتى ھەم
نېچە زالىمغە ئەسىر ئولغۇسى مەزلۇم كۆڭۈل.
(زامان زۇلۇم قىلىدۇ، زامانداشلار ئاپەت كەلتۈرۈدۇ، بۇزەك كۆڭۈل تالاي زالىمغا ئەسىر بولىدۇ.)

رەھىمەت ئول كافىرى قاتىلغەكى، بىداد چاغى
رەھىم قىلماس نېچەكىم بارىسە مەرھۇم كۆڭۈل.
(ئۇ رەھىمسىز قاتىلغا رەھىمەت، ئۇ زۇلۇم سالغاندا، قانچە ئېچىنىشلىق بولسىمۇ، ئۇنىڭغا رەھىمى قىلمايدۇ.)

غۇنچە ئاغزى ئار ۋەھم ئەتسە ئول ئاينى ئاغزىن
تاپقۇسى دائىرەئى نوقتەئى مەۋھۇم كۆڭۈل.

(غۇنچه ئاغزى ئۇ ئاينىڭ ئاغزى خيالىدا پەرەز قىلسا، خيالىغا يۇمۇلاق بىر دائىره كېلىدۇ.)

كوپ ۋەفا ئىستەدى تاپمادى ئەلدىن گويا
كىم ۋەفادەك ئۇزنى ئەيلەدى مەئدۇم كوڭۇل.
(كوڭۇل كىشلەردىن شۇنچه ۋاپا ئىزلەپ تاپالمايۋ، ئۇزىنى خۇددى شۇ ۋاپادەك يوقاتتى.)

يارمەۋزون قەددى ۋەسفىغه نەۋائى يەتكىنىڭ
نەزم جەۋھەرلىرىنى قىلغۇسى مەنزۇم كوڭۇل.
(كوڭۇل يارنىڭ كېلىشكەن قەددىنى تەسۋىرلەش ئۈچۈن ناۋايىغا ئوخشاش نەزمە جەۋھەرلىرىنى تىزدى.)

تۇنۇ - كۇن ئول ئاي خەيالى بىرلەمەن ئاشوفته هال،
بىر خەيال ئەيلەب مەنى شەيداۋۇ ئەلگه يۇز خەيال.
(مەن كېچه - كۇندۇز ئۇ ئاينىڭ خيالىدا پەرىشان، مەن شەيدانىڭ بىر خيال قىلىشى، كىشلەرنى يۇز خيالغا سالىدۇ.)

تاڭدىن ئاقشامغه غەم تاغىن قازىب فەرهاد ۋەش،
كېچه تاڭ ئاتقۇنچه دەشت ئۇزرەكىزىب مەجنۇن مىسال.
(ئەتىدىن - كەچكىچه غەم تېغىنى پەرهاتتەك قېزىپ چىقمەن، كېچىسى تاڭ ئاتقىچه مەجنۇندەك چول كېزىمەن.)

ئالەم ئەهلى ئاهو نالەم ئىستمائىدىن مەلۇل،
كوڭلۇمه ئالەم ئىلى بىدادو زۇلمىدىن مەلال.
(كىشىلەر مېنىڭ ناله - زارىمنى ئاڭلاشتىن تويدى، مېنىڭ كوڭلۇم كىشىلەرنىڭ جەۋرى - زۇلمىدىن تويدى.)

قىلماغان جۇرمۇمغه تارتىب چەرخ تىغى ئىنتىقام،
بۇ بەلاغه چاره تاپماققه تاپىلماس ئېهتىمال.
(قىلمىغان گۇناهىم ئۈچۈن پەلەك تىغ تارتىپ ئىنتىقام ئالماقچى، بۇ بالاغه چاره تېپىشنىڭ ئېهتىمالى يوق.)

مەن بەلاكەشمەن، ماڭا بەزم ئىچره هىجران زەهرى بەس،
ساقيا، ئەيشو نشان ئەهلىغه تۇت جامى ۋىسال.

(ئەي ساقى، ۋىسال جامىنى ھۇزۇر ـ ھالاۋەتتىكىلەرگە تۇت. مەن بالاغە تورەلگەنگە بەزمىدە ھىجراڭ زەھىرى بەرسەك يېتەرلىك.)

مەھرەمسىن، ئەي كۆڭۈل، دەۋران ئېلىدىن ئىستەمە،
ئول قۇياشقە نىگە كىم يەتمەي كەمال، ئولمىش زەۋال.
(ئەي كۆڭۈل، مەھرۇ ـ ۋاپا يوسۇنىنى زامان ئەھلىدىن ئىزلىمە، قۇياشمۇ ئورلەۋەمەي، ئاخىرى ئولتۇرۇپ كېتىدىكەن.)

گەرنەۋائى تەلبەرەب جەۋرىگدىن ئەيتتى: ئەي پەرى،
ئول نېچەكىم ئىشق ئارا باردى ياماڭ، سەن ياخشى قال.
(جەۋرىگدىن مەجنۇن بولغان ناۋايى شۇنداق دەيدۇ: ئەي پەرى، ئۇ ـ ئىشق ئارا بەك يامان ئەھۋالدا كەتتى، ئەما سەن ياخشى قال.)

ياغلىغلىك، ئەيكىم، تىكەرسەن ئىگنە مىژگانىمنى قىل،
نەقش ئېتەردە تارىن ئانىڭ رىشتەئىن جانىمنى قىل.
(ئەي كىشى، ياغلىغلىغىنى تىكمەكىچى بولساڭ، كىرپىگىمنى ئىگنە قىل، ئۇنىڭغا گۈل چەكمەكچى بولساڭ جېنىمنىڭ رىشتىسىنى يىپ قىل.)

ئىستەسەڭ تارىن قىزىل، ياخودقارا قىلماققە رەڭ،
كوز قاراسىن ھەل قىلىب، كوزدىن ئاقار قانىمنى قىل.
(يېپىنى قىزىل، ياكى قارا رەڭگە بويىماقچى بولساڭ، كوز قارچۇغىمغا ياكى كوزدىن ئاققان قانلىق يېشىمغا ئارىلاشتۇرغىن.)

گەردىسەڭ ھەريان قىزىل گۈللەر قىلاي سەنئەت ئاڭا،
كوكسۈم ئاچىب، تازە قانلىغ داغى ھىجرانىمنى قىل.
(ئەگەر ئۇيەر ـ بۇيېرىگە قىزىلگۈل چېكىپ زىننەت بېرەي دىسەڭ، كوكسۇمنى يېرىپ، ھىجراڭ زەخمىنىڭ قانلىرىنى ئىشلەت.)

غۇنچەلەر گۈل ياندا ئەگمەك تەخەييۇل ئەيلەسەڭ،
ئاڭا نەسخەت كوڭۈل ئاتلىغ زارھەيرانىمنى قىل.
(گۈل يېنىدا ئېگىلىپ تۇرغان غۇنچىلەرنى چەكمەكچى بولساڭ، ئۇنىڭغا مۇڭلۇق، ھاڭ ـ تاڭ كوڭلۇمنى نۇسخە قىل.)

گەردىسەڭ ھەريان پەرى شەكلىن نەمودار ئەيلەيىن،
ۋەھ، نى نەۋئ ئەيتاي، ۋەلى مەنزۇر جانانىمنى قىل.

(ئەگەر ئەترابىدا پەرى سۈرتىنى كورسەتمەكچى بولساڭ، ئاھ، نىمە دەپ ئېيتاي، پەقەت گۈزەل جانانىمنى كورسەت.)

قىلساڭ ئول ياغلىغ ئىلە بىر شېھرھەم يازماق ھەۋەس،
ئانداھەر يان نەقش بۇ نەزمى پەرىشانىمنى قىل.
(ئەگەر شۇ ياغلىقنا بىرەر شېھر يېزىشنى خالمساڭ، ئۇنىڭغا بۇ پەرىشانلىق نەزمەمنى نەقش قىلىپ چەككىن.)

ئەي نەۋائى، كىمكى بۇ ياغلىقنى تىكسە يار ئۈچۈن،
مۇژدەجانىم جەۋھەرىيۇ نەقدى ئىمانىمنى قىل.
(ئەي ناۋايى، كىمكى ياردىم ئۈچۈن مۇشۇنداق ياغلىق تىكسە، سۇيۇنچىسىگە جېنىمنىڭ جەۋھىرىنى - ئىمانىمنىڭ غەزنىسىنى بەر.)

ھالىنى ھەرنەچە كىم ئەلدىن نىھان ئەيلەر كوڭۈل،
سىزنى ساغىنغان ساري بىخود فىغان ئەيلەر كوڭۈل.
(كوڭۈل ئوز ھالىنى كىشىلەردىن شۇنچە يوشۇرۇدۇ، سىزنى سېغىنغانسېرى كوڭۈل ئوزىنى بىلمەي پىغان چېكىدۇ.)

ھەرنىچە كىم ياشۇرۇرمەن زار ئىشقىڭ خەلق ئارا،
بىر مەھەلسىز ئاھ ئىلە بارىن ئايان ئەيلەر كوڭۈل.
(خەلق ئىچىدە ئىشقىڭ سىرىنى شۇنچە يوشۇرۇمەن، بىراق كوڭۈل تۇيۇقسىز بىر ئاھ بىلەن ھەممىنى ئاشكارىلاپ قويىدۇ.)

مەي تەرەششۇھ ئەيلەگەندەك چاك بولغان سىنەدىن،
زەخمىدىن خۇنابەسىن ھەردەم رەۋان ئەيلەر كوڭۈل.
(كوڭۈل چاك بولغان باغرىم زەخمىدىن خۇددى مەي تامچىلاپ ئاققاندەك داۋاملىق قان ئاققۇزۇدۇ.)

قەسد ئېتەر كوڭلۈمكى ئالغاي لەبلەرىڭدىن كامى دىل،
ئەمدى تەھقىق ئەيلەدىمكىم قەسدى جان ئەيلەر كوڭۈل.
(كوڭلۈم لەۋلىرىڭدىن بەھرى ئېلىشنى قەستلەيتتى، ئەمدى شۇنى جەزمەنلەشتۇردىمكى، كوڭلۈم جېنىمنى قەستلەيدىكەن.)

كوز كورەر يۈزۈڭنىيۇ كوڭلۈم مېنى رەسۋا قىلۇر،
زارئېتەر كوڭلۈمنى كوز، باغرىمنى قان ئەيلەر كوڭۈل.

(كوزۇم يۇزۇڭنى كورۇش بىلەنلا كۆڭلۈم مېنى رەسۋا قىلدۇ،
كوزۇم كۆڭلۈمنى ئازاپلايدۇ، كۆڭلۈم باغرىمنى قان قىلدۇ.)

شوئلەئى گۈگىرد كورگۈزدى قەزا كويدۇرگەلى،
دەردى ئىشق ئەھلىن بۇ كىم گەردۇن گومان ئەيلەر كۆڭۈل.
(نەقدىر كويدۇرۇش ئۈچۈن گوگوت چاقمغىنى چاقناتتى،
كۆڭۈل ئاشقلارنىڭ دەردىنى تەقدىرنىڭ ئىشى دەپ ئويلايدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئەۋۋەل ئول نامهربانىمغە ئۇچراتۇر،
كىمنىكىم مەن بىنەۋادەك ناتەۋان ئەيلەر كۆڭۈل.
(ئەي ناۋايى، كۆڭۈل، كىمنى بولمىسۇن، ئاۋال كويۇمسزلەرگە
گىرىپتار قىلمپ، مەن بىچارىگە ئوخشاش كېسەلچان قىلدۇ.)

ئۇرارمەن كوكسۈمە تاشلارغەم ئەتكەچ قەسدى جان ھەردەم،
قاقارمەن بۇئىشكىنكىم، ئېتەر بىر مېھمان ھەردەم.
(غەم جېنىمغا قەست قىلغانلىغى ئۈچۈن كوكسۈمگەتاش ئۇرىمەن،
مېنى مېھمان قىلارمىكىن دەپ بۇ ئىشكىنى تىنماي قاقمەن.)

ئولۇك تاپىپ بۇزۇغ ئىچرە مەنى مەجنۇنغە گويا جۇغز
نەۋاھى ئەھلىن ئاگاھ قىلغالى تارتار فىغان ھەردەم.
(ھوقۇش مەن مەجنۇننى بۇ ۋەيرانلىق ئىچىدە ئولگەن دەپ
ئويلاپ، ھەمىشگە خەۋەر بېرىش ئۈچۈن ھەمىشەم پەريات كوتىرىدۇ.)

ھەمانا تۇفراغىمنى لەئلىگۈن قىلماققەدۇر، بۇ كىم
كېلۇر باغرىم شىگافىدىن لەبىك شەۋقىدە قان ھەردەم.
(تۇپرىغىمنى قىزىل رەڭگە بويىاش ئۈچۈن لېۋىڭنىڭ ئىشـ
تىياقىدا باغرىم يېرىقلىرىدىن تىنماي قانلار ئاقىدۇ.)

مەگەر مەجنۇن كۆڭۈلگە ھەردەم ئەيلەر ئول پەرى جىلۋە،
يوق ئېرسە نېۋچۈن ئۇزىدىن بارۇر بۇ ناتەۋان ھەردەم.
(بۇ مەجنۇن كۆڭۈلگە ئۇ پەرى ھېمىشە جىلۋە قىلدۇ، بولمىسا
بۇ بىچارە نەمە ئۈچۈن تىنماي ئۇزىدىن كېتىپ قالىدۇ.)

ئاچار گويا سەبا ئول گۈل يۇزىدىن ھەرزەمان بۇرقە،
بۇ كىم بىر فىتنە بىرلە قوزغالۇر ئەھلى زەمان ھەردەم.

(تاڭ شامىلى ھەمىشە ئۇ گۈلنىڭ يۈزىدىكى پەردىنى ئېچىۋېتىدۇ،
شۇ سەۋەبتىن كىشىلەر لەرزىگە كېلىدۇ.)

ساۋۇغ ئاغىم بۇرۇدەت سالدى ئالەم ئىچرە قىش ئىرمەس،
بۇلۇت يوق، دۇدى ئاھمىدىن كورۇنمەس ئاسمان ھەردەم.
(ئالەمنى مۇزلىتىۋەتكەن قىش ئەمەس، بەلكى مېھنىڭ سوغاق
ئاھىم، ئاسمانىنى قاپلاپ كەتكەن بۇلۇت ئەمەس، بەلكى ئاھىمنىڭ
تۈتۈنى.)

كېرەك بىردەم قەدەھكىم، مەي سۇيى ھەرلەھزە قايتارغاي،
بۇكىم دەۋران جەفاسىدىن يېتەر ئاغزىمغە جان ھەردەم.
(ھەردائىم زامان جاپاسىدىن جان ئاغزىمغا كېلىپ قالغان چاغدا،
بىر پەس قەدەھ كېرەك، چۈنكى مەي جانىنى جايىغا قايتۇرۇدۇ.)

بۇ مەنزىلدىن ساڭا يول ئەزمىغە بائىسدۇرۇر بۇكىم،
يېتەر بىر كارۋان ھەردەم، ئوتەر بىر كارۋان ھەردەم.
(بىر كارۋان كەلسە، بىر كاۋان كېتىدۇ، بۇ مەنزىلدىن
سەپەرگە ئاتلىنىشىڭنىڭ سەۋىۋىسۇ ئەنە شۇنداق.)

دەمادەم جەۋر ئىلە بۇزدۇڭ نەۋائى كوڭلىن ئانداقكىم،
بۇزۇلغاي مۇلك گەر زۇلم ئەتسە شاھى كامران ھەردەم.
(پادىشا زۇلۇم سالسا يۇرت ۋەيران بولغاندەك، ئۇزلىكسىز
ھوكۇمران جەۋرسىلىپ ناۋايىنىڭ كوڭلىنى ۋەيران قىلىۋەتتىڭ.)

ئەيلەدىم ئەزمى سەفەر ئەيلەي دىبان ئىشق ئوتى كەم،
ئول خۇد ئەفزۇن بولدى ھەرمەنزىل دىمەيكىم، ھەرقەدەم.
(ئىشق ئوتى پەسەيسۇن دەپ سەپەرگە چىققان ئىدىم،
ھەرمەنزىلدە ئەمەس، ھەرقەدەمدە بىر ئورلەپ تۇردى.)

قايسى مەنزىل، نى قەدەم، ھەردەمكى ئوردۇم يول ئارا،
غەم سىپاھى خەيلى كورگۈزدى ئول ئوتتىن بىر ئەلەم.
(يول بويى، ھەر بىر مەنزىل، ھەربىر قەدەم، ھەربىر نەپەسىتە
غەم لەشكەرلىرى ئوتلۇق بايرىغىنى پۈلاڭلىتىپ كەلدى.)

سەيركىم دەرلەر كەم ئەيلەر ئىشقىنى، ئەي رەفىق،
كىم جاھان ئاۋارەسى بولدۇم، غەلەت چىقتى بۇ ھەم.
(سەيرقىلسا ئىشق دەردى ئازىيىدۇ دىيىشدىكەن، ئەي دوستۇم،
مەن جاھان ئاۋارىسى بولدۇم، ئۇ گەپمۇ توغرا چىقمىدى.)

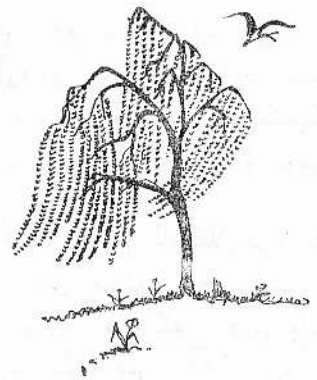
ھەجرۇادىسغە قىلماڭ ئەزم ئاشقلاركى، بار
ھەر خەسى بىر تىغى مىھنەت، ھەرتاشى بىر كوھى غەم.
(ئەي ئاشقلار، ھىجران دەشتىگە قەدەم باسماڭلار،
ئۇنىڭ ھەر بىر گىياسى بىر جاپا تىغى، ھەر بىر تېشى بىر
قايغۇتېغى.)

كويىنىڭ دىۋارى ئۇستۇمگە يىقىلسا ياخشىراق،
ئاندىن ئايرو جىلۋەگاھىم بولغۇچە ئەۋجى ھەرەم.

(ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ يايرايدىغان يېرىم ھەرەمنىڭ توری بولغاۋ-
دىن كورە، ئۇنىڭ كوچىسىنىڭ تېمى ئۇستۇمگە ئورۇلگىنى ياخشىراق.)

ئىشق ئىلە تاپتىم ئەدەم سەھراسىدىن مۇلكى ۋۇجۇد،
ئاشىق ئولدۇم دەرد قىلغۇنچە ۋۇجۇدۇمنى ئەدەم.
(ئىشىق بولىدا يوقۇلۇش سەھراسىدىن ۋۇجۇد مولكىنى تاپتىم،
دەرت ۋۇجۇدۇمنى يوق قىلغۇەتكەچە ئاشىق بولدۇم.)

كوپ خىرەد خەتتىن، نەۋائى ساری چەكمە، ئەي رەفىق،
كىم ئاڭا كىلكى قەزا ئاشقلىق ئەيلەپتۇر رەقەم.
(ئەي دوستۇم، ناۋايى ئۇچۇن ئېقىل خېتىنى پۈتمە،
چۇنكى تەقدىر ئۇنىڭغا ئاشقلىقنى پۈتكەن.)

مۇۋاپىق كەلدىلەر بولمىش مەگەر نەۋرۇز ئىلە بەيرەم،
چەمەن سەرۋى ياشىل خىلئەت مېنىڭ سەرۋەۋانىم ھەم.
(نوروز بىلەن بايرام تەڭ كېلىپ بەكمۇ جايىدا بولدى،
چىمەندىكى سەرۋىمۇ، مېنىڭ سەرۋى بويىلغىمۇ يېشىل كىيىم كېيىپتۇ.)

چەمەن سەرۋى قالىب ھەيران، مېنىڭ سەرۋىم قىلىب جەۋلان،
ئانىڭ شەيداسى بىر دېھقان، مۇنىڭ شەيداسى يۇز ئالەم.
(مېنىڭ سەرۋى بويىلغىم جەۋلان قىلسا، چىمەن سەرۋىسى ھەيران قالىدۇ، ھەيران قالغۇچىغا دېخان شەيدا، جەۋلان قىلغۇچىغا جىمى ئالەم...)

چەمەن سەرۋى قالىب بىبەر، مېنىڭ سەرۋىم بولۇپ دىلبەر،
ئانى يەل ئەيلەبان مۇزتەر، بۇيەلدىن سەكرەتىب ئەدھەم.
(چىمەن سەرۋىسى مۇندىن قالدى، مېنىڭ سەرۋىم دىلبەر بولدى، شامالدىن ئالدىنقىسى شۇمشىيدۇ، كېيىنكىسى دۇلدۇلدەك چاپچىيدۇ.)

قونۇپ ئول سەرۋ ئوزە بولبۇل، چېكىپ گۇل شەۋقىدىن غولغۇل،
بۇ سەرۋ ئوزرە ئاچىلىپ گۇل، ئوڭا تەردىن توشۇپ شەبنەم.
(ئەۋۇ سەرۋىگە بولبۇل قونۇپ، گۇل ئىشقىدا پەريات كۇتۇرۇدۇ،
مۇنۇ سەرۋ ئۇستىدە گۇل ئېچىلىپ، يۇزىدە ئۇنچىدەك شەبنەم
يالتىرايدۇ.)

قلىب ئاھم ساڕى پەرۋا، بۇيان مەيل ئەتمەدىگ قەتئا،
سەبادىن ئەي قەدى رەئنا، بولۇر ھەم سەرۇ گەھ گەھ خەم.
(ئاھسىغا ئېتىۋار بېرىپ، بۇ تەرەپكە زادى ئىگىلەي دىمىدىگ،
ئەي گۈزەل قامەت، تاگ شامىلى چىقسا سەرۇسۇ بەزەن
ئىگىلىدىغۇ.)

بۇ باغ ئىچرە مەي ئەي ساقى، كى بارمەن ئەسرۇ مۇشتاقى،
كى ئاندا سەرۇ ھەم باقى ئەمەس، گۈل ئەھدى ھەم مەھكەم.
(بۇ باغ ئىچىدە ساقى بار، مەن ئۇنىگ ئەگ خۇشتارى،
بۇ باغدىكى سەرۇى مەگىگۈلۈگ ئەمەس، گۈلنىگمۇ ۋەدىسى
چىگ ئەمەس ئىكەن.)

نەۋائى، كويىن ئەت مەنزىل، يۈزۇ قەددىغە بول مايىل،
كى باغ ئەتمەس سېنى خۇش دىل، گۈلۇ سەرۇ ئەيلەمەس خۇررەم.
(ناۋايى ئۇنىگ كوچىسىدىن مەنزىل تۇتۇپ، يۈزى ھەم قەددىگە
ئىگىل، چونكى باغ سېنىگ كوگلۇگنى ئاچالمايدۇ، گۈل ۋە
سەرۇى خۇش قىلالمايدۇ.)

نىتاگ گەر موھلىگ ئولسە دۇدى ئاھم ئىمتىدادى ھەم،
كى بىر ھىجران تۇنىچە باردۇر ئانىگ بەد سەۋادى ھەم.
(ئاھىم تۇتۇنىنىگ يېيىلىشى قورقۇنۇشلۇق بولسا، ھەيران بولماگ،
ۋەھالەنكى، ئۇنىگ قاراگغۇلىغى ھىجران كېچىسىدەگ قارا.)

ئەگەر بىردەم ئۇنۇتسام ئانى، ھەقدىن ئىستەرەم ئولمەگ،
ئەگەرچە ئولتۇرۇر ھەردەم مېنى بىدىلنى يادى ھەم.
(ئەمما ئۇنى بىردەم ئۇنۇتسام، خۇدادىن ئولۇم تىلەيمەن،
ئونى ئەسلەش مەن زەئىپنى ئولتۇرسىمۇ مەيلى.)

تۇگۇلمىش زۇلفىگا لىكىن يۇز ئاچسام ئاچلۇر كوگلۇم،
سېنىگ ئاللىگدەدۇر ئول تەلبە بەندىيۇ كۇشادى ھەم.
(چېچىگغا باغلانغان كوگلۇم يۇزۇگنى ئاچسام بوشايدۇ،
بۇ تەلۇنىگ بەنت بولۇشىمۇ، ئازاتلىققا چىقىشىمۇ ساگا باغلىق.)

ھەياتىم نەخلىنى ھەجرىگدە ئەشكىم سۇيى چۇن يېقتى،
مەدەد قىلدى نىگۇن ئەيلەردە ئاھىم تۇندبادى ھەم.
(ھاياتىم كوچىتىنى ھىجرىگدا توككەن كوز يېشىم يېقتتى،
ئۇنى يېقتىش ئۇچۇن ئاھىم بورانىمۇ بولاشتى.)

ئوقۇبەتلەر بىلە ھەجردە ئولتۇرسەگ مېنى، ئەي ئىشق،
جەھان ئەھلى ئارا ئىبرەت ئۇچۇن يەتكۇر مۇنادى ھەم.

(ئەي ئىشق، ھىجرانلىقتا مېنى ئازاپلاپ ئولتۇرىسەن،
خەلقى ئالەمگە ئىبرەت بولسۇن دەپ جاكاچى سال.)

كېرەكمەس ئىززە بولماق شاھىدى دەۋلەت باش ئىندۇرسە،
كى پۇرخەملىق ئېرۇر ئانىڭ سالامى، خەيرىبادى ھەم.
(ماڭا دولەت گۈزىلىنىڭ باش ئېگىشى بىلەن ئىززەت تېپىش
لازىم ئەمەس، ئۇنىڭ سالامى ھەم "خەير خوش" لىرى كىشىنى
مۇكچەيتىۋېتىدۇ.)

مېنى زوھد رىيا ساری چۇ تەرغىب ئەتتىڭ ئەي زاھىد،
سەلاھى بار ئىسە زاھىردۇرۇر ئانىڭ فەسادى ھەم.
(ئەي زاھىد، مېنى تەركى دۇنيالىق بىلەن رىياكارلىققا دەۋەت
قىلىۋاتسەن، ئۇنىڭ پاكلىغى بار بولسىمۇ، بۇزۇقچىلىغىمۇ ئايان.)

نەۋائى ئېگىنگە قۇيدۇڭ سەبۇ ئىچمەككە دەير ئەھلى،
بۇ ئىبردى ئومرلار ئەي مۇغبەچە ئانىڭ مۇرادى ھەم.
(ئەي مۇغبەچە، ئىچەرمەنلەر ئۈچۈن ناۋايىنىڭ بوينىغا مەي
كوزىسىنى ئېسىپ قويۇپ ياخشى قىلدىڭ، ئۇنىڭ ئومۇربويى
ئارزۇسى موشۇ ئىدى.)

نى ئۈچۈن تەركى مۇھەببەت قىلدى ماھىم، بىلمەدىم،
بۇ غەزەبكىم ئەيلەدى ماھىم، گۇناھىم بىلمەدىم.
(بىلمىدىم، ئاي يۈزلۈگۈم نىمە ئۈچۈن مۇھەببەتتىن كەچكەندۇ،
مۇنچە، ئاچچىقلانغىدەك نىمە گۇنا قىلغاندىمەن؟)

ئاشىق ئولدۇم باردىن تاپقاي دىبان كوڭلۇم ۋىسال،
ھەجر بۇ يەڭلىغ بولۇرنى كىنەخاھىم، بىلمەدىم.
(يار ۋىسالىنى تاپاي دەپ ئاشىق بولۇپتىدىم، ھىجرانلىق
مۇنداق ئوچ ئالىدىغانلىغىنى بىلمەپتىمەن.)

يار كويى ئىچرە ئىتتى زار كوڭلۇم ئاھىدىن،
قايدا توشكەنى بۇ يەلدىن تەركى گاھىم، بىلمەدىم.
(يار كوچىسىدا ئاھ ئۇرۇۋېرىپ، بىچارە كوڭلۇم يوقالدى،
بىلمىدىم بۇ سەرسان شامالدا ئۇچۇپ نەگە چۈشكەندۇ.)

ئىشق بوستانىغە كىرگەندە ھەۋايى قۇش كەبى
سۇنبۇلى زۇلفى بولۇرنى دامى راھىم، بىلمەدىم.
(ئىشق بوستانىغا قۇشتەك ئۇچۇپ كىرىۋىدىم، بىراق يولۇمدا
ئۇنىڭ سۈمبۈل چېچىنىڭ توزاق ئىكەنلىگىنى نەدىن بىلەي.)

ئەقلۇ ھوشۇ سەبرىم ئىتتى كورگەچ ئول كىرپىك سەفىن،
بىر - بىر ئولماغنى قارا كورگەچ سىپاھىم بىلمەدىم.

(ئۇنىڭ سەپ تارتقان كىرپىكلىرىنى كورۇش بىلەن ئەقىل - ھۇشۇم، سەۋر - تاقىتىم يوقالدى، بۇ قارا ياۋغا ئۇچراپ لەشكەرلىرىمنىڭ بىر - بىرلەپ ئولۇپ كېتىشىنى بىلمەپتىمەن.)

كىرمەگونچە دەير ئارا تىنىج ئولمادىم، تۇت بادەكىم،
غۇسسەدىن بۇ قەلئە ئىركەننى پەناھىم، بىلمەدىم.
مەيخانىغا كىرمىگىچە ئارام تاپالمىدىم، مەي تۇتقىن، بۇ
قايغۇدىن پانا تاپىدىغان قەلئە ئىكەنلىگىنى بىلمەپتىمەن.)

ئەي نەۋائى، بۇيلە قىلغان روزگارىمنى قارا
ھەجرىشامى ئېردى ياخۇد دۇدى ئاھىم، بىلمەدىم.
(ئەي ناۋايى، بىلمىدىمكى، روزگارىمنى بۇنچىلىك قارا
قىلغۇچى ھىجران كېچىسىمدۇ، ياكى ئاھىم تۇتۇنلىرىمدۇ؟)

نىچە كۇندۇزكى خەبەر تاپمامىشام سىيىمبەرىمدىن،
نى ئەسەردۇر خەبەرىمدىن، نى خەبەردۇر ئەسەرىمدىن.
(نەچچە كۇن بولدى، ئۇ كۇمۇش بەدەندىن خەۋەر تاپالمىدىم،
يا خەۋىرىمدىن ئەسەر يوق، يا ئەسىرىمدىن خەۋەر يوق.)

نەزەرىم ئاللىدا ئايسىز كېچەدىن تىرەراق ئولدى،
ھەجر كۇندۇزلەرى تا باردى قۇياشىم نەزەرىمدىن.
(قۇياشىم كورۇنمىگەچكە، جۇدالىق كۇندۇزلىرى كوزۇمگە
ئايسىز كېچىدىنمۇ قاراڭغۇ بولۇپ كورۇندى.)

زەخىم قاتىل ئىكەنىن دەرگە ئېرۇر ھەر بىرى بىر يىل،
تىغى ھەجرى قايۇ پەرگالەكى تىلدى جىگەرىمدىن.
(قاتىل زەخمىنى بايان قىلىشتا ھىجران تىغى جىگىرىمنى تىلىپ
قانچە پارچە قىلغۇەتكەن ئىدى، ئۇنىڭ ئەجەللىك يارا ئىكەنلىگىنى
بايان قىلىشتا ھەر بىر پارچىسى ئۇچۇن بىر يىل كېرەك.)

كىلورەم ئاھ ئىلە رەسۋالىغ ئوتى ھەرسارى ساچىب،
ئافىيەت ئەھلى سەلامەت قويۇڭىز رەھگوزەرىمدىن.
(ئاھ ئۇرۇپ، رەسۋالىق ئوتىنى ھەريان چېچىپ كېلىۋاتىمەن،
ئەي ساق كىشىلەر، ئوتەر يولۇمدىن سالامەت كېتىۋېلىڭلار.)

بۇيلەكىم ئول كوزى ئافەت يەنە ئوت جانىمە ئۇردى،
بەرقى ئافەت چاقىلور ئالەم ئارا ھەر شەرەرىمدىن.

(ئۇ ئاپەت كوز جېنىمغا يەنە شۇنداق ئوت چاچتىكى، ھەر بىر ئۇچقۇنىمدىن ئالەمگە ئاپەت چاقمىغى چېقىلىدۇ.)

ئول سۇفەت ئىشقو جۇنۇن تاغى ئىلە دەشتى ئارا ئىتتىم،
كى نى فەرھاد نىشان تاپتى نى مەجنۇن خەبەر بىمدىن.
(ئىشق ۋە جۇنۇنلۇق تاغۇ - دەشتىدە شۇنداق يوقالىدىمكى، يا پەرھات نىشانەمنى، يا مەجنۇن خەۋىرىمنى تاپالمىدى.)

دەھر باغىدا ۋەفا نەخلى ئىكىپ، بەرىدى جەفا بەر،
باغبانا، دەكى نى بەر يىگەمەن بو سەمەرىمدىن.
(دۇنيا بېغىغا ۋاپا كوچىتىنى تىكسەم، بەرگەن مۇنىسى جاپا بولدى، ئەي باغۋەن، ئېيتقىنا، بۇنداق مۇنىدىن نىمە بەھرە ئالىمەن؟)

ناسىھا، ئىشقۇ جۇنۇندۇر ھۇنەرىم، تەركى بۇيۇرمە،
ساڭا ئار ئولسا، ماڭا فەخرىدۇرۇر بۇ ھۇنەرىمدىن.
(ئەي نەسىھەتچى، مېنىڭ كەسپىم ئاشقىلىق بىلەن جۇنۇنلۇق، ئۇنىڭدىن كەچ دىمە، بۇنداق كەسپ سەن ئۇچۇن نومۇس بولسا، ماڭا ئېيتىخار.)

ئەي نەۋائى باربان يار، فەنا دەشتىغە تۇشتۇم،
مەگەر ئول قايتسە مەن قايتقامەن بۇ سەپەرىمدىن.
(ئەي ناۋايى، يار قېشىغا باردىمەن دەپ، يوقۇلۇش دەشتىگە كىرىپ قالدىم، ئەگەر ئۇ قايتىدىغان بولسا، مەنمۇ بۇ سەپەرىمدىن قايتاتتىم.)

مۇزەھھەب ئەيلەگەن پەيكانلارىڭ جىسمىم ئارا ھەريان،
دىمە ياش چەكتىكىم، چەكتى زەبانە شۇئلەئى ھىجران.
(كىرپىك ئوقلىرىڭ سانچىلۇپىرىپ، جىسمىمنى ئالتۇن ھەل بەرگەن-دەك قىلۇەتتى، مەن ياش توككىنىم يوق، ماڭا جۇدالىق ئوتى يالقۇن چاچراتتى.)

قاچان پەيكان كورۇنگەي ھەجر ئوتىنىڭ شوئلەسى بولسا،
ئانى تارتىپ چىقارماق زەخم ئىچىدىن بارمۇدۇر ئىمكان.
(ھىجران ئوتى لاۋۇلداپ تۇرغان بەردىكى ئوق قاچان كورۇنەر؟ ئۇنى يارا ئىچىدىن تارتىپ چىقىرىۋېلىشنىڭ ئامالى بارمىدۇ؟)

نى تاش ئاتىپ تەنىمنى زەخم قىلساڭ، غەمغە قالۇرمەن،
مۇڭا نى باغلاي، ئانى قايدا باغلاي دەپ مەنى ئۇريان.
(تاش ئېتىپ تېنىمنى زەخمىلەنىدۇرسەڭ، مەن يالىڭاچ "بۇنىڭغا نىمە تاڭاي، ئۇنى قەيەردىن تاڭاي" دەپ غەمدە قالمەن.)

بەلا دەشتىدە كورگەن ۋەھش مەجنۇننى، مېنى داغى،
خىرەد ئەھلى قاشىدا تەلبە كورگەندەك قالۇر ھەيران.
(ۋەھشى ھايۋانلار بالا دەشتىدە مەجنۇنىنى ھەم مېنى كورسە، ھۇشى بار ئادەمنىڭ قېشىدا ساراڭنى كورگەندەك ھەيران بولىدۇ.)

سوگەكلەرنى تەنىمدىن بىر - بىر ئايىردى غەمى ھىجرىڭ،
مەھەلدۇر ئىتلارىڭنى ئەيلەسەم كۇلبەم ئارا مىھمان.

(هجرانىڭ غېمىسى سۈڭەكلىرىمنى بىر - بىر دىن ئاجرىتىۋەتتى،
مۇشۇنداق ۋاقىتدا ئويۇمدە ئىتلىرىڭنى مېھمان قىلىۋالسام.)

نى مەن قالغۇم، نى سەن باقى، زەمانى كەلگىل ئەي ساقى،
قەدەھ دەۋرىنى خۇش تۇتقىل، ۋەفاسىزدۇر بەسى دەۋران.
(ئەي ساقى، مەنمۇ قالمايمەن، سەنمۇ باقى ئەمەس، ۋاقىتدا كەل،
دەۋران ۋاپاسىز، قەدەھنى ئايلاندۇرۇپ تۇرغىنىمىز غەنىمەت.)

فەنا دەيرىدە سائىللىقنى سۈلتانلىقدىن ئارتۇق بىل،
كى ئولمەكلىكدە تەڭدۇرلەر ئەگەر سائىل ۋە گەر سۈلتان.
(بۇ تۇگەيدىغان دۇنيادا تىلەمچىلىكنى پادىشالىقتىن ئارتۇق بىل،
بەربىر ئولۇم ئالدىدا تىلەمچىمۇ، پادىشامۇ ئوخشاش.)

جەھان ئىچرە كىشىنىڭ چۈن يوقىيو بارى يەكساندۇر،
نى فەرروخ كىمسەدۇر كورگەن جەھان بارۇ - يوقى يەكسان.
(دۇنيادا كىشىلەرنىڭ يوق بولۇشى ۋە بار بولۇشى ئوخشاش
بىر گەپ، جاھاننىڭ بار - يوقىنى ئوخشاش كورگەن بەختىيار
كىشىدۇر.)

نەۋائى ئوزنى خۇش تۇتكىم، كىشىگە دەھر ئىشى باردۇر،
ئەگەر مۇشكۈل تۇتار مۇشكۈل ۋەگەر ئاسان تۇتار ئاسان.
(ناۋايى، ئوزەڭنى خۇش تۇت، كىشىلەر زامانىنىڭ ئىشى بىلەن
مەشغۇل، مۇشكولگە تۇتۇش قىلساڭ مۇشكۈللۈك، ئاسانغا تۇتۇش
قىلساڭ ئاسانلىق تاپسەن.)

ياروتماس قۇياش تىرە شامىم قاراسىن،
كى بۇ شام ئېتەر تىرە ئانىڭ زىياسىن.
(قۇياش قاراڭغۇ كېچەمنى يوروتمىدى، بەلكى بۇ
قاراڭغۇلۇق قۇياشنىڭ نۇرىنى خىرەلەشتۇردى.)

ئاچار شاھ ئوزى بەند قىلغاننى، لىكىن
خەلاس ئەيلەي ئالماس ئوزى مۇبتەلاسىن.
(پادىشا ئوزى تۇتقۇن قىلغانلارنى بوشىتالايدۇ، بىراق،
دۇچكەلگەن بالادىن ئوزىنى ئوزى قۇتۇلدۇرالمايدۇ.)

گەر ئەييوب سەبر ئەتتى تۇرلۇك بەلادا،
ۋەلى كورمەدى ھەجر شامىن بەلاسىن.
(ئايۇب پەيغەمبەر ھەرخىل بالاغا قالسىمۇ سەۋىر قىلالىدى، بىراق
ئۇ ھىجران كېچىسىنىڭ بالاسىنى كورگەن ئەمەس - دە.)

بۇلۇت بولدى ئاھىمكى، ئول ئاينى ياپقاي
ئولۇستىن، قىلىب تىرە ئىشقى ھەۋاسىن.
(چەككەن ئاھىم بۇلۇتقا ئايلاندى - دە، ئىشقى ھاۋاسىنى
قارايتىپ، ئۇ ئاينى كىشىلەردىن يوشۇردى.)

دىرەم ئورنىغە بەرسەڭ ئەنجۇمنى تاشلار،
ئەگەر ئىمتىھان قىلساڭ ئول ئاي گەداسىن.

(ئۇ ئاينىڭ تىلەمچىسىگە، سىناش ئۈچۈن، تەڭگە ئورنىغا يۇلتۇزنى بەرسەڭمۇ ئالماي تاشلىۋېتىدۇ.)

قانى رايىي موندىن سەۋاب، ئەي كۆڭۈلكىم،
كىشى قابىل ئولسە بىلىب ئوز خەتاسىن.
(ئەي كۆڭۈل، كىشى ئوز خاتاسىنى تونۇشقا قابىل بولسا، بۇنىڭدىنمۇ ئوخشاش توغرا خاھىش بولامدۇ.)

نەۋائى ئېرۇر بۇلبۇلۇڭ، لىكىن، ئەي گۈل،
ئۇنۇتتۇردى ھەجرىڭ خەزانى نەۋاسىن.
(ئەي گۈل، ناۋايى سېنىڭ بۇلبۇلۇڭ ئىدى، بىراق ئۇ، ھىجرانىڭ خەزىنى گۈز پەسلى يېتىپ كەلگەچ سايراشنى ئۇنۇتتۇردى.)

ھەر كىشى بەيرەم سەباھى شادۇ مەن غەمناك مەن،
ئەيدگاھ ئىچرە ئاياق ئاستىداغى خاشاك مەن.
(بايرام ئەتىگەنلىگى ھەممە ئادەم خوشال، مەن بولسام غەمكىن، ھېيتكادا ئاياق ـ ئاستى بولغان خەسكە ئوخشايمەن.)

گەرچە ئەل بەيرەم سەباھى شادماندۇرلەر، ۋەلىك
ساغىنۇرمەن بارچە غەمكىندۇر، چۇ مەن غەمناك مەن.
(بايرام ئەتىگەنلىگى كىشىلەر شادۇ ـ خورام بولسىمۇ، مەن ئوزەم غەمكىن بولغاچقا، ئۇلارنىمۇ غەمكىن ھىس قىلىمەن.)

ئاھ دۇدى بىرلە تاجۇ ئەشكى قاندىن لىباس
ئول قارا، بۇ ئال ئول يەڭلىغكى بۇ بىباك مەن.
(ئاھ تۇتۇندىن تاج، قان ياشتىن كىيىم كەيدىم، قارا تاج قىزىل كىيىم بىلەن ھېيتقاس تۇسكە كىردىم.)

قاۋساڭ ئالىڭدىن يانار دىمەگىل كاھىل مېنى،
قوي ئىنانىڭدا يۈگۈرمەك كورىكى نى چالاك مەن.
(قوغلىساڭ، ئالدىڭدىن كەتكەن ھالىمنى كورۈپ قاشاڭ نىمىكەن دەپ قالما، سېنىڭ تىزگىنىڭدە بولسام، يۈگرۈكلىگىمنى شۇ چاغدا كورەتتىڭ.)

بارما مەھۇشلەر تاماشاسىغە دەرسەن مەن كەبى،
زاھىدا، قىلدىڭ گۇمانكىم مۇنچە بى ئىدراك مەن.

(ئەي زاهىت، ئوزۇڭگە ئوخشاش گۈزەللەر تاماشاسىغا بارما دەيسەن، سەنچە، مەن شۇنچە دىتسىزمۇ؟)

تاكى قلدىم رەزسۈيىدىن تەرك ھۇش، ئەي باغبان،
خەم بولۇپ، قول ھەر تەرەپ سالغان نەچۈككم تاك مەن.
(ئۇزۇم سۈيى بىلەن ھۇشۇمدىن كەتتىم، ئەي باغۋەن، پۇكۇلۇپ، ھەر تەرەپكە قول تاشلاپ يېتىشىم تەككە ئوخشىمامدۇ؟)

ئەي نەۋائى، پەيزىدىن ئەنفاسىم ئولمىش روھ بەخش،
تا مەسىھادەك ئەلايىق زۇلمەتتىدىن پاك مەن.
(ئەي ناۋايى، پەيزىدىن نەپەسلىرىم جان بەخش بولۇپ كەتتى، تاكى ئەيسادەك قاراڭغۇلۇق ئالاقىلىرىدىن پاك مەن.)

كوزلەرىم كورئەت، كوڭۈلگە داغى ھىجراندىن بۇرۇن،
كىم بۇ ئىككى كويدۇرۇپتۇرلەر مېنى ئاندىن بۇرۇن.
(كوڭلۇمنى ھىجران ئوتى كويدۇرۇشتىن بۇرۇن كوزلىرىمنى كور قىل، چۈنكى بۇ ئىككىسى مېنى ئۇنىڭدىن بۇرۇن كويدۇرگەن.)

گەرچە كوپتۇر ئاشىقلىق، لىكىن يۇز ئاچسالىق، كىمسەنىك
ئولمەگى مۇمكىن ئەمەس، مەن زار ھەيراندىن بۇرۇن.
(ئاشىقلىق كوپتۇر، لېكىن يۇزۇڭنى ئاچىدىغان بولسالىق، ھىچكىمنىك مەن گاڭگىراپ قالغان ۋاقتىدىن بۇرۇن ئولۇشى مۇمكىن ئەمەس.)

ئەشك ئىلە دەرسەن بۇزاي كوڭلۇمنى ئەي كوز، لىك ئىشق
يەر بىلە تەڭ قىلمىش ئانى سەيلى مىژگاندىن بۇرۇن.
(ئەي كوزۇم، ياش بىلەن كوڭلۇمنى بۇزاي دەيسەن، بىراق ئىشق مېنى ياش كەلكۈنىدىن بۇرۇن يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتكەن.)

كەلگىل ئەي، جانۇ كوڭۈل ئارامىكم، بولماق فىداڭ
جان كوڭۈلدىن بۇرۇنراق ئىستەر، كوڭۈل جاندىن بۇرۇن.
(ئەي جان ھەم كوڭلۇمنىڭ ئارامى، كەلگىنە، جان كوڭۈلدىن، كوڭۈل جاندىن بۇرۇن ساڭا پىدا بولۇشنى تالىشىدۇ.)

نۇش ۋەسلىڭ باردا توتما دەسەم دەردى فىراق،
دەر: "زەھەر ئىچمەگلىك ئۈۋلا ئابىھەيۋاندىن بۇرۇن".

(ۋسالىڭ شەربىتى باردا پىراق دەردىنى يۇتقۇزما دىسەم،
ئابى ھايات ئىچىشتىن بۇرۇن زەھەر ئىچىش ياخشى دەيدۇ".)

گەر ساڭا يوقتۇر ۋەفا، ھوسنۇڭغە مەم يوقتۇر ۋەفا،
بەس غەنىمەت بىل ۋەفا بولماق پۇشايماندىن بۇرۇن.
(ئەگەر پۇشايماندىن بۇرۇن ۋاپانىڭ قەدرىگە يەتمىسەڭ، ساڭىمۇ
ۋاپا يوق، ھوسنىڭگىمۇ ۋاپا يوق.

ئەي نەۋائى، يەتكەي ئول ئايغە فىغانىم دەر ئىدىم،
ئاھكىم تا ئاچتى يۇز، جان يەتتى ئەفغاندىن بۇرۇن.
(ئەي ناۋايى، ئۇ ئايغا پىغانىم بىرىپ يەتسىدى دەيتتىم، ئاھ،
ئۇ يۇزىنى ئېچمۇيدى، پىغانىمدىن بۇرۇن جېنىم بارىدىغان يەرگە
باردى.)

ئەي، باھار ئولغايكى، نالەم رەئد ئېرۇر، ئەشكىم ياغىن،
بەرق دەر كورگەن جەھان ئىچرە دەمبم ئوت سالماغىن.
(باھار بولسا ناله زارىم گولدۇرماما، كوز يشىم يامغۇر بولىدۇ،
جاھانغا ئوت سالغان ئاھىمنى كورگەنلەر چاقماق دەپ قالىدۇ.)

ناتەۋان باشىمغە ياغدۇرماقتىن ئوزگە قەسد يوق،
سەرسەرى ئافەت ئۇچۇرسا ھەجر كويى تۇفراغىن.
(ئاپەت بورىنى ھىجرانلىق كوچىسىنىڭ توپىسىنى ئۇچۇرسا، ئۇنى
بېشىمغا ياغدۇرۇشتىن باشقا قەستى يوق.)

چەرخ ئوزە ئېرمەس شىھاب، ئول ھەم بىر ئاي ھىجرانىدا،
رىش قىلدى تارتىبان كوكسىگە ئەختەر تىرناغىن.
(ئاسماندىن يالقۇنلۇنۇپ ئوتكەن ئۇچار يولتۇز ئەمەس، ئاسماننىڭ
بىر ئاي پىراقىدا يولتۇز تىرنىغى بىلەن كوكسىگە زەخمە سىزغانلىغى.)

ساغىنىب كويۇڭدا ئولگەن ئىتلارنىڭ مەن ئۇنۇت،
مەن ئۇنۇت بولغانىنى ھەم ئول ئولگەن ئىتلاردىن ساغىن.
(كوچاڭدا ئولگەن ئىتلىرنىڭ ئەسكە ئالغاندا مېنى ئۇنتۇپ
قالسەن، ئۇ ئولگەن ئىتلىرنىڭ ئەسكە ئالغاندا مەن ئۇنتولغانىمۇ
ئەسلەپ قوي.)

يوقكى ئول خۇرشىددىن، خۇرشىد ئايدىن كويمەسۇن،
بۇكى بىر يانىدىن سالۇر چاپوكسوۋارىم قالپاغىن.

(قۇياش ئاينى ئەمەس، ئاي قۇياشنى كويدۇرۇۋەتمەسۇن، دەپ ئۇ ئاي يۈزلۈك چەۋەندازىم قالپىغىنى بىر يىپنىغا چوكۇرۇپ كېيىۋاپتۇ.)

ئول ئاناكم بار ئىدى فەرزەندى سەندىن دۇررى پاك،
يۇب ئىدى ئىركىن سەدەفدەك يۈسالار دەب قورساغىن.
(سەندەك بىر گوھەر پەرزەنتىگە ھامىلدار بولغان ئانا، قوسىغىنى يۇغاندا سەدەپتەك يۇغان ئىكەن.)

تەۋبەۋۇ تەقۋا قارىغان ئەلگە بولدى لازىمە،
ئەي يىگىت، بىلگىل غەنىمەت ئىشقو مەجنۇنلۇق چاغىن.
(توۋا قىلىش، تەقۋالىق، قېرىغان كىشىنىڭ ئىبھتىياجى، ئەي يىگىت ئاشىقلىق، مەجنۇنلۇق مەزگىلىنى غەنىمەت بىل.)

ئەرشە پەرۋاز ئولدى كىرگەن جەننەتى ئەجلاف ئارا،
ئەي خوش ئولكم تاپتى ئول خوش خويلۇقوڭنىڭ ئۇجاغىن.
(ساده كىشىلەردىن جەننەتكە كىرگەنلەر بەلەن پەرۋاز قىلىشتى، ئەمما سېنىڭ خوش خۇيلۇغوڭنىڭ جەننىتىنى تاپقانلار راسا پەيز قىلىدۇ.)

گەر نەۋائى، سايىر ئىردى ھەجردىن غەم تاغدا،
تەبرەنە ئالماس چۇ ھەجر ئىگىنگە قويدى غەم تاغىن.
(ناۋايى، ھىجرانلىقتا غەم تېغىنى كەزگەن ئىدى، ئاخىرى غەم تېغىنىڭ ئاستىدا قېلىپ قىمىرلىيالمايدىغان بولۇپ قالدى.)

ساقىيا، مەن يۇتماغان خۇنابى ھىجران قالدىمۇ،
بەرمەسەڭ مەي ئەمدى قان يۇتماققا ئىمكان قالدىمۇ؟
(ئەي ساقى، ھىجراندىن مەن توكمىگەن قانلىق ياش قالدىمۇ، مەي بەرمىسەڭ، ئەمدى قان يۇتقىدەك ئىمكان قالدىمۇ؟)

ئەيكى، دەرسەن ئىستەسەڭ ۋەسلىمنى جان قىلغىل فىدا،
مۇنى سور ئەۋۋەلكى، ھەجرىڭدىن ماڭا جان قالدىمۇ؟
(ئەي، ۋەسلىمنى تىلىسەڭ جېنىڭنى پىدا قىل دەيسەن، ئاۋال شۇنى سورىغىنا، ھىجرىڭدە مەندە جان قالدىمۇ؟)

ئىشق مەخفى قالماس ئاخىر، ئەي كۆڭۈل، كوپ چەكمە جان،
مەن ھەم ئەۋۋەل كوپ ياشۇردۇم، كورىكى، پىنھان قالدىمۇ؟
(ئەي كۆڭۈل، ئىشق بەربىر مەخپى قالمايدىكەن، ئاۋارە بۇلما، مەنمۇ دەسلەپتە شۇنچە يوشۇرۇۋېدىم، قارىغىنا، يوشۇرۇن پېتى قالدىمۇ؟)

چەكتىلەر مەجرۇھ كۆڭلۈمدىن خەدەنگىن كۆچ بىلە،
بارى، ئەي جان، مۇژدەئى بەرگىلكى، پەيكان قالدىمۇ؟
(ئوقىنى مەجرۇھ كۆڭلۈمدىن كۆچەپ تۇرۇپ تارتىۋالدى، ئەي جان، خۇشخەۋەر بەرگىنە، ئوق قالدىمۇ-يوق؟)

كورگەچ ئول ئاينى جۇنۇندىنكىم يىقىلدىم، ئەي رەفىق،
تەگرى ئۈچۈن ئەيتكىم ھالىمغە ھەيران قالدىمۇ؟

(ئۇ ئاينى كورۇپلا جۇنۇنلىغىم تۇتۇپ يىقىلدىم، ئەي دوست،
خۇدا ھەققى، دېگىنە، بۇ ھالىمغا ئۇ ھەيران قالدىمۇ - يوق؟)

ئەي كۆكۈل، بۇ گۈلشەن ئەترافىغە باقكىم، غۇنچەئى
كىم كۆكۈل جەمئ ئەيلەدى، بولماي پەرىشان قالدىمۇ؟
(ئەي كۆكۈل، بۇ گۈلشەن تەرەپكە قارىغىنا، غۇنچە كۆڭلىنى
توق تۇتقان ئىدى، كېيىن پەرىشان بولماي قالدىمۇ؟)

ئەي نەۋائى، قاچماغىل ھەمدەملىغىمدىن، كورکى، يار
گەر ساڭا مېھرىن كەم ئەتتى، بىزگە يەكسان قالدىمۇ؟
(ئەي نەۋايى، ھەمدەملىگىمدىن قاچما، كورگىنىكى، يار ساڭا
ئانچە كويۇنمىگەن ئىكەن، بىزگە بىرخىل بولۇپ قالالىدىمۇ؟)

ئايەتى "ۋەششەمىس" خۇرشىد ئۇزارىدىن ئۇقۇ،
سۇرەئى "ۋەللەيلى" خەتتى مۇشكبارىدىن ئۇقۇ.
("ۋەششەمىس" ئايىتىنى ئۇنىڭ قۇياش جامالىدىن ئوقۇغىن،
"ۋەللەيلى" سۇرىسىنى قارا مىيىغىدىن ئوقۇغىن.)

قامەتىڭ شەۋقى شەھىد ئەتكەتلەر ئاسارىن ئەگەر
بىلمەسەڭ ھەرقايسىنىڭ مىيلى مەزارىدىن ئوقۇ.
(قامىتىڭ ئىشقى شەھىت قىلغانلارنىڭ نىشانىنى بىلمەكچى
بولساڭ، ھەرقايسىنىڭ مازارىدىكى تۇغ ياغاچقا قارا.)

ئول قۇياش روخسارىيۇ سارىغ يۇزنىڭ شەرھىنى
سەھىپەئى خۇرشىد خەتتى زەرنىگارىدىن ئوقۇ.
(ئۇ قۇياشنىڭ رۇخسارىنى ھەم مېنىڭ سېرىق يۇزۇمنىڭ
شەرھىنى قۇياش سەھىپىسىدىكى ئالتۇن خەتلەردىن ئوقۇغىن.)

ئوت تۇتاشقان كۆكلۈم ئەھۋالىن دېسەكىم ئاڭلايسەن،
ئول خۇتۇتىكىم بولۇر پەيدا شەرارىدىن ئوقۇ.
(ئوت تۇتاشقان كۆكلۈمنىڭ ئەھۋالىنى بىلەي دېسەڭ،
ئۇنىڭ ئۇچقۇنلىرىدىن پەيدا بولغان خەتلەرنى ئوقۇغىن.)

سەبزەئى خەت بىرلە بۇگۈلشەن ۋەفاسىز ئىركەنىن
كىلكى قۇدرەت يازدى، رەيھانى بەھارىدىن ئوقۇ.

(يېشىل مايسا بىلەن گۈلشەننىڭ ئومرى قىسقىلىغىنى
تەقدىر قەلىمى بىلەن يېزىلغان يېشىل رەڭ خەتنى قاراپ بىلىۋال.)

بادەغەم دەۋئى قىلۇر كەيفىييەتىن دىسەڭ بىلەي،
ئول ئىلىككە جامى ئەرقامى كەناردىن ئوقۇ.
(مەينىڭ غەمنى يوقۇتىدىغان خىسلىتىنى بىلەي دىسەڭ،
قولدىكى جامنىڭ چوڕىسىدىكى خەتنى ئوقۇغىن.)

ئىستەسەڭ دەردى جۇنۇن، ئاچىپ نەۋائى دەفتەرىن
تەلىبەلىك شەرھىنى تاپىپ ھالى زارىدىن ئوقۇ.
(جۇنۇنلۇق دەردىنى بىلمەكچى بولساڭ، ناۋايىنىڭ دەپتىرىنى
ئېچىپ، جۇنۇنلۇق شەرھىلەنگەن جايىنى تېپىپ ئۇنىڭ پەرىشان
ھالىنى كورگىن.)

ئويقۇنى ئاھىم يېلى كوزدىن ئۇچۇردى بۇكېچە،
ئەقلۇ ھىس ئەۋراق ئەجزاسىن ساۋۇردى بۇكېچە.
(بۇكېچە ئاھىم شامىلى كوزۇمدىن ئۇيقۇنى ئۇچۇرۇپ كەتتى،
ئەقىل ھۇش دەپتىرىنىڭ ۋاراقلىرىنى توزۇتىۋەتتى.)

ھەجردىن تۇفراغ بولدۇم گۈيىيا ئەشكىم سۇيي
باشىمە چەرخى كوھەن تاقىن يېمۇردى بۇ كېچە.
(بۇ كېچە ھىجرانلىقتا يەر بىلەن يەكسان بولدۇم، گويا كوزيېشىم
كەلكۇنى بېشىمغا پەلەكنىڭ كونا گۇمبىزىنى ئاغدۇرۇۋەتتى.)

زۇلم تاشى ياغدۇرۇپ، ھىجران قىلىچى ئىندۇرۇب،
نى بەلالار ئىشق باشىمغە كېتۇردى بۇكېچە.
(ئىشق بۇكېچە زۇلۇم تېشىنى ياغدۇرۇپ، جۇدالىق قىلىچىنى سانچىپ،
بېشىمغا ئاجايىپ بالالارنى كەلتۇردى.)

زەخىم كوپتىن مەن ئولۇم ھالىدا ئولگەن ساغىنىپ،
ئىت يالاپ قانىم، سوڭەكلەرنى كىمۇردى. بۇكېچە.
(بۇكېچە بەڭ زەخىملەنگەنلىگىمدىن ئىتلار مېنى ئولدى دەپ
ئويلاپ، قېنىمنى يالاپ، سۇڭەكلىرىمنى غاجىلىغىلى تۇردى.)

سۇبھ تالىئ بولمادى گەرچە ئول ئايدىن ئايرۇ ھىچ،
باشىمە مىڭ قەتلە گەردۇنى ئويۇردى بۇكېچە.

(بۇكىچە پەلەك چاقنى بېشىمدا! مىڭ قېتىم چوگىلەتتى،
ئۇ ئايسىز ماڭا بەخت تېگى ئاتمىدى.)

چەرخ مەن سەرگەشتە باشىدىن خىجىل بولدىكى كوپ،
ئەنجومى ئەشكىم شىھاب ئاسا يۇگۇردى بۇكىچە.
(پەلەك مەن بېشى ئايلانغاندىن بۇكىچە بەك خىجىل بولدى،
چۈنكى يېشىم يۇلتۇزلىرى ئاقار يۇلتۇزدەك يۇگۇرگىلى تۇردى.)

تىرە ئاندىن دۇركى ئاي كۇن شەمئىن ئاھن سەرسەرى
چەرخ فانوسى ئارا بىر-بىر ئوچۇردى بۇكىچە.
(بۇكىچە شۇڭا قاراڭغۇ بولۇپ كەتتىكى، ئاھىم شامىلى
ئاسمان پانۇسلىرىدىكى ئاي، كۇن چىرىغىنى ئوچۇرۇۋەتتى.)

ئەي نەۋائى، ئولمەكىم ئاڭلاب ئول ئاينىك كويىدا
ئىتلارى بىردەم ئويۇپ، بىرلەھزە ھۇردى بۇكىچە.
(ئەي نا ۋايى، بۇكىچە مېنى ئۇ ئاينىك كوچىسىدا ئولدى دەپ
بىلىپ، ئىتلىرى بىردەم ئۇخلاپ، بىردەم ھۇۋلاپ چىقتى.)

ئىشق كوپ سالدى مېنى دەردۇ بەلىيەت چاھىغە،
ۋەھكى ئەمدى سودرەتۇر ھىجران سەياسەتگاھىغە.
(ئىشق مېنى دەردۇ بالا قۇدۇغىغا تالاي قېتىم تاشلىدى،
ئەمدى ھىجران جازا مەيدانىغا سورەپ ئېلىپ كىردى.)

ئەي خۇش ئولكىم، ئەيلەي ئالغاي ئولتوزۇردە دەردى ئېشق،
بىرتەكەللۇم شاھىغە، يا بىر ۋەسىيەت ماھىغە.
(ئىشقىنىڭ دەردى ئولتۇرگەندە، پادىشاسىغا بىر ئېغىزسوز قىلىۋالسا،
ئاي يۇزلۇككە ۋەسىيەتنى ئېيتىۋالسا، نېمە دېگەن ياخشى.)

ئول قۇياش ھەريانكى بارسا سايە ھەمراھى ئانىڭ،
سايەدەك بىھال ئولۇرمەن رەشكىدىن ھەمراھىغە.
(ئۇ قۇياش نەگە بارسا سايە ھەمرا بولىدىكەن، مەن ئاشۇ
ھەمراسىدىن رەشك قىلىپ، سايىدەك ھالسىزلىنىمەن.)

قورقارامكىم يەتمەگەي ھالىمغە مەي نەشئەسىدىن،
نېچەكىم بار ئېتمادىم خاتىرى ئاگاھىغە.
كوڭلىدىن چىقارمايدۇ دېگەن ئىشەنچىم زور ئىدى،
مەسلىكتە ھالىمغە يەتمەي قالارمىكىن دەپ ئەنسىرەيمەن.)

يارەب، ئول بىدىلكى بىردىلغاھ ئانىڭ مەتلۇبىدۇر،
ئانى ھەم يەتكۇر، مېنى بىدىلنى ھەم دىلخاھىغە.

(ئەي خۇدا قايسى بىر دەرتمەن ئاشىق بىر مەھبۇبىغا يېتىشنى
خالايدىكەن، ئۇنىمۇ مەھبۇبىغا يەتكۈز، مەن دەرتمەنىمۇ مەھبۇ
بىمغا يەتكۈز.)

ئويلەدۇركىم ساتىبان يۇسۇفنى، ئالغاي قەلبى سىيم،
كىمكى مەتلۇبىن قويۇپ مەيل ئەتسە دۇنيا جاھىغە.
(كىمكى تەلەپ قىلىنغۇچىسىنى تاشلاپ، بايلىق مەرتىۋىسىگە مايىل
بولسا، خۇددى يۇسۇپنى سېتىپ ساختا تەڭگە ئالغاندەك ئىشنى قىلىدۇ.)

بىر بەھىشتى ھور ھەجرىدىن تامۇغنىڭ دۇدىدۇر،
باقسا ئوتلۇق كۆڭلىدىن چىققان نەۋائى ئاھىغە.
(ناۋايىنىڭ كۆڭلىدىن چىققان ئوتلۇق ئاھىغا قارا، ئۇبەھىش
ھورىنىڭ پىراقىدا كوتىرىلگەن دوزاق تۇتۇنىگە ئوخشايدۇ.)

چۇھەردەم ئول پەرى بىگانە بولغاي،
ياقىندۇركىم كىشى دىۋانە بولغاي.
(ئۇ پەرى ئوزىنى تارتقان ھامان،
كىشى ساراڭ بولۇپ قېلىشى تۇرغانگەپ.)

شەبىستان ئىچرە سەن ئول شەمئ سەنكىم،
كەۋاكىب دەۋرىدە پەرۋانە بولغاي.
(قاراڭغۇ كېچىدە سەن شۇنداق چىراقسەنكى،
يۇلتۇزلار ئۇنىڭ ئەتراپىدا پەرۋانە بولىدۇ.)

كورۇپ خالڭنى، بىلدىمكىم قۇرۇتقان
شەكىبىم مەزرەئىن بۇدانە بولغاي.
(خالڭنى كورۇپ، مېنىڭ سەۋىر ـ تاقەت ئېتىزىمنى
قۇرۇتقان مۇشۇ دان ئىكەنلىگىنى بىلدىم.)

مەيى لەئلىڭدىن ئولكىم بولدى رەنجۇر،
ئاڭا داربلشفا مەيخانە بولغاي.
(لېۋىڭ شارابىنىڭ خۇمارىدا ئاغرىپ قالسا،
ئۇنىڭ شىپاخانىسى مەيخانە ئىكەن.)

نى يەر بولغاي دىمە مىڭ غەمگە مەنزىل،
كى گەر بولغاي بىزىڭ ۋەيرانە بولغاي.

(مىڭلاپ غەڭگە قانداق يەر مەنزىل بولار دەمسەن.
ئەگەر بولسا مېنىڭ ژەيرانەملا مەنزىل بولىدۇ.)

بىرەۋ جانۇ - جەھاندىن ئۆتەگەي دوست،
كى ھەم ئازادە ھەم فەرزانە بولغاي.
(كىمكى قىسمەتلىك دوست تاپماقچى بولسا،
ئۇمەم توغرا، ھەم ئەقىللىق بولسۇن.)

نەۋائى سەنسىز ئولمەي مۇجرىم ئولمىش،
گەر ئالساڭ جانىنى جۇرمانە بولغاي.
(ناۋايى سېنىڭسىز ئولمەي گۇناغا پاتتى،
ئەگەر جېنىمنى ئالساڭ گۇنادىن خالاس بولاتتىم.)

ئىبەردى يار بەزمىدىن ماڭا بىر بەستەئى قەندى،
ئالىپ ئوپتومكى، بار ئېردى لەبىيو ئاغزى مانەندى.
(يار بەزمىدىن ماڭا بىر بولاق قەن ئېۋەتىپتىكەن، ئېلىپلا سۈيـ
دۈم، چۈنكى ئۇ يارنىڭ ئاغزى ھەم لېۋىگە ئوخشايدىكەن.)

مېنى بىمار ئولۇم ھالىدا قىلمايمۇ ھەۋەسكىم، بار
مەسىھۇخىزر ئانىڭدەك جانفىزار بەزم ئارزۇمەندى.
(ئەيسا ۋە خىزىر ئارزۇلايدىغان بۇنداق جانبەخش بەزمىگە
ئولەر ھالەتكە يەتكەن مەن كېسەلمەن نىمىشقا ھەۋەسلەنمەي.)

كۆڭۈل ھەم ئاندا، جان ھەم ئاندا، ئەقلۇ - ھوش ھەم ئاندا،
نى سود ئەتكەي بۇ ھال ئىچرە ماڭا ئەھلى خىرەدمەندى.
(كۆڭلۈمۇ، جېنىمۇ، ئەقلىمۇ، ھۇشۇمۇ — ھەممىسى شۇ يافتا،
بۇ ھالەتتە دەردىمگە دانىشمەنلەر قانچىلىك دەرمان بولار.)

ۋىسال ئىقبالى تاپقانلار مەيى ئىشرەت بىلەن ھەمدەست،
نىتەي بولماي فىراق ئىدبارىدىن خۇنابى خۇرسەندى.
(ۋىسال بەختىگە ئېرىشكەنلەر راھەت شارابى بىلەن بىللە، مەن
ھىجران پىشكەللىگىدە قانلىق ياش توكۈپ، كۆڭلۈمگە ئارام بەر-
مەي، قانداق قىلاي.)

ئەمەس بەرگى ئاراگۈل بەرگىكىم يۇز پارە، كۆڭلۈمدىن
چۇ ئولىيان ئورۇلۇر تىنماي تۆشۈپتۇر نېچە پەركەندى.

(بەرگلەر ئارىسىدا پارە - پارە بولۇپ كەتكەن گۈل بەرگى ئەمەس، ئۇ تەرەپكە ئورۇلۇپ تىنماي چۈشۈپ تۇرغان كۆكلۇم پارچىلىرى.)

جەھان باغىدا نەرگىس زەھرى چەشمىدۇر ماڭا روزى،
خۇش ئولكسم قىسمەتىدۇر غۇنچە ئاغزىنىڭ شىكەر خەندى.
(جاھان بېغىدا نەرگىس بۇلغىنىڭ ئاچچىق سۇيى مېنىڭ كۆنـ
دىلىڭ ئوزۇغۇم، غۇنچە ئاغزىنىڭ شىرىن كۆلكىسى نىسۇەم بولـ
سا، نىمە دىگەن ياخشى!)

تىلەرمەنگىم پەرىزادى تاپىب ئەمدى كوڭۈل بەرسەم،
بىلىندى كىمسەگە قىلماس ۋەفا چۈن كىمسە قەرزەندى.
(ئەمدى بىر پەرىزاتنى تېپىپ كوڭۈل بەرسەم دەيمەن، چۈنكى
ئادەمگە ئادەم پەرزەنددىن ۋاپا كەلمەيدىكەن.)

قىلۇر جان رىشتەسىن سەررىشتەئى مەقسود ئىلە پەيۋەند،
تەئەللۇق تارىدىن ھەر كىمسە كىم قەتئ ئولدى پەيۋەندى.
(كىمكى مۇناسۋەت يېپىدىن ئۇزۇلۇپ، ئاجىراپ كەتسە، جان
رىشتىسىنى مەقسەت رىشتىسىگە باغلىغۇلۇق.)

زۇلالى ۋەسل ئىلە نى سۇد ئەگەر ئەل قانسە، جان تاپسە،
نەۋائى شۇئلەئى ھىجران ئاراچۇن كويدى، ئورتەندى.
(كىشىلەر ۋىسال شارابىغا قانىپ جان تاپسا تېپىۋەرسۇن، ناۋايى
بولسا ھىجران ئوتىدا كويۇپ، ئورتەندى.)

جانغە چۈن دەرمەن:"نى ئېردى ئولمەكىم كەيفىيەتى؟"
دەركى: "بائىس بولدى جىسم ئىچرە مەرىزىڭ شىددەتى."
(جانغا: "ئولۇشۇمگە قانداق ئەھۋال سەۋەپ بولدى؟" دىسەم،
ئۇ دەيدىكى: "بەدىنىڭدىكى كېسىلىنىڭ ئېغىرلىغى.")

جىسمدىن سورسامكى: "نى ئېردى بۇ زەئىفگە سەبەب؟"
دەر: "ئاڭا بولدى سەبەب ئوتلۇق باغرىڭ ھىرقەتى."
(بەدىنىمدىن: "زەئىپلىشىپ كېتىشىڭنىڭ سەۋىۋى نىمە؟" دەپ
سورىسام، ئۇ دەيدىكى: "بۇنىڭغا ئوتلۇغ باغرىمنىڭ كويۇگى
سەۋەپچى.")

چۈن باغردىن سوردۇم، ئەيتۇر: "ئاندىن ئوت تۇشتى ماڭا،
كىم كوڭۈلگە شوئلە سالدى ئىشق بەرقى ئافەتى."
(باغرىمدىن سوربغان ئىدىم، ئۇ دەيدىكى: "مۇھەببەتنىڭ ئاپەتـ
لىك چاقمىغى كوڭۈلگە يالقۇن سالغان ئىكەن، ماڭا شۇنىڭدىن
ئوت تۇتاشتى.")

كوڭلۇمە قىلسام غەزەپ، ئەيتۇركى: "كوزدىندۇر گۇنەھ،
كورمەيسن ئول تۇشمەگەي بىرگە بۇ ئىشنىڭ توھمەتى."
(كوڭلۇمگە غەزەپلەنسەم، ئۇ دەيدىكى: "گۇنا — كوزدە. ئۇ
كورمىگەن بولسا، مەن بۇ ھەقتە توھمەتكە قالماس ئىدىم.")

كوزگه چۈن دەرمەنكى: "ئەي تەردامەنى يۈزى قارا،
سەندىن ئولمىش تەلبە كۆڭلۈمنىڭ بەلاۋۇ دەھشەتى."
(كوزۇمگە دىددىمكى: "ئەي بىئەدەپ قارا يۈز، تەلۈە كۆڭلۈمگە
چۈشكەن دەھشەتلىك بالا سەندىن كەپتىكەن.")

يىغلاپ ئەيتۇركۈزكى: "يوق ئىردى ماڭا ھەم ئىختىيار،
كىم كورۈندى ناگەھان ئول شوخ مەھۈەش تەلئەتى."
(كوزۇم يىغلاپ دىددىكى: "مېنىڭ ئىختىياريم ئەمەس ئىدى، ماڭا
ئەشۇ گۈزەل مەھۈەشنىڭ چىرايى تۈيۈقسىزلا كورۈنۈپ قالدى.")

ئەي نەۋائى، بارچە ئۈز ئۈزرىن دىدى ئولگۈنچە كوب،
كىم ساڭا ئىشق ئوتى ئوق ئېرمىش ئەزەلنىڭ قىسمەتى.
(ئەي ناۋايى، ھەممىسى ئولگىدەك بولۇپ، نۇرغۇن ئۈزۈرلىرىنى
ئېيتىشتى، بەس، تەقدىر ساڭا ئىشق ئوتىنى پۈتۈپتىكەن.)

ۋاھ، نىچە دەۋران جەفاسى ئەيلەگەي مەھزۇن مېنى،
ساقىيا، بىر دەۋر ئاياغى بىرلە قىل مەجنۇن مېنى.
(ئاھ، دەۋر جاپاسى مېنى بەكمۇ غەمكىن قىلۋەتتى، ئەي ساقى،
قەدەھ نوۋىتىنى تۈتۈپ مېنى مەجنۇن قىلۋەت.)

بىخۇد ئولمىشمەن مەيى لەئلىڭنى كورگەچ، ئاھكىم،
قىلدى مەست ئاغزىمە يەتمەي ئول لەبى مەيگون مېنى.
(ياقۇت لېۋىڭ شارابىنى كورۈپلا ھۇشۇمدىن كەتتىم، ئاھ، بۇ شاراپ-
تەك قىپقىزىل لەب ئاغزىمغا بارمايلا مېنى مەس قىلۋەتتىغۇ.)

لەھزە - لەھزە ئۈيلە كىم جەۋرىڭنى ھوسن ئەيلەر فۇزۇن،
شەۋق ئارا ھەم ئىشقىڭ ئەيلەر دەمبەدەم ئەفزۇن مېنى.
(ھوسنۇڭ جەۋرىڭنى كوپەيتكەن سېرى ئىشقىڭ مېنى تېخىمۇ
بەكرەك كويدۇرىدىكەن.)

ئىلتە ئالۇر بىر قۇيۇن جىسمىم خەسىن ئول كويدىن،
رەنجە بولما قىلغالى ئاۋارە ئەي گەردۇن مېنى.
(مېنىڭ جىسمىمنى ئەشۇ كوچىدىن بىر قۇيۇنمۇ ئېلىپ چىقىپ
كېتىدۇ، ئەي پەلەك، مۇنچىلىك بىر ئاۋارىچىلىق ئۈچۈن سەن
قىينىمىلا.)

مۇژدەئى ۋەسلى ھەيات ئولغاي دىدىم تا مىڭ ۋەلى،
خەتتى بەھوش ئەيلەبان، قەتل ئەيلەدى مەزمۇن مېنى.

(ۋىسال خۇش خەۋىرى ماڭامىڭ جان كىرگۈزۈدۇ، دۇئىدىم، بىراق، خەتلىرى مېنى بەھۇش قىلدى، مەزمۇنى ئولتەردى.)

مەندە مۇڭ دەيرى ھەۋاسى غالىبۇ سىزدە خۇمار،
مەيغە ئەي ئۇششاقى مۇفلىس ئەيلەگىز مەرھۇن مېنى.
(مەندە مەيخانە ھەۋىسى كۆچلۈك، ئەي كەمبەغەل ئاشقلار، سىز لەردە خۇمار كۆچلۈك، مەي ئۇچۇن مېنى گوروگە قويۇڭلار.)

ئەي نەۋائى، ۋەسل ئارا ئوق كاش سۇرسە تىغى كىن،
فۇرقەتىدە ئاقىبەت ئولتۇرگۈسىدۇر چۇن مېنى.
(ئەي ناۋايى، ۋىسال پەيتىدە ئاداۋەت تىغى سانچىلىدىغان بولسا، مېنى ئۇنىڭ پىراقىدا ئولتۇرۇپ تۇگىتىدۇ.)

زار كۆڭلۈمدە نىھان ئۇيلەكى جان دەيمۇ سېنى،
يوق ئېسە ئاشۇفتە جان ئىچرە نىھان دەيمۇ سېنى؟
(سېنى بىچارە كۆڭلۈمگە يوشۇرۇنغان جان دىسەم بولارمۇ؟ ياكى سېنى ئىشق ئوتىدا كويگەن جېنىمنىڭ ئىچىگە يوشۇرۇنغان دىسەم بولارمۇ؟)

سەرۋدىن جىلۋەدە ئارتۇقسەنو گۈلدىن تازە،
تازە گۈل دەيمۇ سېنى، سەرۋ رەۋان دەيمۇ سېنى؟
(سەن جىلۋىدە سەرۋدىن ئارتۇق، گۈلدىن چىرايلىق، شۇڭا سېنى چىرايلىق گۈل، قەددى تۇز سەرۋى دىسەم قانداق بولار؟)

پارچەدىن كوزدە نىھان بولدۇڭۇ جان ئىچرە ئەيان،
ۋەھ، نىھان دەيمۇ سېنى، يوقسە ئەيان دەيمۇ سېنى؟
(سەن ھەممىنىڭ كوزىدىن يوشۇرۇن، بىراق جان ئىچىدە ئايان، ئاھ، سېنى يوشۇرۇن دەيمۇ، ئايان دەيمۇ؟)

ياخشىلىق ياكى يامانلىق بىلە جانىم ئالدىڭ،
ئۇيلەدىن ياخشى بولار بىرلە يامان دەيمۇ سېنى؟
(ياخشىلىق بىلەنمۇ، يامانلىق بىلەنمۇ جېنىمنى ئالدىڭ، شۇڭا سېنى ياخشى دىسەم بولارمۇ، يامان دىسەم بولارمۇ؟)

ھوسن مىرئاتى سەنۇ نازى لەتافەت شەمئى،
سادە دىل دەيمۇ سېنى، جورەب زەربان دەيمۇ سېنى؟
(سەن گۈزەللىك ئەينىگى، يېقىملىق ناز چىرىغى، شۇڭا سېنى سادە دىل دەيمۇ، تىلى چۇچۇك دەيمۇ؟)

فىتنه ئالەمده زەمان ئەھلىغه سالدىڭ ئاشۇب،
فىتنەئى ئالەمۇ ئاشۇبى زەمان دەيمۇ سېنى؟
(بۇ ئالەمده كىشىلەرنى زىلزىلىگه سالدىڭ، شۇڭا سېنى ئالەمگه غەۋغا سالغۇچى، زامان توپىلاڭچىسى دەيمىكەن؟)

ئەي كۆڭۈل ئىشقىدا بىر يەرگه يېتىبسەنكى، دىگىل
غەيرەتئى دەھرمۇ رەسۋايى جەھان دەيمۇ سېنى؟
(ئەي كۆڭۈل، ئىشق يولىدا ئۆزەڭمۇ بىر يەرگه بېرىپ قاپسەن، دىگىنه، سېنى زامانغا يات نەرسه دەيمۇ ياكى رەسۋايى ئالەم دەيمۇ؟)

ئولتۇرۇپ ئېردى خۇمار، ئەيلەدىڭ ئەي مەي ئانى دەفئ،
قۇتى جان دەيمۇ سېنى، نەقدى رەۋان دەيمۇ سېنى؟
(خۇمار ئولتۇرگەن ئىدى، ئەي مەي، سەن ئۇنى ساقايتتىڭ، سېنى جان ئوزۇغى دەيمۇ ياكى ھاياتلىق غەزنىسى دەيمۇ؟)

قوي فەنا لافى نەۋائىكى، سوزۇڭ تۇتتى جەھان،
بۇ تەئەييۇن بىله بىنامۇ ـ نىشان دەيمۇ سېنى؟
(ناۋايى، يوقۇلۇش توغرىلىق لاپ ئۇرما، سېنىڭ سوزۇڭ جاھانغا پۇر كەتتى، مۇشۇنداق شوھرەتىڭ تۇرغاندا، سېنى نام ـ نىشانسىز دىسەم قانداق بولار؟)

ئەلىشىر ناۋايى

غەزەللەر

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھەر ئازاتلىق كوچا №306)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى
فورماتى: 850×1168 ملىلىمېتىر 1/32
باسما تاۋىغى: 16.75 قەتۇرما ۋاراقى: 10
1982 - يىل 12 - ئاي 1 - نەشرى
1983 - يىل 8 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 1—20.000
كىتاپ نومۇرى: M10098·624
باھاسى: (قاتتىق مۇقاۋىلىق) 2.30 يۈەن
(ئاددى مۇقاۋىلىق) 1.70 يۈەن

格则里 （维吾尔文）

那瓦依 著

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放路306号）
新疆新华书店发行 新疆新华印刷厂印刷
850×1168毫米 32开本16.75印张 10 插页
1982年12月第1版 1983年8月第1次印刷
印数：1——20,000

书号：M10098·624 定价：（精）2.30元（平）1.70元